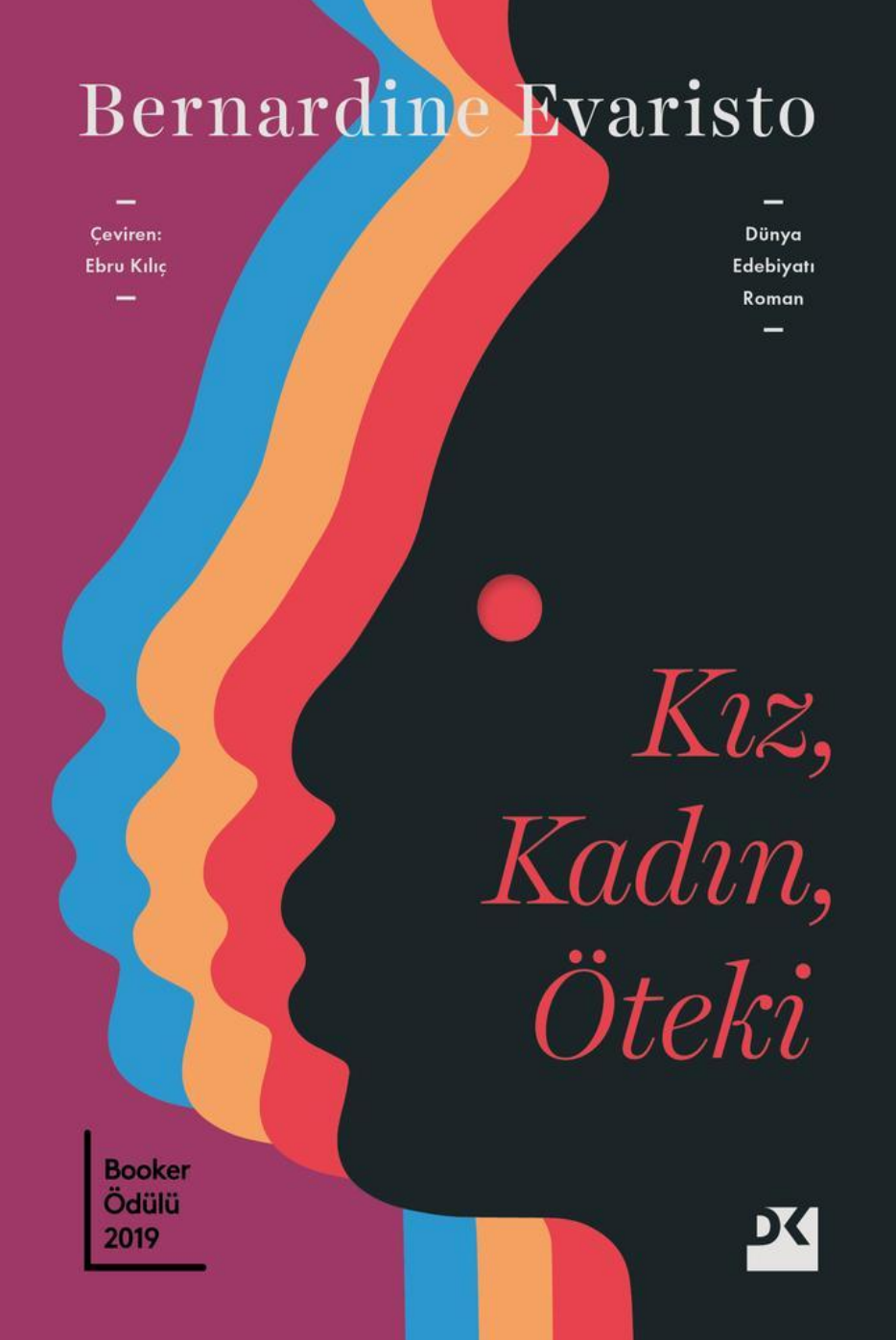
Bernardine Evaristo

Çeviren:
Ebru Kılıç

Dünya
Edebiyatı
Roman

Kız, Kadın, Öteki

Booker
Ödülü
2019

DK

Bernardine Evaristo, İngiliz bir anne ile Nijeryalı bir babanın sekiz çocuğundan dördüncüsü olarak 1959'da Londra'da dünyaya geldi. *Island of Abraham*, *Lara*, *The Emperor's Babe*, *Soul Tourists*, *Blonde Roots*, *Mr. Hello Mum*, *Loverman* adlı romanlarıyla beğeni topladı. Edebiyat eleştirisinden öyküye uzanan bir dizi alanda ürünler verdi.

Son romanı *Kız, Kadın, Öteki* 2019'da Booker Ödülü'nü Margaret Atwood'un *Ahitler*'i ile paylaştı. 2020'de British Book Award'a layık görüldü. Haftalarca çoksatanlar listelerinden inmedi. *Vogue* dergisinin İngiltere'nin En Etkili 25 Kadını arasında seçtiği Evaristo, günümüzün önde gelen yazar ve aktivistlerindendir.

Kız, Kadın, Öteki

KIZ, KADIN, ÖTEKİ

Orijinal adı: Girl, Woman, Other

Yazan: Bernardine Evaristo
@2019, Bernardine Evaristo
İngilizce aslından çeviren: Ebru Kılıç
Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.
1. baskı / Ekim 2020 / ISBN 978-605-09-7817-9
Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62 / B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 45464

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Kız, Kadın, Öteki

Bernardine Evaristo

Çeviren: Ebru Kılıç

Doğan Kitap

Birinci Bölüm

Amma

Amma
kentini ikiye ayıran su yolunun kenarındaki kordon boyunca yürüyor, sabahın erken saatlerinde yola çıkmış birkaç mavna geçiyor yanından ağır ağır
solunda güverteye benzer yürüyüş yoluyla, yelken direklerine benzer sütunlarıyla deniz temalı yaya köprüsü var,
sağında ise nehrin dirseği; buradan doğuya yönelen nehir Waterloo Köprüsü'nü geçtikten sonra St. Paul Katedrali'ne varıyor
güneşin yükselmeye başladığını hissediyor, hava hâlâ esintili, kentin nefesi henüz sıcak ve buharla tıkanmamış
kordonun ilerisinde bir kemancı tam da duruma uygun, insanı canlandıran bir şeyler çalıyor,
Amma'nın oyunu *The Last Amazon of Dahomey* (Dahomey'in Son Amazonu) bu gece Ulusal Tiyatro'da ilk kez oynanıyor

* * *

tiyatroya başladığı günleri düşünüyor
o ve yol arkadaşı Dominique siyasal duyarlılıklarını rencide eden oyunlara çomak sokmakla ün kazanmışlardı
oyuncu eğitimiyle gürleşmiş sesleri koltukların arka sıralarından yükselirdi, sıvışıverirlerdi sonra

protestonun kamusal olanına, yıkıcı olanına ve karşı taraftakileri düpedüz rahatsız edenine inanıyorlardı

hatırlıyor, yarı çıplak siyah kadınların sahnede budala budala oradan oraya koştukları bir oyunun yönetmeninin başından aşağı bir şişe bira dökmüştü

Hammersmith'in arka sokaklarında bir koşu tutturmadan önce

uluyarak

Amma onlarca yılı hayatın sınırlarında geçirdi sonra, kendisini dışlayan düzene el bombaları fırlatan bir muhalif hayduttu

anaakım bir zamanların radikalini içine almaya başlayıncaya dek, sonra kendisini ona katılmayı umut ederken buldu Amma

o da ancak üç yıl önce ilk kez kadın bir sanat yönetmeni Ulusal Tiyatro'nun dizginlerini eline alınca gerçekleşti

ondan öncekilerin nazik redlerini dinlediği uzun yılların ardından, hayatı sadece online televizyon dramalarını dört gözle bekleyerek bomboş uzanıp giderken bir telefon geldi bir pazartesi sabahı

senaryoyu sevdim, mutlaka yapmalıyız, bizim için yönetmenliği de üstlenir misin? biliyorum, daha önceden haber vermedim ama bir kahve içsek bu hafta, müsait misin?

Amma ilerdeki gri Brutalist sanat kompleksine yaklaşırken adeti olduğu üzere, ayıltsın diye fazladan kahve eklenmiş Americano'sundan bir yudum alıyor, sığınağı andıran beton binayı bugünlerde en azından neon ışığı gösterileriyle canlandırmaya çalışıyorlar, hem zaten burası gelenekçi olmaktan çok ilerici olmakla isim yapmış

yıllar önce bu kapılardan içeri girer girmez dışarı atılmayı beklerdi, insanların tiyatroya giderken gerçekten de en şık

giysilerini giydikleri devirlerdi

doğru dürüst giyinmemiş olanlara burun kıvırdıkları

Amma insanlar oyunlarına meraklarını getirsinler istiyor, ne giydikleri umrunda değil, kendisine özgü bir *kahrolsun* tarzı var, değişim geçirdi doğru, o klişe kaba kumaştan tulumlar, Che Guevara beresi, FKÖ yemenisi ve iç içe geçmiş iki dişilik sembolünün görüldüğü, her zaman taktığı rozet değil artık giydikleri (içi dışı bir olmaktan bahsetsene kızım)

bugünlerde kışları dore ya da lame spor ayakkabılar, yazları bozulmaz Birkenstocklar giyiyor

kışları o hafta 12 beden mi 14 mü (üst kısmı bir beden küçük) artık ona göre ya bol ya dar siyah pantolonlar

yazları dizin hemen altında kalan desenli şalvarlar

kışları parlak renkli asimetrik gömlekler, kazaklar, ceketler, paltolar

yıl boyunca doğumgünü pastasının üstündeki mumlar gibi dikilmeye talimli o peroksitli rastaları

gümüş halka küpeler, Afrika işi koca koca incik boncuk ve pembe ruj

onun tarzının daimi imzası

Yazz

kısa süre önce onun tarzını "Deli ihtiyar kadınlar gibi görünen Anne" diye tarif etti, normal anneler gibi onunla Marks & Spencer'da alışveriş yapsın diye yalvarıyor, sokakta birlikte yürürlerken onun yanında görülmek istemiyor

Yazz, Amma'nın her zaman normalden başka bir şey olacağını biliyor, ellilerinde olduğundan henüz yaşlı olmadığını biliyor, ama gel de bunu bir on dokuzluğa anlat bakalım; ne olursa olsun yaşlanmak utanılacak bir şey değil

hele bütün insan soyu hep birlikte bu işin içindeyken

gerçi bazen arkadaşları arasında sadece o, yaşlanmayı kutlamak istermiş gibi görünüyor

çünkü vaktinden evvel ölmemek öyle büyük bir ayrıcalık ki, gece inerken Brixton'da sıcak bir havanın estiği o teraslı evinde mutfak masasının etrafında böyle diyor onlara

her birinin getirdiği yemeklere gömülürken: nohut yahnisi, Jamaika usulü baharatlı tavuk, Yunan salatası, körili mercimek, sebze sote, Fas usulü kuzu yahnisi, safranlı pilav, şalgam ve kara lahana salatası, kinoa ve gerçekten kafa ütüleyen gürültücüler için glütensiz makarna

kadehlerine şarap, votka (kalorisi daha az) ya da doktorları buyurduysa belki daha karaciğer dostu bir şeyler doldururlarken

orta yaşta mızıldanma eğilimine karşı çıkmasını onaylamalarını bekliyor; ama onun yerine alaycı gülümsemeler,

Peki ya artrit parlamaları, hafıza kayıpları, sıcak sıcak ter dökmeler? düşüyor bahtına

Amma genç çalgıcının yanından geçiyor

kıza cesaret veren bir gülümsemeyle bakıyor, o da aynı gülümsemeyle cevap veriyor

birkaç bozukluk bulup çıkarıyor Amma, keman kutusuna bırakıyor

sigaradan vazgeçmeye hazır değil, nehir kenarındaki duvara yaslanıp bir tane yakıyor, kendisinden nefret ediyor bu yüzden

reklamlar onun kuşağına, sigara sizi yetişkin, ışıltılı, güçlü, akıllı, arzulanır ve hepsinden de önemlisi havalı gösterir demişti

kimse onlara sigaranın aslında onları öldüreceğini söylememişti

nehre bakıyor, uzaklara, ılık dumanın soluk borusundan inip sinirlerini yatıştırdığını, bir yandan da kafeinin adrenalin seliyle savaşmaya çalıştığını hissederken

kırk yıldır prömiyerler yaşıyor ve hâlâ korkudan altına ediyor

ya eleştirmenler onu yerden yere vururs a? Ya bu süprüntü sahtekârın binaya girmesine izin verirken müthiş Ulusal Tiyatro ne düşünüyordu? diyen tek yıldızlı değerlendirmelerin marifetiyle bir kenara atılırsa?

elbette ki bir sahtekâr olmadığını biliyor, on beş oyun yazdı, kırktan fazlasını yönetti, bir keresinde bir eleştirmenin yazdığı gibi Amma Bonsu risklerin üstesinden gelmeyi bilen, işini iyi yapan biridir

ya önizlemede ayakta alkışlayan seyirciler sadece nezaket gösteriyorlarsa?

aman kapa çeneni be Amma, sen emektar bir savaş baltasısın, unuttun mu?

bak şimdi

muhteşem bir oyuncu kadrosuna sahip: altı yaşlıca aktris (her şeyi görmüş emektarlar), kariyerlerinin ortasındaki altı aktris (şimdiye dek ayakta kalmış olanlar), üç de yeni yüz (naif umutlular), biri, şu yetenekli Simone, provalara yorgun gözlerle gelirdi, ütünün fişini çekmeyi, fırını kapatmayı, yatak odasının penceresini kapamayı unuturdu, değerli prova vaktini panikle ev arkadaşlarına telefonlar açarak harcardı

birkaç ay önce bu işi alabilmek için büyükannesini köle olarak satardı, şımarık küçük bir primadonna olup çıkmıştı şimdi, birkaç hafta önce prova odasında sadece ikisi varken yönetmenine buyurmuştu, hadi bir koşu bana bir karamel latte kap da gel

o kadar yorgunum ki diye yakınmıştı Simone onu bu kadar çok çalıştırmanın Amma'nın hatası olduğunu ima ederek

söylemeye ne hacet, o an Küçük Hanım Simone Stevenson vardı karşısında

Küçük Hanım Stevenson –tiyatro okulundan çıkar çıkmaz Ulusal'a girdi diye Hollywood'u fethetmesine bir adım kaldığını düşünür

anlayacak elbet
er geç

böyle zamanlarda Amma uzun zaman önce Amerika'ya sıvışan Dominique'i özler;
meslek hayatındaki bu atılımı paylaşıyor olmaları gerekirdi
seksenlerde bir kadınlar hapishanesinde (başka nerede olabilirdi ki) geçen uzun metrajlı bir filmin seçmelerinde tanışmışlardı
ikisine de köle, hizmetçi, fahişe, dadı ya da suçlu rolleri önerilmesinden gına gelmişti
ve yine de işi alamamaktan
pis ve sevimsiz bir Soho kafesinde ıslak beyaz ekmek arasına tıkıştırılmış yağda yumurta ve jambon tıkınıp amele çayıyla yutarken kaderlerine isyan etmişlerdi, yanlarında caddelerde çalışan seks işçileri
Soho'nun moda bir eşcinsel kolonisi haline gelmesinden çok çok önceydi
bir baksana bana, demişti Dominique, Amma da bakmıştı, itaatkâr, anaç ya da suçlu bir yanı yoktu hiç
olağanüstü havalı, tepeden tırnağa muhteşem, çoğu kadından uzun boylu, çoğu kadından ince, o kesme cam elmacıkkemikleri ve buğulu gözleri, yüzüne gerçekten de gölge düşüren siyah kalın kirpikleriyle
deri giyerdi, saçını kısa tutardı, bir yana attığı siyah kakülü dışında, şehirde her yeri dökülen eski bir kasap motorsikletiyle gezerdi, dışarıya zincirle bağlanan
yaşayan bir tanrıça olduğumu göremiyorlar mı? Gösterişli bir jestle bağırmıştı Dominique kâkülünü yana atıp seksi bir poz takınarak, başlar onlara çevrilmişti
Amma daha kısa boyluydu, Afrikalı kalçaları, uylukları
mükemmel köle kız malzemesi demişti bir yönetmen Kurtuluş konulu bir oyunun seçmelerine gittiğinde

bunun üzerine doğruca dışarı çıkmıştı Amma
bir oyuncu seçme yönetmeni de Dominique'e Victoria dönemi dramalarının birisinin seçmelerinde vaktini boşa harcıyorsun demişti, o devirde Britanya'da siyahlar yoktu
vardı demişti Dominique, adama cahil dedikten sonra çıkmıştı odasından
ha bir de kapıyı çarpmıştı çıkarken
Amma Dominique'te kendisiyle birlikte ortalığın canına okuyacak dost bir ruh bulduğunu fark etmişti
haberler yayıldığında ikisi de işe alınamaz olacaktı
yerel bir paba gitmişlerdi, sohbetleri devam etmiş, akıp durmuştu şarap
Dominique Bristol'ün St. Pauls bölgesinde Afro-Guyanalı bir anne, soyunun izini köleliğe dek sürmüş Cecilia ile Hint-Guyanalı bir babadan, ataları Kalküta'da sözleşmeli işçi olan Wintley'den doğmuştu
on çocuğun en büyüğüydü, hepsi de Asyalı'dan çok siyahi görünürdü ve böyle tanımlardı kendilerini, özellikle de babaları Hindistan'dan yeni gelen Hintlilerden çok birlikte büyüdüğü Afro-Karayip insanlarına yakın olduğu için

Dominique kendi cinsel yönelimini ergenlikte tahmin etmiş, akıllılık edip bunu kendisine saklamıştı, dostlarının ve annesinin nasıl tepki göstereceğinden emin değildi, toplumdan dışlanmak istemiyordu
oğlanları denemişti birkaç kez
onların hoşuna gitmişti
o tahammül etmişti

on altı yaşında, aktris olma hevesiyle Londra'nın yolunu tutmuştu, insanlar dışarlıklı kimliklerini gururla rozetlerde taşırlardı orada

kordon boyunda[1] kemerlerin altında ve yalı boyunca dükkânların eşiklerinde uyumuştu, siyah bir sığınma derneği onunla görüşmüştü, yalan söylemiş, ağlamış, onu döven bir babadan kaçtığını anlatmıştı Dominuque

Jamaikalı sığınma memuru etkilenmemişti, dövüldün yani, öyle mi?

Dominique şikâyetinin dozunu artırmış, babasının cinsel tacizine uğradığını anlatmıştı, bir hostelde kendisine oda verilmişti acilen; her hafta gözyaşları içinde açtığı telefonların ardından sığınma derneğinin Bloomsbury'de ellilerden kalma küçük bir bloktaki tek odalı dairesine atmıştı kapağı on sekiz ay sonra

bir ev bulmak için yapmam gerekeni yaptım demişti Amma'ya, en iyi halim değildi, kabul ediyorum, ama kimse zarar görmedi, babamın hiç haberi olmayacak ki

siyahların tarihi, kültürü, siyaseti, siyah feminizmde kendi kendisini eğitme seferine çıkmış, Londra'nın alternatif kitabevlerini keşfetmişti

Islington'daki Sisterwrite'a girmişti, burada ne kadar kitap varsa hepsinin de yazarı kadındı, saatlerce karıştırıp durmuştu kitapları; bir şey alacak gücü yoktu, *Home Girls: A Black Feminist Anthology*'nin tamamını her hafta peyderpey ayakta okumuştu, Audre Lorde'un kaleminden eline geçen ne varsa onları da

kitap satıcılarının umrunda değildi, görünüşe bakılırsa

çok katı bir tiyatro okuluna kabul edildiğimde, çoktan siyasallaşmıştım ve her konuda onlara meydan okuyordum, Amma

1. Yazar burada "embankment" sözcüğünü kullanmış, nehir ya da deniz kıyısındaki cadde anlamına gelen kordonu kullanmayı tercih ettim, ama Londra'da "Embankment" denilince Thames Nehri kıyısındaki kordonlardan Victoria kastediliyor. (ç.n)

koca okulda beyaz olmayan tek kişiydi
Shakespeare'de erkeklere verilen rollerin kadınlar tarafından neden oynanamayacağını sormuştu, hele rol dağıtımında farklı ırklara rol verilmesine hiç girmeyeyim diye bağırmıştı dersin yöneticisine, başka herkes, kadın öğrenciler dahil, sessiz kalmıştı
anladım ki tek başımayım

* * *

ertesi gün okul müdürü beni bir kenara çekti
oyuncu olmak için buradasın, siyasetçi değil
sorun çıkarmayı sürdürürsen ayrılman istenecek
bu bir uyarıydı, Dominique

bana mı anlatıyorsun, dedi Amma, kapa çeneni ya da çık git, öyle değil mi?
bana gelince, ben kavgacı ruhumu babam Kwabena'dan almışım, Gana'da Bağımsızlık için mücadele eden bir gazeteciymiş vaktiyle
isyana teşvikten tutuklanacağını anlayınca buraya atmış kapağı, sonunda demiryollarında çalışmaya başlamış, Londra Köprüsü istasyonunda da annemle tanışmış
bilet kontrolörüymüş, annem de yolcu salonunun üst katındaki büroda çalışıyormuş
babam annemin biletini alan kontrolör olmaya çalışırmış, annem de trenden inen son kişi olmaya, iki çift laf edebilsinler diye
annem, Helen, melez, İskoçya'da 1935'te doğmuş
babası Nijeryalı bir öğrenciymiş, Aberdeen Üniversitesi'nde eğitimi biter bitmez ortadan kaybolmuş
hoşça kal dememiş hiç
annesi yıllar sonra, babasının Nijerya'daki karısına ve çocuklarına döndüğünü anlamış

bir karısı ve çocukları olduğunu bile bilmiyormuş
otuzlarda, kırklarda annem Aberdeen'deki tek melez değilmiş, ama melezlerin sayısı melezliği ona hissettirilecek kadar da azmış okulu erken bırakmış, sekreterlik okuluna gitmiş, sonra ver elini Londra, tam da burası öğrenim görmeye ve çalışmaya gelen Afrikalı erkeklerle dolarken
annem onların danslarına ve Soho kulüplerine gitmiş, teninin açık renkli, saçının daha düz olmasını sevmişler
kendisini çirkin hissedermiş annem, Afrikalı erkekler öyle değilsin diyene kadar, öyle der
o zamanlar neye benzediğini görmelisin
Lena Horne ve Dorothy Dandridge kırması
evet yani, gerçekten de çirkinmiş

annem ilk buluşmalarında bir filme giderler, sonra onun en sevdiği yere, burada, Soho'daki Club Afrique'e gelirler diye umuyormuş, yeterince ima etmiş, haylayf ve Batı Afrika cazında dans etmeyi severmiş
ama babam onu Elephant and Castle'da, bir barın arka odasında yapılan sosyalist toplantılarından birine götürmüş
bir grup adamın biraları dikip dikip bağımsızlık üzerine politik konuşmalar yaptığı bir toplantıya
annem ilgileniyormuş gibi yapmaya çalışarak oturmuş, zekâsından etkilenmiş babamın
bana sorarsan babam onun sessiz itaatkârlığından etkilenmiş

evlenmişler ve Peckham'a taşınmışlar
ben onların son çocuklarıyım, ilk kızları, böyle açıklamıştı Amma odada zaten yoğunlaşmakta olan buluta duman üfürerek
üç ağabeyim avukat ve doktor oldu, babamın beklentilerine itaat etmeleri sayesinde ben de onların yolundan gideyim diye baskı yapılmadı bana

babamın benim için yegâne kaygısı evlilik ve çocuklar
oyunculuk kariyerimi, ikisi de oluncaya dek götüreceğim bir hobi olarak görüyor
babam insanlığın kaderini iyileştirecek bir devrim olmasını isteyen bir sosyalist
gerçekten

sen bir ataerkille evlenmişsin diyorum anneme
bir de şöyle bak Amma, diyor, baban Gana'da 1920'lerde doğmuş bir erkek, sense 1960'larda Londra'da doğmuş bir kadınsın
yani?
onun gerçekten de seni "çakozlaması"nı bekleyemezsin, senin deyişinle
ataerkilliği haklı çıkardığını ve bütün kadınları bastıran bir sistemle işbirliği yaptığını söyledim ona
insanların karmaşık olduğunu söylüyor annem
bana patronluk taslama dedim

annem ücretli bir işte günde sekiz saat çalıştı, dört çocuk büyüttü, evi çekip çevirdi, her gece aile reisinin yemeğini sofraya koydu, her sabah gömlekleri ütülü olsun diye gayret etti
evin reisi de bu arada dışarıda dünyayı kurtardı
evle ilgili tek işi pazar günü öğle yemeği için kasaptan et getirmekti –avcılık-toplayıcılığın banliyö usulü işte

hepimiz evden ayrıldık diye annemin mutsuz olmasını anlayabiliyorum, çünkü vaktini ya evi temizleyerek ya da yeniden dekore ederek geçiriyor
asla yakınmadı talihinden ya da onunla tartışmadı, ezildiğinin bir işareti kesin
ilk zamanlar babamın elini tutmaya çalıştığını anlatmıştı bana, ama o elini itelemiş, şefkatin İngiliz bir duygu olduğunu söylemiş, annem de bir daha denememiş

ama babam her yıl ona bulabileceğin en ağlak Sevgililer Günü kartını alır, duygusal country müzik sever, pazar akşamları mutfakta oturup Jim Reeves ve Charley Pride albümleri dinler

bir elinde su bardağına konulmuş viskisi, diğer eliyle gözyaşlarını siler

* * *

babam seferberlik toplantıları, gösteriler için yaşar, parlamentonun etrafında toplanmak, Lewisham Pazarı'nda dikilip *Socialist Worker* satmak için

akşam yemeklerinde onun kapitalizm ve sömürgeciliğin kötülükleri, sosyalizmin erdemleri üstüne attığı nutukları dinleyerek büyüdüm

orası onun kürsüsü, bizler de esir aldığı cemaatiydik

yani gerçekten zorla onun siyasetiyle beslendik

bağımsızlık sonrası Gana'ya dönseydi muhtemelen önemli biri olurdu

ama onun yerine bizim ailenin Ömür Boyu Başkanı oldu

benim lezbo olduğumu bilmiyor tabii, dalga mı geçiyorsun? Annem ona söylemememi söyledi, anneme söylemek de zor oldu zaten, kalem etekler ve dalgalı perma modayken benim erkek Levi'sları çekmeye başladığım günlerde kuşkulandığını söyledi

bir evreymiş, geçeceğine eminmiş, kırkıma gelince kabahati onda bulacakmışım

babamın "nonoşlar"a vakti yok, pazar akşamları televizyonda komedyenlerin kaynanalarına ya da siyahlara hakaret etmekten fırsat bulunca yaptıkları homofobik esprilerin hepsine güler zaten

Amma okuldaki son yılında Brixton'da katıldığı ilk siyah kadınlar toplantısını anlatmıştı, mahalle kütüphanesinde görmüştü el ilanını

kapıyı açan kadın Elaine, mükemmel bir afro halesiyle çevriliydi, yumuşak uzuvları açık mavi kot pantolon ve daracık kot gömlekle sarmalanmıştı

Amma istemişti onu görür görmez, kadınların kanepelerde, sandalyelerde, minderlerde, bağdaş kurarak yerde fincan fincan kahve ve şıra içerek oturdukları salona yürümüştü peşinden

ortalıkta dolaştırılan sigaralardan kabul etmişti gergince, yere oturup yünlü döşemesi kedilerin pençeleriyle hırpalanmış bir koltuğa yaslanmıştı, Elaine'in sıcak bacağını kolunda hissederek

siyah bir kadın olmak ne demektir diye tartışmalarını dinlemişti

beyaz feminist örgütler onları memnuniyetle buyur etmezken feminist olmak ne demektir

insanların onlara zenci diye seslenmesi ya da ırkçı çetelerin onları tartaklaması neler hissettirir

beyaz erkeklerin beyaz kadınlara kapı açması ya da toplu taşımada beyaz kadınlara yerlerini vermesi (cinsiyetçiydi bu), ama onlar için bunları yapmaması (bu ırkçıydı) nasıl bir şeydir

Amma onların deneyimleriyle ilişki kurabiliyordu, seni duyuyoruz kardeşim, hepimiz oradan geçtik kardeşim nakaratlarına katılmaya başladı

dışarının soğuğundan içeri girmiş gibi hissediyordu

o ilk akşamın sonunda diğer kadınlar hoşça kal deyip gittiler, Amma Elaine'le kalmayı önerdi, birlikte fincanları ve kül tabaklarını yıkamak için

yamru yumru kanepelerden birinin üstünde, geçip giden polis sirenlerine eşlik eden sokak lambalarının ışığında öpüştüler

kendi kendisiyle sevişmeye en fazla yaklaştığı andı
bir kez daha evine gelmiş gibi hissetmişti

ertesi hafta toplantıya gittiğinde
Elaine başka bir kadınla öpüşüp koklaşıyordu
onu görmezden geldi
o da bir daha gitmedi

Amma ve Dominique kapı dışarı edilinceye dek kaldılar, kadeh kadeh kırmızı şarap yuvarlamışlardı
oyuncu olarak kariyer yapmak için kendi tiyatro kumpanyalarını kurmaları gerektiğine karar vermişlerdi, ikisi de iş bulmak için siyasetlerine ihanet etmeye hazır değillerdi
ya da işlerinde kalmak için çenelerini kapamaya
ilerlemek için bu yoldan gitmeleri gerekiyormuş gibi görünüyordu
tuvaletten arakladıkları sert tuvalet kâğıtlarının üstüne kumpanyanın ismi için akıllarına gelen fikirleri karaladılar
Çah Kadın Tiyatro Kumpanyası niyetlerine en uygun olandı
tiyatroda sessizliğin olduğu yerde bir ses olacaklardı
siyah ve Asyalı kadınların hikâyeleri sahneye çıkacaktı
kendi koşullarıyla tiyatro yaratacaklardı
kumpanyanın düsturu oldu
Bizim Koşullarımızla
yoksa Asla.

2

Oturma odaları prova mekânı olmuş, ikinci el dükkânlardan kostümler, eşyalar külüstür arabalarla taşınmış, çöplüklerden setler kurulmuştu, dostlarını yardıma çağırmışlardı, herkes işi yaparken, fiilen, eteklerindekileri ortaya dökerken öğreniyordu

tuşları eksik eski daktilolarda burs başvuruları yazmışlardı, bütçelendirme Amma'ya kuantum fiziği kadar yabancıydı, direniyordu bir masanın arkasına kısılıp kalmaya

idare toplantılarına geç gelip başım ağrıyor ya da adet dönemi sancılarım tuttu diye erken çıkması Dominique'i üzüyordu

bir kırtasiyeye girip panik atak yaşıyorum diye hemen çıkıvermesi üstüne kavga etmişlerdi

yazmaya söz verdiği senaryoyu gece geç vakitlere kadar kulüplerde olduğu için getirmedi ya da gösterinin ortasında repliklerini unuttu diye Dominique'i azarlamıştı

başlayalı altı ay olmuş, sürekli kavga gürültü aralarında

dost olarak anlaşıyorlardı, ama anlamışlardı birlikte çalışamıyorlardı

Amma, onun evinde bir tamam mı devam mı toplantısı yapmalarını önerdi

oturdular, şarapları, paket servisten aldıkları Çin yemekleri vardı, Dominique izleyicilerin karşısına çıkmaktansa kumpanya için turlar ayarlamanın daha çok hoşuna gittiğini, başka biriymiş gibi yapmaktansa kendisi olmayı tercih ettiğini kabul etti

Amma yazmayı sevdiğini, idari işlerden nefret ettiğini kabul etti, oyuncu olarak gerçekten iyi miydi?

öfkeyi şahane canlandırıyordu –ama yapıp yapabildiği de buydu zaten

Dominique kumpanyanın menajeri, Amma sanat yönetmeni oldu

aktrisler, yönetmenler, tasarımcılar, set ekipleri işe aldılar, ülke çapında aylarca süren turneler düzenlediler

oyunları, *The Importance of Being Female, FGM: The Musical, Dis-arranged Marriage, Cunning Stunts* topluluk merkezlerinde, kütüphanelerde, alternatif tiyatrolarda, kadın festivallerinde ve konferanslarda sahnelendi

mekânların dışında, izleyicilerin girişlerinde ve çıkışların-

da el ilanları dağıttılar, gecenin karanlığında reklam panolarına yasadışı posterler astılar

alternatif medyada değerlendirmeler almaya başladılar, hatta aylık bir Çalı Kadın samizdatı çıkardılar

ama acınası derecede az satılması, dürüst olmak gerekirse, acınasıderecede kötü yazılması nedeniyle iki sayı devam edebildi, Sisterwrite'ta bir yaz akşamı yapılan o büyük açılış sonrası

bir grup kadın bir araya gelip bedava ucuz şarabın tadını çıkarmış, kaldırıma kusup rahatlamış, sohbetleriyle birbirlerinin gazını almışlardı

* * *

Amma ek gelir için Piccadilly Circus'ta bir burger barında çalışıyordu

yeniden yapılandırılmış kartondan yapılmış, üstüne yeniden sulandırılmış soğan ve lastiksi peynir konmuş hamburgerler satıyordu

molalarında bedava yiyordu hepsini, sivilceleri vardı bu yüzden

turuncu naylon giysisi ve şapkası, müşterilerin karşılarında isteklerini yerine getiren üniformalı bir hizmetçi gördükleri anlamına geliyordu

o muhteşem, sanatçı, son derece bireysel ve isyankâr benliğini değil

elma tadında şeker yumrularıyla dolu kıtır turtalar aşırıyordu istasyon çevresinde iş tutan, arkadaşlık ettiği evden kaçmış kiralık oğlanlara,

haberi yoktu yıllar sonra cenazelerine katılacağından

korunmasız seksin ölümle dans anlamına geldiğinin farkında değillerdi

hiç kimse değildi

evi Deptford'da terk edilmiş bir fabrikaydı, duvarları beton, çatısı akan, bütün imha girişimlerinden galip çıkmış bir fare topluluğunun yaşadığı

ondan sonra bir dizi benzer mezbele yerde oturmuştu ta ki koca Londra'nın en oturulası mezbelesini buluncaya dek, King's Cross'un arkasında Sovyet tipi eski bir ofis bloğuydu

şanslıydı, dolmadan önce duyup da ilk gelenler arasındaydı, icra memurları ana kapıya hidrolik bir ekskavatör koyduklarında üst katlarda kalacak kadar da şanslıydı

bunun üstüne şiddetli karşıt önlemler alınmış ve aşağıdaki icracılardan birinin temiz bir sopayı hak ettiğini düşünen kafa sallayıcı heavy metalcilere hapis cezası kesilmişti

King's Cross Muharebesi demişlerdi yaşananlara

bina da ondan sonra Özgürlük Diyarı Cumhuriyeti diye bilinmişti

mülkün sahibi, ailesinin Sheffield çatal bıçak takımı işinden elde ettiği kârı yüklenip Monte Carlo'da vergisiz bir hayat süren Jack Staniforth, gayrimenkul şirketinden haberler kendisine ulaştığında onların davasına yakınlık gösterdiği için de şanslıydılar

İspanya İç Savaşı'nda Uluslararası Tabur'da çarpışmıştı

Londra'nın en perişan semtlerinden birindeki bir binaya yaptığı kötü yatırım muhasebe defterlerinde unutulabilir bir dipnot olurdu

eğer oraya bakarsanız, diye yazmıştı

bedava kalabilirsiniz

yasadışı elektrik kullanımına son verip Londra Elektrik İdaresi'nde bir hesap açmışlardı

o zamana dek bir sayacın içine elli peni sıkıştırarak hallettikleri gaz için de

bir yönetim sistemi kurmaları gerekiyordu, bir cumartesi sabahı bu işi halletmek için lobide toplanmışlardı

Marksistler Özgürlük Diyarı İşçi Cumhuriyeti Merkez Komitesi kurulsun istiyorlardı, biraz zengin işi diye düşünmüştü Amma, çoğunun çalışmamasına "kapitalizmin azılı köpeklerine karşı ilkeli bir duruş benimsemeyi" mazeret olarak göstermesine bakıp

hippiler bir komün kurup her şeyi paylaşmayı önermişlerdi, ama o kadar rahat ve gevşeklerdi ki herkes bastırmıştı seslerini

çevreciler aerosoller, plastik torbalar ve deodorantların yasaklanmasını istiyordu, herkes karşı çıkmıştı, mis gibi kokmalarıyla tanınmayan punk'lar bile

vejetaryanlar et yok politikası talep etmiş, veganlar süt ürünleri de olmasın diye eklenmesini istemiş, makrobiyotikler herkesin kahvaltıda buharda haşlanmış beyaz lahana yemesini önermişti

Rastalar otun yasallaştırılmasını ve arka tarafta Nyabinghi toplantıları için kendilerine yer ayrılmasını istemişti

Hari Krişnalar o öğleden sonra Oxford Caddesi'nde davul çalarak yapacakları yürüyüşte herkesin onlara katılmasını

punk'lar yüksek sesle müzik çalmalarına izin verilmesini istiyorlardı, yüksek sesle susturuldular bunun üstüne

eşcinsel erkekler homofobi karşıtı yasaların, binanın anayasasında taçlandırılmasını istiyorlardı, herkes sordu, hangi anayasa?

radikal feministler bir kooperatif tarafından öz yönetimle idare edilecek, sadece kadınların bulunacağı mekânlar istiyorlardı

lezbiyen radikal feministler kendi mekânlarının lezbiyen olmayan radikal feministlerden uzak olmasını istiyorlardı ve onlar da bir kooperatifle öz yönetimi destekliyordu

siyah radikal lezbiyen feministler de aynısını istiyordu, ama herhangi bir cinsten bir beyazın içeri alınmaması kaydıyla

anarşistler toplantıdan ayrıldı, çünkü herhangi bir biçim-

de yönetim, inandıkları her şeye ihanet edilmesi anlamına geliyordu

Amma tek başına yürümeyi tercih etti, kendi iradelerini başkalarına dayatmaya çalışmayanlarla kaynaşmayı

sonunda uyuşturucu pazarlamayı, cinsel tacizi ve Muhafazakârlara oy vermeyi yasaklayan çeşitli kurallarla dönüşümlü bir yönetim komitesi kuruldu

arka taraftaki boş arazi komünal bir alan oldu, metal cüruftan heykeller sergilenecekti

sanatçıların sayesinde

* * *

Amma bir yazı odasına sahip çıkmayı başardı, o kadar büyüktü ki etrafında koşu yapabiliyordu

kendi özel tuvaleti ve lavobosu vardı, mis gibi tertemiz tutuyor, çiçek kokularına boğuyordu

duvarları ve tavanı insanı çarpan bir kan kırmızısına boyadı, şirket grisi halıları söküp attı, ahşap zemine birkaç rafya mat attı, ikinci el bir ocak buldu, bir buzdolabı, armut koltuklar, bir Japon şiltesi, eski eşyaların atıldığı bir avludan getirdiği bir küvet

odası parti verebileceği kadar büyüktü, insanların davetsiz misafir olabileceği kadar büyük

Donna Summer, Sister Sledge, Minnie Riperton ve Chaka Khan'ın dönen vinilden saçılan disko ritmleri partilerini şenlendirirdi

Roberta, Sarah, Edith, Etta and Mathilde Santing fon müziğini oluştururdu, gecenin sonundaki baştan çıkarmalarının

eski Çin Büyükelçiliği civarındaki bir çöp konteynırından kurtarılmış, on sekizinci yüzyıldan kalma siyah lake Çin işi paravanın ardındaki

Özgürlük Diyarı'ndaki birçok kadını götürmüştü

tek gecelik ilişkiler istiyordu o, çoğu bundan daha fazlasını isterdi

öyle bir noktaya varmıştı ki işler, artık eski fetihlerine koridorlarda rastlamaktan korkar olmuştu, Guadeloupelu bir çevirmen olan Maryse gibi

Maryse gecenin bir yarısı Amma'nın kapısını çalıp içeri girmesine izin vermesi için yalvarmıyor, kendisinin istediği şeyi alan her kimse onu taciz etmek için dışarıda pusuya yatmış olurdu

mevzu ilerledi, Maryse Amma'nın binaya yaklaştığını gördüğünde pencereden sövmeye başladı, bir gün penceresinin altından geçerken Amma'nın tepesinden aşağı bir kova dolusu sebze kabuğu dökünce ciddiye bindi işler

hem çevreciler hem yönetim komitesi küplere bindi, Amma'ya "yediğin kaba pislemeye son ver artık" diye yazmayı görev bildiler

Amma da onlara cevap verdi, birazcık iktidar sahibi olunca insanlar nasıl da çabucak *totaliter faşistlere* dönüveriyor, amma da ilginç diye

ama dersini almıştı ve ilgiden yana da sıkıntı çekmiyordu; grupçular Çalı Kadın Tiyatrosu'nun başlıca isimleri olarak Amma ve Dominique'in önünde kuyruğa girmişti

on sekizlerinde, on dokuzlarında yavru lezlerden tutun, onların annesi olacak yaştaki kadınlara

Amma ayrım gözetmezdi, öyle hava atardı dostlarına, zevkleri gerçekten de eşitlikçiydi, kültür, sınıf, inanç, ırk, din ve kuşaklar arasında gidip gelirken

ne mutlu ki bu sayede oyun sahası çoğu kişininkinden daha büyüktü

(büyük memelere düşkün olduğunu dile getirmezdi, çünkü bedenin çeşitli kısımlarını cinsel olarak nesneleştirmek ya-

kışmazdı feministliğe)

Dominique daha seçici ve tek eşliydi, seri tek eşli, aktrislere yürürdü, genellikle sarışın, mikroskobik yetenekleri makroskobik güzelliklerinin gölgesinde kalmışya da yetenekleri görünüşleri olmuş olan modellere

sadece kadınların gittiği yerlerde takılırlardı

pazartesileri leztayfanın takıldığı Fallen Angel, Rackets, Bell, Drill Hall Tiyatrosu'nun barında olurlardı, cuma akşamları da Brixton'da Pearl'ün barında, orta yaşlı Jamaikalı bir kadındı Pearl, bodrum katındaki mobilyalardan kurtulmuş, bir ses sistemi kurmuş, kapıda ücret kesmeye başlamıştı

Amma sadakati hapis gibi yaşıyordu, evini özgürlük ve macera için terk etmişti, bir başkasının arzularına zincirlenmek için değil

bir kadınla iki üç defadan fazla birlikte oldu mu kadınlar genellikle çekici bağımsızlıklarını yitirir, giderek düşkünleşirlerdi

bir *hafta* içinde

kendi otonomisi üzerinde otoritelerini kurmak için hareket geçtiklerinde, gerekli her türlü yola başvurarak, o onların yegâne mutluluk kaynakları haline gelirdi

somurtmalar, gözyaşları, bencillik ve kalpsizlik suçlamaları

Amma bütün kadınların önünü kesmeyi öğrendi, niyetini baştan açıkça söylemeyi, aynı kişiyle asla iki kez yatmamayı ya da zorlamamayı üçüncü seferi

istese bile

seks basit, zararsız bir insani zevkti ve otuzlarının sonuna dek epeyce seks yaptı

kaç kadın olmuştu acaba? yüz mü, bir elli daha? bundan daha fazla değildi herhalde?

birkaç arkadaşı durulması için terapiyi denemesini önerdi, binlerce kişiyi baştan çıkarıp da bunun için takdir edilen erkek rock yıldızlarının yanında kendisinin pekâlâ bakire sayılabileceğini söyledi onlara Amma

acaba kimse o rock yıldızlarına psikanalize gitmelerini önermiş miydi?

maalesef eskiden baştan çıkardıklarından bir-ikisi, geçmişin insanın yüzüne çarpmak için beklediği sosyal medyada onu taciz ediyordu son zamanlarda

kendisi icin ilk olan Amma'nın, otuz bes yil once yattiklarinda kör kütük sarhoş olduğunu, üstüne başına kustuğunu soyleyen kadın gibi, o kadar travmatik bir deneyimdi ki diye hayıflanmıştı mesajında, şokunu hâlâ atlatamadım

ya da Regent Caddesi'nde peşine düşüp telefonlarını açmadığı için ona bağıran kadın gibi, aynı dönemlerdendi o da

ne zannediyorsun sen kendini, seni gidi taklitçi gösterişçi sözüm ona tiyatro oyuncusu? hiçbir şeysin sen, işte busun, bir *hiç*

ilaçların bitti herhalde güzelim, diye bağırmıştı ona Amma, ardından Topshop'un yeraltı kalabalığına kaçıp bodrum katındaki dükkânına saklanmıştı

Amma o yatak senin bu yatak benim dolanmaya ilgisini uzun süre önce yitirmişti; sadece bir kişiye olmasa da, başka birine duygusal olarak yakın olmanın getirdiği mahremiyeti canı çeker olmuştu zamanla

tek eşli olmayan ilişkilerdi onun olayı, yoksa artık çokaşklılık mı demeli? Yazz öyle tanımlıyordu, ama onun bilebildiği kadarıyla tek eşli olmamak işte, sadece ismi farklı *yavrum*

Brighton'da yaşayan grafik tasarımcısı Dolores vardı, bir de Highgate'te oturan terapist Jackie

Dolores yedi, Jackie üç yıldır hayatındaydı, ikisi de onunla

ilişkileri dışında dopdolu bir hayatları (ve çocukları) olan bağımsız kadınlardı

yapışkan, düşkün, kıskanç ya da sahiplenmeci değillerdi ve aslında birbirlerini de severlerdi, yani, evet bazen ufaktan üçlü takıldıkları olurdu

fırsat buldukça

(Yazz bunu bilse dehşete kapılırdı)

orta yaşlı Amma bazen gençlik günlerini nostaljiyle anıyor, Dominique'le efsanevi Gateways'e hacca gittikleri o günü hatırlıyor, bir kere olmuştu ya neyse

elli yıllık varoluşunun son yıllarında Chelsea'de bir bodrum katına saklanmış

neredeyse boştu, orta yaşlı iki kadın vardı barda, saçları erkek kesimi, takım elbiseli, *The Well of Loneliness*'in[2] [Yalnızlık Kuyusu] sayfalarından fırlamış gibi görünüyorlardı

dans pisti loştu, çok yaşlı ufacık tefecik iki kadın, biri siyah takım elbiseli, diğeri kırklardan kalma tarzda bir elbise giymiş, dans etmişlerdi yanak yanağa Dusty Springfield'in söylediği "The Look of Love"da

tavanın ortasından sarkan ışıklı bir disko topu bile yoktu, üstlerine yıldız tozu serpen.

3

Amma kahvesini bir çöp kutusuna atıyor ve doğruca tiyatroya doğru yürüyor, grafitilerle süslenmiş kaykay alanının yanından geçip

gençlerin kasksız ya da koruyucu dizlikler olmaksızın ölüme meydan okuyan sıçrayışlar ve dönüşlere başlamaları için henüz çok erken

2. Radclyffe Hall'un 1926'da yazdığı roman lezbiyen edebiyatın kurucu metinlerinden biri sayılmaktadır. (ed.n.)

gençler, o kadar korkusuzlar ki
kaskı olmadan bisiklete binen Yazz gibi
annesi kask takmanın
a/ baş ağrısı çekmekle
b/ konuşmayı yeniden öğrenmek
arasındaki fark olduğunu söylediğinde fırtına gibi hışımla dışarı fırlayan

sahne kapısından giriyor, güvenlikçi Bob'u selamlıyor, Bob ona bu gece için iyi dileklerde bulunuyor, Amma koridorlardan geçiyor, merdivenleri çıkıyor ve nihayetinde mağaramsı sahneye adım atıyor
bütün izleyicilerin, hareketleri kesintisiz görmesini sağlayan Yunan amfitiyatrolarını örnek alan yelpaze şeklindeki oditoryumun bomboş, işitsel yabanlığına bakıyor
bu akşam bu koltuklar binden fazla insanla dolacak
bu kadar insanın onun oyununu izlemek için toplanacak olması inanılmaz
tek bir eleştiri yazısı bile yazılmadan bütün gösterilerin biletleri satıldı
gayet farklı bir şey talep ediliyor madem, buna ne buyrulur?

* * *

Dahomey'in Son Amazonu Amma Bonsu'nun yazıp yönettiği,
on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyılda kralın hizmetindekikadın savaşçıları konu ediyor
kralın sarayında yaşayan, yiyecek ve kadın köle verilen kadınlar
önlerinde, erkekleri baktıkları takdirde öldürüleceklerine dair uyaran bir çan çalan bir köle kız, saraydan çıkan kadınlar
erkeklerin uykudayken kralın kafasını kesmeyeceğine ya

da onu hadım etmeyeceğine güvenilemeyeceğinden, saray muhafızı olan kadınlar

güçlenmeleri için dikenli akasya dallarına çıplak tırmandırılarak eğitilen kadınlar

tehlikelerle dolu ormana dokuz günlüğüne gönderilip hayatta kalması beklenen kadınlar

kılıçlı keskin nişancılar, düşmanlarının kafasını kolayca uçurabilen, içlerini dışlarına çıkarabilen kadınlar

kapı komşuları Yorubalarla ve onları sömürgeleştirmek için gelen Fransızlarla savaşan

askerlerinin hepsinin kralla evli olduğu altı bin kişilik bir ordu haline gelen

başkalarıyla yatmalarına izin verilmeyen ve doğurdukları erkek çocuklar öldürülen kadınlar

Amma bunu ilk düşündüğünde birbirleriyle yatmaları gerek diye akıl yürütmüştü, cinsiyetler birbirinden ayrı tutulduğunda böyle olmuyor muydu?

işte böyle doğmuştu oyununun fikri

son Amazon Nawi, sahneye krala sunulan kırılgan genç bir gelin olarak girer; ona çocuk doğuramaz, yatak odasından uzaklaştırılır ve kadın birliklerine katılmaya zorlanır, tehlikeli bir eğitimin ardından hayatta kalır ve güçlü fiziği, kurnaz savaş stratejileri sayesinde terfi edip yabancı gözlemcileri korkusuz şiddetiyle sarsan efsanevi bir Amazon generali haline gelir

Amma, Nawi'nin çok sayıda kadın âşığına, onlardan çok uzun zaman önce usanmış olsa da sadık olduğunu, kral tarafından kovulup sefil bir hayata gönderilmeleri yerine onlara hafif ev işleri verilmesini sağladığını yansıtıyor oyunda

oyunun sonunda yaşlı ve yalnız Nawi geçmişteki sevgilileriyle bağlantı kuruyor yeniden, hayaletler gibi belirip kayboluyorlar, bir hologram geçidi

ona ün kazandıran savaşlar gözünün önünde canlanır, kralın sırf kendisiyle iş yapabilmek için köle sahiplerine, köle ticaretinin Amerika'da yasaklanmasından sonra kurulan ablukayı yasadışı köle gemileriyle geçerek başlattıkları da dahil, Nawi başarılarıyla gurur duyuyor

video projeksiyonları onun savaşlarını gösteriyor, misket tüfekleri ve palalar kuşanmış Amazonlarla dolu fırtına orduları

izleyicilere doğru haykıran, kabarıp gürleyen

insanın sırtını ürperten, tüylerini diken diken eden

sonunda

Nawi'nin ölümü var

ışıkların yavaşça sönerek

karanlığa döndüğü

Amma keşke on yıl önce yazıldığında bu oyunu okuyan ilk kişi olan Dominique uçağa atlayıp izlemeye gelebilseydi diyor içinden

gönderdiği her kumpanya kendilerine uygun bulmayıp geri çevirdiğinden, sahneye konması bu kadar uzun zaman aldı

ve sırf bu oyunu sahnelemek için Çalı Kadın Tiyatrosu'nu diriltme düşüncesine tahammül edemediğinden

Dominique gittiğinde, savaş gemisinin dümeninde yapayalnız kalmıştı

birkaç yıl idare etti, terk edilmiş hissediyordu, yaratıcı düşüncelerini pratik önerilerle karşılayan Dominique'in yerini tutacak birini asla bulamadı

sonunda kumpanyayı dağıttı

ve serbest çalışmaya başladı

Shirley

en eski dostu bu gece burada olacak, gençliğinden beri Amma'nın bütün oyunlarını izledi, on bir yaşındayken ortao-

kulda tanıştıklarından beri hayatının vazgeçilmez parçalarından biri oldu, bir öğle vakti oyun alanında yeşil üniformalı, çığır çığır, cıvıl cıvıl, ip atlayıp seksek ve ebelemece oynayarak eğlenen kızların arasında yapayalnız dikilip dururken, Shirley, okuldaki diğer kahverengi kız, doğruca yanına gelmişti onun

işte önünde dikiliyordu Shirley

Shirley, mükemmel bir biçimde düzleştirdiği saçları, pırıl pırıl yüzü (Amma sonradan keşfetmişti, vazelindi işin sırrı), son derece düzgün bağlanmış okul kravatı, dizlerine kadar çektiği beyaz çoraplarıyla

öyle şık, öyle düzgün, öyle iyi görünüyordu ki

Amma'nın karman çorman saçlarıyla karşılaştırınca, çoğunlukla annesinin her sabah yaptığı iki örgüyü çekiştire çekiştire bozmadan edememesi sebebiyle

ya da çoraplarının bileklerine kaymasını engelleyemiyordu, bir ayağını diğer bacağına sürtmeden duramıyordu

okul ceketi de üç beden büyüktü, çünkü annesi üç yıl dayansın diye yapmıştı

merhaba, dedi, benim adım Shirley, arkadaşım olmak ister misin?

Amma başını salladı, Shirley elinden tutup onu biraz önce yanından ayrıldığı, lastik oynayan kızların yanına götürdü

birbirlerinden ayrılmaz oldular sonraları, Shirley derslerde pür dikkatti, ödevlerde yardımına güvenilebilirdi

Shirley Amma'nın abayı yaktığı oğlanları anlatmasını dinlerdi saatlerce, (Shirley'nin ağabeyleri Errol ve Tony'ye kısa süre ilgi duyduğu) biseksüel bir geçiş dönemi sonrasında da abayı yaktığı kızları

Shirley onun cinsel yaşamı hakkında olumsuz bir tek kelime söylemedi asla, okulu astığında onu idare etti, gençlik tiyatrosuyla ilgili hikâyelerini –tüttürme, öpüşüp koklaşma, kafayı çekme, rol yapma– bu sırayla, can kulağıyla dinlerdi, okul

sonrasında yolları ayrıldıktan, Shirley öğretmenlik, Amma tiyatro yoluna girdikten sonra bile dostluklarını korudular

Amma'nın sanatçı dostları Shirley'nin yeryüzünün en sıkıcı insanı olduğunu söyleyip *onu* da davet etmek zorunda mısın diye sorduklarında bile Amma Shirley'nin sıradanlığını savundu

itiraz etti, o iyi bir insan, diyerek

Shirley ne zaman rica edilse Yazz'a baktı (Amma da Shirley'nin kızlarına baktı, bir-iki kez belki?)

Amma borçlarını ödemek için borç para istediğinde Shirley bir kez bile şikâyet etmedi, kimi kez doğumgünü hediyesi olarak sildi alacaklarını

uzunca bir süre boyunca tek taraflı bir ilişki gibiydi, ta ki Amma Shirley'nin güvenli ve öngörülebilir hayatını daha ilginç ve ihtişamlı kıldığını düşününceye dek

buydu onun verdiği de

sonra grubunun üyeleri vardı, yani Yazz'a bakılırsa *takımının*, Anne kimse arkadaş grubu demiyor, çok şey o deyiş, tarihöncesi mi desem?

eski hallerini özlüyor, ileriki yıllarda ne kadar değişeceklerine dair en ufak bir fikirleri olmaksızın kendilerini keşfettikleri günleri

onun grubu açılış gecelerine gelirdi, hazırlıksız şekilde gecelere akmak için telefonun öbür ucunda beklerlerdi (ev telefonu elbette, o zamanlar nasıl beceriyorduk bu telefon işini acaba?)

dram yapıp ortalığı karıştırmak için hazır olurlardı

Mabel serbest fotoğrafçıydı, otuzlarına varır varmaz mazbut bir hayata geçmiş, bütün lezbiyen arkadaşlarını sepetlemiş, muhtemelen Shires'daki ilk Barbour giyen, at binen siyah ev hanımı olarak baştan yaratmıştı kendisini

Olivine çok siyah olduğu için Britanya'da rol verilemez olmaya veda edip Hollywood'da büyük bir polisiye diziye kapağı atmıştı, yıldızların hayatını yaşıyordu okyanus manzaralarıyla, parlak magazin sayfalarıyla

Katrina hemşireydi, oraya aitim ben dediği Aberdeen'e geri dönmüş, sonradan Anglofil olmuş, doktor Kirsty'yle evlenmişti, Londra'ya inmeye yanaşmıyordu

Lakshmi bu gece burada olacak, bir şarkı ve melodiden daha beter bir şey olamayacağına karar verip avangard nişe yerleşen ve Amma'nın kendi kendisine bing-bang-bong müziği dediği şeyi çalmadan önce gösterileri için beste yapan bir saksofoncuyken, dinleyiciler arasında biletlilerden çok ineklerin olduğu ücra çayırlardaki tuhaf festivallerde sahne alıyordu. Lakshmi ayrıca müzik kolejinde eğitim verdiği avanak öğrenciler için iler tutar yanı olmayan bir guru kişiliği geliştirmişti

onlar toplu konut dairesinin ocağı etrafında toplanıp çay fincanlarından ucuz şıra yudumlarken

o da uçuşan elbiseleri, yer yer gümüşi uzun saçlarıyla kanepede bağdaş kurup otururdu

akor dizilerini, mikrotonal doğaçlamalar ve çok tempolu, çok ritmli, çok sesli yapıların lehinde karalardı

beste ölmüştür çocuklar, derdi

ben çağdaş doğaçlamadan yanayım

Lakshmi altmışına yaklaşıyor olsa da seçtiği âşık, erkek ya da kadın, 25-35 yaş aralığında oluyor, aralığın en üst sınırında ise ilişki bitiyor

Amma buna dikkat çektiğinde, artık o kadar da etkileyici, genç ve gergin ciltli olmadıklarını söylemek yerine *başka* bir gerekçe buluyor

sonra bir de Georgie vardı, doksanları görmemiş tek arkadaşı

Galler'den bir tesisatçı çırağıydı, Yehova Şahitleri'ne mensup ailesi reddetmişti eşcinsel diye onu

hepsinin kol kanat gerdiği yitik yetim olmuştu Georgie

bir belediye tesisat ekibindeki tek kadın olarak erkek meslektaşlarının vida deliği tespit ediciler, üfleme torbaları, memeler ve şamandıralarla ilgili esprileri yüzünden sürekli dokundurmalara katlanmak zorunda kalmıştı

evyenin altındaki bir şeyi tamir ederken ya da eğilip bir oluğa bakarken kıçıyla ne yapmak istedikleriyle ilgili yorumlarına da

Georgie

günde iki litre Coca Cola içer, akşamları alkol ve uyuşturucuyla harmanlardı kolayı

kadınları çekme konusunda grubun en şanssızıydı, ebediyen yapayalnız kalacağını düşünür, üzülürdü aptal aptal

dışarıya çıktıkları birçok gece Georgie'nin yüzüne bakılamayacak kadar çirkin olduğunu söyleyip gözyaşlarına boğulmasıyla son bulmuştu, doğru değildi bu, hepsi de onu ne kadar çekici olduğuna ikna etmek için uğraşıp dururlardı, gerçi Amma Oliver Twist'ten çok Artful Dodger'a benzetirdi onu

lezbiyen dünyasında bu o kadar da kötü bir şey değildi

Amma onu son görüşünü hiç unutamıyor, ikisi de Bell'in dışındaki kaldırım taşlarına oturmuşlardı, eğlence düşkünleri sarhoşlukla kendilerinden geçmişlerdi, Amma Georgie'nin gırtlağına bir parmağını sokmuş, tuvalette içtiği hapları çıkarmaya zorluyordu onu

Amma dostlukları boyunca ilk kez, bu denli ümitsiz vaka olduğu, bu denli güvensiz olduğu, yetişkinliğe ayak uyduramadığı, her zaman yüzünü düşürdüğü için duyduğu hayal kı-

rıklığını ona açıkça göstermişti, büyüme vakti geldi Georgie, büyüme vakti geldi kahretsin!

bir hafta sonra Georgie yaşadığı Deptford'da Pepys Estate'in en üst kat balkonundan uçuverdi aşağıya

Amma bugüne dek Georgie'nin nasıl öldüğünü merak edip durdu

düştü mü (kaza), uçtu mu (trip), kendisini mi attı (intihar) yoksa itildi mi (pek olası değil)

hâlâ suçluluk duyar, hâlâ merak eder onun hatası mıydı

Sylvester galalara her zaman gelir, oyun sonrası partide bedava içki için bile olsa

birkaç gün önce provadan eve dönerken Brixton metro istasyonunun dışında onu sıkıştırmış, davayı satmakla suçlamıştı oysa

Ritzy'de bir şeyler içmeye ikna etmişti onu, üst kattaki barda oturmuşlardı, tiyatro okulunda öğrenciyken tanıştıklarından beri birlikte görmeye gittikleri bağımsız filmlerin posterleriyle çevrili

muhteşem zenne Divine'ın başrolde olduğu *Pink Flamingos, Divine, Born in Flames, Daughters of the Dust, Farewell My Concubine*, Pratibha Parmar'ın *A Place of Rage*'i ve Black Audio Film Collective'den *Handsworth Songs* gibi filmler

bir tiyatrocu olarak Amma'nın estetiğine esin kaynağı olan filmler

gerçi aynı ölçüde seviyesiz zevklerini Sylvester'a açmamıştı, bunu anlayamayacak kadar siyaseten püristti o

Hanedan ve Dallas bağımlılığını örneğin, bunların orijinallerine ve son dönemde yeniden diriltilmiş hallerine, Amerika'nın Top Modeli, Milyoner Çöpçatan ya da Biri Sizi Gözetliyor

ve diğerleri...

Amma barda, suçun kol gezdiği ama bütçeye uygun olduğu zamanlarda Brixton'a taşınmış olan başka alternatiflere göz gezdirmişti şöyle bir

bunlar onun insanlarıydı, iki isyan görmüşlerdi, çok ırklı sosyal çevrelerinden ve kan bağlarından gurur duyarlardı, Sylvester gibi; burada kurulup dağılmış eşcinsel topluluk merkezini ziyaret için gelmişti Brixton'a ve hayat arkadaşı olacak adamla, St. Lucia'dan yenice gelmiş Curwen'le tanışmıştı

o kadar çarpıcı bir çiftti ki

Sylvester ya da Sylvie, o zamanlar sarışın ve güzeldi, seksenlerin büyük bölümünü elbise giyerek geçirmişti, uzun saçları arkasında dalgalanır, akardı

toplumun toplumsal cinsiyet beklentilerine meydan okuyordu dışarılarda, bugünlerdeki trendden çok önceleri; şikâyete kaptırıyor kendisini zaman zaman, ben vardım ilk diye

Curwen, çilli yüzü ve açık kahverengi saçları, başörtüsü takabilir, kilt ya da lederhosen giyebilir, kusursuz bir makyaj yapabilirdi

canı isterse

başka birçok beklentiye meydan okumak için

öyle diyordu

Sylvester artık kır saçlıydı, tepesi açılıyordu, sakalları vardı, eski püskü bir Çin işçi elbisesi dışında başka bir şey giyerken görülmüşlüğü yoktu

eBay'den alınmış, orijinal olduğunu ileri sürüyordu

Curwen ise retro bir kabanla, kot işçi tulumu giyiyor

yanlarındaki masada iki genç adam oturuyordu, ofis işi saç kesimleri, sinek kaydı yanakları, iki dirhem bir çekirdek takımları, cilalı ayakkabılarıyla tuhaf ve yersiz

Amma ve Sylvester bakışmışlardı, semti kolonileştirmeye çalışan mütecavizlerden nefret ederlerdi, chi-chi satıcıları ve barların patronlarından, bir zamanlar bunların ye-

rinde papağan balığı, tatlı patates, ake, İskoç kırmızı biberi, Afrika işi nevaleler, dokumalar, Hollanda demir döküm tencereleri, devasa Nijerya salyangozları ve Çin'den yeşil yumurta turşuları satan tezgâhlarıyla bilinen kapalı bir pazaryeri vardı

bu zengin mekânları semt sakinlerini yaklaştırmayan güvenlikçiler çalıştırıyordu bir de

çünkü müşteri kitlesi SW2[3] ya da SW9'da kenar mahalleli gibi takılmayı sevse de

SW1 ve SW3'ün DNA'larında olduğu gerçeğini saklayamıyordu

Sylvester Keep Brixton Real (Brixton'ı Gerçek Tut) Kampanyası'nda çok aktifti

devrimci coşkusunu hiç yitirmemişti

ille de iyi bir şey değildi bu

Amma günün yedinci kahvesini yudumluyordu, Drambuie ile tatlandırılmış, Sylvester ise şişeden bira çekiyordu, devrimci dediğin birayı ancak böyle içerdi ona göre

hâlâ götürüyordu sosyalist tiyatro kumpanyası Yüzde 97'yi, alternatif mekânlar ve "ulaşılması zor topluluklar" için turneler yapıyorlardı, Amma'nın da böyle yapması gerekiyordu *hâlâ*

Amma, oyunlarını halkevlerine ve kütüphanelere götürmelisin, Ulusal'daki orta sınıf piçlerine değil

en son bir kütüphaneye gittiğinde, izleyicilerin en iyisi uyuyan, en kötüsü horlayan evsizlerden oluştuğunu söyledi Amma bunun üzerine

on beş yıl önceydi

3. SW2 ve SW9: İngiltere'de güneybatı (South West) bölgelerini kapsayan, Londra'da yirmi bölgede kullanılan posta kodu. SW2 ve SW9 Brixton, Brixton Hill, Tulse Hill, Clapham, Streatham Hill, Balham ve Lambeth'in doğu kısmını kapsar. SW1 ve SW3: Whitehall, Buckingham Sarayı, Parlamento, St. James Parkı'nın da bulunduğu, Westminster'a bağlı bölgeyi ve Chelsea'yi kapsar. (ç.n.)

bir daha yapmamaya yemin etmişti

toplumsal kapsayıcılık başarıdan daha önemlidir, diye cevap verdi Sylvester, yoksa "başağ-rı" mı demeli? Amma onu daha büyük işlere geçmekte haklı olduğuna ikna edemedi, Sylvester *Amma'nın* ısmarladığı biraları devirirken (eh, şimdi çok kazanıyor olmalısın, voliyi vurdun nasılsa)

Ulusal'da oyun yönetmenin kendisinin hakkı olduğunu savundu, Amma, Home Counties'den orta sınıf günübirlikçiler dışında izleyiciçekmenin tiyatronun işi olduğunu, o orta sınıfa onun Berkshire'dan emekli bir bankacı ve müteahhit olan ebeveynlerinin de dahil olduğunu hatırlattı, Londra'ya kültürü için gelen gençliğinde eşcinsel olduğunu açıkladığında bile onu destekleyen ebeveynlerinin

Sylvester bir keresinde sarhoşken, her ay harçlık aldığını ağzından kaçırıvermişti

(ona bunu hatırlatmayacak kadar nazikti Amma)

mesele şu ki dedi, Amma, çeperlerde sorun yaratmak iyi hoş da ana akımın içinde de bir fark yaratmamız gerekiyor, bu tiyatrolara kaynak olan vergileri hepimiz ödüyoruz, öyle değil mi?

Sylvester, bir vergi kaçağının kendini beğenmiş ifadesini takındı

en azından ben *şimdi* ödüyorum, dedi Amma, sen de *ödemelisin*

Sylvester arkasına yaslandı, biranın sulandırdığı gözleri, sessiz sedasız yargıladı onu

Amma bu bakışı biliyordu, içki yakın arkadaşında bulunmayan bir kötülüğü ortaya çıkarmak üzereydi

kabul et, Ams, hırs yüzünden ilkelerini terk ettin ve şimdi sen düzensin, D'si büyük dedi, bir döneksin sen

Amma kalktı, Afrika işi baskılı çantasını toplayıp oradan ayrıldı

ana caddede biraz yürüdükten sonra arkasına baktı, onu

gördü, orada Ritzy'nin duvarına yaslanmış sigara sarıyordu
hâlâ sigara sarıyorsun
olduğun yerde say sen Sylvie.

4

Amma karanlıkta evine yürüdü, geç de olsa ev sahibi olduğu için, hem de basbayağı evsiz kaldığı bir zamanda ev sahibi olduğu için şükran doluydu

önce Jack Staniforth öldü, sonra oğlu Jonathan, babasının King's Cross'u bir gün Londra'dan Paris'e doğrudan trenlerin kalkacağı bir istasyon haline getirecek yeniden inşa planından yararlanmayı öngöremeyen skandal kararına yıllardır içten içe bozulduğundan

Özgürlük Diyarı Yurttaşları'na binayı boşaltmaları için üç aylık süre verdi

yıkılmıştı Amma, ama yine de gezegenin en pahalı kentlerinden birinde yıllardır bir kuruş kira ödemeden göz alıcı derecede iyi bir hayat sürdüğünü kabul etmek zorunda kalmıştı

içinde koşulacak kadar büyük olan, pencereleri İngiltere'nin kuzeyinden gelen trenlerin girdiği istasyona bakan eski ofisinden ağlaya ağlaya ayrılmıştı

kiralara gücü yetecek gibi değildi, konut yardımı alabilecek gibi de değildi

Amma bir kanepeden bir kanepeye dolanıp durmuştu, ta ki biri boş odasını önerinceye kadar

başladığı yere dönmüştü

sonra annesi öldü, bir organında başlayan acımasız, yırtıcı, etobur hastalık diğerlerini de birer birer yiyip içten içe tüketmişti onu

Amma bunu annesinin ezilmişliğinin bir semptomu ve sembolü olarak görüyordu

Annem asla kendisini bulmadı, demişti arkadaşlarına, evli-

likte itaatkâr konumunu benimsedi ve içten içe çürüyüp gitti
cenazede babasının yüzüne pek bakamadı

çok uzun değil, bir süre sonra o da ölüp gitti, uykusunda kalbi teklediği için; Amma babasının bu ölümü dilediğine inanıyordu, annesi olmadan yaşayamazdı çünkü o, İngiltere'deki ilk günlerinden beri annesi babasının koltuk değneği olmuştu
şaştı kaldı annesinin ıstırabının şiddetine
babasına onu sevdiğini hiç söylemediğine pişman oldu sonra, babasıydı o, iyi bir adamdı, elbette ki onu seviyordu, o gittikten sonra artık biliyordu bunu, tam bir aile reisiydi, ama annesi haklıydı, Amma baban zamanının ve kültürünün insanı, derken

babası için yapılan, yaşlı sosyalist yoldaşlarının katıldığı anma toplantısında, babam Gana'dan o kadar ani bir biçimde kaçmak zorunda kaldığı için yıkılmıştı, diye konuştu
memleketini, ailesini, dostlarını, kültürünü, ana dilini kaybetmek, istenmediği bir ülkeye gelmek çok travmatik bir deneyim olsa gerekti
çocukları olduğunda bizim İngiltere'de eğitim görmemizi istedi ve öyle de oldu
babam sol siyasetin yüce amaçlarına inanır, dünyayı daha iyi bir yer yapmak için bilfiil çalışırdı
onlara babasını hep çantada keklik gördüğünü, bu dar görüşlü, kibirli bakışı çocukluğundan babasının ölümüne dek koruduğunu, aslında onun kendisinin feminist beklentilerini karşılayamamaktan başka bir yanlışı olmadığını söylemedi
bencil, budala şımarığın teki olduğunu, artık çok geç olduğunu
babası *ona*, onu sevdiğini söylemişti, annesi hayattayken, her doğumgününde, annesinin alıp onun adına gönderdiği kartı imzalarken

başarılı ağabeyleri ona Peckham'daki aile ocağından en büyük payı verme nezaketini gösterdi

o sayede Brixton'da, Railton Yolu'nda kutu gibi bir bahçesi, küçük bir terası olan lı bir ev için ciddi bir kaparo ödendi.

benim diyeceği bir ev için.

5

Yazz

on dokuz yıl önce Amma'nın mumlarla aydınlatılmış oturma odasındaki doğum havuzunda dünyaya geldi

tütsüler, kıyıya vuran dalgaların müziği, bir doğum koçu *ve* ebe, Shirley ve Roland'la çevrili –Roland Amma'nın büyük dostu, ebeveynlerinin ölümü hiç görülmemiş ve tüketici bir mutsuzluğu tetiklediğinde onun çocuğunun babası olmayı kabul etmişti

şansına Roland da o sıralarda Kenny'yle ilişkisinin beşinci yılında baba olmayı düşünüyordu

hafta sonları Yazz'ı alırdı, anlaştıkları gibi, Amma cuma öğleden sonradan pazar akşamlarına dek kendisini çılgınca özgür hissetmek yerine yeni doğmuş bebeğini özlediğini anladığında, pişman olmuştu böyle anlaştıklarına

Yazz istediğini hiç düşünmediği mucizeydi, bir çocuk sahibi olmak onu gerçekten tamamlamıştı, biraz anti-feminist görünüyor diye nadiren açtığı bir sırdı bu

Yazz onun karşıt kültür deneyi olacaktı

nerede olursa olsun emzirdi onu, bir annenin bebeğini besleme ihtiyacı kimi rencide edermiş hiç umursamadı

her yere götürdü onu, sırtına ya da önüne bağladı, prova odalarında bir köşeye bıraktı ya da toplantılarda masanın üstüne oturttu

her şeyi alırmış gibi görünen bir seyahat çantasında trenlerde, uçaklarda seyahate götürdü onu, bir keresinde nere-

deyse bir havaalanında güvenlik taramasına veriyordu, kendisini tutuklamasınlar diye yalvar yakar olmuştu

yedi vaftiz ana ve iki de vaftiz baba yarattı

çocuğu artık bu kadar uysal ve taşınabilir olmadığında ona bakacak insanlar olsun diye

Yazz'ın ne istiyorsa giymesine izin verildi, kendisini ya da sağlığını tehlikeye atmadığı sürece

Amma çocuğunun özgür ruhunu eğitim sisteminin baskıcı rejimiyle yıkmaya çalışmalarından önce, onun kendi kendisini ifade edebilir olmasını istemişti

kızının turuncu bir tütü üstüne plastik bir Roma ordusu zırhı giymiş, beyaz peri kanatları takmış, kırmızı beyaz çizgili külotlu çorap üstüne sarı şort çekmiş, her ayağına farklı bir ayakkabı giymiş (birinde sandalet, birinde bot), dudaklarına, yanaklarına ve alnına ruj sürülmüş (bir evreydi o), saçları ayrı tutamlar halinde ucunda minik bebekler sallanan tokalarla tutturulmuş bir fotosu var

Amma yoldan geçenlerin ve oyun parkındaki ya da kreşteki dar kafalı annelerin acıyan ya da yargılayıcı bakışlarını görmezden gelirdi

Yazz'a fikirlerini dile getiriyor diye sesini kesmesi söylenmedi, gerçi söz dağarını genişletmesi gerektiğinde küfretmeyi kesmesi söylendi

(Yazz, Marissa'yı sevimsiz ya da nahoş bulduğunu söyle, onu bok suratlı, kokulu kız diye tanımlamak yerine)

Yazz'a her istediğinde olmasa da, davasını yeterince kuvvetli savunursa bir şans veriliyordu

Amma kızının özgür, feminist ve güçlü olmasını istiyordu

daha sonraları herhangi bir ortamda serpilip gelişmek için özgüven ve kendisini ifade etme yetisi kazansın diye çocuklara yönelik kişisel gelişim kurslarına gönderdi onu

büyük hataydı

Anne, dedi Yazz on dört yaşında, arkadaşlarıyla Reading Müzik Festivali'ne gitmenin yolunu yaparken, olmamı beklediğin bağımsız fikirli ve kendini tam anlamıyla ifade edebilen yetişkin olma yolculuğumda, bu kritik aşamada faaliyetlerimi engellemen bir genç olarak gelişimimi sekteye uğratacak, senin eski moda kurallarına isyan edip evimin güvenliğinden kaçarak sokaklarda yaşayayım, hayatta kalmak için fuhuşa sürükleneyim, sonra uyuşturucu bağımlılığı, suç, anoreksi, benden iki kat yaşlı istismarcı piçlerle yolsuz ilişkiler kurup da bir tımarhanede genç yaşta göçüp gideyim, bunu mu istiyorsun gerçekten?

Amma küçük kızının uzaklarda olduğu o hafta sonu boyunca evhamlanıp durdu

yetişkin erkekler daha ergenliğe girmemişken bile kesik atıp dururlardı kızına

dışarıda insanların farkında olduğundan çok daha fazla pedofil var

bir yıl sonra Yazz ona feminazi diyordu, bir partiye gitmek için evden çıkmak üzereydi, Amma da eteğini aşağı çekmesi, topuklarını kısaltması, bluzunun oyuk yakasını biraz yukarı çekmesini önerme cüretinde bulunmuştu, vücudunun yüzde 30'u örtülmüş olacaktı böylece, şimdi doğrusunu söylemek gerekirse sadece yüzde 20'si örtülüydü

Erkek Arkadaş'a ne demeli, arabasıyla Yazz'ı bıraktığında göz ucuyla görmüştü

Yazz kapıya geldiğinde, Amma antrede onu bekliyordu, hangi anne baba olsa sorar,, denecek türden zararsız sorular sormak için

kim bu ve ne yapıyor? Yazz'ın altıncı sınıfta demesini umuyordu, nispeten zararsız bir liseli yani

Yazz donuk bir küstahlıkla karşılık verdi, Annecim, savunmasız kadınları kaçırıp haftalarca bir hücreye kapatan, sa-

pık işlerini gördükten sonra onları parçalara ayırıp kışın pişireceği şişler için buzluğa kaldıran otuz yaşında bir psikopat işte

sonra da ardında bir esrar kokusu bırakarak vals adımlarıyla üst kata çıktı

feminist olsun diye yetiştirdiği çocuk, son zamanlarda kendisine feminist demiyordu

feminizm çok sürü işi, demişti Yazz ona, doğrusunu söylemek gerekirse, kadın olmanın bile modası geçti bugünlerde, üniversitede Morgan Malenga diye iki cinsiyetten de olmayan bir aktivist var, gözümü açtı, bence gelecekte hiçbirimiz iki cinsiyetten de olmayacağız, ne erkek ne kadın, bunların ikisi de toplumsal cinsiyetli performanslar zaten, yani Annecim senin *kadın* siyasetinin modası geçecek, ben de zaten insancılım, feminizmden daha yüksek bir seviye

ne olduğunu biliyor musun ki?

Amma şimdi uzakta, üniversitedeki kızını özlüyor

dilini annesini incitmek için dışarı çıkaran kinci yılanı değil, çünkü Yazz'ın dünyasında duygusu olanlar sadece genç insanlar

ama evin içinde dolanan Yazz'ı özlüyor

sanki bir fırtına onu odanın içine savurmuş gibi aceleyle içeri dalışını – çantam/telefonum/otobüs kartım/kitaplarım/biletim/kafam?

o ortalıktayken arka planda duyduğu tanıdık sesleri özlüyor, banyoya girdiğinde kapıdaki klik sesini, evde sadece ikisi olsa bile, ergenlikte başlayan Amma'nın hakaretamiz bulduğu o alışkanlığı

Amma'nın evde yaptığı güzel çorbalarına tercih ettiği (konserve!) domates ya da mantar çorbasının üstünde karabiber değirmeninin tam tamına on kez çevrilmesinin çıkardığı sesi

sabahları onun odasından gelen müzik ve radyo seslerinin mırıltısını

cumartesileri oturma odasında kanepede, yorganın altında kıvrılmış televizyon seyrederkenki görüntüsünü kızının, geceleyin dışarı çıkmak için hazırlanmadan önce

Amma kendisinin de gece geç saatte çıkıp eve sabah otobüsüyle döndüğünü hatırlıyor

Yazz evde değilken ev başka türlü kokuyor

onun geri dönüp biraz gürültü ve kargaşa yaratmasını bekliyor

üniversiteden sonra eve gelmesini umuyor

bugünlerde çoğu öyle yapıyor, değil mi?

öbür türlü maddi güçleri yetmiyor

Yazz ebediyen kalabilir evde

gerçekten.

Yazz

1

Yazz, salonun orta kısmında Annesinin seçtiği koltukta oturuyor, en iyi koltuklardan biri, oyun belki yine utanç verici bir şey çıkar diye arka tarafta saklanmayı tercih ederdi gerçi

inanılmaz derecede vahşi, enerjik, güçlü ve hacimli afro saçlarını bağlamış, çünkü bu gibi mekânlarda arkasında oturan insanlar sahneyi göremediklerinden yakınırlar

afrolu hemşerileri bundan ötürü insanları ırkçılık ya da mikrosaldırganlıkla suçladıklarında Yazz bir konserde doğru düzgün budanmamış, darmadağın bir çalı sahneyi görmenizi engellese siz nasıl hissederdiniz diye sorar onlara

üniversite takımı Sidik Yarıştırılamazlar'ın iki üyesi iki yanında, Waris ve Courtney, onun gibi çalışkanlar, iyi notlar almayı kafaya koymuşlar, çünkü notları iyi olmazsa

hapı yutmuşlar

zaten hepsi hapı yutmuşlar, hemfikirler bunda

üni'yi bitirdiklerinde muazzam bir borçları olacak, iş bulmak için kıyasıya bir rekabet yaşanacak, uçup gitmiş kira fiyatları da onların kuşağının eve dönüp ebediyen orada kalmaya mecbur olması anlamına geliyor, bu da gelecekte daha fazla sayıda gencin ümitsiz olması demek, gezegen sıçmış zaten, Birleşik Krallık da yakında gericilik yoluna girmiş, fa-

şizmi moda yapmış Avrupa'dan ayrılacak, o daima bronz, tiksinç milyarderin Amerika'nın başkanı olup yeni bir entelektüel ve ahlaki düşüklük standardı belirlemiş olması desen ayrı bir manyaklık, yani aslında bütün bunlar yaşlı kuşağın HER ŞEYİ MAHVETTİĞİ, onların kuşağının feciiiii durumda olduğu anlamına geliyor

büyüklerinden entelektüel kontrolü almak için mücadele etmezlerse eğer

ne kadar erken olursa o kadar iyi

Yazz İngiliz edebiyatı okuyor ve küresel çapta okunan bir gazetede tartışma yaratan bir köşesi olan bir gazeteci olmayı planlıyor, söylemek istediği çok şey var çünkü, bütün dünyanın onun sesini duymasının zamanı geldi

sağında oturan Wolverhampton'lu Waris siyaset okuyor ve parlamento üyesi olmak istiyor, sil baştan *tem-sil* etmek için, önce grup aktivizmi yolundan gidecek, Barack "Büyük Rol Modeli" Obama usulü!

Geri Gel Barack!

Yazz'ın solunda oturan Courtney, Suffolk'tan, Amerika Araştırmaları okuyor, çünkü gerçekten de Afro-Amerikan erkeklere ilgi duyuyor, üçüncü yılında ABD'de öğrenim görüp orada bir koca bulmayı umduğu için bu yolu seçti

tiyatro her zaman olduğu gibi ağırlıklı olarak kır saçlılarla dolu (yaş ortalaması yüz)

annesinin arkadaşları ve ölesiye hayranları salonun her yerine dağılmış, kır saçlı olmaları gerekirdi, ama saçlarını muhtemelen tıraşlamışlar, boyamışlar ya da başlarına sardıkları şeylerle örtmüşlerdir

Yazz Sylvester'e bakıyor, koltuğunda kaykılmış, o mavi hırpani "Komünist Çin" tulumu içinde feci pejmürde, sakalı yüzünden kentli bir hipsterdan çok Amish çiftçisi gibi görünüyor

fazla yaşlısın sen o işler için, Sylvie

kollarını kavuşturmuş önünde, oyun daha başlamadan gerçekten hiç beğenmek istemiyormuş gibi çatmış kaşlarını, Yazz'ın onu kestiğini fark edince, gülümseyen bir yüz takınıp el sallıyor, onun zihnini okuduğunu anlayıp mahcup oldu muhtemelen

Yazz da el sallıyor, seni-görmek-güzel yüzünü tekrar takınıp

Sylvester onun vaftiz babalarından biri, ama üç yıl üst üste aynı doğumgünü kartını –hayır olsun diye satılan geri dönüştürülmüş ucuz bir kart– gönderince C listesine alındı, doğumgünü hediyelerine gelince, onları zaten Yazz on altı yaşına geldiğinde kesmişti, sanki yasal olarak seks yapabilir olunca maddi desteğe ihtiyacı olmayacakmış gibi

A listesindeki vaftiz babalar her yıl doğumgününde para saçarlar, hem de çok para, onlar en iyisi, onu genç kuşağa açılan kapıları olarak gördüklerinden bağlarını gerçekten korumak isterler

birkaç vaftiz ana-baba anlamsız melodramlar nedeniyle annesiyle araları açıldığı için kaybolup gittiler

annesi Sylvester'in, başkalarının (kendisinin) başarılarına çamur atmayı kesmesi gerektiğini, zamana ayak uydurup değişemediği için geride kaldığını söylüyor

yani pek de uzun olmayan bir süre önce senin hissettiğin gibi hissettiği için mi Anne?

şu Ulusal işine konduğundan beri, zor durumdaki tiyatrocu arkadaşlarına çok tepeden bakar havalarda, sanki başarılı olmanın sırrını bir tek kendisi keşfetmiş gibi

sanki onca yılı, telefonun çalmasını beklerken abuk sabuk televizyon programları izleyerek geçirmemiş gibi

X-ışınıyla görüş gücüne sahip bir kızınız varsa derdiniz var

ebeveynlerin laf ola beri gelelerinin ardını görüyor

Curwen Amca bugün Sylvester'le birlikte değil, çünkü siyasetin bir tiyatro sahnesinde olup bitenlerden çok daha dramatik olduğunu düşünüyor: "Brexit ve Trump depremi! Çağımızın yanlışlıklar komedyasına gel!" ağzından hiç düşürmediği en son deyiş

Lambeth belediye meclisinde İşçi Partisi'nin bir temsilcisi olarak genellikle toplantılarda yangınla mücadele ediyor ya da Sylvester'ın etkisizleştiren tabiriyle yangınlara neden oluyor, Curwen'ın siyaseten kendisini önemli görmesinin altından halıyı çekmekten hoşlanır Sylvester

seni sürekli baltalayan bir hayat arkadaşın varsa düşmana ne hacet?

Curwen "isabet buyurdun" gibi eski tabirler kullanıyor, Brixton'da eski tüfeklerin takıldığı, hâlâ Maggie Thatcher'ın ve Madenci Grevi'nin konuşulduğu en köhne barlardan birine sık sık gitmeyi, işleri gerçek tutmayı seviyor, şarap barına, gastro-bara ya da şampanya barına çevrilmemiş birkaç bardan biri, Annesinin yakınmasına bakılırsa

sanki kendisi yıllar önce Brixton'ın nezihleştirilmesinin bir parçası olmamış gibi

sanki kendisi Ritzy gibi gözde sanat mekânlarının müdavimi değilmiş gibi

sanki Yazz'ı bir yıl önce "A"yla geçmesini kutlamak için sözüm ona küçümsediği o şampanya barlardan birine götüren o değilmiş gibi

kapalı pazar yerinden içeri girerken sadece bu seferliğine diye fısıldamıştı annesi, artık zengin bankacılar buranın müdavimiydi, barlar arasındaki sokakta ilerlerken kültürel bir safaride yerlilere bakarmış gibi bakıyorlardı onlara

peki ama, kimdi o, Yazz'ın arkadaşlarından birinin Stockwell'deki Gevrek Severler Kafesi'nde gördüğü kimdi, yüzlerce çeşit kahvaltılık tahıl gevreğini fahiş fiyata satmakta uz-

manlaşmış o kafede?

ancak ruhlarını Hipster Cehennemi'ne gerçekten satmış olanların girmeyi düşünebileceği bir kafede

semt sakinlerinin tepesini feci attırdığı için pencereleri durmadan kırılan bir kafede

babasına gelince

(bana Roland diyebilirsin, hayır, sen benim babamsın, *Babacım*)

Yazz'ın birkaç sıra önünde oturuyor, Ozwald Boateng takımlarından birini giymiş –dışı parlak mavi, içi leylak saten

kafası parlıyor, sabah kalkar kalkmaz, gece de yatmadan önce sürdüğü kakao yağı sayesinde

sırtı dimdik, akademik kamburluk sendromuna karşı her ay aldığı Alexander Tekniği seansları sayesinde

onu televizyondan tanıyanlar var mı diye arada etrafına kaçamak bakışlar atıyor

babasının giyim kuşam bütçesi bir yıllık üniversite ücretini karşılayabilir, karşılayamadığını *söylediği* ücreti yani

onun olayı bu, modayı düzgün babalığın gerektirdiği fedakârlıktan öncelikli görmek

Yazz'ın olayı da onun gardırop odasında ceket ceplerinde bıraktığı büyük banknotları bulmak için eşyalarını karıştırmak, Clapham Common'daki o (dört katlı) beyaz ahşap zeminli, sarı duvarları, gençken Wembley'de bir ikinci el pazarında rastlayıp tanesi bir sterline aldığı orijinal Cartier-Bresson fotoğraflarıyla süslü evde

evine ilk kez gelenlere antrede fotoğrafların önünden geçerken hava atar hikâyeleriyle

Yazz'ın on üç yaşındayken babasının yatağının altındaki çekmeceyi masumca açıp deri bir gaz maskesine benzer, burun olması gereken yere deri bir çükün takılı olduğu şey-

le birlikte kırbaçlar, jeller, kelepçeler ve başka açıklanamaz nesneler bulduğunda, muhtemelen *fazla* küçük olduğunu da söylemek yerinde olur herhalde

maalesef, bir kere görülmüş olan, bir daha asla görülmemiş olmaz, küçük yaşta aldığı bir dersti bu da, insanların kim olduklarını bilemezsin çekmecelerini karıştırmadan

bir de bilgisayarlarındaki geçmişi

babası

New York Times ve *Sunday Times*'ın listesinde en çok satan üçlemenin yazarı: *How We Lived Then (O Zamanlar Nasıl Yaşardık)* (2000), *How We Live Now (Şimdi Nasıl Yaşıyoruz)* (2008) ve *How We Will Live in the Future (Gelecekte Nasıl Yaşayacağız)* (2014)

Dr. Roland Quartey, ülkenin ilk Modern Hayat Profesörü, Londra Üniversitesi'nde

gerçekten mi, hepsi mi baba? diye sormuştu ona, *telefonda* gururla profesör olarak son unvanından bahsettiğinde

yani, bu biraz fazla değil mi, senin yedi milyardan fazla insanın, yaklaşık iki yüz ülkenin ve binlerce dil ve kültürün bulunduğu bir dünyada her şeyin uzmanı olman gerekmiyor mu?

bu biraz Tanrı'nın sahası değil mi? söylesene babacım, sen şimdi Tanrı mısın? yani resmen?

babası kem küm edip Nesnelerin İnterneti ve Pokémon'dan, terörizm ve küresel siyasetten, *Breaking Bad* ve *Taht Oyunları*'ndan dem vurmuş, üstüne biraz da Derrida ile Heidegger parçalamıştı, çetrefil bir durumla başa çıkamadığında hep böyle yapardı zaten

Peki ya, bell hooks? diye karşılık vermişti o da, "Toplumsal Cinsiyet, Irk ve Sınıf" dersi için telefonunda kayıtlı okuma listesini çabucak tarayarak

Ya Kwame Anthony Appiah, Judith Butler, Aimé Césaire,

Angela Davis, Simone de Beauvoir, Frantz Fanon, Julia Kristeva, Audre Lorde, Edward Said, Gayatri Spivak, Gloria Steinem, V. Y. Mudimbe, Cornel West ve geri kalanlar?

babası cevap vermemişti

bunu beklemiyordu, boynuz kulağı geçiyordu (çekirgelere selam olsun!)

yani atıfta bulunduğun herkes erkek ve hatta hepsi de beyazken (bir de sen beyaz değilken diye eklemekten kaçınmıştı) nasıl oluyor da Modern Hayat Profesörü olabiliyorsun ki?

sonunda konuştuğunda sesi boğuktu babasının, arabası gelmişti (taksi değil), acilen çıkması gerekiyordu

doğruysa araba (araba=limo) onu bir televizyon stüdyosuna götürecekti, çünkü düzenli olarak televizyona çıkar, kendisinden daha küstah insanlarla tartışır dururdu

medya-orospusu olup çıktı, diyordu annesi onaylamaz bir tutumla, ünlü olmadan, şöhretle yozlaşmadan önce harika bir insandı, inandığı bir şey vardı, şimdiyse sadece kendisine inanıyor, baban çok düzeniçi Yazz, işte bu yüzden ona rağbet ediyorlar, o benim gibi dışlanmış, ayağını kapının eşiğine koymaya çalışan, kırıntı verilen, Yazz, *kırıntı* diyorum, biri değil

komik ama, annesi onu televizyonda her izlediğinde, dişlerini gıcırdata gıcırdata, katılıyor söylediği hemen her şeye, şimdi artık Ulusal'da olduğundan kendisinin dışlanmış olduğunu da söyleyemiyor

Yazz'ın efsane gömüşü sonrasında babası efsane somurttu

o haftasonu yatıya alamadı, ertesi hafta da, ondan sonrakinde de

yetişmesi gereken işler, işler, işler, nasıldır bilirsin işte, değil mi?

mesele şu ki o ve babasının gelecekte sağlıklı bir ilişkisi olacaksa, onu kontrol altında tutmak Yazz'a düşecek, çün-

kü başka kimse yapmayacak bunu, babası çevresine annesinin "saray dalkavuğu" dediği tipleri topluyor, Yazz'ın babasının partilerinde rastladığı tipler, çoğunlukla onu fahri olarak kendilerinden biri gibi gören, beyaz televizyon ünlüleri

annesiyle istediği seviyeye neredeyse ulaştı, gerçi çok ter döktü, özellikle de on dört-on beş yaşlarındayken, annesi de ona istediğini yaptıramadığında isteriye kapılmaya teşneyken

ama şimdi kızını kontrol etmeye çalışmaması ya da ona karşı çıkmaması gerektiğini biliyor

şimdilerde Yazz'ın ağzımı açtırma annecim! demesi yeterli, kapatıveriyor çenesini

babası da aynı öğrenme eğrisinde ilerliyor

ilerde ona teşekkür edecek

(akıllılık edip doğum günlerinde ona iki sıfırlı ışıltılı çekler veren İki Numaralı Vaftiz Babası) Kenny babasının yanında oturuyor sadık sadık

Kenny de kel ve 1970'ler tarzı bir bıyığı var (iyi *değil* bu), peyzaj bahçıvanı, iyi anlaşıyor onunla, kendi büyüklüğü hakkında sanrılara kapıldığı yok çünkü, birlikte sırf seyretmiş olmak için *X Factor* seyredebilirler, oysa babası kültürel önemi hakkında bir şeyler yazacağı için izliyormuş gibi yapar

pazar sabahları, çok erken saatte, şehir daha uyanmadan dışarı çıkıp bisiklete binerler, Clapham Parkı'ndan geçip Battersea'ye, arka caddelerden Richmond'a ve nehre çıkarlar, sırf hoşlarına gidiyor diye, zayıf kalmak için yapılması zorunlu bir egzersiz olduğundan değil, ama babasının maraton koşmasının yegâne nedeni bu

geçen gün zararsız bir yorumunun üstüne babası pöfleyerek üst kata çıktığında Kenny ondan babasına karşı biraz daha az olumsuz davranmasını rica etti

Yazz geç ergenlik çağının kinizmi içinde olduğunu söyledi, elimde değil Kenny, bu bitip de öbür yakaya tümüyle sevilebilir biri olarak vardığımda sana haber veririm

Kenny bunun üstüne kahkahayı bastı, babasının test tüpünde milyonlarca spermden biri olduğu, annesinin rahminden ona sıkı bir tekme atmasından yakındığı günlerden beri onu tanıdığını hatırlatmayı seviyor

Yazz yapıştırdı cevabı, daha embriyonken sezmişim yoksul bir ortama doğacağımı

mezun olup da çalışmaya başlar başlamaz annesini evini, pardon, evlerini satmaya ikna etmeye çalışacak, annesinin, Brixton'ı nezihleştirmesi sayesinde şimdi servet değerinde evleri

annesi küçülüp bir bungalova sığabilir, onun yaşlarında bir kadın için çok pratik olur, muhtemelen rağbet görmeyen bir sahil kasabasında, orada daha ucuz olur bungalovlar

evin satışından arta kalan parayla Yazz küçük bir daire satın alabilir

tek yatak odalı bir ev yeter şimdilik

mülkiyet merdivenini tırmanmama yardımcı olmak hayatının en belirleyici eylemi olacak annecim

annesi cevap vermedi

Yazz, keşke oyun çoktan beş yıldız alıp tüm dünyada tanınmış olsaydı diyor, o da önceden vurulmuş onay damgasıyla izleyebilirdi, önemli bu, çünkü eleştirmenler sert eleştiriler yağdırırlarsa annesi haftalarca sürebilecek bir hiddet fırtınasına kapılabilirdi; sonra da eleştirmenlerin siyah kadınların hayatlarını bir nebze olsun kavramadıkları için kariyerini sabote ettiklerini, tam da kırk yılı aşkın bir süredir harıl harıl çalışmasının semeresini alacakken böyle olduğunu falan da filan, Afrika'daki yardım çalışanlarını ya da sorunlu ergen çocukları ya da uyuşturucu satıcılarını, Afrikalı savaş

beylerini ya da Afro-Amerikan blues şarkıcılarını ya da siyah köleleri kurtaran beyaz insanları konu almadığı için oyunu anlamadıklarını anlatıp dururdu artık

peki ya telefonun öbür ucunda parçaları birleştirmesi gereken kim olurdu?

o annesinin duygusal bakıcısıydı, her zaman öyle olmuştu ve öyle olacaktı

tek çocuk olmanın ağırlığı buydu işte, özellikle de doğal olarak daha şefkatli olacak bir kız olmanın.

2

Yazz'ın üni'deki odasında Hendrix'in devasa bir posteri var, o çılgın saçları, başına taktığı hippi saç bandı, inişli çıkışlı göğsü, kabarık apış arası ve elektrogitarıyla

odasına girenlerin ne tür bir baş belasıyla muhatap olduklarını hemen anlamalarını sağlayacak türden bir kültürel işaret

gerçi onun eklektik ve öngörülemez zevki tarih öncesindeki elektro rock sololarının ötesine A$AP Rocky'den Mozart'a, Stormzy'den Priests'a, Angelique Kidjo'dan Wizkid'e, Bey ve Chopin'den RiRi'ye, Scott Joplin'den Dolly Parton ve Amr Diab'a falan uzanıyor

Rusya'nın şarkı söylemekten çok yeryüzünü titreten über bas profondo Oktavist şarkıcılarının bile kayıtları var

yok böyle bir radikallik, bunları toplamakta var mı ondan önde giden?

Yazz'ın odası onun bloğundaki en büyük oda, "Aşırı klostrofobi ve sosyal anksiyete" numarasıyla bu odayı almayı başardı

kampüsün sınırı boyunca ilerleyip ötelerde su samurları (yoksa porsuk mu?), şahinler (kaz mı ki bunlar?) ve tanıma-

dığı, neymiş açıp öğrenmeye zahmet etmeyeceği diğer kuşlarla, hayvansal şeylerle dolu bataklıklara doğru uzanan kanala bakıyor,

zihnini daha çok hayatta tutunmasına yardımcı olacak şeylerle doldurmayı tercih ediyor, doğu İngiltere'nin yaban hayatından isimler girmiyor aklına

odasının öbür tarafı kampüste zikzaklar çizerek ilerleyen yollara bakıyor, çoğu gece penceresinin altından bir ayyaşlar nehri akıyor odalarına geçip giden, genellikle sarhoş ve bencilce gürültülü, şehirde ya da Öğrenci Birliği'nde içmekten gelen

Yazz oraya sadece bir kez gitti, zira sarhoş insanlık süprüntüleriyle doluydu, yani anneleri her gece onları bağrış çığrış banyoya sokmadığından, dönem ilerledikçe leş gibi kokan oğlanlarla

derslerde neden kimsenin yanlarına oturmak istemediğini anlamadıkları için günbegün daha yaralı ifadeler takınan ve kimsenin de ahbap kokuyosun ya demek istemediği türden oğlanlarla

Yazz üni'de aşkı bulacağını düşünmüştü, bir otobüsün arkası gibi görünmeyen, ondan uzun boylu (ön koşul) ve onun seviyesinde hoş bir çocuk

cumartesi akşamları sokulup öpüşüp koklaşacağı, pazar sabahları da yatakta birlikte müzik dinleyerek tembellik yapacağı biri, bir yandan da *New Yorker, Observer, gal-dem, The Root, Atlantic* ve *thegrio* okuyacaktı

çünkü bir gün buralarda yazacak

ne yazık ki annesinin çekim gücü onunkinden fazla ve aslında lezbiyen dünyasında çekici sayılıyor hâlâ

babasının deyişiyle annesinin kız arkadaşları *du jour* (hey, Fransızca konuşabiliyorsan, niye kendi dilinde takılırsın ki?) iki beyaz kadın, Dolores ve Jackie, gerçi annesi bilinen bütün

etnisitelerden insanlarla birlikte oldu (çok ırklı orospuluk deniyor buna)

birlikte çok sıcak bir havaları var, insanın içini ısıtıyor onları böyle görmek, annesinin kadınlarının onun için savaştıklarını gördükten sonra

tuhaf ve şüphe uyandırıyor, çünkü annesinin Dolores ve Jackie'yle ilişkisinde bağırtı çığırtı yok, telesekretere bırakılmış çığlık çığlığa mesajlar yok, kimse gecenin bir yarısı ön kapıyı tekmelemeye kalkmıyor, annesinin verdiği partilerde kimse bir köşede somurtup rakibine bıçağı dürtüverecekmiş gibi bakmıyor

aslında birbirlerinden hoşlanıyormuş gibi görünüyorlar, Yazz üçlü yaptıklarından şüpheleniyor, dehşet verici, ama sormaya da dili varmıyor

ayrıca annesinin hayatına girip çıkan kadınların sayısını karıştırmış çoktan, öyle ki yeniler, ancak onun Richter ölçeğinde ne kadar rahatsızlık verdiklerine bakarak sıralanıyor

kahvaltı masasında kaçınılmaz olarak yeni bir yüz olacak, yeni aşıklarının kızıyla arkadaşlık kurmaya çalışan, ona ekmek kızartmak, peynirli ve domatesli omlet yapmak, meyve suyunu koymak, arkasından bulaşıkları yıkamak için koşuşturan,

doğumgünü/Noel/Paskalya yaklaşırken çok sayıda incelikli imada bulunur o kız

(marmelat neden gelmemiş masaya?)

Yazz insanlara sıradışı bir biçimde yetiştirildiğini anlattığında, saf olanlar onun bu nedenle duygusal hasar görmüş olmasını bekliyor, annen çok âşıklı bir lezbiyen, baban eşcinsel bir narsistse (onu öyle betimliyor Yazz), sen de ikisinin evi arasında mekik dokumuş, onlar kariyerlerinin peşinden giderlerken çeşitli vaftiz ebeveynlerin eline bırakılmışsan nasıl olur da duygusal hasar görmemiş olursun ki? gibi

Yazz'ı sinir ediyor bu, ebeveynleri hakkında olumsuz şeyler söyleyen insanlara dayanamıyor
onun ayrıcalığı bu

ama neyse ki dışarı çıkıp erkek avlamak yerine üni'den takımıyla takılmayı yeğliyor
Kaydır-Beğen-Chat yap-Davet Et-Düzüş Kuşağının bir mensubu olarak rüştüne erecek olması talihsizlik, erkekler ilk (ve tek) buluşmada vermenizi, kasık bölgenizde *hiç* tüy olmamasını ve porno filmlerinde gördükleri kadınların yaptıkları iğrenç şeyleri yapmanızı beklerler
Yazz onların amfisindeki oğlanların bütün gün ve gece porno izlediğinden kuşkulanıyor, odalarının dışını nadiren görmüş oğlanlar (dersler mi? hangi dersler?)
üni'de sadece bir kere çıktı biriyle, o zaman da ilginç biri olduğunu düşündüğü bir erkek numunesiyle bir barda oturmuştu, çocuk yakınlarda daha beğenilesi biri olup olmadığını görmek için alenen telefonunun ekranını kaydırıp duruyordu, sonra da ders tekrarı yapmam gerek gibi acınası bahaneler ileri sürüp gitti
Yazz ondan kısa süre sonra ayrıldı bardan, eve giderken onun birkaç kapı aşağıda başka bir barda, bir kadınla sohbet ettiğini gördü
onun yaşındaki erkekler durulmaya karar verdiğinde, yumurtalıklarının çoktan yorulmuş olacağını, adamların da çabucak çocuk doğurabilen yarı yaşlarındaki kadınları tercih edeceklerini düşünüyor
yani
makul derecede çekici sayılsa da (yüzde 100 çirkin olmasa da) kendi benzersiz tarzıyla (yarı 90'lar Gotiği, yarı post-hip hop, yarı hoppamsı, yarı uzaylı) düzüşme sitelerindeki kolajen suratlı ve kabarık silikon göğüslü kızların imajlarıyla rekabet etmesi gerektiğini biliyor

Yazz kendisinden büyük, otuzlarındaki tiplerle çıkma fikrini de değerlendirdi (gençleri götürmeye her zaman meraklıdırlar) ta ki burun kılı, buruşuk kamış ve şiş göbek senaryosunu düşününceye dek

bu nedenle uzun vadeli tek eşli bir ilişki sunabilecek uygun (annesi yapamaz mesela) biri çıkıp gelene dek Steve diye bir yatak arkadaşıyla idare ediyor, "seksenlerde hip hop ve ırk siyasetinin ilişkileri ve estetiği" üzerine doktora yapan bir Amerikalı

maalesef onun da Chicago'da bir kız arkadaşı var, onlar yatarken aradığında, Steve ne yapıyor olduğuyla ilgili yalan söylüyor ve ahlaki bir ikilem ortaya çıkıyor

Yazz bazen ömrü boyunca yalnız kalacağı kaygısıyla geceleri uyuyamıyor

on dokuz yaşında doğru düzgün bir erkek arkadaş bulamazsa yaşlanınca birini bulmayı nereden umacak?

annesinin birkaç kadın arkadaşı yıllardır bekâr, birbirleriyle yakınlık kurmakta pek sıkıntı çekmeyen lezbiyenlerden değiller, iyi bir işleri, güzel bir evleri ama onu paylaşacak bir eşleri olmayan heteroseksüeller, hayatlarının bu aşamasında durulmaya hazır olmadıklarını söyleyenler

annesi onları "Obama'yı Arama Sendromu"ndan mustarip olmakla suçluyor

arkalarından

takımının üçüncü üyesi Nenet Amerika'da eğitim gören Kadim'le nişanlı, ebeveynleri seçmiş Kadim'i Nenet için

Nenet başta direndi, ta ki annesiyle babası onu evlatlıktan reddetmekle tehdit edinceye dek, aslında üniversiteden sonra bir iş bulup kendi parasını kazanma düşüncesi diğerleri gibi onu da yola getirdi

şanslıydı, Kadim'le gerçekten tanışıp onu tanımaya başlayınca anlaştılar, sık sık Kadim'in öğrenim gördüğü

Connecticut'ta uzun hafta sonları geçiriyor (çarşambadan pazartesiye dek)

ama böyleyken bile derslerinden hep A alıyor, o kadar zeki

ayrıca süper özgüvenli ve insanın başını belaya sokmak istemeyeceği türden biri

kampüsten bir çocuk ona müstehcen mesajlar göndermeye başladığında Nenet onu üniversiteye şikâyet etti, çocuk atılmaktan zor kurtardı yakayı

sınıf arkadaşlarından biri tecavüze uğrayıp onun önünde kendinden geçercesine ağlayınca Nenet bir avukat tutup tecavüzcünün altı yıl hapis yatmasını sağladı

hapishaneden sonra sokaklara dönüp başka kadınlara da tecavüz edecek, hepsi hemfikir bunda

Waris Einar'la çıkıyor, Somalili-Norveçli bir oğlan, okulda tarih dersinde birlikte oturmalarından bu yana birlikteler

ikisi de büyük anime hayranı ve her yıl Londra Çizgi Roman Festivali'ne gidiyorlar

Waris hobi olarak karikatür çiziyor ve Somalili kadın bir süperkahraman geliştirmeye çalışıyor

kadınları yaralayan erkekleri avlayıp anestezi yapmaksızın onları yavaş yavaş iğdiş eden bir kahraman

birlikte takıldıklarında Yazz herkese poşet sıcak çikolata hazırlıyor ve annesinin onun için yaptığı kurabiyelerden ikram ediyor, tuhaftır Yazz üniversiteye başladığından beri annesi mutfağa sardı, sanki kol kanat geren mükemmel bir anne olmadığını fark etmiş de hatasını düzeltmeye çalışırmış gibi

takımın dörtte üçü pek içmiyor, hatta hiç

Yazz'ın zihni en değerli varlığı, onunla oynamayacak

Waris türbana ve evlilik dışı cinsel ilişkiye evet, içki ve domuz etine hayır diyor

Nenet Kadim'le birkaç yıl evli kaldıktan sonra içmeye başlamayı umduğunu söylüyor, Kadim ilk resmi metresini bulduktan sonra, kendi annesine olduğu gibi, annesi günü cin tonikle açıp likörle bitiriyor, arada da iki-üç şişe şarap götürüveriyor

aralarında sadece Courtney'nin sosyal etkileşimlerine şarap eşlik ediyor

Yazz Waris'le Çömezler Haftası'nın ikinci gününde, spor salonunda düzenlenen hoş geldin partisinde tanıştı, ikisi de bir kenara çekilmiş somurtuyorlardı; Yazz Waris'in asık suratına yakınlık duymuştu, daha sonradan söylemişti yüzüne, Waris bunu espriyle karşılamış, son zamanlarda aynaya bakıp bakmadığını sormuştu

akranlarının esasında hiç yaşlarının olgunluğunda olmadıklarında hemfikirlerdi, kampüsteki Starbucks'ın bir köşesinde, diğer çömezlerden uzakta buzlu çay yudumlarken varmışlardı bu kanıya, onlar köpük partilerinde, disko boya topları fırlatmalarda, hazine avlarında ve diğer grup oyunlarında oradan oraya koşturup acil servislerde soluğu almaya yazgılıydı, böyleydi Yazz'ın öngörüsü

kimin fikriydi bu, diye yazmıştı resmi Çömezler Haftası geri bildirim formuna, bu zavallı gençleri evlerinden uzak geçirdikleri ilk haftada alkol zehirlenmesiyle tanıştırmak kimin fikriydi? ikinci sınıfta karaciğer yetmezliğinin ilk işaretlerini göstermelerini beklemek yerine neden rehabilitasyon programlarında yer ayırtıvermiyorsunuz onlara?

Waris

türbanını uçuşan kıyafetleriyle aynı renkten seçiyor

yeşil günleri, kahverengi günleri, mavi günleri, çiçekli günleri, florasan günleri var –siyah günleri yok asla (gelenekçi değil)

genellikle telefonunu türbanının içine sokuveriyor, telefonla konuşurken elleri boş kalsın diye, Yazz bunun mükemmel bir dindarlık ve pratiklik bileşimi olduğunu söylüyor ona, Waris de ona Müslüman kimliğini açıkça ortaya koymak için türban taktığını anlatıyor, türbanın dinde yeri olan bir şey olduğunu ileri sürenler olsa da *Kuran*'da kadınların örtünmesiyle ilgili bir şey yok, biliyorsun değil mi?

Waris zaten mükemmel olan yüzüne düzgünce fondöten sürmeden odasından bile çıkmıyor

zaten orman gibi olan kirpiklerini kalınlaştırmak için maskaralar

kaşlarını da ta kulaklarına kadar varan koca bir yay gibi boyuyor

Waris "makyajsız" çirkin olduğunu söylüyor, Yazz Somalili kadınlar dünyanın en güzel kadınları, sen de onlardan birisin Waris diye onu rahatlatsa da

Waris şişman olduğunu söylüyor, son derece normal boyutlarda olsa da, bacaklarını o kadar sert sıkıyor ki al al oluyorlar, sonra Waris Yazz'a "selülitini" gösteriyor, yok ki Waris, sadece dışarı fırlayacakmış kadar çok sıkıştırılan bir et parçası

Waris bazen güneş olmasa da güneş gözlüğü takıyor, geceleri ve binaların içinde

sınıfta bile takmayı denedi, sert ve süper havalı görünüyordu, ama cesur bir hoca, Dr. Sandra Reynolds (bana Sandy deyin çocuklar) düşündükleri kadar kolay lokma olmadığını gösterdi, Waris'e tıbbi bir rahatsızlığı ve bunu kanıtlayacak bir belgesi yoksa gözlükleri çıkarmasını

ya da sınıftan çıkmasını söyleyerek

kendimi korkusuz göstermek için, diye açıkladı Waris Yazz'a, bir cumartesi öğleden sonra kendilerine pizza almış, üniversite kasabasının kaygan ve yağmurlu taş yollarından dönerken

belki de korkunu saklamak için, dedi Yazz, aslında korkmuş hissediyorsun, birkaç harfle ayrılıyor bu sözcükler korku*lu* ya da korku*suz*, benzer, ama birbirlerinin tümüyle zıddı, anlıyor musun?

Yazz, yaşını aşan olağanüstü bir bilgelik yükseldiğini hissediyordu içinde

işte o anlardan biriydi

sessiz sedasız yürürlerken Waris düşünceli görünüyordu, sonra bir o kadar bilgece bir tutumla karşılık verdi, belki ikisi de

işte tam o anda Yazz neden bu kadar iyi anlaştıklarını anladı, aynı entelektüel dalga boyundaydılar

11 Eylül öncesinde hayat farklıydı, dedi Waris, kasabayı arkada bırakmış, kalabalık bir anayoldan yürüyorlardı, kalıp gri taşlardan inşa edilmiş büyük evlerin yanından geçiyorlardı; Waris "11 Eylül öncesi dönemi" hatırlayamayacak kadar küçüktü, annesi o zamanlar insanların türbanlı kadınlara şaşkınlık, merak ya da acımayla baktıklarını söylüyordu

sonra "11 Eylül sonrası dönem" gelmişti, annesinin söylediğine göre örtülü kadınlara apaçık bir husumetle bakılmaya başlanmıştı, ne zaman bir cihatçı, beyaz insanları havaya uçuran bir bomba patlatsa ya da bir kamyonla ezse beter bir hal alan bir husumetti bu

Waris böyle zamanlarda kendisini daha da fazla itilip kakılmaya, tükürülmeye ve pis Arap gibisinden isimlerle çağrılmaya hazırlardı, Arap olsam hadi neyse, Yazz

Waris insanların bir buçuk milyardan fazla Müslüman'ın aynı biçimde düşünüp hareket ettiğini zannedecek kadar aptal olmalarının çılgınca bir şey olduğunu söyledi, Müslüman bir adam silahıyla kitlesel bir kıyım gerçekleştirince ya da insanları havaya uçurunca ona terörist deniyor da aynı şeyi yapan beyaz bir adama deli deniyor

iki taraf da kafayı yemiş Yazz

biliyorum Waris, biliyorum

Yazz, şehirde yürürken Waris'in üstünde gezinen pis bakışları görüyor

arkadaşının namına pis pis bakıyor onlara

Waris büyükannesinin Wolverhampton'daki belediye evinden nadiren çıktığını anlattı, caddede yürürken böyle bir husumetle karşılaşmak ona çok zor geliyordu, ayrıca kaybettiği her şeyin yasını tutmaktan hiç vazgeçmemişti

Mogadişu'da, bütün yetişkin erkeklerin diş hekimliğiyle iştigal ettiği bir ailede 1991'e dek hali vakti yerinde bir hayat sürmüştü, ama sonra erkeklerin hepsi öldürülmüş, o da kızlarıyla birlikte Londra'ya kaçmıştı

bugünlerde büyükannesi reçeteli ilaçlar yuvarlıyordu

oturma odasında oturup kendi içinde kaybolup gidiyordu

bir gün gelecek onu ebediyen kaybedeceklerdi

annesi, Xaanan, tümüyle farklıydı ama, ya tarihin ağırlığı ve modern zamanlardaki kıyımların altında ezileceğiz ya da savaşçı duruşu benimseyeceğiz, buna karar verebiliriz diye çakmıştı kafasına çocuklarının, bizim kafamıza

babası bir fabrikada çalışıyor Waris'in, annesinin iki işi var, ilki bir Müslüman kadınlar barınağında çalışmak, ikincisi de örtünen kadınlara kendi kendilerini savunmayı öğretmek; kadınlar kendilerini "örtülerinin çekilmesi"ne ve benzer saldırılara karşı nasıl koruyacaklarını öğrenebiliyorlar

Waris'in annesi yerel topluluk merkezinde Krav Maga, Jiu Jitsu, Aikido ve Pencak Silat'ın bir karışımını öğretiyor, gururla anlatıyor Waris bunu; kendisi de annesinin yanında karma savaş sanatları öğrenmiş

Yazz ve Waris kampüse geri geliyorlar, kampüs yolundan yürüyorlar, yağmur yatışıyor, gökyüzü açılıyor, gökkuşağı beliriyor

spor kıyafetli öğrencilerin girip çıktığı jimnastik salonunu geçiyorlar

çamaşırhaneyi geçiyorlar, öğrenciler zombilerin bakışıyla makinelerin dönüşünü izliyor ya da telefonlarıyla oynuyor

kampüsten yararlanmak için gelen zengin insanlara satın alınamayacak kadar pahalı kahve ve pastalar satan bir kafesi ve bir galerisi olan sanat merkezini geçiyorlar

yatakhane bloklarını geçiyorlar, müzik ve ot kokusu sızıyor dışarı, sonunda kendi bloklarına geliyorlar

binanın içine girip merdivenleri çıkıyorlar, Waris konuşmaya devam ederken, aynısıyla karşılık vermeyi öğrendim diyor

terörizmin İslam'la eşanlamlı olduğunu söyleyenlere
ezildiğini ve acısını hissettiğini söyleyenlere
Usame bin Ladin'le bir ilişkisi olup olmadığını soranlara
işsizliklerinden onu sorumlu tutanlara
hamamböceği göçmenin teki olduğunu söyleyenlere
cihatçı sevgilisine geri dönmesini söyleyenlere
hiç intihar bombacısı tanıdığın var mı diye soranlara
buraya ait olmadığını söyleyenlere
ne zaman dönüyorsun diye soranlara

ülkede kalmak için biriyle evlenip evlenmeyeceğini soranlara

neden bir rahibe gibi giyindiğini soranlara

sanki İngilizce konuşmayı bilmiyormuş gibi onunla ağır ağır konuşanlara

İngilizcesinin gerçekten iyi olduğunu söyleyenlere
zavallıcık, yazık sünnet oldun mu diye soranlara
onu ve ailesini öldüreceğini söyleyenlere
aynıyla karşılık vermeyi öğrenmişti

gerçekten acı çekmişsin diyor Yazz, üzüldüm senin için, öyle himaye eder tarzda değil ha, empati bu, gerçekten

ben acı çekmedim, annem ve büyükannem acı çekmişler

sevdiklerini ve memleketlerini kaybettikleri için, ama benim acım daha ziyade kafamın içinde

insanlar kasten sana bulaşıyorsa kafanın içinde değildir

Somali iç savaşında yarım milyon insan öldü, bense bu ülkede doğdum ve başaracağım, kıçımdan ter damlamaması gibi bir lüksüm yok, iş piyasasına girdiğimde zor olacak biliyorum, ama biliyor musun Yazz? ben kurban değilim, sakın bana kurbanmışım gibi davranma, annem beni kurbanmışım, mağdurmuşum gibi yetiştirmedi.

3

O öğleden sonra Yazz'ın odasında Amr Diab'la dans ederek son buldu

Yazz Waris'e ussallığı bedensellikle dengelemenin önemli olduğunu söylüyor

Waris düşünmeye çok fazla zaman harcadığımız için fiziksel faaliyetlerde bulunmamız gerek, bunu mu kast ettin diye soruyor

evet, öyle diyor Yazz, kollarıyla zarif hareketler yaparak dans ederken

e o zaman niye öyle demiyorsun?

o akşam ilerleyen saatlerde, ünlü Mısırlı şarkıcıyı onlarla ilk kez tanıştıran ve kendileriyle aynı koridorda kalan Nenet'le birlikte hâlâ çok yüksek sesle Diab'ın şarkılarını dinliyorlardı; ekranda Diab'ın seksi dudaklarından şarkı sözleri dökülür dökülmez Yazz kendisini birden başka bir âlemde bulmuştu

Waris de Diab'ı seviyor, onun müziği kanını kaynatıyormuş

Yazz Diab'ın, bir gün tutkusunun yöneleceği adama karşı sevgisini hissetmesini sağladığını söylüyor

Waris o adamın korkması gerek diyor, çok korkmalı

Nenet'ye göre Diab eski ekoldü, yani biraz nostaljikti, kalçalarını sallayıp kollarını dolandırarak Arap tarzı nasıl dans edildiğini gösteriyordu Nenet, yüksek topuklu şeffaf ayakkabılarıyla

sevdikleri bir iş oldu, Amr Diab akşamları

* * *

yan odada yaşayan Courtney kapıyı çaldı, üstünde pijamalar, müziğin sesini kısmalarını rica etti, çünkü uyumaya çalışıyordu ve sanki, geceyarısı mı olmuştu ne?

Yazz binanın diğer yerlerinde yüksek sesle müzik çalan diğer insanları *çok dikkatli* dinlemesini söylüyor ona, duyabiliyor mu? aşağıda, yukarıda?

elbette ki duyabiliyor, cumartesi gecesi çünkü, çağrılan güvenlikçiler gider gitmez herkesin odasından yine gürültü yükselmeye başlıyor, öyle değil mi? dedi Yazz, elleri kalçalarında, peki o zaman neden özellikle *bizi* hedef alıyorsun? Courtney'ye alt metinle dolu bir bakış atarak

gergin bir andı, Nenet havayı dağıttı, çatışmaları nasıl ele alacağımı bilirim derdi, çünkü babası Mısır'da Mübarek'in devlet başkanı olduğu otuz yıl boyunca diplomat olarak görev yapmıştı

ona diktatörlük derler diye meydan okurdu Waris

ona siyasi istikrar denir diye karşılık verirdi Nenet

Nenet'nin büyükbabası Mübarek'le birlikte Kafr El-Meselha'da büyümüştü, Adalet Bakanlığı'nda birlikte çalışmıştı, aileleri dosttu

diplomatik bir çift olarak annesiyle babası, herkesle, onlarla derinden ilgileniyormuş gibi konuşma becerisi edinmişti, o piçlerden nefret etseler bile, sana karşı bile nazik davranırlardı Waris, dedi Nenet bir keresinde, onu rahatlatmak ister gibi

Waris Nenet'in ne demek istediğini biliyordu, Mısır'da Somalilere tepeden bakılırdı

Mısır devrimi sırasında Mübarek'in hükümeti düştüğünde Nenet'in ailesi Birleşik Krallık'a kaçmıştı, yurttaşlık almışlardı, çünkü babası yurttaşlık almadan önce buraya bir milyon sterlin yatırımda bulunmuştu

bunun öncesinde ebeveynleri birçok farklı ülkede yaşamış, o da Sussex'te yatılı okula gitmişti

Waris'in sorusuna cevaben ailemin parasının nereden geldiğini sormayın bana, dedi Nenet

bana hiç söylemediler

Nenet Courtney'i Yazz'ın odasına buyur etti, yüzünde durumu dağıtmak için diplomatik gülücükler, buyur, gel, adın ne? Coca Cola ikramı, sonra müzik başlayınca hareketleri gösterdi

serbest bırak kendini, yüzer gibi Courtney, düşün ki su, hava, ışıksın, müziğin bedenini hareket ettirmesine izin ver, aşırı düşünme, amaç kendinle kendin için dans etmek

Courtney çok geçmeden diğerleriyle birlikte dönmeye ve salınmaya başladı, bu fa-la-la müziğini sevmişti, daha önce neden duymamıştı acaba?

sence de bu söylediklerin biraz rencide edici değil mi, diye sordu Yazz

neden? sevdim bu müziği, göbek dansı da eğlenceli

buna göbek dansı denmiyor, diye cevap verdi Yazz, çok Oryantalist bir deyiş, burada hoşgöremeyiz, Nenet o noktada araya girip kesmesini söyledi ve danslarına bugünlerde Oryantal dans denen şeyin esin kaynağı olduğunu açıkladı

peki, dedi Courtney omuzlarını silkerek, müthiş bir dönüş yapıp sanki kalçalarını belinden, belini göğsünden, kollarını gövdesinden, ellerini kollarından ayırabilirmişçesine dans ederek

hepsinden daha iyiydi hareketleri

o gece hepsi de Yazz'ın odasında yere yığılıp kaldı, yemekhanede birlikte kahvaltı yaptılar

Courtney onlara Suffolk'ta buğday ve arpa yetiştirilen bir çiftlikte büyüdüğünü anlattı, espri yaptılar, neden çiftlik kızı gibi göründüğünü açıklıyordu bu

ışıltılı gözler, dedi Nenet

şeffaf bir ten, dedi Yazz

sütçü kız göğüsleri, diye ekledi Waris

açık üniversite günleri için seyahat etmesi öncesinde Wolverhampton'dan hiç çıkmamış olan Waris hayatında hiç çiftliğe gitmediğini söyledi

ben de gitmedim, dedi Yazz, benim ruhum kentçi, kırsalcı değil

Nenet onlara ailesinin Cotswolds'da lama yetiştirilen bir çiftliği ve Güney Afrika'da Franschhoek Vadisi'nde de şarap üretimi yapılan bir arazileri olduğunu söyledi

bazılarının durumu gayet iyi, dedi Waris

benim suçum değil Waris, diye cevap verdi Nenet, Waris iyi bari dedi

Yazz taze süt fikrini sevse de geç saate dek uyumak isterken horozların öttüğünü düşününce keyfinin kaçtığını söyledi, taze süt fikrini seviyordu ama süt almak için ineklerin sütünü sağma ya da etli burger için onları öldürme fikrini değil

Waris her gün çayırlarda yürüyüşe çıkmak güzel olurdu dedi, bunun üstüne Courtney yürümekten nefret ettiğini ve çiftliklerinin yakınında otlak olmadığını açıkladı

yumurta, jambon ve pişmiş fasulyeden oluşan kahvaltısını yaparken Waris'e neden başörtüsü taktığını sormak gibi bir hata işledi Courtney

Yazz müslisinden başını kaldırdı, Waris'in sert bir karşılık vermesini bekliyordu, ama o kaşığını yulaf lapasına daldırıp şaşırtıcı derecede yumuşak bir sesle, Birincisi kültürel, İkin-

cisi siyasal dedi, Yazz onun Üçüncüsü seni hiç mi hiç ilgilendirmez demesini beklerken, hiç de öyle yapmadı

Waris sadece annem kendimi hiç kimseye açıklamama gerek olmadığını söyledi dedi

ikinci espressosunu içen ve kaynamış yumurtasını dişleyen Nenet araya girmeye hazırdı –gerek yok, dedi Courtney, ama özür dilemekten çok hırçın bir havası vardı, bilmiyordum, o yüzden sordum

eh iyi, artık biliyorsun

* * *

Yazz Courtney'nin diğer kültürler konusunda gayet cahil olsa da karakter kuvveti ve cüret gösterdiğine karar verdi, Sidik Yarıştırılamazlar'a katılmanın bir ön koşuluydu bu, hepsi de akıllarından geçeni söylemeye meyilliydi, mücadele etmen, pısırıklar gibi ağlayarak tuvalete kaçmaman gerekirdi

Courtney'yi sevdi

o sevdiyse

Courtney takımda demekti

birkaç ay sonra bir pazartesi sabahı, Irk, Sınıf ve Toplumsal Cinsiyet dersi sonrasında tuvalet sırası beklerlerken Yazz ona artık fahri bir *sistah* (kız kardeş) olduğunu haber verdi, h ile hem de, siyah kadınlardan çıkmış, artık siyah olmayanlarca da benimsenmiş bir terimdi (her zaman olduğu gibi!)

ama Courtney asla tam anlamıyla bir *sistah* olamazdı, sadece fahri olabilirdi

kız kardeş olmak nasıl görüldüğümüz kadar kim olduğumuza verilmiş bir karşılık diye açıkladı, basitleştirici indirgemeciliğe karşı çıkıyor, kim olduğumuzsa nasıl görüldüğümüze verilmiş bir karşılık kısmen bebeğim, diye açıkladı Yazz

Yazz bugünlerde sevdiği insanlara "bebeğim" dediğini fark ediyor, zorlama ya da taklit değil, doğal olarak çıkıveriyor bu sözcük

bir muamma, diye devam etti Yazz, öğle yemeğinde kendisi fasulye çorbası (beyin için protein) içer, Courtney de et, lapa ve bezelye püresi yerken

insanlar artık seni öylesine bir kadın gibi görmeyecek, kahverengilerle takılan beyaz bir kadın olarak görecek, ayrıcalığının bir kısmını kaybedeceksin, ama yine de ona sahip çıkmalısın, ayrıcalığına sahip çıkma ifadesini duydun mu bebeğim?

Courtney, Yazz'ın bir profesörün ve gayet tanınmış bir tiyatro yönetmeninin kızı olduğuna bakılırsa temel sosyal haklardan yoksun sayılamayacağını söyledi, oysa kendisi, Courtney gerçekten yoksul bir topluluktan geliyordu, on altı yaşında bir fabrikada çalışmaya başlamak, on yedi yaşında ilk çocuğunu doğurup bekâr bir anne olmak normaldi, babasının çiftliği de aslında bankanın mülküydü

evet, ama ben siyahım Courts, bu da beni siyah olmayan herkesten daha ezilmiş yapıyor, Waris dışında, en ezilmiş o (ama bunu ona söyleme)

beş kategoride birden: siyah, Müslüman, kadın, yoksul, başörtülü

Yazz'ın, ayrıcalığına sahip çıkmasını söyleyemediği tek kişi o

Courtney Roxane Gay'in "ayrıcalık Olimpiyatlar"ı oynamayın uyarısında bulunduğunu, *Bad Feminist*'te ayrıcalığın göreli ve bağlamsal olduğunu yazdığını söyleyerek karşılık veriyor ona, buna katılıyorum Yazz, yani nedir bunun sonu? Obama uyuşturucuya bağlamış bekâr bir annesi, hapishane kuşu bir babası olan, karavan parkında büyümüş beyaz bir köylüden daha mı az ayrıcalıklı? ağır engelli bir insan, işkence gören Suriyeli bir mülteciden daha mı ayrıcalıklı? Roxane

eşitsizliği tartışmak için yeni bir bağlam bulmamız gerektiğini söylüyor

Yazz ne söyleyeceğini bilmiyor, Court –muhteşemmm– Roxane Gay'i ne zaman okumuş?

boynuz kulağı geçiyor mu yoksa? #beyazkızsiyahkızakozçakar

Courtney sadece siyah adamlardan hoşlandığını ve muhtemelen karma-ırklı çocukları olacağını, "beyaz ayrıcalığı"nın her durumda ciddi hasar göreceğini ekliyor, yani en az yüzde 50'sinin gideceğini, bugün ve bu çağda üç Asyalı dışında tümüyle beyazların yaşadığı Dartingford'dan çıkıp üniversiteye gelmeden önce hiç siyahi bir insanla karşılaşmadığını da

Yazz, bunun konuyla alakasız olduğunu söylüyor

Courtney alakasız sözlerin büyük hayranı olduğunu söyleyerek cevaplıyor onu, bu sadece sohbetin, tabir-i caizse öngörülebilir bir rota izlemek yerine serbestçe ve sezgilerin güdümünde aktığı anlamına gelir

Yazz tuvalete gitmek için izin istiyor.

4

Yazz birinci yıllarının sonunda Courtney'i evlerine yatıya davet etti

uyardı onu, evde annesinin hareminden en az bir kişi sabahları yarı çıplak dolaşabilirdi, inan bana yaşlıların görüntüsü hiç de hoş olmuyor

Courtney Londra'ya daha önce sadece bir kez gelmişti, Buckingham Sarayı, Trafalgar Meydanı, Big Ben, St. Paul Katedrali ve Londra Kulesi'nin görüldüğü günübirlik bir otobüs turuydu, sonra doğruca Dartingford trenine binip dönmüştü

Yazz'ın çift kişilik yatağını paylaştılar ve ilk gece uykuya dalmadan önce sohbet ettiler, ışıklar kapalı, yatağın üstüne

düşmüş ay ışığı, o geceyi Yazz için özel kılan, özellikle de geceler ılık ve pencere de açıkken

orada uzanırlarken Yazz Courtney'ye başkenti neden daha sık ziyaret etmediğini sordu, neler kaçırdığını bilemezsin bebeğim

çünkü annemle babam Londra'yı sevmiyorlar, dedi Courtney, buranın bu ülkenin, çalışkan erkeklerini ve kadınlarını geçinip iyi bir hayat sürme şansından yoksun bırakan beyaz olmayan insanlar, intihar bombacıları, solcular, seviciler, eşcinseller ve Polonyalı göçmenlerle dolu bir cehennem çukuru olduğunu düşünüyorlar; babam bütün siyasi düşüncelerini gazetelerden ediniyor, kelimesi kelimesine alıntı yapıyor onlardan, ama çok komik, köyün tamircisi Raj'la arkadaş, barda içmeye gidiyorlar,

ikiyüzlü olduğunu söylediğimde, o Raj, Courtney, o *başka* diyor

babana benden selam söyle ve de ki Britanya ekonomisi daha yüksek çalışma standartları yerleştiren göçmenler olmasaydı çökerdi, annem Polonyalı tesisatçıları ve elektrikçileri bu ülkenin işçilerine her zaman tercih ettiğini söyler

onun için fark etmez, hepsi aynı canım, diyor Courtney, yani hepsi de nefret ettiği insanlar

eve melez bir bebekle gittiğimde yüzü nasıl bir hal alacak görmek için sabırsızlanıyorum

Yazz Courtney'ye Peckham, Stockwell, Brixton ve Streatham'i gösterdi

Brixton Caddesi'nden inerken Courtney şu seyirlik bifteklere bakıp bayılıvereceğim dedi, kotları iç çamaşırlarının tamamını gösterecek kadar aşağı inmiş oğlanların ağzı sulandıran kıçlarına bakmaktan kendini alamıyordu

Yazz o "kıçların" Courtney'nin ilgisine karşılık verdiğini fark etti, kremsi yumuşaklığı kot bluzunun yakasından dökülüverirken cömertçe

Yazz'a değil Courtney'ye bakıyorlardı, her zaman kesik atılan Yazz değildi kesilen bu sefer, genellikle *çok* süzerlerdi oysa onu

pantolonun kemerini kıçının altında bağlayan erkeklere ilgi duyduğundan değil

bugün her şey Courtney içindi, o kadar da çekici değil halbuki, Yazz sanki görünmez olmuştu, arkadaşı ise karşı konulamaz bir tanrıça

siyah bir kızla yürüyen beyaz bir kız her zaman siyah erkeklere yakın görünür

Yazz başka beyaz arkadaşlarıyla da yaşadı bunu

çok bezmiş

hissettiriyor ona

Nenet ile ailesinin Queensway'in arka tarafında kalan evlerinde buluşacaklardı

Nenet onlara yol tarifini atmıştı, "Hyde Park'ın köşesinde LOL"

bir güvenlik duvarının ardındaki büyük eve geldiler, zili çaldılar önce, sonra çatır çutur çakıl taşlarıyla dolu araba yolu açıldı önlerinde

siyah üniformalı, beyaz kepli hizmetçi onları bir koridora soktu, mermer zeminli, çeşmeli, sütunlu ve yukarıdaki kubbeli çatıya çıkan Hollywood tarzı kıvrılan bir merdiven

Nenet indi merdivenlerden onları karşılamaya, kucağında küçük bir pofuduk beyaz tüy yumağı, shih-tzu'su Lady Maisie

buyurun, dedi onlara uzatarak, kucaklaşın bir

Courtney memnuniyetle uydu bu davete, hatta onun yüzüne sürtünmesine izin verdi, ne kadar sevimli olduğunu cıvıldıyor, çiftlik hayvanlarıyla daha kötüsüne alışık diye düşünüyor Yazz, domuzlara mesela ya da elini ineklerin kıçına sokup katılaşmış dışkılarını çıkarmaya

Yazz hayvana dokunmaya yanaşmadı, kendi kıçlarını yalayarak temizleyen şeylere çok yakın olmaktan hoşlanmıyor

Nenet hızlıca evi gezdirdi onlara, dehşet bir şeydi Yazz'a göre, harika bulduğu için değil hani, her yerden tiksindirici bir zenginlik aktığı için *dehşet*ti

Nenet annesinin ev dekorasyonundaki gösterişçi zevki için özür diledi, serveti için değil

dokunduğunuz yerlere dikkat edin kankiler!

Yazz, Courtney'nin Nenet'nin nasıl yaşadığını gördükten sonra, onun hayatına girmesine izin vermesinden onur duymuş gibi davranmaya başladığını fark etti

Nenet artık "Hyde Park'ın yakınındaki büyük evde yaşayan Nenet"ydi, Yazz'ın arkadaşıyla ilgili düşüncelerinde zihnen bozamayacağı ya da etkisiz hale getiremeyeceği bir şeydi bu

birinin paralı bir hayattan geldiğini bilmenin, bunun çapına yakından tanık olmakla aynı şey olmadığını anladı Yazz

* * *

Hyde Park'ta yürüyüşe çıktılar, gün ışığında dolandılar Serpentine boyunca

Yazz mavi gölü, su bisikletlerinin ve kayıkların tadını çıkaran insanları izledi

gölün etrafındaki yol zengin Arapların piyasa yoluymuş gibi görünüyordu, park yeri kapıları yukarı doğru açılan, göbekleri altından tekerlekleriyle Ulusal Sağlık Hizmeti'ni kurtaracak arabalarla doluydu

üniversitede genellikle marka spor kıyafetler giyen Nenet daracık bir bluz, kısa bir etek, yüksek topuklar içindeydi, omzundan altın zincirli bir Chanel çanta sarkıyordu

genç bir erkek grubu beğeniyle onu keserek yaklaştıklarında vücut dili değişiyordu, onlar da şaşmadan yiyip bitiriyorlardı bakışlarıyla onun o şelale gibi dökülen siyah saçları-

nı, ışıltılı kahverengi tenini ve bronz bacaklarını

burası onun mekânıydı, bir prenses gibi yürüyordu Nenet, olduğundan biraz üstünce

hep ısrar ederdi Akdenizli olduğunda, Yazz'ı çok eğlendirirdi, Waris'i de sinir ederdi, onları ailesi Mısır sahillerindeki İskenderiye'den diye siyah, hatta Afrikalı olmadığına ikna etmeye çalışırken

sen Afrikalısın Nenet diye Waris azarlardı onu, hadi kabul et, Afrikalı bir kadınsın sen, Nenet'nin üstüne çıkar, onun dövecekmiş gibi yapardı, altı yaşında çocuklar gibi çekişirlerdi

Serpentine piyasacıları kendilerine göre çok siyah buldukları Yazz'ı görmezden geliyordu (ya, evet, defolup gitsinler)

Courtney'yi sanki oda hizmetçisiymiş gibi gözleriyle açıkça yavaş yavaş soyuyorlardı

heyecanlanıyordu Courtney, ilgiyi seviyordu

Yazz ona haberi çıtlatmak istemedi

* * *

üçü, üniversiteyi kampüsteyken tartışmadıkları bir biçimde tartıştılar, ama bugün biraz farklı geldi nedense, birinci yılları bitmişti, önlerinde uzun bir yaz uzanıyordu

Yazz ve Courtney okuma listelerini tamamlayarak ikinci yıla hazırlanmakla geçireceklerdi yazı, bu ve yazın bulacakları işler onları meşgul edecekti

Waris Wolverhampton'da eski suçlulara yönelik bir yardım kuruluşunda staja başlamıştı zaten

Courtney Suffolk'ta on bin sterline fırın satan, tarz bir organik mağazada işe başlayacaktı

Yazz, West End'de oligarklar, ünlüler ve Prömiyer Lig futbolcularının onlarla paraları için birlikte olan genç karıları, metresleri ve eskortlarıyla geldikleri pahalı bir restoranda garsonluk yapıyordu

ilerde hatıralarını yazmak üzere telefonuna notlar alıyor, iPhone'uyla gizli gizli fotolar çekiyordu

doğal habitatında ve ilgi odağında olmaktan hoşlanan Nenet sanat tarihi dersi için hiçbir okuma yapmayı planlamadığını itiraf etti, neden, tahmin edin bakalım?

çıkardı baklayı ağzından, çünkü yapmasına gerek yoktu

ve bu gizli, o yüzden lütfeeeeen kimseciklere söylemeyin, özellikle de Waris'e, gerçek şu ki denemelerimi emekli bir akademisyene yazdırıyorum

dönüp yüzlerine baktı, takdir bekleyerek, onay bekleyerek

Yazz'ın dili tutulmuştu, dereceni almak için başka herkes gibi çalışman gerekirdi, diye cevap verdi ona sessizce, üçkâğıtçılardan biri olduğunu bilmiyordum

herkes öyle yapıyorsa üçkâğıt olmaz ki

ama bu doğru yapmaz ki yaptığını, ayrıca herkes de öyle yapmıyor

uyan Yazz, insanlar sana böyle yaptıklarını söylemez, söylerler mi? Kadim'in MBA'sı ona bir servete mal oluyor

Yazz merak ediyordu, dostlukları Nenet'nin aşırı ayrıcalıklı olmasının üstüne üçkâğıtçı olmasının da üstesinden gelebilecek miydi, sınavdan bir gece önce Netflix'te bir dizinin bütün bölümlerini izleyip de nasıl A+ alabildiğini açıklıyordu bu durum

Nenet kurallara uymayan ve ayrıcalıklarına tutunmak için her şeyi yapabilecek, hatta ebeveynlerinin seçtiği biriyle evlenebilecek, şımarık, tembel ve ahlaksız bir prensesti

Yazz merak ediyordu aynı koridoru paylaşmak ve beyaz bir kampüste az sayıda kahverengi kızdan biri olmak, Sidik Yarıştırılamazlar'ı üniversite sonrasında, hatta şöyle bir düşününce ikinci yıllarında bir arada tutmaya gerçekten yetecek miydi?

Yazz'ın çok çalışması, geleceğe zemin hazırlaması gereki-

yordu, çünkü el attığı işte zirvede olması gerekirdi, Courtney (daha doğrusu Roxane Gay) gerçekten de haklıydı, bunu görebiliyordu artık, ayrıcalıklar bağlamla, koşullarla ilgiliydi

hem o zengin olsa bile üçkâğıtçılık yapmazdı, birinci sınıf derecesini kazanacaktı ve Waris gibi bunun için kıçından ter damlatacaktı, büyük kötü dünyaya, zayıf notlarla, büyük bir planı olmadan savrulmayacaktı, geçen dönem mezuniyetlerine az kalmış üçüncü sınıf öğrencileriyle tanışmıştı, bir sonraki adımlarını sorduğunda korkuya kapılmış gibi görünmüşlerdi

bir Gazetecilik Yüksek Lisansı çağırıyor onu, Londra'da, ortama uyar ve kira ödemeden annesiyle yaşar

şimdiden öğrenci gazetesi *Nu Vox*'un düzenli yazarlarından biri oldu, birinci dönem katıldığı bir öğrenci konferansından esinlenerek kaleme aldığı *Profesörüm Neden Siyah Değil?* başlıklı köşe yazısı o ay diğer köşe yazılarından çok daha fazla yorum aldı, yorumların yarısı tümüyle cahilceydi tabii, bu gezegenin akraba evliliğinden türemiş bezelye beyinli, ırkçı, korkak, gudubet ve bir tek arkadaşları bile olmayan *trolleri* tarafından kaleme alınmıştı

mesele şu ki bu makale itibarını artırmış ve Yazz kampüste bir şahsiyet haline gelmişti, biri, Medya Derneği ve öğrenci radyosu için ondan görüş istemişti

gelecek yıl profesyonel gazetelerde ve über-bloglarda makaleler yayınlatmaya çalışacak ve üçüncü sınıfta, seçilebilir olduğunda *Nu Vox*'un yazı işleri müdürlüğünü üstlenecek

kendisini Medya Derneği'nin başkanı seçtirecek

şimdiden kampanya stratejisini düşünmeye başladı

yoluna çıkacak zayıf gaspçılar yandılar

kolay olmayacağını biliyor, mücadeleye hazır

* * *

Yazz takımın geri kalanı hakkında düşünüyor

Courtney gerçekten de tatlı bir insan, eskiden naif ve karmaşıklıktan uzaktı, üniversiteye geldiğinden bu yana çok büyüdü, şimdi takıma üye olması sayesinde dünya hakkında daha bir ilim irfan sahibi oldu, senin doğu İngiltere'deki öğrencilere benzemez bunlar Courtney, yani:

annesi lezbiyen bir oyuncu, babası eşcinsel bir "entelektüel" olan havalı bir hümanist

eski Mısır elitiyle siyasal bağlantıları olan bir süper zengin (üçkâğıtçı)

türban takan ve karma dövüş sanatlarıyla ilgilenen Somalili Müslüman bir kadın

içlerinde en derinleri Waris, çünkü ailesinin çok acılı bir tarihi olmuş, her ne kadar insanların onun için üzülmelerinden nefret etse de

Waris'in hayatı çok adaletsiz olmuş ve onu vaktinden önce *olgunlaşmak* zorunda bırakmış

tıpkı hayattaki engellerin onu, Yazz'ı, vaktinden önce *olgunlaşmak* zorunda bıraktığı gibi

ve işte başlıyor
Dahomey'in Son Amazonu
oyun

Dominique

1

Dominique Nzinga'ya bir akşam civcivli paydos saatinde Victoria İstasyonu'nda rastlamıştı

her ne pahasına olursa olsun trenlerini yakalamaya kararlı acımasız Londralı çalışanların silindir etkisi yere yapıştırırken Nzinga'yı

çantası düşüp açılmış, her şey yere saçılmıştı: pasaportu, *A'dan Z'ye Londra Rehberi*, ot kesesi, tamponları, Zenith E fotoğraf makinesi, Palmer's el kremi, nazar boncuğu, fildişi saplı bir avcı bıçağı

Nzinga oradan geçen Dominique'in yardım için yanına gelmesine minnettar olmuştu, ikisi istasyon zemininde oradan oraya sürünüp düşenleri toplamaya çalışmıştı

bu iş bitip de Nzinga bir kez daha ayağa dikilip kendine çekidüzen verince Dominique kendisini olağanüstü bir manzaranın karşısında bulmuştu

heykel gibiydi bu kadın, teni ışıldıyor, elbisesi uçuşuyordu, yüz hatları heykelsiydi, dudakları dolgundu, içlerine gümüşî muskalar ve parlak boncuklar örülmüş ince rastaları kalçalarına sarkıyordu özgürce

Dominique daha önce hiç ona benzer birini görmemişti, bir kahve ısmarlamayı önerdi, evet diyeceğine emindi, çün-

kü lezbiyenler, ki bunun da öyle olduğunu sanıyordu, genellikle evet derlerdi

istasyon kafesinde karşı karşıya oturdular, Nzinga içinde bir dilim limon bulunan sıcak suyu yudumluyordu, dudaklarına değmesine izin verdiği yegâne sıcak içecekti bu, öyle demişti, bedenimi hor kullanmam

bu arada

Dominique, iki şekerli granül kahvesini yudumlayıp ardından da peş peşe burçak bisküvileri yuvarlarken (tatlı niyetine bir paket Malteser) bedenine düşüncesizce çer çöp tıkıştırdığı için suçluluk duyuyordu –hor kullanıyordu, evet, hor kullanıyordu

daha önce Afro-Amerikan bir kadınla tanışmamıştı hiç, Nzinga'nın aksam sıcak mısır ekmeği, yapışkan kaburgalar, bamya, jambalaya, kara lahana, kızarmış çıtır lahana, fıstık gevreği ve Afro-Amerikan kadınların yazdığı romanlarda okuduğu diğer yiyeceklerin duyusal lezzetini çağrıştırıyordu

küçük bir çocukken ayrıldığından beri Nzinga'nın İngiltere'yi ilk ziyaretiydi, iki hafta geçirdiği Gana'dan dönüyordu, Anayurt'u ilk kez görmüş, esir alınmış Afrikalıların Amerika'ya köle olarak gönderilmeden önce hapis tutuldukları Elmina Şatosu'nu ziyaret etmişti

rehber onları bir zindana sokup kapıyı kapatmıştı

o sıcak, boğucu karanlıkta bir kişinin tuvaleti ya da lavabosu olmayan iki yüz kişilik bir mekânda pek az yiyecek ya da suyla yaklaşık üç ay kadar nasıl kapalı tutulduğunu betimlemişti ayrıntılarla

o anda köleliğin dört yüz yıllık acılı tarihi daha önce hiç olmadığı bir biçimde bedenime girdi, çöktüm oracığa, ağladım, Dominique, ağladım ve beyaz adamın cevap vermesi gereken çok şey olduğunu anladım, daha önce hiç anlamadığım kadar

Dominique tutmuştu kendisini, Afrikalı erkeklerin de Afri-

kalıları köle olarak sattığını, dolayısıyla işlerin bundan daha karmaşık olduğunu söylememişti

Nzinga "Amerika Birleşmemiş Devletleri"nde "feminist komünler"de kereste evler inşa ediyordu, beş yaşından beri orada yaşıyordu, annesi, Nzinga'nın İngiltere'de ve Karayipler'de çeşitli kadınlar arasında gidip gelen babasından yorulmuş, mektuplaşma yoluyla yakışıklı bir eski askere abayı yakmıştı

aptallık edip de Nzinga ile kardeşi Andy'yi Luton'daki dairelerinden Texas'taki bir karavan parkında seyyar bir ev olduğu anlaşılan yere taşıdığında henüz yirmi ikisindeydi

Nzinga ile kardeşi küçük mutfağın yanında yerde uyurlardı, annesi ile adamsa çekilip açılan çift kişilik yatağı kullanır, onların bir-iki metre ötesinde gürültüyle sevişirlerdi

adam uyandığı dakikadan geceleyin sarhoş ve uyuşmuş bir sersemliğe teslim oluncaya dek ev yapımı içki içer, şurada burada tuhaf işler bulurdu

annesi bir tavuk fabrikasında işe girmişti, budalaca bir kanıya kaptırmıştı kendini, adamı iyileştirip bağımlılıklarından kurtarabileceğine, onunla birlikte çocukları için bir hayat kurabileceğine inanıyordu

adamın bağımlılıklarına son vermeye yönelik beyhude çabası o kadar sık dayak yemesine yol açmıştı ki onu değiştirmekten vazgeçmiş, kendisi de uyuşturucu hayatına düşmüştü

kötü başlayan şey daha da beter bir hal almıştı, çünkü Nzinga öncelikleri o ve kardeşi olmayan iki keş tarafından kötü yetiştirildiklerini anlamıştı

nihayetinde ergenliğe ulaştığında kaçınılmaz şey olmuştu, önceden bazı işaretleri vardı, uygunsuz dokunuşlar ve yorumlar, anlayamayacak kadar küçüktü, sonraları ise önleyemeyecek kadar savunmasız

annesi ve kardeşinin alışverişe gittiği, kendisinin ödevini yapmak için evde kaldığı bir gün bekâretini çaldırdı

ertesi sabah okulda bir öğretmenine söylemeyi başardı olanları, sonra gözyaşlarına boğuldu, erkekti öğretmen, ona hep akıllı bir çocuk olduğunu söylerdi, hayatında tanıdığı tek iyi adamdı

bir sosyal hizmetli atandı, o ve kardeşi bir aileye evlatlık verildi

onlara bakar ama onları sevmezlerdi

derin değil, karşılıksız değil

Andy on altı yaşında orduya katıldı ve kızkardeşine sırt çevirdi lezbiyen oldu diye, onu yatakta kız arkadaşıyla bastığında böyle demişti ona

talihe bak, ben gerçekten parlaktım ve yöredeki bir kolej yerine Austin'de beyaz-siyah ayrımının kısa süre önce kalktığı Texas Üniversitesi'ne girebilmek için çok çalıştım

mezun olduktan sonra kardeşim ve o *hayvan* gibi insanlardan uzak durmak için bir kadınlar komününde yaşamaya başladım

annem aşırı dozdan ölüp gitti

kardeşim ve ben cenazede konuşmadık

o zamandan beri de konuşmuyoruz

Dominique oturmuş önündeki olağanüstü güzelliği dinliyordu, korkunç bir çocukluk geçirmiş olmanın trajedisini geride bırakarak yükselmiş muhteşem bir kadındı bu, büyük bir sıcaklık ve deneyim saçıyordu

insanlar Dominique'i sert ve kendi kendisine yeten biri olarak görürlerdi, ama Nzinga'nın yanında öyle biri değildi Dominique, Nzinga güçlüydü, fethedilemezdi, varlığı ve enerjisi kafeye hükmediyordu, sesi gri bir pazartesi öğleden sonrasını egzotik, duyusal, ağır ağır ilerleyen bir konuşmayla dolduruyordu

lezdi, seksi bir kızkardeşti, bir esin kaynağıydı, bir fenomendi

Dominique bu kadının içine kıvrılıp yumulmak istiyordu, bu kadın kendisine baksın istiyordu

yeni bir histi bu, çünkü evden ayrıldığından beri tam anlamıyla bağımsız olmuştu, şimdiyse şey hissediyordu, ne? heyecanlanmış mıydı? kesinlikle

belki de hiç tanımadığı birine âşık olduğu için

galiba haklısın diye cevap vermişti Dominique, o gün ilerleyen saatlerde, Leicester Meydanı'nda Cranks restoranında otururlarken, Nzinga sarışın kız arkadaşlarla ilişkilerin kendi kendinden nefret etmenin bir işareti olabilir demişti; beyaz güzellik idealiyle beynin yıkanmış olabilir mi kendine sorman gerekir kardeşim, siyah feminist siyaset üstünde çok daha sıkı çalışman gerekir, biliyorsun

Dominique onun haklı olup olmadığını merak ediyordu, neden stereotip sarışınlara yöneliyordu hep? Amma yargılamaksızın bu konuda dalga geçmişti onunla, Amma farklı karışımların ürünüydü ve genellikle de her renkten partnerleri olurdu

oysa Nzinga, siyahlarla beyazların birbirinden ayrı tutulduğu Güney'de büyümüştü, peki bu nedenle bütünleşmeye karşı olmak yerine ondan yana olması gerekmez miydi? merak ediyordu, gerçekten de beyaz toplum hâlâ beynini mi yıkıyordu? gerçekten de en aziz tuttuğu kimliği –siyah feminist– taşımayı beceremiyor muydu?

Nzinga'nın, daha iyi bir Dominique'e dönüşmesine yardımcı olmak için gönderilmiş bir peri olduğuna karar vermişti

Nzinga'nın şahsi rehberi olmuştu artık şehirde, şehrin tarihini ve en sevilen yerlerini ne kadar iyi bildiğini göstermeye meraklıydı, o otobüsten inip buna biniyor, kestirme yolları tutup yeraltındaki labirentsi tünellerden geçiyor, şehrin en

eski bölgelerindeki antik ara yollardan iniyorlardı, Dominique ona yaklaşık iki bin yıl öncesinden kalma Roma surlarının kalıntılarını göstermiş, onu gelgit dalgaları çekildiğinde Thames kıyılarında çakıllı sahile götürmüştü, çamurda takılanların gömülü arkeolojik kalıntıları aradığı yerlere, çok sayıda parktan, yeşillikten, bahçeden, daha yabani ortak alanlardan geçirmiş, Küçük Venedik'ten Walthamstow bataklıklarına saatlerce süren kanal yürüyüşlerine çıkarmıştı, Greenwich ve Kew'da nehir gezintilerine

geceleri gözden ırak kadın kulüplerine süzülüvermiş

karanlık köşelerde öpüşmüşlerdi

tanıştıkları gün yatmışlardı ve ondan sonraki her gece

o kadar ulviydi ki, o kadar manevi diye anlatıyordu Dominique Amma'ya on beş gün sonra, yarım kalmış işlerle dolu masasına döndüğünde

hayatımda ilk kez gerçekten âşık oldum, hayatımda tanıştığım en muhteşem kadına, beni manevi bir güçle arzulayan bir kadına Amma, kulağa tuhaf gelebilir ama bu benim için çok yeni ve de son derece seksi, yani isterse üstümdekileri parçalarcasına çıkarabilir (yapıyor), kendimi çaresiz ve hükmedilmiş hissediyorum (hoşuma gidiyor), oysa önceki âşıklarım beni bir zayıflıklarından ötürü, hayranlıkla arzularlardı, bu artık o kadar da ilginç gelmiyordu

aramızda elektrostatik bir gerilim var Ams, sanki elektrik voltları yükleniyorum, ayrı olmaya dayanamıyoruz, beş dakika bile, Nzinga ezici beyaz bir dünyada nasıl özgür bir siyah kadın olunacağı konusunda o kadar bilge ve bilgili ki gözümü açtı, hem de her şeyde, sanki Alice, Audre, Angela ve Aretha hepsi bir araya gelmiş gibi, cidden Ams

şu Nzinga, en havalı lezzoyu bile aşkla çarpılmış bir on beşliğe çevirecek bambaşka bir şey olsa gerek, diye karşılık vermişti ona Amma, e peki Alice-Audre-Angela-Aretha'yla ne zaman tanışacağım ben? asıl adı ne bu arada?

Cindy, ille de bilmen gerekiyorsa, *sakın* söyleme benim söylediğimi

Dominique Nzinga'yı King's Cross'taki daireye öğle yemeğine getirmeyi kabul etmişti, ama Nzinga'nın kati bir koşulu vardı, sadece beyaz olmayan kadınlar davet edilecek, yemekler de tümüyle vegan, organik ve taze olacaktı

aksi takdirde adımını atmazdı.

2

Nzinga, Amma'nın Özgürlük Diyarı'ndaki odasının kapısından içeri girdiğinde gerçekten de muhteşem görünüyordu

en az 1,85'ti boyu, süslü rastaları, kocaman ahşap Akuaba bereket bebeği küpeleri kulaklarında

onlardan biraz daha yaşlıydı, ama nedense yaşı yokmuş gibi görünüyordu

Amma onun varlığının kuvvetinin, diğer herkesinkini azaltan bir etki yarattığını fark etmişti

o gelmeden önce, konukları Nzinga'yı beğenmeye hazırlardı, çünkü Domininique'i severlerdi, Nzinga geldiğinde onu etkilemek istemişlerdi

Amma Nzinga'nın Dominique'in sevgisine layık olduğunu kanıtlamasını istiyordu

Nzinga kadınların oluşturduğu çemberde bağdaş kurarak yemeğin yeneceği yere oturdu (Amma yemek masası fikrini fazla varoş buluyordu)

tatlı patatesli sebze güveci, salatalar ve kahverengi somunlar yayılmıştı yere serilmiş muşamba masa örtüsünün üzerine

(her şey ucuz süpermarketten alınmıştı, hiçbir şey organik ya da taze değildi, sebzeler piştiğinde ya da doğrandığında aradaki farkı kim anlardı, hem Nzinga ne cüretle herkesin

onun tercihlerine göre yemesini talep ediyordu?)

sohbet canlıydı, herkes Nzinga'yla konuşmak istiyordu, kazanmadığı bir ağırlık atfedilmişti ona, sırf bataklıktaki-diva-vudu-kraliçesi gibi görünüyor diye, böyle düşünüyordu Amma

bu ilgiyi yalayıp yutan Nzinga dostça davranıyordu herkese, büyüklenmiyordu, ta ki biraz horgörüyle bu kadar çok siyah kadının kulağa bu kadar İngilizzz gelmesinin çok tuhaf olduğunu ilan edip de her şeyi mahvedinceye dek

Amma onları fazla beyaz ya da en iyi ihtimalle sahicilikten uzak siyahlar olmakla suçladığını düşündü, buna, yabancıların İngiliz aksanını beyazlıkla bir tutmasına, daha önce de rastlamıştı, siyah Britanyalıların Afro-Amerikanlar, Afrikalılar ya da Batı Hintlilerden daha aşağı olduğu ima edildiğinde hep ağzını açma ihtiyacı duyardı

neyse, Dominique'in Nzinga'yla geçirdiği o kısacık süre zarfında neden Amerikan aksanını benimsediğini açıklayabilirdi belki bu (ah Dominique!)

çünkü hepimiz Britanyalıyız, diye cevap verdi ona Amma, öyle değil mi? yine de Nzinga'ya meydan okumanın akıllıca olmadığının farkındaydı

Nzinga bir an bile duraksamadan cevap verdi, siyah kadınların gördükleri yerde ırkçılığı tanımaları gerekir ya, özellikle kendi içselleştirdiğimiz ırkçılığı, kendi kendimize yönelttiğimiz derin öz nefretimizi

kadının sağlam bir hasım olabileceğini görmek Amma'yı çarptı, o zamana dek sıcaklık yayan enerjisi radyoaktif olup çıkmıştı

genellikle düşüncelerini yüksek sesle dile getiren dikkafalı biri olan Dominique, odada iki kişi arasındaki gerilimle –iki alfa kadının nükleer savaşın eşiğinde olmasıyla ilgilenmiyordu

mırmırlanarak oturuyordu sevgilisinin dizinin dibinde

tetikte olmamız gerekiyor, diyordu Nzinga toplanmış ka-

dınlara, onunla hipnotize olmuş gibi görünen, hayatlarımıza kimin girmesine izin veriyoruz, dikkat etmemiz gerekiyor, diyordu şimdi açık bir husumetle Amma'ya bakarak, aramızda bizi mahvetmek için gönderilmiş kadınlar var, içselleştirilmiş ırkçılık her yerde dostlarım (dostların mı?)

her şeye ve herkese karşı tetikte olmamız gerekiyor

bu meseleyi vurguladıktan sonra Amma'yı küçümsemeye geçti

dilimiz konusunda da tetikte olmamız gerekiyor, diye devam etti, örneğin siyah sözcüğünün hep olumsuz çağrışımları olduğunu fark etmiş miydiniz?

başlar sallanıyordu evet anlamında, Amma'da bir sıkıntı, nesi var bunların?

Nzinga sonra siyah bir paspasın üstünden atlayarak geçmek yerine üstüne basmanın, siyah çorap giymemenin ırkçı anlamlarını açıklamaya girişmişti (neden kendi halkınızın üstüne basacaksınız ki) ve sakın ha siyah çöp torbası kullanayım demeyin diye tembihlemişti, karaborsa, karabasan, kara büyü, kara koyun, kara vicdana bakın bir, örneğin ben hiç siyah don giymem, neden kendi üstüme sıçayım ki? Bunları şimdiye dek öğrenmemiş olmanız beni şaşırttı doğrusu

daha fazla baş sallanmıştı evetleyerek, Amma Dominique'in görünüşünden kareler biriktirmeye devam ediyordu, ciddi mi bu? sen ciddi misin? ama Dominique bu ipe sapa gelmez saçmalığı saçmaya sarmıştı fazlasıyla

Amma'nın canına tak etmişti, baktı ki herkesin beyni püreye dönmüş, anladı bu kadınla tek başına başa çıkacaktı

benim için sorun değil, dedi, çünkü neden, biliyor musun, çocukken bebek bezinden kurtulduğumdan beri donuma sıçmadım

odadan fark edilebilir bir bastırılmış kahkaha dalgası geçmişti, müthiş! Nzinga'nın büyüsünü bozuyordu, mosmor olmuş Nzinga, ucuz esprilerin sırası değil Amma, bence senin

Bob Marley'nin "Redemption Song"unu dinleyip kendini zihinsel kölelikten kurtarman gerekiyor

Amma zihnen köle olduğunu haber verdiği için Nzinga'ya teşekkür etmeyi düşündü, Afrikalı insanlara siyah sözcüğünün İngilizcede ortaya çıkmasından çok sonra siyah denmeye başlandığını, dolayısıyla sözcüğün gündelik kullanımına geriye dönük ırkçı anlamlar yüklemenin bir anlamı olmadığını söyledi ona, bunu yaparsan kendini ve üzgünüm ama kendinle birlikte herkesi de delirtirsin

bunu şimdiye dek öğrenmemiş olman beni şaşırttı doğrusu

Nzinga'nın özür dilemesi bir dakikadan az sürmüştü, arkasından da Dominique

Amma şu berbat Cindy'nin gerisini gördüğüne memnundu

eski Dominique onun yerinde olsa aynı şeyi yapardı

yeni Dominique bu vudu kraliçesinin saçtığı her boka aldanabilir hale gelmişti

nasıl olmuştu da olabilmişti böyle bir şey?

Amma Nzinga Amerika'ya dönünce onun devrinin de son bulacağını umuyordu,

dönecekti Amerika'ya, öyle değil mi?

o aşk yazlarının sonunda Dominique (korka korka) Amma'ya telefonda Nzinga'nın kendisine ya benimle ABD'ye gelirsin ya da yollarımızı ayırırız diye bir ültimatom çektiğini söyledi, uzun mesafeli aşkta ben yokum sevgilim

Amma deli olduğunu söylemişti ona, gitme o kadınla, Dominique, gitme, ama gerçek aşkı bulan Dominique Nzinga'nın peşinden Amerika'ya gitti.

3

Nzinga içkisi yok, sigarası yok, vegan, radikal feminist, ayrılıkçı, lezbiyen bir inşaatçıydı, Amerika'nın her yerinde

feminist komünlerde yaşar ve çalışır, sonra başka bir yere göçerdi, gezgin bir yapı ustasıydı

Dominique içki, uyuşturucu ve zincirleme sigara içen lezbiyen feminist, etobur bir gece kulübü düşkünüydü, kadınlar için tiyatro eserleri üretir, Londra'da bir dairede yaşardı

çok geçmeden içkisi sigarası olmayan, vegan, radikal feminist lezbiyen bir inşaatçı olup çıktı Spirit Moon denilen, sadece lezbiyenlerin yaşamasına izin verilen bir feminist komünde

başka kadınlar gelebiliyordu, ama yetişkin erkekler ve on yaşını geçmiş erkek çocuklar buraya alınmıyordu

işleri, yaşlanan bir topluluğa canlılık getirsinler diye daha genç kadınların aklım çelecek, keseye uygun evler inşa etmekti

Londra'nın kirli havası, pis caddeleri, çılgın atmosferi ve sert yönleriyle karşılaştırıldığında Spirit Moon'un kırsal ortamı, sonu gelmez arazisi ve manzaralarıyla canlandırıcı olmuştu Dominique için, Londra'da hayat o kadar hızlı akardı ki (Nzinga'nın işaret ettiği gibi) Bristol'den ilk geldiğinden beri onun erkeksi metropolitan girdabına kapılıp gitmişti

arazinin en uzak köşesinde keresteden yapılmış bir kulübe tahsis etmişlerdi ikisine, cennet misali ücra bir köşeydi, dünyadan uzak sarmaş dolaş olabildikleri, açık bir ocağın üstünde hamburger ekmeği kızartabildikleri

önlerinde tarlalar, arkalarında bir kayın, huş ve akçaağaç ormanı

ilk gece Dominique heyecandan uyuyamamıştı, gidip verandada oturmuştu, karanlıkta kırlardan gelen tanımadığı sesleri dinleyerek

Amma nasıl olur da onun bu deneyimi yaşamasına karşı çıkmış olabilirdi? Nzinga'nın kuşkulandığı gibi kıskançlık mıydı bunun sebebi, Dominique'in hayatındaki en önemli insan haline geldiği, onu Amma'nın elinden aldığı için mi kaldıramamıştı bunu?

Amma ve o birbirlerinin ruh eşleriydi, seks olmaksızın, doğruydu bu

ve şimdi de Nzinga ruh eşiydi, her şeyi kapsayan, tek bir Tanrıça, Amma bunu neden göremiyordu ki? sonra o akşam yemeğindeki kabalığı affedilemezdi, Nzinga sadece herkesin ırkçılığın nasıl işlediğini anlamasını sağlarken nasıl olur da onun sözlerini çarpıtmaya kalkışabilirdi?

Nzinga koca bir kalbi olan iyi bir insandı

Dominique'in hayatına sevgilisinden ayrıldığı ve farklı bir şeylere hazır olduğu sırada girmişti

tam da bir montaj hattında çalışır gibi burs başvuruları yazmaya çok fazla zaman ayırıp da sadece yüzde 10 gelir elde ettiği bir tiyatro kumpanyasını yönetmekten yorgun düştüğü sırada

Amma onun bu konudaki şikâyetlerine aslında hiç kulak vermemişti, ona hep ne kadar müthiş bir ekip olduklarını hatırlatmıştı, Dom, bak neler başardık

evet, ama derinlerde Dominique yeni bir şey istiyordu, bir macera, kendisi henüz dile getirmemiş ve nasıl bir biçim alacağını bilmiyor olsa da

Lesbos'da başka yüzlerce lezbiyenle birlikte sahilde kamp kurduğu uzun yazlar, yedi yıl üst üste aynı şeyi yaptıktan sonra o kadar da büyüleyici görünmüyordu gözüne

Avrupa kentlerine arada yaptığı seyahatler iyiydi, ama pek tatmin edici değildi, birkaç kez Guyana'ya gitmişti, lezbiyenliğini açıkça ortaya koyarak orada yaşamanın kolay olmadığını biliyordu, yurtdışında bir yerlerde ikinci dil olarak İngilizceyi öğreterek yaşamak da ilgisini çekmiyordu, yirmi yaşındakiler için cazip bir seçenek olsa da

sonra Venüs gezegeni Nzinga'yı göndermişti ona Victoria istasyonunda, Her Şeyi Değiştiren Büyük Aşk'ı bulsun diye

Spirit Moon'daki ilk haftalarında Gaia'nın evinde bir yemeğe davet edildiler, Gaia arazinin sahibiydi ve burayı ebedi-

yen kadınların arazisi olarak kalsın diye mütevelli heyetine miras bırakmıştı vasiyetinde

tavanı tonozlu, yayılıp gitmiş bir çiftlik eviydi burası, Gaia'nın kendisinin yaptığı yama işleri, kıvrımlı kadın bedeni heykelleri, çömlek vazolar, pastoral tablolar ve duvar halılarıyla doluydu

bir tane bile erkek resmi yoktu

hiçbir yerde

ılık gecenin tadını çıkarmak için dışarı aktılar, çimenler yere sokulmuş meşalelerin alevleriyle aydınlanıyordu

Joan Baez'in temiz soprano sesi, Joni Mitchell'ın yaslı altosu, Joan Armatrading ile Tracy Chapman'ın ahenkli kontraltoları yükseliyordu verandadaki pikaptan

Dominique cırcır böceklerini işitiyordu, baykuşların uzaktan gelen seslerini, birlikte olmaktan memnuniyet duyan kadınların hımlamalarını, büyülenmişti, büyülü bambaşka bir topluma gelmiş bir zaman gezgini gibi hissediyordu kendisini

kadınların yüzleri bronzdu, sağlıklıydı, görünüşe bakılırsa dertsizlerdi, sanki kendileriyle ve birbirleriyle barışıklardı

kendisini içten bir coşkuyla karşılayan bu yabancılar grubu arasında dolaşırken bütün bu mutlu-mutluluk tuhaf geliyordu Dominique'e

bir tarikat mıydı bunlar?

havalı Londralıların zamanlarına ve sohbetlerine değer misiniz değmez misiniz karar vermeden önce eleştirel bir gözle insanı tepeden tırnağa süzmelerine alışıktı o

Gaia'nın gri saçları topuz yapılmıştı, diğerleri saçlarını örmüştü ya da asker tıraşı yapmıştı, siyah kadınların birkaçı rastanın sadeliğini tercih etmişti

kot pantolonlar, bol pantolonlar, tişörtler, bol gömlekler, jileler, yelekler, tulumlar ve bol elbiseler giymişlerdi, hiç kimse makyaj yapmamıştı ya da topuklu giymemişti

kendi biralarını kendileri yapıyorlardı, bir bağları vardı, birkaçı sigara ve ot içiyordu, Dominique rahatlatıcı bir nefes çekmeye can atıyordu, ama Nzinga'ya bıraktığına söz vermişti, zehirlenmiş bir bedenin zehirlenmiş bir zihnin işareti olduğunu kabul etmişti

bu toplulukta yaşayan kadınlar her meslekten geliyordu, aralarında eski ev hanımları da vardı, zanaatkâr, şef, öğretmen, çiftçi, dükkân sahibi, müzisyen de, birçoğu emekliydi

Dominique merak ediyor, daha fazlasını öğrenmek istiyordu

Gaia ona elliler ve altmışlarda sosyal ve hukuksal kabul görmek için savaş verdiklerini söylemişti, nihayetinde erkeklere sırt çevirmeye karar vermişti, ataerkillik canına tak etmişti

ebeveynlerinin Long Island'daki köşkü kendisine miras kalınca, bu çiftliği satın almıştı

erkekleri özlüyor muydu?

asla, Spirit Moon kadınları uyum içinde yaşamaya çalışıyor, tartışmalar çıksa bile, bir sohbet çemberimiz var, orada halletmeye çalışıyoruz, kadınlar işler durulunca ya dek birbirlerine yüzlerce dönüm uzakta yaşamayı da tercih edebilir, bir husumetin iyileşmesi yıllar alıyor, zaman içinde affediliyor tabii, geride yaralar kalsa da

ara sıra sakinlerden birinin şiddet ya da hırsızlık gibi kabul edilemez davranışlar nedeniyle ayrılmasının istendiği oluyor, bir kadın heteroseksüel olur, erkeklerle ilişki kurmak isterse ayrılması gerekiyor, bekârsa, kalabiliyor, bir keresinde tercihini değiştiren, geceleri içeri gizlice erkek aldığı anlaşılan bir kadın olmuştu

gitmek zorunda kalmıştı

Dominique kadınların çok rahat göründüğünü söylemişti, hayalindeki o dişli kadınlara benzemiyorlardı, dişli olmanın kötü bir yanı yoktu gerçi, kendisi bile dişli olmakla suçlanmıştı zamanında

burada dişli olmaya gerek yok ki Dominique (ne güzel bir ismin var), çünkü burada erkek yok, işte bu yüzden sana sakin, rahat geliyoruz, kendimiz olabiliyoruz, İlahi Dişi'ye kavuşuyoruz, Toprak Ana'yla bağ kuruyor, onu koruyor, kaynaklarımızı paylaşıyoruz, kararlarımızı toplu olarak alıyoruz, ama mahremiyetimizi ve özerkliğimizi koruyoruz, kadın bedenini ve psişesini yoga, dövüş sanatları, yürüyüş, koşu, meditasyon, manevi pratiklerle kendi kendimize iyileştiriyoruz

her birimize iyi gelen neyse onunla

Dominique serbestçe sohbet ediyor, kadınların arasında rahatça dolanıyordu, onların kendisinden etkilendiği kadar o da onların büyüsüne kapılmıştı, Britanyalı siyah bir kadın, buralarda ender görülür diyorlardı, onu beğeniyle takdir ediyorlardı açıkça

buna alışıktı o, hoşuna da gidiyordu

Nzinga bütün gece verandadaki koltuğunda kaldı, yüzü asıktı, sonuçta insanlar yanına çekinerek yaklaşmıştı, Dominique ne zaman dönüp ona baksa, Nzinga'nın onun her hareketini izlediğini fark etmişti, gerçi bu onun Esther adında Amerika yerlisi müthiş bir kadınla kaynaşıp sohbet etmesini engellememişti, vücudunu saran bir tulum giymişti Esther, kasabadaki kadınlara Ashtanga yoga öğretmişti, Dominique'in altmış beşinci doğumgünü partisine gelmesinden memnuniyet duyardı

çok isterim demişti Dominique, Esther'e yaşına göre müthiş göründüğünü söyleyerek iltifat etmişti, tam da o sırada Nzinga beklenmedik bir biçimde omzuna vurmuştu

gitmemiz gerek

gerçekten mi?

iki yanlarındaki tarlaları kesen yollarda karanlıkta evlerine geri yürümüşlerdi, Nzinga el fenerini öne doğru tutuyordu, Dominique bu gayet özel yerde Londra'daki alışıldık ha-

yatından uzaklaşmış olduğuna memnundu, o da mı tümüyle hippileşecekti şimdi?

Nzinga bir süre sesini çıkarmadı, sonra bundan sonra sosyalleşmesek iyi olur, buyurdu, bir sefer yeter, seninle birlikte olmak için buradayım, onlarla değil, beyaz kadınlar ile onların yağdanlıklarının sahte dostluklarını ancak bu kadar çekebiliyorum, seni sohbet çemberlerine davet ederlerse hayır de, senin mahrem işlerini öğrenip sonradan sana karşı kullanmaya yarayan bir numara

unutma, çalışmak için buradayız, sınırlarımızı bulanıklaştırmamız işleri karıştırmaktan başka bir işe yaramaz, güven bana, şu Toprak Ana saçmalıklarına falan inanma, bu cadıların dışarıdaki insanlar kadar habis olduğunu bilecek kadar vakit geçirdim bu kadın topluluklarında

onları bu kadar eleştiriyorsan neden buradayız? diye sordu Dominique

çünkü erkek dünyasında yaşamak istemiyorum

konuşmaya ve yürümeye devam ettiler, ayakları taşlı zeminde gıcırdıyordu

benimle birlikte güvendesin, diyordu Nzinga, gerçi Dominique özellikle emniyetsiz hissetmiyordu kendisini

benimle birlikte tamamsın, gerçi Dominique bir eksiklik duymuyordu ama

benimle birlikte evdesin, çünkü ev bir insandır, bir mekân değil

Nzinga Dominique'e Sojourner diye yeni bir isim vermeyi düşündüğünü söyledi, feminist bir yeniden vaftiz olacaktı bu, kölelik karşıtı eylemci Sojourner Truth'tan esinlenmişti, sonra özet bir tarih geçmeye başladı, gerçi Dominique o efsanevi kölelik karşıtının kim olduğunu gayet iyi biliyordu, kendisine saygısı olan bütün feministler gibi, bildiğini söyledi o da

yine de verildi konferans

yeni benliğin için feminist bir yeniden uyanış olacak, diye açıkladı Nzinga, dişileştirilmiş Dominic isminden daha uygun bir isminin olması

ben ismimi seviyorum

eh, koru o zaman, ben sana Sojourner diyeceğim, caaanım

Dominique karar vermişti, Nzinga ona nasıl seslenirse seslensindi, Sojourner ya da başka bir isimle çağırırsa karşılık vermeyecekti, Nzinga biraz tuhaftı sanki, öyle emareler gösteriyordu, belki Amma haklıydı onu uyardığında, şu kadınla Amerika'ya gitme, Dom, pişman olacaksın

ahşap kulübelerinin verandasındaki ışık belirdi karanlıkta, Nzinga kadınlar komününde yaşarken karanlığın korkulacak bir şey olmadığını söyledi,

Dominique düşünmüştü, tecavüzcülerin ve seri katillerin yüksek çitleri aşıp avlarına ulaşmak için beyin cerrahı olmaları gerekmezdi ki

Yatak odasında mumları yakmış, sevişmişlerdi, Nzinga en derin bağlarını böyle paylaştıklarını söylüyordu, Dominique onunla aynı fikirdeydi, Nzinga'yla sevişmek tümüyle zevk verici bir deneyimdi, esasen Nzinga ona hizmet ediyordu, Dominique bundan hoşlandığını anlamıştı, cinsellik geçmişindeki şimdi tatmin edicilikten uzak görünen daha eşitlikçi faaliyetlerin tersine, oysa o zamanlar öyle gelmiyordu

sonrasında birbirlerinin kollarında uyanık yatarlarken, Dominique kendisini tamamlanmış hissetti, en azından daha fazla tamamlanmış

Nzinga kereste tavanın alçak kirişlerine bakıyordu, Dominique'e hayatı hakkında daha fazlasını öğrenme hakkını kazandığını söyledi, ilk partneri Roz'dan başlayarak, çünkü hayatlarının geri kalanını birlikte geçirecekleri açıklık kazanmıştı artık

Dominique bunun erken verilmiş bir karar olduğunu düşünmüştü
bir ömür boyu, bilinmeyen bir geleceğe uzanan çok uzun bir mesafeydi
henüz sadece yirmilerindeyken
daha başındayız, Nzinga
demek istemişti

Nzinga Roz'la Oregon'da kadınlara ait bir arazide tanışmıştı, hayatının aşkı olduğunu düşünmüştü onun, kendisinden büyük beyaz bir kadındı, kadınların erkekler olmadan çok daha mutlu olduğunu göstermişti
Roz bahçe barakalarından ağaç evlere, kulübelerden büyük evlere ve ahırlara varıncaya dek her şeyi inşa ediyordu, Nzinga onun kalfası olmuştu
ilk birkaç yıl çok mutlu hissetmişti, bir lütuftu bu
cennet bahçesinde yaşar gibiydiler, gündüzleri birlikte çalışıyor, geceleri birlikte sevişiyorlardı, ta ki Nzinga Roz'un yoldan çıkmış bir alkolik olduğunu, bunu gizlediğini anlayana kadar, Nzinga Roz'un zulasındaki cini bulunca ortaya çıktı her şey, Nzinga uyuyunca içiyordu Roz
ilk yüzleşmelerinden sonra Nzinga ne yaptıysa durumu düzeltemedi
kavga ettiler, önce sözlü, sonra fiziki, süsler yerlere atıldı, mobilyalar fırlatıldı, perdeler yırtıldı, pencere pervazları parçalandı, bir gece Roz aceleyle hastaneye götürüldü, bir kemiği kırılmıştı, başında hafif yaralar vardı, önemli bir şey yoktu, hayatını tehdit eden bir şey yoktu
(elbette ki hepsi de beyazlardan oluşan) kadınlar topluluğu Nzinga'yı suçladı, canlarına tak ettiğini, gitme vaktinin geldiğini söylediler, derinden yaralayan bir haksızlıktı bu
duyarsızca kapı dışarı edilmişti, eşyalarını bir sırt çantasına sığıştırmış, kapıya götürülmüş ve dışarıdaki dünyaya atılmıştı

bu haksızlığın üstesinden gelmesi yıllarını almıştı

Nzinga yollara düşmüştü, Doğu sahilinde kadın topluluklarında iş bulup çalışmış, duygusal olarak iyileşmişti, birkaç ilişkisi olmuştu, ama insanlar gerçek benliklerini ortaya koyduklarında son bulmuştu bu ilişkiler, gerçek bir ruh kardeşi arayışına çıkmaya karar vermişti, onu bulmak da yıllarını almıştı

onu bulmak için ta Londra'ya gelmem gerekti

sen – Sojourner

Nzinga dönüp Dominique'e bakmıştı, yastık yastığaydılar, yanaklarını büyük, güçlü ellerinin arasına almıştı

şimdi sana açıldığıma göre bundan böyle aramızda hiç sır tutmamakta anlaşalım, senin hakkında her şeyi bilmek istiyorum, sen de benim hakkımda her şeyi bileceksin

kabul mü?

Dominique başını sallamıştı öne doğru, ama biliyordu, imkânsızdı iki yana sallaması, çünkü Nzinga'nın demir pençesindeydi başı, sıcak ve romantik değil, mekanikti bu eller artık

beni hâlâ seviyor musun?

hiç olmadığı kadar, diye cevapladı Dominique onu dürüstçe, Nzinga'yı dürüstlüğü ve bu tür zorlu deneyimleri aşma gücünden ötürü takdir ederek

böyle bir kadın onu seçtiği için, daha doğrusu Nzinga'nın dediği gibi aşk onları seçtiği için minnettardı.

4

Aradan birkaç ay geçmişti ve onları seçmiş olan aşk fazlasıyla sık çalkantılıydı artık

Dominique'in hayatında hiç tartışmadığı kadar fazla tartışıyorlardı, o kadar ki Dominique Nzinga'nın Roz'dan ayrılmasının ardındaki hakikati merak etmeye başlamıştı

Nzinga kendisini hatasızdan aşağı görmüyordu asla

senin sorunun, Sojourner, yönetilmekten çok yönetmeye alışık olman, diyordu ona, unutma benim çırağımsın, ev yaparken ve gerçekten radikal ayrılıkçı feminist lezbiyen bir hayat yaşamakta, düşmandan uzak durmakta, kimyasal zehirlerden uzak yaşamakta, toprağa dayanarak toprak üstünde yaşamakta çömezimsin benim, sen her dönemeçte benimle kavga etmekte ısrar edersen yürümez bu iş

aşk ilişkimiz ne zaman usta-çömez ilişkisine dönüştü? ben kendim de bir liderim, öyle değil mi?

ah, peki ama bu gerçekten sen misin? diye meydan okurdu Nzinga, genellikle gecenin bir yarısında Dominique uyumaya can atarken, saatlerdir tartışıyor olurlardı, tam hayır anlamında başını salladığı sırada Nzinga onu sarsıp uyandırır ve aynı şeyleri yeniden vurgulamaya başlardı

sert kız rollerini bıraksan da sadece *olsan* nasıl olur?

peki ya derinde, aslında kim olduğunu keşfetsen?

ya kendine, tam anlamıyla bir başkası tarafından bakılma lüksünü tanısan?

Dominique'in hisleri çatışmalıydı, Nzinga hâlâ ışıltılı, hâlâ muhteşem, hâlâ tutkusunun nesnesiydi, hâlâ kendisi için en iyisini istediğine inandığı biriydi, onu Londra'dan kurtarmış biri

ona sık sık hatırlatıldığı üzere

işler iyiyken Dominique gerçekten de sonsuza dek devam edebilecek bir aşkın baş döndürücülüğünü hissederdi

işler iyi gitmediğinde, bütün hayatını, hatta zihnini en ince ayrıntısına dek yönetmek isteyen biriyle ne yapıyorum ben, diye düşünürdü

Nzinga neden ona âşık olmasının, bağımsızlığından vazgeçip tam anlamıyla itaat etmek anlamına geldiğini düşünüyordu?

bu aslında şovenist bir erkek gibi davranmak olmuyor muydu?

Dominique bir süre sonra kendisini her zamanki halinin değişmiş bir versiyonu gibi hissetmeye başladı, zihni dumanlı, duyguları ilkeldi, duyuları yükselmişti

yaz geldiğinde dışarıda tarlalarda, sıcakta açılıp saçılıp sere serpe, biri gelip de görecek kaygısı olmadan, cinselliğin ve şefkatin tadını çıkarıyordu, Dominique'in cinsel iyileşmesi diyordu buna Nzinga, sanki ona rastladığında Dominique korkunç bir ıstırap içindeymiş gibi

Dominique geçip gitmesine izin verdi

bunu dostlarıyla konuşmak istiyordu, en fazla da Amma'yla ya da Spirit Moon'daki kadınlarla, düşüncelerini seslendireceği, onu dinleyecek birine ihtiyacı vardı, olmayacaktı böyle bir şey, Nzinga onları uzakta tutuyor, Dominique birlikte çalıştıkları kadınlarla görüşmeye kalkıştığında hır çıkarıyordu

Dominique bu çabaya değmediğine karar vermişti, Amma'ya üç mektup gönderse de cevap alamamıştı, oysa annesiyle babasından, kardeşlerinden cevap gelmişti

Amma onu ve kumpanyayı terk ettiği için hâlâ kızgın mıydı ona?

bir keresinde kasabadaki postaneden Amma'yı uluslararası aramayı önerdi diye Nzinga günlerce korkunç bir bunalıma girmişti

Dominique'in onu ıskartaya çıkardığının ilk işaretiydi bu

Dominique bir daha lafını bile etmedi.

5

Spirit Moon'a gelmeden önce Dominique'in ev inşasının romantik bir iş olduğuna dair naif bir düşüncesi vardı; ince, uzun, çok beğenilen bedeninin doğanın amaçladığı gibi kul-

lanılınca daha da şekilleneceğini, kıvraklaşıp güçleneceğini hayal etmişti; muhteşem açık havada çalışacak, zorlu fiziksel çalışmalar yapacak, birlikte çalıştığı insanlarla yoldaşlığın tadını çıkaracak, terleyecek, toz toprak içinde kalacak, gün sonunda duşunu yapıp temizlendikten sonra doyurucu bir sofranın başına kurulmayı iple çekecekti

iş basit, kuvvet gerektiren ve hayatı sağlamlaştıran bir iş olacaktı

eh, ama pek de öyle olmadı

o güne kadar sahne malzemelerinden daha ağır bir şey taşımamıştı, günde sekiz saat fiziksel çalışmanın inanılmaz derecede yorucu olduğunu anladı, eklemleri ağrıyordu, dinlenmeye hiç vakit bulamıyordu, o yumuşak, zarif elleri nasır tutmuş, parçalanmış, sertleşmişti, koruyucu eldivenlerin içinde olsalar bile; üstüne üstlük yüzünü güneşten korumayan bir kask takması gerekiyordu

kendisini hayalinde canlandırıyordu uzun uzun: pratikte sakatlanmış, nasır tutmuş, yüzü çağlar öncesinden gelen bir balıkçınınki gibi sert hatlarla dolu

Dominique bu tür işler için yaratılmadığına karar verdi, birlikte çalıştığı insanların tersine, onlar tuğla evler gibi inşa edilmişti Nzinga da dahildi buna

onlar erkek Fatmalardı, o değildi, öyle olsa bile (kendisini sınıflandırma ihtiyacı hissetmemişti hiç) Erkek Fatmalar Evreni'nde Amerikan erkek Fatmalarının Britanyalı erkek Fatmaları geride bıraktığı açıktı

Dominique onların yanında kendini gayet kadınsı hissediyordu

işteki ikinci haftasının başında yataktan çıkmayı reddetti, çünkü sırtı kırılmış gibiydi, evet, kırılmış, demişti Nzinga'ya trajik, acı dolu, gözü yaşlı bir bakışla, Nzinga ona daha hafif işler vereceğine söz verinceye dek çıkmamıştı yataktan, çünkü bebeğime bakmam gerekir, öyle değil mi?

bundan böyle Dominique çivilemek, kereste çerçevelere yalıtım malzemesi zımbalamak, boya yapmak, dekorasyon, günde birkaç kez kahve ve atıştırmalık hazırlamak gibi ufak tefek işlerle uğraşmıştı

Nzinga evde, kereste kulübeyi kendi başına temizlemekte ısrar ediyordu, çünkü toz akarlarının olabildiğince temizlendiğinden emin olmak istiyordu

Dominique itiraz etmemişti, kendisinin ev işinden anladığının toz almaya yarayan tüylü bir sopayı odada dolanarak çeşitli yüzeylerde gezdirmek olduğunu görünce

Nzinga bütün yemekleri pişirmekte de ısrar etmişti, çünkü sağlıklarını mükemmel tutmalarını sağlayacak doğru besin dengesinin nasıl ayarlanacağını sadece o bilebilirdi, Nzinga tuzsuz pişirmese Dominique'in umrunda bile olmazdı ya, evde tuz yasaktı, baharatlar da, Nzinga hem mideyi hem duyguları hareketlendirdiğini söylerdi baharatların

yemek yemek hem tatsız bir görev hem de bir haz alma performansı haline gelmişti

Nzinga Dominique'in giysilerini de yıkıyordu hem de elde, jest olarak ya da belki de değil, çünkü aşkımın kölesi oldum demişti, Dominique'in, kendi iç çamaşırlarını, özellikle de adet kanıyla kirlenmiş olanları kendisinin yıkamak istediğini söyleyip itiraz etmesine rağmen

Dominique Nzinga'nın her şeyi yapmasına ve onun adına kararlar almasına izin verdiğinden ötürü pişmanlık duymaya başlamıştı, ev işlerini kendi başına yapmayı özlemeye başlamıştı, yemek pişirmeyi, temizlik yapmayı, entelektüel olarak daha fazlasını isteyen bir işle uğraşmayı özlüyordu

hayatı Nzinga'yı koşulsuz sevmek ve giderek de ona itaat etmek dışında amaçtan yoksun bir hal almıştı

en basit şeyler bile bir zorluk yaratmaya başlamıştı

(diz boyu) şort ve (kolsuz) bol bir tişört giydiğinde kasabada erkeklerin laf atması onun suçu muydu?

Nzinga'nın onu suçladığı üzere "kışkırtıcı bir biçimde giyinmek" yerine gerçekten de örtünmesi mi gerekiyordu?

neden (genellikle gür, dalgalı bir Afro ve Indo karışımı) olan saçlarını neredeyse kafatası görünecek şekilde kesilmesi gerekiyordu ki? Nzinga sırf bunun için aldığı berber makasıyla, kendi elleriyle kesiyordu hem de

sabahları ekmek almaya gittiğinde topluluğun nazik fırıncısı Tilley'le neden sohbet etmeyecekti?

çünkü en tatlı görünen kadınlar en pasif agresif olanlar ve nihayetinde en tehlikelileri, çünkü aramıza girecekler, insanların büyük aşkımızı sabote etmek istediklerinin farkında değil misin?

hem neden kasaba kütüphanesinden aldığı, yazarları erkek olan kitapları okumayacaktı?

kafanda erkek sesleri varken kadıncı bir hayat yaşayamazsın, Sojourner

bu çok anlamsız, fazla abartıyorsun

o tanrının cezası çeneni neden kapamıyorsun ki

yatakta oturuyorlardı, erken saatlerdi yine, Nzinga saatlerdir eski kız arkadaşlarından bahsediyordu, sık sık laf açardı onlardan, bu sefer Dominique'i onların kendisi için kesinlikle bir şey ifade etmeyen oyuncaklar olduğuna ikna etmeye çalışıyordu

Dominique onu eski kız arkadaşlarının şimdiki ilişkilerine bir tehdit oluşturmadığına ikna etmeye çalışmaktan bıkmıştı, aralarından bir-ikisine hissettiği sevginin Nzinga için hissettiklerinin yanında bir hiç olduğunu ona birçok kez söylemişti, eski sevgililerine karşı herhangi bir biçimde sevgi duyduğunu itiraf etmesinin kabul edilemez olduğunun farkına varmamıştı

odadan çıkıp gitmek istiyordu, kulübenin başka bir yerinde ya da verandada uyumak, Nzinga'nın bunaltıcı sesinden

kaçmak; mümkün değildi ki, Nzinga peşinden çıkar gelirdi ve devam ederdi, kimi zaman şafak sökene kadar

hepsi de beyaz kadınlardı, asla ayrılmak istemezlerdi

bendim onları terk eden, doğruydu bu, terk eden oydu, asla terk edilen olmamıştı

diyorum ki, siyah bir kadına gerçek sevgiyi ancak ve ancak siyah bir kadın verebilir

tamam, pes ettim, kabul ediyorum, hadi ışığı kapatalım ve uyuyalım

pes etmeni istemiyorum, değişmeni istiyorum, mantığımı derinden anlamanı ve hakikat olarak kabul etmeni istiyorum.

6

Dominique'in Spirit Moon'a geldiği günün üstünden neredeyse bir yıl geçmişti ki, bir akşamüstü kulübenin kapısı çalındı

Nzinga yemek pişiriyordu, Dominique kanapeye uzanmış, gökyüzünde hareket eden bulutlara bakıyordu boş gözlerle

Amma'ydı karşısında duran, çok sevinmişti onu gördüğüne

delisin sen, diye bağırmıştı Dominique, onu görmek o kadar güzeldi ki kucaklaşıp sarıldılar

çok kaygılandım senin için Dom, bir kartpostal attın o kadar, mektuplarıma hiç cevap yazmadın

ne mektubu? demek üzereydi ki Dominique Nzinga arkasında belirip sormuştu, neden *bu kişiyi* yatıya davet ettin?

etmedim ki diye cevap vermişti Dominique sinerek, Amma gelmiş, müthiş değil mi?

Nzinga hiçbir şey demeden mutfağa dönmüş, yemek pişirmeye devam etmişti

Nzinga'nın kabalığına aldırmayan Amma mutfakla bitişik oturma odasına dalmış, kirişlerden sarkan et çengellerine

asılı cesetler görmeyi beklermişçesine etrafı kolaçan etmişti şöyle bir

sırt çantasını yere, kendisini de kanapenin üstüne fırlatmıştı, dilim damağıma yapıştı Dom, bana buzlu bir tonik versene, içine votka da koyabilirsin tabii, bilirsin sen ölçüsünü

Dominique evde alkol bulunmadığını açıklamıştı mecbur, Amma'ya filtreli bir sürahiden su doldururken

ne zamandan beri, diye sormuştu Amma (bakışlarıyla)

Nzinga sessiz sedasız sarımsaklı, yoğun bir fasulye ve mantar türlüsü hazırlayıp tam tahıllı ekmekle ikram ederken, gerilim kokan bir atmosfer yaratmıştı

iki yanına birer bank yerleştirilmiş ahşap yemek masasında

Nzinga yemek yerken önüne bakıp durmuştu, Dominique Amma'nın yemeği yenemeyecek kadar tatsız bulduğunu anlamıştı, tuz istemişti Amma, hiç tuz yoktu

Dominique artık tuzsuz ve baharatsız yemeklere neredeyse alışmıştı, başlarda duyduğu istek geçmişti, damak zevki, beklentilerini değiştirmişti

arkadaşına memleketteki herkesi sordu bir bir, dedikoduları öğrenmeye can atıyordu, geride bıraktıklarına karşı hiçbir şefkat ya da onlardan ayrıldığından ötürü pişmanlık göstermemeye dikkat ediyordu

Amma Spirit Moon'daki hayatla ilgili sorular sordu

Dominique ona inşaat alanında haftada beş, bazen altı gün çalıştıklarını anlattı, akşamları burada geçirdiklerini, genelde bitmiş bir halde, Nzinga'nın akşamları fırtına gibi yemek pişirdiğini, genellikle akşamları erken yattıklarını, haftasonları alışverişe ve yürüyüşe çıktıklarını, bakım gerektiren bir sebze bahçeleri olduğunu, kitap okuduklarını –söylemeye gerek yok tabii kadınların yazdığı kitaplar, tercihen de feminist, bazen kasabada bir film görmeye gittiklerini, film saldırgansa yarısında çıktıklarını

eklemek istemişti – biraz senin ve benim gibi Amma, ilk tiyatro günlerimizde, ama biz bizi rencide eden hiçbir oyundan çomak sokmadan çıkmazdık, bunu söylemedi, Nzinga'ya ayağını kaydırmış gibi gelirdi, Dominique Amma'yla ortak solcu sabotaj tarihlerini nispeten pasif film protestolarından üstün tutmakla suçlanırdı

Dominique Amma'nın sorularını cevapladı, hayır, topluluktaki diğer kadınlarla kaynaşmıyorlardı, kaynaşmamayı tercih ediyorlardı, evet, hayat sakindi, istedikleri gibi, mükemmeldi, evet öyle, mükemmel

Dominique konuşurken, hayatının kulağa ne kadar acınası ve püriten geldiğini düşünüp mahcup oldu, memleketteki olaylardan, sonu gelmeyen ilişki dramalarından, kadın çevresinden, bir tiyatro kumpanyasını yönetmenin inişlerinden çıkışlarından, kentin kendisinden, siyasetten, Maggie Thatcher'a karşı gösterilerden, 28. Madde'yi protesto gösterilerinden, Geceyi Geri Al yürüyüşlerinden, Greenham Common'da geçirilen hafta sonlarından, "kayıp" çek defteri düzenbazlıklarına katılan, mağazalarda alarmdan yakayı sıyırmak için çantalarının içini gümüş folyo ile kaplayan, metro istasyonlarında bilet basılan barların üstünden atlayan, trafik ışıklarını kural olarak tanımayan yasadışı arkadaşlarından ne kadar yoksun ve uzak olduğunu

çok uzun bir zaman önce, çok çok uzakta kalmış gibiydi

Nzinga'yla birlikte geçirdiği yılı Amma'yı gelişmelerden düzenli olarak haberdar etmeksizin yaşamıştı, Amma her şeyi sorgular ve karşı çıkardı

Amma onun düşüncelerinin sınama tahtasıydı, onun hakikat tellalıydı, Bir Numaralı destekçisiydi

Nzinga ancak yemeği bitince kafasını kaldırmıştı, vurup kafayı yatacaktı, seramik kâseyi metal evyeye götürmüş ve

daha varmadan öyle bir kuvvetle fırlatmıştı ki kâse parçalanmış, parçaları havaya saçılmıştı

Geçerken Amma'ya şöyle bir sürtünüp yatak odasına girmişti, Sojourner, sen geliyor musun?

Sojourner da kim? Amma sormuştu, Dominique yerinden sıçrayıp kalkarken

Dominique cevap vermemiş, çıkmıştı odadan

akşamın yedisiydi

ertesi sabah Dominique, Nzinga duştayken, arkadaşıyla evin merdiven basamaklarında oturma fırsatı bulmuştu

on dakika sürüyor demişti Dominique, gergin gergin arkasına bakarken, atlamayacağı bir ritüel, sen burada olsan bile

Amma yürüyelim, bu tımarhaneden uzaklaşalım demişti, veranda yetmeli demişti Dominique, yoksa Nzinga şüphelenir

neden şüphelenir?

7

O sabah kulübenin karşısındaki tarla, capcanlı yemyeşil çavdarlarıyla uzanıp gidiyor, arazinin öbür ucunda gözden kayboluyordu

uzakta bir çam ormanı görünüyordu, gökyüzü cennetsiydi, bulutsuz bir maviliği vardı

Dominique Londra'da pencereleri bir barın kararmış duvarlarına ve sızdıran su borularına bakan dairesini gayet iyi bilen Amma'ya bu manzarayı göstermekten gurur duyuyordu

Amma en azından bir açıdan doğru adımı attığına ikna olacaktı –cennet burası, öyle değil mi?

Amma yanlış insanla doğru yer gibi bir şeyler mırıldandı ve gerçeğine izin verilmediğinden içmek zorunda kaldığı berbat kara hindiba kahvesinden yakındı, şimdi de kafein yok-

sunluğu yüzünden baş ağrısı çekiyordu, Nzinga kahvaltıda onu plastik kutusundan hap içerken yakalamış, sonra da evine ilaç getirdiği için çıkıp gitmesini söylemişti Amma'ya

şimdiye kadar bana tek söylediği bu oldu, Dom

oturdular öylece bir an, sindirmeye çalışarak, Dominique merak ediyordu Amma ne zaman saydırmaya başlayacak diye

hayalkırıklığına uğratmadı Amma, dostunun İblis Cindy'nin efsunuyla bağlandığından başladı, tarikat gurularının takipçilerini ailelerinden, dostlarından, meslektaşlarından, komşularından, araya girip hey neler oluyor burada diyecek herkesten uzaklaştırarak kontrol ettiklerini biliyor muydu acaba?

ben bir kurtarma girişimi örgütleyeceğim Dom, Londra'dan bir grup arkadaş SAS timi gibi inip seni bu Kafadan Kontak Cindy'den kurtaracağız

gülüyordu Amma, Dominique gülmüyordu

ben bir şeyler yaşıyorum Ams, bir şeylerin ortasındayım, yeni bir yaşama, yeni bir oluş biçimini deniyorum, Nzinga bana gerçekten kadınca bir hayatın nasıl yaşanabileceğini gösteriyor, erkek enerjisi yıkıcı, Amma, ataerkillik bölücü, şiddetli ve otoriter, misojini o kadar düşüncesizce sağlamlaştırılıyor ki, kadınların neden erkeklerden sonsuza dek vazgeçtiklerini görebiliyorum, burası çok özel, her gün erkek baskısıyla uğraşmak zorunda olmaktan uzaklaşmış olmak çok özgürleştirici

Dom seni bildim bileli erkekleri seversin, bize yakın olanları dahi severiz, ataerkilliği anlayabiliriz (bu arada nasıl işlediğini anlattığın için teşekkürler), ama erkekleri bireyler olarak görüyoruz, öyle değil mi? sen hiç ayrılıkçı ya da erkek düşmanı değildin, ne oldu sana?

hiçbir şey olmadı ona, Nzinga'nın sesi başlarının üstünde patladı, arkalarında dikiliyordu

ıslak, kaslı bacaklarından birini iki kadının arasına soktu, sonra öbürünü, ikisini ayırdı birbirinden, kol kolaydılar önceden

Nzinga açtığı boşluğa oturuverdi gürültüyle, üstünde havlu vardı, hâlâ sırılsıklamdı, bütün erkeklerin nihayetinde kadınların dişilik organlarının kesilmesine neden olan, dünyanın her yerinde kadınların cinsel organlarının kültür ya da din ya da her neyse, adına kesilmesini öngören ataerkil bir sistemin suç ortağı olduğunu vurgulayan bir nutuk atmaya başladı, neden aynısı erkeklere, dünyadaki cinsel şiddetin çok büyük bölümünden sorumlu olan erkeklere yapılmasındı ki? kanlı canlı gençlerken spermlerini al koy bankaya, sonra da iğdiş et gitsin piçleri

Nzinga Dominique'e bastırıyordu bedenini, bir kolu onun boynundaydı

bir sevgi emaresine benzemiyordu pek

bir boğma emaresi gibiydi daha çok

Amma ayağa kalktı, eve girdi, sırt çantasını topladı, dönüp önlerinde dikildi

ben eve dönüyorum, *senin* de evine, Dom, sen de gel benimle

Dominique'in kurtarılmaya ihtiyacı yoktu, başını iki yana salladı

Nzinga onu daha yakına çekti, yanağından gürültüyle öptü, aferin uslu kızıma.

8

Spirit Moon'da on yeni bina inşa ettikten sonra Nzinga Gaia'yla bir anlaşma yaptı, başka bir yerle sözleşme yapana dek evlerinde kalabileceklerdi

her gün birbirleriyle olmak dışında yapılacak bir şey yoktu

Dominique'in o ara kaçması gerekirdi, çünkü ilişkileri ona-

rılamaz bir hal almıştı zaten, ama ne giyip ne yiyeceği, kiminle konuşacağı gibi en küçük kararları bile alma becerisini yitirmişken, böyle büyük bir karar almayı başaramadı

Nzinga'nın giderek artan paranoyasıyla bir kâbus kozasına sarılıp kaldı

dışarıdaki bu kadınlar bizim büyük aşkımızı mahvetmeye soyunmuş, Sojourner

diğer kadınlara rastladığında Nzinga yanında oluyordu, bu yüzden onlarla gerçekten rahatça konuşamıyordu, yoksa yanlış bir şey söylediği için azarlanırdı sonra

Tilley'den ekmek almak için her sabah yaptığı yürüyüşler bile, Nzinga'nın onu takip edip uzaktan vücut dilini izlemesi ve flört ettiklerine karar vermesi sonrasında bütün gece sürecek bir kavgaya neden olmuştu

Nzinga bundan böyle ekmeği kendisinin alacağını açıklamıştı, Dominique'in erkeklerin yanındaki davranışlarını hayal etmişti de haftalık alışverişi yapmak için kasabaya yalnız inmeye karar vermişti, e hayır, hayır özel bir muamele olsun diye sana çikolata almayacağım, sana yaramaz, hem senin *gerçekten* diş hekimini görmen gerekiyor muydu (erkekti), yoksa numara mı yapmıştın?

Nzinga'nın Dominique'in koluna vurduğu gün, Dominique'in ondan ayrılacağını düşündüğü gün olmuştu, bunun münferit olduğunu düşünmüştü Dominique, tek bir yumruk ilerde birçok yumruğa dönüşünce işlerin öyle olmadığını anlamıştı

Dominique karşılık vererek Nzinga'nın saldırganlığını tırmandırmak istemiyordu, ama sonunda kendi kendisine itiraf etti, aslında içinde yoktu, gerçekten de şiddete yatkın değildi

kavgalar sırasında hırsla evden çıkmaya çalıştığında Nzinga o heybetli bedeniyle kapının önüne gerilir, bacaklarını açar, ona bir sandalyeye oturmasını emrederdi, derin derin nefes al Sojourner, derin derin nefes al, negatif enerjiyi kendinden uzaklaştır, dışarıdaki dünya tehlikeli

bütün gün Nzinga'nın sesi Dominique'in bilincine akardı adeta, bir megafondan, yankılanır, gümlerdi, tek başına o kadar az zaman geçiriyordu ki nasıl yalnız zaman geçireceğini unutmuştu, gündüz geç saatlere kadar uyumaya vurmuştu kendini, akşamları da erken yatıyordu, gün ışığının huzursuz edici parlaklığında dışarıda olmaktan nefret ediyordu

uyumadığında boşluğa bakıyordu

bir cumartesi sabahıydı, Nzinga bütün gün dışarıda olacağını söyleyerek haftalık alışverişi yapmak için kamyonetle kasabaya gitmişti, sınıyordu onu, genellikle bir-iki saat sonra döner, yürüye yürüye kulübeye yanaşırdı gizlice, Dominique'in neyle meşgul olduğunu görmek için

bu sefer o gider gitmez dışarıda Gaia belirdi mopedinin üstünde, sanki bir yere park etmiş de Nzinga'nın gitmesini beklemişti gelmek için; Dominique motoru duydu önce, kimse gelmedi, kimdi ki bu?

Gaia'nın kulübeye yürümesini izledi

Gaia burada neler oluyor diye kaygılandık, dedi, ilk geldiğindeki kadın değilsin artık, bir aydır ortalıkta görünmedin, her şey yolunda mı?

her şey yolunda dedi Dominique kapıda dikilip, fazla açmaya cesaret edememişti

Gaia, bütün yetişkin hayatını sadece kadınlar arasında geçirmenin bilgisi ve bilgeliğiyle baktı ona, merdivene oturdu

Dominique, gel otur yanıma

biz biliyoruz onun nasıl biri olduğunu, dedi Gaia, hepimiz maruz kaldık gazabına, mantıksızlığına, dünyaya karşı, bize karşı düşmanca tavırlarına, bana anlatabilirsin

Dominique direndi bir şey söylememek için, Nzinga'ya öyle bir ihanet etmiş olurdu, Nzinga kolunu o kadar sert burardı ki sadakat beklediğini ısrarla vurguladığında tam, incinirdi kolu, hatırlasın diye, asla, diyorum ki asla benim hakkım-

da ya da ilişkimiz hakkında kimseye hiçbir şey söyleme

bana anlatabilirsin, diye tekrarladı Gaia, elini Dominique'in elinin üstüne hafifçe bırakarak, şefkatli bir güç vererek ona, Dominique yumuşadığını hissetmiş ve Gaia'ya, bir o kadar da kendisine açılmıştı, evet, zihni sağlam olmayan, şiddete meyilli bir kadınla bir ilişkinin içine kısılıp kalmıştı ve bir çıkış yolu göremiyordu

Nzinga'ya ihanet ederken sonunda kendisine karşı dürüst olmuştu

Gaia onu rahatlattı, buradan uzaklaşmana yardım edeceğiz, tamam mı?

gerçekten mi?

paran var mı?

sözde ortak olacak banka hesabımıza benim adımı ekletemedi bir türlü, biriktirdiklerimizden kendi payımı istesem, onu terk ettiğimi söylemek anlamına gelecek, ne olur o zaman bilmem

ben sana borç veririm bu meseleyi halletmen için, nereye gitmek istiyorsun, İngiltere'ye mi döneceksin?

yok aslında, en azından şimdilik hayır, bu aşağılanmayla yüzleşemem ve Amerika'yı biraz daha görmek istiyorum

Batı Hollywood'da arkadaşlarım var, bir plan yapıncaya dek sana destek olurlar, paran olduğunda ödersin borcunu bana, pasaportun var mı?

Nzinga benim için saklıyor –nerede tuttuğunu biliyorum

gelecek cumartesi bu saatlerde geleceğiz

seni havaalanına götüreceğiz.

9

Dominique'in o kadar uzun süre, yaklaşık üç yıl, *üç yıl* Nzinga'yla yaşadığı için kendisine eziyet etmekten vazgeç-

mesi yıllarını aldı

önceden o kadar güçlüyken, ondan ayrıldıktan sonra yeniden güçlenmişken nasıl olmuş da o kadar zayıf düşmüştü?

kaybettiği benliğine geri dönmekten memnundu

Spirit Moon'dan sonra, Gaia'nın avukat arkadaşları Maya ve Jessica'yla birlikte yaşadı, Dominique'i geldiği öğleden sonra taze salatalardan oluşan bir yemekle karşılamış, pahalı evlerinin arka tarafında portakal ve limon bahçesine bakan huzurlu küçük sarı odayı açmışlardı ona

o ilk gece Dominique kendisine gelememişti, Nzinga hâlâ kafasındaydı, gerçekte zihnini izin almadan mesken edinmişti

sık sık kâbuslar görmüştü o gece, Nzinga yatak odasının penceresinden girmiş, elinde ilk karşılaştıklarında gördüğü avcı bıçağı, şiltenin altında sakladığı

ertesi gün Maya ve Jessica ona akşam yemeğinde ne istediğini sordular, Dominique bir tercihte bulunmaya alışık değildi, karar vermesi çok uzun zaman aldı; sonunda onun isteklerine uydular ve burger, hindi şiş, sosis, domuz eti, kuzu pirzola ve biftekten oluşan karışık ızgara et hazırladılar, yamnda salatayla

birkaç ısırığın ardından Dominique kusmak için tuvaletin yolunu tuttu, döndüğünde salatadan aldı birkaç çatal, o kadar

o akşam geç saatlere kadar o iki kadınla birlikte oturdu, sanat okulunda tanışmışlardı, yoksul sanatçılarken meslek değiştirip şirketler hukuku eğitimi almışlar, yaratıcılıklarını öldüren bir işte günde on sekiz saat çalışıp büyük paralar kazanmak için mesleki tatminden vazgeçmişlerdi

elli yaşında emekli olmaktı planları, sanatçı benliklerini diriltecekleri, çok geç değilse eğer

Dominique'in Londra'daki tiyatro ve kulüp hayatına bayıldılar, o ve Amma'nın, muhtemelen asla ev sahibi ya da emekli olamayacak olsalar da maddi açıdan istikrarsız ama yaratıcı bir yol seçmiş olmalarını takdir ettiler

Dominique gecenin geç saatlerine dek lezzetli şaraptan yudumlayarak ılık bahçede oturdu onlarla

sanki bir uyuşturucunun etkisi geçiyor da yeniden enerjiyle doluyor gibiydi

heyecanlıydı, taşmıştı, hayata dönüyordu.

10

Dominique Batı Yakası'na âşık oldu, eşcinsel bir erkekle mantık evliliği yaptı, Maya ve Jessica masraflar için borç verdiler

İngiliz aksanı Amerikalılarla işlerinde çok istenen bir özellikti, onu yükseltiyordu, modele benzemesi de öyle (sık sık söyleniyordu bu ona), havalı motorsikletçi tarzı da, özellikle lezbiyenler ona yardımcı olmak, onun için kapıları açmak, temsil ettiğini düşündükleri şeyin bir parçası olmak istiyorlardı

Maya ve Jessica, onun kendi ayakları üstünde duruncaya dek birkaç yıl kendileriyle cüz'i bir kira karşılığında yaşamasına izin verdiler

Dominique'in ilk işi bir film şirketinin idari işleri oldu, canlı sanat etkinlikleri düzenleme işine girmesini sağlayacak bir sıçrama tahtasıydı bu iş

hayatını çabucak yeniden kurabileceği için kutsanmış hissediyordu kendisini, kurar kurmaz da Amma'yı davet etti

Amma bir gün olsun ona açıktan açığa, ben demiştim demedi

Dominique ev içi şiddet yaşamış kadınlardan oluşan bir terapi grubunun toplantılarına da katılıyordu her hafta

haftalar boyunca dinledi hayat hikâyelerini paylaşan ve hayatlarını değiştiren aydınlanmalar yaşayan insanları

o da bu işe daldığında gerçekten rahatlatıcı olduğunu anladı

on kişilik bir ailenin en büyük kızı olarak kendinden küçüklere annelik etmesi gerektiğini, ama kendisine gereği gibi annelik edilmediğini gördü

o doğar doğmaz, annesi bir sonraki çocuğuna hamile kalmıştı, yeni doğan her bebeğin annesinden eksiksiz ilgi görmesi gerekmişti

Dominique bilinçdışında kendisine annelik edilmesi arayışı içinde olduğundan Nzinga'ya kapıldığını anladı

sonra analık boğarak öldürmeye, anne de babaya dönüşmüştü, Amma'ya öyle anlatmıştı, ama o aynı fikirde değildi, ona göre mesele çözülmemiş çocukluk meselelerinden çok kötü talihle ilgiliydi, fazla Amerikanlaşıyorsun Dom

Dominique Gaia göçüp gidinceye dek onunla bağını korumuştu, o ayrıldıktan kısa bir süre sonra Nzinga'nın topluluktan atıldığını yazmıştı Gaia, "Sojourner"ın nereye gittiğini ortaya çıkarmak için komünün altını üstüne getirdiğini, insanları tehdit edip camı çerçeveyi indirdiğini

polis çağrılmıştı, kadınlar davacı olmamıştı

rahat ol diyordu Gaia, neredesin bilmiyor

Dominique yine de yıllarca kâbuslar gördü, Nzinga'nın bir kalabalığın içinde ona doğru yürüyüp geldiğini ya da karşıdan karşıya geçerken arabasıyla onu ezdiğini ya da kamusal bir mekânda, Los Angeles'ta birkaç yıl sonra kurduğu Kadın Sanat Festivali'nin açış konuşması sırasında bile aniden ortaya çıkıverdiğini gördü rüyalarında

Nzinga o kadar büyük bir iyilik edip onu çıraklığına almışken, ona kadın düşmanı bir dünyada nasıl tam anlamıyla kadıncı olunacağını göstermişken, kendisini terk edip gittiği için veryansın ederdi rüyalarında

sana *her şeyi* verdim, her şeyi, ben olmasam sen bir hiç olurdun Sojourner, *bir hiç*

yıllar yıllar sonra Dominique'e Nzinga'nın o terk ettikten on iki yıl kadar sonra öldüğü söylendi

son kız arkadaşı Sahara, festivalde gelip Dominique'e tanıtmıştı kendisini, Arizona'da beyaz olmayan kadınların katıldığı manevi bir inzivada Nzinga'yla sevgili olmuşlardı

senden çok bahsederdi Dominique, bu festivalin çok başarılı olduğunu duymuştu, tümüyle kendine pay çıkarırdı, senin akıl hocan olduğunu, seni sen yaptığını söylerdi, onu kullandığını, hiç teşekkür etmediğini, insan içinde hiç takdir etmediğini, senin kişisel gelişimine yaptığı büyük yatırıma karşılık gecikmiş de olsa bir ödemede bulunmadığını söylerdi, Los Angeles'a gelmeyi planlıyordu seninle yüzleşmek için, ama doğru zaman gelmedi bir türlü

şimdi anlıyorum ki zayıf olduğunu düşündüğü insanın güçlenmesinden korkmuş

onun senin hakkında anlattığı hikâyeyi tümüyle yutmuştum, ta ki ilişkimizin ilk birkaç ayı geçip de bana bir sevgili gibi değil de bir çömez gibi davranmaya başlayıncaya dek, sahiplenici, saldırgan olmuş, zihin kontrol oyunları oynamaya başlamıştı

ben yirmilerimdeydim, o ellilerinde

gözünün önünden uzaklaşmama izin vermezdi, beni kurtardığı için minnettar olmam gerektiğini söylerdi, nereden kurtarmıştı? kim bilir? anlamlı bulduğum bir cevaba varamadım

bir yıl geçmemişti ki ayrılmaya hazırdım, ama o yıl büyük bir felç geçirdi, hareket edemez hale geldi, ben de ayrılamadım

bu dünyada o kadar yalnızdı ki, benden başka kimsesi yoktu, arayacak ne bir evi, ne dostları, ne ailesi vardı, her zaman herkesin onu terk ettiğini söylerdi

öldüğünde rahatlamış hissettim

eski sevgilisinin öldüğünü duyan Dominique de rahatladığını hissetmişti, üzülmüştü de, Nzinga'nın hayatı gerçekten de terk edilmelerle dolu bir hayattı

ve bir yetişkin olarak hatanın kendisinde olduğunu göremişti

Dominique Laverne ile terapi grubunda tanıştı, gruptaki lezbiyenler olarak birbirlerine yakınlık duydular

Laverne arka planda kalmayı seven Afro-Amerikan bir kadındı, yumuşaktı sesi konuşurken, derin düşünürdü

aslen Oakland'dandı, şimdi Los Angeles'ta yaşıyordu, ses teknisyeniydi, önceki kız arkadaşı şiddete başvurmuştu

Acil Servis'e düştüğü üçüncü seferde ondan ayrılmıştı

Dominique Laverne'de hoş ve rahat bir arkadaş buldu, Laverne uluslararası ilişkiler öğrenimi görmüştü, okumuştu, küresel güncel meselelere karşı tutkulu bir ilgisi vardı

Dominique okumalarını kadın edebiyatından dünya hakkında kurgu dışı kitaplara yöneltti

Berlin Duvarı'nın yıkılmasının ve Sovyetler'in çözülmesinin sonuçlarını tartışarak saatler geçirebilirlerdi

ya da medyada Prenses Diana ile Prens Charles arasında yaşanan evlilik savaşını

ya da Ortadoğu'daki savaşları ya da Brixton ve Los Angeles ayaklanmalarını

ya da iklim değişikliği ile kapitalizm arasındaki ilişkiyi

ya da Afrika, Hindistan, Karayipler ve İrlanda'nın sömürge sonrası tarihlerini

zaman içinde dostlukları derinleşti ve fiziksel bir hal aldı

birbirlerinin hür iradesine saygılıydılar, hiç talepte bulunmazlardı

birlikte yaşamaya başladıklarında dört yıldır sevgiliydiler, Dominique o zaman bile haftada birkaç kez yerine, her gün

birbirlerini görmelerinin ilişkilerinin dengesini bozacağından kaygılanmıştı

bozmadı

çocuk istediler, anne ve babaları çete çatışmasında öldürülmüş ikiz bebekler Thalia ve Rory'yi evlat edindiler

aile oldular, eşcinsel evlilik yasallaşınca evlendiler

Dominique Amerika'ya taşınalı yaklaşık otuz yıl olmuştu

orayı memleketi olarak görüyordu

İkinci Bölüm

Carole

1

Carole Liverpool Caddesi istasyonunda yürüyor, galaksiler arası cam ve çelik tavan uzun Korint sütunlarıyla desteklenmiş

asansörlere yöneliyor ve içeriye kutsal sabah ışığını dolduran yüksek pencerelere

gelen ve giden trenleri gösteren zaman çizelgesi tablosunun altından geçiyor

ışıldayan sayılarla, uçuşan metinlerle dolu, toplaşmış megafon kutucuklarından duyurular yapıldıkça güncellenen, yolcuları platform numaraları hakkında bilgilendirip yol üstündeki bütün istasyonları sıralayan

son istikamete dek

ve demiryollarına verilen hasardan ya da yoldaki yapraklardan ya da yoldaki güneşten ya da trenin altında kalan cesetten ötürü çok sayıda rötarı duyuran

nasıl da düşüncesizce bir şeydi, ona göre değil ama

insanın kendisini saatte yüz kırk mille en yüksek hızda giden, binlerce ton ağırlığındaki demirden mekanik bir hayvanın önüne atmayı seçmesi

böyle acımasız ve dramatik bir sonu seçmesi

Carole biliyor insanları böyle bir çaresizliğe neyin sürükle-

diğini, normal görünüp de salınırmış gibi hissetmenin ne olduğunu
sadece bir sıçrama ötesinde
kalplerinde hayatta kalabilecek kadar umut taşıyan, platformlarda toplaşmış kalabalıkların
salınmanın
sadece bir sıçrama ötesinde
ebedi
huzurun

bugünlerde ama çok canlı hissediyor, işyerinde dedikleri gibi "ileriye bakıyor", bir sonraki "fırsat penceresine"
bugünlerde Londra'nın her yıl 150 milyon çift canlı ayağın bastığı en işlek istasyonunun kakofonisinde, görsel ambalajlarından ve psikolojik durumlarından bağımsız olarak genetikleri yüzde 99,9 birbirinin aynı, bükülmüş, dolanmış, kısa devre yapmış, elektroşoklanmış isimsiz banliyö çalışanlarının arasında
hepsi de mükemmel derecede düzgün, hazır ve kontrollü, bütün dramaların içselleştirildiği bu pazartesi sabahı toplumun makul üyeleri olarak insan içine çıkmak üzere sosyalleşmiş
bakın ona
üzerine mükemmel oturmuş şehir kıyafetleri içinde, omuzlarında balerin eğimi, düzleştirilmiş saçları Uzakdoğu dövüşçüsü gibi topuz yapılmış, kaşları kaligrafik bir dokunuşla alınmış, alçakgönüllü bir vakarla saçar platin mücevherleri ve incileri
Carole
gündelik lugati menkul kıymetlerin, türevlerin ve finansal modellerin yörüngesinde döner
parasal hücrelerin bölünerek güzel bir sonsuzluk içinde dönüp duran milyarlarca kopyasını yarattığı bir evrene gömülmeyi sever

dünyayı döndüren ışıltılı servet yıldızlarına

geceleyin uyumadan önce okumak için girişimlerin kârlılıklarını inceleyen raporlara gider eli, Afrika ile Asya piyasalarında emtialara yapılan yatırım planlarını gözden geçirir

gecenin karanlığı eski moda sürgülü pencereden çalışma odasına dolar

çehresi yıkanır hipnotize edilmişçesine müptelası olduğu 24 inçlik iMac'in mavi ışığıyla

o bilgisayar ekranı ki görünüşe bakılırsa bir tek o var, o ekranda sosyal medyanın paralel evrenini ve zaman yiyen ayartılarını görmezden gelen

onun elektronik ana ekrana bağımlılığı üretken en azından, böyle ikna etmeye çalışıyor kendisini, siber uzayda açılıp duran, sonu gelmez para sitelerine kliklerken, NASDAQ, *Wall Street Journal*, Londra Borsası

bir yandan da piyasa koşullarını etkileyen uluslararası haberleri takip ederken, ekinleri etkileyen hava koşullarını, ülkeleri istikrarsızlığa sürükleyen terörizmi, takas anlaşmalarını etkileyen seçimleri, koca koca sanayileri, tarımları ve toplulukları silip geçebilecek doğal felaketleri

işle ilgili değilse okumaya da değer değil zaten

* * *

ama haberler artık her dakika anında alınabildiğinden, hiç yetişemiyor ve hiperaktif alışkanlığıyla bir hiperlinki daha açmadan edemiyor

neden bilmiyor, artık daha fazlasını alamayacak olduğunda, girdiği son web sitesini hatırlayamadığında, genellikle gece yarısını geçe masasında uyuyup kalacağını ve birkaç saat sonra uyanıp mahmur gözlerle ayaklarını sürüye sürüye yatağa gideceğini bilse de neden bugünlük yeter demediğini

Teta ve Delta Tanrıları'nın korkusu
onu koruyan bilinçten yoksun bırakan
uyku
kötü şeyler olur
küçük kötü kızlara
onu
aranıp
duranlara.

2

Carole, ağır başlı ofis renkleri içinde işe giden kalabalığın geri kalanıyla birlikte yürüyen merdivenlerin gümüşi basamaklarına adım atıyor, zemin kattan Bishopsgate'te cadde katına çıkıyorlar

Hong Kong merkezli yeni bir müşteriyle sabahın erken saatlerinde yapacağı toplantıya gidiyor, müşterinin net değeri dünyanın en yoksul ülkelerinin GSYH'sinin birkaç katı kadar

o yöneticilerin toplantı odasına girdiğinde adamın jetonu geç düşmese iyi olur diye düşünüyor

şehir manzarasına bakan uzun bir cam duvar

öteki duvarda vergiden muaf, 2. Bölge'deki bir evin fiyatı ederinde, dev bir sıçratma sanat eseri var

ona kahve fincanları, çay çeşitleri (bitki, yeşil, bergamot, Seylan) ve şu tek tek paketlenmiş bisküvilerden taşıyan bir servis arabasına bağlı olması gerekirmiş gibi bakmasa iyi olur diye düşünüyor

müşteriler ve yeni meslektaşlarının buluşmayı bekledikleri kişiyi görmek için onun arkasına bakmalarına alışık

doğruca müşterinin yanına gidecek, elini sertçe (ama kadınca) sıkacak, beri yandan gözlerinin içine sıcak (ama gü-

venli) gözlerle bakıp masumca gülümseyecek ve cuk oturan Öğrenilmiş Telaffuzla ona ismini söyleyecek, mütevazı bir pembeye boyalı güzel (ve Tanrı'ya şükür fazla kalın olmayan) dudaklarını gösterecek, müşteri gerçeklik ile beklentinin çarpışması sonrasında kendine gelmeye çalışırken, o mükemmel dişlerini sergileyecek ve müşteri belli etmemeye çalışırken, o durumun ve sohbetin kontrolünü eline alacak

Carole'un işi el üstünlüğü kazanmak, bu küçük fetihlerin fatihi, öyle düşünüyor hayalinde, fethedebildiğinde

herhalde adam beklenmedik bir biçimde onun cazibesine kapılacak, daha incelikli olanlar saklamaya çalışır, birkaç yıl önce görüştüğü, yatırım portföyüne bakırı da katmak isteyen Nijeryalı petrokimya milyarderinin tersine

adam onu Savoy'da çalışma yemeğine davet etmişti de Carole yemeğin Kral Süiti'ndeki özel yemek odasında olduğunu anlamıştı sonradan

adam ona süitin malikâne cömertliğiyle döşenmiş sekiz odasını gezdirmişti: Greko-Romen sütunlar, Lalique avizeler, kaideli antik büstler, ipek duvar kâğıtları ve pastoral İngiliz tabloları

ana yatak odasındaki şiltenin yaylarının elle yerleştirildiğini, her bir yayın kaşmire sarıldığını göstermişti

havada uyumak gibi, Miss Williams, demişti gümüş kabartmalı bir kartın üstündeki "yastık mönüsü"nü gösterirken

sanki onun dekoratif süslemelerinden biri olmak için heveslerini kesip atacak cinsten bir kadınmış gibi

işi tehlikeye atmaksızın adamın niyetlerinden kendisini sıyırması gerekmişti kibarca

nişanlı olduğunu bildirmişti ona, Frederick Marchmont'la, üstüne basa basa

ne zorluklarla kurduğu profesyonel hayatını baltalamak istemiş olmasına kızgın

bugün toplantıya olumlu bir yaklaşım yansıtmaya zorlayacak kendisini, ne de olsa rafları Amerika'dan sipariş ettiği motive edici kitaplarla dolu, ona *yaratmak istediğin geleceği gözünde canlandır, inanmak yolun yarısıdır, gücünü yansıtırsan saygı görürsün* diyen

peki toplantısı nasıl geçecek?

müt–kahretsin–hiş!

bir de bütün o küçük yaraları hatırlamasa, güzel tefaffuzu için iltifat ederken seslerindeki şaşkınlığı saklayamayan iş arkadaşlarını, rencide olmamış gibi yapması ve zarifçe gülümsemesi gerekirdi o yüzden, sanki bu iltifat sadece bu kadarla kalıyormuş gibi

elinde değil düşünüyor, dünyada jet uçağıyla yolculuk ederken onu kenara çeken gümrük görevlilerini, *taciz edilmeksizin* gümrükten geçen diğer bütün iş insanları gibi elinde çantasıyla ve iş kıyafetini kuşanmışken

ah bu dünyanın ayrıcalıklılarından biri olsaydı

yerküreyi engellenmeksizin, kuşkulanılmaksızın, saygı görerek dolaşmayı

kendi hakları olarak gören ayrıcalıklılardan,

kahretsin, kahretsin, kahretsin, yürüyen merdiven çıkarken yukarı, yukarı, yukarı

hadi, sil bütün olumsuz düşünceleri Carole, bırak geçmişi, geleceğe bak, duygusal bir yükün altında kalmamış bir çocuğun pozitifliği ve hafifliğiyle

hayat açık bir zihin ve seven bir kalple kucaklanması gereken bir macera,

ama bir seferinde, meslek hayatının başlangıcında, insan hakları sicilinin feciliğiyle tanınan bir ülkede, merkez bankasından bir heyetle görüşmek için orada olduğunu söyleyip belgelerini gösterdiğinde, bakmaya yanaşmamışlardı

bedeni bile
işgal edilmişti
kıçına bir kilo beyaz toz yerleştirilmiş aç bir katırmış gibi ya da bağırsaklarından o sabah *belli ki* kahvaltıda yuttuğu küçük plastik torbaların boşaltılmasını bekliyormuş gibi
havaalanının akışından uzak, zindan gibi penceresiz bir odada yabancı ellerin işgali, terin lekelediği mavi bir üniforma giymiş başka bir pasaklı göçmen bürosu memuru
izlerken

öyle hatıraları getirmişti ki
kilitleyip kaldırdığı öyle hatıraları, bütün yapabildiği, sorgu odasında yere çökmemeye çalışmak olmuştu
uyuyup kalmış hatıralar *olayın* üstünden geçen yıllarda, o zamanlar Carole on üç buçuk yaşında ve hapishane gardiyanı gibi ortalarda dolanıp herkesin eğlencesini bozan yetişkinlerin katılmadığı ilk partisindeydi
LaTishalar'da, LaTisha'nın annesi iş için haftasonu özel bir eğitimdeydi, ablası Jayla geceyi erkek arkadaşıyla geçirmek için "çocuk bakıcılığı" görevini asmıştı
ama önce talimat vermişti LaTisha'ya, uslu duracaksın ve arkadaş getirmeyeceksin, öldürürüm yoksa, ikimiz de okkanın altındayız
peki LaTisha ne yapmıştı, ev hayatında ilk kez ona kaldığında? ekibine mesaj çekip bir şişe içki istemişti ve kızlar, acısını çıkartalım, erkekleri getirin, ama sadece baklavalılar olsun ha, lol, düzgün olsunlar, yoksa içeri alınmazsınız ha, çaktınız?
Carole o zamana dek oğlanlara ilgi duymamıştı, 9'ların Süper İneği adı takılmıştı kendisine, matematik problemleri çözmenin akıl almaz hazzını tercih ederdi, babası öldükten sonra onu tek başına yetiştiren annesi Bummi'ydi esin perisi

LaTisha'nın partisinden önceki gece, Carole ile annesi temizlenmiş Formika mutfak masasında oturuyor, Carole'un ödevi bir kenarda toplanmış

pazen şort ve en sevdiği ayıcıklı yeleği var Carole'un üstünde

dövülmüş tatlı patates var yemekte ve acı yaprak çorbası ahşap bir kâsede, dumanı üstünde

kule gibi bir bloğun otuz ikinci katına tünemişler, yan yana dizilip üst üste sıralanmış sandıklar gibi istifli yüzlercesinin arasında

zemin kattaki yeşil ağaçlar ve beton plakalarla aralarındaki mesafe 180 metreden fazla

Şehir Havaalanı'nın[4] uçuş sahasındaki uçaklara olmaları gerekenden daha yakınlar

* * *

anacım

evde giydiği solmuş turuncu çiçekli bir kumaşı düğümlemiş göğüslerinin üzerinde

kolları çıplak, saçları oradan buradan çıkmış serbestçe

sırtı dik, çünkü yere dik ve bağdaş kurarak oturması öğretilmiş, kamburunu çıkardığında kızına der, dik dur ve düzgün konuş, neden sokaklardaki serseri çocuklar gibi konuşuyorsun

anacım

ayakları güçlü ve yaralı, ormanlık zeminde yalınayak yürümekten

4. Yazarın bahsettiği havaalanı Londra'daki beş havaalanından biri olan City Airport. 1988'de açılan bu havaalanı Londra'nın iki finans merkezi, City ile Canary Wharf arasında yer alır ve kentte çalışan finans sektörüne hizmet vermesi düşünerek inşa edilmiştir. (ç.n.)

anacım
avuçluyor dövülmüş tatlı patatesi, atıyor güvecin içine, lokmalarının arasında konuşuyor
hayret edelim Carole, hiperbolik geometrinin dehasına, bütün iç açıların toplamı 180 dereceden azdır
antik Mısırlılar yamuk bir tarlayı ölçmeyi nasıl becermiş, hayret edelim
hayret edelim, cebir ortaya çıkıp da onu çözülüp iç değeri ortaya çıkarılabilecek bir şey haline getirinceye dek X sadece ender rastlanan bir harfmiş
görüyorsun ya Carole, matematik bir keşif sürecidir, uzayın keşfedilmesi gibi, gezegenler hep oradaydı, sadece bizim onları bulmamız zaman aldı

akıllı anacım, ona X ve Y'yi karmaşık hesaplamalara göndermeyi, doğru sonucu vereceklerine güvenmeyi öğretti
ikinci dereceden denklemi ezberlemeyi ne kadar çok severdi, sınıf arkadaşları daha ne olduğunu bilmezken
bir şeyin en iyisi olmayı, öne çıkmayı ne kadar çok severdi

ertesi gün LaTisha'larda da kesin öyle olmuştu, (matematik dışında her şeyde bön) anacığını ikna etmişti yatıya gittiğine
halbuki gençlerle dolu bir partideydi, koridorda birikmişler, perdeler kapalı, mobilyalar oturma odasında bir köşeye itilmiş, kırmızı mutfak bezlerinin örtüldüğü iki masa lambasıyla gece kulübü havası yaratılmış
kızlar gruplar halinde dikilmiş, dans ediyorlardı odanın ortasında, aklı başında, oğlanlar duvarlara yaslanmış, Busta Melodileri çalıyordu, komşular gelip de kapıyı çalmasın diye, alçaktan
LaTisha bağırdı insanlara, sarhoş olmayın, yaramazlık yok, yatak odalarına girmesin kimse öldürürüm bak, sigara

içmek kesinlikle yasak, bir nefes dahi ot çekilirse çekeni kapı dışarı edeceğim, canım çıksın şakası yok bu işin

ama Carole hayatında ilk kez içki içiyordu, votka ve misket limonuyla hepten dalgalandı kafası, o kadar tatlıydı ki fark etmedi alkol oranının yüzde 40 olduğunu, rengi florasan kıvrık bir pipetten çeke çeke götürdü sıcak bir öğleden sonra limonata içer gibi

Alicia'nın üniversitede Spor Bilimi okuyan ağabeyi Trey ve ekibi geldi o sırada

İşte gerçek kankalar, katıksız çekicilik oturma odasında yürüyor, kasıla kasıla, çok daha iyi onlar Carole'un yaşındaki oğlanlardan, berikiler hâlâ parkta kızların saçını çekip kıkırdayarak kaçıyorlar

Carole başladı önlerinde heyecan estirmeye

LaTisha'nın onu güzel giyinmeye zorlamasından memnundu, kaldır kafanı şu yararsız kitaplardan da büyü Carole

hayatında ilk kez sürdüğü ruj dudaklarını seksi bir şekilde büzüştürüp büktüğünde silinip sıvaşmamıştır diye umuyordu

omuzlarına dökülen parlak Cleopatra peruğunu düzeltirken

kalçalarını müzik videolarında gördüğü kızlar gibi sallarken, üstünde Chloe'den ödünç aldığı PVC seksi pantolon, Lauren'dan ödünç aldığı topuklu ayakkabılar, bacaklarını birden gerçekten uzun ve şekilli gösteren

kendisine baktığını fark etti Trey'in, sanki Hayatının Kadını'ymış gibi, oysa caddeden geçerken önceleri hiç fark etmemişti

daha önce hiç kimse bu gece Trey'in baktığı gibi bakmamıştı ona, küçücük halter yaka bluzunun sergilediği, hiçbir şeyken büyüyüp geçen yıl devasa bir şeye dönüşen varlıklarına

nereden gelmişti *bunlar* ya?

o ve LaTisha hemfikirdi, insan biyolojisi çok acayip ve çok saçma be kanka

böyle bir izleyicisi varken, kendisini oturma odasının ortasında döner döner dönerken buldu, dönüp dururken kolları açık, sırf zevkine, döner döner döner dururken içki ona kendisini çok özgür hissettirdiğinden, duyguları öyle kabarmıştı ki, o kadar çekiciydi ki Busta'nın homurtularıyla dönerken, hoparlörlerden gelen titreşimler bedenini elektriklendiriyor, dönüşü ayaklarından başına çıkıyordu ki devrilip düşüverdi, az önce yediği cipsleri çıkartıyordu az daha, gülüşmeler duydu, bu kadar gösterişin sonu buydu

Trey kurtardı onu tümüyle yerin dibine girmekten, dalıp kalabalığın içine yerden kalkmasına yardım etti, onunla ilgileneceğini söyledi, o kadar güzelsiniz ki Hanımefendi kelepçe takılmalı size bunun için

kollarıyla sardı onu, on yaşındayken anneciğinin boğucu kucaklamalarından kaçmaya başladığından beri kimse sarılmamıştı ona

anneciği sıcak ve süngerimsiydi, Trey'in göğsüyse sert ama gözlerini kaldırıp ona baktığında gri gözlerinin yumuşacık olduğunu gördü ruhunun derinlerine bakarken

aşk, bu muydu aşk? daha şimdi tanışmış ve hâlâ midesi bulanıyor olsa da?

Trey –ağzıyla denedi, Carole ve Trey, yoksa T-R-A-Y miydi?[5] yok hayır, öyle olamazdı, bir mutfak aksesuarıyla evlenemezdi, lol, evlilik mi? oha, o da nereden çıktı? aman tanrım, kocacım, bu onun müstakbel kocası mıydı?

Trey'in eli onun başının arkasını okşuyordu, keşke okşamasaydı, peruğu çıkabilirdi

5. Trey ve Tray aynı biçimde okunur, Tray "tepsi" anlamına gelir. Türkçede Trey'in adıyla bu söz oyununu aktarmak mümkün olmadığından, böyle bir dipnot koymayı tercih ettim. (ç.n)

temiz havaya ihtiyacı vardı, o kadar hassassınız ki sizi korumam gerek Hanımefendi

LaTisha'ya anlatmak için sabırsızlanıyordu, o kadar kıskanacaktı ki, ama onun için sevinecekti de, büyüdün artık Carole

Trey onu koridordaki kalabalıktan geçirdi, ön kapıdan çıkardı, dışarısı karanlıktı, sadece sokak lambalarının ışığı vardı, ayazdı

dışarı çıkınca onu kollarının altında sarmaladı, sanki başı taşıdığı bir paketmiş gibi, Carole başını kaldırmaya çalıştı ama kaldıramadı, dönüyor dönüyor dönüyordu, Trey'in losyonuyla geçti kendinden, yoksa deodorant mıydı? aslında oda kokusuna benziyordu,

durup öpüşecekler miydi? *ilk* öpücüğü, dillerle değil, iğrençti öylesi, hafifçe dudaklarından anneciğinin seyretmeyi sevdiği eski siyah beyaz filmlerdeki gibi

ama başını onun koltuk altından çıkaramıyordu, Trey onu evin dışına çıkarırken

sanki ayakları yerden kesilmişti, aşkın kanatlarında uçuyordu, bir şarkı mıydı bu? dar bir sokağa girdiler Roxleigh Park'a giden, o ve LaTisha çocukluklarını burada salıncaklarda sallanarak geçirmişlerdi, hayatın anlamı hakkında konuşarak ve yaklaşan yeni bin yılı düşünerek, efsane olacaktı efsane, acayip bilimkurgu, bacaklarını havada iterken ve ince örgülerinin arasındaki karıklardan geçen rüzgârı hissederken

derenin üstündeki küçük köprüye götürdü onu Trey, belediye kilidi değiştirmekten usanıp vazgeçinceye dek kapalı olan kapıdan geçirdi

yalnız değillerdi

başka sesler de duydu

yine yukarı kaldırmaya çalıştı başını, sanki bir mengenede gibiydi, artık yürümüyordu da kargatulumba götürülüyordu

sonra sırtı yerde, uzanıyordu, ıslak çimler çıplak sırtında, bacaklarında, kollarında, uyumak istiyordu, beş mutlu dakikacık, gözlerinin kapandığını hissetti, açtığında göremedi, gözleri bağlanmış, kolları başının üstüne asılmıştı

giysileri nasıl olup da çıkmıştı?

sonra
bedeni
kendi
bedeni
olmaktan
çıktı
onların
oldu
artık

ve o, rakamları seven, rakamsız kaldı

sayamıyordu, istemiyordu

yabancı beden parçalarını hissediyordu bedeninin çok özel yerlerinin üstünde, içinde, çok çirkindi, daha önce kendisi bile hissetmemişti

acıyorduacıyorduacıyordu

üstüsteüstüsteüstüste sonsuza dek, 0,3333333 ya da 0,999999 gibi sonu olmayan bir şeydi, ama sona erecekti, çünkü hayatın amacı sonucuna varmaktı, aksi takdirde hayat olmazdı, ikisi birlikte olurdu, bir zamanlar anneciğinin dediği gibi, eski düğün fotoğraflarına bakarak üzgün

Carole kendisini en sevdiği sayıyı düşünmeye zorluyor, 1729

iki farklı sayının üçüncü dereceden katlarının toplamı olabilen yegâne sayı, farklı biçimlerde

bir üssü üç bir eder

on iki üssü üç 1728
toplarsan 1729 olur
bir de on ile dokuz vardı, ikisinin de küplerini alırdın, sonra 1000+729 olurdu

dakikalar ya da saatler ya da günler ya da yıllar ya da birkaç ömür geçtikten sonra durdu
sen arandın, ha müthiştin bu arada
sonra gittiler
ve
gitti
o
da.

3

Carole hiç kimseye söylemedi
anacığına kesinlikle söyleyemezdi, yalan söylüyorsun diye sustururdu
LaTisha ve diğerlerine de, çünkü sekizinci sınıfta Sheryl'in başına geldiğinde fahişe gibi giyindiğinden onun hatası olduğunu söylemişti herkes
Carole'un hatası mıydı?
öyle olduğunu sandı, kendisini yatakodasına kapattı, yorganın çarşafın altına gömdü kendisini, okula geç gitti ya da astı okulu çünkü başına böyle bir şey gelmişken öğrenmenin ne anlamı vardı?
yağmur ormanlarının yok olmasıyla iklim değişikliği arasındaki ilişkiyi öğrenmenin ne anlamı vardı?
ya da Rus, Fransız, Çin ve Amerikan devrimlerini öğrenmenin?
ya da Sibirya dağlarında 1997'de keşfedilmiş kırk bin yıllık bir bebek mamutun neden çürümediğini?

ya da orta ve uzun dalgada ticari radyo yayınları için neden frekans modülasyonu kullanılmadığını öğrenmenin?
yani ne –anlamı– vardı?

ta ki
bir gün
kötü bir rüyadan uyanmış gibi oluncaya dek
o gün, olayın yıldönümünde mahallelerindeki beton koridorlara baktı tepeden
arkadaşlarını gözlemledi, şakalaşıyorlardı her zaman olduğu gibi, arkaya oturup sınıfta gülüşmeye hazırlanıyorlardı
LaTisha'ya baktı, çalışmanın avanak işi olduğuna inanan, avanak işi kanka
Chloe'ye baktı, okulda yan işi ekstasi bulup getirmek
Lauren'e baktı, tek ilgisi yatacağı bir sonraki oğlan
Carole onları bir ekranda, Londra'nın kötü bir mahallesiyle ilgili bir belgeselde görüyormuş gibi hissetti, etekleri yukarı kaldırılmış, kravatları çözülmüş, saçlar, makyaj ve mücevherlerle ilgili bütün kurallar ihlal edilmiş
geleceklerini gördü onların ve kendisinin, bebek arabalarını iten çocuk anneler, babasız saatli bombaları iten
park sayacına atmak için kanepelerin kenarında bozuk para arayan hep, anneciği gibi
bir milyoncudan alışveriş yapan, anneciği gibi
kapanma saatlerinde marketleri dolaşan boyun eti için, anneciği gibi
benim gibi değil, benim gibi değil, benim gibi değil dedi kendisine, ben yukarılara, ötelere uçacağım

defolup gideceğim asansörleri sidik kokan kule bloklardan
defolup gideceğim çürümüş düşük ücretli işlerden ya da geleceği olmayan işsizlik maaşı kuyruklarından

defolup gideceğim çocuklarımı yalnız büyütmekten
defolup gideceğim kendi evimi alacak parayı asla
kazanamamaktan
anneciğim gibi
ya da çocuklarımı tatile ya da
hayvanat bahçesine götürememekten
anneciğim gibi
ya da sinemaya ya da panayıra
ya da başka yerlere
kilise dışında

ondan ümidi kesmiş öğretmenlere yanıldıklarını kanıtlamaya karar verdi,

ıslahevini andıran koridorlarda genellikle sersemlemiş gibi yürüyen öğretmenlere, gözleri donuk, aynı anda konuşan iki bin gencin çıkardığı curcunayı artık duymayan

özellikle de Mrs. Shirley King'e kanıtlayacaktı, Carole'un bağlı olduğu Yeşil Ev'in başkanı, yedinci ve sekizinci sınıftaki sınavlarından sonra onu çok ümit vaat eden bir öğrenci bellemişti, şimdiye dek sahip olduğumuz en parlak çocuklardan biri, Carole

okulu asmaya başladığından beri onu görmezden gelen Mrs. King'e

Mrs. King

ihtiyar bir yarasa, Meymenetsiz Surat, Okul Ejderi'ydi, hiç kimsenin yaptığının yanına kâr kalmasına izin vermezdi, sınıfa sadece beş dakika geç geldikleri için kapatırdı sınıfa onları, tam bir habislikti onunkisi, sonra bir de kalkıp kendi iyilikleri için olduğunu söyleme *cüretinde bulunurdu*, disiplinli olmayı öğrensinler diye, *rezillikti*, hepsi aynı fikirdeydi

peki ama kimin yardımını isteyecekti Carole, şimdi daha iyisini yapmak istediğinde?

bu işe daldı, ejdere yanaştı, başı koparılmadı beklediği gibi, en iyi meslekleri edinebilmek için hangi konuları çalışması ve zamanı gelince hangi üniversitelere başvurması gerektiğini sorup tavsiyelerini istediğinde

her bakımdan şaşırmıştı kendisine yardım edildiğine, katı koşullarla ama, bir gün bile ekmeyeceksin okulu, asla geç kalmayacaksın, ödevlerini zamanında yapacaksın, buraya öğrenmeye gelen ve bir yerlere gelmek isteyen çocuklarla birlikte sınıfta ön sıralarda oturacaksın, Carole

sosyal çevreni de değiştirmen gerek (sosyal çevre de neyin nesiydi ki?)

Mrs. King

bundan sonra okulda geçirdiği zaman boyunca onunla uğraşıp durdu, içine korku saldı şahin gözleriyle, yüzlerce çocuk arasında Carole'u onaylamadığı bir şey yaparken gördüğünde, çok yüksek sesle gülmek ya da koridorlarda çok hızlı yürümek gibi (koşmakla aynı şey değildi ki), çekip onu bir kenara uyardı, özellikle de LaTisha, Chloe ya da Lauren'la birlikte gördüğünde, nutuklar atarak, bu kızlar seni aşağı çekecek Carole

Mrs. King

dört yıl boyunca sıkıştırıp durdu onu, işleri yoluna koyup artık ona ihtiyaç duymadığında bile

burnunu sokup durdu, notları azıcık bile düşecek olsa annesine telefon açtı

Mrs. King

Carole bütün GCSE sınavlarından yıldızlı notlar alıp da bir yıl sonra Oxford Üniversitesi'nde matematik eğitimi görmek üzere mülakata çağrıldığında haksızlık yapıp bütün aferinleri üstüne alan Mrs. King

mülakatta Kayıt Sorumlusu, kitaplarla dolu çalışma odasında Carole'un sınıf mevcudunun *kesinlikle usulsüz olarak*

altmış beş olmasına hayret etmişti, bu akademik başarılarınızı daha da etkileyici kılıyor genç hanım

ama o, Mrs. King, Carole'un okuldaki son gününde, topluluğa bir konuşma yapıp hamisi olduğu öğrencinin, kendisinin adanmışcasına çok çalışması sayesinde okul tarihinde bu kadar saygın bir üniversiteye giren ilk öğrenci olduğunu söylemişti

zafer anını Carole'dan çalarak.

4

Carole kadim üniversiteye otobüs, metro ve trenle gitti, istasyondan çıkıp kalabalıkların arasından yaptığı uzun bir yürüyüşle vardı, tekerlekli valizini çeke çeke girdi içeri, tırmandı gıcırdayan eski ahşap merdivenden, çatı katında avluya bakan odasına, kadim taş duvarlardan sarmaşıkların sarktığı

bir başına

annesi işten izin alamamıştı, hem zaten iyi de olmuştu, çünkü en modası geçmiş Nijerya işi elbisesini giyer, binlerce metre parlak malzemeden oluşan ve on apartman katı yüksekliğinde bir türban takardı, tek çocuğundan ilk kez ayrılması gerektiğinde de feryat figan ağlamaya başlardı

Carole ebediyen, deli Afrikalı kadının kızı diye tanınırdı artık

o ilk hafta üniversitesindeki kahverengi tenli insanları saydı bir elinin parmaklarıyla, hiçbiri onun kadar koyu renkli de değildi

baronlara layık yemek salonunda bırakın başkalarıyla sohbet etmeyi iğrenç Taş Devri yiyecekleriyle dolu tabağından başını pek kaldıramıyordu ki

yatakhaneler ve yatılı okulun yatakhaneleri ve uyuşturu-

culları hakkında, Goa'da, Bahamalar'da geçirilen Noel tatilleri, Machu Pichu'ya tırmanarak ya da Kenya'da yoksullar için okul yaparak geçirilen ara yıllar hakkında, haftasonunu Londra'da geçirmek için M4'te hız yapılması, sayfiye evlerinde verilen partiler, Paris, Kopenhag, Prag, Dublin ya da Vilnius'ta (*hem* burası neredeydi ki?) geçirilen uzun haftasonları hakkında yüksek sesle anlatılan hatıralara kulak misafiri olurdu

çoğu öğrenci böyle değildi, ama gerçekten de zengin olanlar en gürültülü, en özgüvenli olanlardı, bir tek onların sesi duyulurdu

ona kendisini ezik, değersiz ve bir hiçmiş gibi hissettirirlerdi

bir tek sözcük bile etmeden

hatta onu fark bile etmeden

kimse bir gökdelenin tepesindeki belediye dairesinde, temizlikçilik yapan yalnız annesiyle birlikte yaşadığını anlatmıyordu yüksek sesle

kimse hayatında hiç, bir kez olsun bile tatile gitmediğini anlatmıyordu yüksek sesle

kimse hayatında hiç uçağa binmediğini, tiyatroya gitmediğini ya da denizi görmediğini, garsonların servis yaptığı bir restoranda hiç yemek yemediğini anlatmıyordu yüksek sesle

kimse çok çirkinaptalşişkoyoksul hissettiğini ya da sadece yersiz yurtsuz hissettiğini, tuhaf hissettiğini, zorlandığını anlatmıyordu yüksek sesle

kimse on üç buçuk yaşında toplu tecavüze uğradığını anlatmıyordu yüksek sesle

bir başka öğrencinin yanından geçerken kendisinden "çok varoş" diye bahsettiğini duyunca topuklarının üstünde dönüp arkasından bağırmak istedi, pardon ama? par-dooon? şunu suratıma söylesene rospooo!

(onun geldiği yerde insanlar bundan azı uğruna öldürülüyorlardı)

yoksa yanlış mı işitmişti? aslında kütüphaneye varmaktan mı söz ediyorlardı? süpermarkete?

görünüşe bakılırsa herkesin hemen arkadaşlık kurduğu, kendisinin hiç kimseyle konuşmadığı ilk toplantıda anlatıldığı üzere, uzun zaman öncesinin, kadınların okula girmesine izin verilmesinden yüzyıllar öncesinin daha ufak tefek insanları için yapılmış dar koridorlarda yürürken insanlarla göz teması bile kuramıyordu

insanlar onun etrafından dolaşıyordu ya da o saydammış gibi bakıyordu, yoksa ona mı öyle geliyordu? var mıydı yoksa bir yanılsama mıydı? soyunup da şu saçağın üstünde yürüyecek olsam beni kapıcılardan başka fark eden olur mu, onlar da kesin hemen polis çağırır, onu ilk gördüklerinden beri bekledikleri bir bahane çıkmış olurdu işte

öğrencilerden biri bir ders çıkışında yanına gelip biraz ekstazi istediğinde, Carole az daha annesine mesaj çekecekti bir sonraki trenle eve dönüyorum diye

birinci dönemin sonunda Peckham'a döndüğünde annesine anlattı, üniversiteye dönmek istemiyordu, çünkü derslerini sevse de, herkesten iyi olmayı başarsa da oraya ait değildi ve geri dönmeyecekti

yetti anacım, yetti

eh! eh! ne menem bi saçmalık bu? diye bağırdı Bummi, doğru mu duydum yoksa kulaklarımı kibritle temizlesem mi?

beni iyi dinle, Carole Williams

birincisi –Oprah Winfrey (VIP) hayatının ilk yıllarındaki engelleri aşmamış olsa Televizyon Kraliçesi olabilir miydi sanıyorsun?

ikincisi –Diane Abbott (VIP) siyasete girip topluluğunu

temsil etmenin hakkı olduğuna inanmasa ilk siyah kadın parlamenter olabilir miydi sence?

üçüncüsü –Valerie Amos (VIP) Lordlar Kamarası'na girip de ihtiyar beyaz beylerle dolu olduğunu gördüğünde hüngür hüngür ağlasaydı ülkedeki ilk siyah kadın barones olabilir miydi acaba?

son olarak, baban ve ben bu ülkeye daha iyi bir hayat için mi yoksa kızımızın fırsatları teptiğini, bizim ülkemizden birçok kadının kaderini yaşayıp gece kulübü tuvaletlerinde ya da konser salonlarında kâğıt havlu dağıttığını görelim diye mi geldik? ocak ayında üniversiteye geri dönmelisin ve düşünmeyi bırakmalısın

herkes senden nefret ediyor öyle mi, onlara bir kez bile şans tanımadan önce, sordun mu bakalım? onlara gidip afedersiniz, benden nefret ediyor musunuz dedin mi?

hepsi beyaz olsalar da senin arkadaşın olmayı isteyecek insanları bulmalısın

bu dünyada herkes için biri var

dönmelisin ve Britanya'da doğuştan hakkın olan kavgaları vermelisin Carole, gerçek bir Nijeryalı olarak

Carole döndü hayatının bundan sonraki iki buçuk yılını geçireceği üniversitesine

uyacaktı ortama, karar vermişti, annesinin salık verdiği gibi kendi insanlarını bulacaktı

suratlarında sert bakışlarla, jöleli saçları şekillendirilmiş mor Mohikanlar gibi ortalıkta hırsız gibi dolanan uyumsuzları değil

ya da çok renkli rastalarla saçlarını uzatanları, hiçbir yere hızlı gitmeyenleri değil, Carole'un, ellerinde levhalar ve megafonlarla şehirde yürürken onları gözlemlediği kadarıyla, eve getirirse annesini korkutacak insanları değil

buraya gelmek için miydi? babacığın sağlığını sen leş gibi

kokan punkçı bir Rasta ol diye mi feda etti?

sıkıcı sıradanlara da ilgi duymuyordu, haklarında böyle düşünmeye başlamıştı artık, o kadar silikti ki bu öğrenciler onun için bile yitiklerdi

elit kliklerine kesinlikle ilgi duymuyordu, artık biliyordu onların varolduğunu, ulaşılamazdı onlar, başbakanlar, Nobel Ödülü sahipleri, CEO'lar, Kuzey Kutbu kâşifleri, ünlü tiyatro yönetmenleri ve kötü şöhretli casuslar çıkarmakla ünlü devlet okullarından geliyorlardı

her akşam iki dirhem bir çekirdek oturmak zorunda oldukları yemek salonuna açıkçası herkesten fazla layıklardı, "gecenin ikisinde, saatin Greenwich Zamanı'na geri dönmesi sırasında, uzay-zaman sürekliliği bozulmasın diye üstünüzde kahverengi içliğiniz, elinizde bir bardak porto, Asistanlar Avlusu'nun çevresinde geri geri yürümek gibi", öğrencilerin saçma bulduğu ritüelleri kuşaklardan kuşaklara aktaran öğretim üyelerinin görmezden geldikleriydi onlar, orada yaşayan, muhtemelen lisans öğrencisi oldukları günden beri orada olan öğretim üyelerinin yemeklerini geleceğin başbakanları ve Nobel Ödülü sahipleriyle dolu bir salona bakarak yememe fikrini herhalde *daha çok afallatıcı* bulan öğretim üyeleri

Carole'un okuluysa genç anneler ve meslek hayatına erken başlayan suçlular çıkarmasıyla meşhurdu

o odasına giderken kutu şehriye almayı tercih ederdi

kendisine en uygun arkadaşı bulmak için yatakhane arkadaşlarını inceledi, en dostane davranışları gösterenlere yakınlık gösterdi, insanlar ona sıcak karşılıklar verdiklerinde şaşırdı

onlarla gerçekten konuşmaya başladığında

ikinci dönemin sonu geldiğinde arkadaşları olmuştu, hatta bir erkek arkadaş bulmuştu, Marcus, beyaz bir Kenyalıy-

dı, ailesinin orada bir sığır çiftliği vardı, utanmazca bir zaafı vardı siyah kızlara, Carole'un umrunda değildi bu, çünkü arzulanmak hoşuna gidiyordu ve Marcus ona düşünceli davranıyordu

annesine ondan asla bahsedemezdi, açıkça söylemişti bir Nijeryalıyla evlenmesi gerektiğini, Carole da zaten Marcus'la evlenmeyi düşünüyor değildi, daha on dokuz yaşındaydılar, ama o zaman da annesi ona onunla evlenecek kadar saygısı olmayan biriyle neden flört ettiğini soracaktı

herkes kaybedecekti

Marcus'tan önce Carole erkeklerden korkardı, öğrencilik yılları boyunca erkeklerin yanında olmak istememişti

güvenebileceği birini, en beklemediği anda onu yaralamayacak birini hiçbir zaman bulamayacağını düşünmüştü; Marcus'la arkadaşlığının, kütüphanede birlikte çalışıp sonrasında yürüyüşlere çıkmaya başladıktan sonra romantik bir şeye dönüşmesi şaşırtmıştı onu

çok geçmeden geceleri onu gizlice odasına almaya başlamıştı

Marcus onu sosyal açıdan kendi başına başaramayacağı kadar kabul edilebilir kılmıştı

onunla gösteriş yapardı gururla, kol kola girerek ya da el ele tutuşarak insan içinde

on dokuzuncu doğumgünü yemeği için bir restoranda özel bir oda kiralamıştı

Marcus onunla izin alarak sevişen ilk kişi olmuştu

Carole yeni sosyal çevresini dinliyor, onlardan öğreniyordu

ney' istiyon? yerine *ne isterdin?*

kime konuşuyodun? yerine *kiminle konuşuyordun?*

işeyecem yerine *lavaboya uğrayacağım*

neler yediklerini izliyor, onlara ayak uyduruyordu

yumurta ve farklı malzemelerle yapılan İspanyol omletinin (yumurta ve farklı malzemelerle yapılan) İngiliz omletinden daha şık olduğunu öğrenmişti

yarım kilosu yirmiye, donmuş ekmek somunları o süngersi, lezzetli, parçalanabilir, taze ay çörekleriyle yarışamazdı

baharatlı zeytinyağına banılan polenta cipsleri kalp krizi geçirten trans yağlarla dolu en ucuz soslara banılan yağlı patates cipslerine *yeğlenirdi*

pirinç ununun ekmek yapımında kullanılabileceği, o ekmeğin zeytinlerle doldurulabileceği, o zeytinlerin kurutulmuş domates parçalarıyla doldurulabileceği, o kurutulmuş domateslerin peynirle doldurulabileceği ve peynirin kayısı ve badem parçalarından yapılabileceği, bademlerin de süt yapmakta kullanıldığı kimin aklına gelirdi

suşiyle tanıştırıldı (tercihen evde yapılmış Noel hediyesi bir suşi kitiyle) ve guacamoleyle (guvakomole diye telaffuz edilir)

kuşkonmaz denilen bir şey keşfetti, çişi garip kokutan; soğuk servis edilmesi, hafifçe buharda pişirilmesi ve/veya çıtır çıtır olması kaydıyla yeşil ne olursa yemenin iyi bir şey olduğunu öğrendi

Carole düzeltti kendisini iyice onlara benzemek için değil, birazcık daha onlar gibi olmak için

yüzüne sürdüğü o beton kalınlığındaki fondöteni silip attı, gözkapaklarını ağırlaştıran zürafamsı kirpikleri çıkardı, yapışkanlı tırnakları söküp attı, günlük faaliyetlerinin birçoğunu zorlaştıran

giyinmek, bir şeyleri kaldırmak, yiyecek hazırlamak ve tuvalet kâğıdı kullanmak gibi

başındaki örgüleri bazen aylarca açmıyordu, tavsiye edilenden de uzun süre boyunca, çünkü Hindistanlı ya da Brezilyalı kadınların pahalı siyah buklelerini takacak kadar para biriktirmişti, harcadığı paraya değsin istiyordu, sahte saç-

larının çıktığı kokuşmuş kumaş parçasının altında kafatası sıkışsa da

saçlarını son kez açtığında ve kafa derisi havayla buluştuğunda özgürleşmiş hissetti

ılık suyun, arada insan yapımı kumaş olmaksızın doğrudan onun üstünden akmasının tadını hissetti

sonra sıkı kıvırcıklarını düzleştirdi, Marcus saçını doğal tercih ettiğini söylüyordu, böyle yaparsa asla iş bulamayacağını söyledi ona

aile evlerine davet edildi, insanların kendi mülkü olan

yerlerin halı döşeli olduğu (başka seçenek yok), pencereleri perdesiz evler, başkalarının işine burnunu sokan ihtiyarların içerisini görebildiği evler (tuhaf)

koridorlarda gürültüyle çalışan büyükbabadan kalma saatler ve tahtakurusundan mustarip antika gardıroplar gibi eski ve külüstür eşyaların tercih edildiği evler

battaniyelerle (*örtü*) kaplanmış ve üstüne oturduğunda gıcırdayan parlak deri kanepelerden *çok daha fazla* yeğlenen eski püskü kanepeler

kuşaklar boyu devam eden grafiti vandallığının bıçak yaralarını gururla sergileyen ahşap yemek masaları

İnsanın Üstünlüğü'ne karşı Hukukun Üstünlüğü: Tartış

Gri Yeni Siyah mı?

Esme Clemency'yi seven Priscilla'yı seven Marissa'yı seven Clarissa'yı seven Jasper'ı seven Monty'yi seven Poppy'yi seven Jonty'yi seviyor

ya da bunun gibi bir şeyler

yeni arkadaşı Rosie'nin evinde kanat ve siper denilen bölümler bile vardı, Vikingler bir daha işgal ederse diye espri yapmıştı Rosie Carole'a evi gezdirirken

bahçelere arazi deniyordu, kilometrelerce gidilse de bir komşu yoktu, çünkü ıssızlığın ortasındaydılar, istedikleri kadar gürültü yapabilirlerdi, Rosie söz konusu olduğunda bu, yirminci doğumgünü partisinde çimlerin üstünde müzik yapsınlar diye amatör bir rock grubu getirtmek anlamına geliyordu

konuklar arasında Carole'un artık arkadaşları arasında saydığı Melanie, Toby, Patricia, Priya, Lucy ve Gerry de vardı

sabahleyin yatak odasının penceresinin önünden uçup geçen tropik yeşili muhabbet kuşlarının oyuncak gıcırtısına benzeyen cıvıltılarını işitti, papağan sanmıştı

çayıra baktı, bir göl vardı, tavuskuşları dolanıyordu başıboş

o gün ilerleyen saatlerde

sırf zevk olsun diye yürüyüş yapma

olayıyla tanıştı.

5

Bu sabah, Carole asansörden iniyor, Liverpool Caddesi istasyonundan çıkıyor

iş saatinin koreografik kaosunda salınan bir yıkım topunun iç gücüyle inmeye başlıyor Bishopsgate'ten

işyerine uzun yoldan gidiyor, sonraki on dört saatin büyük bölümünü büyük ihtimal oturarak geçireceğinden, azıcık hareket olsun diye

her gün yaptığı gibi gündelik koşusunu yapmış olsa da

Freddy hâlâ yatağa gömülmüşken, işe gitmeden ancak yirmi dakika önce fırlayıp kalkacak o, duşunu alıp tıraş olacak, bir kâse Pirinç Patlağı'na dalacak ve dönüşümlü giydiği yedi takımından birini geçirecek üstüne

ayakkabıları birbirinin aynı

her sabah Fulham'dan Hammersmith'e koşuyor Carole

diğer fitness manyaklarıyla birlikte, markalı parlak koşu giysileri içinde ve kan basıncı ve nabızdan tutun da ne kadar uzağa ne kadar hızlı koştuklarını ölçüp gösteren fitness saatleriyle

ona benzer birkaç kişi dövüyor kaldırımı dondurucu kış şafağında

tekinsizce ışıldayan kuleleri ve hanedanlık armaları ile Hammersmith Köprüsü'nün ışıltılı yeşil ve altın sarısı renklerinden buz parçacıkları sarkarken

hayatı için koşuyor, çünkü es geçmek demek o kaygan uçurumdan aşağı inmeye başlamak demek başarısızlığa doğru, atalete doğru, kendisine acımaya doğru, hiç beklemediği zamanlarda hafızasında sürünüp en önde kendisini gösteren, hayatının o bir anı yüzünden

o zamanlar bir çocuktu daha, o hayvanlar nasıl yapmışlardı bunu ona? bu kadar suçsuzken nasıl olmuştu da suçlayabilmişti kendisini?

koşmadığı yegâne sabah adet sancılarıyla iki büklüm olduğu sabahlardı, işe gidecek kadar toparlanmak için ekstra güçlü ağrı kesiciler içtiği sabahlar, aksi takdirde her ay hastalık izni almakla suçlanırdı

yenildin! evet, kadınsın

adet kanamaları tümüyle ortadan kalksın diye rahmini aldırmayı bile düşünmüştü, kariyeri için yapabileceği en büyük hamle olurdu kesinlikle, menstrüasyon sorunları yaşayan hırslı kadınların başvurduğu taktik bir histeroktomi

Carole bankanın nehre bakan merkez binasına geliyor, işteki daha ilk gününde büyük bir açıklık kazanmıştı kadın avukatlar, siyasetçiler ve detektifleri konu alan Amerikan dizilerindeki hemcinsleri kadar şık ve düzgün görünmesinin beklendiği

çalışma günlerini mucizevi bir biçimde dapdaracık etekler ile ayaklarını sarılmış gibi gösteren, baş döndürücü, denge bozucu yüksek topuklar giyerek geçiren kadınlar

pahalı striptizcilerin giydiği topuklu ayakkabılarla sarmalanmış, ezilmiş kaslar ve büyümeleri engellenmiş kemiklerle dolu erojen bölgeler

eğitimi, yeteneği, zekâsı, becerileri ve liderlik potansiyelini belirtmek için kendi kendisini sakatlaması gerekiyor idiyse varsın öyle olsundu

sabah mantrası banyodaki aynanın karşısında

ben son derece şık ve bakımlı, hoşlanılabilir, eğlenilebilir, ilişki kurulabilir, teşvik edilebilir ve başarılıyım

ben son derece şık ve bakımlı, hoşlanılabilir, eğlenilebilir, ilişki kurulabilir, teşvik edilebilir ve başarılıyım

ben son derece şık ve bakımlı, hoşlanılabilir, eğlenilebilir, ilişki kurulabilir, teşvik edilebilir ve başarılıyım

telefonunun zil sesi Vivaldi'nin *Dört Mevsimi*'ymiş, unut gitsin, müzik zevkinin kamuya açık yüzü o

bazen

Carole savaş boyaları sürmüş şamanvari vaftiz babası Fela Kuti'nin çılgın temposuyla bir savaşçı kraliçe gibi dans etmeyi seviyor

duygularını parçalayıp dağıtışını seviyor onun; Fela Kuti'nin ritmik perküsyon vuruşları ve arsız havalı saksafonu, yozlaşma karşıtı lirik siyasi saldırıları, yapmacıklı nezaketi yerden yere vuruyor

Parliament Funkadelic'in fütüristik saykodelik müziğini de seviyor

o acayip ana gemi mantığını sokuyor beynine, ihmal edilmiş sağ tarafını çılgın hayal gücüyle harekete geçiriyor

bir de You Tube'da korkunç kostümlerin giyildiği performansları izlemeyi seviyor

dans ederken

kendisi için
ondan dışarı
kafasından dışarı
bedeninden dışarı
onu hissederek
onu özgürleştirerek
kimseler izlemezken
kimseler yargılamazken
geçip James Brown'a, Soul'un Vaftiz Babası'na
atla yukarı sıçra, Carole, atla yukarı sıçra
yüksek ofis binasının dönen cam kapıları arasında kaybolurken tam da böyle yapıyor işte
900 milyon yıllık Connemara mermerinin (bir levhaya yazılmış gururla) okyanus yeşili ve gri sarmallarına basıyor
ucuz plastik bir peruk takmış (gerçekten söylemesi lazım ona) lise terk, neşeli resepsiyonistin yanından geçiyor, Carole yanına gelip onu ateşleyecek bir konuşma yaptığında minnettar kalan –planların ne Tess? sonsuza dek burada kalamazsın değil mi yukarı sıçraman gerek
turnikeden kartını geçiriyor, iç çembere giriyor
cam kapıları sessizce yanlara açılan şık asansöre süzülüyor, Brian'ın arkasına, patronu
şirkete katılmasından bir yıl sonra onu bir şeyler içmeye götürmüştü
bodrum katındaki bir şaraphanede tuğlayla örülmüş bir girintiye kısılı kalmıştı saatlerce, onun hikâyelerini dinleyerek, babası, büyükbabası ve büyük büyükbabası Billingsgate'te balık satıcısıyken akşamları eve bayat balıktan kokuşmuş dönermiş, oysa berbat bir modern liseden mezun olur olmaz Borsa'da takasçı olarak işe başlamış (bunu yapabildiğin devirlerdi o zamanlar), rakamlar konusunda dahiyane bir beceriye sahip olmaktan ve ağzının laf yapmasından başka bir vasfı yokken hem de

sonra da tırmanmıştı yukarı

Carole gibi diğerlerine kapıları açmayı görev bildiğini söylüyordu, çünkü bankacılıkta meritokratik bir kültür olduğu fikri bir efsaneden ibaretti, asla bir beyefendiler kulübüne ya da golf kulübüne davet edilmeyecekti, o yoldan hızla geçmesi mümkün olmayacaktı

bölüm müdürü ona Carole'un araştırma becerileri, korkutucu analitik becerileri, özlü ama kapsamlı raporları, kendinden emin sunum becerileri, teslim tarihlerine şaşmaz sadakati, finansal verileri normal insanların ulaşamayacağı bir hızda kavrama becerisi, ayrıntılara faşizan bir özen göstermesi (söylentilere bakılırsa gereksiz ya da eksik bir virgüle dahi rastlanmamıştı henüz yazdıklarında) nedeniyle çok takdir edildiğini anlatmış olsa da

bu nedenle Brian şirketin onu çoğundan daha erken bir tarihte Uzman Yardımcılığına terfi ettirmesini sağlayacaktı

hak ediyordu çünkü Carole

ne vardı yani sadece hesap tablolarını sergilemekle ilgileniyorsa, bacaklarını sergilemekle değil, gerçi bir kadının yükselme yolunun oralardan geçtiği günler geride kalmıştı artık, iyi ki de öyle oldu, diyerek dalmıştı Brian seksenlerde borsacılık kariyerinin delişmen hazcılığıyla ilgili hikâyelere; içkili öğle yemeklerinden "cinli çay saatleri"ne, oradan hafif çakırkeyif "kokteyl saati"ne akarlar, içlerinden bir grup West End barlarını dolanır, nihayetinde striptiz kulüplerinde serilir kalırdı

orta yaş onu durultmuştu, öyle diyordu

Carole'a göreyse durulmadan eser yoktu, adam giderek sarhoş oluyor, yan yan bakıp pis pis sırıtarak giderek plastikleşen, organik olmaktan çok insan yapımı olma tehlikesiyle karşı karşıya olan karısıyla ilgili itiraflar saçıyordu,

Kadın, ona sunduğu hayat tarzına tutunmak uğruna kocasının ilişkilerine göz yummuştu, kısa süre önce de bir ak-

varyum satın alıp onu dünyanın en nadir, en çirkin, en pahalı balıklarıyla doldurmuştu

e her şeyi varken parasını daha neye harcayacaktı ki?

kısa süre öncesine dek Litvanyalı bir metresi vardı adamın, ahlaksızca genç, Barbican'daki *garsoniyerindeki* kapatması, bilgisayar bilimleri alanında lisans öğrenimini daha yeni tamamlamıştı

hayatında üçüncü bir kadına yer açılmıştı, eğer arzularsan, yani o beden o beyinle beraber, fantezilerim var demişti, sonra da kusmak için tuvalete koşmuştu acilen, söyleyeceklerini ortaya dökmeden önce

Carole ve Brian selamlaşıyor, nezaket sözleri ediyorlar birbirlerine, altı kişiyi altı saniyede en üst kata taşıyan, içeriyi gösteren asansörde karşılıklı durmuş

en üst kata geldiklerinde Brian süitine yönelip City'nin gotik kiliselerinin kulelerine ve lonca şirketlerinin barok salonlarına bakan cam bir duvara dönüp oturuyor, kendisininki de dahil

Uluslararası Saygıdeğer Bankacılar Loncası

* * *

onu hâlâ istiyor, sezebiliyordu Carole, pis ihtiyar şehvet düşkünü, ne cüretle onunla böyle konuşabiliyordu, yine de vaktinden erken terfi etmiş yardımcılığa, bu yüzden bir de neredeyse saygı duyuyordu ona, kısa süre önce de Başkan Yardımcısı olmuştu, bu bankadaki birkaç yüz Başkan Yardımcısı'ndan biriydi, başka bankalarda sayıları binlerceydi

annesi herkese kızının Başkan Yardımcısı olduğunu söylüyor

sanki Amerika Birleşik Devletleri Başkan Yardımcısı olmuş gibi

Carole duruyor bir an ve cam duvardan Milenyum Köprüsü'nün dalgalı iniş çıkışlarına bakıyor

Köprünün zarif ince hatlarına, başta çok sallantılı olduğundan, açıldıktan kısa bir süre sonra iki yıllığına kapatılmıştı, çünkü hiç kimse bu kadar çok insanın köprüden aynı anda geçerken uygun adım yürüyeceğini düşünmemişti

yaratacağı etkiyi de, yere aynı anda basan ordular gibi, adımların ortaya çıkardığı titreşimlerin köprüyü sallayacağını da

o da öyle görüyor kendisini, bir yerlere giden insanlarla birlikte sessizce uygun adım yürüyor

bu sabah köprüden geçen insan nehrini izliyor, çoğu telefonlarıyla köprünün iki yanındaki manzaranın tadını çıkarmaktan çok telefonlarla ilgililer, selfie'ler, turistik resimler çekiyor, profillerinde paylaşıyorlar, mesajlaşıyorlar

bugünlerde insanların yaptıkları her şeyi paylaşmaları gerekiyor, yemeklerden dışarıda geçirdikleri gecelere, aynadaki yarı çıplak görüntülerine

kamusal ile özel arasındaki sınırlar çözülüyor

Carole büyüleyici ve hayret verici buluyor bunu, bir gün insanların nöral yollarına bir nano-elektronik ağının entegre edileceğini okumuştu bir yerde, doğumdan bir ay sonra hücre düzeyinde, kendi kendine büyüyen, kendi kendini onaran bir ağ

hepimiz sayborg olacağız diye düşünüyor, toplumsal olarak kabul edilebilir biçimde davranmaya hazırlanmış, kolay kolay kontrol edilemez ilkel varlıklar olmak yerine

belki kötü adamların sarhoş küçük kızlara tecavüz etmesi önlenir

(yanlarına kâr kalması da)

belki küçük kızların bunu kendi hatalarıymış gibi görmeleri önlenir

(bir tek kişiye bile söylememeleri de)

Carole uzakta, Şehir Havaalanı'na doğru inişe geçmiş bir uçak görüyor, muhtemelen çocukluğunda yaşadığı mahallenin, Peckham'ın üstünden geçiyor

LaTisha'ya ne olduğunu merak ediyor, Carole onu en son on altı yaşında eski atölyenin kapısından çıkarken okula karşı hareket çekerken görmüştü, bir zamanlar çok iyi arkadaşlardı –yemin ederim, canım çıksın, dalga geçmiyorum

LaTisha herhalde çocuk anne olmuştur ya da bir çete lideri ya da tecavüze uğramıştır ya da hepsi birden gelmiştir başına

Carole'un bütün yakın arkadaş çevresi üniversiteden, çoğu üstün başarılı

Marcus artık sıkı dostu, üniversiteden sonra Kenya'ya dönünce bitmişti ilişkileri, yaban hayatı korumaya yönelik bir kurumda çalışıyor, Kenyalı bir karısı ve melez çocukları var, Carole en büyük çocuğunun vaftiz anası

Rosie Sihirli Çember'de yer alan bir hukuk şirketi olan Slaughter& May'de avukat; Toby Büyük Dörtlü diye anılan mali denetim kurumlarından biri olan KPMG'de yönetim danışmanı; Patricia kuramsal fizik alanında doktorasını tamamlamak üzere; Melanie Google İngiltere'de yönetici; Priva da pratisyen hekim olmak üzere staj yapıyor

aralarından sadece ikisi geride kaldı, uzun vadede ne yapmak istediğini bilmediğinden kısa süreli geçici işlerde çalışan Lucy, para biriktirip on sekizlikler gibi sırt çantasıyla gezilere çıkıyor, İngiltere'ye hikâyelerle dönüyor, ama meslek hayatında bir ilerleme olmuyor

zavallı Gerry Middlesbrough'da bir okulda rehber öğretmen oldu, kuzeyli işçi sınıfından erkek çocuklar hakkında yazacağı büyük roman için araştırma yapacaktı

yedi yıl geçti aradan, hâlâ orada ama roman yazılmadı

her fırsatta görüşüyorlar, tek tek, grup olarak, akşam yemeklerinde, zaman zaman düğünlerde, bazen Rosie'nin ailesinin malikânesinde bir araya geliyorlar, onlar Barbados'taki ikinci evlerine çekildiklerinden beri malikâne Rosie'nin yönetiminde

daha öğrenciyken orada at binmeye başlayan Carole, bugünlerde kendisini binici olarak görüyor

havadaki hedefi vurmayı ise hobiden sayıyor

nehrin öbür yakasındaki Tate'e bakıyor Carole, öğle arasında (çıkarsa tabii) zihnini temizlemek için dolanır ara sıra galerilerde, sanatçıların hayal güçlerine, insanın aklını başından alan böyle eserler çıkarma becerilerine hayret eder

hayalgücü

neydi o?

hiç oldu mu onda?

bırakıyor bakışları uzansın güneye doğru nehir boyunca Ulusal Tiyatro'ya doğru, bu akşam sadece kadınların prodüksiyonu olan bir oyunun açılışı var, siyah lezbiyen savaşçıları konu alıyormuş Freddy'ye bakılırsa, muhtemelen abartıyordu komiklik olsun diye

biletleri almış, ısrar ediyor o da gelsin diye, uğrayacak akşam sürükleyip götürmek için onu, seksi lezbiyenleri sahnede görsünler de o efsanevi üçlü fikriyle eğlenecek kadar arzu dolsunlar diye: iki kadın bir erkek, balım, tatlım, biliyorsun, sen de istiyorsun

hayır, hiç de bile istemiyorum, diyor gülerek

onu eğlendirmekten hiç vazgeçmiyor, o istediğinde onun yanında olmaktan, onu istediği gibi sevmekten

yalnızlığa ihtiyacı olduğunda onu yalnız bırakmaktan

Carole'un sadece iki erkek arkadaşı oldu, Marcus ve Freddy,

siyah erkekleri kasten reddetmiş değildi, tam tersi oldu, üniversitede azdı sayıları, üniversiteye gelmiş olanlar da genellikle az sayıdaki koyu tenli siyah kadını tercih etmezdi

bekârken, arandığı zamanlarda sık gittiği City birahanelerinde de

bunun için onları suçluyor değildi, böyle davranmak zorundalardı, uyum sağlamak, toplumda yarattıkları söylenen tehdidi azaltmak için

öğrendiği bir şey vardı, o da ümitsizce, çaresizce âşık olmanın aslında son derece seçici bir süreç olduğuydu

bir sokak temizlikçisiyle evlenecek hali yoktu, değil mi?

işe başladıktan bir-iki yıl sonra bir partide tanıştı Freddy'yle, para biriktirmek için annesiyle birlikte oturuyordu o sıralarda

bu yakışıklı, havalı, gerçekten de güzel adamın, sosyeteye ilk kez adım atmış, onu kesen afetlerle doluyken salon, kendisiyle ilgilenmesi gururunu okşamıştı

bir pazar öğleden sonrası bir Venezüella filmi görmek için Curzon Soho Sineması'na gitmeye evet demişti

West End'den Hyde Park'a arka sokaklardan sakin sakin yürümeye evet

Edgware Yolu'nda bir Lübnan restoranında akşam yemeğine, sonrasında babasının Pall Mall'daki kulübünde geç vakit bir-iki kadehe evet

insanı sersemleten mizah duygusuna ve Carole'un hayatına, görüşlerine gösterdiği samimi ilgiye evet

zekâsına, konuşma becerisine, nazik kişiliğine evet

romantikçe sahiplenmesine ve her yönüyle hoş tavırlarına evet

Carole'a iyiden iyiye abayı yakmış olmasına evet

Freddy ona Richmond'da bir villada büyüdüğünü anlatmıştı, Thames'e doğru inen, çimlerle kaplı bir bahçesi vardı,

bir de dalgakıran, nehir gezintilerinde kullanılan bir motorun bağlı olduğu

Carole'un, çocukluğunu Peckham'da bir toplu konutta geçirmiş olmasından büyülenmiş, onca engelin üstesinden gelmesinden etkilenmişti

ailesinin kendisi için çizdiği yoldan nadiren saptığını söylemişti, Wiltshire'da 1880'den beri ailesindeki bütün erkeklerin devam ettiği eksantrik bir yatılı okula gitmişti, babasının zamanında haftada otuz bir dersten yirmi biri Latince ve Antik Yunancaydı

Freddy'nin zamanında şükürler olsun haftada *sadece* yedi saate indirilmişti

boş yılında kasırga gibi hızlı bir dünya turunun ardından New England'a uçup özel bir sosyal bilimler üniversitesine başlamıştı, aynı okuldan mezun olan babası, Vasat oğlunun başvurduğu yıl çok cömert bir bağışta bulunmuştu

oğlu dört yıl sonra utanç verici bir ortalamayla mezun olmuştu, gerekçe yaklaşık otuz kadar genç çocuğun, okul yurdunda hayatlarında ilk kez kendi başlarına kalınca çoğu gece partileyip zihni değiştiren çeşitli maddeler kullanmış olmalarıydı, günlerce kendisine gelemediği çok olmuştu Freddy'nin

bırakın yazmayı, zar zor konuşabildiği günler

önemli değildi ama

annesinin, nedimeliğini yapmış bir okul arkadaşından bir iyilik istemesi üzerine Cityde dolgun maaşlı, bir başlangıç pozisyonu önerildi kendisine son sömestrde

Freddy'nin New England'dan Old England'a döner dönmez işe başlayabileceğini söylemişti annesinin arkadaşı

mülakata gerek yok, sadece o sıkıcı form doldurma işini halletmesi gerekecek canım

o zaman bu zamandır şirket hayatının insanı aptallaştırdığını, insan ruhunu yıktığını düşünüyor Freddy, bir tarla-

ya kurulmuş Kızılderili çadırında yaşayıp kendi yiyeceklerini yetiştirmenin hayalini kuruyor

Carole morgıçla ev almaya yetecek parayı biriktirebilmek için mezun olduktan sonra birkaç yıl daha kira vermeden oturduğu annesinin evinden taşındı

doğruca Freddy'nin Fulham'deki evine, ilişkileri de nişanlılık evresine geçmiş oldu böylece

ben bu ilişkideki ev erkeği olacağım diye söz verdi Freddy, gerektiğinde güzelce kolunda salınacağım, çimleri biçeceğim, reçeli yapacağım, temizlikçi kadını denetleyeceğim ve sevimli sütlü çikolata yavrularımızı büyüteceğim

Carole sevdi Freddy'nin hazır olmasını, onun ihtiraslarına amade olmaya

o yanında olursa daha ileri daha hızlı gidebileceğini biliyordu

Freddy ailesinin, soyu kendilerininki gibi I. William'a uzanan biriyle evlenmesini istediklerini anlatmıştı

yüzlerini görmeliydin onlara söylediğimde.

Bummi

1

Bummi
kızının zengin insanların gittiği meşhur üniversiteye gitmesinin uzun vadedeki olumsuz etkilerini öngörememişti
hele birinci dönem sonrasında eve dönünce feryat edeceğini, geri gidemem çünkü oraya ait değilim diye
bunun üstüne Bummi bir iki kere kâğıt mendille silmişti kızının gözlerini, yanaklarını, sormuştu açıkça, doğrudan, Carole ben bir savaşçı mı yetiştirdim yoksa kaçak mı? üniversiteye dönmelisin ve dereceni almalısın ne yapıp ne edip, yoksa yapacaklarımdan sorumlu değilim, bilesin
Bummi Carole'un ikinci dönem sonunda eve döndüğünde Nijeryalı güçlü sesinin güçlü titreşimlerini kullanmak yerine burnundan konuşacağını da öngörememişti, içine bir aksırık sıkışıp kalmış gibi, küçük sıcak yuvalarına izbe bir tiyatro salonuymuş gibi bakıyordu burun kıvırarak bir yandan
aklından geçenlerin dışavuran tezahürlerini annesinin fark etmeyeceğini mi sanıyordu? eh! eh! budalasın diye görmeyeceğini sandıkları sözsüz işaretlerde uzmanlaşmamışsan çocuk yetiştirmiş sayılmazsın ne de olsa
o ilk yaz tatilinde Carole Lewisham'daki Marks&Spencer'da çalıştı, sorumlu bir yetişkin gibi öğrencilik borcunu

ödemek için değil, New Look ve Peacock'tan ucuza kapatmak yerine Oasis ve Zara gibi pahalı markalardan giysiler almak için,

ikinci sınıftayken pek uğramadı eve, son sınıftayken haftasonlarını ve tatilleri arkadaşı Rosie'nin ailesinin şehir dışındaki malikânesinde geçiriyordu artık, bir toplu konut evinden daha fazla odası vardı, öyle diyordu, anne muhteşem, tek kelimeyle muhteşem (*anne* mi –ironi mi yapıyordu?)

Bummi mezuniyet töreninde kızının diplomasını alışını izlerken gözyaşları akıp durdu yüzünden, öyle çok, öyle yoğun, yağmur damlaları gibi bir arabanın camından süzülen

silecekleri olmayan bir arabanın

Augustine de orada olsaydı da küçük kızlarının başardığını görseydi keşke, keşke Carole kutlamalara Bummi'nin özel olarak pişirdiği orman yahnisiyle devam etmek için eve gelseydi, kızı artık mezun olduğundan gerçek kültürüne dönmesini, hatta yemeğini elle yemesini umuyordu, elle yiyor diye annesine yan yan bakmak yerine, sanki orman kaçkını bir vahşiymişçesine

Londra'ya dönen trene binmeden önce Bummi Carole'a milyonuncu defa tembihledi, şimdi artık çok iyi bir iş bulması, sonra da saygın bir Nijeryalı koca bulup evlenmesi, ona torunlar vermesi gerekiyordu

Carole'un o zamana dek annesiyle tanıştırdığı bir erkek arkadaşı olmamıştı, bu da kızı için pek önemli olmadıkları anlamına geliyordu

* * *

bundan bir hafta sonra Carole eve gözleri kıpkırmızı ve "bitkin" döndü, çünkü dışarıda "partiledik" Anne

bu partilemek de neyin nesi, diye sormuştu Bummi, sen bu

tür işler için fazla yaşlısın, onla bunla mı düşüp kalkıyorsun? o anlama mı geliyor?

hayır, *bakireyim* ben (bu da mı ironiydi?)

Bummi onun sözüne inanmayı tercih etmişti, öyle de kalmalısın, unutma ki sen Nijeryalısın, şu fahişe İngiliz kızlarından değilsin, şimdi etli orman yahnisinin buzunu çözdüreyim de senin için, bu gece akşam yemeğine onu yiyelim

aç değilim, zahmet etme, demişti Carole odasına gitmeden önce, kapıyı kapatmış, ancak ertesi sabah çıkmıştı dışarı

Carole bir yatırım bankasında çabucak iyi bir iş bulunca Bummi mutlu olmuştu, onun morgıçla ev almak için para biriktirmek üzere evde kalmaya karar vermesine

Carole'u tatlı dille ikna etmeye çalışıyordu kiliseye gidip onun için seçtiği üç genç Nijeryalıyla tanışsın diye, hepsi de iyi okulları bitirmişlerdi, hepsi de eli yüzü düzgün çocuklardı (çirkin torunlar istemiyordu)

şu sıralar gerçekten ilgilenmiyorum, demişti Carole

fazla erteleme, diye uyarmıştı Bummi onu, otuzuna geldiğinde vaktin geçti demektir

böylece her şey gayet yolunda gitmişti birkaç yıl boyunca, Carole geç saatlere dek çalışıp çoğu gece City'ye daha yakın oturduklarını söylediği arkadaşlarında kalsa da

sonra bir sabah kahvaltıda (Carole için bir fincan şekersiz kahve) Bummi kızının üniversiteye gitmeden önce bayıldığı, sonraları sıcak çimentoya benzediğini, yenir yutulur bir şey olmadığını söylemeye başladığı tatlı patates lapasını kaşıklarken

Carole, seninle paylaşmak istediğim bir şey var, dedi (tipik İngiliz işte, mesele neyse doğruca söylemek yerine bütün bu *paylaşma* girizgâhı)

ben nişanlandım Anne, evleneceğim

kızı mutfak zeminindeki solmuş parkeye konuşuyordu, sanki daha önce hiç görmemiş gibi, oysa o doğmadan önce oradaydı o parke

Freddy diye harika bir adamla

Bummi beyninin içinde havai fişekler patlıyormuş gibi hissetti (ateş çemberleri ve füzeler)

ne bu şimdi? diye geçiyordu aklından, bu kız bana daha anasıyla bile tanıştırmadığı bir adamla mı evleneceğini söylüyor? ne zamandır devam ediyor bu iş? diye sordu Bummi, ağzındaki lapayı yutamamıştı, gerçekten de sıcak beton gibi geliyordu

bir süredir, dedi Carole, ha, bir de beyaz, İngiliz, diye mırıldandı, ne zamandır çıkıyoruz, ona gerçekten âşığım, işte hepsi bu kadar

işte hepsi bu kadar

Carole doğrudan Bummi'nin yüzüne baktı, bundan böyle beni hiçbir şekilde durduramazsın Anne diyen bir ifadeyle

Bummi ona kadar saymaya çalıştı, ancak 9,2'ye gelebilmişti ki sandalyesinden fırlayıp kalktı, o kadar hızlı kalktı ki Carole da sıçradı yerinden

neden içime dert olmak istiyorsun böyle, ne bu ha? doğru mu bu, oyun mu bu, dalga mı geçiyorsun? babanın ömrüne tükürmek var mı böyle! sen bu aileyi nasıl bir utanca sürüklemek istiyorsun? benim başımı öne eğmeye kalkma bak! bak tanımam seni, tanımam, tanımam

Bummi minicik mutfağı arşınlamaya başladı bir yukarı bir aşağı, Carole bir köşeye sıkışıp kaldı

kızının kafasına şöyle bir tane geçiriverme isteğini dizginlemişti, çünkü küçük bir kızken bile ne kadar yaramazlık ederse etsin, Bummi kendi rahminin içinde dokuz ay boyunca şekillenip de dünyaya gelen bu dünyadaki tek kişiye asla el kaldıramazdı

Guy's Hastanesi
Great Maze Pond
Waterloo
Londra SE1
Büyük Britanya Birleşik Krallığı'nda
sapasağlam, eksiksiz, kusursuz doğurduğu, doğar doğmaz annesinin huzur veren sütü için ağlayan çocuğa

Bummi Augustine'in hayatta olmasını diledi, konuşup da kızlarının aklını başına getirsin diye, yabancı bir ülkede yüksek bir binada tek başına çocuk yetiştirmek istememişti o

Carole on üç yaşında, huysuz çağlarından geçerken ne kadar çaresiz hissettiyse kendisini Bummi, öyle bir çaresizlik duyuyordu şimdi, Carole okulu asmaya başlamıştı o zamanlar, yüksek notları çakılıp düşmüştü, haftasonları yatak odasına kapanır, elini yıkayıp yemek yemek ve tuvalete gitmek için çıkardı sadece

n'apıyorsun içerde?

uyuyorum, yorgunum Ana, derdi kapıdan

neden hep yorgunsun sen, tek yapman gereken okula gidip kafanı çalıştırmak, bense bütün gün ellerimin ve dizlerimin üstünde temizlik yapıyorum, kim yorulacakmış? sen mi ben mi?

Bummi kilisedeki kadınlardan tavsiye istediğinde, ona buluğ çağının hormonal problemlerindendir, geçer demişlerdi

geçmişti

bir yıl kadar sonra

akıllı küçük kızı artık çocukluğunu uyuyarak geçirmiyordu, çoğu konuda sınıfta birinci olmaya dönmüştü

öğretmenlerinden biri, Mrs. King, çok düşünceli bir hanımdı, kızıyla özel olarak ilgilenmiş, yardım etmişti, Carole şimdiki görev ahlakını devam ettirirse çok ilerilere gitme becerisine sahip Mrs. Williams, derdi

Carole zengin insanların gittiği meşhur üniversiteye girince Bummi o kadar gurur duymuştu ki kızının üniversiteye kabul mektubundan bir değil, iki değil, tam *üç* kopya almıştı

çerçeveletip asmıştı onları –birini koridordaki duvara, birini tuvalete, birini de televizyonun üstüne, televizyon seyrederken arada göz atardı o mektuba

bu mektubun, Carole'u gerçek kültürünü reddetmeye götüreceğini tahmin edememişti

Bummy mutfağın bir köşesinde dikilen kızına baktı, hareket etmenin güvenli olmadığını düşünen bir hayvan gibi kısılı kalmış

çocuğunun kendisinden korkmasını istemezdi

Carole, dedi, hadi otur, gel, dinle beni, bak sen bu yeniyetme Freddy tipini pek tanımıyorsun, ama ben senin bütün ömrünü biliyorum, sen benim için her şeysin, o kim oluyor? aslını kaybedersen bu ülkede tutunmanın bir anlamı yok, sen İngiliz değilsin, yoksa kendi kendini mi doğurdun?

Nijeryalısın sen, her şeyden önce ve her şeyden sonra

Carole, zavallı babanın hatırı için bir Nijeryalıyla evlenmelisin, yanlış mı? bunun istenen sonucu vermediğini görünce Bummi karar verdi, bundan böyle Carole'u görmezden gelecekti, o akşam başlayacaktı buna, Carole her zaman olduğu gibi pazar günkü akşam yemeklerini hazırlama umuduyla mutfağa geldiğinde

buzdolabı bomboştu, ekmek, süt, margarin bile yoktu, Bummi hepsini bir çöp torbasına doldurmuştu

Bummi kızını görmezden gelmeyi sürdürdü

otururken oturma odasındaki üç kişilik kanepede, genellikle karşılıklı oturdukları ve köşedeki düz ekranlı TV'de artık hangi Nollywood DVD'si oynuyorsa kameranın titreyip durduğu, üstüne gürültüyle yorumlar yapıp durdukları,

Carole'un yorgun ayaklarına her zaman olduğu gibi kakao yağıyla masaj yapmasına izin vermedi, duymazdan geldi onu sana bir fincan sıcak süt hazırlayayım mı Anne, diye nazikçe sorduğunda

Bummi kanepenin öbür ucunda oturdu taştan yüzü sessiz, düzenli aralıklarla burnunu çekip gözlerini silerek ta ki kızı odadan çıkıp gidene dek

ondan sonra Carole bir daha onun karşısına çıkmadı, geceleri eve geç gelip de kapıdan iyi geceler diye seslendiğinde Bummi hiç cevap vermedi, hemşerisi Buchi Emecheta'nın yazdığı *The Joys of Motherhood*'u [Anneliğin Neşesi] okumaya devam etti, kiliseden arkadaşı Hemşire Flora'nın tavsiye ettiği bir romandı, Bummi sıkıntılarını ona açtığında

Hemşire Flora ona romandaki annenin, Nnu Ego'nun da acı çektiğini söylemişti, oku bak, kendini daha iyi hissedeceksin Hemşire Bummi

sonra Carole'un mutfaktan banyoya, oradan kendi odasına geçen ayak seslerini, kapıyı gürültüsüzce kapattığını duyardı Bummi, onun her gece ağlaya ağlaya uyumasını beklerdi

sonra bir sabah Bummi mutfakta ana caddede Bangladeşli mini marketten aldığı, köşede zenginlerin gittiği mini mini paketlerdeki pirinçten yirmi kat daha ucuz büyük boy Basmati pirincini ayıklarken

Carole girdi içeri, işe gitmeden önce, her zaman olduğu gibi tepeden tırnağa *İngiliz* görünüyordu, denizci mavisi yağmurluğunun kemeri sıkıca bağlanmış, incecik beli ortaya çıkmış, saçları topuz yapılmış, boynunda inciler

Freddy'nin yanına taşınıyorum Anne, sevinmişsindir bunu duyduğuna, bir daha beni görmen gerekmeyecek

orada dikiliyordu, Bummi'nin onu görmezden gelmesini bekleyerek, ama o anda bir şey oldu ve Bummi onu gör-

mezden gelmekten vazgeçmenin doğru olduğuna karar verdi, onunla konuşmamak zor olmuştu, haftalar geçmiş, iki ay, neredeyse üç ay olmuştu, yarası derinleşmişti, ağzından ne çıkacağını bilmediğinden korkuyordu

çok kızgınım nicedir, halim yok konuşacak

kızını evlatlıktan reddetmek istemiyordu

hayatında kalan, sevdiği tek kişiydi

bak buraya, dedi Bummi, pirinç paketini işaret ederek, İngilizler paralarını pahalı süpermarketlerde güzel ambalajlı, aşırı pahalı mallara harcamayı seviyor, sonra da otobüs kuyruğunda ekonominin battığından bahsediyor, *bana* pis pis bakarak, iş onlara geldiğinde, evet, *onlar* batıyor, gösterişli reklamlara düşkün oldukları için, sonuçta kişisel bütçelerinde büyük bir çöküş oluyor

siz İngilizler, demek istiyorum, öyle pis pis bakanlara, bu ülkede nasıl alışveriş yapılacağını *bana* sormalısınız, çünkü biz göçmenler bu işte sizden daha akıllıyız, çünkü üstünde "bir saçım kakule" ya da "ince safran şeritleri" yazan güzel, küçük kavanozlara konmuşlar diye baharatlara saçma sapan paralar ödemek istemiyoruz

"saçım" da ne demek? söyleyiver hele? "cömert bir tutam"? yarım kilo mu bir kilo mu? bir *tutam* bir tutamdır, *salaklar*, sonra bir de bizim iyi kalite, ucuz göçmen dükkânlarımıza burun kıvırırlar, teröristlerce kaçırılırlar ya da sıtmaya falan yakalanırlar diye içeri adım atmaya cesaret edemezler

ayrıca pazarda alnımızda "kazıkla beni, çünkü aptalım" yazıyor diye söylenen fahiş fiyatı ödemek yerine, iyi bir fiyata satın almak için pazarlık yapmayı da biliriz biz

neden yarım kilo elmaya bir sterlin verecekmişsin, hakkını savunup pazarcıya bastırdığında daha ucuza alabilecekken, adam bitap düşüp sonunda sırf senden kurtulmak için bedavaya verecekken?

zaman içinde böyle böyle biriken tasarruflarla bütün bir tavuk alabilirsin, kasapla da aynı şekilde pazarlık edersen
bir tavuk birkaç yemeğe yeter, çorba yaparsan
hem de belinin inceliğini korumuş olursun
demem o ki sen bir Nijeryalısın, ne kadar yüksek ve kudretli olduğunu düşünürsen düşün
müstakbel kocan ne kadar safkan İngiliz olursa olsun
kendin ne kadar safkan İngilizmişsin gibi yaparsan yap
hele bana bir daha Anne diye seslenirsen, seni ağzından burnundan kan gelene kadar döverim sonra da çamaşırlarla birlikte balkona asarım baş aşağı kuruman için
ben senin ananım
şimdi ve her zaman
asla çıkarma bunu kafandan, oldu mu?
o sözlerini bitirdiğinde Carole'un yanaklarından akıyordu rimeli yol yol, Bummi çocuğunun bedeninin sıcaklığını bir kez daha hissettiği için minnettardı birbirlerine sarıldıklarında
o sabah gözyaşları içinde evden ayrıldı Carole, anasına teşekkür ederek onunla yine konuştuğu için, çünkü, demişti, özbeöz annen sen yokmuşsun gibi yaptığında, ölmüşsün gibi oluyor sanki
Bummi Carole'un arkasından bakmıştı, onu zemin kata götürecek olan sidik kokan asansöre binerken
kızı çok geçmeden tümüyle onlara ait olacaktı.

2

Bummi kendi anasının bohçasını nasıl topladığını hatırlıyor Nijer Deltası'ndaki Opolo'dan kaçıp kurtulmak için
Bummi'nin babası Moses kaçak mazot arıtırken havaya uçtuktan sonra
bataklıklarda ham petrol varillerini ısıtmak tehlikeliydi, bu ev sanayiinin alevlerine fazlaca yakın dururken

açıkta yanan bir ateşten sadece iki varil ötede petrolden mazot üretmek tehlikeliydi

bütün Delta biliyordu, ama petrol şirketlerinin devasa sondaj aletlerinin gezegenin geri kalanına kıymetli enerji temin etmek için yerin binlerce metre altından milyonlarca varil petrol çektiği bu harap olmuş diyarda başka nasıl hayatta kalınırdı ki

o enerji üreten topraklar çürümeye terk edilmişken

Bummi'nin babası göçüp gidince, manyok ve tatlı patates yetiştirdikleri arazisi, güpegündüz gasp edildi akrabalarınca

sen onun yasal değil, nikâhsız karısısın diye bağırdılar[6] Iyatunde'ye, cenazeden sonra doğruca kulübesini basıp

defol git buradan hemen-şimdi, burası bizim artık, ayak bastığını görmek istemeyiz buraya bir daha, zırnık almayacaksın buradan!

Bummi, anasıyla birlikte yaptığı uzun yürüyüşü hatırlıyor, ormanın içinden dedesigillere

eşyalarını taşıyarak başlarının üstüne yerleştirdikleri iki sepette

anasının ömrünün başladığı küçük mü küçük kulübede dedesi onlara Bummi'yi buluğ çağına erer ermez evlendireceğini bildirdi,

gitsin hazırlansın çabuk, ben onun çeyiz parasını halledeceğim, çok sorun çözecek benim için, bu cep delik her yerde

o gece anası Bummi'ye babasının geleneksel hayat tarzı-

6. Bummi'nin anlatıldığı bu bölümde yazar, Nijerya'da yerli dil ve İngilizce'nin birleşmesiyle oluşan pidgin dilini yer yer, özellikle de Bummi'nin Nijerya'daki hayatını anlatırken kullanır. Nijerya Pidgin'i Ingilizce ve Nijierya'nın yerli dillerinden ayrı, ama onları bir araya getiren bir dil olduğu için Türkçeleştirme sorununu, yer yer kırık bir Türkçe yaratarak çözmeye çalıştım. Yöresel ağızlara başvurmayı, okuru metindeki mekândan koparıp Türkiye'de alakasız bir mekana taşımak istemediğim için düşünmedim. Nijerya pidgini, ülkenin tamamında 250'yi aşkın etnik grubun yanı sıra batı ve orta Afrika'da Benin, Gana ve Kamerun'da da her bölgenin kendisine özgü sözcük eklemeleriyle konuşulur. (ç.n.)

nı çocuğuna dayatmasına izin vermeyeceğini söyledi, nasıl ki kendisi on dördüne geldiğinde kendi kocasını kendisi seçmişse

ertesi sabah kendisi ve Moses'ın biriktirdiği azıcık parayı gizleyip vücuduna sardığı kumaşın katları arasına, Bummi'nin elinden tuttu babası uyanmadan önce ve günün yirmi dört saati yanan rafinerilerin saldığı, nemli gökyüzünde yüzlerce kilometre boyunca uzanan turuncu gaz alevlerinden kaçtılar

kaçtılar zehirli dumanlardan, havayı solumayı çok zorlaştıran, çünkü derin derin nefes almak demek yavaş yavaş ölmek demekti

suyu içilemez hale getiren asit yağmurundan kaçtılar

ekinleri zehirleyen petrol sızıntılarından kaçtılar, balçığa dönmüş bulanık derelerde hastalanmış balıklardan, sudan çekildiğinde yapış yapış kara petrole bulanmış balıkçı sepetlerinden

kerevit, yengeç, ıstakoz –öldüler

kılıç balığı, yayın balığı, sarı ağız –öldüler

iskarmoz, bongashad, pampano –öldüler

* * *

Lagos'a doğru yola çıkmışlardı, orada Yüzen Makoko'ya taşındılar ve kazıklar üstüne kurulmuş bambu bir kulübeyi paylaştılar başka bir aileyle, dışarıda oturmak için bir platform vardı ve karanlık, pis sularda yol almak için bir kano, ortak kullandıkları

anası kalabalık Lagos şehrinde her yerde iş aradı, eski pis elbiselerinden ve kararmış terliklerinden ötürü çok utanan Bummi'yi peşinde sürükleyerek

Bummi büyük şehirden nefret ediyordu, gürültüsünden, onu ezmeye çalışan şehir arabalarının pis egzozlarından

anası en başta sokaklarda közlenmiş mısır ve puf-puf satmayı denedi, başka satıcılar onu kışkışlayana dek, bu bizim pazar, defol git burdan!

Bummi anasının iş dilenerek kendisini küçük düşürmesini izledi, yöredeki bir hızarhaneye vardılar, kesilen ağaçlar içeride birbirine bağlanıyor, yüzen bir orman haline getirilip nehirden şehre çekiliyordu

anası müdürü buldu, Labi'yi, cesurca yürüdü yanına, kendisinin de adamlar kadar güçlü olduğunu söyledi, görmüyor muydu çiftçiliğin güçlendirdiği kollarını?

Oga[7], çocuk var bende yemesi gerek, yaparım ben bu işi, gidecek yerim yok, ver bana bu işi lütfen

anası hızarhanenin insanı sağır eden gürültüsünde, toz dumanında haftada altı gün çalışıyordu, erkekler kendilerinden fazla çalıştığını görünce ona alışmışlardı, öyle diyordu

sonra bir gün Labi artık keresteleri başının üstünde taşımasına gerek kalmadığını söyledi, budalaların yapacağı bir işti, eşeklere layık, o budala değildi, hızarın çalıştırılmasına yardım edebilirdi

başta anası mutluydu, başını iki yana sallayarak eve geldiği güne kadar, o adam, bana dedi ki bedava yemek yok

daha iyi bir hayatımız olsun, bu sefaletten kurtulalım diye gideceğim

yine hayatta kalacağız yavrum

Bummi, hafta içinde onu lagündeki yüzen okula götüren bir kanoyla alınıyordu evden, okulda öğretmen her öğrenci gelir gelmez ücretini alıyordu, yoksa eve gönderiliyordu çocuklar

hiç başına gelmedi böyle bir şey, çünkü anası bir lokma koymazdı ağzına da onun bir tek dersi bile kaçırmasına razı gelmezdi

7. Nijerya dilinde patron. (ed.n.)

Bummi'ye eğitime, eğitimli bir kocaya ve masa başında oturan eğitimli insanların yaptığı, iyi para getiren bir işe doğru gittiğini söylüyordu, ilerde kocası ölürse kendisini ve çocuklarını geçindirebilecekti

Bummi on beşindeyken o düşünülemez şey oldu

tekleyen, buharlı testereyi yerine oturtmaya çalışırken anasının ayağı kayıvermiş ve yeterince hızlı hareket edememişti testerenin dişleri acımasızca yeniden çalışmaya başladığında

Labi okula geldi Bummi'ye kötü haberi vermek için

okulun zeminindeki bambu çıtaların üstüne çöktüğünü, aşağıda kaynaşan dalgaların içine ağladığını hatırlıyor Bummi, kanoya bindiğini ve kulübesine geri götürüldüğünü, orada kıvrılıp bir top olduğunu

Labi'nin bir aylık kirasını ve okul parasını ödediğini, akrabalarını aradığını söylediğini hatırlıyor, anan için değil ha, senin için yapıyorum bunu

uzak bir kuzen bulmuştu, Ekio Teyze, ev işleri ve çocuk bakımına karşılık kapısını açacak ve eğitim masraflarını karşılayacaktı

Bummi rahatlamıştı, artık Lagos'ta kendi başına ayakta durması gerekmeyecekti

pazarda alışverişe yalnız çıktığında adamlar üstüne üstüne gelirdi

koca bir arabası olan koca göbekli koca bir *oga* gibi, kapatması olmasını teklif etmişti ona

purosunun dumanını suratına üflerken

özel bir anlaşma sadece

Ekio Teyze beton evinin ön kapısına geldi Bummi kapıyı çalınca, henüz taptaze acısıyla, onu saygıyla selamlamak için yere kapaklandı Bummi, teyzesinin onu selamlamamış olmasına üzüldü, uzun zamandır kayıp olan bir akrabaydı ne de olsa

seni kabul ettiğime minnettar olmalısın, dedi Ekio Teyze Bummi'ye üç katlı beton evini gösterirken, Bummi ilk kez giriyordu içine bambudan yapılmamış bir evin, odaları başka odalara açılan

birine çocuk odası deniyordu, çocukların oyuncaklarıyla oynaması için

biri Mrs. Ekio'nun "gardırop odası"

Bummi çok geçmeden teyzesinin, günlerini moda dergileri okuyarak, güzellik salonuna giderek, "hanımlarla öğle yemeğine çıkarak", gerektiğinde yemek pişirerek ve videolar izleyerek geçirdiğini anladı

Bummi okula gitmeden önce ve okuldan geldikten sonra her çağrıldığında koşup bakmalıydı

Buuumiiii!!! diye bağırırdı Ekio Teyze, yatakta sabah çayını içmek istediğinde ya da mobilyalar yeterince cilalanmamışsa ya da çocuklar giysilerini dağıttığında ya da mutfakta yardım gerektiğinde ya da Bummi onun için televizyon kanalını değiştirsin diye ya da marketten bir şey istediğinde

Buuumiiii!!! diye bağırırdı Ekio Teyze tırnağı kırıldığında, bana törpüyü getir *derhal*, Bummi okuyor olsa da, tuvalette kabız olsa da, ev ödevini yapıyor olsa da, o iki oğlan çocuğunun birbirlerini öldürmeden banyo yapmalarına yardım ediyor olsa da

kendisi bahçe hortumuyla yıkanmak zorundaydı

* * *

Buuumiii!!! diye çağrıldığını işitti Teyze'nin çayına tükürürken, seni yaralayacağım hanım diye söylenirken, seni yaralayacağım, sevimli plastik bir altlıkla küçük bir tepside götürürken çayını

Buuumiii!!! diye çağrıldığını işitti markete gittiğinde, zih-

ninin koridorlarında bir yankı olduğunu fark ettiğinde bu sesin, eve, neden bu kadar geç kaldın? diye soran Teyze'ye döndüğünde, sen beni aptal mı sandın? oğlanlarla mı fingirdeşiyorsun?

Buuumiii!!! uykusuna girdi, bu evi de yitirdiğini gördüğü kâbuslara, daha önce Lagos ve Opolo'da olduğu gibi

Buuumiii!!! diye çağrıldığını işitti Ibadan Üniversitesi'ne giden otobüste otururken, matematik öğrenimine başlamıştı orada, aşırı kalabalık konferans salonunda

öğrenciler yere oturmuş, merdivenlere

ilk derste arka sıralarda uyuyakaldı

bir sonraki derse hazırlık için boş salona giren bir asistan uyandırdı onu

Augustine Williams adında genç bir adam

Augustine

o gün onu öğle yemeğine davet etti, çok güzel bir kız olduğunu söyleyerek, biliyordu oysa olmadığını

Augustine

sonra hep arayıp buldu onu öğle aralarında bir ağacın gölgesine oturup ugba ve abacha ya da biberli salyangoz, suya ya da moi moi yemek için

çok geçmeden ikisi onları kampüsün geri kalanından ayıran bir kuvvet alanında var olmaya başladı, nasıl oldu bu? şans eseri tanışmış ama birbirlerini ezelden beri tanırmış gibi hisseden iki insan

kıprtısızken yüzündeki kederi görebildiğini söylerdi, onu gizemli ve ayartıcı gösteren

şaşırmıştı onun içini görmeye çalışmasına, birinin görebilmesine, şimdi gizemli ve ayartıcı mıydı? aynada kendisine baktı her açıdan o akşam, onun gördüğü gibi görmeye çalışarak kendisini

kadınlara tuvalet muamelesi yapan üniversitedeki oğlanların tersine, onu öpmeye çalışmadan önce epey bekledi Augustine –sol yanağına hızlı bir dokunuş, üç gün yıkamadı yanağını Bummi

Augustine hayatındayken o kadar da yalnız hissetmiyordu kendisini Bummi

bir çemberin iki yarısıydılar tamamlanmaya çalışan

Augustine evlendiklerinden beri aynı evde oturan, sosyal hizmetler görevlisi babası ve daktilocu annesiyle büyümüştü, onların anne babaları da geleneksel bir hayat sürmüştü, kardeşleri, teyzeleri, amcaları da, pazar öğleden sonraları gelirlerdi, fu fu'lu okra çorbası, buku güveci, palmiye cevizi yağıyla pişirilmiş susamlı ıspanak yahnisi, sebzeli tatlı patates, şehriye, spagetti, kızarmış tavuk ve salatadan oluşan ziyafet için

Bummi'den karısı olmasını istediğinde, ailesinin onu kabul edeceğine söz verdi, ona kefil olacak yakın bir ailesi olmasa da, annesiyle babası evliliğin aşk ve uyuma dayanması gerektiğine inanırdı, başka her şeyden fazla

ilerici olmakla gurur duyarlardı

Augustine'in evinden içeri girdiğinde saçları yenice ütülenmişti Bummi'nin, üstünde beyaz, dantel bir elbise, mütevazı bir boyda, dizlerinin hemen altında, ayaklarında yenice beyaza boyanmış Bata sandaletler

hoş geldin demişti Mrs. Williams onu oturma odasına alırken, gün ortası güneşini kesiyordu çiçekli perdeler

Mrs. Williams'ın üstünde mavi kuşların uçuştuğu zarif bir *bubu*

hasır kanepede kaskatı oturan Bummi'nin yanına yerleşti, eskilerin çerçeveli siyah beyaz fotoğraflarına bakıyordu Bummi, duvarları en tepeden birleştiren kirişin üstüne asılı

Mrs. Williams Bummi'nin elini aldı iki elinin arasına, tuttu onları, Bummi hayret etti o ellerin yumuşak sıcaklığına, kendi annesinin elleri sert ve pürüzlüydü

Mrs. Williams oğlunun onurlu ve sorumlu bir insan olmasını istediğini söyledi, bir annenin istemesi gereken tek şeydi bu

çeyiz istemiyoruz, duamızı aldın, bizim kızımızsın artık

Bummi çok şanslı bir kız olduğunu düşündü

Augustine o kadar şanslı hissetmiyordu, böyle yakınırdı pazar öğleden sonraları uzun yürüyüşlere çıktıklarında, puslu gün ışığında kilometrelerce uzanan mısır tarlalarının yanından geçerken

ailesinin iyi bağlantıları yoktu, hükümette ya da şirketlerde ekonomi alanındaki doktorasına uygun bir iş bulmasını sağlayacak

İngiltere'ye giderse onu bir işadamı ya da danışman olarak dünyanın dört bir yanına götürecek bir iş bulacağına emindi

nihayetinde New York, Los Angeles, Cenevre, Cape Town, Ibadan, Lagos ve tabii ki Londra'da mülkleri olacaktı

yapacaktı, evet, yapacaktı

Tanrı'nın inayetiyle.

3

Tanrı'nın inayetiyle

Bummi ve Augustine Britanya'ya göç ettiler, orada da vasıflarına uygun bir iş bulamadı Augustine

bir minivanın koltuğuna oturdu, iş hayatında (ithalat-ihracat) tutunmasına yetecek parayı biriktirene kadar

Britanya ile Batı Afrika arasında ticaret imkânlarını araştırdı, Türkiye, Endonezya ve Bangladeş'te ucuz işçi çalıştırılan atölyeler üzerinden

maalesef Londra, düşündüğünden daha pahalıydı, tasarruf etmek imkânsızdı ve Nijerya ekonomisi düşüşe geçince memlekete nakit göndermek zorunda kalacaktı

Bummi ile Augustine İngiltere'de, en azından, çok çalışıp büyük hayaller kurunca başarmaya bir adım kalmış olacağına inanmakla hata ettiklerini kabul ettiler

Augustine espri yapardı kestirmeler, dar sokaklar, tek yönlü caddeler ve çıkmazlar konusunda ikinci doktoramı yapıyorum diye

Denklermiş gibi davranıp onunla konuşamayacak kadar üstün olduklarını düşünen yolcuları taşırken

Bummi insanların onu olduğu gibi (eğitimli bir kadın) değil, yaptığı işle (temizlikçi) değerlendirdiklerinden yakınırdı

bilmiyorlardı onun içinde kıvrılmış duran, Ibadan Üniversitesi Matematik Bölümü mezunu olduğunu belirten parşömen bir sertifika olduğunu

o da bilmiyordu, Üniversite Rektörü'yle el sıkışıp kurdeleleyle bağlanmış diplomasını almak üzere yüzlerce insanın önünde mezuniyet kürsüsüne çıkarken bir Üçüncü Dünya ülkesinde alınmış birinci sınıf bir diplomanın yeni ülkesinde hiçbir anlamı olmayacağını

özellikle de üstünde adı ve milliyeti yazıyorsa

iş başvurularına verilen ret cevapları öyle düzenli dolduruyordu ki posta kutusunu, mutfak lavabosunda yakıyordu onları bir ayin gibi

küle dönmelerini izliyordu, delikten suyla akıp giden

işte bu yüzden kızları doğduğunda Carole adını verdiler ona

Nijeryalı bir ikinci ismi yoktu

Augustine geceleri çalışırdı, giysileriyle yığılır kalırdı ya-

tağa, bütün gün içtiği sigaraların ve eve geldiğinde içtiği fazladan sert biranın kokusu üstünde

tam Bummi yataktan sürünerek çıkarken

yeni şehrinin kısılmış sokak ışıkları altında beliren mahmur gözlü işçiler kafilesine katılmak üzere, boş caddeleri yarıp geçen iki katlı otobüslere zar zor tırmanıp

bu ülkede daha iyi bir hayata kavuşmayı uman diğerleriyle uykulu bir sessizlik içinde otururdu, kışın yorgan ceketine sarınıp ayakları içi keçe kaplı botlar içinde, uykuya hasret, ineceği duracağı kaçırma korkusuyla, tuvaletlerdeki katılaşmış dışkıları kazıdığı ve insan atıklarıyla temas etmiş her şeyi dezenfekte ettiği ofis binasına gitmek için

ölü deri hücrelerini vakumlu süpürgeyle çektiği, yerleri paspaslayıp cilaladığı, kâğıt sepetlerini ve çöp kutularını boşalttığı, klavyeleri temizleyip monitörleri sildiği, masaları ve rafları cilaladığı ve genel olarak her şeyin lekesiz ve tozsuz olmasını sağladığı

en iyisini yapmaya çalışırdı, kendi işi olmasa da

Augustine hiç olmazsa Carole'a iyi bir baba olabileceğini söylüyor, annesinin mektuplarında ona salık vermeye devam ettiği gibi

uzak, otoriter, iletişime kapalı olma oğlum, küçükken kızına yakın ol ki büyüdüğünde de öyle olasın

Bummi kocasının Carole'la alt alta üst üste oynadığını görmeyi seviyordu, atmış gibi yapardı Augustine, kızı saatlerce sürerdi onu

deh Baba deh

Carole'a pazar sandıklarından bir bebek evi yapmasını sevmişti, onu boyamasını, mukavva mobilyalarla döşemesini, mandaldan bebekler yapmasını, ne kadar istisnai bir adamdı

bir gün ona biz burada yapamazsak, herhalde çocuğumuz yapacak dediğinde üzülmüştü

Augustine
sevgili Augustine, Westminster Köprüsü'nden geçerken ölmüştü kalp krizinden, Yeni Yıl'ın ilk saatlerinde sarhoş parti-cileri taşırken
üst üste nice geceler yolda abur cuburla karnını doyurmaktan
yılın en yoğun döneminde yevmiyeni ikiye katlarken, farkında bile olmadığın genetik kronik kalp hastalığından mustarip ömrünü yarıya indirdin

Bummi Cenaze Evi'nden içeri girip de sevgili Augustine'inin orada sadece bedenen yattığını gördüğü anda İnancı'nı kaybetti
kahverengi çehresinden uçup gitmiş hayat, grilik inmiş
ağzı zorla kapatılmış, çenesi sımsıkı, sanki çivilenmiş
içeri girdiğinde gözlerini açmadı ona sevgiyle bakmak için
onun kendisiyle konuştuğunu duymadı, ağladığında ona sarılmadı, yatıştırmadı onu

Bummi kilisesine, Tanrı Rahipliği'ne gidiyordu, hareket olsun diye, bekleniyordu bu, orada dostlarıyla huzur buluyordu
ama artık dua ederken, mezmurları ya da duaları okurken, ağzından çıkan sözcüklerin hiçbirine inanmıyordu
bir zamanlar Tanrı'nın işgal ettiği yer artık boştu, ebedi kurtuluş vaat eden bir tanrı yoktu, ağır bir darbeyle anladı yapayalnız, bir başına kaldığını
kendisinin ve Augustine'in öyle bir çaresizlik içine kısılıp kalmış olduklarını, öyle bir çaresizlik ki onu yırtıp atma becerilerini felce uğratan, anladı göç hayallerinde yer vermedikleri bir reddedilişin ağırlığıyla yıkılmış olduklarını
ve sordu kendisine –çocuğuma ebeveynlik yapacak, eve ekmek getirecek tek kişi olarak onu yetiştirmek için bu durumun üstesinden nasıl gelirim?

sordu kendisine – benim matematik derecem yok mu? ayrıca matematikte yüksek bir derece alacak zekâm yok mu bir profesörle yatmadan?

problem çözmekten zevk almıyor muyum?

sordukça kendisine, anladı ki Augustine'in yapamayacak kadar zayıf olduğu şeyi yapması gerekiyor

işe alınmayı bekleyen biri olmak yerine başkalarına iş veren biri olacaktı

kendi temizlik şirketinin sahibi olacaktı, Fırsat Eşitliği Gözeten Bir İşyeri olacaktı şirketi, diğer bütün temizlik şirketleri gibi

Augustine keşke yaşasaydı, yaşasaydı da duysaydı bu espriyi

o gece bir temizlikçi kadınlar ordusu çalıştırdığını hayal etti, çevreye verilen bütün hasarı temizleme göreviyle gezegenin dört bir yanına dağılan

Afrika'dan, kuzey ve güney Amerika'dan gelmişlerdi, Hindistan ve Çin'den, Asya'nın her yerinden, Avrupa ve Ortadoğu'dan, Okyanusya'dan, Kuzey Kutbu'ndan

milyonlarca temizlikçinin Nijer Deltası'na indiğini hayal etti, sapları mızraklara, ucu zehirli kılıçlara ve makineli tüfeklere dönüşmüş paspasları ve süpürgeleriyle

doğalgazı yakmak için göklere fırlatılan fişekler de dahil, petrol üretimi için kullanılan bütün teçhizatı yok ettiklerini hayal etti, temizlikçileri hepsinin altına bir bir barut doldurdu ve güvenli bir mesafeden patlatıp havaya uçmalarını izledi

yerli halkın danslarla, davullarla, ızgara balıkla kutlamalar yaptığını hayal etti

uluslararası medyanın –CNN, BBC, NBC'nin olayı görüntülediğini hayal etti

hükümetin az para verilen yerel milisleri harekete geçiremediğini hayal etti, çünkü Dünya Temizlikçi Kadınlar Ordusu'nun sayısal üstünlüğü gözlerini korkutmuştu

onları insanüstü güçleriyle buharlaştırabilirlerdi
sonra şarkı söyleyen kadın taburlarının nehirleri, dereleri onları kirleten kalın yağ tabakasından arındırdığını hayal etti, zehirli katmanlar gidinceye dek toprağı kazdığını
bu iş bittiğinde göklerin açıldığını ve artık hijyenik bulutlardan saf su aktığını hayal etti, bölge iyice temizlenip canlanıncaya dek
basit bir balıkçı olan babası Moses'ın derelerin şeffaf sularında kanosunu yüzdürdüğünü hayal etti, atalarının onurlu geleneğince ailesini geçindiren bir adamdı hâlâ
anasının sağ salim olduğunu, arazilerinde ırgatlar çalışırken rahat ettiğini hayal etti
Augustine'i hayal etti, Yeşil Finans Ekonomisti olmuş, evlerinin bahçesinde yürüyor, üstünde takım elbise, elinde bond çanta
Cenevre ya da New York'ta Birleşmiş Milletler'de verdiği son ekonomi ve çevre konferansından dönüyor

Bummi'nin, sürücülük kursu ve diğer şirket kurma maliyetleri için fazladan nakite ihtiyacı vardı; ne yapacaktı şimdi tanıdığı herkes zar zor geçiniyorken?
kilisesindeki Piskopos Aderami Obi dışında
Augustine öldükten sonra ona başka türlü davranmaya başlayan
onu her gördüğünde gözleriyle bedenini yiyip bitirmeye başlayan, sanki bir arada sunulmuş başlangıç, ana yemek ve tatlıymış gibi
konuştuğunda, Augustine'in taptığı cömert göğüslere konuşuyordu
kiliseden sonra güven vermek için koluyla sardığında, elini sırtından hafifçe indiriyordu, kalçalarının üstünde gezdirerek sinsice, o kadar sinsi ki başka kimse fark etmiyordu

önünden çekilmeye çalıştığında, daha bir yanaşıyordu

Piskopos Obi zengin bir adamdı, güçlü bir adamdı, iki bin kişilik cemaati yeryüzünde Tanrı için çalışırken ona her şeye kadir olma gücünü bahşetmişti

kadın cemaat üyelerine askıntı olmak hakkıymış gibi davranıyordu, bu durumda işini kurmak için ihtiyaç duyduğu parayı ondan ödünç istemek hakkıydı Bummi'nin

aylık gelirlerinin yüzde 10'unu onun yardım kâsesine öşür vergisi diye bırakmamışlar mıydı yıllarca? zar zor kazandıkları parayı

Augustine rahibin vaazlarına inanırdı, kilisesine maddeden bağlı olmanın Tanrı'ya bağlı olmak anlamına geldiğine, Tanrı'ya bağlı olmanın sözcüklerle ifade edilemez bir zenginlik getireceğine ve cennette kendisine ön sıradan bir koltuk ayrılmasını sağlayacağına

Bummi'yse olanı görüyordu, çok akıllı bir adam için çok kazançlı bir girişim

kocası da akıllı bir adamdı, sadece, iş Piskopos Obi'nin ağzından çıkan her sözcüğe inanmaya gelince beyni sarımsakla pişirilmiş gibiydi

aksini kabul etmezdi, piskopos kendisine özel bir jet ve Filipinler'de özel bir ada aldığında bile

tabii ki cemaatinin parasıyla

bir pazartesi sabahı, düzenlenecek bir ayin olmadığından, rahip onu kredisi hakkında görüşmeye çağırdı, artık geniş cemaatli bir kilise olan eski tombala salonunun odasında

Bummi onun giyinme odasında açgözlü elleriyle kendisini soymasına izin verdi

serbest kalmış, ideal büyüklükteki göğüslerini heyecanla avuçlamasına –sanki Noelmiş gibi

dantelli yeni iç çamaşırlarını (bir tane fiyatına on tane almıştı) aşağı indirmesine

içine girdiğinde nefes nefese kaldı ve inledi, sanki kendisinden geçmiş gibi, küçük şeytanlarını Bummi'nin içine sokup çıkardığı siyah plastiğe boşaltması fazla uzun sürdü, nihayet haykırdı Tanrı'ya şükürler olsun! kutsal adıyla kutsansın! Ah Tanrım lütfen bu dünyada herkese yer olsun ve herkesin karnı doysun tatlı tatlı, halleluya! Hemşire Bummi hallelluya!

Bummi amacına ulaşan rahibe cilveli cilveli gülümseyip hızla üstünü başını topladı

mavi ve mor elbisesiyle sarmaladı kendisini ve başörtüsünü yeniden örttü, rahip de fermuarını çekip kemerini bağladı

o artık bir işkadınıydı

bu da ilk işiydi

rahip ceketinin cebinden içi parayla dolu bir zarf çıkardığında bakışlarını kaçırdı mütevazı bir tavırla, düşük faizli bir krediydi iki yıl içinde geri ödenecek

onun dörtte birini kendi maaşıyla biriktirmeye kalkması iki kat daha uzun sürerdi

teşekkürler, efendim, dedi reverans yaparak, ağırbaşlı, Tanrı dileğimi yerine getirdi[8]

eve gitti yürüyerek, küvetini tuzlarla doldurdu, saatlerce yattı içinde, düzenli aralıklarla doldura doldura yeniden, terleyerek atmaya çalıştı adamı üstünden

kendisini ve kızını yükseltmek için ne kadar alçaldığını anlatmayacaktı hiç kimseye

gözlerini her kapadığında onun sıcak, doymak bilmez, sert dilini hissediyordu kulaklarında yalanırken, dudakları ona

8. Bummi burada Nijerya'da konuşulan, İngilizce ile yerel dillerin bir karışımı olan pidgin İngilizcesiyle "God don butta my bread" diyor, Türkçeye "Tanrı ekmeğime yağ sürdü" diye çevrilebilir. Prens Charles da Kasım 2018'de Nijerya gezisinde yaptığı konuşmada Nijerya Pidgini'nden bazı deyişlere yer vermişti ve bu söz de onlardan biriydi. https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2018/11/20/668604714/why-prince-charles-said-god-don-butta-my-bread-in-nigeria (ç.n.)

benim pis orospumsun diyordu, tombul yanaklarını yanaklarına dayamış, büyük elleriyle kalçalarını sıkıyor, koca karnını karnına yaslıyordu

bedeninin en kutsal yerine sokarken mızrağını.

4

Bummi BW Temizlik Hizmetleri Uluslararası Şirketi Genel Müdürü sıfatıyla müsrif insanların gittiği bir süpermarkette reklam yaptı, birkaç temizlikçi ve müşteri sıralandı, evler ve işyerleri, ama çok geçmeden hepsinin onu son dakikada hüsrana uğratabileceğini anladı

parkta yürüyüşe çıkmış gibi olmayacaktı, ama hayat parkta yürümek gibi değildi, öyle değil mi? güvenebileceği bir tek kişi vardı, kendisi

küçükten başlayıp büyüyecekti, çocuk sahibi olamayan ama olmak isteyen Hemşire Flora'nın gerektiğinde Carole'a bakmasına izin verdi ve kendisi de dışarıya çalışmaya yollandı

ilk müşterisi Penelope Halifax adında bir hanımdı

Camberwell'deki o büyük evlerden birinde oturuyordu, eskiden evin tavanarası odalarında hizmetçiler kalırdı

bugünlerde bu insanların gücü ancak haftalık temizlikçi almaya yetiyor

Bummi ön kapısı buzlu cam olan evden içeri girip de antre zeminindeki eski moda parkeleri, yüksek tavanları, büyük pencereleri, yukarı kıvrılan merdivenleri görünce İngiltere'de o zamana kadar nasıl da küçük bir dünyada yaşadığını anladı

tanıdığı hiç kimse böyle yaşamamıştı, kiliseden tanıdığı, kendi evleri olan Nijeryalı arkadaşları bile

böyle yaşamamışlardı

Penelope uzun boyluydu, emekli bir öğretmendi gayet hoş görünümlü, saçı boyalı cinsten ama ne sarı, ne gri ne de beyaz

vücuduna doğru dürüst oturmayan giysiler giyiyordu varlıklı bir kadın olduğunu saklamak için

Bummi İngiliz kadınları fazlalıklarını neden göstermez hiç anlamıyordu, ne kadar fazla olursan o kadar iyiydi, nezakette nasılsa burada da aynısı geçerliydi

onun kültüründe zengin kadın arzulanan kadındı

Penelope Carole'un okulunda öğretmenlik yapmıştı, Bummi antrede asılı, çerçevelenmiş bir veda kartından anladı

bunu söylemek istedi Penelope'ye, müşterisiyle dostane bir iş ilişkisi geliştirmek için, çünkü insanlar sizden hoşlanırlarsa size iş vermeye devam etmeleri ihtimali artardı

ama hanımefendi ona, çalışmak için buradasın dedi, lafazanlık yapmak için değil, sonra çekmeceleri, dolapları ya da gardıropları asla açmamasını tembihledi ona

cepleri ya da çantaları karıştırmamasını

Bummi kadının kafasını ısırıp koparmak istedi, ama dilini ısırdı onun yerine

çok geçmeden Penelope kendi kuralını kendisi bozdu ve Bummi'ye anlatıp durdu evin içinde peşinden dolanırken, ilk kocasının ne kadar berbat olduğundan yakınarak, mühendisti Giles, karanlık çağlara takılıp kalmış cinsiyetçi ahmağın teki, öyle diyordu Penelope, Tanrı'nın cezası ikinci kocası Phillip psikologdu, arkasını döner dönmez nerede azgın, sümsük bir yosma varsa peşine takılan uyuz itin teki olduğunu anlamıştı onun da

Bummi kadının dışının sofistike, içinin yontulmamış olduğunu düşündü

ama besbelli ki yalnızdı da, çocukları evden ayrılalı çok olmuştu

Bummi üzüldü onun için, her hafta mutfaktaki çöp kutusunun yanına bırakılan boş şarap şişelerini ortadan kaldırdı ağırbaşlılıkla

birkaç düzenli müşteri edinir edinmez personel alımına başladı ve başvuranlara ciddiyetini gösteren bir iş tanımı çıkardı

1 / belirlenen alanların temizlenmesi, çöp kutularının boşaltılması ve döküntülerin ortadan kaldırılmasında son derece becerikli olunması

2 / temizlik sürecinde kullanılan aletler ve kimyasalların iyi bilinmesi

3 / deterjanlar ve kimyasalların güvenli kullanılması, elektrikli süpürge kullanımında iyi bir beceri gösterilmesi, el süpürgesi kullanma, elle toz alma, parlatma ve silme hünerlerinin kanıtlanması

4 / su soğutucularını steril hale getirme becerisinin kanıtlanması

5 / ışıklandırma elemanlarının tozunun alınması ve metal donanımın parlatılmasında yetkinlik gösterilmesi

6 / titizlik ve ayrıntılara özende tam bir bağlılık gösterilmesi

7 / koruyucu giysiler giyme ve kişisel özenin önemi hakkında bilgili olunması

çok geçmeden dört Nijeryalı, iki Polonyalı ve bir Pakistanlıyı işe aldı

elemanlar, onun belirlediği profesyonel standartları tutturmak için bir eğitim programından geçtiler

Bummi bilgisayara ve internete aşinalık kazanmak için kütüphanede açılan bir akşam okuluna gitti ve bir muhasebeci tuttu, çünkü vergi kaçırdığı gerekçesiyle Holloway Hapishanesi'ne düşmek istemiyordu

Carole City'de bankacılık kariyerine başladığında Bummi'nin on kişilik bir ekibi vardı

içlerinden biri, kiliseden Hemşire Omofe en hoşlarıydı ve en titiz çalışanıydı

kocası Jimoh cep telefonu işini yürüttüğü Port Harrison'da ikinci bir eş almıştı kendisine ve oğulları Tayo ile Wole'yi yetiştirme işini Omofe'ye bırakmıştı, yapayalnız

iki kadın hemencecik arkadaş oldular, yerleri paspasla silip masaları parlatırken

bakar mısın şu adama? demişti Omofe, umarım yılanı hastalanır, buruşur da içten içe zehirler onu

herhalde onunla Bir Numaralı karısı olmak için evlenmedin? diye cevap vermişti Bummi ona

hayır, onun için evlenmedim, modern bir kadınım ben, bir dahaki sefere Britanya'ya geldiğinde, benimle kalmak isterse yahnisine fare zehiri koyacağım, çantalarını bırakır bırakmaz, yaptığım yemeği yer yemez üstlerinde giysi var mı yok mu belli olmayan genç kızlarla dolu gece kulüplerinde alır soluğu Guinness yuvarlaya yuvarlaya

cuma akşamı geç saatlerde ve cumartesi gecesi işe giderken metroda gözlerimle gördüm onları Hemşire Omofe, partiye gidiyorlardı, bu ülkenin genç kızları fahişe gibi giyiniyorlar

çünkü öyleler Hemşire Bummi, hiç saygıları yok kendilerine, benim oğullarımın da yok kendilerine saygıları, başlarında onları hale yola koyacak bir baba yok ya başına buyruk, olay çıkarıp duruyorlar ikisi de, daha dün aynasızlar geldi kapıma, benim oğlanlar otobüsün üst katında bir kadının soyulmasında şüpheliymiş, okuldan eve dönerken başka holiganlarla birlikte, ben onlara demedim mi yasalara saygılı insanlarla otobüsün alt katında otursunlar diye?

onlara vurduğumda ellerim geri sekiyor

sokağa çıkarmam diye tehdit ettiğimde takmıyorlar lafımı

bilgisayarlarını yatak odama sakladığımda kapıyı tekmelediler

ya kukuletalıların çete çatışmasında ölüp gidecekler ya da kodesi boylayacaklar, ben de ömrümün geri kalanını onları ya mezarlıkta ya da hapiste ziyaret ederek geçireceğim

bu mu benim kaderim?

onları Nijerya'ya geri gönder Hemşire Omofe, denenmiş ve test edilmiş çözüm değil mi nasılsa?

sen çözüm kadınısın Hemşire Bummi, demişti Omofe, Bummi'nin elini tutup sıkarak

birkaç ay sonra Omofe oğullarına Nijerya'ya tatile gidiyorsunuz dedi, vardıklarında oraya, Abuja'da parası banka kredisiyle ödenmiş katı bir yatılı okula götürüldüler

şimdi ben de yalnızım, demişti Omofe Bummi'ye onlar gittikten sonra, iki kadın pahalı kırmızı deri bir kanepede oturuyorlardı boş bir ofisin kabul odasında, bomboş bir caddede, bomboş bir ofis binasında, çok katlı, saat sabahın üçüydü

Bummi'nin hazırladığı tavuk, pirinç ve salatayı yiyorlardı

Bummi Omofe'yi görmeyi iple çekiyordu, işte ve kilisede, birlikte oturuyorlardı, ayrıldıklarında onu özlemeye başlamıştı, yeni arkadaşına kabul edilemez biçimlerde dokunmaya özlem duyduğunu anlıyordu

karı-koca gibi uzanıp yattıklarını hayal ediyordu

kötü hissetmiyordu, bilakis doğru geliyordu bu

bir sabah, işlerini bitirmiş, otobüse binip evin yolunu tutmak üzerelerdi ki Omofe New Cross'ta bir kule bloktaki evine davet etti onu, uyumaya

ayakları sızlıyordu, gözleri mahmur ve kan çanağı, koltuk altları terli

otobüs geldi, ofis çalışanları sürüsü, mis gibi parfüm ve losyon, şampuan, kahve, hatta diş macunu kokuları içinde indikten sonra onlar bindiler ve koltuklara yerleştiler, rahatça birbirlerine yaslanıp

Bummi bedeninin Omofe'yle birleşen yerinde bir karıncalanma hissediyordu

evim boş bir yuva dedi Omofe, birbirimize yoldaş olabiliriz

ikisi de banyolarını yapıp uyumaya hazır olduklarında Omofe yatak odasının kapısına doğru yürüyüp senin için Tayo ile Wole'nin odasında bir yatak hazırladım, dedi, ama ranza senin gibi bir kadına uygun değil

iki kişilik yatağımda benimle yatabilirsin istersen, daha geniştir

sen bilirsin

Omofe yatak odasının kalın halısının üstünde yalınayak yürüdü, krem rengi banyo havlusuna sarınmış, dolgun kahverengi sırtı ve bacaklarının arkası ışıltılı, peruğunu çıkarmış, doğal kahverengi saçları kısa, pırıl pırıl

sen bilirsin diye tekrarladı omzunun üstünden bakıp, yatağa vardığında sırtı Bummi'ye dönük, bıraktı havlusunu düşsün yere

Bummi transa girmiş gibi onun peşinden odaya girdi, Omofe'nin gevşemiş ve banyodan çıkmış sıcak bedenini keşfetmesine izin vermekten de alıkoyamadı kendisini

ikisinin de cömertti kıvrımları, göğüsleri dolgun

Omofe Bummi'ye eviymiş gibi geliyordu, onun uzmanca hareketleri sonunda çok yoğun bir hazla zirveye ulaştı

hareketleri ilerledikçe o da karşılık vermekten haz almaya başladı, ağzı istediği yerlerde dolandı durdu Omofe çığlık atıncaya dek

Bummi olabildiğince sık kalıyordu Omofe'de
uzun zamandır aç olduğunu itiraf etti kendi kendisine, üstünde durmamıştı, çünkü başka bir koca almayı düşünmezdi zaten
yeri doldurulamaz birinin yerini doldurmak imkânsızdı
bu farklıydı, Omofe bir kadındı

birkaç yıl sonra Tayo ile Wole Nijerya'dan döndüler, medeni gençlere dönüşmüşlerdi, kızgınlardı babalarına onları sadece iki kez ziyaret ettiği için, annelerine de ihaneti yüzünden
iki kadın muhabbetlerine Bummi'nin dairesinde devam etseler de Omofe'yle birlikte olmak tuhaftı, bir zamanlar Augustine'le paylaştığı yatak odasında ve kızıyla paylaştığı dairede, bu ağza alınamayacak şeyi yaptığını asla söyleyemeyeceği kızıyla
bastırmaya çalıştığı utanç ona doğru yürümeye başlamıştı
böyle bir insan olmak istemiyordu
bu o değildi

Bummi artık kendisini eğlendirecek kadar rahat olamıyordu, arkasını dönüp uyuyordu, Omofe'nin giderek çekingen bir hal alan dokunuşlarına karşılık vermiyordu
söyle bana, seni memnun etmek için ne yapabilirim Bummi? davranışlarımı düzelteyim ona göre
Bummi bilemiyordu ne söyleyeceğini, sorun Omofe'de değildi ki

* * *

arkadaşını evine yatıya davet etmeyi kesti, Omofe onu çağırdığında geri çevirdi
onunla aynı vardiyada çalışmayı da kesti, pazara onunla alışverişe gitmeyi de, kilisede ondan uzak durmaya başladı

Omofe Bummi'ye yolunda gitmeyenin ne olduğunu sorup bir cevap alamamaktan usandı, kesti onunla ilişkisini ve nihayetinde ayrılıp başka bir temizlik şirketinde çalışmaya gitti

sonraları kilisede görüldü Hemşire Moto'yla –*bütün halkların kardeşi*

Hemşire Moto bir büyük beden modeliydi ve kendisini çok beğenirdi, geleneksel giysiler giyer, Peckham Kraliçesi'ymişcesine poz verirdi

anacaddede kendi kuaför dükkânı vardı, eski katalog fotoları bütün duvarlara asılmıştı, Güney Doğu Londra Bölgesi Nijeryalı Hanımlar Topluluk Merkezi diye bahsederdi buradan

Bummi küstahça ve abes buluyordu bunu

Hemşire Moto ya kuşku uyandırırdı ya acıma, çünkü hiç erkek arkadaşı olmamıştı kimsenin bildiği, nişanlanmamıştı, evlenmemişti, başka kadınların kocalarıyla ilişkisi olmamıştı, hatta flört bile etmemişti onu isteyen erkeklerle

çoğu da isterdi hani

Bummi iki kadının arkasında oturmaya çalıştı

Hemşire Moto her zaman olduğu gibi dimdik ve gururlu, açık yeşil bubusu daha açık renkli tenini meydana çıkarıyor

Omofe'yse daha kısa, daha koyu renkli, hoş yuvarlak omuzları var Bummi'nin uzanıp dokunmak istediği dolgun çekici kolları, o kalın, gamzeli uylukları, iri, enfes kalçaları

Bummi'nin sanat eserlerine benzettiği ve körler alfabesi gibi hissedildiğini düşündüğü çatlakları

Bummi kilise dolarken iki kadının nasıl sessizce oturduğunu fark etti, sanki tanışmıyorlarmış gibi

ama aralarında mahrem bir şeyler vardı, başkaları da böy-

le mi düşünmüştü diye merak etti Omofe'yle onu yan yana oturuyor görünce

herkes ayağa kalkıp şarkı söylemeye başlayınca bedenlerinin içgüdüsel olarak birbirine yaslandığını fark etti

Bummi şaşırmıştı Omofe'nin başka birini bulmasına, bu kadar çabuk

buna ne kadar üzüldüğüne de şaşırmıştı.

5

Kofi

bordrolu temizlikçilerden biriydi, emekli aylığına ek gelir isteyen Ganalı emekli bir terzi

ekipteki çoğu kişiden yaşlıydı, ama daha çok çalışır, hiç de şikâyet etmezdi

ölmüş bir karısı vardı, beş yetişkin çocuğu, birçok torunu, bir de Herne Hill'de üç odalı bir evi, yıllarca belediyeden kiraladıktan sonra satın almasına izin verilen

kulaklarının üstündeki ve başının tepesindeki çalımsı gri saç kalıntılarından da vazgeçemiyordu

Bummi tıraş et bunları demek istiyordu ona

kabaktı kafası, kabul etmeliydi

* * *

Kofi

onu Brixton'da Ritzy diye bir sinemada, bir barda "Gana füzyon müziği gecesine" davet etti

kilise dışında, İngiltere'de ilk kez canlı müzik dinledi o gece Bummi

bir şarkıcı, davulcu ve gitaristten oluşan grubun sesini beğenmedi, ama ışıklandırmayı ve mini minnacık masaları be-

ğendi, atıştırmalık yiyebiliyor, limonata (kendisi için), fıçı bira (onun için) içebiliyorlardı kendilerine özel

diğer insanlar giyinip süslenmek zahmetine katlanmamış hırpani bohem tiplerdi

bütün ırkların ister istemez kaynaştığını, eşcinsel iki beyefendinin el ele tutuştuğunu, görünüşe bakılırsa kimsenin de bunu umursamadığını fark etti, tuhaftı

Kofi bu tuhaf ortamda rahat görünüyordu, ayağıyla müziğe ritm tutuyor, başını sallıyor, yabancılara gülümsüyordu, her ne kadar gri takım elbisesi ve kravatı ortama uymasa da, tıpkı Bummi'nin parlak turuncu etnik elbisesi ve saç bandı gibi

Kofi'nin masanın öbür ucundan kendisine bakışını sevdi, sanki dünyanın en güzel kadını oymuş gibi

ona hayatını sordu, omuzlarını silkmekle yetindi, söylenecek ne vardı ki?

bir kızım, bir işim, bir de ölmüş kocam

konuşmaya hazır olduğunda, dinlemek için buradayım bilesin, dedi Kofi

onu kendisinin gittiği Pentikostal Kilise'ye davet etti –Bummi reddetti

okul futbol takımında oynayan torununun maçını izlemeye davet etti –kabul etti

en küçük kızının düğününe davet etti –çok erkendi

evinde yemeğe davet etti, Bummi kabul etti bu teklifi, onun pişirdiği palmiye fındığı çorbasını, fermente mısır hamuru toplarını, kuzu pirzolası ve lahanayı beğendi

bu adamın yemek pişirebilen biri olmasını beğendi

ayrıca onun için yemek pişirmek isteyen biri olmasını

Kofi saygılı bir flört dönemi sonrasında onunla ilişkilerini yatağına taşımaktan memnuniyet duyacağını ima et-

ti, Bummi'nin karar vermesi gerektiği anlamına geliyordu bu: arkadaştan fazlası mı olacaklardı, olacaklarsa bu Ganalı adamla ne yapacaktı?

kendisine sordu Bummi: bu muydu istediği?

sunulanın bu olduğu sonucuna vardı

Carole tanıştı Kofi'yle, bu adam seni elinde tutar anacığım, dedi, sence de evlilik yüzüğünü çıkarmanın vakti gelmedi mi?

kendisini özgür kılması on beş dakikasını aldı, bulaşık deterjanıyla

Kofi onu Gran Canaria'daki devremülküne tatile davet etti, ben kanepede uyurum dedi, sen yatağı alabilirsin

Bummi her sabah en üst kattaki inişli çıkışlı kumlu çatılara bakan balkonda oturdu ve aşağıda memleketinden tanıdığı türde palmiyelerle çevrili yüzme havuzunda Kofi'nin kırk kulaç atmasını izledi

Bummi hayatında ilk kez kokteyl denedi ve beğendi, özellikle de Margarita'yı, yumuşak bir içki gibi gelmişti, genç bir kız gibi kıkırdadığını fark edinceye dek

akşamları gezinti yolunda yürüyüşe çıktılar, kol kola, palmiye ağaçlarının altında, deniz siyah kayalara çarparken

ona hayatının ilk yıllarının hikâyesini anlattı Bummi, Delta'nın suyunu ve petrolünü, lagünün suyunu ve kerestesini

Kofi ona eşlik etmeyi önerdi, Opolo'ya gitmesini, halkını ziyaret etmesini, bununla yüzleşemem dedi Bummi, oranın durumu iyileşmedi, kötüleşti, geride kalan akrabalar varsa da tanımam bilmem ki

hayatına girmiş birçok kişinin erken öldüğünü anlattı ona

o ne zaman gözünün önünden ayrılsa dönmeyeceğini düşündüğünü itiraf etti Bummi –bir araba kazası, patlayan bir

bomba, havuzda bir inme, kendisi uyuduğunda banyoda bir kalp krizi

daha yıllarca ölmeyeceğim diye rahatlattı onu Kofi, babası doksan dört yaşındaydı

o da zaten multivitaminler alıyor, her sabah balık yağı içiyordu

Bummi ona Carole'dan bahsetti biraz daha, City'de bir bankada çalışıyordu ve Freddy'den, İngiliz yüksek sosyetesinden

Carole ona beyaz bir adamla evleneceğini söylediğinde ne kadar üzüldüğünü anlattı, saf Nijeryalı soylarının son bulmasının başlangıcı olmuştu bu

çocukları melez olacaktı, çocuklarının çocukları beyaz görünecekti

iki kuşakta silinip gideceklerdi

bunun için mi geldik İngiltere'ye?

Bummi Freddy'yi görür görmez ondan nefret etmeye hazırdı

Carole onu evlerine ilk getirdiğinde kapıdan içeri atlamıştı Freddy, sarı saçları havalana havalana, uzun ince bacakları her yeri kaplamıştı, neşe doluydu, mütevazı evine kibirli kibirli yan gözle bakmamış, ne kadar sıcak bir yer burası demişti

sonunda sizinle tanıştığıma çok memnun oldum, Carole'un annesi olacak yaşta görünmüyorsunuz, güzelliğini nereden aldığını anlıyorum

Freddy Bummi'yle Nollywood filmleri izlemeyi severdi, fahri Nijeryalı olduğunu söylerdi ve onun pişirdiği yemekleri yemeye *bayılırdı tek kelimeyle*, özellikle de yatıya kaldıklarında kahvaltı için pişirdiği tatlı patates lapasını, Carole bile yeniden yemeye başlamıştı, bir mucizeydi bu

Freddy'nin Carole'u daha rahat, daha neşeli bir insana dönüştürdüğünü söyledi Bummi Kofi'ye

Freddy Bummi'yi ailesiyle tanıştırmayı ayarlamıştı, Londra'da bir restoranda, dört gözle bekliyordu Bummi
ama uyarmıştı onu Freddy, Carole'la evlenmesi fikrine ısınmışlardı ısınmasına, onun ne kadar klas, hoş sohbet ve başarılı olduğunu görünce (annesi için en önemlisi, ne kadar ince ve güzel olduğunu görünce)
yine de eski moda züppelerdi işte

Freddy'nin babası Mark rahatsız görünüyordu, az konuştu akşam yemeğinde, Carole yüzüne yapıştırılmış sahte bir gülümsemeyle oturup durdu bütün akşam
Freddy'nin annesi Pamela, Bummi'ye sanki bir açlık kurbanıymışcasına gülümsedi, açıklamaya başladı *hors d'oeuvres*'ün[9] ne anlama geldiğini, Freddy ona yeter annecim, lütfen, yeter dedi
Bummi'ye mahzenlerinden bir şişe "vintage" şarap verdi Pamela, "dağılan tıpasının gerçekten çıkarılması gerekiyordu, sıvıdan çok çökelti haline gelmeden önce"
Bummi zarifçe kabul etti bu hediyeyi, ama anlamıyordu, İngilizler, muhtemelen zehirli bir eski şarabı, bırak içilebilir olmayı, neden bu kadar değerli görüyorlardı ki?
onun da Pamela için güzel bir hediyesi vardı, beş metre çivit mavisi *aso oke* kumaşı

Bummi bu insanları hayatında sadece bir kez daha görmeyi umuyordu –düğünde
ama Carole ile Freddy hiç kimseye söylemeden bir nikâh dairesinde evlendiler, çünkü dediklerine göre doğru düzgün bir düğün planlama düşüncesi kara mayınlarıyla dolu bir

9. ordövr. (ed.n.)

dağa tırmanmak gibi gelmişti onlara
Bummi'nin öfkelenmesi gerekirdi
oysa rahatlamıştı.

6

Bummi Herne Hill'de Kofi'yle paylaştığı evin bahçesinde yeşil şezlonga uzanmış
güneş doğrudan tenine işliyor D vitaminini
Kofi arkasındaki mutfakta akşam yemeğini hazırlıyor
onlar da evlendiler bir nikâh dairesinde ve iki haftalık bir balayına çıktılar Scilly Adaları'nda, sevdiler orayı, insanları çok tatlı ve dost canlısıydı

Bummi Omofe'yi şimdi daha çok özlüyor, ayrıldıkları günlerde özlediğinden çok
ideali hem onun hem Kofi'nin olmasıydı hayatında – boş bir hayal, çünkü ancak erkeklerin çok eşli olmasına izin verilir
bugünlerde Omofe Hemşire Moto'nun salonunda çalışıyor ve söylentilere bakılırsa onunla birlikte yaşıyor
Bummi Tanrı'nın Rahipliği'nden ayrılalı çok olduğundan, yolları kesişmiyor, sadece bir keresinde Peckham'dayken Hemşire Moto'nun salonunun oradan geçip pencereden içeri bakmıştı
Omofe pencerenin yanındaki resepsiyondaydı, ona burada ne işin var der gibi bakmıştı

morsalkımlar bahçenin ucundaki çardağa yayılmış
onun önünde farklı tiplerde uzun otlar var, otlağımız diyor buraya, uzun çim yollarına açılıyor
sol taraftaki elma ağaçları meyve bahçeleri
kazdığı küçük gölet büyük bir su birikintisinden biraz da-

ha büyük oldu diye takılıyor Kofi'ye, Kofi oraya Kofi Gölü demekte ısrarlı

Freddy ve Carole geliyorlar çoğu pazar, öğle yemeğine
Freddy çiçekler, çikolatalar getiriyor ona, merhaba annecim, seni görmek ne güzel, her zamanki gibi muhteşem görünüyorsun diyor, sıkı sıkı sarılıp öperek
bazen Kofi'nin çocukları ve torunları da katılıyor onlara

Bummi arkasına yaslanıp Kofi'nin taze limonlardan yapıp getirdiği limonatayı yudumluyor
keşke annesi hayatta olsaydı da sevinseydi yeni hayatına
gör beni anacığım, gör beni şimdi.

LaTisha

1

LaTisha KaNisha Jones
yönetici olarak çalıştığı süpermarketin Meyve ve Sebze reyonunda yürüyor, kapıların açılmasına on beş dakika kala
Şef Sürtük
ya da Tümgeneral Annecik
çocuklarının ağzıyla

geceleyin online siparişler için koridorlarda dolanan alışveriş uzmanlarıyla görüştü çoktan, stoktaki malların eşzamanlı olarak yerine konulması için
depoyla görüştü, bölümüne teslimatın vaktinde yapılacağından emin olmak için, kısa süre sonra 600 kilo King Edward patatesin teslim edilmediğini kayıt düşecek, tedarikçi, mağazaya fatura kesmiş olsa da (üçkâğıtçılar!)
bugün hiçbir kuvvet onu stokta eksiye düşüremez, yarın (neredeyse) lekesiz sicilinde açıklanamaz bir kusur olarak görünecek bir hataya

tarayıcıyla veri rotasyonu yaptı, rafların düzgünce yerleştirildiğinden emin, eski mallar yukarıda
meyve sergisinin düzgünce yerleştirildiğinden emin, hepsi-

nin de mükemmel biçimde ve lekesiz, tam da müşterilerin istediği gibi, çoğu meyvenin orijinal, bozulmamış halinin, şekil, doku, büyüklük ve renk açısından standardize edilmiş şu meyvelerden başka her şeye benzediğinin farkında değil onlar

süpermarket eğitim akademisinde öğrendiği gibi

ya da şu havuçlar mor, sarı ya da beyazdı, on yedinci yüzyılda Hollandalı çiftçiler bugünkü mutasyona uğramış havuçları üretinceye dek

çocukları Jason, Jantelle ve Jordan'a anlattığı gibi, öğrenmek onlar için daha ilginç bir iş olsun diye, çünkü sınavlardan iyi not almaktan başka seçenekleri yok

onları sık sık tehdit ettiği gibi

yemek, su, tuvalet olmadan

yirmi dört saat boyunca

mahzene kapatılmak istemiyorlarsa

LaTisha

üstünde üniforması, denizci mavisi pantolon önü tek plili, denizci mavisi hırka, bembeyaz bir gömlek, saçları jölelenip yanlara ayrılmış

çok şık ve profesyonel, çünkü artık bu o, gençlik yıllarındaki korku filminden sürüne sürüne çıktıktan sonra

perakende satış üstünlüğünün başdöndürücü zirvelerine tırmanmaya başlayıp

üç yıl içinde altı kez Ayın Elemanı seçildi

altı ay içinde üç kez Ayın Yöneticisi

parası boktan, sorumluluğu deli gibi arttı ama saat başı sadece bir sterlin fazladan kazanıyor, üstelik hâlâ vardiyalı ve haftasonları da çalışıyor hâlâ

en azından tırmandığı anlamına geliyor bu, kim bilir, sıkı çalışırsa bir gün mağaza genel müdürü olabilir, yalakalık yaparsa üstlerine, meslektaşlarının damarına (fazla) basmazsa, amacında ısrarlı davranırsa, yani bekâr kalmakta

LaTisha okuldan ayrıldığında çalışmaya başladı süpermarkette

boşa kürek çeken tartışmacı çenebazın teki, bir tek vasfı yok

kimseden emir almaz, kimsenin lafını takmaz

aynı okuldaki hali, anlamsız kurallar dayatılmaya çalışıldığında olduğu gibi

çalışmanın ne anlamı vardı anlamıyordu, insanı mutlu etmiyordu ki (inekler zavallıydı, giyim kuşam zevkinden yoksun) hem çok fazla çalışmak beyni mahveder (bilimsel gerçek) öğretmenlerine dediği gibi

özellikle de Meymenetsiz Surat Mrs. King'e, koridorlarda yanaşırdı yanına, sen aptal değilsin LaTisha, birazcık olsun kendini verseydin

LaTisha, zihin gücünü korumak sağduyunun gereği Mrs. King derdi, tepeden tırnağa küstahlık saçarak, öğretmenlerine göre özel bir becerisiydi bu onun

beyin hücrelerimiz her an ölüyor ve ben kaynaklarımı tüketmiş olacağım, tehlike altındaki gezegenimiz gibi Mrs. King, bu kaynakların fazlasıyla büyük bölümünü gençliğimde kullanırsam, yaşlandığımda kafayı yemiş olmam bile mümkün, bunları söylerken bir bakışı vardı LaTisha'nın, tıpkı senin gibi, Meymenetsiz Surat, dercesine

Mrs. King cevap vermekte zorlandı ve tam zihninde doğru sözcükleri bulmuş da söyleyecekmiş gibi baktığında

LaTisha yürüyüp gitti

(kapak oldu işte!)

* * *

beden eğitiminde de aynısı, olabildiğince sık katılmamaya çalışırdı derse, adeti ay başından sonuna kadar sürdüğünden

kullanılmış tamponlarını mı görmek isteyecekler?

Okulda Beden Eğitimine Hayır kampanyası başlatmayı bile düşündü, çünkü zoraki egzersiz vücutlarını yoracaktı ve hiç kimse onlara gerçeği söylemiyordu

beden eğitimi öğretmeni *Ms.* Robertson'a söylediği gibi, o da sıkıştırmıştı onu "öğretmenler koridorunda masum insanları taciz etmekten başka işi yok diye", spor yapması gerektiğini söylemişti sağlıklı kalmak ve zinde olmak için

şimdi şöyle, *Mizzzzzzzz*, diye cevaplamıştı LaTisha, yaşlandıklarında sakat kalan balerinlere, baletlere ne diyorsunuz? ya da sonunda kalçalarına protez taktıran jimnastikçilere? dizleri mahvolan atletlere?

bir de *bana* sporun benim için iyi olduğunu mu söylüyorsunuz?

Mizzzzzzzz Robertson da cevap vermekte zorlanmıştı

(kapak oldu işte!)

bütün bunları hayalinde kürsüden yaptığı konuşmalarda söylerdi, bir platformun üstüne çıkmış, elinde bir megafon, kendi kuşağından gençlere sağduyu vazediyor, dünya çocuklarını geniş çaplı bir isyana çağırıyor, her şeyi alt üst ederek

babacığı gittiğinde böyle hissetmişti içinde

babacığı belediye için Böcek İlaçlama Kontrolü'nde çalışırdı, çok memnundu işinden, iki gün birbirinin aynı geçmiyor derdi, masanın etrafında oturmuş balık kroket ve salatalarını yerken, evlerine musallat olup insanlara kâbuslar yaşatan habis karıncaları öldürmek benim işim, sonra da rahatlatıcı sözlerle onların travmalarını iyileştirmek

bir meslek bu, bir çağrı, benim dünyaya katkım, annadın?

anneciği gözlerini devirirdi, LaTisha ile Jayla kıkırdardı, hepsini önceden dinlemiş olsalar da, salakça komikti yine de

haftasonları gelirini artırırdı babacığı fiyakalı bir gece kulübünde korumalık yaparak, BM barış gücü gibi, ama daha

küçük ölçekli, annadın?
anneciği biraz daha devirirdi gözlerini

babacığının uzun siyah rastaları vardı, 1,95'ti boyu, bir o kadar da genişti
hepsi kas, yağ yok, burası, dokun buraya, derdi LaTisha'ya spor salonunda vücut geliştirme seanslarında yaptığı muazzam pazularını sıkıp
sık bir, bir parça olsun içeri itemezdi ya da iki eliyle saramazdı LaTisha, hadi onu da yap dediğinde
Jayla sorduğunda ben de deneyeyim mi diye, yemekle meşgulüm, şimdi değil derdi, sonra, Jayla, sonra
ama o sonra hiç gelmedi

ünlü futbolcularla haşır neşir olmayı severdi, iyi bahşiş bırakırlardı ve gizli kumarbazlardı, çok kısa sürede çok az iş yaparak çok fazla kazanmışlardı çünkü, paranın kıymetini bilmezler ki
kulübün bir arka odası vardı, çoğu insanın bir ömür boyu kazandığından fazlasını kaybettiği bir oda; onunla fotoğraf çektirmek için yalvarırlardı, efsane Glenmore Jones'la, korumalar kralıyla, sofrada caka sattığı gibi
doğrusu tam tersi olmuş gibi, derdi anneciği
babacığı küplere binerdi yalancıktan
futbolcular ona iş önerirdi, gel özel korumamız ol diye; geri çevirirdi, çünkü akşam yemeğine evde olmayı seviyordu
ben sizinle olmak istiyorum çocuklar, çünkü çocuklarım bir de karım eşittir hayatım, *life* demek, çünkü L *love (sevgi)*, I *immortal (ölümsüz)*, F *family (aile)*, E *eternal (ebedi)*
iki haftada bir haftasonları kulüpte gece vardiyasına kalırdı
eve cumartesi ve pazar sabahları gelirdi
annesiyle babası onu ve Jayla'yı Londra'daki bütün bedava müzelere götürürlerdi

anneciği hayatta başarılı olan çocukların onları müzelere götüren ebeveynleri olduğunu söylerdi, bunu yapmak için zengin olmanıza gerek yok

içeri girdiklerinde onu ve Jayla'yı bırakırlardı, önden gitsinler, gerçi yolunu bulan, kardeşinden çok LaTisha olurdu, öbürü daha utangaçtı, geri çekerdi kendisini

LaTisha ürkütücü dinozorları sonsuza dek izlemek istemişse başka her şeyden çok, izin verilirdi

yıllarca sadece böyle yaptı, iskeletlerine içerden tırmanmayı isteyerek

onların tarih öncesi tuhaflıklarından sıkılıncaya dek, anneciği bu evrenin geçtiğine sevindim, demişti

Londra Akvaryumu'ndaki köpekbalıklarıyla da aynısı oldu, gerçekten tehlikelilerdi, ama cam akvaryumun arkasında dokunacakmışsın kadar yakın

etraflarında bütün o küçük balıklar, acayip acayip şekilleri, gözleri pörtlek

onları izlerken bir hayal dünyasına gitmiş gibi olurdu

inanamazdı gerçekten bütün bunlar gerçek

yılda bir Skegness'ta Butlin's'e giderlerdi

ailecek Karayipler'e gitmeye elvermiyordu bütçeleri, akrabaları görmek için Bir Numaralı tatil istikâmeti orası olmalıydı oysa

bir gün oraya giden bir gemiye bineceğiz, demişti anneciği, güvertesinde yüzme havuzu ve sinema

bu hafta para biriktirmeye başlıyoruz, diye kabul etmişti babacığı

* * *

anneciği St. Lucia'dan gelmişti iki yaşındayken

Liverpool'da büyümüştü, iyi isim yapmış bir kilise okulu-

na gitmiş, bitirir bitirmez de sosyal hizmet çalışanı kursuna gitmişti

babacığı on üç yaşındayken Montserrat'dan gelmişti, tuhaf konuşuyor, yabancı görünüyordu, çocuklarına yüz milyonuncu kez anlattığı gibi

soğuktan şikâyet ettiğinde, öğretmenleri davranışsal sorunları olduğunu söylemişti

kendi dilinde[10] konuştuğunda, kalın kafalı olduğunu düşünüp onu bir alt sınıfa almışlardı, oysa memleketinde sınıf birincisiydi

beyaz sınıf arkadaşlarıyla yaramazlık yaptığında, bir tek o öne çıkarılır, Ceza Noktası'na gönderilirdi

bütün bu haksızlıklara öfkelendiğinde, istismarcı olduğunu söylerlerdi

öfkesi geçsin diye çarpıp kapıyı sınıftan çıktığında ise saldırgan olduğunu

o da öyle olmaya karar verdi, sandalye fırlattı bir öğretmene, ilk seferinde az bir mesafeyle ıskaladı

ama ikincisinde ıskalamadı

sandalye atma suçu nedeniyle Borstal'a gönderildi, LaTisha, genç suçlular için bir hapishane gibiydi orası, küçük katiller, tecavüzcüler ve kundakçılarla yattı

onlar gibi olmak istemiyordum, eğdim başımı, şanslıydım, iri yarıydım çünkü, bulaşmazlardı bana

özgürlüğüme yeniden kavuşunca topladım kendimi ve bu ülkede kendime göre bir hayat kurdum, LaTisha; bir tek ona hitap ederdi, Jayla'nın da sofrada olmasına rağmen

10. Glenmore'un konuştuğu dil, dilbilimcilerin Jamaika kreolü dedikleri, Jamaikalıların Patois dedikleri Jamaika ve çevresinde konuşulan, Batı ve Orta Afrika yerli dilleri ile Karayipler'de köle ticareti ile uğraşan İngilizlerin konuştuğu İskoçça ve İrlanda dili izleri taşıyan İngilizcenin, İspanyolca, Portekizce Çince, yerli Amerikan dillerinin bir karışımıdır. Yazar, bu bölümde yer yer patois deyişleri kullanmıştır. Ben bunları Bummi bölümünde olduğu gibi yine okuru metinden koparmamak için azıcık kırık bir Türkçeyle vermeyi ya da anlaşılmayacağını düşündüğüm durumlarda tümüyle Türkçeleştirmeyi tercih ettim. (ç.n.)

Jayla onu babacığının gözdesi olmakla suçlardı
doğruydu bu ve hoşuna gidiyordu
reddetmeyeceğim ki

* * *

içimde birikmiş bütün öfkeyi vücut geliştirmeye döktüm ben de, bir daha hiç kimsenin karşısında kendimi kaybetmedim, işte bu yüzden senin tanıdığın babacığın böyle barışçı ve tatlı bir insan, öyle değil mi, Pauline?

evet öyle, babanızı gerçekten de çok tatlı buluyorum kızlar, gülerdi ikisi de sanki aralarında özel bir şakaymış gibi

işte böyle anlarda şakalarla mutlu bir aileydiler, sonra eylülde LaTisha ortaokula başladı, babacığı gitti

onlara gideceğini haber vermedi bile, sanki hiç hazırlık yapmamış gibi, kızlar okuldayken, anneleri işteyken gitti, masanın üstüne bir not bırakıp üzgünüm diyen

nasıl olur böyle bir şey? gerçek mi bu yoksa şaka mı yapıyor yine?

anneciği iki gözü iki çeşme ağladı durdu, ona ulaşmaya çalıştı, telefonu çaldığında anladılar ki evin içinde, yastığının altına bırakmış

onu tanıyan herkesi aradı anneciği, yurtdışında bir yere gittiğini öğrendi

LaTisha oturma odasında pencerenin dibine oturdu eve gelmesini bekleyerek, Jayla odasında kaldı

o pazartesi gecesi boyunca oturdu orada LaTisha, içi geçti, tilkiler kavga etmeye başlayınca uyandı, ya da bir komşu arabasını çekince ya da insanlar geçince evin önünden konuşa konuşa yüksek sesle

bütün salı günü ve gecesi de, bütün çarşamba da

anneciği onu ve Jayla'yı okula gitmeye zorlamadı, çünkü o da darmadağın olmuş, mazeret izni almıştı, kız kardeşi Angie Teyze çıkıp geldi, yemek pişirme ve teselli etme işlerini üstlendi, LaTisha'ya zorla banyo yaptırdı, yemek yedirdi, dişlerini fırçalattı, pencerenin kenarına oturduğu dördüncü gece onu zorla yatağına yatırdı

o gece LaTisha banyo kapısının arkasından aldı babacığının bornozunu ve onun içinde uyudu, terini ve deodorantını koklaya koklaya, sarılmış kolları etrafına

haftalar sonra anneciği ulaştı ona telefonla ve bastı yaygarayı çığlık çığlığa

sağlam bir gerekçe gösteremiyor, diye işitti LaTisha, anneciği Angie Teyzesi'yle konuşurken, besbelli ki başka bir kadın var, dedi teyzesi, genellikle erkekler bu yüzden terk ederler ailelerini

geri gelmeyeceğim diyor Angie, ne şimdi, ne sonra, hiç gelmeyecekmiş, sanmıştım ki koca kalpli yumuşakçanın teki, anladım hiç tanımamışım onu hiç

Angie sordu soruşturdu, öğrendi New Jersey'ye gitmiş Marva'yla, anneciğinin işten arkadaşı, orada büyümüş

dört yaşındaki sevimli kızı Tiannah, babacığındanmış

anneciği onun bütün fotoğraflarını indirdi, geride kalan bütün giysilerini yaktı, en sevdiği eşyaları attı, fincanını, Imperial marka sabununu, eski fanilasını

LaTisha ve Jayla bir daha asla ondan bahsetmeyeceklerdi, yoktu artık o yoktu

ama hayaleti vardı, LaTisha her yerde görebiliyor, hissedebiliyordu

mutfak masasında onlara hikâyeler anlattığını, annesinin abarttığını, hatta uydurduğunu söylediği hikâyeler

babasının eve girdiğinde alt kattan babacığınız geldi diye seslendiğini, o ve Jayla'nın ellerindeki işi bırakıp onu hoş geldin diye kucaklama yarışında birinciliğe koşturacağını bildiği için

oturma odasında, elektrikli bacak dinlendiricisi olan özel koltuğunda, horlaya horlaya uyuduğunu ve onu gıdıkladıklarında sıçrayarak uyandığını

doğumgünü partilerinde ve Noel'de soul müzik ve Motown albümleriyle, pazar geceleri reggae'yle dans ederdi hepsi

heybetli cüssesi doldururdu üst kattaki koridoru, o ve Jayla'nın küçükken oynadığı oyun, o kapamadan bacaklarının altından koşup geçmeye çalışırlardı

kendisi yukardayken onun aşağıda çınlayan sesini duyuyor LaTisha

banyo kapısını yumruklamasını bile özledi, hadisene, neden üç kadınla birlikte yaşıyorum ki işlerini görmeleri bir ömür süren?

annesi aşırı yemeye başlamıştı, geceleyin mutfağa süzülüp buzdolabını yağmalıyor, kahvaltıda başlıyordu suyuna gizli gizli cin katmaya fark etmeyeceklerini düşünüp ya da şişeyi indiriyor masanın altına

ya da alışveriş çantasında bir yenisi

iki günde bir

sonra anneciği oturttu onları oturma odasındaki kanepede iki yanına, gerçeği bilmenizin vakti geldi artık dedi ona ve Jayla'ya

Jayla senin baban benim eski erkek arkadaşlarımdan biri, adı Jimmi, şiddet göstermeye başlamıştı, beni merdivenden itmeye kalkınca o gece Liverpool'dan kalkan trene binip geldim Londra'ya

onun çocuğunu taşıdığımdan haberi olmadı hiç, o zamandan beri de onu hiç görmedim

hamileliğinin son haftalarında Glenmore'a âşık olmuştu

onun çocuğunu kendi çocuğu gibi seveceğini söylemişti Glenmore

Jayla La Tisha'yla konuşmayacaktı bu meseleyi, daha fazla tıkılmaya başladı odasında, okula gitmediğinde bilgisayar oyunu oynuyordu, LaTisha içeri girip yatağına oturduğunda, eskiden yaptıkları gibi sohbete koyulduğunda, çıkarken arkandan kapıyı kapat, diyordu ona, başını bile kaldırmadan bilgisayarından

bir sabah hep birlikte kahvaltı yaparlarken Jayla, babasıyla tanışmak istediğini söyledi, hayatım boyunca benden sakladığın adamla anneciğim – annesi Jimmi'nin annesiyle babasının adresini verdi, gitmemelisin Jayla, hayır gelmez ondan

Angie Teyze götürdü Jayla'yı Liverpool'a, Jimmi'nin büyüdüğü evin kapısına geldiler, şaşırdı annesi Jayla kim olduğunu söyleyince, kabul etmek zorunda kaldı Jimmi'nin saçıntısı olduğunu

Jayla anlayabiliyordu kadının onu gördüğüne memnun olmadığını

antredeki telefondan Jimmi'yi aradı kadın, gelip kızıyla tanışmasını söyledi, *bir tane daha,* diye fısıldadığını işitti Jayla

seni göremezmiş, dedi dönüp odaya gelince, yeterince çocuğu varmış, daha fazlasına gerek yokmuş

senin için daha iyi olur hayatında olmaması

Jayla eve döndüğünde kırık dökük, LaTisha onu unutmasını söyledi, o da piçin teki, babacık gibi

babacığı neredeyse bir yıl sonra, doğumgününde LaTisha'yı aradığında ağladı telefonda, Marva'yı Pauline'den daha çok sevdiğini anladığı için böyle yapmıştı

seni ve Jayla'yı sevmediğim anlamına gelmiyor bu, annadın?
LaTisha kapattı suratına telefonu.

2

LaTisha babasını böyle yitirdiğinden asla söz etmedi, insanlar sorduğunda, kalp krizinden öldüğünü söylüyordu
neler olduğunu açıklamaktan daha kolaydı, insanlar onda ve ailesinde bir sorun olduğunu düşünürlerdi sonra
yoksa neden terk edip gidecekti ki?

taşkındı, okuldan nefret ediyordu, konsantre olamıyordu, anneciği bile onu kontrol edemiyordu, hem de bir sosyal hizmetler görevlisiyken, seni Jamaica'ya göndereceğim LaTisha, döve döve getirirler aklını başına
ya, ne demezsin, iyi olurdu bir Karayipler tatili

sonra on üçündeyken o efsanevi partiyi verdi, yalnız annesi ertesi sabah erkenden döndü eve, akşama dönecekti güya
ev tertemiz olacaktı o zamana, kimin hatasıymış bu peki?
LaTisha yatağında bir oğlanla (adı neydi? hatırlayamıyorum?) uyuyordu
mobilyalar ters çevrilmiş, içkiler dökülmüş, kusmuklar, sigara yanıkları, yırtılmış bir perde, kırılmış bir lamba, plastik bardaklar, darmadağın kül ve sigara izmaritleri, çünkü parti gecenin geç saatlerine doğru ilerledikçe, yabancılar doluştukça içeri, LaTisha insanlara akıllı uslu davranın, sarhoş olmayın demekten vazgeçmişti
ne olacaksa olsun be
katılmıştı onlara

oğlan ha! hayatının dayağını yemişti o gün
güya dayakla cezalandırmaya inanmayan annesi kemerle

girişmişti ona, *bir de* tavayla, *bir de* ayakkabıyla, *bir de* bir ütü dayamıştı çenesinin altına, işte o zaman anlamıştı LaTisha tehlike bölgesinde olduğunu, fırlayıp çıkmıştı evden
gidip parktaki salıncaklarda oturmuştu gün boyu

burnunu sokan insanlara tahammül etmesi gerekmişti, iyi misin canım? biri de caddenin aşağısında yalnız oturan, hiç kimseyle konuşmayan adamdı
evine çağırmıştı onu bir fincan çay içip kek yemeye
avanak mankafanın tekiymiş gibi

sonradan annesi ilişkimizde bir "dönüm noktası" demişti o gün için
LaTisha, ağır müessir fiil diyordu,[11] ama akıllılık edip açmamıştı çenesini, ondan sonra uslu olacağına söz vermişti, olmuştu da, evde usluydu, ömrü boyunca sakat kalmak istemezdi, hatta canını kaybetmeyi de
okulda uslu değildi ama, her zaman olduğu gibi boktandı, Chloe ve Lauren'la birlikte dağıtıyordu çoğunlukla, onlar da gülmek için oradaydılar
Carole da, çeteden soğuyuncaya dek
artık eskisi kadar fazla takılmıyordu onlarla, sonunda onlarla takılmayı hepten kesti, sanki biri ona okula gitmenin tek amacının çok çalışmak ve sefil olmak olduğunu söylemiş gibi
onun çete manifestosunun tam tersi
Carole masa başı memurların en çalışkanı oldu, ödüller kazandı, götü iyice havaya kalkmıştı, Meymenetsiz Surat'ınki de

Lauren birkaç yıl önce Carole'u iş çıkışı metroda gördüğünde, onu görmezden gelmişti Carole, yemin ediyorum La-

11. *La Tisha burada* G B H (grievious bodily harm) der, Türkçe karşılığını vermeyi daha uygun gördüm. (ç.n.)

Tisha, yüzüne bakıyordum birkaç santim öteden, bakışları benim içimden geçip gitti

LaTisha daha birkaç gün önce buldu Carole'u internette, bir bankada Müdür Yardımcısı (hadi BE!)

gerçekten profesyonel ve kendisinden emin görünüyordu

bir zamanlar tanıdığı Carole değildi

başka biriydi

* * *

LaTisha uzun zamandır Carole'a eskisi gibi hödük olmadığını göstermek istiyordu, onun arkadaşlığına layık olmayan bir hödük.

3

Sıcak Yiyecekler bölümünün müdürü bugün geç kaldığından, şöyle bir göz atmak için et bölümüne gidiyor

her şey yerli yerinde, doğru düzgün, genellikle balık tezgâhına bakan Rupa Tammy'nin yerine bakıyor, geçen hafta kovuldu Tammy, hesap tutmayınca güvenliğin arka tarafa koyduğu gizli kamerayla yakalandı

baharatlı tavuk kanat yerken suçüstü yakalandı, çürütülemez kanıt, gitmesi gerekti, işyerinde geçirdiği yedi yılın ardından tavuk kanat aşırdığı için atıldı

aklı neredeydi ki?

ibret olsun diye herkese duyuruldu, mağaza her yıl çalışanların hırsızlığı, basit hırsızlık, kasa ve idare hataları falan filan yüzünden bir milyon sterlin içeri girse de hep

bütün o güçlendirilmiş teknolojiye rağmen büyük ölçekli perakende satışın riski bu, LaTisha da bir sonraki terfisine hazırlık olsun diye sıkı tutuyor güvenliği

çok çalışmak mı?

sıkıcı belgeler okumak mı?
bayılıyorum!

rafları yerleştirdiği ilk zamanlarda kendisi de yakalanmadığı için minnettar, Tammy'den çok daha beterini yapmıştı ya, daha geçerli bir gerekçesi vardı

şöyle olmuştu

Jason'ı doğurmuştu, ilk çocuğunu, Dwight'tan, bir kazaydı, prezervatif kullanmak istememişti Dwight, çekileceğini söylemişti, vaktinde çekilmemişti belli ki (birçok kez vaktinde olmaz)

iş işten geçtikten sonra anlamıştı hamile olduğunu

Dwight mağazada güvenlikçiydi, ilk öyle tanışmışlardı, o kantinde oturmuş derin ve anlamlı bir şey hakkında cart curt ediyorken

Dwight eğilip fısıldamıştı, tam bana göresin, LaTisha

bu kadarı yetmişti

bir de o gün işten sonra ona bir Big Mac ile çilekli milkshake alması, yol boyunca tatlı tatlı konuşması, LaTishacım şöyle, LaTishacım böyle

sanki çıplak bedenine bal dökmüş de yalıyor gibiydi

işte tam da böyle yapmak istediğini söylemişti ona, sırf baktığımda bile sana, sertleştiriyorsun beni

ailesinin oturduğu evin altında garajdan bozma dairesine götürmüştü onu gizlice

annesi evde oturmuş televizyon seyrederken

sabahleyin yine gizlice çıkarmıştı, uyanmadan annesi, uyarı almıştı annesinden, sakın bir daha kızları getirme diye

LaTisha merak etmişti, başkaları da olmuş muydu acaba, önemli değildi, Dwight onundu şimdi, ona yakın hissetmeye başlamıştı, özellikle de sonrasında konuşmayı sevdiği için

ondan öncekiler sadece orgazm isterlerdi, bırak ilişkiyi sohbet bile istemezlerdi

yedi aydır birlikteydiler sohbet ede ede, sinemalara konserlere gide gide, normal kız-erkek mevzularından geçe geçe

Dwight babasının kaybolmasıyla ilgili gerçeği anlattığı ilk kişi olmuştu, ne kadar üzüldüğünü, reddedilmiş hissettiğini anlatmıştı ona, onu ağlarken görmesine izin vermişti hatta birkaç kez, bir daha kimseyle olmadı asla

baban bunu yapmamalıydı, demişti Dwight, sırtını okşayarak, ama bu kötü bir adam olduğu anlamına gelmez, sadece zayıf biri demek ki, eksik adam böylesi

bunu düşünmemişti

babacığı zayıf mıydı yani?

Dwight da öyleydi, anlaşıldı sonradan

işe yeni bir kız başlamıştı, oğlanlardan on puan alan (kızların üç verdiği), kız gayet kaltakça yanaşmıştı Dwight'a ve birden işler şöyle oldu yani, LaTisha mı, o da kim?

onunla konuşmaya çalıştı LaTisha, geçtiğini söyledi Dwight

neyden geçtin ki? bizim bir sorunumuz yoktu ki Dwight

kapatılmış gibi hissettiriyorsun canım, çok isteklisin, çok kısa sürede çok fazla şey istiyorsun, ben durulup oturmaya hazır değilim, çaktın?

çok kısa sürede çok fazla şey istiyorsun da ne demek? ben senden *hiçbir şey* istemedim ki

LaTisha o gece geç saatlere dek telefonda arkadaşlarına kötüleyip durdu Dwight'ı, sonunda zırlamaya başladı, çünkü hâlâ istiyordu onu, Dwight bunu ona nasıl yapabilmişti?

güvenmiştim ona, sıktı batırdı

arkadaşları derdini paylaştılar, itin teki LaTisha, onsuz olman daha iyi, sana layık değil o, unut onu, unutmaya çalıştı o da ta ki anlayıncaya dek karnının genişlemesi kilo aldığından değil

hamileydi

hem de yedi ay geçmişti üstünden, okulda tuvalete sıçmaya gidip de doğum yaptığını anlayan şu tipler gibi tam da, aman Tanrım, n'oluyor be, haberim bile yoktu hamile olduğumdan gibi yani

ve

bu bebeğin babası sensin Dwight, bu içerdekinin, diyerek vurmuştu karnına

mağazanın dışındaydılar, birazdan Dwight'ın vardiyası başlayacaktı, LaTisha en başta onu bu kargaşanın içine sürükleyen Dwight olduğu için çok öfkeliydi

adamlığını gösterecek misin D?

onun hatası olduğunu söylüyordu

Dwight ise kendi hatası olmadığını

yani

nasıl onun hatası olmaz ki, o işi yaparken adam gibi adamlar prezervatif takmazlar deyip korunmayı reddetmişken, hiç de doğru gelmiyor yani

daha dikkatli olmalıydın, dedi LaTisha

sen de öyle

anneciği tavan yaptı, kelimenin tam anlamıyla bir füze gibi patladı, önce mutfak tavanını delip geçti, sonra onun üstündeki banyo tavanını, sonra çatıyı, göklere yükseldi, neden sonra sakinleşti de ağır bir darbeyle yere indi

nasıl başıma gelebilir böyle bir şey diye feryat etti

senin başına gelmiyor, diye yapıştırdı cevabı LaTisha

öyle sert bir tokat yedi ki bunun üstüne odanın öbür ucuna uçtu neredeyse, duvara yapıştı kaldı, kolları ve bacakları açılmış iki yana

karikatürlerde olur ya tipler, onun gibi yani

annecik o kadar öfkelenmişti ki LaTisha'ya, bu çocuğun geçimini sen sağlarsın demişti, bir ağız dalaşından sonra kapı dışarı etmişti onu evden, LaTisha'nın ailenin adını lekelediğini söyleyip bağıra çağıra, inanmıyorum, diye devam etmişti söylenmeye, kızım diye bir *bebek anne* var evimde

konuşabilirsin, diye karşılık vermişti LaTisha

anneciği onu evden dışarı o kadar kuvvetli itti ki kaldırıma düşüyordu az kalsın, kafatası yarılacaktı neredeyse

LaTisha çarpan kapıya doğru bağırdı, bahçe duvarındaki gevşek tuğlalardan birini alıp salladı oturma odasının penceresine doğru

kazaydı

güya sadece camı çatlacaktı, paramparça etmeyecekti

neyse Jason mutfakta güvendeydi

yine de annesi bağırdı polisi arıyorum diye

LaTisha biliyordu asla böyle yapmayacağını, yapar mıydı?

annesi eşyalarını çıkardı dışarı, Jason da vardı

senin gibi kızlarla çalışıyorum bütün gün, eve geldiğimde de aynısından bir tane daha görmeye dayanamam

ona bir acil durum numarası verdi

onun yerine aramadı bile o numarayı

LaTisha genç annelere yönelik bir acil durum evine yerleşmişti sonunda, kendi annesi nasıl yapardı bunu ona, bakması gereken bir bebeği olduğunu bile bile, ona yavrusunu nasıl yetiştireceğini gösterebilecek yegâne kişiyi kaybettiği anlamına geliyordu bu

en azından Dwight birkaç saniyeliğine adamlığını göstermişti

vardiyalarının denk gelmesini sağlamıştı, böylece bebek için ihtiyaç duyduğu ne varsa alabilecekti yakalanmaksızın

çalmayı sevmezdi, ama milyarlarca dolar kâr eden, zavallı işçileri sömüren süpermarket bunun altından kalkamaya-

cak değildi ki yani

ona yeterli ücret vermemek onların hatasıydı, hem sonra bebeğe tek başına başka nasıl bakacaktı ki

anneciği bir hafta sonra çıkageldi onu eve götürmeye, sersem budalanın tekisin diye payladı önce iyice, sana bir ders vermem gerek, senin eline kalırsa ölür zavallıcık, aileni toplayamıyorsun ki, öyle değil mi?

LaTisha sarıldı ona sıkı sıkı, sımsıkı, onu ne kadar çok sevdiğini söyledi, teşekküderimteşekküderimteşekküderimanneciğim

şanslıydı, Jayla on altı yaşında okuldan ayrıldığından beri işsizdi, LaTisha işe gittiğinde gündüzleri Jason'a o bakıyordu

Jayla çocukları severdi, kendisininkileri iple çekiyordu

LaTisha merak ediyordu nasıl olacaktı ki bu, Jayla bütün gün bilgisayar oyunları oynuyor, Jayla dışarı sadece Jason'ı parkın etrafında dolaştırmak ve Tinder'dan ayarladığı randevular için çıkıyordu

eve erkenden döner, hayatımın erkeği değilmiş, derdi

şimdi LaTisha'nın Jason'ı büyütmesine yardım edecek iki kişi vardı ya, yükün kendisinden onlara doğru yuvarlandığını hissediyordu

anneciği, verebilecek sevgim kaldı mı hiç bilmiyorum dese de

LaTisha onu izliyordu Jason'la birlikteyken, annesinin Jason'a sevgisinin sonsuz olduğu belliydi

işte böyleydi LaTisha KaNisha Jones, on sekiz yaşında, süpermarket kasiyeri, bekâr, bebek sahibi bekâr bir anne diye oğlanlar önünde sıraya girmiyordu onunla ciddi bir ilişki kurmak için

Mark'la tanıştığında, ayda bir Lauren ve Chloe ile takıldığı gece kulübünde

elektrikçiydi Mark, Streatham'de kendi dairesi vardı, *ölümüne diriydi*, dans ettiklerinde sertliğini ona dayamamıştı

randevulaştılar, bir film, pizza, hatta şaraphaneye gittiler; ilk kez böyle bir yere geliyordu LaTisha, Mark ona şampanyalar söylemiş, bütün kapıları açmıştı önünde

talihine inanamıyordu, hele onun o davetkâr bakışları arzularını kamçılayan ve romantik hissettiren içki, korunmadan veriverdi o akşam arka koltuğunda arabasının, bomboş park yerinde

öpüşürlerken fısıldıyordu, seni gördüğüm anda anladım birlikte olmak kaderimiz, sabırsızlanıyorum seninle bir bütün olmak için

inanılmaz bir andı, hayatında Jason'a babalık edecek bir adamın olmasına o kadar hazırdı ki

ama getirdiği tek şey Jantelle oldu, daha hiç görmedi babasını, çünkü LaTisha Mark'ın ona verdiği numarayı aradığında

öyle bir numara yoktu

artık on dokuz yaşındaydı, iki çocuğu vardı, kocası yoktu, eziliyordu hayatını kesinlikle batırmış olmanın yükü altında

anneciği ve Jayla'nın yardımlarına o kadar minnettardı ki, çünkü diğer arkadaşları hâlâ özgür insanlardı ve o öyle olmadığı için ondan el etek çekmişlerdi

açıktı, bekâr bir anneyi yakın arkadaş olarak yük edinmek istemiyorlardı, çünkü bir on altı yıl daha iki çocuğuna bağlı olacaktı

öyle olmaları gerekecekti

onların da

bu o demekti.

4

Üç Numaralı çocuğunun babası Trey'di
eski bir sınıf arkadaşının ağabeyiydi, daha iyiydi öbürlerinden, çünkü beden eğitimi öğretmeni olarak çalışıyordu, eski okulunda (talihe bakar mısınız???!!!)
onu partiden hatırlıyordu, o ve grubu geldiklerinde karışmıştı ortalık
kapıdan içeri adımını attığı anda gözüne kestirmişti onu LaTisha; ama daha hamlesini yapamadan Carole partiden onunla ayrılırken görülmüştü, o kadar sarhoştu ki ayakta duracak hali yoktu
ertesi pazartesi okulda, LaTisha onunla yatıp yatmadığını sorduğunda ıvırıp kıvırmadan, Carole yok canım, daha neler, demişti, gözlerine bakamamıştı, birinin yalan söylediğinin kesin kanıtıdır bu *(inan bak)*

Trey ona Facebook'ta çıkma teklif etti, belki hatırlıyordu onu, belki de hatırlamıyordu, belli ki caydırmamıştı onu iki çocuğunun onlarca fotosu
çoğu erkeğin gözünde muhtemelen ezik kılan onu
Trey üstsüzdü profil fotosunda, tam bir çeteci gibi görünmeye çalışmıştı ya, hikâye olduğunu anlamıştı LaTisha, yumuşak bakıyordu çünkü gözleri
diğer fotolarının hepsi kendisinin ve ekibinin, hiç kız yoktu aralarında, oyuncu değildi demek, doğru kızın çıkıp gelmesini bekliyordu bağlanmak için

randevuları için giyinip süslendi, üstüne yapışan pullu elbisesi, atkılı uzun topuklu ayakkabılarıyla kararlıydı, *onuncu* randevularına kadar pes etmeyecekti
ve ısrar edecekti prezervatifte
planladıkları gibi onunla ana caddedeki Karayip restora-

nında buluşmak yerine Trey onu evinden aldı arabasıyla, ne kadar da centilmence

sohbetleri hoştu caddelerde gezinirken, Peckham Erkek ve Kız Okulu ortak noktalarıydı, güldüler Mrs. King'e, hâlâ oradaydı, hâlâ herkes nefret ediyordu ondan, hâlâ Meymenetsiz Surat diyorlardı arkasından

ama Trey onu restorana götürmek yerine kendi evinin yolunu tuttu, *özel* romantik bir yemek yiyelim diyordu, sana göz süzüp duran onlarca adamın olacağı gürültülü bir restorana gitmek yerine

ne diyebilirdi ki buna?

başkalarıyla paylaştığı bir evin bir odasında yaşadığını gördü onun, bir yatak, bir gardırop, bir lavabo, doğruca çıkıp gitmeyi düşündü yine, ama Trey seninle dans etmenin hayalini kurdum, diyordu, hadi dans edelim LaTisha, dans edelim

sonra Hint restoranından sipariş veririm

John Legend çalmaya başladı, onu kendisine doğru çekti Trey, peki, dans etmekten bir zarar gelmez diye düşündü LaTisha, ama orasını burasını ellemeye başlamıştı Trey, aralarındaki şehvet çabucak tırmandı

LaTisha doğum yapalı bir yıl olmuştu ve onca zaman

olmamıştı yani

HİÇ SEKS

sonuna kadar götürecek değildi, takılmak istiyordu biraz, ta ki Trey dans ederken pantolonun fermuarını açıp onun elini içeri sokana kadar

tamam Trey, ben gidiyorum artık, tamam mı? beni eve bırakabilir misin lütfen, ya da bak ne diyeceğim, ben otobüse bineceğim, gerçekten eve gitmem lazım, çocuklarımla birlikte olmalıyım, başımı daha fazla belaya sokmamam lazım

dedi

içinden

bir yandan yatakta onu eliyle okşarken, o daha itiraz dahi edemeden içine giriverdi Trey, bırakın onuncuyu daha ilk randevuları bile olmamıştı, hiç beklemiyordu bunu, gerçekten çok sert gidip geliyordu, canını acıtıyordu, altından sıyrılmaya çalıştı, ama beton bir bloğun altında kalmış gibiydi, istemiyorum, daha değil, kalk üstümden, lütfen, Trey, dedi

yüksek sesle, sağır kulaklara
vazgeçmişti sonra
durduramıyordu onu
o ayartmıştı
her neyse, izin verdi devam etmesine
inleyinceye dek
işini bitirdiğinde
yatıp kaldı üstünde bedeninin yarısıyla
kaburgalarını eziyordu
uyuyakaldı
hareket ederek onu uyandırmak istemiyordu
eve gitmek istiyordu

gerçekten de eve Jason'a, Jantelle'e, Jayla'ya ve anneciğine gitmesi lazımdı

sıvışabileceği kadar yuvarlandığında kenara, sessizce çıkıp gitti Trey uyanıp da Hint yemeği sipariş etmesin diye

caddelerde yürüdü bir otobüs durağı buluncaya dek, saatlerce otobüs bekledi, hava soğuktu, ona göre giyinmemişti, iki otobüs değiştirmesi gerekti, üç saat sürdü eve gelmesi

uzun süre kaldı duşta

Trey yanlış bir şey yapmış mıydı, yoksa kendi hatası mıydı, soruyordu

kalması gerekirdi, onunla konuşması
hayır dediğini duymadım diyecekti belki
ya da onu arzudan çılgına çevirdiğini söyleyecekti
gururunu okşamıyor değildi

durduramamıştı sonra
kendisini

bekledi yarı bekler yarı beklemez, arasın ertesi hafta, hey, çıkıp gitmişsin, seninle harika vakit geçirdiğimi söyleyemeden, hafta sonu sinemaya gitmek ister misin? desin

bekledi o hiç gelmeyen telefonu, gelen tek şey Jordan oldu
şimdi artık üç çocuğu vardı, Jason, Jantelle ve Jordan, daha yirmi birinci doğum gününü kutlamadan doğmuştu hepsi de

LaTisha işyerinde öğle aralarında arka sokaklarda uzun yürüyüşlere çıkmaya başladı, araç gürültüleri ve dumanlarla dolu Eski Kent Yolu'nun kâbusundan uzaklara
anlamlandırmaya çalıştı her şeyi, kendisini
kendi kendisini yedi bitirdi bu kadar aptal olduğu için, evet, aptal
anneciği böyle beş para etmez bir tip olduğu için LaTisha'yı suçlamakla beş para etmez biri olacak bir çocuk yetiştirdiği için kendisini suçlamak arasında gidip geliyordu.

4

LaTisha süpermarkette sabah devriyesini bitirmişti
yaşlı hanımlara ya da küçük çocuklara çarpacağım diye kaygılanmaksızın alışveriş arabalarıyla boş koridorlarda hız yapmayı tercih eden erkencileri içeri almak üzereydi
süpermarket açıldığında üst kattaki ofise çıkardı, e-postaları kontrol edip kimin hasta numarası yaptığını anlamak için, suistimal edilmeye açık bir sistemdi, çünkü işten kaytarmalarının yedinci gününe dek bir doktor raporu sunmaları gerekmiyordu

bu sistemi çoğu kişiden daha fazla suistimal etmiş biri olarak, *biliyor*

şimdi artık iyi bir yurttaş, öyle olmayanları yakalamaya kararlı, Carter gibi, Noel'den iki hafta önce tatil izni istemişti, o kabul etmeyince de hasta olduğunu söylemişti arayıp

Tayland'dan

bir on gün sonra hasta raporu göndermişti, ne idüğü belirsiz yabancı bir doktordan alınmış, hiç kuşkusuz, o kabul etmeyince de küplere binmişti, çok geç Carter, hem Tayland Avrupa Birliği'nde değil ki, yani en son baktıklarında öyle değildi, yani hiçbir zaman geçerli olmaz zaten, demişti sakin sakin Carter onun hakkında şikâyet dilekçesi yazacağını böğürürken uzaktan

istediğini yapabilirsin Carter, böyle bir hakkın var

eski LaTisha'yı bastırdığı için kendisiyle gurur duyarak, böğürerek karşılık verecek –gör bakalım nereye gidebiliyorsun, siktiğimin amcığı

işte bu Yeni LaTisha

iki kere "A" alan, akşam okulunda

gerçekten de kafasını allak bullak etmişti akşam okulu, beyni başağrılarıyla zonklamıştı çok fazla düşünmekten ve ezberlemekten, gözleri ağrımıştı o kadar fazla okumaktan

beyin hücrelerinin yarısını kaybetmişti bu kurslarda, kaybetmişti gerçekten

diğer yarısını Açık Üniversite'de online bir perakende yönetimi derecesi almaya harcıyor

ikinci yılında, yarı zamanlı, dört yılı daha var

Yeni LaTisha bu

otuzuna merdiven dayamış, kendisi ve çocukları için doğru adamı buluncaya dek bekâr kalmayı kafasına koymuş

doğrusu Elektronik Aletler Bölümü Yöneticisi Tyrone boş

değil ona karşı, kadınlarla oynuyor mu anlamak için davranışlarım inceliyor, iyi gidiyor şimdilik
bekâr, evlenmemiş, çocuğu yok
gözü üstünde olacak, acele etmeyecek hiçbir şey için
olursa tabii, belki de asla

* * *

en uzun süreli ilişkisi Kamal'la oldu, altı ay sürdü, doğru dürüst çıktılar, onun ailesi ve dostlarıyla tanıştı, Kamal onunkilerle vakit geçirdi
annesi idare eder diye düşünüyordu, Jayla seviyordu onu, çünkü Kamal bilgisayar oyunları oynuyordu onunla, çocuklar ona ısınmıştı, şekerlemelerle şımartıyordu onları
beşi bir aile gibi görünüyorlardı Kamal'ın instagram sayfasında
ilişkileri sona erdi, çünkü onun çocuklarını sevse de kendi çocuğunu istiyordu Kamal
LaTisha ondan hoşlanıyordu, ama bebek makinesi olmak canına yetmişti
geride bırakma vakti, diye karar verdiler, olgunlukla, yüz yüze
hiç yalan söylemedi, aldatmadı ya da kötülük etmedi Kamal

ondan sonra partilerde tanıştığı bir-iki kişiyle çıktı ve birinin başka bir kadını daha idare ettiğini öğrendi bir sabah, onun dairesinden çıkarken kadın karşısına dikilince
diğeri görünüşe bakılırsa birkaç kadını birden idare ediyordu, Tinder, WhatsApp ve Facebook'tan gönderdiği mesajlara göre
o uyurken okuduğu
iki adam da törensiz terk edildi
hiç vakit kaybetmeden

bu Yeni LaTisha

hâlâ annesi ve Jayla'yla yaşıyor ailesinin evinde, Jason (on iki), Jantelle (on bir) ve Jordan'la (on) birlikte

o ve Jantelle birlikte uyuyor, oğlanlar tavanarasından bozma odada, Jayla ile annesinin de kendi odaları var

Jason en büyükleri ve en akıllıları, çalışmayı diğerlerinden daha çok seviyor, belki de en büyük olduğundan daha fazla sorumluluk sahibi

öyle olduğu için de ona karşı yüzü yumuşak, inanamıyor o farkında olmadan aylarca içinde büyüdüğüne

üzülüyor buna, belki de yalnız hissetti onunla konuşmadığı, karnına vurmadığı için, diğer ikisine yaptığı gibi

Jantelle tek kız olduğu için özel, ona benziyor daha çok, minyatür hali sanki ve en düşüncelisi içlerinde, LaTisha ne zaman masasında esnemeye başlasa yanına gelip uyku vakti geldi anneciğim, sana ballı sıcak süt getireyim mi? der

Jordan Trey'e benziyor, onun özelliklerini almış olduğundan şüpheleniyor LaTisha

Jordan okuldan uzaklaştırma aldı bu yaşında, evde en fazla sorun çıkaran o, yatağa gitmeye ya da yatakta kalmaya ayak diriyor zorlandığında, para çalıyor, büyük kardeşleriyle kavga çıkarıyor, ceza aldığında gizlice dışarı çıkıyor oynamaya

aile bilgisayarında porno seyrederken yakaladı onu, daha yeni

çocukların üç anneleri var

LaTisha en katı ve en faşist anne: ödevler, itaat, davranışlar

annesi en tatlı anne, torunlarının yaramazlıkları karşısında LaTisha'nın yaramazlıklarına olduğundan daha affedici

Jayla en çılgın anne, artık evden hiç çıkmıyor neredeyse, bir psikiyatriste de gitmiyor, D vitamini eksikliğinden ötürü gerçekten solgun ve bilgisayarına yapışmış kim bilir ne yapıyor

sonra birkaç hafta önce babacığı çıkageldi habersiz

LaTisha eve geldiğinde onu oturma odasındaki eski koltuğunda oturur buldu, sanki hiç gitmemiş gibi

eskisi gibi çam yarmasıydı, rastaları siyahtan çok gri, bir de kocaman olmuş karnı

LaTisha odadan içeri girerken ona hayranlıkla, sevgiyle baktı babası

Marva'yla yürümemişti, gerçek ailesini özlemişti

annesi yakın bir zamanda onu evden şutlayacağa benzemiyordu, ona olan sevgisi kontrol edilemez dalgalar halinde geri geliyor gibiydi

Jason ve Jantelle kanepenin kenarına tünemişlerdi, büyükbabaları olan bu devle ne yapacaklarından emin değillerdi

Jordan çoktan karar vermiş, büyükbabasına yanaşmıştı, sarılacak kadar yaklaştığında uzanıp koluyla sardı onu büyükbabası

Jordan büyükbabasına yüzünde öyle meleksi bir bakışla gülümsedi ki

anladı LaTisha, babamın hayatında olmasına ihtiyacı var küçük oğlumun.

Üçüncü Bölüm

Shirley

1

Shirley
(henüz Mrs. King değil)
Peckham Erkekler ve Kızlar Okulu'na geliyor
iki yanına dikdörtgen iki beton blok eklenmiş, Victoria döneminden kalma eski bir atölye burası
bir zamanlar Yoksullar Yolu denilen yoldan geliniyor
şato büyüklüğündeki kapılarına

üstünde açık gri bir kalem etek ve ceket, açık mavi bir bluz, gri boyun bağı, siyah rugan ayakkabıları, bir de gururu
heybetli kapılardan geçerek varıyor ahşap panelli girişe
lobinin iki yanında üst katlara yükselen geniş merdivenler
uzun koridorlar uzanıyor iki yanında Shirley'nin

saat daha çok erken, dolanıyor boş okulu, ışıkla dolu sınıflarda geziniyor, okulun özünün ruhuna aktığını hayal ediyor, evet, ruhuna
iyi bir öğretmen değil, büyük bir öğretmen olacak
kuşaklar boyu işçi sınıfı çocuklarının hatırlayacağı bir öğretmen, hayatta her şeyi başarma yetisine sahip olduklarını hissettiren

hayatını kurtarmış buralı bir kız, kendisinden sonrakilere cömertçe vermek için geri gelen

annesi ile babası, Winsome ve Clovis üniversiteye gidip tarih okuduğu, sonra da Eğitim Sertifikası kazandığı için onunla gurur duyuyor

o oldu başaran,

ev işi yapmayan, kendi giysilerini bile yıkamayan ağabeyleri değil, oysa o cumartesi sabahlarını hem ev işiyle hem çamaşırla geçirmek zorunda kalmıştı

asla pişirmek zorunda olmadıkları yemeklerden hep ilk tabakları ve fazladan porsiyonları alan, gelişme çağında oldukları için, en sevilen tatlıları koca koca tabaklarla yalayıp yutan

akıllarından geçeni söyledikleri için cezalandırılmayan ağabeyleri, oysa o en ufak bir isyan işaretinde odasına gönderilirdi, düşüncelerini kendine sakla Shirl

doğru, kayışla dövülen onlardı, o değil –izinsiz dışarı çıktıkları için ya da okuldan eve vaktinde gelmedikleri için– ama bunun bir tek nedeni vardı, o hiç ihlal etmemişti ki kuralları

herkes Tony ve Errol'ın futbol yıldızları olmaya yazgılı olduğunu düşünürdü, geleceğin Peleleri, Dünya Kupası zaferi bir adım ötelerindeydi

on altı yaşlarına geldiklerinde anlaşıldı erken dönemde gösterdikleri yeteneğin profesyonel bir yeteneğe dönüşmediği, küçükler takımına üyelikleri son bulduğunda

ortaokulu erken bıraktılar, Wembley'de top sallamak yerine

kalem sallayan kâtipler oldular

Ailenin Başarı Hikâyesi o, Shirley

Shirley bakteri üretme kapları, kurutma cihazları, mikroskoplar ve pipetlerle dolu laboratuarların önünden geçti

birkaç tane gayet iyi resmin bulunduğu renkli sanat salon-

larının ve tezgâhlarla dolu (sadece oğlanlar için) havadar bir ahşap işleme atölyesinin önünden geçti

çelik tezgâhları, gaz ocakları olan bir Ev Ekonomisi sınıfının önünden geçti, gelecek kuşağın ev hanımlarını yetiştirmeye hazır, tam zamanlı ev hanımı ve tam zamanlı çalışan, Kadın Özgürlüğü Hareketi'nin olumsuz yönlerinden biri

onun için öyle olmayacak

Lennox'la evlenince, anlaştılar yemekleri Lennox pişirecek, temizliği o yapacak; alışverişi Lennox, ütüyü o yapacak

bunun için kavga etmesi bile gerekmeyecek

onunla olduğu için şanslı Shirley

dersliklerin duvarları akış grafikleri ve tabloları, anatomi çizimleri, güneşin etrafında dönen gezegenler, nesli tükenmiş memelileri gösteren posterler ve boyutları itibarıyla Britanya'nın Afrika'yla boy ölçüştüğü bir dünya haritasıyla süslü, sömürge dönemi haritacıları yüzyıllarca yakayı ele vermemiş, işte kanıtı, şimdi bile öyle görünüyor, ikinci kattaki dersliğine yaklaşırken duvarlarda İngiltere kralları ve kraliçelerinin asılması mecburi resimleri

bir de Tutankamon'un altın ölüm maskının bir posteri, British Museum sergisinden, okulca gidip girmek için saatlerce sıra beklediği

güzel çocuk Firavun, İsa'dan bin üç yüz yıl önce yaşamış

sınıftaki bütün kızların âşık olduğu, antik Mısır hayranlığıyla ayılıp bayılarak

Stonehenge'deki yekpare taş blokların bir posteri de var, arkada güneş batarken Wiltshire düzlüklerinde gizemli görünüyorlar, unutulmaz bir okul gezisi daha

oyun alanlarına bakan yüksek pencerelerin arasındaysa Neil Armstrong ayda yürüyor, altında bir yazı: İnsan için küçük, insanlık için dev bir adım

onun gibi

attığı her adım bu çocukları yükseltecek, hiçbir çocuğu geride bırakmayacak

eteğini düzeltir, boyun bağını ve kıvırcık permasını kabartırken hizalanmış ahşap sıralar, tertemiz silinmiş karatahta, ahşap kutusunda beyaz tebeşirler, onun bu çok kültürlü mahallenin karışık yeteneklerin olduğu sınıflarında bu anlayışı uyandırması için hazır bekliyor

yeni öğretim yılının bu ilk gününde küçük melekler dolarken güneşli sınıfa, kendilerinden çok da büyük olmayan yeni tarih öğretmenleriyle tanışma heyecanıyla dolu sesleri şırıltılı dereler gibi, o an kalbi neşeyle doluyor

güneş bulutların arasından çıkıp yüzüne vurur, enerjisi ve iyiliğiyle gücüne güç katarken

o gün dersliğine gelen her sınıfın yoklamasını alırken, isimlerini çabucak ezberlemeye kararlı, öğretmenin kişisel dokunuşunun ilişki kurmakta ne kadar önemli olduğunu biliyor ne de olsa

Danny, Dawna, Decima, Devonne, Doreene, David
Janet, Jenny, Jackie, Jazil, Chris, Mark, Monica, Matthew
Rosemary, Lenny, Lloyd, Keith, Kevin, Helen, Ian
Sharon, Yasmin, Jasmine, Jasvin, Marlene, Merline, Ekow
Glenford, Garry, Gerry, Tim, Tom, Trevor, Tony, Terry
Kweku, Kwaku, Kwame, Winston, Smita, Leah, Akua
Julia, Jules, Julie, Juliette, Beverley, Brenda, Chaz, Maz, Rory
Remi, Yemi, Abi, Aarti, Eddie, Carlton, Kingley, Shabnam

Tanrı korusun hepsini, başladı görevi –tarihi *eğlenceli* ve *faydalı* kılmak, çünkü geçmişin hatalarını tekrarlamaktan kaçınmamız ve insan soyu olarak kim olduğumuzla ilgili anlayışımızı derinleştirmemiz gerekir, öyle değil mi, sınıf?

sessiz olun lütfen, kıpırdamayın artık, bir boşlukta değiliz, çocuklar, arka sıralar konuşmayın artık, lütfen, teşekkürler,

hepimiz bir sürekliliğin parçasıyız, tekrarlayın bakalım, gelecek geçmiştedir ve geçmiş şimdide

parlak ışıltılı yüzleri ona bakıyor, biraz sivilceli, biraz yağlı, yaşı büyükçe bazı kızların yüzünde fazlasıyla makyaj var, yasak, ama uslular, söyleneni yapıyorlar, hiç kuşkusuz onun tutkusundan ve ilişki kurmaya yatkın kişiliğinden cesaret alıyorlar

Kevin, Keith ve Terry gibi küçük adamlar bile, kalemkutularının üstüne gamalı haç motifleri yapıştırmış, ceketlerine pişkinlikle Britanya Ulusal Cephesi'nin[12] armaları işlenmiş

onları Hitler'in Nihai Çözümü hakkında bilgilendirerek eğitiyor, Amerikalıların savaş sonunda özgürleştirdiği Bergen-Belsen toplama kampının fotolarını gösteriyor

onun şokuyla yüzlerce soru yağıyor

öğretmenim! öğretmenim! öğretmenim!

hayır, yürüyen iskeletler değiller, savaş esirleri onlar ve canlılar, evet, bunlar da gaz odaları, buradaki de gerçek iskeletlerle dolu bir toplu mezar, bu da kamplarda çok çalışan kadınları gösteren bir çizim, o kadar çok çalışıyorlarmış ki rahimleri düşüyormuş, görüyorsunuz

dolaştırın aranızda ve iyice inceleyin

ya da sınıfta ırklar arasında savaşlar patlak verdiğinde

şu fotoğrafa bir bakın 1965'te Mississippi'de bir linç eylemini gösteriyor, evet, bu çocuklar gerçekten de el çırpıp tezahürat yapıyor, şu siyah adam ağaçta cansız sallanırken, boynu kırılmış, suçu beyaz bir kadına manidar bakışlar atmakmış

öğretmenim! öğretmenim! öğretmenim!

hayır, hayır, yargılanma falan yoktu, şüpheliler sokaktan çekilip alınıyor, asılıyor, vuruluyor, öldüresiye dövülüyor ya da yakılıyordu

işte bu çocuklar, önyargılar kontrolden çıktığında olan budur

12. Birleşik Krallık'ta aşırı sağcı, yalnızca beyazlara açık parti. (ed.n)

dikkatlerini ve ilgilerini çekerdi, her dönemin sonunda da sadakatlerini, birçok hediyeyle ifade ettikleri; ev yapımı kartlar, kekler, çikolatalı Paskalya yumurtaları, Noel hediyeleri, meyve sepetleri gibi, kollarından taşan hediyelerle kalabalık öğretmenler odasına giremez mahcubiyetinden (düşman kazanması kesin), doğruca arabasının bagajına götürürdü

Shirley
takdir edildi okul müdürü Mr. Waverly tarafından
ilk yıllık performans değerlendirmesinde
doğal bir öğretmen olduğu için, çocuklarla kolayca ilişki kuran, görevin gereklerinin üstüne ve ötesine geçen, örnek öğretme becerileri sayesinde sınavlarda mükemmel sonuçlar elde eden ve halkının gururu olan
Shirley artık büyük bir öğretmen *ve* bir temsilci olmanın baskısını hissediyordu
dünyadaki her siyah insan için.

2

Öğretmenler odası kanepeler, masalar, koltuklar, askılar ve ilan tahtalarıyla dolu, üstleri tatillerin takibiyle ilgili görev listeleri, kartpostallar, yangın çıkış talimatlarıyla bezeli, bir de üstsüz bir kız posteri, on altısında var yok
öğretmenler girip çıkıyor, çocuklar kapıyı çalıyor şunun bunun için, sinir olanlardan biri cevaplıyor, ne var yine Moira-Billy-Mona-Ruthine-Leroy?
bir kez olsun rahat bir öğle yemeği yiyemeyecek miyiz?

Shirley kötü kokan sigara dumanı bulutuna şikâyet etmeksizin tahammül ediyor, gözleri yansa da, saçı çok kötü koktuğundan her gece yıkamak zorunda kalsa da
ne kadar pejmürde tipler bu öğretmenler, diye düşünü-

yor, ağır başlı eteği ve kısa topuklu ayakkabılarıyla düzgünce oturmuş, peynir ve domatesli sandviçlerini yemelerini izliyor ya da domuz etli kişlerini ya da etli böreklerini, okul kantininde verilen iğrenç çamur yerine

kendisi tuzlu balığını, dilimlenmiş muzunu, tuzlu çöreklerini yerken

kimsenin fark etmemesini umuyor, kendisini açıklamaktan nefret eder çünkü

solunda Margo (coğrafya) var, çiçekli uçuşan bir elbise giymiş, hippi saçları uzun, iki ince örgü sarılmış alnının çevresine hale gibi

Goa'da bir aşrama karayoluyla yapacağı manevi yolculuk için gerekli parayı biriktirinceye kadar ders verecek, orada kendisini bulacak (önce, birincisi) ve bir de koca (ikincisi), bunu bırakacak, *bunu* diye işaret ediyor

birlikte başlamışlardı, müttefiklerdi Moruklara karşı, çoğu pedagojinin ne anlama geldiğini bile bilmez

Shirley Margo'yu seviyor, çünkü Çiçek-Gücü Margo seviyor ve kabulleniyor onu

Shirley'nin diğer yanında Kate (İngiliz edebiyatı) oturuyor, diğer arkadaşı, otuz beşine basmadan okul müdiresi olmaya kararlı, öyle kararlı söyledi ki bunu, hem Shirley hem Margo ancak başlarını sallayabiliyor, *elbette ki* Kate baş öğretmen olur, siyasetçi bir ailede yetişmiş *her şeyi* inandırıcılıkla söyleyen, Kate'e bakılırsa, ya onların özgüvenine yetişmek zorunda ya da onun altında kalacak

ayıyı andıran John Clayton (matematik) oturuyor karşısında, bir pire ordusunun barınabileceği sakalları var, pis görünümlü kot ceketi, havı dökülmüş fitilli kadife pantolonu ve koca ayaklarında ipli sandallar, İsa'nın giydiğine benzer

öğrencilere pek de iyi örnek olduğu söylenemez, ama Shirley sever onu –çılgın, mahcup, ona karşı nazik, kabul ediyor, en önemlisi bu

bir gazete okuyor, ön sayfası polisin vurduğu siyah bir gencin vesikalık fotosuyla süslenmiş, yaban yaban bakıyor gözleri, tehdit ediyor kahve sehpasının üstündeki kül tablaları ve çay lekeli kupaların arasından

keşke bıraksa o gazeteyi diyor, kişisel geliyor bu ona, utanç verici

Kate ve Margo'yla konuşmak istiyor bu meseleyi, ilgilenirler mi acaba, yakınlık gösterirler mi, hatta anlarlar mı ki? rengini fark etmemiş gibi görünüyorlar ya da en azından hiç bahsetmediler

söylemek istiyor onlara, sanki şahsen medyanın saldırısına maruz kalıyormuş gibi hissettiğini

caddede yanından geçtiği ya da otobüste yanına oturduğu kadınların gergin gergin çantalarını kavradıklarını, oysa annesinin cüzdanından bir peni olsun aşırmadığını, çoğu çocuk için bir ergenliğe geçiş ayini olsa da bu, okuldaki kırtasiye dolabından bir kurşunkalem olsun almadığını, bırakın kamusal mekânlardan tuvalet kâğıdı yürütmeyi; üniversitede sıradan bir suçtu bu, koca koca ruloları kazaklarının altına ya da çantalara doldururdu ev arkadaşları, ganimetlerini mutfak masasına döktüklerinde sizi adi *hırsızlar* ya da bahçe *hırsızları* diye azarlardı onları

Shirley bütün olumsuz tepkilerin derisinin renginden kaynaklandığını düşünmekten ileri gelen paranoyaya teslim olmamaya çalışıyor

annesi insanlar açıkça söylemedikçe neden ona karşı çıktıklarından emin olamayacağını söylemişti, insanların seni ırkından dolayı sevmediklerini varsayma Shirl, belki kötü

bir gün geçiriyorlardır ya da sinirli insanlardır

Shirley'nin nezaket diye tılsımlı bir silahı var, ona karşı tavır alan meslektaşlarına karşı bile kullandığı; yanına ne zaman otursa kalkıp başka yere oturan Tina Lowry (beden eğitimi) gibi

gerçekten kasti olduğunu anlasın diye kapının suratına kapanmasına üç kez izin veren Roy Stevenson (fizik) gibi

Shirley'nin okul koridorlarında (sönüp giden) selamlama girişimlerini görmezden gelen Penelope Halifax (biyoloji, altıncı sınıflar müdürü) gibi; İmparatorluk Rusya'sında alt tabakadan bir köylünün yanından geçen dul bir Grandüşes gibi buyurgan bir havayla geçerdi yanından

Penelope

jimnastik salonu ve yemekhane olarak da kullanılan, yenice atılmış ter ve bayat lahana kokan toplantı salonunda herkesin geniş bir çember oluşturarak oturduğu personel toplantılarında konuşan tek kadın

baskın sesiyle biçer gürlemelerini alfa erkeği öğretmenlerin

o dairesel oturma düzeninde profesyonel tenis oyuncularının çevikliğiyle top çevirmeyi severler erkekler aralarında, Shirley ve diğer kadınlar araya girmeye çalıştıklarında, o kadar iddiacı olmayan sesleri zar zor işitilir, daha sadede gelemeden sözleri alfalar tarafından kesilir

normalde cevval olan Kate bile susturulur

Shirley hepsinin acınacak bir biçimde teslim olmasından nefret ediyor, kararları erkekler ve Penelope'nin almasından geri kalanlar adına

mayıs sonunda o öğleden sonra

binlerce ayağın sesi binayı terk ettikten, okulu bir travma sonrası sessizliği içinde bıraktıktan sonra

Penelope okulun sınav performansının kötü olması meselesini ele alıyor, çocukların yarısı o kadar kalın kafalı, o kadar yaramaz ki uzaklaştırılmaları, hatta okuldan atılmaları gerekir diyor

herkes biliyor hangi yarıyı kast ettiğini

Penelope bu dünyanın yaramazlık yapan Pete Bennettlar'ına sınıftan çıkmama, ama Winston Blackstocklar'ına uzaklaştırma cezası vermesiyle tanınıyor

okuldan atılmaya giden yolda ilk adım

Shirley'ye göre zorla emekli edilmesi gerekiyor

Moruklar dışarı

Yeni Düzen gelsin

yeni tüfekler

o

Shirley karar veriyor, öne çıkıp fikirlerini söylemenin zamanı geldi

katılmıyorum Penelope, onları atmamamız gerekir, diyor, alfa erkekler sandalyelerinde kaynaşmaya başlarken kuruyor dili damağı

toplumu çocuklarımız için daha eşit kılmamız gerektiğine inanıyorum, diye devam ediyor, artık yeter ya da kapa çeneni anlamına gelen imalı öksürükleri duymazdan gelerek

bizim çocuklarımıza, diye vurguluyor (ortak mülkiyet olasılığı) hatalı oldukları, senin dediğin gibi kalın kafalı oldukları söyleniyor, aksini kanıtlamalarına imkân tanınmadan

sınavlar iyi güzel de herkes baskı altında başarılı olmaz ki ya da zekâsını küçük yaşta göstermez ki, zekâ sonradan da edinilebilir, biliyorsunuz, bizim sayemizde, öğretmenden fazlası olmamız gerek, onlara bakmamız gerek, inanmamız gerek

biz onlara yardım etmezsek, kim edecek

Penelope?

* * *

korku dolu, susturulmuş bir kıpırtısızlık dolanıyor salonda

Penelope hayal kırıklığı yaratmıyor, bir kere ben, sosyal hizmetli değilim, diye cevap veriyor Shirley'nin bariz naifliği ve sönük zekâsı karşısında büyük bir yorgunluk hissettiğini sezdiren bir tonla, ayrıca on beş yıllık deneyime sahip birine düelloda meydan okumadan önce bu işte iki dönemden fazla çalışmış olmanız gerekir diye düşünüyorum gerçekten

neden bahsettiğini sahiden bilen birine kafa tutmadan önce

şimdi

biraz önce

söylediğim

gibi.

3

Shirley'nin o akşam Lennox'la sohbeti Penelope hakkında atıp tutarak geçiyor, daha birçok akşam olacağı gibi

Lennox mutfakta hindistan cevizli körili Tay tavuğu pişirirken, o da daracık teraslı benzer dairelerin arka pencerelerinin baktığı küçük bahçelerine açılan kapının yanındaki açılır kapanır masada oturuyor

doğranmış arpacık soğanların ve ince kıyılmış sarımsağın kokusu tütüyor tavadan

kiraladıkları bu daireye taşındıklarında üst kattaki çift yetmiş yıldır hiç bu kadar iğrenç bir koku duymadıklarından yakınmıştı

işte şimdi duydunuz diye düşünmüştü Shirley, kapıyı suratlarına kapatırken

zekâ doğuştan gelmez Lennox, edinilir, Penelope ne düşünürse düşünsün, herkesin önünde benimle çekişiyor, ne cü-

retle bir de kendisine feminist diyor?

gereğinden sıcak o mayıs akşamı soğuk Lucozade'sinden bir yudum alıyor Shirley

ben züppe değilim, gayet iyi bilirsin, gramer okuluna gittim, işçi bir aileden geliyorum ve *eşitlikçilik über alles*[13] inancındayım, komünist olmakla karıştırmamak gerekir tabii, Stalin ve Mao'yu yeterince biliyorum, o yönde yanlış hayallere kapılmayacak kadar

ama öte yandan, hakikat şu ki iktidar ve ayrıcalık hiyerarşileri kaybolup gitmeyecek, bütün tarihçiler bilir bunu, insan doğasına içkindir bu, bütün çağlarda bütün toplumlara içkindir, hayvanlar âleminde de aynı şekilde geçerlidir, dolayısıyla aksi doğruymuş gibi yapamam

bir öğretmen olarak benim görevim dezavantajlı olanlara yardımcı olmak

Lennox kırmızı köri ezmesi ve rendelenmiş zencefili karıştırıyor

Shirley onun dimdik sırtını beğeniyor, ofise giderken giydiği mavi gömleği, yakasını açmış, karnı kemerinin içinde kalıyor, hoş, bedeninin geri kalan kısmının hatları hep doğru yerlerde: omuzları, pazuları, kalçaları, uylukları, baldırları, düzenli olarak spor salonuna gitmesi sayesinde

onu taşıyabilecekmiş gibi görünen bir adam istemişti, fiziksel olarak, metafor değil

ona kendi eşitiymiş gibi davranacak bir adam istemişti, mantıklı bir kariyer planı (avukat) geliştirmiş, sorumluluk sahibi, içki içmeyen (fazla içmez), sigara içmeyen (hiç içmez), uyuşturucu kullanmayan (sadece bir kerecik) ya da kumar oynamayan (loto bile oynamaz)

Lennox derisi alınmış tavuk parçalarını limon otu, misket

13. Alman milli marşına gönderme: Deutchland über alles (Almanya her şeyin üstünde) (ed.n.)

limonu yaprakları ve hindistan cevizi sütünden yaptığı sosa buluyor, yemek enfes olacak, genellikle öyle olur çünkü Lennox tarifleri en küçük ayrıntısına dek uygular

risk almak gerektiğine inanmıyor, Shirley gibi

* * *

gramer okulları en azından oyun sahasını eşitleme girişiminde bulunmuştu Lennox, diye devam ediyor Shirley sözüne, daha parlak çocukların daha iyi bir eğitim almasını mümkün kıldı

yoksa devlet okullarından çıkmış erkek çocuklarının eline kalır her şey sanki 1890'lardaymışız gibi, 1980'lerde değil de

Lennox kilerde tuttukları değerli torbadan basmati pirinci çıkarıyor, iki gözlü ocakta kaynamış suyla dolu, boyası kalkmış emaye tavanın içine koyuyor

önemli bir nokta da şu ki ülkemizin halihazırdaki *baş kumandanı,* başka türlü politikada zirveye tırmanamazdı, ister seversin ister nefret edersin, o ayrı, benim burada savunduğum, toplumsal mobilite ilkesi

Lennox kişniş saplarını doğrayıp üstünden dumanlar tüten tabakların üstüne serpiştiriyor, çoğu akşam farklı bir uluslararası yemek deniyor, ev taksidi için birikim yaparken bütçelerinin elverdiği tek seyahat imkânı bu

Akdeniz ve Ortadoğu'da dolaştılar, kısa süre önce de Güneydoğu Asya'ya sıçradılar

boğazından kayıp giden körinin kremsi zenginliğinin tadını çıkarmak için sabırsızlanıyor

bu gece sevişecekler, ev sahibi olur olmaz da çocuk yapacaklar

kalçaları birbirini bulmuştu dans ederken, pikap platformunda dönerken Ken Boothe ve John Holt, blues çalınan bir

bodrum katı Chapeltown'da duvardan duvara hoparlör çekilmiş, bir tencere körili keçi eti mutfakta, diğer bütün Afro-Karayipli gençlerle kaynıyor, kentin başka yerlerindeki kulüplerin kapılarında dikilmiş korumaları aşamayan

aşsalar da sevdikleri müzikleri dinlemeleri mümkün olmayan

sonraki birkaç ay çıkıp birbirlerini tanımışlardı

Lennox küçük bir çocukken Guyanalı ailesinin onu Harlem'de yaşamaya gönderdiğini anlatmıştı ona, yeni göç etmiş annesiyle babası da Leeds'e yerleşmişti

büyük teyzesi Myrtle büyütmüştü onu, dergide çalışan bir gazeteciydi, okulda çok çalışmasını salık vermişti, sınıf arkadaşları arasında sevilmeyecek olsa da

şimdi çalış, meyvelerini toplarsın ömrünün geri kalanında, demişti ona

bu arada annesi ilerlemiş, Vicar Lane otobüs durağının arkasındaki Barney's bisküvi ve şekerleme fabrikasında tekneleri temizleme işinden çıkıp Marshall Caddesi'nde Morrison's posta deposunda paketleyici olarak çalışmaya başlamıştı

babası da ilerlemiş, yaşayabileceği bir ücret kazanmak için akşamları ve haftasonları çalıştığı Robinson's çelik işlerinden ayrılıp çalışma saatleri ve ücreti daha iyi olan Leeds Postanesi'ne geçmişti

yeterince para kazanmaya başladıklarında onu çağırmış

üç çocuk daha yapmışlardı

Lennox annesiyle babasından daha iyisini yapabileceği inancıyla dönmüştü Leeds'e

ortaokulda iyi bir öğrenciydi, ama çok geçmeden bunun dışında kötü bir insan olarak görüldüğünü anlamıştı

derisinin rengi nedeniyle bir vatan haini gibi

polislerin durdurması ve tartaklaması gereken; on iki yaşında olup da on beşinde gösterdiği zamanlarda başlamıştı, bu yetişkin adamların sokakta herkesin ortasında elleyip itip

kakması korkutmuştu onu, ağlamamak için zor tutmuştu kendisini, bazen ağlamıştı

veda cümleleri, hadi yoluna Gün Işığı, şansın yaver gitti bu sefer

korkutucuydu, tüyler ürpertici, iğdiş edici, böyle anlatmıştı Shirley'ye gardını ilk kez indirip de açıldığında, ne zaman olsa rahatlardım, iyi ki bir polis minibüsünde ya da hücrede dövülmedim ya da öldürülmedim diye

rastacılarla takılmayan, kavgalara karışmayan iyi bir çocuktum

okul dışında takım elbise giymeye başladım, arkadaşlarım bana gülseler de, Yehova Şahitleri'ne katılacağımı düşünenler olsa da

iyi bir çocuktum, her cumartesi Leeds Merkez Kütüphanesi'ne yürür, o hafta okuyacağım kitapları alırdım, çünkü gerçekten iyi okumuş biri olmayı istiyordum

büyük teyzem Myrtle sokmuştu kafama sadece görüş sahibi değil, bilgili de bir insan olmam gerektiğini

avukat olmaya karar verdim, hatta belki de ceza avukatı

bugünlerde polis deneyecek olursa, avukat olduğumu söylüyorum, pis ellerini kendilerine ait olmayan yerlere koymadan önce bir kez daha düşünüyorlar

Shirley küçüklüklerinden beri polis tacizine uğrayan ağabeyleri adına uzun zamandır öfkeliydi

bütün siyah erkeklerin bununla başa çıkmayı öğrenmesi gerekiyordu, bütün siyah erkeklerin sert olması

polis birini öldürdüğünde ya da dövdüğünde, soruşturmayı kendilerinin yürütmesine, suçlananı aklamalarına izin veriliyordu

Lennox'la her hafta çıkmaları, son sınıfta birlikte yaşamaya dönüştü; mezun olunca birlikte Londra'ya taşındılar

Miss Shirley Coleman Mrs. Shirley King olmuştu artık

cumartesi akşamları belki bir film bulurlardı, gece yarısına doğru bir parti ya da kulübe gidip dans ederlerdi aşk şarkılarında, rock, reggae, soul, funk

yılda iki kez indirimden temel alışverişlerini yaparlardı, Shirley iki haftada bir üniversiteden kız arkadaş grubuyla buluşurdu

en iyi arkadaşı, Amma, bu düzenlemenin dışındaydı

New Cross Kız Gramer Okulu'nda arkadaş olmuşlardı

Peckham'daki işçi sınıfı mahalleleri yerine Blackheath'teki profesyonel sınıflar ve Greenwich, Brockley, Telegraph Hill gibi daha şık posta kodlarının bağlı olduğu

on bir yaşında olduklarından, o yıl okuldaki yegâne siyah kızlar olmanın ve bu yüzden dikkatleri üzerlerine çekmenin yerçekimi kuvvetine maruz kalmışlardı

Amma daha utangaç olandı, Shirley onu korumaya çalışırdı; ergenlik çağları geldiğinde, (ne eğitimli ne de politik olan kendi ailesinin tersine) annesi ve babası eğitimli sosyalistler olan Amma yerel gençlik tiyatrosuna katıldı, özgüven kazandı ve başına buyruk bir yol tutturarak sisteme başkaldırdı

Amma lezbiyen olduğunu açtı Shirley'ye on altısında

başta çok iğrenç gelmişti

sanki dostluklarına ihanet etmiş gibiydi, ama Shirley gerçek duygularını asla belli etmedi, çünkü Amma'yı yaralamak istemiyordu

şükürler olsun ki Amma erkek donları giymeye başlamadı ya da duşta sınıf arkadaşlarına göz süzmeye, Shirley'de şansını denemeye de kalkmadı; Shirley arkadaşının yamndayken sıkılgan davranmaya başlamıştı artık, birbirlerinin evlerinde yatıya kaldıklarında onunla aynı yatağı paylaşmaya çekindi bir süre

zaman içinde karar verdi, Amma onu istemediği sürece

(ki hiçbir işaret yoktu buna dair) ve kimseye de söylemediği, onunla arkadaşlığı nedeniyle Shirley'nin adını lezbiyene çıkarmadığı sürece sorun yoktu aslında

hiç şansı yoktu
Amma okuldan ayrılır ayrılmaz herkese ilan etmeye başladı, sanki gurur duyulacak bir şeymiş gibi
bütün *varoluş sebebi* hangisi olursa olsun hâkim bağnazlıklara itiraz edip karşı çıkmak ve onları paramparça etmeye çalışmaktı
ama imkânsızdı bu, ne anlamı vardı o zaman?

Shirley'nin "rozetli" arkadaşına aldırmaması gerekti, yoksa dostluklarını kaybedecekti, hayatında Amma olmadan yapamaz
seviyor onu
arkadaş olarak

ayrıca
Shirley çok fazla yeni insanla tanışmıyor, sosyal çevresi üniversiteden ve iş arkadaşı öğretmenlerden oluşuyor, Amma'ysa neredeyse her gün sanat dünyasından yeni arkadaşlar edinir, onlar Shirley'nin de arkadaşı olurlar az çok
çoğunlukla eşcinsel, Shirley anlamasa da sevmese de onların alışılmadık hallerini birlikte vakit geçirecek kadar ilginç buluyor
ona iyi davrandıkları sürece, çoğu da iyi davranıyor
benim daha pratik ve sorumlu varoluşum karşısında büyüleyici, sanatsal ve radikal bir karşıtlık onlar, diyor Lennox'a
onu aşırı analitik olmakla suçlayan

Lennox ile Amma birbirlerine bayılıyor, Lennox onun düzgün biri olduğunu söylüyor, Shirley sanki kendisi öyle değilmiş gibi hissediyor o böyle deyince

Lennox daha bir canlanıyor Amma'nın yanında, tartışıyor, daha şakacı ve dışadönük

Shirley'ye takılıyorlar, sen hep iyisindir, senden mükemmeli yok diye (sanki Lennox kendisi de öyle değilmiş gibi), Lennox Amma'nın cinselliğini de hiç takmıyor, büyük teyzesi Myrtle da gizli lezbiyendi, ona kalırsa

yıllarca Gabrielle'le yaşamıştı, özel arkadaşı, ölmüştü, onun bir fotoğrafı dururdu yatağının başucundaki komodinin üstünde

Lennox çocukken bir dolabı karıştırırken bir kutu bulduğunu hatırlıyor, büyük teyzesi Myrtle'le Gabrielle'in otuzlardan kalma fotoğrafları varmış içinde, gözlerinde monokllar, papyonlar ve binici ceketleri üstlerinde, puro içerken

şık kıyafet balolarına gittiklerini sanmış

büyük teyzesi Myrtle'ın kendisi olmak konusunda özgür hissetmiş olmasını diliyor, onun İngiltere'ye dönmesinden kısa süre önce ölmüş Myrtle, şimdi hayatta olsaydı onu ziyaret eder, hakikati ondan öğrenirdi, onayladığını söylerdi, doğru sözcük buysa tabii

Shirley onun açık fikirliliğini seviyor, onunla hemfikir olamasa da

geri kafalı ya da eşcinsel düşmanı değil, daha çok ona doğal gelmeyen bir şeye verdiği sezgisel bir tepki bu

karşı çıkmasına mantıklı bir açıklama getirmeye çalışırken bile.

4

Shirley zaman içinde deneyimli bir öğretmen haline geldi, çocuklara mücadele şansı tanıma ilkesine bağlı kaldı

her şeyin onların aleyhinde olduğunu fark etmişti, bu kadar büyük sınıflarla, eksik kaynaklarla, onlara ödevlerinde nasıl yardımcı olacaklarına dair en ufak bir fikri bile olmayan ebeveynlerle

okulu erken bırakıp bir fabrikada çalışmaya başlayan ya da bir zanaat öğrenmeye girişen ya da ıslahevinde bir ranzaya yerleşen ebeveynler

Lennox'a sık sık yakındığı üzere öğretmenlikte gezinenlerden gayet farklıydı o, onlar olabildiğince az iş yapar, sorumluluklarını açıkça horgörürlerdi, o sorumluluklar lanet olası bir iş sahibi olmalarının sebebi değilmiş de rahatsızlıkmış gibi

kötüydü, Thatcher hükümeti Eğitim Master Planı'nı uygulamaya başladığında daha da beter oldu

öğretmenler ücret savaşları ve üç günlük grevlerle çöktüler

halk onlar karşısında sabrını yitirince de *Üçüncü Reich* bundan istifade etti ve korkunç Ulusal Müfredatı bastırdı ezici bir güçle, Shirley'nin muhteşem sonuçlar doğuran pedagojik özgürlüklerini kesip atan bir müfredat dayatıyordu bu yeni sistem

çok teşekkür ederim

hemen arkasından Başarı Sıralaması geldi, onunla birlikte de bir sürü ayrı iş, verilerin bilgisayara girilmesi, formların doldurulması, istatistikler, teftişler ve anlamsız mecburi toplantılar, iki haftada bir dersten sonra yapılan, tartışılacak hiçbir şey olmasa da

sonra Gestapo Karargâhı ders planlarını dayattı, Shirley'nin giderek genişleyen cephaneliğinde küfredilesi yeni bir sözcük: Ulusal Müfredat! başarı sıralaması! ders planları!

bütün bunlar yaşayan, nefes alan, bireyselleşmiş çocuklarla dolu bir sınıfın dalgalanan ihtiyaçlarına cevap vermeye imkân tanımıyordu

Shirley özgürce okul raporları da yazamıyordu artık, halbuki aslında severdi o işi, öğrencilerinin kaydettiği ilerlemeler hakkında yorumlar yazmayı, ebeveynlere çocuklarını gözettiğini haber vermeyi

şimdi genel bir ifadeler listesine göre birtakım kutuları işaretlemesi gerekiyordu

örneğin artık bir çocuğun el yazısının iyileştiğini, ödevlerinin daha okunaklı, dolayısıyla daha iyi notlar alabilir hale geldiğini, çünkü çocuğu dik oturmaya, konsantre olup daha yavaş yazmaya teşvik ettiğini yazamıyordu

ya da bir çocuğun sınıfın şaklabanı olduğu için artık rahatsızlık çıkarmadığını, onun yerine komiklik yapma becerisini Shirley'nin tavsiyesi üzerine tiyatro grubuna taşıdığını ve okulun *Pamuk Prenses ile Yedi Cüceler* oyununda parladığını da

böyle bir soru yoksa eğer
hiç olmuyordu

sonra Gestapo her öğrencinin her yıl bir İyi Ödev Dosyası hazırlamasını talep etti, sınıfta verilen derslerden ya da ödevlerinden, titiz bir el yazısıyla hazırlayacaklardı, değerli öğretim zamanından saatler çalan, çocukları hiçbir amacı olmayan bir strese sokan bu dosya olur da bir ebeveyn ya da çocuğun yeni okulu görmek ister diye dosyasında saklanacaktı

ne oldu bilin bakalım?
bir tek kişi bile yapmadı
peki neydi Shirley?
Bürokratik Çılgınlık Çarkında bir Dişli

Shirley sabahları arabayla okula vardığında

şehir ahalisi Yoksullar Yolu'nu doldurup da denge duygusunu ortadan kaldırmadan saniyeler önce
korkunç cüssesiyle oturuverirdi midesine okul
beton gibi

seksenler tarih olurken doksanlar yüklenmek ve çözümden fazla sorun getirmek için sabırsızlanıyordu

daha fazla çocuk ayak uydurma mücadelesi içindeki ailelerden gelen
daha fazla işsizlik, yoksulluk, bağımlılık,

ev içi şiddet
daha fazla çocuk anneleri ya da babaları,
"içerde" olan ya da olması gereken
daha fazla çocuk okulda yemeklerin bedava
olmasına ihtiyaç duyan
daha fazla çocuk Sosyal Hizmetler'e kayıtlı ya da
onun radarında
daha fazla çocuk kedigilleşen –
(hayvan terbiyecisi *değildi*)

yeni binyıl yükselmeye başladığında gergedanların karnını deşecek büyüklükte bıçaklar çıkıyordu okul çantalarından, artık düzenli bir hal alan rastgele teftişlerde

çoraplara saklanmış tabancalar

okul önünde şekercilerin yerini alan canlı bir uyuşturucu piyasası

kızlara yönelik cinsel saldırılar artmıştı ve daha fazla kız daha çocukken anne olmaya başlamıştı

okul, kapıya bir metal detektörü taktırdı ve güvenlikçi koydu, bütün kapılardan geçiş şifreli yapıldı ve koridorlarda kameralar belirdi

mezun olan her sınıfta çocukları eğitimlerini sürdürmeye teşvik etmek yerine, ailelerine hapishane ziyaret saatleriyle ilgili tavsiyelerde bulunmamak için zor tutuyordu kendisini

özellikle de aşağı bir hayat sürenlere, ucubelere, IQ'su 70'in altında olanlara (öjenik mi? bayılırım!), potansiyel seri katillere ve sınıflarda arka sıralarda oturan, onu sesini duyurmak için bağırmak zorunda bırakacak kadar büyük bir gürültü çıkaran diğer bütün dengesiz psikopatlara

onu, bir zamanlar istisnai bir sınıf hâkimiyetine sahip olan onu; öyle istisnai bir beceriye sahipti ki yeni başlayan

öğretmenlere yumuşak bir otorite sağlama sanatında akıl hocalığı yapması istenmişti zamanında

bir zamanlar her sözü Tanrı kelamı sayılan bir otoriteydi, ama şimdi çocuklar ona bela oldu mu, o da onlara bela oluyordu

senin davranışın yüzünden, bütün sınıf ders bittikten sonra okulda kalmak zorunda kalacak

şimdi artık "A kategorisi" diye sınıflandırılmış olanlardan birinin, karanlık bir kış öğleden sonrası park yerinde çitlerin yanından geçerken kendisini bıçaklamasından ya da vurmasından korkuyordu

en beteri de okulun en ümitvar Müebbetlik Adayı'ydı, 11. sınıftaki Johnny Ronson, tek amacı dersi kaynatmaya son vermesini söylediği her seferinde onun otoritesini baltalamaktı

bir seferinde pantolonunun altında çükü kalksın diye apış arasını okşayıp durmuştu

kendi sözüne karşı onunkisi

hiç kanıt yok, hiç tanık yok

küçük piç

keşke şu baş belalarını okulun atölye olduğu devirlere geri gönderebilseydi, yol yapımı için taş ya da gübre yapımı için kemik kırdırarak geçirtseydi bir-iki günlerini

ekmek ve yulaf lapası için günde on iki saat köle emeği harcasalar, sert zeminde battaniyesiz uyusalardı

kaç kere anlatmıştı onlara kuşaklar boyunca reformcular ve kampanyacılar, sendikacılar ve din adamları, hayırseverler, yazarlar, Parlamento'nun her iki kamarasında siyasetçiler, Lordlar Kamarası'nın üst düzey isimleri, onların eğitimle daha iyi bir yere gelme hakkı için mücadele etmişti

kendi kendisini tekrarlamaktan sıkılana kadar anlatmıştı

asla

girmiyordu

kafalarına

dahası haftada beş gün hiç aksatmadan ödev kontrol ettiği onca yılın ardından, şimdi bu işi yaparken etrafına zehir saçıyordu

sınıfta hayatını cehenneme çeviren yarım okur yazarların elinden çıkmış *saçmalık* yığınları, masasımn üstüne istiflenmiş

karma becerili sınıflar mı? bir zamanlar bunu onayladığını düşünüyordu da, oysa standartları yükseltmemiş, düşürmüştü

Penelope Halifax'la aynı fikirdeydi bu konuda

en tuhafı da yıllarca birbirlerinden uzak durmalarına rağmen, artık gösteriye hükmeden yeni öğretmenler kalabalığının dudak bükmesiyle bir bağ kurulmuştu aralarında

öğretmenler odasında birlikte otururlardı, her ırktan gençler sekerken oradan oraya, kendilerini bir şey sana sana burunlar havada ikisini de yersiz antikalar diye görmezden gelirken

Penny, Shirley'den *hatırı sayılır derecede yaşlı olsa da*

özellikle de her dönemin başında doktoralarıyla birlikte çıkagelen ve "yapıcı" öğretim kuramlarından ayrılmayan naif genç mezunlardan nefret ederlerdi

tepeden tırnağa ideoloji, hiç deneyim yok *–boşa kürek çekenler*

kürekçiler-kürekçiler-kürekçiler, o ve Penny kimseye duyurmadan mırıldanırlardı birbirlerine, yıllar içinde oh çeker oldular yeni gelenlerin ayrılmasına ya da hayatın içlerinden çekilip gitmesine

otuz altı beden bir kokoş olarak işe başlamış yirmi ikilik bir çaylağın beli lastikli pantolonlarla ortalıkta gezinmeye başlamasına bayılırlardı

kulübe hoş geldin canım! diye fısıldardı Penny Shirley'ye, gülmekten yere yatarlardı, soran bakışlarını görmezden gelip diğer öğretmenlerin

bu iki antika neden bu kadar eğleniyor merak eden

Shirley ile Penny sandviçlerini alıp oturur, öğretmenin aşırı bürokratikleşmemiş olduğu, çocukların çete savaşlarında birbirlerini öldürmediği eski güzel günleri yâd ederlerdi acıyla
Penelope emekli olunca Shirley'nin en büyük müttefiki de gitti

Shirley ayrılıp özel sektöre geçmek istiyordu, orta sınıf (tercihen on üçünden küçük) lütfen ve teşekkür ederim demeyi bilen, öğretmenin kötü bakışlarına maruz kalmaktan fazlasını yapabilen nazik kızlarla dolu bağımsız bir kız okuluna gitmek
öğretmeni memnun eden öğrenciler istiyordu, buydu işin aslı
silah taşıyan, sakız çiğneyen, kokain çeken, karnı burnunda, pislik gangster çeteleri değil
ebeveynleri ödevlerinde onlara o kadar çok "yardım edecekti" ki çocuklar dâhi gibi görüneceklerdi, öyle kızlar istiyordu, Lennox ile kendisinin de kendi kızlarında denedikleri şu büyük orta sınıf sahtekârlığı
işte buydu artık, orta sınıftı kendisi de
bu durumda, orta sınıflar *über alles!*

onu olduğu yere yapıştıran mesele şuydu ki eğitimi bütün çocuklar için bedava kılan, nice zorluklarla çıkarılmış 1944 tarihli Eğitim Yasası üniversitedeki tez konusu olmuştu
bıçak kemiğe dayandığında satıp gidemiyordu işte
paralı, manzaralı okullara kaçıp da dikkat çekici teftiş raporları ve özel okul başarı sıralamasındaki baş döndürücü konumları hakkında hava atan meslektaşlarının tersine
kürek çekme ve binicilik kulüpleri, ragbi ve squash takımları olan okullarda çalışan
Olimpik yüzme havuzlu ve Olimpiyat eğitimli koçların ve tam donanımlı gösteri salonlarının bulunduğu okullarda

okul gezileriyle Himalayalar, Pireneler, Şili, hatta "deniz hayatını incelemek için" (ah, *hadi oradan*) Maldivler'e giden meslektaşlar

gençlere özgü kokular, sidik, insanın genzini, gözlerini yakan sanayi tipi dezenfektan (sağlık ve kahrolası güvenlik!) karışımı o güçlü koku yerine çam mobilya cilası kokan güzel bir binada eğitim vermenin zevkiyle hava atan meslektaşlar

şükürler olsun ki Londra'daki en kötü okuldan kaçtık derlerdi, gözlerinin içine baka baka katıksız bir acımayla

peki *sen* ne zaman ayrılıyorsun bu çöplükten, Shirley?

performansı daha iyi bir devlet okuluna başvurmayı düşünmüştü gerçekten, kendisini bir yere toplanmış bütün öğrencileri biçip geçen (kaygı vericiydi, ama bu bir kâbus değildi), sonra da dumanı tüten makineli tüfeğiyle yürüyüp giden siyah dişi bir Clint Eastwood, çarpık bacaklı bir lise katliamcısı olarak gördüğü o güzel rüyanın ertesi günü

ama bir gece, önünde başvuru formu, masasına oturduğunda adını yazmaktan öteye gidemedi

Shirley King

zekâsını, becerilerini, eğitim felsefesini (bugünlerde herkesin bir felsefesi olmalıydı), kişiliğini (ha ha ha), giysilerini, vücut dilini, görünümünü (ne görünümü?) sorgulayan yabancılarla dolu bir heyetin kendisiyle mülakat yaptığını düşündü de

ret mektuplarını hayal edebiliyordu

"Sayın Mrs. King

Bu mevki için istisnai derecede güçlü adaylarımız var ve maalesef daha genç, daha güzel, daha ince, daha az deneyimli, daha şevkli, kolay aldanır ve uysal birine teklifte bulunmaya karar verdik

sizin gibi bundan böyle otlamaya salıverilmesi gereken içi geçmiş yaşlı bir iş atı yerine!

En Hakikatli Selamlarımızla"

* * *

Shirley isteklerinin ve başarılarının onu reddedilmeye hazırlamadığını fark etti

sadece en parlak çocukların girebildiği bir dönemde üniversiteye girmişti

başvurduğu ilk öğretmenlik işini almış ve baş aşağı gitmeden önce okulu sevmişti

Peckham Rye maddi güçlerinin yetebileceği bir çöplük olduğu dönemlerde buradan müstakil bir ev almışlardı, şimdi pahalıydı ve morgıç işe yaramıştı

istediği kocayı çok gençken bulmuş, yıllarca Bay Doğru'yu bulup bulamayacağını düşünmekten kurtulmuştu

ailesi, öğrenciliklerinde evlerine ilk adımını attığı dakikadan itibaren Lennox'a tapmıştı

Shirley'nin onu olabildiğince sık getirebileceğini söylemişlerdi

Lennox geldiğinde annesi Shirley'nin pek farkına varmazdı bile, önceden onu ağabeylerinin üstünde bir yere çıkaran tarih derecesi, Lennox'ın *hukuk* derecesinin yanında sönük kalmıştı

annesinin gözünde Lennox hiç hata yapamazdı

kendi gözünde de, şimdi de ilk tanıştıklarındaki kadar kendisine uygun bir kocaydı, o zamanki kadar sadık ve vefalı

alışverişi hâlâ o yapıyordu, ama sadece haftasonları yemek pişiriyordu, hafta içi hazır yemekler yiyor ya da dışarıdan söylüyorlardı, ev işlerini temizlikçi yapıyordu

hâlâ arkadaşlarıyla buluşup yemeğe, sinemaya ya da kokteyle gidiyordu

Lennox cuma akşamları iş çıkışı Covent Garden'daki son

moda şaraphanelere gidiyordu genç meslektaşlarıyla, eve geç ve mutlu geliyordu, sigara ve kırmızı şarap kokularıyla, istasyondan eve gelirken yolda aldığı kebaptan çenesi yağ içinde

hâlâ avukattı, uzmanlığı kişisel yaralanmalar ve klinik ihmallerdi, asla denememişti ceza avukatı olmayı, çok stresliydi, ücreti de düşük

doğru tercihi yapmıştı

pazar sabahları Lennox onun kahvesini yatağa getirdikten sonra sevişirlerdi, gazeteleri okumadan önce

derinleşmiş, şefkatli, yumuşak bir hal almıştı sevişmeleri, bir zamanlar doyumsuz ve atletikken

hâlâ birbirlerini arzuluyorlardı, otuz küsur yıl seviştikten sonra bile

son zamanlarda Lennox kuş izlemeye sarmış, bahçelerini çok sayıda yemlikle doldurmuştu, en sevdiği küçük kuşlara uygun: sakalar, mavi baştankaralar, çalıkuşları ve korkusuz kızılgerdanlar yere inip sıçrayan

maalesef yemliklerden yere düşen yemler bahçe mobilyalarına sıçmayı seven ve ortalıkta Nazi magandalar gibi dolaşan güvercinleri de çekiyordu

fareler de ziyafete davet edilmiş gibi davranıyordu

Lennox onları kapana kıstırıyor ve birkaç kilometre ötedeki ormana salıveriyordu, kıyamıyordu onları zehirlemeye

uyarmıştı onu Shirley bir sıçan görür görmez

bir av tüfeği alacaktı

Lennox futbol delisiydi, maçlara giderdi arkadaşlarıyla, gerçekten tek kötü yanı TV'de çok fazla futbol izlemesiydi

duygularını ortaya dökmesini sağlayan başlıca alandı futbol, öyle gelirdi Shirley'ye, yan odada oturmuş, onun sahadaki davranışlar karşısında verdiği tepkileri, yaptığı tezahü-

ratı, yuhalamaları ve homurdanmaları dinlerken, hele Leeds United oynuyorsa

iki yıl arayla doğan ve hayat filmlerinin yıldızları olan kızları Karen ve Rachel'la yakından ilgilenen bir baba olmuştu

işi ve bebekleri bir arada yürütmek zor olmuştu, annesi, özellikle, devreye girmişti, Lennox kolları sıvamıştı akşamları ve haftasonları, bez değiştirmekten tiksinmiyordu ama geceleyin kalkıp biberon vermeye yanaşmamıştı

boş odada uyumuştu deliksiz

kızlar sütten kesildiklerinde, haftasonları Shirley'nin annesiyle birlikte onları alır deniz kenarına giderdi, Shirley çok ihtiyaç duyduğu molayı verebilsin diye

bütün haftasonu uyurdu Shirley, desteğinden ötürü annesine minnettar

Amma bir-iki defa bakmıştı Karen ve Rachel'a, genelde fazla meşgul olurdu, ayrıca Winsome da kaygılanırdı küçük kızlarının yanında içki ya da sigara içecek diye

öte yandan Yazz doğduğunda Shirley onun bir numaralı bebek bakıcısı oldu, Amma Shirley'nin ailesine bir bebek daha eklemenin fazla ağır bir yük olmayacağını düşünmüştü

doğru, Karen ve Rachel ona küçük kızkardeşleri gibi davranırlardı

konuşmaya başlamadan önce çok tatlıydı Yazz, sözcüklerin gücünü keşfettiğinde tadı biraz kaçtı

Shirley ve Lennox kızlarını İngiliz Kilisesi'nin Westminster'daki Grey Coat Hastane Okulu'na sokabilmek için beş yıl boyunca her pazar kiliseye gitmişlerdi

zahmetli bir işti bu, çünkü ikisi de Hıristiyandı ama kiliseye gitmezlerdi

Karen şimdi eczacı, Rachel da bilgisayar bilimci

Shirley İkinci Kuşak'tan birine göre yeterince ileri gitmişti onun kızları daha da ileri gittiler çoktan.

5

Shirley annesi ve babasıyla birlikte tatilde, onların küçük aile arazisine inşa ettikleri ve şimdi İngiliz emeklilik maaşıyla asil bir yaşam sürdükleri kulübede

bir okul yılının, bir *annus horribilis*'in[14] daha geçip gittiğini hissediyor, verandada en sevdiği hasır sandalyede otururken

en son Dorothy Koomson romanı elinde, devirecek lamba ışığında

bu arada ay parlıyor Karayipler Denizi'nin üzerinde

herkes uykuda, annesinin iki haftada bir değiştirdiği tertemiz beyaz çarşaflarla kaplı büyük çift kişilik yataktaki Lennox dahil

bu aile ziyareti iyi oldu annesi için, onu faal tutuyor, en iyi yaptığı şeyi yapmasının istendiğini hissettiriyor ona, insanlara bakmasının, özellikle de biricik kızına

Shirley her yaz taksinin sahile yanaştığı ve onların valizlerini arkalarında sürüyerek daracık yoldan ailesinin evine yürüdüğü o an için yaşıyor

işte orada bütün sevimliliğiyle, gül pembesine boyalı, Winsome'ın sevgiyle baktığı çiçeklerle çevrili

tıpkı Shirley'ye de sevgiyle baktığı gibi

önünde saadet dolu bir altı hafta var, sonra, Bok Çukuru Kaybedenler Lisesi'ne dönüp akıl hocalığı edeceği yeni öğrencileri seçecek

Carole'un okulu bitirmesinden beri her yıl yaptığı gibi

Carole

14. Latince: Korkunç yıl. (ed.n.)

tek ebeveynli bir aileden geliyordu (hepsi öyle değil miydi?)

okuldaki ilk iki yılında o kadar istisnai bir matematik kavrayışı göstermişti ki GSCE matematik sınavına vaktinden iki yıl evvel girmesi için onu seraya almışlardı, bozulmuştu

her öğretmenin belası olan üç kız dolanmıştı ayağına

LaTisha Jones, her çocuk kadar zeki, sürünün lideri, arka sıraların zevzeklik kraliçesi, bütün talimatlara küstahça karşılık verir, neden öyle yapmam gerekiyormuş ki?

sınıftan hep erken çıkar, adet dönemim geldi / hasta hissediyorum / anneannem yeni öldü, Mrs. King

aynı büyükannenin birçok kereler ölmesi Shirley'nin öğretmenliğe başladığından beri katlanmak zorunda olduğu bir şeydi

direnmişti sormamak için, senin anneannen geçen dönem ölmemiş miydi? hadi şu ödevi yazıp getir, seni gidi haylaz seni

ikincisi Chloe Humphries'ti

suç işlemeyi meslek edinmiş, şeceresi uzun bir aileden geliyordu, çoktan alma yolundaydı aile asasını, ondan sorumlu sosyal hizmetlinin söylediğine göre

çetenin üçüncü üyesi Lauren McDonaldson'dı, zührevi bir hastalık geçirmişti, çok iyi (gizli) bir otoriteye (okul hemşiresi) göre, okuldaki (kendinden büyük) oğlanlarla düşüp kalktığı için, (daha genç) hademelerden biri de vardı aralarında söylentilere (tuvalet duvarlarına) bakılırsa

her

neyse

şu işe

bak ki

bir mucize olmuştu, çünkü bir öğle arasında, o zamanlar on dört yaşında olan Carole gelip bulmuştu onu (cesur çocuktu, Shirley kendisine okulda taktıkları en iyi ismin Okul Ejderi, en beterinin Meymenetsiz Surat olduğunu biliyordu)

ikisi de kara tahtaya yeterince karalanmıştı
onun gelmesini beklerken

* * *

besbelli ki öğretmenler odasındaki gerizekâlı meslektaşlardan biri çocuğa Mrs. King'i arabasında bulabileceğini söylemişti, öğle yemeklerini orada yerdi *–rahatsız edilmeden*
rahat Mitsubishi'sinin yolcu koltuğu arkaya yaslanmıştı, salam, turşu ve domatesli sandviçlerini yiyip Smooth FM'den yatıştırıcı müzikler dinlerken
çocuk pencereyi tıklatmıştı
Shirley indirmişti camı bir yandan öfke katsayısı yükselirken
evet, ne vardı?
özür dilerim, sizinle konuşmam gerek
ne hakkında?
ben daha iyisini yapmak istiyorum, küçükhanım, yani Mrs. King, daha çok çalışmak, her şeyi yapmak, üniversiteye gitmek, iyi bir iş bulmak ve başka her şeyi

Shirley onun fikrini değiştiren şeyin ne olduğunu hiç anlamadı, önemli değildi, önemli olan eskiden parlak olan bir öğrencinin performansını iyileştirmek için Meymenetsiz Surat'tan yardım istemiş olmasıydı
alkış! ışıklar! halleluya!
bunun üstüne, çocuğa aldığı bütün derslerde başarılı olması için gerekli her şeyin verilmesini sağlamıştı
hayır kurumlarından toplanan bağışlarla alınan fazladan ders kitapları, defterler, kırtasiye malzemesi, hatta bir bilgisayar
okul hayatının sonraki dört yılında her ay onunla ders çalışması koşuluyla, böylece onun gelişimini izleyecek, çalışmalarına odaklanmasını sağlayacaktı

işe yaradı ve onun sayesinde çocuk dünyanın en önemli üniversitelerinden birine girdi

nihayetinde Carole yetenekli ve düşmüş bir çocuktu, yeniden alevlendiren Shirley'nin ilk başta öğretmenliği seçme nedenini

yani eğitimin hayatları dönüştürme gücünü

* * *

ondan beridir Shirley her yıl birkaç ümitvar çocuğu alıyor kanatlarının altına, gözle görülür bir zekâ göstermelerine rağmen, ailelerinin desteklemediği, bu gidişle fahişelik ya da uyuşturucu bağımlılığı ya da buna benzer bir yola düşmesi muhtemel çocukları

hepsinde aynı sonuçları alamasa da onların şanslarını artırdı ve neredeyse hepsi üniversiteye devam etti

devam etmeyenlerden de örneğin biri tuğla ustası oldu, bir diğeri tesisatçı, gazetelerin sözüne inanılırsa üniversite mezunlarından daha fazla kazanıyorlar muhtemelen

içlerinde en naziği dönüp teşekkür etti ona hediyelerle

akıl hocalığı projesi, öğretmenliği biraz daha çekilir kılıyor, hafta başını iple çekecek kadar değilse de

ya da sonunda memnuniyet hissetmese de

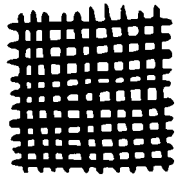
ilk ve en büyük başarısı Carole, hiç haber vermedi kendisine tembihlendiği gibi, bir kere bile, on yıl oluyor, okulu bitirdiği günden beri ne bir telefon açtı, ne de teşekkür kartı attı

Shirley'ye

şey gibi hissettiriyor

kullanılmış.

Winsome

1

Winsome ailenin en sevdiği yemeği hazırlıyor, kızarmış ekmek ağacı meyvesi, soğan ve kekikle muamele edilip kızartılmış uçanbalık, yanına da ızgara sarı balkabağı, patlıcan, kabak ile tavada otlu limon sosuyla sote edilmiş mantar

deniz havası doluyor içeri, gün içinde karasineklerin, geceleri sivrilerin istilasını önleyen tüllerden

sağlıklı beslenmenin kıymetini biliyor, memleketinde ya yine, sebze bahçesinde yetişmiş yiyecekleri ve taze taze yakalanmış balıkları yiyebiliyor ya

denizden mutfağına

doğruca

Shirley, Lennox, kızları Rachel ile onun kızı Madison buradalar

Tony, Errol, Karen ile aileleri bu yazın sonlarına doğru gelecekler

Winsome ailesinin ve onların dostlarının çevresinde olmasını seviyor; Amma iki kere geldi, sever onu ortaokulda Shirley'le tanıştığı günlerden beri

her anne ister çocuğunun en iyi arkadaşım dediği bir arkadaşı olsun

Amma sessiz sakin bir çocuktu, gençlik tiyatrosuna adım atıncaya dek, eksantrik giysilerden hoşlanan abartılı bir kişilik olup çıktı sonradan

Winsome Shirley'ye onu taklit etmemesini söylemişti, onun gibi giyinmemesini, aksi takdirde eleştiri konusu haline geleceğini

Winsome yanılıyordu, Amma asla eleştiri konusu olmamıştı

Amma gençken lezbiyen olduğunu açıkladığında, Winsome zavallı çocuğun hayatının sefalet içinde geçeceğini düşünüp kaygılanmış, korkmuştu Shirley'nin de mikrobu kapıp sefil bir hayata düşeceğinden

bu konuda da yanılmıştı

Fransız kapılar, Shirley'nin sanki hayatında gördüğü en güzel şeymiş gibi hülyalı hülyalı denize bakarak demlendiği verandaya açılıyor bir turist gibi davranıyor burada Shirley, her şeyin mükemmel olmasını bekliyor ve baştan aşağı beyazlar giyiniyor: bluzu, pantolonu, rahat sandaletleri

ben sadece tatillerde beyaz giyiyorum annecim, geçirmek zorunda olduğum psikolojik arınmanın sembolü bu

Winsome'ın dilinin ucuna geliyor, burada hiçbir işin ucundan tutmamanın sembolü demek istedin herhalde

ama asla böyle bir şey söylemeyecek Shirley'ye, kızının canı sıkıldığında

laf üstüne laf işit dur, sonu gelmez

Shirley İngiltere'den ilk geldiğinde solgun ve yorgun görünür, aradan bir iki hafta geçsin başlar ışıl ışıl ışıldamaya, üstünden atar bedeni şehir hayatının gerginliğini, daha neşeli atar adımlarını

herkese olur aynısı, Barbados'ta yeterince kalırlarsa

Shirley tatilinin sonuna doğru, gerçekten de bir toprak çocuğuymuş gibi görünüp yürümeye başlayacak, soğuk iklim-

de yetişmiş, her şeyin kendisine karşı olduğunu hisseden biri gibi değil

Shirley'nin yaptığı gibi

duygusal çöpünü boşaltan biri gibi değil

Shirley gibi

şu berbat okuldaki berbat işinden yakınır, Winsome ayrılmasını salık verip belki eğitim danışmanlığı yapabileceğini söyleyince de cevap verir: tavsiye istemiyorum annecim, sadece dinlemene ihtiyacım var

Shirley

asla memnun olmaz sahip olduklarından: mükemmel bir sağlık, kolay bir iş, çekici bir koca, sevimli kızlar ve torunlar, iyi bir ev ve araba, sıfır borç, her yıl bedava lüks tatil tropik sahillerde

zor hayat Shirl

çalışma hayatını bir Routemaster otobüsünün açık platformunda ayakta dikilerek geçiren Winsome'a kıyasla

yağmur, kar, dolu bombardımanı altında

merdivenleri bir günde milyonlarca kez çıkıp iner, boynundan sallanan ağır bilet makinesi ve belinde yolculuk ilerledikçe ağırlaşan, omuzlarının yuvarlanmasına ve bugüne dek sırt sorunları yaşamasına neden olan büyük para çantasıyla

para ödemeyenlerle ya da az ödeyenlerle uğraşması gerekir, *inmezler ki lanet olasıca otobüsten*, aptal ineğin teki, zencinin teki, lanet yabancının teki diye söver dururlar

otobüse binmek için birbirlerini yiyip bitiren okul çocuğu sürüleriyle uğraşması gerekir, iş saatlerinde takım elbiseli sığır sürüleriyle de yaşar aynısını

üst katta kavga çıkarsa zile basması gerekir, Clovis otobüsü bir telefon kulübesinin yanında durdursun, o da inip polisi arasın diye, çünkü o zamanlar daha cep telefonları icat edilmemişti

gece vardiyaları daha beterdi, sarhoşlar kudurur ortalıkta, kusar, saldırır ona buna, bıçaklanmıştı biri
onun vardiyasında
şikâyet ettiğinden değil, gözünü üstünden ayırmayan bir patronu olmadığına memnundu, yol sakin olduğunda müdavim yolcularla gülüşmeyi severdi

Winsome balığı buzdolabından çıkarıyor, pullarını ayıklıyor, filetosunu çıkarıyor, en keskin bıçağıyla dilimliyor, soğuk sudan geçiriyor, beyaz sirkeye batırıyor, yıkıyor bir daha
bir kâsede yeni bahar, sarımsak, kişniş, kekik ve yağla marine sosu hazırlıyor, balığı sosa buluyor, folyoya sarıyor, buzdolabına kaldırıyor
ekmek ağacı meyvesini alıyor tezgâhtan, sapını kesiyor, çıplak elleriyle burup da koparacak gücü yok artık
meyvenin tepesine haç şeklinde kesik atıyor, geniş, yeşil, pütürlü kenarlarına bitkisel yağ sürüyor
fırına atıyor, doksan dakika kadar pişecek orada
mükemmel çıkması gerek ki ailesini beslesin ve memnun etsin

şükretmeyi bilen bir insan kendisi
İngiliz dostları İngiltere'de kalıp yaşlılıklarını ısınma maliyetinden yana kaygılı, kötü bir kışı daha atlatabilecek miyiz düşünceleriyle geçirmek zorundalarken, kendisi memleketi Barbados'a dönebildiği için şükrediyor
uçaktan çıkıp sıcak hava dalgasına adımını atar atmaz artritli dizleri yaramazlığı kesti diye şükrediyor
o zamandan beri bir şikâyet sözü çıkmadı ağzından pek
Londra'daki evin satılması sayesinde deniz kenarındaki bu evi alabildikleri için şükrediyor
onun ve Clovis'in, artık seksenlerinde, makul bir emekli maaşları var diye şükrediyor, ömürlerinin geri kalanında pa-

radan yana kaygılanmaları gerekmeyecek tutumlu oldukları sürece, gerçi onun kuşağı tutumludur, istediklerini değil, ihtiyaçları olan şeyleri alırlar

ev almak için borca girer insan, yeni bir elbise için değil

Winsome her gün sayıyor sahip olduğu nimetleri ve teşekkür ediyor İsa'ya onu memleketinde daha rahat bir hayata getirdiği için

İsa'ya teşekkür ediyor, Amerika, Kanada ve Britanya'dan dönmüş başka kadınlarla arkadaş oldu, okuma gruplarına katılmaya davet ettiler onu

onur duydu, otobüs kondüktörüydü o, umursamamışlardı

Bernadette Toronto'da kamu kurumlarında sekreterlik yapmıştı, hiç evlenmemişti, erkek arkadaşı diğer kadınlarına gitmediği geceler ona gelirdi

Celestine komplo teorilerine bayılırdı, Virginia'da CIA'de kâtiplik yapmıştı, Iowalı Josephine'le birlikte yaşıyordu, bunu onlardan saklamasına gerek yoktu, ama saklıyordu

Hazel Bristol'deki ilk siyah kuaförü işletmişti, kocası Trevor erken yaşta bunayıp ölünceye dek, kocası ölünce satmıştı nesi var nesi yok, memleketine dönmüştü, yalnız yaşıyordu

Dora üç kez evlenmişti, bir kez dul kalmış, bir kez boşanmıştı, şimdi de yönetim danışmanı Jason'la evliydi, grubun en entelektüeliydi, altmışlarda Britanya'daki ilk siyah öğretmenlerden biri olmuştu

* * *

her ay yeni bir kitap okuyorlar, Trinidadlı yazar Selvon'ın *The Lonely Londoners*'ıyla[15] başladılar, İngiltere'deki genç Karayipli erkekleri anlatıyor, başlarını belaya sokup kadın-

15. Yalnız Londralılar. (ed.n.)

lara kötü davranıyorlar, kitapta sesleri bir kez bile duyulmayan kadınlara

herkes bu tiplerin kafalarına güzel bir şaplağı hak ettiklerinde hemfikir oldu, Karayipler'in kadın yazarlarına eğilmeleri gerektiğine karar verdiler, daha olgun ve sorumlu olsalar gerekti, erkek yazarlara sonra geçerlerdi

Winsome bugünlerde gayet okur-yazar hissediyor kendisini, kitap okumaya alıştı, hayatının büyük bölümü boyunca sadece gazete okumuştu

en sevdiği yazarlar Jamaica'dan Olive Senior, Trinidad'dan Rosa Guy, Barbados'tan Paule Marshall, Antigua'dan Jamaica Kincaid ve Guadeloupe'dan Maryse Conde

en sevdiği şiir kitabı Grace Nichols adlı Guyanalı bir hanımın *I is a Long Memoried Woman (Ben Çok Uzak Geçmişi Hatırlayan Bir Kadındır)* adlı kitabı

biz kadınlar / övgüleri şarkılarla söylenmemiş / sesleri işitilmemiş

o ve okuma grubu büyük bir tartışma yaptı, hayır, tartışma değildi, *münazaraydı*, bir şiir onunla ilişki kurdukları için mi iyidir, yoksa kendi içinde, kendisinden ötürü mü iyidir diye

Bernadette neyin iyi olduğuna karar vermenin edebiyat uzmanlarının işi olduğunu söyledi, onlar sadece bir şeyi beğenip beğenmediklerini bilebilirlerdi

Winsome katıldı ona, uzman değildi

Celestine şiirlerin sadece birkaç kişi anlayabilsin diye kasten zorlaştırıldığını söyledi, herkesi karanlıkta tutmanın bir yoluydu bu

Hazel romanların fiyatlarına göre değerinin şiir kitaplarına kıyasla daha iyi olduğunu söyledi, daha fazla sözcük vardı içlerinde, şiir kitapları kısa kesiyordu lafı

(Winsome Hazel'ın okuma grubunda bulunmaması gerektiğini düşünüyor)

* * *

Dora nesnel hakikat diye bir şeyin olmadığını söyledi, bir şeyin size hitap ettiği için iyi olduğunu düşünüyorsanız
öyledir
Wordsworth ya da Whitman, T. S. Eliot ya da Ted Hughes biz Karayip insanlarına neden özel bir şey ifade etmeli ki?
Winsome not aldı bu isimleri, kütüphaneye gidip bakacak

haftalık toplantılarından eve yürürken
güneş gökyüzünde daha yükseklere tırmanırken, turistler sahillerden kopup otellerine ve restoranlarına dönerken
zihni münazaralarıyla uğuldayıp duruyordu, düşünüyordu ilerde argümanlarımı nasıl geliştirebilirim diye

bugün
sahile bakıyor, Lennox ile Clovis'i izliyor, Clovis'in balıkçı teknesini demirlediği dönemecin ardında kayboluyorlar, kısa süre önce aldı Clovis tekneyi, ikinci el
onarıyordu
geçen sefer az kalsın boğuluyordu içine su girince, yol boyunca kovayla boşaltarak kurtardı canını ancak
bitmiş tükenmiş halde sürüne sürüne çıktı sahile
eski tekneyi bıraktı sürüklensin sudaki mezarlığına
iki adam da dizlerine inen şortlar, kısa kollu pamuklu gömlekler giymişler, ikisinin de başında pek saç kalmamış, ikisinin de geniş sırtları, güçlü bacakları var (gerçi Lennox'ınki parantez gibi biraz, yine de çok seksi buluyor onu Winsome)
ikisi de kumda yalınayak rahat adımlarla yürüyor, hatta bugünlerde boyları ve şekilleri bile birbirine benziyor
Clovis'in boyu biraz kısaldı, Lennox da biraz genişledi

Winsome hâlâ istiyor onu, Clovis'i değil, Lennox'ı, Shirley'ye böyle bir kocası olduğu için şanslı olduğunu söylüyor
Shirley Lennox'ın şanslı olduğunu söylüyor kendisi gibi bir karısı olduğu için
her zamanki Shirley işte

Lennox yazı tekne için Clovis'e yardım ederek geçirecek
keresteleri değiştirecek, yeni bir motor takacak, oturak ve pencere koyacak, sızdıran yerleri kapatıp boyayacaklar
kızkardeşlerine benzeyen Tony ve Errol'dan daha iyi bu yönüyle
yılda kırk sekiz hafta çalışıyoruz anne, bu bizim yenilenme zamanımız diye itiraz edip tıkınır durur onlar, çok da fazla bira içerler
oğulları küçük işlerde başlayıp terfi ettiler
Tony Polis Teşkilatı'nda ceza soruşturması polisi olarak çalışıyor
Errol ise Çocuk Hizmetleri'nde destek hizmetleri müdürü
çocukken onları dövdü diye Clovis'e içerledikleri oluyor hâlâ, sırtlarında ve kalçalarında yaralar kalmış yadigâr, ama zordu yetmişlerde erkek çocuk yetiştirmek
Clovis'in onları kendilerini aşağı çekecek kötücül ruhlardan koruması gerekiyordu: polisler, dazlaklar ve kendilerinden
Ana babalarının onlara sağlam bir temel vermesi gerekiyordu ki kendileriyle ve dünyayla yüzleşebilsinler
bunu Shirley'ye yapmamız gerekmemişti
kızların işi daha kolaydı

Rachel geliyor mutfağa Madison'la, gözleri mahmur Madison'ın, kucağına geliyor sarılmak için, seni seviyorum büyük büyükanne diyor, Winsome onu kucağına alıp güzel saçlarını kokluyor, neredeyse dümdüz saçları, Rachel'ın dün

havaalanına gitmeden önce kullandığı şampuandan kokuyor

Shirley'ye öyle öğretti, o da Rachel'a, uçağa bindiğinizde tertemiz ve iyi giyimli olun

neler olacağını asla bilemezsiniz

sasparilla ister misiniz? diye soruyor onlara

Rachel buzdolabına gidip kavanozu masaya getiriyor, Shirley'nin tersine, o evet der, bekler ki *hizmetçi* ona getirsin

biraz ister misin Nana? diye soruyor Rachel kibarca, torunlarının en düşüncelisi

Winsome sebzeleri kesmeye koyuluyor, sosun içine girecek şeyleri toparlıyor, kekik, tuz, çekilmiş karabiber, acı biber, limon rendesi ve ayçiçek yağı

sen ve büyükbabam nasıl tanıştınız anlatsana diyor Rachel durup dururken, kucağında mahmur mahmur, düşecekmiş gibi oturan Madison'ın sırtını okşayarak

Winsome afallamış olmalıydı, çünkü Rachel ekliyor, hikâyelerinizi bilmek istiyorum Nana, büyüdüğünde Madison'a anlatmak için, bilmek istiyorum kendi başınayken nasıldı hayat

Winsome konuşmaya başladıkları günden beri torunlarının hayatlarını dinledi, hiç sormamışlardı ona onunkini

genç insanların gözü kendilerinden başkasını görmüyor, anlıyor, ebeveynleriyle ters düştüklerinde onları rahatlatmak, onlara güven vermek, özen göstermek ona düşen

Rachel'ın, büyükannesinin anne olmadan önce kim, hani dedi ya kendi başınayken nasıl olduğunu öğrenmek isteyecek kadar meraklı olması hoşuna gidiyor Winsome'ın

ama hiç olmadı ki kendi başına biri, önce kız evlattı, sonra hanım ve anne, şimdi de büyükanne ve büyük büyükanne.

2

Büyükbabanla ellilerde İngiltere'ye geldikten hemen sonra tanıştım, Rachel, Ladbroke Grove'da bir barda Batı Hint Adaları'ndan gelenlerin katıldığı bir toplantıda, bir de baktım Altı Adamın Balık Avladığı Körfez'den[16] Clovis Robinson'la yan yanayım

babalarımız balıkçıydı, ama birbirimizi uzaktan tanırdık

doğru düzgün tanışmamız için binlerce kilometre yol kat etmemiz gerekmişti, iki yıldır İngiltere'deydi

bana dedi ki burası zor kızım, zor

sonraki kış ayları boyunca flört ettik, ben havaya ve kültüre alışırken

bana destek oluyor, beni gözetiyor diye minnettardım yanımda olmasına, öyle çok yakışıklı olmasa da, çok etkileyici bir kişiliği olmasa da, bir kocada hayal ettiğim özelliklerdi ikisi de; hayal etmenin bir hayali gerçekleştirmekten

daha kolay olduğunu

kabul edecek kadar olgunlaşmadan önce

Clovis bir kez bile soğuktan titretmedi beni gittiğimiz yerlerin kapısında, cumartesi akşamları Odeon Astoria, pazar öğleden sonraları Stockwell Parkı

bizim oralı deli oğlanların bazılarına benzemezdi hiç, aklını kaybetmiş, o kadın senin bu kadın benim dolanıp duran

İngiltere'nin her yerinde melez bebekler peydahlayan

babasız büyüyen bebekler

* * *

16. Six Men's Bay: Barbados'ta bir balıkçı köyü. Metinde Six men's Fishing Bay olarak değiştirilmiş. (ed.n.)

evlendik ve Tooting'de bir odaya taşındık, antrede perdeyle ayrılmış bir küvetle mukavva bir odacığın içinde bir tuvalet vardı ortak kullandığımız, bir dünya başka kiracıyla dolu evde

bir evimiz olsun diye para biriktirmeye başladık, çünkü Londra'da o günlerde yeterince uzun süre tasarruf edince ev sahibi olabiliyordu sıradan insanlar

sonra Clovis *lanet olası aptalca* bir fikir edindi, biriktirdiklerimizi kullanıp İngiltere'nin güneybatısına gidecekmişiz

orada havanın daha sıcak olduğunu duymuş, balıkçı olarak iş bulabilirmiş

ben bunu yapmaya gelmişim dünyaya, dedi, bir fabrikada köle olarak çalışıp gübre üreteyim, zehirli kimyasallar soluyayım diye değil

ikimizin de yaptığı gibi on iki saatlik vardiyalarımızda

Clovis denizi özlediğini söylüyordu, denizde yeniden nefes alabilecekti

istediğim son şeydi bir balıkçının karısı olmak, bir balıkçının kızı olmak yeterince zordu zaten

sabah dörtte kalkar, babam ve ağabeylerimle birlikte tekneyle denize açılırdım, pazarda balıkların kılçıklarını ve pullarını temizlerdim, yazları ağabeylerimin mercan resiflerinden dalıp çıkardığı ve ağların içinde bana getirdiği deniz kestanelerini satarak geçirirdim –kara dikenleri hâlâ kıpırdıyor olurdu ağın içinde, ürkütür insanı

hepsini tek tek alıp açmam gerekirdi bir kaşıkla, altın rengi yumurtayı kazıyıp çıkarır, satardım meze diye pazarda

ne diyebilirdim Clovis'e? o günlerde bir kadının kocasına itaat etmesi gerekirdi Rachel

boşanmak utanç vericiydi, sadece zina yapanların boşanmasına izin verilirdi, evlilik yürümüyorsa müebbet almışsın demekti

Paddington'dan Plymouth'a giden trene bindik, Clovis orada nakliyat bürolarında, limandaki balıkçı teknelerinde iş aradı

sahip olduğu deneyimle iş bulabileceğini düşünmüştü

onun makaraların başında ya da sahilde duran balıkçıların yanına gitmesini izledim, başında İngiliz kumaşından kasket, ayaklarında büyük İngiliz botları, Eski Ahit'ten fırlayıp çıkmış gibi görünen, altmış yıl öncesinin uzun favorili, sakallı adamlarının karşısında kasketini çıkarışına baktım

döndüğünde bir şey söylemesine gerek yoktu, yürüyüşünden anlayabiliyordum ve üzülüyordum onun için, kendim için de

dünyanın bu yöresinde çoğu insanın yoksul olduğu aşikârdı

bırak Clovis'i, bir yabancıya neden iş vereceklerdi ki?

bir akşam rüzgârlı rıhtım duvarında oturmuş pis bir gazete kâğıdının içinden balık ve cips yiyorduk, İngilizler öyle yerdi eskiden, yüzünü buruşturabilirsin, evet, iğrenç bir adetti

onu bu boş hayalden vazgeçip Londra'ya dönmeye ikna etmeye çalışıyordum

Winnie, dedi, daha güneyde küçük Scilly Adaları'nı denemek istiyorum, orası daha sıcak, balıkçılar için de bir sürü iş olsa gerek

Clovis, eğer istediğin buysa, neden ait olduğumuz yere, memlekete dönmüyoruz?

Winnie, koydum ben kafama, denemem lazım burayı, öyle der içimden bir ses

yirmi yıl sonra olmuş olsaydı Rachel, bırakırdım onu oracıkta

otuz yıl sonra olmuş olsaydı, evlenmeden önce birlikte yaşardım onunla, görüyorsun değil mi, kafasız bir salak gibi be-

ni peşinden sürüklemek isteyen bu adamı aslında tanımadığımı anlamıştım

eh, peki dedim, Scilly Adaları'nın adı güzelmiş, belki güzel bir yerdir

yanında olduğumu hissettireyim diye koluna girdim

gidip görelim sevgilim, dedi

* * *

sahil şeridi boyunca otobüslere, trenlere bindik, onları kaçırdığımızda yürüdük

düşün Rachel, handiyse altmış yıl önce, beyaz olmayan bir adamla bir kadın, Clovis bir doksan, ben ondan otuz santim kısa, saygın görünmemiz gerekiyor diye şık elbisemi, mantomu, topuklularımı giymişim, ellerimizde birer valiz, köy yollarında yürüyoruz, çoğu insanın beyaz olmayan insanlarla hayatlarında daha önce hiç karşılaşmadığı yerlerde, bu arada arabalar yavaşlıyor, dik dik bakıyorlar ya da hakaretler savuruyorlar

kimse bize kalacak yer vermek istemeyince tren istasyonlarında uyuduk

güzel isimlerini yazıp ezberlediğim yerlerden geçtik: Looe, Polperro, Fowey, Mevagissey, St. Mawes, Falmouth, St. Keverne, The Lizard, Mullion, Porthleven

Penzance'a vardık, haftada bir St. Mary's'e giden gemiye bindik

"Scilly takımadalarının en büyük adasına"

oraya vardıktan sonra çok geçmeden anladık ki insanlar dostane olmamanın ötesinde, düpedüz düşmanca davranıyor, kimmiş ki o küçük adalarına gelen bu iki maymun?

biz anacaddeden yürürken kasabanın tamamı bıraktı işi gücü, yapışmışım Clovis'in koluna, hissettim o da titriyordu

benim için güçlü olmasına ihtiyacım vardı

burada çalışamazsınız, dediler, Clovis rıhtımda sorduğunda
burada yiyemezsiniz, dediler, küçük bir kafeye girdiğimizde
burada içemezsiniz, dedi barmen bir bara girdiğimizde, bütün gözler üstümüze çevrilmiş
burada uyuyamazsınız, renginiz çarşaflara çıkar dedi, penceresine kiralık oda tabelası asmış kadın, insanlar o zamanlar o kadar kaba, o kadar cahillerdi ki akıllarından geçeni söylüyorlardı, seni incitip incitmemek umurlarında değildi, çünkü ayrımcılığı yasaklayan bir yasa yoktu, onları durduracak
şikâyet etmeye gittiğimizde polis, yapabileceğiniz tek şey buradan ayrılıp bir daha gelmemek olur diye salık verdi

Penzance'a giden gemiye bindik, bir kilisenin kapısında uyuduk, bir gece önce rahip evinin kapısını çalmıştık, perdeler kıpırdamıştı, ama kimse cevap vermemişti
Clovis dedim, sana demiştim, zahmetimize değmez, şimdi sen ve ben doğruca başkente dönüyoruz, insanlar beyaz olmayanları görmeye daha alışık orada
bana ne yapmam gerektiğini söyleme Winnie, kendi kararımı kendim vereceğim, Plymouth'a bir şans daha vermek istiyorum, sahilde, havası Londra'dan daha sıcak, köyler o kadar uzak olmasa gerek, çocuğumuz olursa Barbados'taki gibi özgürce koşar oynar, inan bana
içimde bir his var, iyi olacak.

3

Clovis angarya bir iş buldu, Plymouth'ta yükleme işçisi olarak
gemilerden indirilen büyük variller ve ağır çuvalları depolara, depolardan da kamyonlara taşırdı

diğer hamallarla iyi geçiniyordu, çoğu eski denizciydi, onun Mars'tan geldiğini düşünmezlerdi
işten sonra içmeye giderlerdi, iyi akşamlarda çakırkeyif gelirdi, kötü akşamlar ise sarhoş,
ben çocukları yatırdıktan sonra,
üç çocuk olmuştu
üç yılda

* * *

bir başıma bırakılırdım çocuklarla bütün gün, bütün akşam
insanların sövdüğünü işitirdim yanımdan geçerken, pek azı dostça davranırdı
hangi dükkâna girersem gireyim, sıradaki ilk kişi olsam da en son bana bakılırdı
iki oğlan iki yanıma bağlanmış, siyah pusetinde Shirley'yi iterken arabalar kasten su birikintilerinesürülürdü
bendim bulan eşiğimize bırakılan ölü sıçanı
ön kapımıza beyaz boyayla yazılmış EVİNİZE GİDİN yazısıyla yaşayan bendim, Clovis üstünü boyayıncaya dek
akşamlarını tek başına geçiren, pencereden petrole bulanmış bir paçavra atacaklar diye korkan bendim

ama Rachel aşağıda, orada geçirdiğim zamandan öğrendiğim bir şey varsa, o da şu, bir yerde yeterince uzun süre kalırsan ve medeni bir biçimde davranırsan, insanlar sana alışır
Mrs. Beresford, birkaç kapı aşağıda yaşayan yaşlı dul benimle doğru dürüst sohbet eden ilk kişi oldu
bebek arabasına eğilir Shirley'nin yanağını okşardı, o da yakalardı onun parmaklarını, bırakmazdı
bebekler masumdur, demişti Mrs. Beresford, burası yaşaması güzel yerdir, insanlar sizi bir tanısınlar

oğlanlara meyveli dondurma verirdi, ben daha itiraz edemeden atılıp kaparlardı, şeker yemelerine izin vermezdim çünkü, kötü bir İngiliz adeti daha işte

Mrs. Beresford'un ilk ziyaretinde getirdiği kekten küçük bir dilim vermiştim ama

bir gün okuldan sonra benim ve çocuklar için verdiği özel bir çay partisinde Mrs. Wright ve Mrs. Missingham'la tanıştırmıştı beni, ikisi de yerel kilisedendi

ilk kez bir İngiliz'in evine gidiyordum, dün gibi hatırlıyorum, ailem için böyle bir ev istediğimi de

oturma odasında ahşap parkenin üzerinde çiçekli bir halı vardı, gül rengi duvar kâğıdı, bir sürü resim asılmış, tabakların süsmüş gibi sıra sıra dizildiği ağır bir dolap, tuhaf bulmuştum bunu, pencerelerde ağır kumaşlar ve lüks bir kanepe ya da bana öyle göründü, Tony ve Errol'a da, zıplayıp durdular üstünde, ben yeter artık, kesin diyene kadar, çünkü Mrs. Beresford böyle söylemeyecek kadar kibardı

bana kömür ateşinde nasıl hamburger ekmeği kızartacağımı gösterdi

yoğunlaştırılmış değil, normal süt kullanarak nasıl çay yapacağımı

sütü nasıl ilk başta değil, en sonda koymam gerektiğini

Mrs. Beresford

bizi kiliseye davet etti, beş kişilik ailemle kilise bahçesine girdiğimizde, o, Mrs. Wright ve Mrs. Missingham bizi karşıladılar, sanki kırk yıllık dostmuşuz gibi

her biri bir çocuğun elinden kavradı korumacı bir tavırla

ve bizi içeri soktular

parkta bile anneler çocuklarına bizimkilerden uzak dursunlar diye bağırmaktan helak olurdu, sanki cüzamlılarmış gibi

çok küçük çocuklar derinin rengini önemsemez Rachel, ana babaları beyinlerini yıkayana dek

Tony Everdene İlkokulu'na başladı, arkasından Errol, eve ağlaya ağlaya gelirlerdi çocuklar onlara İsli dedikleri için

sopalanırlardı, sınıfın köşesinde yüzleri duvara dönük, ayakta bırakılırlardı, onlara takmış öğretmenler

biz bir şey yapmadık annecim, diye şikâyet ederlerdi, biz bir şey yapmadık

ben ve Clovis oğullarımızın başının etini yerdik, her zaman doğru düzgün davranacaksınız diye

oğullarımız hareketliydi, ama kötü değillerdi, biliyorduk

bir keresinde onları almak için okul kapısında beklerken yaşı büyük iki çocuğun Tony'nin üstüne atladığını gördüm, kavga etti o da, benim küçük cesur oğlum

ben aceleyle ona doğru koşarken okul müdürü Mr. Moray davrandı benden önce, Tony'yi ceketinin yakasından kavradığı gibi geri götürdü binaya

iki zorba oğlan güldü, üstlerini başlarını silkip çantalarını aldılar, cezalandırılmadan çıkıp gittiler kapıdan

ilkokula başladığında, eve ağlaya ağlaya geldi Shirley de kendisine İsli dedikleri için, Clovis kaç defa okula gidip Mr. Watson'a çocuklara söyleyin benim çocuklarıma bulaşmasınlar dediyse de fayda etmedi

sonra beyaz olmayan başka bir kız geldi okula, Estelle diye küçük bir melez, teni açık renk, açık renk saçları Shirley Temple bukleli

Estelle insanların sevimli dediği tipte bir çocuktu, kırmızı tenli

annesi uzun saçlı hippi tiplerdendi, siyah pantolonlar, bereler, bir de hırpani bir deri ceket giyerdi Marlon Brando gibi

ben düzgün giyinirdim: dizin altında elbise, ceket, manto, külotlu çorap, ayakkabılar, çenemin altında bağlanmış başörtüsü

Vivienne okul kapısında benimle konuşmaya çalışırdı, ressamdı kendisi, Estelle'in babası Güney Afrika'daki *apartheid*'dan[17] kaçmış bir Cape Coloured[18]

apartheid neydi, Cape Coloured kimdi?

o kadar şaşkın bakma Rachel, *apartheid* o günlerde herkesin bildiği bir şey değildi, her neyse Vivienne çok geçmeden bıraktı benim arkadaşım olmayı, benim için hava hoştu doğrusu, ortak bir noktamız yoktu ki, kızlarımız bile

Estelle'e iyi davranırlardı öğretmenler, her sabah okula geldiklerinde çocukları karşılarken, çoğu görmezden gelirdi Shirley'yi, fark edilemeyecek kadar küçüktü

bir ezgiyi doğru düzgün tutturamayan Estelle, Meryem Ana rolünü aldı okuldaki Hz. İsa'nın doğumu oyununda, solo şarkılar söyledi

Güzel sesli Shirley palmiye ağacı yapıldı, sahnenin arka tarafına dikildi

tavşan dudaklı çocuk

ve yumru ayaklı kızla birlikte

ertesi gün Clovis'e dedim ki sen burada kalabilirsin, ama çocuklarının anası Londra'ya dönüyor

onları da alıp.

4

Winsome'ın dikkati dağılıyor, mutfak penceresinden yine görülür olunca adamlar, kavurucu sıcakta ne bir güneş kremi ne bir şapka, o kadar söylenmesine rağmen, yürüyorlar sahilden yukarı

yıllar önce kahverengi derili insanlar güneşin onlara za-

17. Güney Afrika'da ırk ayrımına dayalı rejimin adı. (ed.n.)

18. Hollandalılar tarafından Malay'dan Güney Afrika'ya getirilen köleler farklı etnik gruplarla karışmış, Cape Coloured adı verilen karma bir etnik grup oluşmuştur. (ed.n.)

rar vermeyeceğini düşünürlerdi, cilt kanserine yakalanırlardı sonra da
bugün bile çoğu erkek güneşten korunmayı önemsemiyor
erkeklikleri eksilecekmiş gibi

Lennox Clovis'e düşündüğünden daha fazla benziyor, fiziğiyle, mizacıyla
Winsome anlıyor, Shirley'nin onu tercih etmesinin nedeni bu, bilinçaltında tanıdık buluyor Lennox'u
Winsome'ın kendisi de damadını bu yüzden beğeniyor belki
evlendiği adamın daha genç, daha seksi hali

birkaç hafta içinde erkekler tekneyi denize açılabilir hale getirdikten
sonra
gövdesindeki eksik keresteleri yerine koyup yeni bir motor ve itici taktıktan
sonra
şöyle geri çekilip hünerlerini takdir ettikten
sonra
tekneyi denize indirdiler gövdesinde bir şişe rom kırıp
gün ışığı görünmeden önce denize açılıp uçanbalık yakalayacaklar, oltalar atacaklar yolda yunus ve deniz turnası tutmak için, iyice açıldıklarında şekerkamışı çöpleri ve palmiye yaprakları serecekler denizin üstüne perde olsun diye, onların altına indirecekler yemi yavaş yavaş salan sepetleri, uçanbalıklar bu yemeğin başına üşüştüklerinde ağlarla toplanacaklar, ağları geri toplamak daha zor yaşlandığında, diyor Clovis, sırt ağrısıyla döndüğünde, Winsome masaj yapıyor ona
balıkçılık önemli bir parçası Clovis'i Clovis yapan şeylerin, ona kendisini gerçek bir erkek gibi hissettiriyor, çalışmaya giden, evine ekmek getiren, emekliliğinde bile

Rachel'ın kucağındaki Maddison uyanıyor, sersem sersem etrafına bakınıyor nerede olduğunu anlamak için, annesinin kucağından atlıyor yere, paytak paytak çıkıyor kapıdan, mercan renkli kumların üstünde eve doğru geldiklerini gördüğü adamları karşılamaya koşuyor

ikisinin arasına yerleşiyor, her biri bir elinden tutup sallıyorlar onu

büyüleyici bir tablo

Rachel teşekkür ediyor Winnie'ye ona açıldığı için, muhteşem bir hikâye Nana, sen bir öncüsün

biz sadece yaban ellerde iki kişiydik, Rachel, hiç öyle öncülük möncülük etmedik

ben senin muhteşem olduğunu düşünüyorum, annemin yanına gideyim şimdi, bir tek buradayken onun için kaygılanmıyorum, diğer zamanlarda hep korkuyorum işinin stresinden inme inecek diye

Shirl'den yana kaygılanmayasın Rachel, şikâyet edeceği bir şeyler olmasını sever o

altmışlarda Londra'ya döndüğünde Peckham'a yerleşmiş, bombalardan hasar görmüş bir ev satın almış, yıllar içinde tamir etmişlerdi

istenmedikleri yerlere gitme lafı açılmıyordu artık

Clovis'in üç meşgalesi vardı: işe gitmek, çocukları büyütmek ve evi yapmak

Kendin Yap işlerini sevdiğini anlamıştı, kendi kuşağından çoğu erkek gibi haftasonlarını tamirat işleriyle geçiriyordu

koyu mavi tulumlarını çekiyor, el kitaplarından öğreniyordu alçı sıvamayı, tesisat ve elektrik işlerini, tuğla döşemeyi ve marangozluğu

Winsome başlarda sevmişti bir yılın başından sonuna na-

sıl geçeceğini tahmin edebilmeyi

çatının sızdırması ya da çocuklardan birinin hastaneye götürülmesi gibi aksilikler bir yana

zamanla güneybatıdaki maceraları hakkında şakalaşabilir hale geldiler, Clovis'in genç ve budala olduğu günlerdi (kabul ediyordu), Winsome'ın da ona çok kapılmış olduğu

ama tahmin edememişti, kocası evcimen olduğunda keşke daha enerjik olsaydı demeye başlayacağını

Winsome İngiltere'ye yeni geldiği günlerde güvenlik ve istikrar istemişti, Clovis tanıdıktı onun için, ona dikkat ediyor, iyi davranıyordu, birine ihtiyacı olduğu için kapılmıştı Winsome ona

olgunlaşmış sevgiye dönüşmüştü hisleri, Clovis'in sevecek, takdir edecek birçok yönü vardı, asla zalimlik etmemişti ona, başka kadınların yataklarına uzanmamıştı asla, uyumluydu, duyarlıydı ihtiyaçlarına

sorun ne olmadığıydı –heyecan verici değildi Clovis

Shirley öğrenciliklerinde Lennox'ı ilk kez eve çaya getirdiğinde, antrede dikilen Jackson Kardeşler'in büyüklerinden biriydi sanki

o kadar kuvvetli, o kadar doluydu ki gençlikle, kelimenin tam anlamıyla, İspanyol paça pantolonları daracık oturmuş üstüne

Winsome Clovis'e karşı hiç hissetmediği şeyler hissederken bulmuştu kendisini –bir cinsel arzu, tutku patlaması, adı neyse artık

bu yalanası çikolata tene bakmamak için zor tutmuştu kendisini ya da zeki zeki bakan gözlerin saf beyazlarına, oysa Clovis'in gözlerinin akları sararmıştı, çocukluğunu denizde güneşin altında geçirdiğinden

Lennox'ın düzgünce kesilmiş, küçük bir afrosu vardı, hatlarını saran gömleği mükemmel vücudunu sergiliyordu

ellerini onun üstünde gezdirmek istedi, hayalarına masaj yapmak, dokunuşuyla sertleştiğini hissetmek

Clovis herkesi oturma odasına buyur etmişti, kakao çaylarını içerken bu genç adamı seyretmişlerdi ağızları açık
çifte kumrular kurulmuş kanepeye el ele, o ve Clovis koltuklarda kibar kibar laflıyorlar havadan sudan
Clovis sesini boğuklaştırmıştı bu üniversite öğrencisini etkilemek için, fark etmişti Winsome

Shirley'nin Lennox'a vurgun olduğu gün gibi ortadaydı, avukat olacaktı Lennox, gururla söylemişti Shirley, sonra savcı, belki bir gün yargıç
turnayı gözünden vurmuş
şanslısın Shirley

göz açıp kapayıncaya dek antredeydiler yine, adet olduğu üzere memnun oldum tanıştığımızalar, teşekkürler, yine beklerizler
o ve Clovis el sallamışlardı arkalarından, onlar Peckham Rye istasyonuna doğru yürürken, oradan King's Cross'a, ardından trenle Leeds'e geçecekler
Winsome kapıyı kapatmış, merdivene yönelmişti yatakodasına çıkmak için, az başım ağrıyor diye seslenmişti Clovis'e, duymamıştı ki, mutfakta korsan bir reggae istasyonu ayarlamaya çalışıyordu radyoda
yataklarına uzanmıştı Winsome
neler oluyordu böyle?
belki de kadınları daha duygusal yapan o değişiklikler başlıyordu, menopoz bitince geçip gidecekti
östrojeni tükenmiş olacaktı
ölüyor yumurtalıkları
ama o istemiyordu böyle olmasını, Shirley'ye ısrar etmişti,

haftasonları daha sık gel, Lennox'ı da getir elbette

selamlaşırken onu iki yanağından öpen

evde olduğunda kollarıyla onu şefkatle saran Lennox'ı da getir,, Shirley'yi sevindiren, annesiyle erkek arkadaşı böyle iyi anlaştığı için

sinemadan ya da dışarıda yenen bir yemekten dönüşte çifter çifter yürürlerken Clovis ile Shirley önde, gecenin indiği Peckham caddelerinde, o ve Lennox arkada, kollarının beline dolanmasını severdi

bu hayalkırıklığını üstünden atmak için Clovis'le daha sık sevişmeye başlamıştı

okul hayatı on dördünde biten Clovis kıyaslanamazdı Lennox'la pek, hesap verebilirlik, tazminat ve *quid pro quo*[19] gibi uzun sözcükler sarf eden

anlamını bulmak için sözlük karıştırdığı sözler

Clovis aile toplantıları dışında sosyalleşmekle ilgilenmezdi pek, Londra'ya döndüklerinde bırakmıştı içmeyi, sinemaya gitmek, partilere gitmek, geç saatlere kadar eğlenmek ilgisini çekmezdi pek, Shirley'le Lennox'ın yaptığı gibi pazar sabahları geç saatlere dek yatakta kalmak, filtreli kahve makinesinden gerçek kahve içmek, gazetelerini okurken, Shirley'nin anlattığı gibi, *brunch* için çıkmadan önce annecim

Winsome *brunch* nedir hiç duymamıştı

vücudu genç kızınınki gibi şekilli olsun isterdi

Shirley'nin gördüğü eğitimi görmüş olmak, onun önünde açılmış seçeneklere sahip olmak isterdi, çekmesini sağlayan hem çıtır hem hırslı bir adamı

onunla evlenen ve babası olan Rachel ile Karen'ın

gerektiğinden çok daha fazla bakıcılık yapıyordu Winsome onlara, çünkü sonrasında Lennox arabayla eve bırakıyordu onu

19. Latince: Bedel. (ed.n.)

kimi zaman sözlerini vurgulamak için elini onun dizine koyuyordu arabada
veda öpücükleri biraz fazla uzun sürüyordu, yumuşak dudakları tümüyle yanağında
yoksa ona mı öyle geliyordu?

Lennox'ı çekici bulmasının Clovis ya da Shirley'ye ihanet olmadığını söyleyerek avutuyordu kendisini, çünkü harekete geçilmemişti
öyle olsaydı işler farklı olurdu
bir gün Clovis dışarıdayken eşiğinde belirse ve abansa üstüne
direnme gücü bulamazdı kendisinde

bulamadı da
vardiyası geç saatte olduğundan evde olacağını, Clovis'in de erken vardiyada çalıştığını bilerek çaldığında bir öğleden sonra kapısını Lennox
öğleden sonrası için izin almıştı, arkasından kapıyı kapattı ve öptü onu, Clovis'in hiç öpmediği gibi, çünkü ilk tanıştıklarında Clovis tam öpüşmenin hijyenik olmadığını söylemişti
Winsome da bundan sonra dilini ağzının içinde tutmaya çalışmıştı
başka bir insana değmemişti o zamana kadar

Lennox onun ev işi yaparken (tırabzanları cilalarken) taktığı önlüğü çözdü, altına giydiği yazlık elbisenin düğmelerini açtı
naylon külotunu ve jartiyerlerle tutturduğu çorabını çıkardı, Winsome eski modaydı, külotlu çorapların uyluklarının arasına sürtüp durmasından, sadece vazelinle rahatlatabildiği bir kaşıntı vermesinden hoşlanmıyordu
gördüklerinden hoşlanmışa benziyordu Lennox, Winsome

onun elleriyle kendi vücudunu ve o, kendi elleriyle onun vücudunu keşfederken
Winsome o kadar ıslanmıştı ki bacaklarından akıyordu

damadının kendisini her türlü becermesine izin veren bu kadın da kimdi?
onu ağzına alan ve bundan hoşlanan kadın? oysa Clovis'e bir kerecik yapmış, sonrasında da kusmuştu
kimdi bu kadın içinde birçok kereler patlayan bu genç adama ayak uyduran? kuvvetliydi çünkü, devam ediyordu son vermeden, o da onunla, onunla yorgunluktan ölene dek, çünkü aklını kaçırmış tümüyle bedeninin içine
ta ki
mutfaktaki alarm çalana dek
Karen ile Rachel'ı anaokulundan alması gerekiyordu
duş alıp giyindiler
evden çıktılar
ayrı ayrı
önce
o

o gece uyuyamadı Winsome
ahlakıyla savaştı duyguları adına
bilin bakalım kim kazandı?
ellisine geliyordu
hak ediyordu bunu
onu

o pazar ailenin öğle yemeğinden sonra, mutfakta baş başa kalmış bulaşık yıkıyorlarken o hafta da buluşmayı kararlaştırdı onunla
böyle devam etti bir yılı aşkın süre
haftada bir, belki iki kere

haftasonları Rachel ve Karen'ı deniz kenarına götürürlerdi, Shirley biraz nefes alsın diye

ufaklıklar uyurken, onlar çift kişilik yataktan yararlanırlardı

asla konuşmadılar yaptıkları üstüne

Lennox'ın dürtüleri vardı, onu kendisinin memnun etmesi daha iyiydi kızını bırakmasındansa

başka bir kadın için

* * *

sonra onu bıraktı, daha doğrusu son verdi o işe

hiçbir açıklama yapmadan, hiç konuşmadan, hiç gerekçe belirtmeden, hiç şefkat göstermeden

kafasına dank mı etmişti orta yaşlı bir kadınla yattığı? kayınvalidesiyle yattığı için suçluluk mu duyuyordu? Shirley onunla yeniden mi sevişmeye başlamıştı? onunla sevişmeyi hiç bırakmış mıydı?

yoksa başka birini mi bulmuştu?

Winsome bir cevap bulamadı hiç, çünkü soramadı bir türlü

sonrasında uzunca bir süre Lennox gözlerinin içine bakamadı, elinden gelse yüzüne de bakmazdı

Shirley fark etmişti Lennox'la eskisi gibi sıkı fıkı olmadıklarını

saçmalama, onu ne kadar severim bilirsin Shirl

Winsome, keşke bende gidermeyeceği bir özlem uyandırmasaydı, diyor

kendisini tattırmış, sonra da geri çekivermişti

nefret etmiyordu bunun için ondan, daha çok istiyordu onu

fantezi malzemesi haline gelmişti: egzotik otellerde erotik haftasonları geçiriyorlardı birlikte, seksi iç çamaşırları giyiyor, olduğundan daha genç gösteriyordu

fantezilerde her şey mümkündü

şimdi bile, onlarca yıl sonra, yazları o geldiğinde, o eski çekimin kaynaştığını hissediyor, onu belli bir ışıkta yakaladığında

Lennox ile Clovis verandadaki beyaz banka oturmuşlar, Madison aralarına kurulmuş

Rachel Clovis'in öğleden sonra uykuları için astığı çizgili hamakta sallanıyor, hepsi birden bir kahkaha patlatıyorlar bir şeye, Shirley'nin söylediği bir şeye değil, kızında mizah duygusundan eser yok, muhtemelen Madison'ın söylediği bir şeye, sevimli bir şeye, sevimli çünkü o

* * *

Lennox yukarı kaldırıyor bakışlarını, Winsome'ı ona bakarken yakalıyor, el sallıyor sıcak, masumane

onca yıl bir kerecik olsun lafını etmedi

Shirley Lennox'ın onu asla aldatmayacağını söyleyerek övünür

Winsome her zaman iyi adamlardan birini bulduğunu söyler ona

şanslısın, Shirl, şanslısın.

Penelope

1

Penelope'nin annesiyle babası ölümlerine doğru sürünerek ilerleyen sıkıcı ve tutkusuz otomatlardı

böyle yazmıştı on dört yaşındayken günlüğüne

talihsizlikti bu

o neşe doluydu çünkü ve önünde ışıltılar içinde uzanan muhteşem hayata doğru koşuyordu

bunu da yazmıştı

günlüğüne

babası Edwin York'ta doğup büyümüş bir arazi mühendisiydi ve Penelope'nin yazdığına göre, rutin bir hayatın kölesiydi: vaktinde kalkar, vaktinde çıkar, vaktinde döner, akşam yemeği vaktinde, vaktinde yatar, hayat vaktinde

babamın ağzından *önemli* sayılabilecek bir kelam çıkmaz asla, diye yazmıştı, her akşam işten eve geldiğinde okuduğu *Daily Telegraph*'tan yumurtlamazsa

onun tek ilginç yönü, aynı zamanda en berbat olanı, diye not düşmüştü: kızının kendi resim çerçevelerini odasının duvarına çakmak için bir penise ihtiyaç duymayacağı hiç aklına gelmediğinden, barakada alet çantasının içine sakladığı kalın bir zarf dolusu pornografik kartpostal

Penelope'nin annesi Margaret da evlerden ırak olası bir can sıkıntısıydı, ama onun geçmişi biraz daha egzotikti

yeni kurulmuş Güney Afrika Birliği'nde doğmuştu, İngiliz annesiyle babası Yorkshire'da Hutton Conyers'ta işleri kötü giden arpa tarlasını satıp 1913 tarihli Yerliler Yasası'ndan yararlanmaya karar verdikten sonra

annesinin dediğine göre, yasa toprak sahipliğinin yüzde 80'ini toprağa bakabilecek yegâne halka veriyordu

beyaz ırka

bize

annesi yerlilerin, topraklarını kaçınılmaz ekonomik ilerlemeye teslim etmeleri gerektiğini söylemişti, bir bütün olarak toplumun iyiliği için

ve artık iş bulamadıklarından, emek ucuzdu

babam orada bir arpa tarlası satın almıştı, Penelope, ama başarılı olamadı, çünkü çiftliğindeki işçiler aylak, öfkeli ve hırsızdı

çiftçi arkadaşları ona en beter saldırganları bir ağaca bağlayıp kırbaçlamasını tavsiye etmişti

ibret olacaktı böylece

baktı ki işe yarıyor, ekin hırsızlığı için de aynı cezayı uygulamaya başladı

ırgatlar durulmuş, işlerine güçlerine bakıyormuş gibi görünüyorlardıama bir gün at sırtında kolaçan ederken ortalığı, bir grup serseri ırgat çıkıverdi ormandan kudurmuş bir hayvan sürüsü gibi, çöküverdi üstüne

daha ne olduğunu anlayamadan serilip kalmıştı yere, kamçısı onların elindeydi ve ona karşı kullanıyorlardı

zavallı adamın hiç şansı yoktu

büyükbabanın aklı bir daha düzelmedi, Penelope, çiftliği

ucuza sattı, aileyi İngiltere'ye geri getirdi, akrabaların yanına taşındık, bir daha hiç çalışmadı o

İngiltere'ye dönmek, babama bu kadar korkunç bir şey yapan yerlilerin nefretinden uzaklaşmak rahatlatmıştı beni

beyaz bir kadının büyüyüp kadınlığa adım atacağı bir yer de değildi orası

yerli erkeklerin bana bakışlarından hoşlanmazdım

Penelope'nin annesi medeni İngiltere'de ermişti rüştüne, dediğine göre, danslara gitmiş, arkadaşlar edinmiş, pazarları bir grup arkadaşıyla bisikletle kırlara gitmişti, aralarında sütü bozuklar da vardı, ama yine de eğlenmişlerdi, piknikler düzenlemişler, mataralarından içtikleri cinle neşelenmişlerdi

geceyarıları gizlice dışarı çıkar, arkadaşlarıyla Foss Nehri'nde çıplak yüzerdi

evden yeterince uzaklaşınca eteklerini dizinin üstüne çekerdi

alenen sigara içerdi insan içinde, bunu yapan kadınların kaba addedildiği devirlerde

saçlarını kısa kesip erkek giysileri giyen yozlaşmış *sapphocular*'ın, bir tek onların yanına kâr kalırdı böyle bir şey o zamanlarda

babanla bir dansta tanıştım, benden biraz daha yaşlıydı, bütün saçları dökülmeden evvel çok yakışıklıydı, her cumartesi akşamı, büyükbabamların antresindeki ayaklı duvar saati yediyi vurduğunda almaya gelirdi beni

pazarları kiliseme gelmeye başladı, çalıştığım tuhafiyenin dışında buluşurdu benimle

ilkokul öğretmeni olmak için eğitim kolejine gitmek istiyordum, benim zamanımda kadınların girebildiği birkaç meslekten biriydi, ama evlilik engeli vardı Penelope, yani evlendikten sonra öğretmenliğe son vermem gerekecekti

bırakmak zorunda kalacağım bir şeyin eğitimini almamın bir anlamı yoktu gerçekten

tanıdığım tiplerin aksine baban aklı başında, mantıklı adamdı, benim de evlilikte buna ihtiyacım vardı

benim babam o ara bir tımarhanede trajik bir biçimde ölüp gitmişti

ailemiz için yine korkunç günlerdi, baban hayatıma kolayca girdi, bana arkadaşlık ederek, rahatlatarak beni, Foss Nehri'ne kürek çekmeye giderdik, ama yüzmeye ya da dans etmeye hiç götürmedi, içmeye hiç gitmezdik

bunların hanımlara uygun olmayan işler olduğunu söylerdi

üç yıl görüştükten sonra evlendik

dans etmeyi özlüyorum, Penelope, bana verdiği büyük hazzı, sık sık geçmişi düşünüyorum, eskiden olduğum insanı

bilmiyorum hiç nereye gitti

Penelope'nin annesi konuşmayı bırakır, örgüsüne, dikişine, yemeğine, temizliğe, ütüye ya da günlerini dolduran diğer işlerden birine dönerdi

sohbeti havada bırakıp

Penelope annesinin bir zamanlar o kadar isyankâr ve girişken olduğunu hayal etmekte zorlanıyordu

bir meslek sahibi olmakla bir aile sahibi olmak arasında seçim yapması gerekmiş diye üzülüyordu onun için, korkunç bir haksızlık gibi geliyordu bu ona

annesi nasıl sabırsızlanmışsa Güney Afrika'nın vahşilerinden kaçmak için, o da sabırsızlanıyordu üniversiteye gitmek, bir meslek edinmek, katı kurallı aile hayatını ardında bırakmak için

sonra o an geldi, ona bir yalan olduğunu söyledikleri an ve

annesine karşı hissettiği şefkat çöküp gitti bir iz bile bırakmadan

yerini bir öfke kuyusu aldı

yalan yeterince kötüydü zaten, ama sonraki yıllarda nasıl düşündüklerini anladı, asıl, söylerlerkenki zalimlikleriydi

öyle bir zalimlik ki onların kim olduğuyla onun bu dünyada kim olacağı arasındaki fay hatlarını gözler önüne seren

sen biyolojik anlamda bizim kızımız değilsin, dedi babası on altıncı doğumgününde öğle yemeğinde (müthiş zamanlama)

bir beşiğin içinde, bir kilisenin merdivenlerine bırakılmıştı

anlayacak kadar büyümesini beklemişlerdi

hiçbir sertifika, bir not, bir ipucu olmadan bırakılmıştı, hiçbir şey yoktu

yıllarca kendi çocukları olsun diye çabalamışlardı, olmamıştı, onu bir yetimhaneden almışlardı, o zamanlar evlat edinmek gayet kolaydı, kâğıtları imzalamış, onu eve götürmüşlerdi

eklemedikleri şey, o anda, onu sevdikleriydi, ona hiçbir zaman söylemedikleri bir şeydi bu

o anda onun ihtiyaç duyduğu şey, karşılıksız sevildiğini işitmekti, onu kendi çocukları gibi yetiştiren insanlardan

onun yerine

her şey normalmiş gibi devam ettiler, onun yanaklarından gözyaşları süzülürken

saçaklı bir masa örtüsü serilmiş oval yemek masasının çevresinde her zaman oturdukları yüksek arkalıklı sandalyelerde devam ettiler oturmaya

üstlerine isimleri kazılı ahşap halkaların içinde duran, dürülmüş peçetelerini açtılar

cumartesi öğle yemeklerinde yedikleri kuzu pirzolası, naneli patates, tereyağlı bezelye yediler

peynir elden ele

karabiber elden ele
tuz elden ele

Penelope, boğazına takılmış bir patatesi yutamadı, masadan kalktı izin istemeden, boğulurcasına üst kata, odasına koştu, gözyaşlarından bir yığın gibi çöküp kaldı yatağının üstüne, en azından annesi onu yoklamaya gelir diye umuyordu, terlikli ayakların merdivenlerdeki tıkırtısını duymak için dinledi, kapıda hafif bir tıkırtı, açılan kapının sesi, sırtını sıvazlayan bir el

bir sarılma beklemek fazla olurdu

onun yerine

kısa süre öncesine kadar babası sandığı adamın, kardeşiyle (artık amcası değildi) golf oynamak için evden ayrıldığını işitti, her cumartesi öğleden sonra yaptığı gibi

bir zamanlar annesi olan kadın ateşin karşısında oturmuş en küçük yeğeni Linda'ya (artık Penelope'nin bebek kuzeni değildi) beyaz patikler örüyor olsa gerekti tığla

Penelope aşağıda radyodan gelen komedi ve kahkaha seslerini işitebiliyordu

onlara göre normal bir cumartesi öğleden sonrasıydı

Penelope sonrasında aylarca gözyaşlarına boğulup kaldı, yalnız başına, birlikte yaşadığı iki insandan uzakta, onlar böyle dışavurumcu bir davranışı onaylamazlardı

okul arkadaşlarından uzakta, onların böyle utanç verici bir sırrı öğrenmesine izin verilemezdi

o bir yetimdi

bir piç

istenmemiş

reddedilmiş

şimdi aralarındaki uyumsuzluk anlam kazanıyordu

ebeveynleri ebeveynleri değildi, doğum günü doğum günü değildi
o onların kanından ya da tarihinden değildi

korkunç düşüncelerle işkence edip durdu kendisine
gerçek annesiyle babası nasıl olmuş da böyle kalpsizce verivermişlerdi onu? bir çöp torbasıymış gibi bir kilisenin merdivenlerine bırakıvermişlerdi
ya ilk önce sıçanlar bulsaydı onu? ya da tilkiler? gecenin dondurucu soğuğu?
nasıl bu kadar kalpsiz olabilirlerdi? hem kimdi onlar? onların kim olduğunu bilmiyorsa
kendisinin kim olduğunu nasıl bilebilirdi?

kâğıtlarda bir iz yoktu
bulunmuş bir çocuktu
faili meçhul
tanımlanmamış
gizemli

sonraları Penelope kendisini daha yakından incelerken, *Edwin* ile *Margaret*'a, artık böyle düşünüyordu onları, hiç mi hiç benzemediği gün gibi açık, apaçık göründü gözüne
Edwin kısaydı, solgun, mavi gözlü ve karga burunlu, duyguları herhangi bir sebepten nadiren yükselen bir adamın özellikleriydi bunlar, zaman zaman patlattığı kahkahalar bile kendi kendisine dayattığı eğlenmeme kuralını bozuyormuş gibi gelirdi insanın kulağına
Margaret ondan da kısaydı, zar zor bulurdu boyu bir elliyi, incelmiş saçları, gri gözleri, benzi gri
düğün fotoğraflarına bakılırsa bir zamanlar güzeldi
şimdiyse sadece
silinmiş

akıp gitmiş
görünüyordu

Penelope ise uzun boylu bir kızdı, neredeyse bir seksen, dolgun doğal dudakları ve ela gözleriyle okulda görkemli bir güzellik diye şöhret olmuştu, kıvırcık, çilek sarısı saçlarını *à la* Marilyn Monroe tarardı, burnunun çevresine "hafifçe serpiştirilmiş" çilleri, yazları kolayca bronzlaşan bir ten, *tres chic*[20] bulunurdu, ona bir St. Tropez ışıltısı kazandırdığından
à la jet sosyete

Penelope üniversiteye gitmeye karar vermişti, ona tapan bir kocayla evlenmeye, öğretmen olup çocuklar doğurmaya
hepsi de bu boşluğu dolduracaktı, artık içinde taşıdığı bu sancılı yarığı
vaz
geçil
miş
isten
miyor
sevil
miyor
dar
ma
dağın

bir
hiç
kimse.

20. Göz alıcı, harika, çekici. (ed.n.)

2

Penelope kimliğinin patlayıp parçalar halinde dağılmasından kısa süre sonra Giles'i gözüne kestirdi
parçalarını bir araya getirecek birine ihtiyacı vardı
Giles erkek gramer okulunun on sekiz yaşındaki ragbi kaptanıydı, şu Heathcliff[21] görünümü ve şampiyonluktan ileri gelen güveniyle nasıl da bir turnaydı önemsiz oğlanları bir kenara itiveren
kim *istemezdi* Büyük Giles'in, Çar Giles'in, York Kralı I. Giles'in yörüngesinde dolanmayı
günlüğüne yazdığına göre
okuldaki bütün kızlar tutulmuştu ona, *sapphocu* olduğu söylenenler dışında

Penelope Giles'i baştan çıkarmayı takmıştı kafaya
kazara ona rastlamak için onun otobüsten indiği durakta bekliyordu her sabah gizli gizli, cüretkârca uzun adımlar atardı yanında
talihe bakın ki aralarında kolayca sohbet kuruldu ve ona yaklaşmaya çalışan diğer kızların önünü kesmekte ustalık kazandı Penelope, buna rağmen Giles'in ragbi arkadaşlarının sayıca kabarmasını, tepeden aşağı bir dalga gibi inmelerini seviyordu
atılgan maçoluğa bağlamış yüksekten atıp tutan kahraman sporcular grubundaki tek kızdı
herkesler sinerdi onların yanında
yollarından çekilirlerdi
ya da dirseği yerlerdi
Penelope'den

21. Emily Bronte'nin *Uğultulu Tepeler* adlı romanında Romantik akımın karanlık ruhlu Byronic kahramanı Heathcliff. (ed.n.)

o ve Giles açıktan açığa el tutuşmaya başlamışlardı, yeşilli beyazlı üniformaları içinde akran kalabalığına saklanarak

Giles okul kapısına vardıklarında ona *au revoir* öpücüğü vermeye başlamıştı, heyecan vericiydi böyle bir izleyici kitlesinin önünde

bu suçların ikisi de müdirenin karşısına apar topar çıkarılıp okuldan atılmasına yol açabilirdi

umrunda mıydı sanki? âşıktı o, Giles'in bebeklerini doğuracaktı, kendi soyunu yaratacaktı, on sekizinde nişanlandı

bu arada sınıfındaki diğer kızlar, sivilceler ve bellerinde biriken yağ yüzünden telaşlı, korkuyorlardı evde kalmaktan

üzülüyordu Penelope onlar için, şişman ve çirkin olmak ne fenaydı, ömrünün geri kalanını çok büyük olasılıkla yalnız geçirecek olmak

oysa o altın kızdı

doğrusunu söylemek gerekirse

ona yaraşıyordu bu

Penelope öğretmen okulundan mezun olduktan hemen sonra evlendi Giles'le, o çoktan inşaat mühendisi olarak çalışmaya başlamıştı

her şey son derece mükemmeldi, tam da hayal ettiği gibi, Giles o kadar özenliydi ki ona karşı, rahat mısın, iyi misin diye sorar, şefkatli dokunuşlarla yanağını okşar, boynunun kenarına bir öpücük, önemli olduğunu hissettirir ona, arzulandığını

Giles'in dolgun maaşlı işi sayesinde taşındılar Londra'ya, Camberwell'a, aslında yoksul bir bölge olan Camberwell Grove'da büyük bir eve

evin dekorasyonunda serbest bıraktı onu Giles: William Morris duvar kâğıtları, Uniflex yemek masası ve sandalyeleri, De Sede modüler kanepe sistemi, dolgulu kahverengi deri mutfak duvarları, turuncu peluş halılar, avokado plastiğinden banyo

mutfak deneylerine hoşgörülü oldu, sonuçlar fazla tuzlu ya da tatlı, fazla yanık ya da pişmemiş, fazla ıslak ya da pıhtılaşmış, fazla cıvık ya da tel tel, fazla gevrek ya da topak topak olduğunda ya da pastaların tabanını, ev yapımı ekmeği, fırınlanmış eti kesmek için bir çekiç ve keski gerektiğinde yakınmadı asla

Penelope Adam'a hamile kaldı hemen, öğretmenliğe dönmesini geciktirdi bu durum, ama kariyerini inşa etmek için çok zamanı olacaktı

bir yıl sonra da Sarah sıyrılıp çıktı on iki saat süren doğum sancıları sonrasında

Penelope bebeklerle evde kalmayı takmıyordu kafaya, hele yeni doğmuşlarken, çocuklarına karşı hissettiği sevgiye inanamıyordu

Gilles sevgisiyle onun kalbindeki boşluğu doldurmuştu, ama çocuklarına karşı hissettiği sevgi taşıyordu içinden, sınır tanımıyordu

Kendisini onlara âşık hissetmeyi seviyordu

ama ağzına kadar dolu göğüslerine yapışmış iki çocuğu üç yıl emzirdikten sonra, kendisini emile emile kurutulmuş gibi hissetmeye başladı

dürüst olması gerekiyorduysa, azıcık *vampirimsi* gelmeye başlamıştı her şey

Sarah insan evriminin agulama ve salyalar akıtma evresindeydi hâlâ, Adam konuşmayı keşfetmişti (iç çekerek), günün sonunda onun anlaşılmaz konuşmalarından pestili çıkmış olurdu Penelope'nin

böyle hissetmek ona korkunç geliyordu, artık o kadar da istemediği bu toprak ana rolünü dengelemek için öğretmenliğe başlamaya can atıyordu, özellikle de kendisini büyük resimde bir hayli kenara itilmiş hissetmeye başlamışken, gazeteler dünyanın dört bir yanında çeşitli kültürel devrimlerin

patlak verdiğini yazarken, kadınların özgürleşmesi de bunlardan biriydi

bu arada o dizlerine dek çocuk kakası ve kusmuğuna batmış haldeydi

Giles işe giderken artık *The Times* okuduğu için kendisini entelektüel olarak daha bir önemli bulduğundan, akşamları işten gelip de dünya meselelerinden konuşmak istediğinde Penelope o kadar gak guk bir halde olurdu ki, vazgeçti, yemeğini sessizce yiyip çalışma odasına çekilmeye başladı Giles

Penelope de bu arada çocukları yatırırdı

Penelope öğretmenliğe dönme meselesini açtı ona, bir bebek bakıcısı tutabiliriz belki

Giles insanın iki efendisinin olmasının anlamlı olmadığını söyledi: işyerinde bir patron ve bir koca

şaka mı yapıyordu? bakışları hiç de öyle söylemiyordu

Penelope'nin sırf evden kendisini dışarıya atmak için katıldığı anneli veletli sabah kahvelerinde, o ve analık dışında çok az ortak noktaları olan diğer kadınlar, kendilerine sıra geldikçe kocalarının ve çocuklarının çekip çevrilmesine ve olmazsa olmaz addedilen Fransız usulü kişi ve İtalyan usulü makarnanın nasıl pişirileceğine dair tavsiyeleri paylaşırlarken, bir taraftan da yerinde duramayan veletlerini kontrol etmeye çalışırlardı biteviye; herkesin kolları fırıldak gibi havada, gözleri vahşi veletlerinde dört dönerdi onların peşinde; merdivenlere atılıp oradan kafa üstü düşmesinler veya sıcak kömürlere dokunmanın nasıl bir şey olduğunu anlamak için şömine muhafazasını kaldırmasınlar diye

Penelope günlüğüne beyin hücrelerinin sönüp geri dönülemez bir unutuluşa giden yıldızlar gibi patladığını yazmıştı

o sırada 63 numaradan Mildred parlak bir fikir attı ortaya, bir "Ulusal Volavan Günü" düzenleselerdi ya mahallede daha fazla içkili parti düzenlenmesini teşvik etmek için, Pe-

nelope çocuklarınınkine benzer bir ulumayla karşılık vermek istedi buna

şükürler olsun

Gloria'yı keşfetmişti, mahallenin kütüphanecisi, tam zamanında, çocuk kitapları ödünç alır ya da iade ederken birkaç kelime *anlamlı* bir sohbet edebiliyordu onunla

Gloria gizlice, akıllıca, şen şakrak sipariş etmeyi başarmıştı Betty Friedan'ın *Kadınlığın Gizemi*'ni

meşe masanın üstünden fısıldadı gizlice

hafta içi kütüphaneyi ziyaret eden bütün hoşsohbet genç annelere tavsiye ediyordu, çocuklarını ya bebek arabalarında önlerinde iterek ya da arkalarında, genellikle çığlık çığlığa, çeke çeke gelen

bir işaret bu, diyordu Gloria, bu parlak kadınların talihleri karşısında hayal kırıklığına kapıldıklarının işareti

Penelope, süpürgeler, elektrikli süpürge ve ütü tahtasıyla aynı dolaba sakladığı Ms. Friedan'a doyamıyordu, Giles'in kendi tabiriyle onun "çöplüğü"nün kapısını asla açmayacağını bildiğinden, güvendeydi kitabı

Amerika'nın eğitimli ev hanımlarının anneler ve yuva kurucular olarak oynadıkları rolden memnun oldukları sanılsa da gerçekte dile getirmelerine izin verilmeyen bir huzursuzlukla içten içe kaynadıklarını okumak aklını başından almıştı, bütün bu zavallı kadınlar banliyö evlerinin içine hapsedilmiş, yemek pişirmek ve temizlikle görevlendirilmişlerdi, körlüğün çaresini bulacaklarına ya da bir o kadar soylu başka bir şeyle uğraşacaklarına

o zaman fark etti ki o ana dek şahsi olduğunu düşündüğü şey, aslında birçok kadın, kadın kitleleri için geçerli, zekâlarını vasıflı iş gücünde iyi bir biçimde kullanmaya can atarlarken, kocalarının evde kalmaya zorladığı kadınlar, sıkıntıdan ve tekdüzelikten patlayan kadınlar, kendisi gibi

Penelope işe dönmesini Giles'e kabul ettirmek için bir seferberliğe girişti, hâlâ ısrar ediyordu Giles, evde kalsın diye, çünkü işlerin doğal düzeni buydu ezelden beri

ben avlanırım –sen yuvayı yaparsın
ben ekmek getiririm –sen ekmek pişirirsin
ben çocuk yaparım –sen çocuk bakarsın

İngiltere'de işçi sınıfından kadınların işe gitmesine izin verildiğinden içerleyerek bahsedince Giles güldü, Üçüncü Dünya'da da milyonlarca kadın hem anneliğin hem mesleki tatminin sefasını sürüyor *Giles*

onlar için oluyorsa, benim için neden olmuyor? diyordu ikna çabasını sürdürüp her sabah Giles'in çayını götürdüğünde yatağa, o işe gitmeye hazırlandığı sırada evin içinde dört dönerek etrafında, lavaboda çok uzun kalırsa kapıdan konuşarak onunla (napıyorsun orada?), sürdürüyordu özgürlük seferini onun yumurtalı ekmekten oluşan kahvaltısını hazırlarken *ve* o kahvaltısını yaparken *ve* işe gitmeden önce paltosunu tutarken onun, çünkü bir şekilde, *bir şekilde* fikrini değiştirecekti

bir sabah Giles yumruğunu geçirdi ön kapının cam penceresine, şanslısın yüzüne geçirmedim diye bağırıp

ve çıkıp gitti kapıyı arkasından çarpıp

Penelope'nin evi elinde tutması gerekiyordu (verecekti ona)

Adam ve Sarah'nın velayetini aldı çabucak (Giles için yüktü onlar)

bir çocuk bakıcısı buldu, sonra bir iş Peckham Erkek ve Kız Okulu'nda, yolun ilerisindeki yeni tam zamanlı okulda

* * *

iki numaralı kocası Phillip'le üniversiteden bir arkadaşının düğününde tanıştı, altı hafta olmuştu postacı bahçe yolundan geçip boşanma kararının bulunduğu zarfı eline tutuşturalı

resmi statüsü

"boş"tu artık.

3

Phillip bambaşka bir şeydi, *gerçek* bir av, Fransız saten külotunu baştan çıkaran, bir arkadaşının düğün resepsiyonunda

dans pistinde birbirlerine sokulmuşlardı müzik öpüşmelik olduğunda

o gece partiye onun otel odasında devam etmişlerdi

Penelope'nin evliliğinin bitmesi nedeniyle hissettiği çalkantılı duygular (pişmanlık, üzüntü, yalnızlık, kendi kendisine karşı sevgisizlik, Giles'in böyle eril şovenist bir domuz çıkması karşısında hissettiği öfke) neredeyse onunla tanışır tanışmaz

dağılıp gitmişti

Phillip bir Klitoris Adamı'ydı, keşfetmişti çabucak, aralarında yaşanan seks de müthişti

Giles'le olduğunun tersine: biraz sola, biraz sağa, biraz yukarı, biraz aşağı, tam orası, Giles, ne kadar akıllısın!

Phillip klitorisin ne olduğunu, Penelope'nin yönergeleri olmaksızın nasıl bulacağını ve onunla ne yapacağını biliyordu

dahası, insanların kendilerini daha iyi hissetmelerine yardımcı olmak isteyen özenli, duyarlı bir ruhtu

* * *

sadece iki şahidin huzurunda hızlı bir düğün yaptılar, her şeyi tastamam yapıp da uğursuzluk çekmek istememişti Penelope

Phillip Highgate'teki büyük evini kiralayıp Penelope'nin bir o kadar geniş dört katlı evine taşındı, ön taraftaki resepsiyon odasını özel muayenehanesi yaptı

bir anlamda gayet tatmin ediciydi, çünkü şimdi evden çıkıp işe giden oydu, Koca evde kalıyor ama çalışıyordu

yine de *sembolikti* işte

çocukların sonunda Phillip'e ısınması da büyük bir rahatlık oldu, zor geçen birkaç ayın ardından, özellikle de babasını feci özleyen Sarah'yı tekrar uyutmak için ayağında salladığı, uykusunun bölündüğü gecelerin ardından

Phillip (Giles'in tersine) nazik ve şefkatli davranarak gönüllerini kazandı, (Giles'in tersine) onlarla konuşup onları dinleyerek, (Giles'in tersine) onlara kitaplar okuyarak ve (Giles'in tersine) ödevlerine yardımcı olarak, Penelope okulda yapılmış ev ödevlerini kontrol ederken

Phillip'in bir diğer tazeleyici yönüyse ona duyduğu ilginin boyutlarıydı, içinde derinlerde kim olduğunu bilmek istiyordu, bir kadın ve anne olarak kaderi sayılan, hoş, insanları memnun eden görünümünün ardındaki gerçek Penny'yi görmek

onun bu kadar özenli olması gururunu okşamıştı

eski moda değerleri dayatmak da istemiyordu ona korkunç Giles'in yaptığı gibi, ah o Tiranozor Canavar, erkek türünün üstünlüğüne inanan

Phillip modernliğe ayak uyduran bir adamdı

bir Yeni Erkek

böyle yazmıştı günlüğüne

her şey yolunda gidiyordu

gün gelip de Phillip'in iyi niyetli soruşturmalarının, onun hoşlanmadığı şeyleri yaptığında ya da istediğini yapmadığında müdahaleci bir sorgulamaya dönüştüğünü fark edinceye dek

özellikle de kendisini samimiyetle ifade ettiğinde; özgür bir kadının özgür bir erkeğe kendisini samimiyetle ifade etmesi gayet kabul edilebilir olmalıydı oysa

bu olumsuz davranışın ardında ne yatıyor araştıralım, öyle değil mi? sandalyesinde öne doğru eğilerek, aralarında yarısı yenmiş yemeklerle dolu masa, gözlerine o kadar derinden bakardı ki şey hissederdi, nasıl tarif etmeli? psikolojik olarak ırzına geçilmiş, evet, işte tam da böyle

çocukken sana ne oldu Penny? diye sorardı, terk edilmeyle ilgili meselelerin olduğu belli, hadi bilinçdışı hafızanı açığa çıkaralım, öyle değil mi?

bilinçdışı hafızamın olduğu yerde kalmasını tercih ederim, diye cevap verirdi

o zaman, bastırılmış cinsel arzularım keşfedelim, hadi, daha iyi bir insan olmanı engelleyen şeyin ne olduğunu görmek için

ya da daha derine inmeni istiyorum Penny, anlamak istiyorum, tuvaleti neden takıntılı bir şekilde günde üç kez temizliyorsun?

öyle yapıyorum, çünkü oturağa işiyorsun sevgilim, diye yapıştırdı cevabı

mutfak zeminini neden o kadar takıntılı süpürüyorsun peki?

öyle yapıyorum çünkü yere ekmek ve bisküvi kırıntısı döküyorsun, onlar da evin geri kalanına taşınıp gidiyor

şarap kadehlerini kurutma tahtasının üstüne dizmeden önce neden çalkalamadığını sorduğunda

kadehleri yere atmak oldu cevabı

(gözlükleri kara çerçeveli, siyah balıkçı yaka kazaklı, kendini beğenmiş entelektüel) arkadaşlarını neden sevmediğini sorduğunda, doğrusunu söylemek gerekirse Phil, benim tipim değiller dedi; sen de değilsin, bence sen de değilsin deme

itkisine direnerek

Playboy aboneliğine neden karşı çıktığını sordu Phillip, oysa Cinsel Devrimi onayladığını sanıyordu, özgürleşmiş bir erkek istemiyor muydu yoksa?

Penelope'nin cevabı bir dergi yığınını bahçeye götürüp çıtırdayan sonbahar yapraklarıyla budanmış dalların yandığı bir istifi beslemek oldu

Sonra Phillip onu çok fazla içmekle suçladı, iki Penny vardı: Ayık olan mantıklıydı, Sarhoş Kardeş ise mantıksız

Penelope ona kesinlikle saçmaladığını söyledi, bir gecede bir şişe şarap devirmek aşırıya kaçmak *sayılmaz* Phil, İskandinavların sabah kahvaltısında votka, Akdenizlilerin öğle ve akşam yemeklerinde şarap içmelerine ne demeli? Hem sonra neden akşamları senin arkadaşlarınla barda içmen sorun değil de benim evimin mahremiyetinde Avrupalılar gibi takılmam sorun? bu kadar sofistike Avrupai alışkanlıkları olan bir karın olduğu için minnettar olmalısın

şimdi cevizli ekmeği, Camembert'i ve incir turşusunu uzatır mısın *sevgilim*

Penelope biriyle ona âşık olduğunda evlenmenin çok da iyi bir fikir olmayabileceği sonucuna varmıştı, birkaç yıl (on, yirmi, otuz, asla?) bekleyip tutkular durulup gerçeklik kendisini gösterdikten sonra hâlâ uyumlu musunuz görmek daha iyiydi

cinsel kimyaları yeniden alevlenmeyince Giles'le işlerin bozulduğunu kabul etmişti kendi kendine, ilk çocukları doğduktan sonra böyle olmuştu

Giles süt sızan göğüsleri ya da dolgun vücudunu çekici bulmuyordu; bunu hiç söylememişti, ama Penelope kendisine bakışlarından (geri çekilme) ve davranışlarından (ona dokunmak istemiyordu) anlayabiliyordu

çocuk doğurduktan sonra belinin eski haline dönmemesine üzülmüştü, göğüslerinin eskiden olduğu gibi lastik top görünümünü yitirmesine de

Gilles ona ne kadar yakıcı bir güzelliği olduğunu söylemeyi kesmişti, ama eskiden günde birkaç kez söylerdi

bu sözlerin ne kadar bağımlılık yaptığını fark etti

olmadığında ona açlık duyuyordu

ve çirkin hissediyordu

ne var ki İki Numara'dan vazgeçmemeye kararlıydı, o da (Giles gibi) ondan vazgeçmez diye umuyordu, Penelope'nin cinsel arzusunun alfebesini unutmaya başlamış olsa da

ya da belki de zahmet edecek hali yoktu, sebep ne olursa olsun eski kocası gibi hayal gücünden yoksun, misyoner duygusuyla pompalamaya devam ediyordu

bir başarısız evlilikle daha insan içinde küçük düşmek ve sosyal olarak dışlanmak yerine mutsuz olmaya karar verdi

Birinci Kural: çiftler akşam yemeklerine yalnız kadınları davet etmez

çocuklar onların yanında dikkatli olmayı öğrenmişlerdi, üvey babaları olarak sevdikleri Phillip'e iyi davranıyorlardı hâlâ, Penelope küçük yaşta onları mahvolmuş iki evliliğe maruz bıraktığı için kötü hissediyordu kendisini

büyüyüp uçma vakitleri geldiğinde anneleri ve üvey babaları aslında ayrı hayatlar yaşıyorlardı, birbirlerine söyleyecek fazla bir şeyleri kalmamıştı, öfkeli kavgalar bile yoktu artık

evi paylaşmaya devam ettiler, ayrı odalarda, iki televizyon, iki telefon, mutfakta biri Phillip'in, biri Penelope'nin tarafında

ta ki bir gün Phillip hayal gücünden yoksun bir tutumla, Penelope'yi daha genciyle değiştirinceye dek; müşterilerin-

den biriydi, on dokuzluk Melissa, sarışın Kuzeyli tipinde

Penelope mutfak çöpünde kullanılmış prezervatifler buldu, haftalık arayıp taramasını yaptığında

o akşam Phillip'i buzdolabının yanında köşeye kıstırdı, bir elinde kaynar su dolu bir demlik

bir süredir Melissa'yla görüştüğünü kabul etti Phillip; ona söylemeye korkmuştu; Penelope için aldatması önemli değildi o kadar (öyle ikna ediyordu kendisini), evlerinde arkasından iş çevirmesiydi önemli olan, kendi kızından daha genç bir kadınla

Phillip bunun yaşla bir ilgisi olmadığını söyledi, Melissa'nın çocukluğu nispeten yakın olduğu için, bastırılmış hatıraları iyileştirmesine yardımcı olması daha kolaydı, bilirsin, kendisini anlamasına yardımcı olması

o zaman Giles'i özledi Penelope, en azından Phillip gibi sinsi psikolojik bir seks avcısı değildi *o*

maalesef Giles İki Numaralı Karısı'yla (Hint) Hong Kong'daydı artık, köprüler yapıyor, tropik adalardan birinde yaşıyordu, bahçesinde kuşluğu olan bir blokta

Adam ile Sarah'tan almıştı haberi

Giles onları yaz tatillerine davet etmeye başladığında, ancak çocuklar büyüdüğünde, onlarla yetişkinlere özgü sohbetler yapabilir olduğunda başlamıştı bu davetler

kendilerinden çok daha küçük yarı Hint erkek kardeşleri Ravi-Paul ile Jimmy-Dev'e bayılıyordu çocuklar

onlar hakkında kötü bir söz söyleyecek olduğunda ırkçılıkla suçluyorlardı annelerini

çocukları politik doğruculuk çılgınlığının canlı timsalleriydi.

4

Phillip Lö Şerefsiz'in Highgate'teki yatağına dönmesi

(onun evi onda, Penelope'ninki kendisinde kaldı) ve çocukların büyüyüp uçması sonrasında yalnız kaldı Penelope

birkaç yıl evde tek başına yaşadı, muhteşem bir Afrikalı temizlikçi buldu, Boomi diye, evi dip köşe temizlerdi, odaların çoğu boşken korkunç bir para israfı gibi geliyordu bu

Penelope ev sahibi olmaya karar verdi, üst katları yatak odalarına çevirdi ve Japon öğrencilere kiralamaya başladı

o kadar temiz, sessiz, düzenli ve saygılıydılar ki

kirayı alırken karşısında eğilmeleri o kadar hoştu ki

bekâr olmayı sevmiyordu, orta yaşlarda bir eş bulmanın kolay olmadığını anlamıştı

erkekler artık onun farkına varmıyordu, etrafında uygun tipler olduğunda ilgilerini çekmek için incelikle nasıl flört edeceğini bilmiyordu, çünkü hiç flört etmesi gerekmemişti

daha genç bir kadınken erkekler onun çekim alanına giriveriyorlardı, o sadece karşılık veriyordu, zarifçe, flörtözce ya da (artık görüyordu ki) kaba saba

zihninden çıkmayan büyük soru şuydu: bir erkeğin senle çıkmasını nasıl sağlarsın, aklından geçen en son şey buyken?

bir ajans üzerinden çıktığı ilk ve son tanışma randevusunda, müstakbel evlilik adayı (en azından kâğıt üzerinde) o içeri girip oturur oturmaz kalkıp çıkmıştı

hayatında ilk kez, "başka türlü" olmayı dileyecek hale gelmişti neredeyse

bir makale okumuştu, yaşlı ve orta yaşlı erkeklerin genelde genç kadınları, yaşlı ve genç kadınların ise sıklıkla orta yaşlı kadınları tercih ettiklerini söylüyordu

maalesef vücudunda *sapphocu* bir kemik yoktu

Penelope'nin bugünlerde okuduğu kadın dergileri, kadınların kendilerini erkek bir eşle tanımlamamaları gerektiğini savunuyor, bir erkeğe dayanmanın bir zayıflık işareti olduğunu

genç bir kadınken okuduğu dergilerden çok farklı hepsi de,

onlar tam aksini tavsiye ederdi

tek kişilik alışveriş yaparken mutlu olmaya çalışıyordu Penelope, yalnız uyuduğuna, boş bir yatakta uyandığına memnun olmaya, inşaat işçilerinin artık ona ıslık çalmadığına memnun olmaya (bir zamanlar karşı çıktığını düşünüyordu da)

orta yaşlı bedeninin aynadaki görüntüsüne bakmaktan memnun, yüzünü buruşturmadan, çünkü kadın biçiminin bütün farklı şekilleri ve ölçüleriyle kabul edilmesi gerekir, öyle değil mi?

Penelope kendi kendisini sevmeyi ve kendi kendisini kabul etmeyi kucaklamak istiyordu

evindeki boy aynalarından kurtulmak iyi bir başlangıç oldu

ilk evliliğini çalışma hakkını savunduğu için kaybettiğinden, işte de mutlu olması gerekirdi

başta bölgedeki dezavantajlı çocuklara eğitim vermekten hoşlanıyordu, ebeveynleri kuşaklar boyunca vergi ödemişlerdi bu ülkeye, gerçi çoğu çocuğun çok büyük işler başarmayacağını biliyordu

sayılarla arası iyi olanlar süpermarket kasiyeri, hem sayılarla arası iyi olan hem okur yazarlar yazman olurdu, sınavlardan yeterince iyi sonuçlar alanlar da yüksek eğitime devam ederdi

kendisiyle aynı gruptan olanlara karşı bir sorumluluk duyuyordu, göçmenlerin ve yavrularının akıp gelmesiyle birlikte okulun demografisinin de değişmesinden memnun değildi

on yıl içinde okul ağırlıklı olarak İngiliz işçi sınıfı çocuklarının gittiği bir okul olmaktan çıkıp lütfen ve teşekkür ederim sözcüklerinin bile olmadığı ülkelerden gelen çocuklarla dolu, çokkültürlü bir hayvanat bahçesine dönüşmüştü

bu da *çok fazla şey* açıklıyordu

feminizmin inişte olmasından, gürültücü çok kültürlülük

taburunun yükselişte olmasından nefret ediyor ve her zaman da öfkeli hissediyor kendisini, özellikle de saygısızlık yapan yaşlı oğlanlara ve de hâlâ gezegenin sahibiymiş gibi davranan boğa misali erkek öğretmenlere karşı

yıllar önce, işe başladığı günlerde patronluk taslayıp da onu ağlamanın eşiğine getiren tiplere

memelerine bakıp da onu sohbetlerine dahil etmeyenlere

diğer genç kadın öğretmenlerle ve ilan panosuna asılmış üstsüz model posterleriyle birlikte sessizce oturup nesneleştirilmesi gerekirdi öğretmenler odasında

tıpkı bazı erkek öğretmenlerin taciz edip ellediği kız öğrenciler gibi, gerçekten de kızlar şu erkek öğretmenin göğüslerine dokunduğundan, bu erkek öğretmenin kalçalarını ellediğinden ya da başka bir erkek öğretmenin elini eteğinin altına soktuğundan şikâyet ettiklerinde ciddiye alan olmuş muydu hiç?

iki erkek öğretmen tanıyor, kız öğrencileriyle "ilişki" yaşayıp da

yanına kâr kalan, hepsinin yanına kâr kalır zaten

erkek öğretmenler işten sonra Yeşil Ejderha'da bir tek atmaya giderlerdi, onu ya da bir *rahmi* olan başka öğretmenleri davet etmek hiç akıllarına gelmezdi

erkek öğretmenler

öğretmenler toplantısı başlamadan önce alırlardı kararları, geri kalanlar bir oldubittiyle karşı karşıya kalırdı, öğle yemeklerinde ya da koridorlarda ya da önceki akşam telefonda başlayan karar toplantılarına katılma umudu olmaksızın

ağır ya da aptal olmadığını anlaması yıllarını aldı, tartışmalarda araya girmeyi, onları neden bahsettiklerini *tam olarak* açıklamaya zorlamayı, onlara hesap sormayı zor yoldan öğrendi

herhangi bir muhalefeti yerle bir etmeyi zor yoldan öğrendi, özellikle de Karayipler Püriteni Azize Shirley gibi yolun

başındaki gençleri

günlüğüne böyle yazmıştı

Shirley yıllar önce şu öğretmenler toplantısında Penelope'yi, okulda erkeklere karşı durma cüretinde bulunan yegâne kadını hedef aldığında, öğretmenlik stajını henüz bitirmişti

Azize Shirley neden *ad infinitium*[22] ahkâm kesen şovenist erkek domuzlardan birine saldırmak yerine güçlü bir kadını hedef alıyordu acaba, hem Eşit Ücret Yasası hem Cinsiyet Ayrımcılığı Yasası için verilmiş dilekçeleri işleme koyan güçlü bir kadını, iki yasa tasarısı da geçip yasalamıştı

ve bütün çalışan kadınların durumunu iyileştirmişti

kadın meslektaşlarının onu takdir etmesi, ona saygılı olması gerekirdi

Azize Shirley'yi affetmesi uzun zaman almıştı, ama affettiğinde arkadaş olmuşlardı, iş arkadaşları.

5

Penelope

her akşam okuldan eve, Golden Retriever'ı Humperdinck'e dönerdi

her zaman onu bekler, her zaman ona sarılmaya can atardı Humperdinck, saatlerce sözünü kesmeden dinler, evden çıktığında sızlanır, kapıdan içeri girer girmez onu karşılar, kucaklamak için üstüne atlardı

Humperdinck'e yetmişlerdeki en sevdiği aşk şarkıcısının adını vermişti, Engelbert Humperdinck, bronz tenli seks bombası, hâlâ öyle bir karizma saçıyor ki televizyona çıktığında, inci gibi parıldayan dişleriyle, Penelope kendisine zor hâkim oluyor

ona göre, en yakın rakibi Tom Jones'tan, Galler vadilerinden

22. Latince: Ebediyen, sonsuza dek. (ed.n.)

çıkma şu koca sesli meşhur kalça kıvırıcıdan çok daha seksi

Penelope Kızkardeşlik'le, üniversite arkadaşlarıyla da yeniden bağ kurdu, evlendikten sonra onlarla pek işi olmadığı gerçeğinin üstünde durmayacak kadar yakınlık gösterdiler

Giles etrafında kendisi gibi sıkıcı mühendisler ve onların (ev hanımı) eşlerinin olmasını severdi sadece, öyle anlattı onlara, Phillip'in çevresiyse sözüm ona entelektüeller ile onların Gezegeni Kurtarın diyen salak eşleriyle doluydu

kabul ediyordu benliğindeki *beni* kaybetmiş, evliliğin *bizine* tabi olmuş, soyadından bile vazgeçmişti

Penelope Halifax Penelope Owsteby olmuş, o da Penelope Hutchinson'a dönüşmüş, sonra genç kızlığındaki soyadına geri dönmüştü

aslında o da onun soyadı değildi ya

(bunun utancını kendisine saklamıştı)

birlikte yılda iki kez Cheltenham'daki gözde sağlık spalarına giderlerdi, Detoks / Retoks Haftasonu derlerdi buna

masajlar, yüz maskeleri, saunalar derken kız kardeşliğin yakınlığını yaşarlardı ve zevkle gövdeye indirirlerdi içeri kaçak soktukları şarabı

resepsiyondaki gergin spa personeline en uzak olan süitteki içme seanslarında

çünkü onlar *gerçekten eğlenen insanları* hiç mi hiç onaylamazlardı

* * *

Penelope

bir kadın ahbabının da evliliği çökünce gizliden rahatlamıştı, çünkü o kadar berbat, korkunç bir yalnızlık hissetmiyordu artık

tiyatroya, sinemaya birlikte gidebilirlerdi, dışarıda yemeğe çıkıp sergileri gezebilirlerdi, onun Provence'taki *sahici*

rüstik dağ evinde tatiller, Alpler'e ve Tayland'a spa gezileri

İki Numaralı Evliliği'nin sona ermesinin ardından kızı ona büyük destek oldu

en iyi dostuydu, Penelope'nin ona sık sık hatırlattığı üzere, hem sadece bir-iki kadeh yuvarlayıp gecenin geç saatlerinde onu aradığında da değil

Sarah hiçbir zaman telefonu kapatmadı onun yüzüne, bir kere bile, ben buradayım senin için annecim, lütfen aptalca bir şey yapmayasın, *lütfen*

Penelope'de intihar geni yoktu ki, kızının öyle olduğunu düşünmesi üzerdi onu

Sarah'nın erkek arkadaşları olmuştu, ama henüz âşık olmamıştı, belki de *bunun* annesine neler ettiğini gördüğü için

çocuk sahibi olmaktan bahsederdi ve annecim, çocuk sahibi olacağım gün işi bırakacağım gündür, derdi, çalışan bir anne olmak istemiyorum ben

bu iyi, diye rahatlatırdı onu Penelope, samimiydi sözlerinde

kızı için tek istediği hayatından memnun olmasıydı

hayatının bu noktasında, feminist siyaset basıp gitsindi

hem zaten onu nereye getirmişti?

çocukların üniversitede geçim masraflarını Giles ödüyordu, böylelikle de en sevdikleri ebeveyn olmuştu

onları yetiştiren ebeveyn kendisi olmasına rağmen sevgi tercihlerini kendisinden yana kullanmamaları onu üzerdi

Adam üniversiteyi bitirdikten sonra Texas'a sıvıştı petrol mühendisi olarak çalışmak üzere, en azından diğer alternatiften, Ortadoğu'ya gitmekten daha iyiydi

Sarah West End'de büyük bir ajansta oyuncu menajeri oldu, yıldızların ona hizmetçi gibi davranmasından yakınırdı hep

düşündüğün kadar ışıltılı değil annecim

iki haftada bir cumartesileri Whitechapel'de başkalarıyla paylaştığı evden öğle yemeğine gelir (neden o pis East End'de

yaşamayı tercih ettiği Penelope için bir muamma, East End denince onun aklına Victoria dönemi gecekonduları ve Karındeşen Jack geliyor hâlâ)

Sarah'nın ev arkadaşları genç profesyoneller, yarısı Asyalı
iyi eğitimli, hoş sohbet
Asyalı demeye bin şahit ister

Penelope kışları genellikle Sarah'nın sevdiği brokoli ve yabani havuç çorbasını pişirirdi
kıtır ekmekli
yazlarıysa en sevdiği salata, yeşillikler, domates, incir, yenebilir çiçekler ve keçi peyniri
kıtır ekmekli
Penelope ise makarna ve patates, soslu güveçler, zengin köriler ve en vıcık vıcık sakarinli tatlıları tercih ederdi, yapışkan şekerlemeli puding gibi
yemekten sonra tıka basa doymuş hissetmeyi severdi
midesinin patlayacakmış gibi gerilmesini
yoksa duygusal olarak boş hissederdi kendisini

Sarah müşterilerinin dedikodusunu yapardı uluorta, Penelope bayılırdı buna
onu kendi varoluşunun sefil gerçekliğinden uzaklaştırıp mükemmel hayatlar yaşayan ışıltılı insanların fantezi dünyasına taşıyan dergilerde rastladığı insanlara ancak bu kadar yaklaşabilirdi
bunun, kolay aldatılan kitlelere kendilerini iyi hissettiren sahte bir ilaç olduğunu bilse de haset duyacağına yatışırdı
Sarah başarılı oyuncuların istedikleri bir rolü alamadıklarında kendisini suçladıklarını söylüyordu, rolü aldıklarında, geri teptiğinde, kariyerleri düşüşe geçtiğinde de suçlanan o oluyordu
ünlü olmayan oyuncularsa ünlü olmamalarının suçunu on-

da buluyorlardı

eşcinsel oyuncu müşterilerinin çoğu öyle değilmiş gibi yapıyordu, evli olanlarsa olmadık işlere düşüyordu, annecim duyduklarıma inanmayacaksın, ama şu ünlü evli oyuncu var ya, onun *olayı* cam bir masanın üstüne çömelmek ve altında güzel genç bir kadının yattığı masanın üstüne sıçmakmış

inan bana, gösteri dünyası insanları, çoğu insandan daha beter durumda, sen onların yanında sönük kalırsın, yani gerçekten o anlamda demiyorum, senin kötü durumda olduğunu söylemiyorum, hepimiz kötü durumdayız, değil miyiz?

demişti

ekmeğini çorbasına daldırarak, o kadar derine daldırmıştı ki batmıştı ekmek

ve kolayca kurtarılamamıştı.

6

Birkaç yıl sonrası, kapının zili çalıyor

Penelope Sarah ile Craig'in bulanık hatlarını seçebiliyor, Matty ile Molly'nin, küçük ikizlerinin heyecanlı kıkırdamalarını işitebiliyor

* * *

kapıyı açıyor, içeri doluşuyorlar, çocuklar üstüne atlıyor, Humperdinck herkesin üstüne atlıyor, Sarah yanağına hafif bir öpücük konduruyor, Craig'den her zamanki gibi bir Avustralyalı sarılması

Craig sinemada ses prodüksiyonunda çalışıyor, Sarah'yla bir prömiyerde tanışmışlar, o akustiği denetlemekten sorumluymuş, Sarah da yenilerde anlaştığı bir yıldız adayına mihmandarlık ediyormuş

Penelope öğle yemeği için çıtır pizza yapmıştı, üstü pastırma, domates, peynir dolu (zeytin ya da biber yok, ufaklıklar sevmiyor)

bir de yeşillik salatası, ufaklıklar buna da dokunmayacak (o da dokunmayacak)

Sarah ile çetesinin gelmesini seviyor, onların ziyaretleri süresince unutuyor o her zamanki kendi kendisine karşı acımayla dolu düşüncelerini (dürüst ol, Pen)

öğle yemeğinden sonra çocuklar daha bir gürültücü oluyor, karbonhidratlar şekere dönüştükçe, oturma odasının altını üstüne getirmeye başlıyorlar

babası metalurjist olan Craig Queensland'de aborijin arkadaşlarıyla yalınayak koşarak büyümüş, çocukların özgür ruhlar olarak yetiştirilmesi gerektiğine inanıyor, onun oturma odasında da öyle olmalı besbelli ki, bir fincan kahveyi deviriyorlar, birbirlerine minderler fırlatıyorlar, pencere pervazına sıçrıyorlar, perdelere tutunup sallanmak için ve ancak Molly parmağını prize sokmak üzereyken Craig ona kükrüyor, çekil bakayım oradan Molly!

Sarah özür dilercesine gülümsüyor annesine, ama Craig ona oyunbozan der korkusuyla durun susun demiyor çocuklara

torunları zıvanadan çıkınca bir-iki şaplak istiyor, Penelope gayet istekli yerine getirmeye, ama çocuk istismarı, Craig'e göre onun yerine

iki elinde iki lolipopla çekiyor onları kanepeye, oltayı yuttuklarında, alıyor her birini bir kolunun altına (açıktan açığa sıkıştırmaksızın) ve başlıyor bir hikâye okumaya, konuşan bir tren hakkında

Sarah'nın çetesi Brixton'da ikinci kattaki bir dairede yaşıyor, Penelope burayı ancak kaçınılmaz olduğunda ziyaret eder, ikizlerin (maalesef her yıl olan) doğumgünü partisi gibi

beyaz duvarlar çocukların mağara devri resimleriyle kaplı,

mobilyalar onların boyalarıyla, keçeli kalemleriyle, kustukları ya da başka türlü döktükleri yiyecek kalıntılarıyla lekeli, bezelye püresi ve erimiş çikolata da dahil

Penelope koltuğunun kenarına ilişmeye çalışır, bir şeylere dokunmaktan kaçınarak, çünkü elleri yapış yapış olur, daha da kaygı vericisi ıpıslak

Penelope ikizleri o uyutucu hikâye anlatma sesiyle her biri bir kolunun altında mışıl mışıl uyutur uyutmaz, Sarah ona söylemeye karar veriyor, çünkü bunun için doğru bir zaman *olmayacak* hiç annecim, Sydney'ye taşınıyoruz biz, Craig'e Dolby Audio'nun başına geçmesini önerdiler

Penelope'nin cevabı anında geliyor, duygusal, aşırı ve kontrol edilemez

çok geçmeden çift kişilik yatağında yüzüstü yatarken yatak odasının kapısının gıcırtıyla açıldığını işitiyor, Sarah'nın ikizlere *hadi gidin, hadi gidin* dediğini

ılık (ve ağır) küçük bedenleri her yerine sokuluyor, dizlerini sırtına bastırıyorlar, başının üstüne oturuyorlar, ıslanmış yanaklarını siliyorlar yapış yapış küçük pençeleriyle

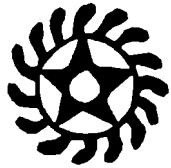
bir şey yok, büyükanne, yok bir şey, üzülme, büyükanne

biri Penelope'nin kulağından içeri ahududu üflemenin daha eğlenceli olduğuna karar veriyor, diğeriyse onun geniş sırtına trampolin muamelesi yapıyor

bu iki küçük maymunun büyümesini görmeyi özleyeceği dank ediyor kafasına,

Dördüncü Bölüm

Megan / Morgan

1

Annesi Julie'nin Megan'a doğduğu bin dokuz yüz doksanlarda değil de on dokuzuncu yüzyıldaymışız gibi davranması saçma

Megan geçmişe bakınca böyle düşünüyor, sorunlu çocukluğunun haksızlığını kendi kendisine açıklayabiliyor artık

ve analiz edebiliyor, gözleri açıldığından beri, her şeyi yoluna koymak üzere hayatına giren Bibi sayesinde

annesi farkında olmaksızın, toplumsal cinsiyete dayalı kalıplaşmış ezici davranışlar gösteriyordu, örneğin Megan çocukken pantolon giymeyi tercih ederdi, çünkü elbiseden daha rahat bulurdu, görünüşlerini severdi, ellerini ve başka şeylerini koyacak cepleri olmasını severdi, kendisinden üç yaş büyük ağabeyi Mark gibi görünmeyi severdi

pantolon giymek, onun devrinde doğmuş bir kız için bir mesele olmamalıydı, ama annesi onun zaten olduğundan daha tatlı görünmesini isterdi

en tatlı tatlışların en tatlısı gibi

Megan'ı giydirip kuşandırmaya kararlıydı, toplumsal onay için, genellikle de başka kadınların onayı, hatırlayabildiği en eski tarihten beri görünümüyle ilgili yorumlar yapan

Megan'ın ilk çocukluk yıllarının belirleyici yönlerinden biriydi bu, tatlı olmak dışında bir şey yapması ya da söylemesi gerekmezdi –başlı başına bir amaçtı bu

annesine yarayan, başı göğe ererdi annesinin yağdırılan iltifatlarla, Afrikalı bir adama duyduğu sevgi değer görmüş olurdu böylece

birlikte böyle takdir edilesi bir çocuk yaratmışlar

ve dünyayı daha iyi bir yer haline getirmişlerdi

Megan'ın minnettar olup tatlışlığı kabul etmesi gerekiyordu, hangi kız istemez ki kendisine ne kadar sevimli, ne kadar özel olduğunun söylenmesini?

ama ona yanlış bir şeyler varmış gibi geliyordu, daha küçükken bile, içinde bir şey sevimliliğinin onu itaatkâr kılması gerektiğini anlamıştı, itaat etmediğinde, isyan ettiğindeyse hayranlık uyandırması için sarf edilmiş onca çabayı boşa çıkarmış oluyordu

annesi en başta gelen tatlılık yatırımcısıydı

çok bıraktığı olmuştu onu yolda, bir pazar günü Megan pembe, kabarık, berbat bir elbise daha giymeye zorlandığında atmıştı kendisini yere isteri içinde

annesi pes edinceye kadar da devam etmişti

Megan, aslında liberal olan annesinin kör noktasıydı

Megan'da pek de yolunda gitmeyen bir şeyler var, dediğini işitmişti Sue Teyze'ye bir pazar günü, öğle yemeği sonrasında

oturmuş çay içerlerken minik oturma odasında, küçük bir kanepe, iki koltuk ve bir televizyonun ancak sığdığı

çok güzel bir çocuk ama bedeninde dişilikten eser yok

umarım büyüdüğünde değişir, onun için kaygılanıyorum

bu işin sonu nereye varacak?

babası bu arada Roger Amca, iki erkek kuzeni ve ağabeyi

Mark'la garajda, hâlâ kullandığı tarih öncesi Cortina'yı kurcalıyordu

babası Malawi'den gelmiş, orada her şeyin onarılabilir olmasıyla övünür: kol saatleri, dolmakalemler, mobilyalar, giysiler, lambalar, kırılmış çanak çömlek güçlü tutkallarla yapıştırılmış yapbozlar gibi ve evet, kızı

babası annesinin kolluk kuvveti, o günkü giysi protestosunun ardından (galip çıkmış, kırmızı kot giymeyi başarmıştı) üst kata çıkıp Barbie'leriyle oynamasını buyurmuştu Megan'a

değnek bacakları, füze göğüsleriyle Barbieler Megan'ın katlanmak zorunda olduğu başka bir sorundu

onları giydirerek ya da onlarla evcilik oynayarak saatler geçirmesi bekleniyordu, daha ilişki kurulabilir bulacağı varsayılan koyu renkliler de dahil

bir keresinde bir öfke krizi geçirip Barbie katliamına girişmişti, renkli fosforlu kalemlerle yüzlerini boyamış, saçlarını kesmiş, makasla gözlerini çıkarmış ve birkaçının kolunu bacağını çıkarmıştı

sonuçta çay içmeden yatağa gitmekle cezalandırılmıştı

Barbie işgali doğumgünleri ve Noel'de de devam etti, akrabaları onun inanılmaz koleksiyonundan bahsederlerdi, sanki gerçekten de hayatında onların olmasını o tercih etmiş gibi

yatağının üstünde, raflarda, şöminenin üstünde, pencerenin pervazında, hepsinin de gözleri tuhaf bir biçimde onun üstünde, odanın neresinde olursa olsun, bir korku filmindeymişler gibi, gayet dolgun dudaklarıyla zihinden konuşurlar onunla, evet, biliyoruz nefret ediyorsun bizden, ama kalıcıyız burada

geceleyin onları yatağının altına tıktığında, annesi ertesi sabah çıkartır, odada yerlerine yerleştirirdi

ne kadar pahalıya mal olduklarından yakınarak

hem senin derdin ne Megan?

B B, anne tarafından büyük büyükannesi Megan'ı olduğu gibi kabul eden tek kişiydi

B B onun ağabeyi Mark'la kırlarda dolanmasına izin verir çiftliğinin çevresinde, her yaz onunla geçirdikleri beş hafta boyunca

evin arka tarafından göle doğru at sürerler, gölün etrafında dolaşır, sonra tarlalara açılırlardı dörtnala

Megan on üç yaşına girip de adet görmeye başlayıncaya dek; o yıl son hafta her zaman olduğu gibi annesi gelmişti de fazlasıyla dizginlerinden boşandığını, hayatında daha sonraları sorunlar yaşayacağını söylemişti

onu gözünün önünde tutmalısın, demişti annesi B B'ye, erkek Fatmalık eğilimlerini daha tomurcuk halindeyken öldürmeliyiz

Megan mutfak kapısından dinliyordu onları (kötü alışkanlık), B B'nin annesine, bu kadar aptal olma Julie, ben kendim de çocukken başıboştum dediğini işitti

annesi yine de Megan'ın her yıl çiftliğe yaptığı ziyaretlerin kesilebileceği tehdidini savurdu

Megan eski mutfak penceresinden Mark'ın bir midillinin üstünde arka bahçeden çıktığını gördü, özgürce bir gün için, arkasındaki sırt çantasında bir matara dolusu portakal suyu, sandviçler, meyve suyu ve cep telefonu

arkasına bakıp omuzlarını silkti Mark, yapabileceği bir şey yoktu

B B o haftanın geri kalanında Megan'a Victoria sünger kek, şeftali kremalı pasta, vanilya dilimleri ve portakallı cheesecake pişirmeyi öğretti

ah ne yapalım, pişirmeyi öğrenmekten zarar gelmez, demişti BB annesi oradayken

o yokken de, hadi şimdilik bunlarla oynayalım Megan, dedi BB, gelecek yaz dışarıda oynamakta serbest olacaksın yine

Mark'ın kimseye bir şey söylemeyeceğinden emin olmamız gerek

hiçbir şey söylemedi Mark

annesi hemşireydi, Geordie'de doğmuş ve büyümüş

biraz Etiyopyalıydı, çünkü B B'nin annesi yarı Etiyopyalıydı, biraz da Afro-Amerikan, B B ile evlenen büyükbabası Slim'den ötürü

annesi neredeyse beyaz görünürdü, her kuşakta renklerinin biraz daha açılmasıyla gurur duyan bu ailede

ta ki bir gün gelip de Megan'ın Afrikalı babasıyla evlenerek mahvedinceye dek, Royal Victoria Infirmary'de hemşireydi o da, sevmişti annesini, annesi ona karşılık verinceye dek

hikâye böyle akıyordu, her anlattıklarında

annesi renk körü olduğunu söylemişti, Chimango'ya baktığında derisinin karalığını değil, ruhunun parlak aydınlığını görmüştü

bütün rakiplerinin önüne geçirmişti bu onu, inan bana Megan, elimi sallasam ellisi

Megan annesinin neden göremediğini merak ediyordu babasının rengini, neredeyse *herkesin* gördüğü buyken, annesinin kendi ailesinden birçok kişi de dahil

düğün fotoğrafında gülmeye yanaşmamışlardı

görev icabı orada bulunan insanlar gibi dizilmişlerdi sıraya

Megan kısmen Etiyopyalı, kısmen Afro-Amerikan, kısmen Malawili, kısmen İngilizdi

böyle ayrı ayrı söylemesi tuhaf geliyordu, çünkü aslında sadece bir insandı

çoğu kişi Megan'ı melez sanırdı, daha kolaydı izin vermek böyle düşünmelerine

okuldaki kızlar Megan'ın "doğal bronzluğu"na bayılırdı, taklit etmeye çalışırlardı onu cep harçlıklarını solaryumlara harcayarak

onun tirbuşonu andıran sarı kıvırcıklarına özenerek yaptırdıkları, ama başarısız olmuş kıvırcık permalarıyla

sınıf arkadaşları, yaptırıyor saçlarını, derdi, inan bak, oğlanlar da beğeniyordu onu

sonra bedeni kadınsı kıvrımlar almaya başladı, doğru gelmedi bu ona, olmak istediği şey bu değildi

o kadar ki aynada kendi görüntüsünü yakalamaktan nefret ederdi, nefret ederdi izinsiz çıkan göğüslerinden

iki amfibi tepecik meme ucu gözleriyle musallat olmuşlar ona

büyüdükçe bedenine alışacağını düşünmüştü, ama ona itici gelmeye başladı bedeni, on altı yaşında nasıl hissedeceğini görmek için saçlarını kazıdı, bu yeni, fazla bakım gerektirmeyen dik tüylerin üstünde ellerini gezdirmeyi sevdi

özgür, ağırlıksız, kendisi gibi hissetti

ama ağır bir etkisi oldu bunun, herkesi karşısına almak gibi, sınıf arkadaşları buyurdu yeniden uzatsın saçlarını diye

neden kendine bunu yapasın ki? kafayı mı yedin?

arkadaşı olduğunu düşündüğü kızlar uzaklaştı ondan, onunla birlikte görülmekten utanç duyuyorlardı, B B rahatlattı onu, bir arkadaşlığın doğru saç kesimine dayanmasında yanlış bir şeyler vardı

incinmiş ama kararlı, Megan uyum sağlamaya yönelik bütün -mış gibilikleri terk etti

erkek ayakkabıları giyerdi, siyah bağcıklı, rahatlıklarına bayılıyordu, onlarla yürüdüğünde ne kadar güçlü hissediyordu, erkeklerin artık ona bakmamasını seviyordu

özgürleştiriciydi bu

okulda, o yılın sonunda sınıfı unvan oylaması yaparken, o iki unvan birden kazandı: sınıfın en erkeksi kızı ve en çirkini; sınıf tahtasına tebeşirle, beyaz tuvalet duvarlarına siyah tahta kalemiyle yazılmıştı

bütün okul ona gülüyormuş gibi gelmişti

Megan o gün okuldan son kez çıktı, ardında sıralarında oturmuş, en az birkaç vasıf edinecekleri bir gelecek için çalışan iki bin çocuk bırakarak

Mark'ın çoktan hayatının başarılarını kazandığı üniversiteye gidecekti

McDonald's'ta bir işe girdi, ilk başvurduğu restoranda

bedava tavuk efsanesi, peynirli quarter pounder (120 gramlıklardan), Belçika çikolatalı kovan buzlu Frappeler lüpletti molalarında

katkı maddeleri doldurdu içine, ta ki patlamaya hazır şişmiş bir balon gibi görününceye dek

buydu hayatı artık
McAptal
McBombok
McÇakılmış
McSonsuz.

2

Megan akşamlarını Quayside civarında kendisini olduğu gibi kabul eden adamlar ve kadınlarla takılarak geçiriyordu

dışlanmış biriydi, onlar gibi, burnuna çekiyor, enjekte ediyor, tüttürüyor, yutuyordu önüne ne gelirse

kokain, taş kokain, ketamin, esrar, LSD, ekstazi, onu daha yüksek, daha mutlu bir yere çıkaracak ne varsa

başta deniyordu, ama bir gün kendisini bir sonraki vuruş için açlık çeker ve bunu ona sağlayacak adamlarla yatarken buldu

daracık sokakların rutubetli duvarlarına dayanmış, rıhtımdaki depoların arka tarafında, salonların içinde, çalıların arkasında, kirli şilteler üstünde

iç çamaşırı kanla lekelendiğinde, testler negatif çıktığında bir rahatlama duyardı içinde

ondan hoşlanan kadınlarla da yattı

onları tercih ettiğini anladı

annesiyle babası okuldan ayrılmakla hayatını mahvettiğini gördüklerinden beri kira alıyorlardı ondan

her sabah iş için kalkması gerekiyordu, şafak sökerken eve gelmiş olsa bile, yüzü gözü darmadağın, başı içinde yüksek perdeden bir heavy metal konseri çalıyormuş gibi zonk zonk, beyin hücreleri kusmuk dolu

annesiyle babası mutfakta meşgullerken sessiz sedasız alt kata inerdi

öyle bir çarpardı ki ön kapıyı ev artçı sarsıntılarla titrerdi

McSosisJambonPeynirBagel'den oluşan McKahvaltısına giderdi

McİşI'nde

Megan bir gece uyku tutmayınca, sosyal medyaya dönüp eski sınıf arkadaşlarının izini sürme hatasına düştü

akademik başarılar kazananlar "A" seviyesindeki sonuçlarını kutluyor, gidecekleri üniversiteleri haber veriyorlardı

diğerleri girdikleri işlerle caka satıyordu, evlenme teklif eden erkek arkadaşlarıyla, bekledikleri bebeklerle, alemlerde geçirdikleri sayılamayacak kadar çok geceyle; kulüplerde, partilerde, festivallerde, sarhoş olarak, uçarak, mutlumutlumutlumutlumutlumutlu olarak, çehreleri filtrelerle mükemmelleştirilmiş, belleri dijital olarak inceltilmiş, gülen suratlı arkadaşlıkları ve ilişkileri, oysa bu kızların birkaçının anoreksik, bulimik olduğunu, zorbalığa maruz kaldığını, buna-

lımlı olduğunu, sosyal anksiyete yaşadığını biliyordu
gönderilerinden anlamazdınız ama
yine de bir uyanın çağrısıydı

o akşam nehir kıyısına inmemeye karar verdi, evsizleriyle, kankalarıyla takılmayacaktı, onu kendilerinden biri gibi kabul eden, bir sonraki vuruşları için yaşayan uyuz köpekleri ve küçük suçlara yatkın hayatlarıyla, Quayside boyunda yürüyüş yaparak buradaki mekânlara, restoranlara ve barlara gelen normal insanların ödünü koparan,

annesiyle babası Majorca'ya tatile gidince bıraktı uyuşturucuyu
Mark Camp America'daydı, evde kaldı Megan, telefonunu kapattı, annesiyle babasının videolarını izledi kafasını dağıtmak için, günde birkaç kez duş alıp kokmasına neden olan terli zehirlerden arıttı kendini, sular dökündü, yıkadı kendisini, titredi, karınca sürüleri etini ısırıyormuş gibi olunca kaşındı durdu, başağrılarını bastırmak için yeterince ağrı kesici aldı, ama kendisini öldürmeyecek kadar
Dokuzuncu Gün yattı uyumak için ve gece boyunca (melekler gibi) uyudu
aylardır ilk kez
uyandı
yeniden
doğmuştu.

3

On sekizinci doğumgününde Megan Nelson Caddesi'ndeki Tattooz 4 U'ya girdi, duvarları hayal edilebilen (ve hayal edilemeyen) bütün uzuvlara yapılmış dövmelerin fotoğraflarıyla kaplı

doğumgünü parasını kotunun ceplerine doldurmuş, Rex'e verecek, kabak kafalı dövmeciye, başının arkasında yüzünün ikinci bir halinin (daha genç, daha yakışıklı) dövmesi

hayat hikâyesini yansıtan bir desen istiyordu: alevler, demişti ona, cehennem ateşleriyle kavrulan bir hayat yaşadığını göstermek için

Rex gençliğinde hissettiği bu fırtınalı duyguların kalıcı olmayacağını söylemişti, kalıcı olacak bir dövme yapmasını istediğine gerçekten de emin miydi?

cevabı yapıştırmak istedi, bana patronluk taslama, ama kendisine hatırlattı bu adam sonraki birkaç saat boyunca derisini elektrikli bir iğneyle kazıyacaktı

acısı ağır ağır kanlı beden sanatına dönüşecek

dünyaya ondan ne kadar yaka silktiğini gösterecek

ve gerçekten de öfkelendirecek ailesini

öfkelendirdi evet

eve dönüp de kolunu dolduran ilk dövmelerini gösterdiğinde,

bunun üstüne annesi

ev yapımı tavuklu turta, cips, bezelye püresi, meyveli tatlı, pasta ve mumlarla bir doğumgünü kutlaması hazırlamış

çekiverdi en iyi masa örtüsüyle birlikte hepsini masanın üstünden bir matadorun dramatik hareketiyle

her şey mutfak zeminine saçılıp dağıldı

evden kovmakla tehdit etti babası onu, annesini üzdüğü için

Megan bağırarak cevap verdi, üzülen *oydu*, *onun* doğumgünüydü ve *onlar* berbat etmişlerdi doğumgününü, bir o kadar dramatik bir hareketle evden çıkıp gitti fırtına gibi ne parası ne anahtarları yanında

dönüp geldi sonra, onu içeri almalarını istedi

aldılar da tereddüt etmeden

sonra özürler, af dilemeler

süs olsun diyeydi, sonradan anlaşıldığı üzere
annesi dövme olayını atlatamadı, kızının normal bir insan olarak sürdürdüğü hayatın sonunun başlangıcı olarak görüyordu bunu
Megan ailesiyle yaşamaya devam ederse kendisini asla bulamayacağı sonucuna vardı
eşyalarını doldurduğu siyah bir çöp torbasını sürükleyerek indirdi aşağı, babasının onu gideceği yere götürme teklifini reddetti, annesinin kalması için yalvarmasına kulak asmadı: halledebiliriz, seni seviyoruz, seni gerçekten seviyoruz Megan, konuş bizimle
iş işten geçti artık, dedi Megan (bir yerlerde duymuştu)
başka gençlerle birlikte bir hostele taşındı
kararlıydı artık
annesi ve babası tarafından
tanımlanmamış bir hayat
yaşamaya

yeni bağımsız cumhuriyetinin ilk birkaç saatini bir pencereden bakarak geçirdi, küçük bir kareyle çerçevelenmiş gökyüzü
sadece onun

sonraki aylar boyunca, kendisine dayatılmış olduğunu düşündüğü katmanlardan kurtuldu, özüne ulaşma umuduyla
gerçekten de bir erkek olarak mı doğmuştu, merak ediyordu, çünkü kendisini bir kadın gibi hissetmediğine ölesiye emindi

belki de bütün sorunlarının kökeni buydu
işten eve gelirdi, birlikte kaldığı gençlerin, odaları ayıran duvarları aşan eğlencelerinin gürültüsüne
yalnızlığını ağırlaştıran

ama buna kesinlikle ihtiyacı olduğunu da biliyordu
yalnızlığa,
hissettiklerini kaydetmeye
kendisini zorlamaya kendi sesi dışında hiçbir sesi işitmemek için
kendi soluk alıp verişinin konserine odaklanması meditasyon gibi geliyordu
birkaç an mıydı, yoksa birkaç dakika mı?
her seferde
bulmak
huzuru
bir anlığına
bir sonraki hamlesini değerlendirecek kadar
o hamle de interneti araştırmak oldu, bütün soruların cevapları orada olurdu
sabahın erken saatlerinin ayazında tek kişilik yatağında, yorganının ışık geçirmez karanlığına sarmalanmış, diz üstü bilgisayarının ışığıyla aydınlanarak
kendisi gibi öfkeli başka genç dışlanmışların bulunduğu sohbet odalarına sığındı, trans dünyasını keşfetti, trans spektrumundaki insanlarla sohbet etti
online ortamda bazen yanlış şeyler söyleyerek, Bibi diye biriyle karşılaştı böyle, cevap vermişti ona Bibi, bir daha transseksüeli transgender'la karıştıran olursa çakacağım bir tane, yemin ederim! insanlar burada cehaleti hoşgörmez tatlım, transgender insanlar ancak tıbben geçiş yaptıklarında transseksüel olurlar, tamam mı?
doğru
peki
Megan'ın dikkatli olması gerektiği açıktı, yoksa bir kara mayınını patlatacaktı, hiçbir şey anlamıyordu aslında, erkeklik ve kadınlık taşa yazılmış değil midir, diye sordu Bibi'ye
yine yanlış! diye cevapladı Bibi, toplumsal cinsiyet sosyal

bir inşadır, çoğumuz erkek ya da kadın olarak doğarız, ama erillik ve dişillik kavramları toplumun icatlarıdır, hiçbiri de doğuştan gelmez, anlıyor musun?

yok, aslında hayır

hey, aslında "Feminizm 101" bu, aklın nerede Megan? Bir karış havada olmasın?

ya, sanırım öyle, Anababa Gezegeni'nde, üzerime gelmesene ya, merak sadece

ah, duyarlı bir arkadaş, tamam, sana kıyak geçeceğim bundan sonra, araştırmanı yap, cidden

Megan feminizmin çok kitlesel olduğunu anladı, onu nasıl görmeden geçmişti ki?

annesinin feministleri kötülediği geldi aklına, erkeklerden nefret ederler dediği onlar hakkında, bana göre değil derdi konu ne zaman açılsa, ben erkekleri severim, ev işlerine alışık olmayı seviyorum, babanı seviyorum, nasıl feminist olabilirim ki?

babası da başını sallar, çamaşırları asmaya ya da yatakları yapmaya kalktığımda neler oluyor biliyorsun gibi bir şeyler söylerdi

Megan Bibi'ye feministlerin erkeklerden nefret edenlerle aynı anlama geldiğini düşündüğünü söyledi, ama bu sözcükleri yazarken fark etmişti, aslında bu konuda bir karara varmış değildi

ah başlıyoruz yine! diye ateş püskürdü Bibi, elbette ki feminizm erkeklerden nefret etmekle aynı şey değil! kadınların özgürleşmesi, eşit haklar ve sınırlayıcı beklentilerden özgürleşmekle ilgili, ataerkilliğin papağanlığını yapacağına kendi başına düşünmen gerek, büyüme vakti, Megan!

bana yüklenmeyeceğini düşünmüştüm

eh, evet, tamam, kendimi tutamıyorum, söz bundan sonra şekerleme kadar tatlı olacağım

ben sadece kendim olmak istiyorum Bibi

vay, küçük heveslerden bahsediyorsun yani, dünyayı değiştirmek istemiyor musun?

önce kendi dünyamı değiştirmek istiyorum Bibi, her seferde bir adım

beğendim beğendim beğendim beğendim beğendim ☺

şimdi de kafa buluyorsun

yok ya, sana cidden katılıyorum, hepimiz sadece kendimiz olmak ve bu dünyada rahatımızın yerinde olduğundan emin olmak istiyoruz, hey, ben fevkaladenin fevkinde bir insanım, gerçekten de

ben karar vereceğim ona

aah, artık aldığın kadarını vermeye başladın bakıyorum, lol

Megan Bibi'nin fotosunu daha yakından inceledi, Asyalıydı, yirmilerinde belki? kalın çerçeveli, kare siyah gözlükler, omuzlarında gür siyah saçlar, ciddi bir yüz ifadesi

çekici

çok

Megan büyüme vaktinin geldiğini biliyordu, evden ayrılmasının tek nedeni kendisinin nerede başladığını, ebeveynlerinin nerede bittiğini bulmaktı

feminizm ve toplumsal cinsiyet hakkında bildiklerini anlat biraz daha, biliyorum, zaten bilmem gerekirdi, ama bilmiyorum, tamam mı?

anladım, şimdi şöyle: kadınlar bebek doğurmak üzere tasarlanmıştır, oyuncak bebekle oynamak için değil, kadınların neden bacaklarını açarak oturmaması gerekir ki (pantolon giyiyorlarsa tabii), peki erkeksi ya da erkekçe ne anlama gelir acaba? uzun adımlar atarak yürümek mi? iddialı olmak mı? sorumluluk almak mı? "erkek" giysileri giymek mi? makyaj yapmamak mı? bacaklarını tıraş etmemek mi? başını

tıraş etmek mi (hahaha), şarap yerine bira içmek mi? internetteki makyaj videoları yerine (esniyorum) futbolu tercih etmek mi? dünyanın bazı yerlerinde erkekler geleneksel olarak makyaj yapar ve etek giyer, peki neden bizimkinde "efemine" olmakla suçlanmaksızın yapamaz bunları? parçalarına ayırdığında aslında efemine ne anlama gelir?

mesele şu ki Megan uyumlu olmayı gözeten toplumsal cinsiyet saçmalığına yukarıdaki gibi ne kadar karşı çıksam da yine de kendimi kadın olarak hissediyorum ve bunu ezelden beridir biliyorum, benim için mesele bebeklerle oynamak istemekle ilgili değil, bundan daha derine iniyor

geçen yedi yılda Gopal'den Bibi'ye dönüşürken yaşadığım şey
östrojen, göğüsler, vajina
biliyorsun artık

yani Bibi erkek olarak doğmuştu ve şimdi bir kadındı, Megan merak ediyordu, ama sormaya cesaret edemiyordu, kafasını koparabilirdi Bibi

Megan da acaba erkek doğsa daha mı iyi olurdu diye merak ediyordu, o da bir kadındı, cazibesine kapılmıştı bir zamanlar erkek olan bir kadının, kendisi erkeklikten kadınlığa geçmiş olsa da toplumsal cinsiyetin insanı yanlış yönlere sürükleyen beklentilerle dolu olduğunu söyleyen bir kadının

bütün bunlar nasıl da saçmaydı

bilgisayarını kapattı uyumak için, açtığında Bibi yine oradaydı

artık gecenin geç saatlerine kadar ve sabahın erken saatlerinde mesajlaşıyorlardı, arada pek uyumuyorlardı bile, ikisi de Skype'a ya da buluşmaya henüz cesaret edemediklerini kabul ediyordu, sosyal medyanın aldatıcı perdesinin ardından çıktıklarında aralarındaki kimya yerli yerinde olmayabilir diye

fanteziyi biraz daha uzun süre canlı tutalım, diye yazmıştı Bibi, daha önce de yaşadım bunları, o kişiyle yüz yüze geldiğimde birbirimize söyleyecek bir şeyimiz yoktu

* * *

Bibi Hebden Bridge'de yaşıyordu, Leeds'te büyümüştü

bir bakımevinde idareci olarak çalışıyordu, Sussex'te Kültürel Araştırmalar alanında lisans öğrenimi gördükten sonra girmişti buraya, okulunu da bir oğlanın bedeninde yaşayan bir kız olduğunu gerçekten de hiç *anlamayan* ebeveynlerinden olabildiğince uzak olmak için seçmişti

ana planlarının bir parçası değildi bu Megan, o plan beni uygun kasttan uygun bir kızla evlendirmek ve ailemin bir sonraki kuşağını üretmekti

oysa onların karşı cinsin kıyafetlerini giyen bir oğulları vardı, alter egosunu yatak odasının içinde tutan, giysi ve makyaj malzemesi için semt dükkânlarına gitmeye başlayıncaya dek

herkesin herkesi tanıdığı Hindu bir cemaatte

kapının önüne kondum, bizi bir daha arayıp sorma, sen kafadan hastasın, artık bizim oğlumuz değilsin, bir şeyi kafana iyice sok

bizim kızımız da olmayacaksın *asla*

Bibi bakımevindeki yaşlı insanların onu bir insan olarak kabul ettiğini söylemişti, sen bizim Bibi'mizsin, seni seviyoruz, onun kadına dönüşmesine tanıklık etmişlerdi

Bibi sonunda doğduğunda kendisinden esirgenen bedeni elde ettiğini hissetti, bu da gözümü açan bir şey oldu Megan, tam anlamıyla kadın olarak ortaya çıkmaya başladığımda bir erkek olarak birçok şeyi verili kabul ettiğimi anladım

gecenin bir vakti barlarda tek başıma oturup, sessiz sakin biramı yudumlamayı özledim, ne yaptığıma dikkat etmeden ya da birileri gelip asılmadan

genç kadınların psikopat seri katillerce katledildiği, nihayetinde bir masanın üstünde gövdeleri aşağı kadar yarılmış halde yatarken, adli tabibin elinde kanlı kalplerinin görüldüğü televizyon dizilerini izlemeye dayanamıyorum

o dizileri severdim, şimdi kadınlar üstünde güç kullanmanın, onları – *bizi* korkutmanın bir yolu olarak görüyorum

geceleyin geç vakit eve yürüyerek dönmeye çekiniyorum, bir dükkânda ya da restoranda saygıyla beyefendi diye hitap edilmesini özlüyorum, ağzımı açtığımda daha az ciddiye alındığım da kesin

görüyorsun ya Megan, kadınların nasıl ayrımcılığa maruz kaldığını ilk elden öğrendim, işte bu yüzden değişimden sonra feminist oldum, kesişme kümelerini dikkate alan bir feminist, çünkü mesele sadece cinsiyet değil, ırk, cinsellik, sınıf ve çoğunlukla düşünmeden yaşadığımız diğer kesişme kümeleri de önemli

evet, bu kadar konuştuğum yeter (balık kavağa çıktığında susarım), umarım vaaz veriyormuş gibi gelmemişimdir fazla, ama kendime hâkim olamıyorum

sende durum nedir? Megan, sen bütün bunların neresinde duruyorsun? eteğindeki taşları dökmenin vakti geldi, canım

Megan incelediğini yazdı, zaman veriyordu kendisine, kısa süre önce internette yüzlerce cinsiyetle karşılaşınca şaşırmıştı, sinir bozucu bir karmaşıklık almıştı bu mesele

saatlerce tarıyor, değerlendiriyor, tartıyordu

trans-kadın ya da trans-erkek ve non-binary[23] gibi toplumsal cinsiyetler ona anlamlı geliyordu, başka ülkelerde

23. Kadın ve erkek diye ikili cinsiyet kimliklerinin dışında kalan bütün cinsiyet kimlikleri. (ç.n.)

de non binary olanlara rastlamıştı, Hindistan'da Hijralar[24] ve Amerika yerlilerinin İki Ruhluları[25] gibi, diğer hepsi kaçıklıktı, mesela mutedildalgalıcinsiyetler –yoğunluğu yükselip alçalan bir cinsiyet, çoklu cinsiyetler– kendisini birden fazla cinsiyetle tanımlayanlar, parazitlicinsiyetler, ne yani, televizyondaki karıncalı görüntü gibi mi yani, hem insanın cinsiyeti bir günde kaç kez değişebilirdi, senkroncinsiyetlerin ileri sürdüğü gibi? Bibi, transcinsiyetlerevreninin zırdeli ucuna yolculuğum bittiğinde, stres seviyem ancak büyük S ile yazılabilirdi, Transçatlakevreni diyorum, kapat hepsini bir yere, anahtarları da at gitsin LOL!!

Bibi hemen cevap verdi buna, sen ne cüretle trans insanların kendilerini tanımlama hakkına saygısızlık edersin, çatlak olan sensin onlar değil, cahil bir zalim gibi konuşuyorsun, bizim dünyamıza gelip alay etme bizimle, siktir git!

Megan da yapıştırdı cevabı sen siktir git
ve bastı gönder tuşuna o anın ateşiyle

neredeyse tam dört gün ses soluk çıkmadı, Megan kaygılıydı, onu kaybettiğini düşünüyordu, ilk yazan olmak istemiyordu

Bibi yazdı
iki basit kelime
görüşmemiz gerek.

24. Hindistan alt kıtasında, interseks ve trans bireyler için kullanılan Hinduca terimdir. Hindistan'da kendilerine Kinner derler. Hijra Batı dillerine genellikle hadım ya da hermafrodit olarak çevrilse de aslında bu bireylerin birçoğu erkek doğmuştur. Hijraların büyük bölümü bir guru liderliğinde aşramlarda yaşar, birçoğu seks işçiliği yapar. Yirminci yüzyılda uzun yıllar devam eden mücadeleler sonrasında Hijralar Bangladeş, Pakistan, Hindistan ve Nepal'de resmen üçüncü cins olarak tanınmıştır. (ç.n.)

25. Two Spirit (İki Ruhlu), 1990'da Kanada'nın Manitoba eyaletinde Winnipeg'de düzenlenen üçüncü Yerli Amerikalı/İlk Uluslar konferansında, Avrupalı antropologlar ve tarihçilerin yerli Amerikalı trans bireyleri tanımlamak için kullandığı küçültücü "berdache" teriminin yerine önerilmiş ve kabul edilmiştir. İngilizce geliştirilen bu terim daha sonra Ojibwe diline aktarılmıştır. (ç.n.)

4

Bibi ile Megan ilk tarihsel buluşmalarını bir cumartesi öğleden sonrası Caffe Nero'da gerçekleştirdi, Newcastle istasyonunda, böyle planlamışlardı, birbirlerinin görüntüsünden tiksinirlerse kolayca uzaklaşabileceklerdi, binlerce heyecanlı futbol meraklısı bariyerleri aşıp istasyona doluşurken, isyan bastırma kıyafetlerini kuşanmış polisler eşliğinde, bir şey patlak verirse diye hazır beklemede

Megan Bibi'nin fotoğrafında göründüğü kadar nefis olduğunu düşünüyordu –gür siyah saçlarını arkada bağlamış, makyajsız, kusursuz bir cilt, küçük kemikler, kot pantolon, omzuna yumuşak kabarık tüylü bir kazak attırmış, spor ayakkabılar

dansçıya benziyordu, sıkı etli, kaslı, bir zamanlar erkek olduğunu söylemek zordu

Bibi, mokalarını içerlerken, süslenip püslenip topuklu ayakkabılar, daracık etekler giymenin, yüze kalın bir boya tabakası sürmenin biyolojik cinsiyetle değil, toplumsal cinsiyetle ilgili olduğunu, kendisinin istediğini giydiğini ve bunu yaparken de kendisini rahat hissettiğini, bu açıkça çoğu kadının umurunda bile değilken, diğer trans kadınların, kadınlığın basmakalıp biçimlerine uymanın kadın olmak anlamına geldiğini düşünebildiklerini açıkladı

istasyon çevresinde yürüyen kadınları işaret etti, baksana onlara

Megan Bibi'nin aslında erkek benbilirimciliği[26] içinde olmasına sinir olmuştu, erkek özgüvenine sahip bir kadındı işte, kadın gibi giyinmenin hayal edebileceğin her tür giysiyi

26. Mansplaining.

giyebilmek anlamına geldiğini söylüyordu, böyle bol pantolonlar da dahil, dedi onun kotunu çekiştirerek

bana anlatmana gerek yok, dedi Megan kenardan, araya bir kelime sıkıştırabildiğinde işaret ederek bol kot pantolonunu, kırmızı ve beyaz kareli bol gömleğini, kolları yukarı kıvrılmış (dövmeler de epey tutmuştu yani), unutma ki burada uzman *benim*

tabii ki sensin, diye çınladı Bibi, bak sana söylüyorum, kadın olmak hakkında bütün hayatlarını bir kadın olarak yaşamış kadınlardan daha fazlasını bildiklerini düşünen trans kadınlardan birine dönüşmemi engellemelisin

güven bana, diye cevapladı onu Megan, yapacağım, rahatlamıştı, buluşmalarının üstünden daha on dakika geçmeden bozuşmayacaklardı

sohbet tuvalet molası bile verilmeksizin hızla akıp gidiyordu

ısmarlayıp durdukları kahvelerle sinirleri bozuluncaya dek konuşup durdular, sonra bir şaraphanede devam ettiler, içtikleri fıçı biralarla duyguları kabardı

masanın üstünden el ele tutuştular, başkalarının onların durumunu anlamaya çalışmasına bakıp eğlendiler –bir adam bir kadın mı şunlar, yoksa iki kadın mı?

Megan Bibi'ye anlattı, seçenekleri derinlemesine değerlendirdikten sonra, bana en anlamlı gelen toplumsal cinsiyetten azade olma kavramı, kadın olmak değildi sorun, sorun toplumun beklentileriydi, bunu şimdi anlıyorum ve cinsiyet değiştirme yolunu izlemediğime çok memnunum

toplumsal cinsiyetin onaylanması oluyor bu canım, diye yapıştırdı Bibi

peki ağır ol, hata yapmama izin var o yüzden sabırlı ol bana karşı, yoksa burnunun havada olduğunu düşüneceğim

Bibi zılgıtı yemişti

gerçek şu ki Bibi, testosteron almak bir türlü aklıma yatmıyor, derimi kalınlaştırmayı, sesimi boğuklaştırmayı, irileşmeyi, kıllanmayı da gerçekten istemiyorum, faloplasti hiçbir zaman bir seçenek olmamıştı, benim için

ama *bunlardan* kurtulmak istiyorum, Megan düz göğsünü işaret etti, gömleğinin altında sıkı sıkı bağlanmış memelerini

bu benim hayat kalitemi sonsuz iyileştirirdi, dedi, meseleyi biraz daha açarak o akşam geç saatlerde giderlerken Bibi'nin Hebden Bridge'de kirada oturduğu sayfiye evine

on yedinci yüzyıldan kalma kirişleri bel vermiş, döşemeleri çökmüş

Bibi Megan'ın burada kalmasından memnuniyet duyacağını söyledi

çift kişilik yatakta ilk kez öpüştüklerinde

Hebden Bridge

küçük cenneti organik dostu ve çevreci sakinlerin, dükkânların

Tai Chi, Pilates, meditasyon, yoga ve bütüncül iyileşme derslerinin

yazarlar, tiyatro yönetmenleri, film yönetmenleri, görsel sanatçılar, dansçılar ve aktivistlerin

eski moda hippilerin ve yeni moda uyumsuzların

aileleri kuşaklardır burada yaşamış olup altmışlarda gelmeye başlayan bohemlere alışık olan insanların da

Megan buranın arnavutkaldırımlı yollarını, Calder Vadisi'ne ve Hardcastle Kayalıkları'na yaptıkları yürüyüşleri seviyor, saatlerce avare dolaşırlar orada, adımlarla ve sözlerle, parlak renkli yağmurlukları ve yürüyüş botlarıyla

Megan merak ediyordu yüksek sesle, toplumsal cinsiyetten bağımsız kimliğini ikili toplumsal cinsiyetin hâkim olduğu bir dünyada yaşarken nasıl uygulamaya koyacağını,

bu kadar çok tanım varken (akla yatkın *ve* çılgınca, kaçınıyordu bunu söylemekten) toplumsal cinsiyet fikri nihayetinde anlamını yitirmiyor muydu, kim hatırlayabiliyordu ki bütün bunları? belki de mesele buydu, tümüyle cinsiyetten bağımsız bir dünya, yoksa bu naif ütopyacı bir hayal miydi?

Bibi cevap verdi ona, hayal etmek naif değil, hayatta kalmak için elzemdir, hayal etmek geniş ölçekte ümit etmenin eşdeğeridir, ütopyalar tanımları gereği ulaşılamaz ideallerdir, evet, kendi yaşadığı süre zarfında milyarlarca kişinin toplumsal cinsiyet fikrinin tümüyle lağvedilmesini kabul edebileceğini gerçekten de düşünemiyordu

Megan bu durumda kendisinin neler yaşadığı hakkında hiçbir fikri olmayan insanların cinsiyetten bağımsız zamirler kullanmasını beklemenin de ütopyacı göründüğünü söyledi

Bibi bunun insanların zihniyetlerini değiştirme yönünde atılmış bir ilk adım olduğunu söyledi, evet, bütün radikal hareketler gibi, çok büyük bir direniş olacaktı ve Megan'ın dayanıklı olması gerekecekti

çamurlu otlar üstünde yürüdüler yağmurda, sonrasında ağızlarından buhar çıktı, sözcüklerden önce

Bibi'nin Labradoru Joy, önlerinden koşuyordu, çok mutluydu dışarıda olduğuna, onlar gibi, kırların âşığı, ikisi de

insan soyundan uzak olduklarına mutlu

bir yokuş tırmanmaya başladılar, kaygan kayalar ve yosunlar arasında yollarını bularak, sisi arkalarında bıraktılar, vadinin bulutsuz bir bölgesine girdiler, güneş yeniden belirdi gri gökyüzünün ardında, kara uzakta, arkalarında

kapüşonlarını indirdiler, ışıltılı yeşil manzarada dolandılar

Megan, belki de toplumsal cinsiyete karşı haçlı seferinin bir neferi olması gerektiğini söyledi, ön saflarda, toplumsal cinsiyet medeniyetimizin en büyük yalanlarından biridir kelamını yayan

erkekleri ve kadınları oldukları yerde tutmak içindir, diye bağırdı dağlara tepelere, bir kürsüden vaaz verirmişcesine
sesi yankılandı vadinin duvarlarından
beni duyabiliyor musun beni duyabiliyor musun beni duyabiliyor musun beni?

toplumsal cinsiyetten bağımsız en iyi seçenekler hangileri olurdu tartıştılar *ae, e, ey, per, they* gibi, denediler her kelimeyi, dilleri dolanıyor mu yoksa yutuluyor mu görmek için, *his* ve *hers* seçenekleriyle de aynısını yaptılar: *hirs, aers, eirs, pers, theirs* ve *xyrs*[27]

Megan *they* ve *theirs*'i denemeye karar verdi, benim için asıl önemli olan, nasıl hissettiğimi bilmem, dünyanın geri kalanı bir gün yetişir gelir, benim ömrümden daha uzun zaman alacak sessiz bir devrimle olsa bile, olursa tabii
haklısın Megan diye cevapladı Bibi, bu arada tercih ettiğin zamirlerde hataya düşerlerse insanlara gıcık olmayasın, hatırlamak istediklerinde bile insanlar tekrar tekrar hataya düşecek, uyum sağlamak için beyinlerinde bağlantıları yeniden kurmaları gerek, kolay değil bu, zaman alır
Megan güldü, bak şu konuşana
el ele tutuştular
bunu yaparken en güvende hissettikleri yerde
ıssızlığın ortasında.

5

Morgan (artık Megan değil)
kendisini toplumsal cinsiyetten azade kılalı altı yıl oldu, insanlar onun tercih ettiği zamirleri kullanmadığında ya da anlamadığında takmamayı öğrendi

27. İngilizcede zamirlerde cinsiyet ayrımı olduğu için Megan ve Bibi, zamirleri cinsiyetsizleştirme çalışması yapıyorlar. (ed.n.)

başlarda bir çaktı mı dünyalarını karartmak isterdi

Thames Nehri'ne bakan duvara yaslanmış kalabalık partide dışarı çıkıp Ulusal Tiyatro'da oynanan *Dahomey'in Son Amazonu* sonrasında, oyunun yazarı ve yönetmeni Amma Bonsu

efsanevi siyah lezbiyen tiyatro yönetmeni

başı tıraşlı Morgan'ın, haftada bir saçsız başı pürüzsüz ve pırıl pırıl yapılıyor bir tıraş bıçağı sayesinde, tıraş köpüğünün üstünde bir bu yöne çekilen, bir de diğerine

işte bu kadar, "saçlar" yapıldı

kollarında yükselen kırmızı ve sarı alevleri göstermek için beyaz gömleğinin kolları yukarı sıvanmış, siyah kot pantolonu aşağı inmiş, ucu kıvrılmış, beyaz soket çorapları, kaba erkek ayakkabıları görünsün diye

Morgan Londralı kliklerin boş muhabbetlerle şişirdiği egolardan kaçtığına memnun

birkaçı onun kaçış rotasında dikildikleri için merhaba demek zorunda kaldı, ama o durup sohbet etmek yerine, hızla yoluna devam etti, Morgan gitmeden önce Londralılarla en azından birkaç anlamlı sohbet etmek isterdi, onca yolu inip Londra'ya gelmek ve yapayalnız geçirmek zamanı ne fena

ama olan tam da bu işte, çünkü sosyal medyadaki, gönderilerini yeniden düzenleyecek zamanı bulan, uzun sözcükleri Google'ladıktan sonra kullanan özgüvenli ve esprili kişiliğinin tersine yüz yüze iletişim kurmak başka bir mesele

henüz hiç kimseye tam bir cümle kurduğu olmadı

Morgan dışarıya kaçtı, sardığı bir sigarayı yaktı, elinde bir kadeh sahte şampanya (hakiki biralar ya da fıçı biralar yok burada)

nehrin öte yakasındaki abartılı binalara bakıyor
başkent ucubelerinin olağan, çatışmalı keşmekeşi
Morgan bu kentte kayboluyor, duyuları öyle bir saldırıya maruz kalıyor ki yönünü yitiriyor, ana caddelerin, yan yolların kargaşası, durmak bilmez trafik, çok hızlı yürüyen milyonlarca insanın yarattığı baskı yüzünden
durmak bilmez tank konvoyları gibi onu biçecek, örümceğimsi benliğini ezerek
kırların kendilerine hep aynı göründüğünden yakınan kentlileri anlayamıyor, oysa ona göre bu kentte kaotik bir kargaşa hâkim
Morgan Yorkshire Dales'te, Peak District'te ya da Northumberland'ın daha yaban köşelerinde dolaşmayı sorun etmiyor
gökyüzünün kesintisiz görünebildiği yerlerde, görüş alanının boş olduğu
psişenin de
sağlıklı

buraya geleli ancak birkaç saat oldu, ama Kuzey'i özlemeye başlamıştı şimdiden, insanlar orada daha samimi, dostane, hava atmaz, poz kesmez
Londralılar bu manyak kâinatın merkezinde olduklarını düşünüyor, ülkenin geri kalanını görmezden geliyor, Kuzey'de yaşayan *köylüleri* hedef alan ve hiç de komik olmayan pervasız şakalarını sürdürüyor, kahvaltıda kızartılmış Mars bar yiyor, hafta sonlarında o kadar sarhoş oluyorlar ki tuvalette donlarına işiyorlar ve genellikle de kuşaklardan beridir işsiz otlakçılar
Morgan'ın bu öğleden sonra Newcastle'dan bindiği trende rastladığı iki Londralı gibi,
Stereotipleri tiye alarak eğleniyorlardı, karşılarında otu-

ran siyah kişinin doğma büyüme Geordie[28] olduğunu düşünmemişlerdi bir dakika olsun

* * *

Morgan Bibi'yi de özlüyor çok fena, daha bu sabah vedalaştı onunla, şehir merkezine inen trene bindi, yarın yine görecek onu

ona çok uzak olduğunda saldırıya açık hissediyor kendini, birlikte geçirdikleri altı yılın ardından birbirlerinin ritmine ayak uydurabiliyorlar

hayatları sakin, huzurlu, uyumlu

akşamlarını yan yana oturarak geçiriyorlar, mutlu mesut, Bibi kanepede okuyor, Morgan'ın zihnini, hayalgücünü ve zekâsını genişletmek için mutlaka okuması gerektiğini söylediği bir kitabı, kitap okumayan biriyle birlikte olamam

Bibi kurgu dışı okuyor, son kahramanı Gloria Steinem, Morgan ise gerilim

seks ilginç, yeniden inşa ettikleri bedenlerini birbirleriyle paylaşmaktan hoşlanıyorlar, zevk vermekten ve almaktan

hoşlarına gittiği biçimde

iki haftada biri B B'yi ziyaret etmeye gidiyorlar, cuma gecesinden pazara dek, evindeki ve çiftliğindeki işlere yardım ediyorlar, uzun yürüyüşlere çıkıyorlar

B B Morgan'ın cinsel kimliğiyle başa çıkamıyor, doksan üç yılını ülkenin en ücra bölgelerinden birinde, hep aynı çiftlikte yaşayarak geçirdiği düşünülürse gayet anlaşılır

B B yaşına göre inanılmaz zinde ve inanılmaz inatçı, çiftlikten taşınıp bir eve yerleşmeyecek, Morgan ve Bibi onun için kaygılanıyorlar, en iyi yolun bu olduğuna onu ikna etmeye çalışmaktan vazgeçtiler

28. Kuzeydoğu İngiltere'de, Tyne Nehri civarı yerlilerine ve konuştukları ağza verilen isim. (ç.n.)

ben burada doğdum ve burada öleceğim gayet güzel, demişti son denediklerinde, aksini iddia eden basıp gidebilirdi

son ziyaretlerinde B B vasiyetini değiştirdiğini, aile içinde kalması koşuluyla mirasını Morgan'a bıraktığını söyledi, çağır senin serserileri, çağır, gelsinler, kalsınlar, kendileri olsunlar, ölürken de burayı ona bakması en muhtemel aile bireyine bırakırsın, istersen: neden çocuklarıma bırakacakmışım ki, hukuken kaçıp gidebilecek olduklarında vakit geçirmeden terk edip gittiler, sonra bir de daha ben mezarımda soğumadan gayrimenkul acentelerini getirtecekler buraya

şoku atlattıklarında Morgan, bunun başlarına gelen en heyecan verici şey olduğunu düşünmüştü, ailenin geri kalanının koparacağı kaçınılmaz fırtınadan sağ çıkarlarsa tabii, onları B B'nin malını mülkünü almak için ona yalakalık yapmakla suçlayacaklardı, hatta vasiyete itiraz da edebilir, B B'nin akli melekelerinin yerinde olmadığını da söyleyebilirlerdi

Bibi tepeden tırnağa hazırdı, o zamandan beri, çiftliği kendilerini yeniden inşa eden insanlar için yeniden kurmayı konuşuyorlardı

B B'nin böyle radikal bir fikir ortaya atmış olmasına hayret etmişti

Morgan kısa süre önce B B için bir Soy DNA testi ayarlamıştı, aynı testten yaptırmış kan bağı olan insanları öğrenebilecekti

B B son zamanlarda kendi annesi Grace'ten çok bahsediyordu, babasını tanımamıştı Grace, Wolde adlı Etiyopyalı bir denizciydi, ölene dek aklından çıkmamıştı Grace'in

anamın hayatının büyük gizemiydi diyordu ve üzülüyordu Wolde sonsuza dek bir gizem olarak kalacak diye

Wolde, 1895'te South Shields'ta verilmiş bir molada, Daisy'yi, büyükannesini hamile bırakmış, basıp gitmişti sonra

kısa süre sonra Morgan da bu berbat devam partisinden basıp gidecekti

yaşam tarzı dergisi *Rogue Nation* için ücret karşılığı oyunu değerlendirmesini istemişlerdi ondan, Twitter'da takipçi sayısı bir milyonu aştığı için

belli ki bu sayede "fenomen" olmuştu

internette çok fazla vakit geçiren, bahsedebileceği somut bir mesleği bile olmayan lise terk biri olmak yerine

Bibi'ye esprisini yaptığı gibi, karşı çıkmamıştı o da

@transwarrior'ı başta erkek Fatmalıktan çıkıp non binary kimliğine yolculuğunun kaydını tutmakta kullanmıştı, bugünlerde daha çok translar, toplumsal cinsiyet, feminizm, siyasetle ilgili genel meseleler hakkında yazmak için kullanıyor

lobi oluşturmak, isyan eden seslerini protestolarla buluşturmak için iyi bir araç

Twitter hesabı her yere davet edilmesini sağlıyor: konserlere, gala gecelerine, film prömiyerlerine, kitap tanıtımlarına, özel gösterimlere, otellere, stres dolu defilelere

Morgan'ın hiçbir fikri yok, bir oyun, kitap ya da film nasıl analiz edilir ya da bağlamında incelenir, önemli de değil, önemli olan takipçi sayısı, eleştirisinin ya da yazdıklarının kalitesi değil

kısa süre sonra gerçek eleştirmenlere gerek kalmayacak, sözüm ona "uzmanlara", ezelden beridir sahnede olanlara, çoğu da burada, Londra'da, önemli olan eleştirel düşüncenin demokratikleşmesi, gazeteler böyle diyor, Morgan gibi tvitleri gerçek eleştirmenlerin yazılarından daha fazla okunan kişilerin yazdıkları da dahil buna

dikkatli olmazsa bu durum insanın başını döndürebilir
Bibi'nin uyardığı gibi
Bibi ayaklarını yere bastırıyor, eleştirinin sözüm ona demokratikleşmesinin, standartların düşmesi anlamına geldiğini, konuyla ilgili bilgi, tarih ve eleştirel bağlamın kaybolma riskiyle karşı karşıya olunduğunu, sadece dikkat çeken kısa fragmanlar halinde yazmayı bilen insanların öne çıktığını söylüyor, seni kast etmiyorum Morgan, diyerek rahatlatıyor onu, sen gerçek bir trans savaşçısın insanların dikkatini önemli meselelere çekiyorsun
bazen Morgan Bibi'nin onu kast ettiğini düşünüyor

Morgan
otobiyografisini yazması için yapılan bir teklifi geri çevirdi, yayıncıya bir oturuşta 280 harften fazlasını yazabileceğini düşünmediğini söyledi, hem zaten ailesi hakkında incitici şeyler yazmak da istemiyordu, yayıncıların peşinde olduğu da buydu, "acı dolu çocukluğumu nasıl atlattım" parçası
lafı açılmışken belirtelim, evdekilerle de arası düzeldi, Morgan bu aralar onlarla iyi geçiniyor
annesi Bibi'nin üstüne titriyor, elbette ki titrer, *kadınsı* o

Morgan oyun hakkındaki ilk yorumunu gönderdi
@NationalTheatre'da#Dahomey'inSonAmazonu'ndan şimdi çıktım. OMG savaşçı kadınlar sahnede fırtına estiriyor! Saf Afrikalı Amazon siyahlığı. Güçlüüüüü! Kalp kırıcı & büzük bükücü! Selam olsun sana #AmmaBonsu #allblackhistorymatters yerinizi şimdiden ayırtın, yoksa pişman olursunuz millet!!! @RogueNation
14.006 kez beğenildi, 7447 kez yeniden tvitlendi, rakamlar hızla artıyor
daha fazlası da var: Kaçırılmaz! Bir güç gösterisi! Gidin görün transkızlar, transerkekler, hanımoğlanlar & lezziler,

bütün kuirler ve bütün kraliçeler ve her grupla kesişen savaşçılar, dostlarım non binary canlarım #africanwomenshistory4everyone

Morgan şarap kadehini Thames'e atıyor, dibe çöküp diğer nesnelerin arasına katılacak, Roma işgali öncesinden beri nehir yatağında duran deri ayakkabılar ve kadehler gibi

Londralıların devlet okuluna gitmiş zengin pisliklerin sunduğu şu belgesellerde övündüğü gibi

üçüncü sarmasından son bir nefes çekiyor, izmariti atıyor, King's Cross'taki pahalı otel odasına kaçacak, sabahleyin de Duman'dan[29] kalkan ilk trene binip gidecek, o sırada tanıdık birini görüyor, televizyondan tanıdığı siyah bir herifle konuşuyor, Roland bir şey, parlak mavi takımıyla pek havalı

geçen yılki konferanslarına katılmıştı bu çocuk, adı neydi?

Morgan onu geçen yıl Norfolk'ta bir üniversitede Uluslararası Kadınlar Günü'nde trans olmak hakkında yaptığı ilk konuşmadan hatırlıyor

kaçırılması imkânsız bir tipti, konferans salonunda en ön sırada oturuyordu, çılgın afro saçları ve etkileyici yüzüyle, üstünde sarışın Barbie baskılı bir tişört, altına siyah harflerle İRONİ diye karalanmış

çok nüktedan çocuk, diye düşünmüştü Morgan, benim tipimsin

Morgan bir üniversitedeki o ilk konuşmayı sadece, sayfiye evinin aşağısındaki yolda bulunan Drunken Nostalgia'da hizmet etme karşılığı aldığı azıcık maaşa ek gelir olsun diye kabul etmişti, civardaki ipini koparmışların takıldığı bir bardı burası, kadehlerinde ruj izi olmasını, çatal bıçağın eskiliğini, masaların silinmemişliğini, tuvaletlerin yürümekten çok

29. Londra şehrinin lakabı The Smoke, endüstrileşmenin doğurduğu hava kirliliğine, özellikle de 1952'de binlerce insanın ölümüne yol açan sis felaketine gönderme yapar. (ed.n.)

bata çıka ilerledikleri bir sidik nehrine dönüşmesini pek takmayanların barı

sahibi Aaron, Morgan'ı sever, çünkü şımarık ineğin tekidir ve non binary, dövmeli, kabak kafalı biri olarak çoğu insandan daha havalı ve huzursuzdur

hepsi de iltifat niyetine söylenir, öyle de kabul edilir

Aaron diyor ki elemanları normal görünür, insanlara iyi davranırsa ya da mekânı düzeltirse kilit müşterilerini kaybedermiş, en mutlu zamanlarını Manchester'da Öğrenci Birliği barında cumartesi akşamları kapanma saatinden hemen önce yaşamış

o zamandan beri de hep aynı havayı canlandırmaya çalışıyormuş

trans olmak kişiseldir, diye başladı Morgan söze, penceresiz konferans salonunda kendinden emin bir sesle konuşmaya çalışarak, aslında bırakın konuşma yapmayı, ilk kez bir üniversiteye adım atışı bu, ben transı benim gibi non binary olanlar, trans erkekler, trans kadınlar, karşı cinsin giysilerini giyenleri içerecek şekilde yorumluyorum, başkaları farklı yorumlayabilir

konuşması ürkek, olduğu yere mıhlanıp kalmış spot ışıklarından ötürü, sıra sıra dizilmiş ciddi öğrenciler, hepsi de dinlemeye geldikleri kişiden daha eğitimli

Yazz, *buydu* adı, farklıydı, önceden onaylayan bir sırıtış yüzünde

geri kalanlar bir sirk ucubesine tepeden bakıyorlarmış gibi geliyordu ona

sanki *kendileri* normallik dünyasının dışında değillermiş gibi, görünüşe bakılırsa orada moda kız işi elbiselerdi

gerçi Morgan kuşkuluydu, birkaçı mezuniyet vakti geldiğinde haki giysiler, asker postalları ve kendisininkine rakip çıkacak dövmelere doğru bir ilerleme kaydetmiş olurdu belki

ben sadece kendimi temsil edebilirim, dedi Morgan, dinleyicileri bütün transların aynı olacağı yönünde kendinden emin varsayımlara karşı önceden uyararak, herkesin sözcüsü değilim, bir transgender hareketinin lideri de değilim, sadece non-binary olmaya doğru kendi benzersiz yolculuğumu açıklayabilirim, daha da özelde kendimi cinsiyetten arınmış kategorisinde görüyorum

Morgan taze çehreli gençlerle göz teması kurdu, yirmi yedi yaşında dünyayı inanılmaz iyi anlayan biriymiş gibi hissettiriyorlardı ona

cinsiyetten arınmış olmak kendimi ne erkek ne kadın olarak gördüğüm anlamına geliyor, panseksüel olarak da tanımlıyorum kendimi, bu da erkek-kadın-trans spektrumundaki bireyleri çekici bulduğum anlamına geliyor, gerçi uzun süreli sevgilim transkadın, şimdi trampa etmeyi de düşünmüyorum, kiminle yattığım sizi ilgilendirdiğinden değil de, gerçekten bilmeniz gerekiyorsa, tercihlerden yana şımarığım yani, her yol var bizde, ya millet, desenize başardım!

salonda kahkahalar patladı, vuff, buzlar eridi işte, Morgan bir salon dolusu insanı eğlendirmeyi başardı, bir ilk bu

konferansı düzenleyen Sandy ön sırada oturuyor, uzun saçları mavi boyalı, ortaçağ tarzı bir elbise giymiş, Morgan'ı Twitter'da keşfetmişti, takdirle ışıldıyor yüzü, sınanmamış misafir konuşmacı yüzünü kara çıkarmamıştı

Morgan büyürken yaşadıkları hakkında bir saat kadar konuştu

dişil idealleri reddetmesi (aynı anda feminizm konusunda cahil olması), sinir krizi (Quayside'daki kayıp ayları), evi terk etmesi (bir hostele yerleşmesi), kendisi için doğru bir eş bulması, Bibi'nin ismini vermemişti (beni dışında tut aşkım, eski modayım ben, sadece seninle mahrem bir ilişki istiyorum, kamusal *markanın* bir parçası olmak istemiyorum)

Morgan öğrencilere konuşma yapmanın aslında eğlenceli olduğunu anlamıştı, çabucak ve gözle görülür bir biçimde mest olmuşlardı, özellikle de konu, istemediği memelerini ameliyatla aldırma hikâyesine gelince

Morgan bunu planlamamıştı, merak edeceklerini bildiğinden bahsetmek makul ve dürüst görünmüştü sadece

memelerinin sonsuza dek kendisinden ayrılmasının onu rahatlattığını söyledi, uzun zamandır kompresyon tişört ile sarıldıklarından kimse de pek fark etmemiş, sevgilisi de itiraz etmemişti, Morgan'a âşık olduğunu söylemişti, uzuvlarına değil

Morgan ağrı sızı geçtikten sonra vücudunun daha hafiflediğini anlattı, yüzüstü rahatça uyuyabilmenin zevki hele

memelerinin küvette batmayan iki duba gibi önünde bitiverdiklerini bir daha hiç görmeyecek olmanın zevki

vücudunun o kısmına tropikal kuş dövmeleri yaptıracak zaman içinde, göğsünü olağanüstü bir sanat eserine dönüştürecek

sözünü bitirdiğinde eller kalktı sorular için, Morgan takdir edildi bu kadar cesur, etkileyici, eğitici, eğlenceli olduğu için

Morgan toplumsal cinsiyeti kitaplarda ve Bibi'yle sohbetlerinde araştırarak geçirdiği onca yılın meyvelerini verdiğini hissetti, o günden bu yana birkaç konuşma daha yaptı

işte bu Yazz, dersin sonunda koşturup geldiydi yanına, konferansın (konferans mı?) insanın aklını başından aldığını söylediydi heyecanla, kendisi de non binary olmayı istiyordu, ne biçim bir *farkındalık*[30] di mi demişti, sanki son moda yeni bir saç kesimini denemek istermiş gibi

Morgan çocuğu nazikçe yere indirdi

30. How woke was that: Woke son zamanlarda kullanılmaya başlanan ve toplumsal farkındalığı anlatan argo sözcük. (ed.n.)

trans olmak bir heves peşinde bir kimliği canlandırmak gibi bir şey değildi, toplumun aksi yöndeki baskılarına rağmen kendi gerçek benliğine dönüşmekle ilgili bir şeydi, trans spektrumundaki çoğu kişi çocukluklarından beri kendilerini farklı hissetmişlerdi, dinleyiciler yavaş yavaş salondan ayrılırken fazla sert görünmemeye çalışarak söylemişti bunları, birkaç öğrenci toplanmıştı çevrelerine dinlemek için, hepsi de bu Yazz'ın arkadaşlarıydı, içlerinde Somalili gibi görünen bir kız da vardı, süper havalı bir başörtüsü takmış, gül yanaklı bir sütçü kız on ikisinde gösteren, marka çantalı, göğüs dekolteli, topuklu bir Kardashian-Arap tipi, siyah saçları o kadar düz ve parlak ki plastikten yapılmış bir peruk gibi görünüyor (öğrencilerin pejmürde ve kokuşmuş olması gerekmiyor mu?)

içindeki bir şey, demişti Morgan ona, bir moda değil, gerçi bazıları politik bir ifade olarak trans bir konum benimseyebilir, bir dürüstlük ve dayanışma noktasından geliyorsa sorun değil, toplumsal cinsiyet dayatmalarının samimi bir reddiyse

çok modern ya da uyanık olduğundan değil

yıllar önce kadınlar bu yüzden politik lezbiyenler[31] olmuştu, kadınlarla cinsel ilişkiler yaşamak istemişlerdi, çünkü cinsiyetçi erkekler canlarına tak etmişti

artık onları arzulamadıklarından değil

Morgan buna artık yayınlanmayan, *Spare Rib*[32] adlı ikinci dalga bir feminist dergide rastlamıştı

* * *

31. Kadınların politik olarak heteroseksüelliğe karşı tutum almaları gerektiğini savunan akım. (ed.n.)

32. Spare Rib (Yedek Kaburga): İsmiyle Havva'nın, Adem'in kaburga kemiklerinden yaratıldığı yönündeki yaratılış hikâyesine alaycı ve eleştirel bir gönderma yapan dergi 1972-1993 yılları arasında hatırı sayılır bir okuyucu kitlesine ulaşmıştı. (ed.n.)

Yazz'a fazla sert davrandıysa da belli etmemişti, şaşırmıştı kız, Morgan'ı maiyetiyle birlikte kampüsteki bir kafeye çekip götürmekte ısrar etmişti

orada misafirlerini utanmadan sorularla ve kapuçinolarla pohpohlamışlardı, transgender meseleler konusunda o kadar saygısızlardı ki Morgan gevşemişti

pek sık olan bir şey değildi bu (Bibi'ye göre)

Somalili Waris espri yapmıştı, bazı Müslüman toplumlarda erkeklerin kadın sanılması kolaydı, çünkü sokağa çarşafla çıkıyordun ve kimse de anlamıyordu

Courtney, sütçü kız, banka hak iddia etmezse, babasının, çiftliği onun yerine küçük erkek kardeşine bırakması gerekeceği için erkek olmak istediğini söylemişti, büyük çocuk hakkı deyiminin anlamını bilmesinin yegâne sebebi buydu

Nenet, Kardashian, erkek olamayacağını söylemişti, çünkü topuklu giymeyi fazlasıyla seviyordu, lafını daha bitirmeden öbürleri atlamış, her şeyi yanlış anladığını kakmışlardı kafasına

sanki birden uzman *olmuşlar* gibi

işte şimdi Yazz yine karşısına çıkmıştı, Ulusal'da, Morgan'ı bir başınalık hislerinden kurtarıyordu

anlaşıldı ki Amma Bonsu'nun kızıydı, Yazz ilk karşılaşmalarında olduğu gibi o kadar heyecanlıydı ki heyecanı bulaşıcıydı

ne ballıyım böyle, Mx[33] Morgan Malinga'ya rastlıyorum! şuna bakar mısın? Te kuzeyden gelmiş, elbet ya[34] bahse girerim bayılıyorsun Londra'da olmaya, taşınıyor musun aşağıya? buraya o kadar aitsin ki herkes sevecek seni, oyun muh-

33. İngilizcede cinsiyet belirtmeyen yeni saygı ifadesi. (ed.n.)

34. "wey aye man": Kuzeydoğu İngiltere'de Tyne Nehri civarındaki bölgelerin konuştuğu ağızda bu sözler, "elbette, tabii ki" anlamına gelir. İngilizce'de de o yöre ağzının en bilinen deyimidir. Yazz'ın normal İngilizceden biraz saptığını, Megan'ın doğup büyüdüğü yörenin ağzına geçtiğini hafiften belirtmek için Türkçede yöresel sayılabilecek "tee" ve "elbet"i kullanmayı tercih ettim. (ç.n.)

teşem değil miydi? annemle tanıştın mı? nassı yani tanışmadın? Lezzolar Kraliçesi (eski), onunla gurur duyuyorum, rahatladım, bu gece onu durdurmam gerekmeyecek Hungerford Köprüsü'nden atlamasın diye, çünkü oyun aşşşırı beğenildi

Twitter'da seni takip ediyorum, fark ettin mi? herhalde bir milyon takipçin olduğundan fark etmemişsindir, gönderdiğin her şeyi yeniden tvitliyorum neredeyse, yok öyle gizlice sokulmak için değil ya, desteklemek için sadece!

tam gidiyordum da ne demek, hayatta olmaz, içeri gel, Waris'le Courtney'ye merhaba de, seni gördüklerine müthiş sevinecekler, umarım prosecco bitmemiştir, çünkü bütün ihtiyar ayyaşlar burada, inan bana

ne zaman durmaları gerektiğini bilmezler.

Hattie

1

Hattie
torunlarının B B'si
doksan üç yaşında ve sayıyor yılları
oturuyor iki yüzyılı aşkın bir süre önce inşa edilmiş Greenfields çiftlik evinin sofasında ziyafet sofrasının başında
doldurmuş masayı bir uçtan öbürüne giderek büyüyen gen havuzu
ve eşleri

iki yanında iki çocuğu var, ikisi de yetmişlerinde
Ada Mae (Slim'in annesinin adını taşıyor) ve Sonny (Slim'in linç edilen erkek kardeşinin adı verilmişti ona da)
sonra torunları var kırklarında ve ellilerinde

Julie	hemşire
Sue	tezgâhtar
Paul	eskiden vücut geliştirmeciydi, sonra spor salonu yöneticisi oldu
Marian	sekreter
Jimmy	otomobil tamircisi
Matthew	tesisatçı, serbest meslek sahibi
Alan	aynasız (herkesin uzak durmaya çalıştığı)

torunlarının yirmilerinde ve otuzlarında olan çocuklarının birkaçı da burada, çoğunun ne iş yaptığını Tanrı bilir

torunlarının torunları ayrı bir masaya oturtulmuş, çoğunun isimlerini hatırlamıyor, yetişkinlerden birkaçı yiyecekleri ağızlarına götürmek yerine birbirlerine füze gibi fırlatan çocukları durdurmaya çalışıyorlar

sonra bir de yeni doğmuş olanlar var yeni tanıştığı – Riley, Zoe, Noah

isimlerini hatırlayacak

birkaç saatliğine

herkes Noel öğle yemeğine gömülmüş, dev bir hindi ana yemek, orantısız büyüklüğü ve güçlü kuvvetli görünümü şerefine seçildi

bütün yıl aşırı besledi onu Hattie, dün boynundan astı, tüylerini yoldu, buz damına kaldırdı, sonra da bu sabah ilk iş fırına attı

Morgan ile Bibi yardım ettiler geri kalanlara: fırında patates (Hattie'nin Kendisinin, patates tarlasından), dolma, Brüksel lahanası, Yorkshire pudingi ve siyah puding (ikisi de Hattie'nin Kendisinin), bezelye (Hattie'nin Kendisinin Dondurduğu), gravyer

anasının küflü duvar halısı, evi resmettiği, salonun bir duvarına hâkim

diğer duvarda yassı taştan kararmış şömine, içinde bir insanın ayakta durabileceği kadar büyük

yanmadığında, ki şimdi yanıyor, alevler açlıkla saldırıyor havaya

* * *

büyük bir Noel ağacı var, arka tarafta, Slim'in Köknar Or-

manı dediği yerden kesti geldi köyden köyden Küçük Billy (şimdi altmışlarında)

her yıl bir ağaç hazırlar Küçük Billy: ışıklar, periler, teller, incik boncuk, çam iğneleri bir karmaşa yaratır, özellikle de evin içinde yalınayak yürümeyi sevdiğinden, kışın bile

uzun zamandır hareket halinde olmasının sırlarından biri bu, ayak parmaklarını açmak ve ayaklarını yere basmak, doğadaki diğer bütün hayvanların yaptığı gibi

toynaklar, onun toynakları var

toynaklar

Polina suya daldırır onları haftada bir, tırnaklarını kazır, törpüleyip kısaltır, ponza taşıyla ovar ve nemlendirir –sonuncusu Hattie'nin arzusu hilafına, zira Slim 1988'de gittiğinden beri bedenini kimyasallarla zehirlemeye bir son vermek istiyor

Polina diyor ki ayakların çatlayacak, mikroplar bayram edecek Hattie

o da kabul ediyor mecburen, vücut kendini yapar oysa, gözeneklerin nefes almasına izin verirsen

ama bir de bunu ailesindeki kadınlara anlatmak var, güzellik adına kendilerini merhemlerle, başka zehirli maddelerle kaplarlar

sonra da merak ederler neden kanser oluyoruz diye

hediyeler ağacın altında toplanmış, insanlar adet yerini bulsun diye birbirlerine bir şeyler veriyor, dinle bir ilgisi yok, Noel'e DoyumsuzEl denmeliydi

insanların İsa Mesih aşkına aşırı yediği, yemeye içmeye daldığı bir gün

Slim göçüp gittiğinden beri hediyelerle uğraşmıyor, herkese beni boşverin demekten de vazgeçti

istemediği şeyler veriyorlar ona, eldivenler, mendiller, hap kutuları, terlikler, elektrikli battaniyeler, şişe açacakları,

sanki güçlü elleriyle hâlâ açamıyormuş gibi kapakları

Küçük Billy hepsini onun adına bir yardım dükkânına götürüyor

ihtiyaç duyduğu şeylere sahip, aynı şey değil istediğiyle

ağacın altındaki bir pakete sarılmış Slim

bekliyor fırlayıp çıksın da şaşırtsın onu

Hattie bu DoyumsuzEl işlerinde sessiz sakin oturuyor

zaten çıkardıkları gürültüden başka bir şey de duymuyor, kulaklarını rahatsız eden, sesleri bozan şu berbat duyma cihazlarından takmaya yanaşmıyor

onsuz devam ediyorlar, eğleniyorlar kendi kendilerine, memnunlar onu görmezden geldiklerine, sanki hiçbir önemi yokmuş gibi, çoğu dinlemez zaten söylediklerini

gömülüyor geri, onların hareketlerini izliyor, kendi haline bırakılmaktan gayet memnun, içi geçiyor, kestiriyor, biri iyi mi acaba diye dürtükleyene kadar, nabzını yoklamakla bir bu yaptıkları

uyanıp da ha, ne var? ha ne var? diye bağırdığında hayal kırıklığına kapıldıklarına emin

Ada Mae ve Sonny hakları olduğunu düşündükleri mirasa el koymak için sabırsızlanıyor, ama onları geri püskürttü, iki yüzyılı aşkın bir süredir ailesinin olan Greenfields çiftliğine el süremeyecekler, yabancılara, şu Ruslar ya da Çinliler gibilerine satmak için lüks bir otel yapılsın ya da golf sahasına çevrilsin diye

kafasını ütüleyip duruyorlar, bir huzurevine gitsin de "vekâletname" işini halletsin diye

bunun onlara hayatını yönlendirme gücü vermek anlamına geleceğini gayet iyi biliyor

* * *

ona kalırsa
merdivenlerden düşse mesela ve ambulans çağıracak kimse olmasa yanında, varsın olsun, onun yaşında ölüm ertelenemez nasıl olsa, fena düştü mü gidici demektir
çalışır çabalar da onu evden ayrılmaya zorlarlarsa, uysal olup boyun eğecek, diyecek ki bir saniye, kendi evimde son bir kere sıçmak için tuvalete gideyim, sizin için sakıncası yoksa
içeri girer girmez de patlatacak beynini Slim'in savaştan kalma tabancasıyla
beyninin parçalarını bulacaklar tuvaletin duvarlarında
unutamazlar bunu öyle alelacele

çoğu mirasa da layık değil zaten, bir Noel'den diğerine bir kerecik olsun ziyaret etmeye zahmet etmezler
aylaklar şanslarını deneyeceklerdir yine, karlı ya da buzlu olduğunda köyden sonraki yokuşu çıkamadıklarından yakınacaklardıraraba çıkmaz B B, derler cızırtıyla, 1952'den beri kullandığı telefonun öbür ucundan
şu gençlerin günde yüz kez bakıp durdukları, kafayı yemelerine sebep cep telefonlarından iyi
gazetede okuduydu bunu
ayrıca eski telefonunu niye değiştirsin ki hâlâ doğru dürüst çalışıyorken, ön kapının yanındaki konsolun üstünde duruyor, prize takılmış bir kabloya bağlı
telefon sohbetlerinin kısa tutulması ve ağırlığı olması gerekir
ona kalırsa

şu hafif akrabalarına köyden sonra tepeyi yürümelerini söylüyor, sadece üç kilometrelik bir yürüyüş, biraz dik ama, hiçbiri de vertigodan mustarip değil, en son işittiği kadarıyla

köy artık köy gibi olmadığından da değil, bir hayalet şehir, köşe başında bir dükkân ve bir de halkevi, kooperatif bile kapandı birkaç yıl önce (yetmişlerde ilk açıldığında yapılan protestoları düşününce)

şimdi "sanat galerisi", güldürür insanı, yazları sadece iki haftalığına açık, vergi kaçırmaya yarayan bir dümen olduğundan kuşkulu Hattie

postaneyi de unutmamalı, daha doğrusu "insanların elle kâğıda mektup yazıp onları postalamaya inandığı günlerden kalma müzelik yeri"

ah bir de yazları çiftçi pazarı kurulur, sanki başka tür bir pazar olabilirmiş gibi

geri kalan dükkânlar yazlık evlere çevrildi, sahipleri York ve Leeds'ten zengin güneyliler, avukatlar, doktorlar ve akademisyen tipler "her şeyden uzaklaşmayı" isteyen

her yaz birkaç haftalığına

ev fiyatlarını yükseltip gençleri uzaklaştıranlar

bu ve bir de çiftlik işlerinin azlığı, kırsal toplulukları mahveden şeyler oldu, *Farmers Weekly*'de dediklerine göre

ellilerde kombine hasat makinesinin yükselişi başlattı her şeyi

ona kalırsa

ucuz yabancı emek devam ettirdi yakın zamana kadar, çiftçiler için iyi ama, yerliler için öyle değil, kendilerinden iki kat daha fazla çalışıp aldıklarının yarısına razı olan insanlar önlerini kesti

birçok kişinin ona yakındığı gibi

Hattie yabancı işçi getirmeyi düşünmedi asla, çünkü hemşerilerine vefa gösteriyor

yabancı işçilerin yarısı kadar çalışıp iki katını alanlara

Greenfields'in mahvolmasına şaşmamak gerek, bu, bir de lanet olası bütün dünyadan ülkeye gelen yabancı ürünler karşısında geride kalmak kaybettirdi

küreselleşme mi? kıçına sokabilirler

buradaki birçok çiftliğin bağışlarla geçinmesi gerekiyor, onun değil, çiftliği tek başına yönetme mücadelesi verirken hiçbir şey alamadı, AB'ye başvurdu ve yetkililer burunlarını sokup da sorumluluğun kimde olduğunu gördükten sonra şaşkınlıklarını gizleyemeyince geri çevrildi

elbette ki AB'den ayrılma lehinde oy verdi, ona kalırsa siyaset şahsidir, babası sağken muhafazakârlara oy verirdi, çünkü babası öyle yapmasını bekliyordu

onun ümitlerini boşa çıkarmak istemedi

Slim hayattayken oyunu İşçi Partisi'ne verdi, çünkü Slim halka inandığını söylerdi, onun ümitlerini de boşa çıkarmak istemedi

ona sadakatinden ötürü İşçi Partisi'ne oy verip durdu

birkaç yıl önce ilk kez oturup düşündü ve Yeşiller'e oy verdi, çünkü çevreci duruşlarını beğeniyor, İşçi Partisi'nin savaş tellallığından da nefret ediyordu

son seçimde UKIP'e oy verdi

Slim'in hoşuna gitmezdi bu

ama o burada değil

ailesi iki bacak ya da dört teker üstünde tepeyi tırmanıp geldiğinde, içmeye başlamaları öncesinde kısa bir cicim ayı yaşanır

parti kıyafetleriyle evin içine doluşurlar: uzun zaman önce örtülmesi gereken dizleri açıkta bırakan elbiseler, kemerlerin üstünden sarkan göbekler, gençler o kadar dar giysiler giyerler ki kalplerinin çarptığını görebilirsiniz

kundak battaniyeleri içindeki yeni doğmuş bebeler tutuşturulur kollarına fotoğraf çekilsinler diye, anneler babalar sanki bebek kucağındayken düşüp ölecekmiş gibi tedirgin görünür

masanın öbür tarafında işler hareketleniyor
Jimmy, Sonny'nin oğlu, en büyük torunu bir fıçı bira getirdi, boşaltmaya doğru gidiyor, bu gidişle ağzını musluğa dayayarak içse de olur
öbürleri koli koli şarap ve çocuklar için devasa şişelerde gazlı içecekler getirmiş, onları hiperaktif yapıp dişlerini çürütecek içecekler
televizyonda bir deney yapmışlardı, bir bardak gazlı içeceğin içine bir diş koymuşlardı
anlatmıştı onlara, ama dinliyorlar mıydı?
zamane ebeveynliği sizinkisi

Jimmy ayaklarının üstünde şimdi (ağır müessir fiil gerekçesiyle iki kez içeri girdi), koptu kopacak kavga, genellikle ilk o başlatır, o ve iki oğlu Ryan ile Shawn en beter deli fişekler
kardeşi Paul'ü dürtüyor parmağıyla kendisine yamuk yaptığı için, Paul Jimmy'nin lafına bakmaz hiç, dolayısıyla birkaç kesik, çürük, çatlak kaburga olabilir
Hattie onları duyamıyor doğru düzgün, şimdi Alan, en küçük kardeş, ezelden aynasız, ayağa kalktı, o buyurgan tarzıyla işleri yatıştırmaya çalışıyor, ağabeylerinin arasına girerek
dikkatli olmazsa yükleniverirler ona, daha önce oldu
kimse sevmez Alan'ı
ikinci karısı Cheryl bile
geçen yıl terk etti onu

okulu bitirince polis oldu, ağabeyleri çok zorbalık ederlerdi ona büyüme çağında, yumuşak bir çocuktu çünkü
kanunun gücünü tümüyle arkasına alır almaz değişti bu durum
bir keresinde çiftliğin nakit geliri üzerinden vergi ödeyip ödemediğini sormuştu ona

Hattie emin olamamıştı, dostane bir soru mu yoksa bir tehdit mi bu
Alan'ın karşısında nerede duracağını bilemez insan
o zamandan beridir eskisi gibi değil ona karşı hisleri

öte yandan Jimmy, doğduğunda cezbetmişti onu gören herkesi, artık ondan ümidi kesmiş Sonny'yle kendince bir düzen tutturdu, Sonny hiç dinlemedi ki Slim'i, çok geç olmadan oğlunu terbiye etmesi gerektiğini söylerdi
insanlar Jimmy'ye hayır dediler mi basardı yaygarayı, büyüdükçe öfke fırtınasına dönüştü yaygarası, delikanlılığında kavga gürültü, o zamandan beridir de inişli çıkışlı bir serseriliktir gidiyor
ilk karısı Karen işte bu yüzden çocuklar küçükken onları da alıp gitti
mahkemeye müracaat etmek zorunda kaldı Jimmy, çocuklar reşit oluncaya dek onlarla denetim altında görüşmek için
bir saysa ailesindeki kırık dökük evlilikleri

Jimmy ile Paul barışmış görünüyorlar, nefes almak için bahçeye çıkıyorlar, Alan'ın gözleri onları takip ediyor, hep dışarıdasın, öyle değil mi Alan?
pencereden görebiliyor onların samanlığın tentesi altında ölümüne donanların yanına gittiklerini
er geç onları öldürecek olan nikotini düzenli olarak çekebildikleri sürece, dışarıya çıkmaya değdiğini düşünüyorlar
gazetede okumuştu, bugünlerde sigara içenlerin sayısı azalıyor diye
onun ailesine bakıp bunu anlamanız mümkün değil tabii

torunları siyahtan çok beyaz görünüyor, çünkü Sonny ile Ada Mae beyaz insanlarla evlendi
hiçbiri kendilerini siyah diye tanımlamıyor, Hattie kuş-

kulanıyor kendilerini beyaz olarak pazarladıklarından, Slim yaşıyor olsa, üzülürdü bu duruma

o umursamıyor, onlar için nasıl uygunsa, onlara uymuyorsa şansları açık olsun, neden beyaz olmama yükünü sırtlayıp da geri kalsınlar ki?

itiraz ettiği tek şey sahneye çıktığında Chimango'ya itiraz etmeleri oldu, Julie'nin çalıştığı hastanede hemşireydi, Malawi'den

Hattie'yi hasta etmişti davranış biçimleri, kültürlü insanlara özgü bir davranış sergilemeleri gerekirdi

ama aile her kuşakta beyazlaşıyordu

ve tekrar başa dönmek istemiyorlardı

Chimango hoş, çalışkan bir adamdı Slim gibi, sabırlıydı, tatlıydı, zamanla kalplerini kazanmıştı

vazgeçmemişti onlardan (vazgeçmeliydi oysa)

Hattie onu çiftliğe buyur etmiş, ailesinin davranışlarından ötürü özür dilemişti

Julie'yi çocuklarına siyahların resmedildiği kitaplar almaya teşvik eden Chimango olmuştu

Chimango kitaplarda kendilerine benzeyen çocuklar görmeleri gerektiğini söylemişti

Julie bunu anlattığında çok kötü hissetmişti Hattie kendisini

bin dokuz yüz kırklarda da çocukları için öyle kitaplar var mıydı?

kötü bir anne mi olmuştu o?

Morgan ve Bibi, *partneri* (bugünlerde böyle diyorlar ya), yeni yıla dek kalıyorlar, Hattie en çok onların arkadaşlığını seviyor, çünkü onu gerçekten seviyorlar, yardım ediyorlar, Greenfields'de olmaktan memnuniyet duyuyorlar

çiftlikte geçirdiği vakit Morgan için çok değerli –kundaktaki günlerinden beri, sorunlu çocuk, annesi Julie kendisinin istediği gibi bir Barbie bebek olmadığı için hoşlanmazdı ondan

Morgan'ın eşcinsel olması hiç şaşırtıcı olmadı, Hattie için sorun olduğundan değil de

eskiden bakkal dükkânı işleten iki kadın vardı

Hermione (o hanımdı, hanım gibi giyinirdi)

ile Ruth (o kocaydı, koca gibi giyinirdi)

anası köy ahalisinin onları bir çift olarak kabul ettiğini söylerdi, kimse sözünü etmese de, Joseph'in eşi olarak köye gelen anasıyla ilk arkadaşlık edenler onlar olmuştu

anası çiftliğe onu görmeye geldiklerini söylerdi, bir şeye ihtiyacın var mı bakmaya geldik Grace

Hattie yeterince büyüdüğünde anasıyla birlikte sık sık çaya davet edilirdi, bir sepet dolusu elma, armut ve kiraz götürürlerdi yanlarında

Anasına bir keresinde ona Hermione'un aristokrat bir aileden geldiğini anlatmışlardı, Ruth da köşklerindeki bahçıvanın kızıydı, reşit olur olmaz kaçmışlardı evden

savaştan sonra bir yıl içinde öldüler ikisi de kısa bir arayla

Hattie o zamandan beri mezarlarına çiçekler koyar

yani Hattie hiç dert etmeyecek Morgan'ın da böyle olmasını, ama bir süre önce Morgan işi biraz ifrata vardırdı, yanlarında Bibi, tarlalarda her zamanki yürüyüşlerini yaparken B B dedi, ben ne erkek olarak görüyorum kendimi ne de kadın

uzun uzun açıkladı sonra, Çince konuşsaydı daha iyi anlardı ne demek istediğini Hattie

Hattie doğruca soruverdi bunun üstüne, canım sen bir doktora göründün mü, biraz aklını kaçırmış gibi konuşuyorsun da?

Morgan başka bir şey söylemedi, hiç konuşmadan yürüdüler eve, o ve Bibi, bir gün erken ayrıldılar evden

* * *

Hattie'nin erkek olarak doğan Bibi'yle de bir derdi yok, çünkü Bibi'yle kadın olarak tanıştı, akla yatkın olan da bu zaten

ama ne kadınım ne erkek demek o kadar zorlama ki saçmalığın daniskası

Morgan'ın bir sonraki gelişinde, iki hafta değil de iki ay sonra (Morgan için bile koca bir surat asmaydı bu) Hattie oturttu onu karşısına ve dedi ki, bak, ben bin dokuz yüz yirmilerde doğdum, neden bahsettiğini anlamaya başlamamı isterken bile benden çok fazla şey beklemiş oluyorsun

kim olmak istiyorsan onu ol ve bu konuda konuşmayalım

komik olan şu ki Morgan'da değişen bir şey olmamıştı cinsiyet ambarından şu bağlayıcı olmayan mı ne, ne zıkkımsa, onu seçtiğinden beri, adını Megan'dan Morgan'a çevirmek dışında, iyi hoş bu da, Hattie yaşayabilir bununla

en azından *Reginald* ya da *William*'ı seçmedi isim olarak

Hattie ondan bahsederken "she" yerine "they" deme konusunda kaprisini de çekmeyecekti kesinlikle, rica edilmiş olsa da

Morgan aynı görünüyor (oğlan gibi), davranışları aynı (oğlan gibi), neresinden bakarsan bak aynı (Megan).

2

Hattie dikkatini Ada Mae'e veriyor

masada oturuyor kamburunu çıkarmış iki büklüm, fabrikada bıçakla deriden ayakkabı kalıpları kesme işinde çalıştığından ötürü

nasıl bir iş bu böyle, kırk yıldır devam eden? ona zengin dul kamburu, romatizma veren, işte böyle bir iş

hâlâ saçlarını düzleştirip boyar, artık dipleri görünmez bir

gri, bütün ıstırabını büzülmüş bir torba gibi taşıyan ağzı hariç, bütünüyle sarkmış yüzünden geriye doğru yatırılmış saçlarıyla

karşısında oturan Sonny ile konuşuyor, amfizemi var onda da, Slim'in country müzik yaparken çaldığı washboard kadar gürültülü hırıldıyor, Bedlington'daki madende çalıştı kapanıncaya dek, sonra barmenlik yaptı, sigara içme yasağı gelmeden birkaç ay önce emekli oldu, çok geçti artık, oksijenden fazla nikotin solumuştu

öğle yemeğinden kapanış saatine dek

yirmi küsur yıl boyunca

Hattie ondan uzun yaşayacak muhtemelen

o Hattie'yi gömeceğine

tüm ailesi hastalıklı ortamlarda yaşadı, yaşamakta ısrar ettikleri merkezi ısıtmalı evlerde

kötü bakteri seraları

genelde rüzgâr alan Sofa, şimdi gürleyip çatırdayarak yanan ateşin üstüne bir de bedenlerin sıcaklığı eklenince onun için fazla sıcak oldu

çiftlik evinde pencere çerçevelerinde o kadar fazla çatlak var ki dışarısı genellikle içeriden daha sıcak oluyor, insanı uzun ömürlü ve hava durumuna dirençli yapıyor diyor şikâyet edenlere, üşümekte sorun yok, ülkenin bu ücra köşesinde, Sınırlar'a yakın bir yerde yaşadığından, ömrü boyunca üşüdü o

kaç kere bir kar fırtınası sonrasında aşağı indiğinde Sofa pencerelerinin altında birikmiş kar kümecikleri buldu

küredi yine, ondan önce erimediyse

(hah olmaması en iyisi)

karşı değil şöyle orta hallice bir kütük ateşine, Tanrı'nın istediği gibi ısınmaya, ailedeki kaytarıcılar şikâyet eder

odunlukta birkaç saat odun kestirdiğinde onlara
ziyarete geldiklerinde

* * *

Hattie bugünlerde çocuklarına baktığında, bedenen ve zihnen zinde kalabilecekleri çiftlikte yaşamayı reddetmiş, sakat enkazlar görüyor

onlar için sadece en iyisini istedi o, ama çocuklar ebeveynlerini dinlemez, öyle değil mi?

yetişme çağlarının zor geçtiğini kabul ediyor, neden ayrılmak istediklerini anlıyor, ama sonunda Ada Mae bir fabrikada o kadar uzun süre boyunca, nefret ede ede çalışmıştı işte, Sonny de çalışmak için bir madene inmişti; geri dönüp açık havadaki hayatı yaşamaları, bedenlerini Tanrı'nın istediği gibi kullanmaları gerekirdi, toprakta çalışmalı, bir mirasa yatırım yapmalıydılar, ikisinin de hak etmediği bir mirastı

Ada Mae ile Sonny, küçükken kış panayırında çamura gömülmüşlerdi bir keresinde

tam arkasında duruyorlardı, pamuk helva alsın diye bekliyorlardı hevesle, bir anda yere kapaklanmışlardı çamurun içine, gözyaşlarına boğularak

işin sorumlusu kalabalığın arasında gözden kaybolmuştu

çiftlikte olmuş olsaydı böyle bir şey, o piçin arkasından giderdi baltasıyla ve onuncu doğumgününde babası ona balta hediye ettiğinden beri yakacak odun kesen bir kadının gücüyle ayırırdı kafasını gövdesinden

atardı onu domuzların yemliğine bütün izleri ortadan kaldırmak için, tereyağı gibi indirirlerdi kemiğini bile

havuç ve lahana da atardı (et ve iki ayrı sebze)

işinin ehli bütün seri katiller bilirler, kurbanlar aç dişi domuzlara atılır

gecenin bir yarısı ormanda mezar kazma işine girmeye gerek yok ya da cesetleri asit dolu metal fıçılarda eritmeye, tıpkı şu Amerikan suç belgesellerinde olduğu gibi, onları izlediğinde şükrederdi bu tür işlerden çok çok uzak olduğuna

Slim onun deyişiyle eve "ağlak hikâyelerle" geldiklerinde çocuklarına o kadar yakınlık göstermezdi, mesela bir çocuk Ada Mae'in kolunu sıktığında, yaralanıyor mu ya da kan akıyor mu, akıyorsa ne renk görmek için pergelle çizdiğinde

ya da çocuklar Sonny'ye, ovalandığında rengi açılıyor mu diye sorduklarında, öyle olup olmayacağını görmek için onu zorla tutup fırçaladıklarında

yükselin, bunların üstüne çıkın demişti Slim kahvaltı sofrasında oturup birer bardak soğuk süt içip reçelli sandviç yerken, günün tek saatiydi bir aile olarak bir araya toplandıkları, onları bekleyen çiftlik işlerinden önce

ineklerin sağılması ilk sırada gelirdi

takılıyorlar, o kadar demişti Slim, gelip ağlamayın bana, biri size saldırırsa, siz de saldırın, yolunuza devam edin

siz benim yaşadığım ayrımcı toplumda yaşamıyorsunuz, hiçbir hakkınız yoktu orada

sizin on beş yaşında Sonny diye bir kardeşiniz yok, gazyağına bulandıktan sonra siyah kiraz ağacına asılmış ve el çırpıp alkış tutan binlerce kişinin önünde canlı canlı ateşe verilmiş

Sonny diye bir çocuk, çete tarafından katledilişi fotoğraflanmış ve bütün ülkeye kartpostal olarak dağıtılmış, çünkü insanlar onun linç edilmesine tanık olmaktan iğrenç bir gurur duymuşlar

bana tecavüz etti diye yaygara koparan kadının dokuz ay sonra bembeyaz bir çocuk doğurduğuna tanık olmadınız siz, o kadar beyaz ki kadının babası bile özür dilemek için babanızın evine gelmiş olsun

siz bütün bunları yaşamadınız, öyle değil mi?

o yüzden zenciler, *lütfen*, dişinizi sıkın

Hattie, *ondan* hikâyeleri yumuşatmasını istemişti, çocukları korkutuyordu, kendilerinden nefret etmelerine neden olacaktı, senin sertleşmen gerek demişti Slim, hem o nereden bilecekti ki, cehennemin dibinde yaşayan bir melez olarak?

melezliğimi seversin, o yüzden kes bana karşı kullanmayı, Slim

zenci öfkeliyse bir sebebi var demişti Slim, dört yüz yıl geçirdi Amerika'da, köleleştirildi, kurban edildi, ezildi

patlamayı bekleyen baruttu

Amerika'ya milyonlarca kilometre uzağız demişti Hattie, burada durum farklı Slim, mükemmel değil, ama daha iyi

küçük kardeşi Sonny çocukların amcasıydı, ona ne olduğunu ve onun öldürülmesine göz yuman bir ülkenin tarihini bilmeleri gerekiyordu, ırksal meselelerle yüzleşmek görevinizdir, Hattie, çünkü çocuklarımız senden daha siyah ve seninki kadar kolay olmayacak hayatları

böyle konuşmalar yapıp durdular, ta ki Hattie meseleyi onun bakış açısıyla görünceye kadar

ikisi de takip ederlerdi yurttaşlık haklarıyla ilgili protestoları, Slim Zenci'nin Malcolm X *ve* Martin Luther King'e ihtiyacı olduğunu söylerdi

iki adam üç yıl arayla suikaste kurban gittiklerinde

alıp başını tepelere gitti birkaç günlüğüne kaybolmaya

Hattie çocuklarının ikisinin de beyaz olmamaktan hoşlanmadığını görüyordu, ne yapacağını bilmiyordu bu konuda

Ada Mae resimlerinde kendisini beyaz bir çocuk olarak resmediyordu, Sonny on iki yaşından itibaren babasıyla görünmek istemedi köyün ötesinde, daha da büyüdüğünde nefret etti onunla sığır fuarlarına gitmekten, yalvarırdı ona okuldaki etkinliklere babasını getirmesin diye

Hattie bir keresinde Sonny'nin, babasıyla birlikte kendisini eve bırakan bir çocuğa, o sırada koyunları meraya götüren Slim'i ırgat diye tanıttığını işitmişti

Slim çocukları için canını verirdi.

3

Ada Mae on altı, Sonny on yedi yaşına geldiklerinde durup dururken bir sabah kahvaltıda, evden ayrılacaklarını açıklamışlardı

bugün gidiyoruz ve bizi durduramazsınız demişti Sonny, bacaklarını yetişkin bir erkek gibi genişçe açarak, omuzlarını atıp geriye, anasıyla babasının itirazlarına kafa tutarcasına

bu cehennemin dibinde bir gün daha geçirmeyeceğiz saman balyalayarak, tarlaları sürerek, inekleri sağarak ve tezek temizleyerek

ömrümüzün geri kalanında

Hattie dünmüş gibi hatırlıyor

Ada Mae'in üstünde yeni alınmış turuncu renkli, boğazlı, mini elbisesi, Biba kataloğundan ısmarladığı, dizlerine kadar gelen beyaz rugan çizmeler, arı kovanı saçları, takma kirpikler, gözlerinin etrafına siyah kalem çekilmiş onları kocaman gösteren

güzeldi o zamanlar, tabii ki o öyle olduğunu düşünmüyordu

ancak şimdi, eski aile fotolarına bakarlarken, fazlasıyla üzüntülü, bağırıyor Ada Mae, ana baksana bana, pek hoşmuşum, öyle değil mi?

Sonny o zamanlar bir deri bir kemikti, genç oğlanların erkek olmadan önce oldukları gibi, bacakları uzun, dolanır birbirine, çabucak erişmişti babasının boyuna

üstünde mor kadife İspanyol paça takım elbisesi, saçları neredeyse kafa derisini gösterecek kadar kısa, kıvırcıklığı belli olmasın herhalde diye düşünmüştü Hattie

yandan ayrılmış bir de, saçma görünüyordu ya
ikisi de Londra'ya yapacakları uzun yolculuğa uygun giyinmemişlerdi

Sonny'nın on yedinci doğumgünü hediyesine, alsınlar diye yalvar yakar olduğu Honda motorsiklete binip gittiler
daha rahat gelip gitmek için ihtiyacı olduğunu söylemişti
iki megafona mal olmuştu onlara

Ada Mae arkaya oturdu, Sonny bastı gaza, çıktılar bahçeden kükreyerek, tepeyi aşıp geçerek köyü, yollandılar kendilerini bekleyen ışıltılı Londra caddelerine
Ada Mae bir pop yıldızının sekreteri olacaktı, Sonny ise zengin bir işadamı
gürültüyle çıkıp gittiler anneleriyle babalarının hayatlarından, arkalarında bir toz duman bulutu
onu ve Slim'i üç yüz hektarlık çiftlikte yapayalnız bırakarak

Ada Mae'in modern danslar yaptığı Sofa'da pikapta çaldığı Dusty Springfield, Petula Clark ve Cilla Black plaklarını duymamaya alışmaları vakit aldı
içlerinden biri içeri girmek gibi bir hata yapacak olsa bağırırdı kahretsin bir kere de yalnız bırakın beni diye
Sonny gitar çalıyormuş gibi yapardı orada, Rolling Stones dinlerken
pencerelerden gizlice gözetlerlerdi içeriyi eğlenmek için

Hattie ve Slim tuhaf hissettiler yemeklere dört kişi yerine iki kişi oturduklarında, üç nevresim takımı yerine bir tane yıkadıklarında, çocukları evde aylak aylak dolanırken o ergenlik bunalımlarının duygusal yoğunluğunu kaldıramaz olduklarında
başkentte, bu kadar uzakta oldukları için endişelenmeden geçirdikleri bir dakika olmadı

başlarına her şey gelebilirdi

Londra pek uzun sürmedi, üç ay bile dayanamadılar (hafif sıklet bunlar!)

Sonny Carnaby Caddesi'nde bir butikte çalışıyordu, geçinebileceği kadar ödemiyorlardı, Ada Mae Regent Palace Otel'in mutfağında bulaşıkçılık yapıyordu

Notting Hill denilen gecekondu bölgesinde siyahi göçmenlerle birlikte kaldıkları köhne bir evden başka bir yer bulamamışlardı kalacakları

göçmenler hor görüp suçluyorlardı onları beyazlar gibisiniz diye

Hattie bunu bir iltifat olarak algılayacaklarını düşündüğünü söylemek istemişti, yavrularının İskoçya sınırından Londra'ya gittiğini, sırf oranın yabancı bir ülke olduğunu keşfetmek için

Newcastle'a yerleşmelerine memnun olmuştu, çiftliğe sadece yüz kilometreydi

beş yüzden fazla olmaktan iyiydi

Ada Mae Tommy'yle evlendi, kendisine ilk teklif edenle, minnettardı birinden teklif geldiğine

bin dokuz yüz altmışlarda Newcastle'da siyah kız arkadaşlarını ebeveynlerine gururla takdim etmeyi isteyenler önünde sıraya girmemişlerdi ne de olsa

Tommy çirkinceydi, yüzü bahçe cücesi gibi, diye şakalamışlardı Slim'le, pek zeki de değillerdi, ikisi de

Hattie kuşkulanmıştı, delikanlının da fazla seçeneği olmadığından

küçükten beri kömür madencisi, madenler kapanınca da kaynakçı çırağı olmuştu

iyi bir koca çıkmıştı, Ada Mae'i de gerçekten seviyordu, de-

risinin rengine rağmen
Hattie ve Slim'e dediği gibi, Ada Mae'e evlenme teklif etmeye geldiğinde
şanslıydı ki Slim onu yere sermediydi
oracıkta o zaman

Sonny'nin deneyimi biraz farklı olmuştu, Ada Mae kadınların apartmanın önünde uzun bir kuyruk oluşturduğunu söylüyordu
bundan da iyisi Johnny Mathis'le çıkmak olurdu onlara göre
Sonny Janet'la evlendi, barmeyd, Janet'in ana babası karşı çıkmıştı bu evliliğe
Sonny de ona bir tercih yapmasını söylemişti.

4

Hattie Slim Jackson'ı ilk gördüğünde, çocukken babasının her ay Amerika'dan getirttiği *National Geographic* dergisinde gördüğü Masai savaşçıları gelmişti aklına
pazar öğleden sonraları kiliseden sonra fotoğraflara bakarlardı birlikte, çiftliğin, köyün, çevre kasabaların ötesindeki yerlerin ve insanların resimlerini ve hikâyelerini incelerlerdi
baba ordudayken Avrupa'yı dolaşmış, Mısır ve Gelibolu'ya gitmişti, yabancı olan her şeye bir iştah geliştirmişti içinde

Hattie Slim'le 1945'te Newcastle'da terhis edilip evlerine gönderilmeyi bekleyen Amerikan zenci taburları için düzenlenen bir dans partisinde tanışmıştı, bir öğleden sonra
büyük şehirde katıldığı ilk dans partisiydi bu, annesiyle babası dışarıda çiftlik kamyonetinde oturuyorlardı, dua ederek birini bulsun diye
şansı yaver gitmemişti o zamana dek

Hattie beyaz olmayan ne kadar çok İngiliz kadın var burada diye hayret etmişti, Cardiff, Bristol, Glasgow, Liverpool ve Londra gibi uzak yerlerden gelen

her tür melez vardı içlerinde, çoğunun annesi beyazdı, kadınlar tuvaletinde çene çalarken anlaşılmıştı

Hattie bu kızların arasında hemencecik rahat hissetmişti kendisini, hepsi de onun başka bir versiyonu gibiydi, hiç bu kadar iyi karşılandığını hissetmemişti daha önce

şaşırmışlardı bir çiftlikte çalışmasına, üzülmüşlerdi ona, rujlarını tazeleyip yüzlerini pudralarken aynada, sanki hepsi de güzellik kraliçesiymiş gibi pozlarda, o solgun görünüyordu ama, makyajsız, kızlardan biri gerçekten işe yaramaz böyle deyip Hattie'nin soluk olduğunu düşündüğü yüzünü parlatmaya girişmişti

kadınlar tepesine üşüşmüş cıvıl cıvıl, şimdi güzel görünüyorsun işte Hattie

yanakları ve dudaklarındaki allara bakınca aynada, hak vermişti onlara

diğer kızların üstünde bellerini ortaya çıkaran ışıltılı tafta elbiseler, uzun beyaz eldivenler ve topuklu ayakkabılar

Hattie üstündeki kaba saba elbiseden ötürü mahcup, anacığının *Woman's Weekly*'den diktiği

salonda orkestra swing çalıyordu, dans pistinde dönüyor kelebekler gibi rengârenk kızlar ve yeşil asker üniformaları, herkes eşleşiyor, dansa kaldırılmayan kız kalmıyor, dansa kaldırılmamak Hattie'nin kaderiydi ambar partilerinde

sadece babası kaldırırdı onu dansa, şöyle bir çevirmek için

* * *

kızlar hemfikirdi İngiliz erkeklerin çoğunun düzüşmekten

başka işleri olmazdı onlarla, Afrikalı ve Batı Hint Adaları erkekleri çok ender çıkardı

her biri balonun güzeliydi bu dansta, askerler de açıkça ortaya koymuştu işte, böyle klas, açık tenli hanımların varlığına hayret ederek

kadınlar onların iltifatlarına gülerek karşılık veriyorlardı, alışmışlardı aşağılık muamelesi görmeye

bazıları, askerler Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmeden önce bunun son şansları olduğunu söylüyorlardı

bazıları oraya askerlerin hanımları olarak gitmeyi hayal ediyorlardı

Hattie İrlandalı-Nijeryalı üç kızkardeş Annie, Bettina ve Juliana'yla aynı masada oturuyordu, üçü de hemşirelik eğitimi görüyordu, o zamana kadar tanıştığı herkesten hayat doluydu üçü de, kıkırdarken buldu kendisini askerlerle açıktan açığa flört etmelerine

davet etti onları çiftliğe

onlarsa burun kıvırdılar bu fikre, çiftliğe mi? ah Hattie, ne kadar komiksin, ileri gidiyoruz biz geri değil, ne şeker şeysin

diplomamızı alınca Londra'ya gidiyoruz, yazarız sana ziyaret edersin bizi

merak edip durdu bugüne dek ne oldu onlara diye

Slim yanına gelip onu fokstrota kaldırmıştı

gururu okşanmış, utanmıştı başta, bakışlarını kaçırmıştı bakışlarından, onun kremsi tenini övüyordu açıkça, kızım, bu al yanaklar yeter seni bizim memlekette, Georgia'da değerli yapmaya

uzun ve inceydi Slim, teni parlak ve ipeksi

ilk erkek olmuştu ona kendisini bir hanımefendi gibi hissettiren, bütün günü tırnaklarının içini pislik doldurarak geçiren bir yük atı gibi değil de

* * *

o yıl içinde evlendiler, onaylamıştı anasıyla babası, onlar göçüp gittikten sonra kendisine bakacak birini bulduğuna memnun

Slim sevmişti anasıyla babasını, onlar da onu sevmişlerdi olduğu gibi

babası hiç sahip olmadığı oğul olduğunu söylemişti onun, bir keresinde de Hattie'yi çekip bir kenara rahatladığını söylemişti, Slim ona patronluk taslamadığı için

uzak ihtimal, demişti Hattie

Slim'e gelince, memnun değildi İngiltere'nin havasından, ama insanlarını sevmişti, burada daha fazla saygı gördüğünü hissediyordu, öyle derdi, bir kere bile olsun çocuk diye seslenmemişlerdi, bisikletiyle orada burada gezindiğinde insanlar beyaz kukuletalar takacaklar, haçlar yakacaklar, onu ateşe verecekler diye kaygılanmıyordu

işte bu yüzden asla memlekete dönmüyorum Hattie

Slim maraba tayfasındandı, ekip biçerdi halkı, ama toprak sahibi olmamıştı asla

babası şekerkamışı hasadının yarısını toprak sahibine verirdi, hiç bitmezdi ona tohum, giysi ve alet satan tüccara borcu ve hasat iyi olmazsa araziden çıkarılma riskiyle karşı karşıyaydı

Slim ailesinden birçok kişinin kölelikten sonra toprağı terk ettiğini söylemişti, çünkü toprak köleliği hatırlatırdı onlara

hükümet hepsine 16 hektar ve bir katır vaat etmişti

acı reçete ise bunları vermemesi olmuştu, insanlar ücretli köleler olarak kalmak zorundaydılar

şimdi Hattie'yle evlenmişti, işlediği toprak bir gün kendisinin olacaktı

benim de diye hatırlatmıştı Hattie

çoğu kişi severdi Slim'i, özgüvenli ve konuşkandı, yabancılarla konuşurdu, hasmane olanlarla bile, dağıtırdı düşmanlık havasını, özellikle de onun aksanını duyduklarında, nazikliğini överlerdi, evet hamfendilerini, hayır beyfendilerini, severlerdi kadınlara kapı açmasını, erkekleri şapkasıyla selamlamasını, saygı gördüklerini hissettirmesini

hele bir de insanın içini titreten o bariton sesiyle şarkı söylemesi, kilisede, hasat festivallerinde, Noellerde, doğumgünlerinde, ahır danslarında bir gitar tıngırdatarak ya da washboard eşliğinde

Hattie ile Slim evliliklerinin zevkini sürdüler uzun zaman, Slim'in sokup çıkarmasının Hattie'ye yetmediğini anladıktan sonra

Slim'in aklı küçüldüğünde küçülmüştü o da

kırk yıl beraber olmuşlardı, otuz yıldır şehvetle dokunulmadı Hattie'nin tenine

Slim'in erkeksi çiftçi ellerini çıplak kalçalarında hissedebiliyordu hâlâ, yeterince dolgun olmamasından yakınırdı

ama onun fiziksel gücüne hayrandı Slim

sabanı erkekler kadar iyi sürebileceğini söylerdi

canına yandığım Hattie, canına yandığım!

5

Slim ölünce Hattie yürümeye başladı

iş botlarının yerine yürüyüş botları aldı, kendisine bir baston yaptı, topuzunda Black Power (Siyah Güç) yumruğu, Slim'in anısına

kışları termal giyerdi, yazları pamuklu gömlekler, yağmurluğu yanında ve bir de Slim'in içtiği tatlı çay dolu matarası sırt çantasında

yürürken arazisinde ve ötesinde

kimi zaman sıcak yaz gecelerinde tarlalarından birine giderdi, yatardı bir battaniyenin üstüne, gece göğünde yıldızları seyreder, düşünürdü Slim'in ona baktığını
onu izlediğini
onu beklediğini

çiftlikte üretimi uzunca bir süre devam ettirdi, seksenlerinin ortalarına dek, bir ara otuz kişi çalıştırıyordu ücretli
sadece geçen on yılda, doğa geri aldı elindekini, her şeyi tüketen saldırgan bir hayvan yağmalamasına izin verirsen, dizginsiz
arazisi balta girmemiş bir orman olup çıktı, çürümüş ekinler, otlar, yabani bitkiler, birbirine girmiş çalılar, tilkiler, geyikler ve yılanlar
yabani tarlalar –bir zamanlar pazar için buğday, arpa, yulaf ve kış keneviri ekilen yerler
yabani tarlalar –bir zamanlar Herefordlar, Ayrshirelar, sabanlar ve arabalar için yük beygirlerinin, İskoçya koyunları ile çocukluğundan yadigâr İzlanda midillisi Smokey'nin dolandığı
ikisi birlikte patikadan tırıs iner, gölün etrafında dolanır, ormanda gezinir eşkin, sonra açılırlardı önlerinde uzanan alçak tepelere dörtnala
Smokey'den düşerse kendi başına yeniden binmesi gerekirdi, kask takmazdı, giymezdi ayakkabı
geri dönmezse babası atına atlar, köpekleri de yanında çıkardı onu aramaya

Hattie hatırlıyor, o zamanlar bedenini ayrıca düşünmezdi, zihninin emrettiğini otomatikman yaptığı devirlerdi
her sabah ve akşam otuz inek sağabildiğini hatırlıyor, ılık sütü güğümlere yavaş yavaş akıttığını, sonra sağım yerini temizlediğini, çanakları yıkayıp sterilize ettiğini, sütçülerin sü-

tü at arabalarına yüklemelerine yardım ettiğini
yorgun hissetmeksizin
şimdi bedeni en basit işlerde bile onunla mücadele ediyor, önlüğünü takarken, sandalyeden kalkarken, merdiven çıkarken

Hattie, Slim ile kendisinin anası ve babasıyla yaşadığı günleri hatırlıyor, Ada Mae ve Sonny ile onlar küçükken
ideal ortamdı, iki adam ve iki kadın birlikte çalışıp çocuk büyütüyor, çiftliği yönetiyorlardı
o ve anası, ana-kızdan çok arkadaş gibiydiler, hatırlayabildiği kadar küçüklüğünden beri her şeyi birlikte yapıyorlardı, babası onun annesini parmağında oynatabileceğini söylerdi, oysa iki kelimeyi bir araya getiremezdi, doğruydu bu
anası hep söylerdi, kendi annesini, Daisy'yi özlediğini, genç yaşta ölmüştü, bir tek gün geçmemişti babasını tanımış olmayı dilemediği, Habeşistanlı
kimdi o Hattie? kimdi o?

anası hastalandı, Ada Mae ile Sonny daha okula başlamamışlardı
o kadar mutsuz olmuştu ki anası onların büyüdüğünü göremeyecek diye, daha çok küçüklerdi, onu hatırlamayacaklardı
babası mücadele etti, anası öldükten sonra eskisi gibi olmadı hiçbir şey, onun yanına gitmek istediğini söylerdi
gitti çok geçmeden, kalp yetmezliğinden, o ve Slim hemfikirdi, kırılmıştı bir kere kalbi
ona ettiği son sözlerden biriydi, sen buraya aitsin Harriet Jackson, kızlık soyadı Rydendale
sen benim kızımsın, bu ailenin geleceği senin ellerinde

burası sadece *evimiz* değil Hattie, burayı bizim için döndürmek uğruna canla başla kan ter içinde çalışan atalarının da evi

vakti gelince sen de Sonny'ye bırakmalısın, aynısını yapsın diye

yetmiş yıl önceydi bu yaklaşık
doksan üç yıldır burada yaşıyordu artık, bu çiftlik onun *evi* değildi sadece, kemikleriydi
ve ruhu
kraliyet ailesinden sekiz hükümdar çıkmıştı tahta, atası Kaptan Linnaeus Rydendale 1806'da çiftliğin ilk taşını koyduğundan beri
yeterince büyük bir servet kazanmıştı, ömür boyu düşlediği gibi toprak sahibi olmak için, bu bölgede bir işçinin oğlu olarak atılmıştı hayata
gemilerde miço olarak çalışmaya başlamıştı

Kaptan Linnaeus Rydendale
genç karısı Eudore'yle dönmüştü bölgeye, Jamaika'da Port Royal'den iş yaptığı bir tüccarın kızı
ailede anlatılan hikâyelere göre İspanyoldu Eudore, Slim kütüphanede portresini ilk gördüğünde o bizden biri Hattie demişti
hayal ediyorsun demişti Hattie, Slim ısrar etmişti, biliyordu insanlarının nasıl göründüğünü, her ışıkta her halleriyle, sana diyorum Hattie, o bizden biri
Hattie ona Slim'in gözleriyle baktığında, farklı bir Eudore belirmişti, renginde bir şey vardı, yüzünün şeklinde, hatlarında, saçlarının yoğunluğunda bir şey vardı
Slim haklıydı herhalde

* * *

Joseph ölünce Slim kütüphanede eski bir dolabı açtı kapağını kırarak, anahtarı bulamamıştı, evin erkeği olarak bilmesi gerekiyordu içinde ne olduğunu

eski defterler buldu kaptanın kazançlı işlerinin kaydedildiği, bir köle taciri olarak, Afrika'dan aldığı kölelere karşılık, Batı Hint Adaları'ndan şeker

çılgına dönmüş bir halde geldi Slim Hattie'nin yemek pişirdiği mutfağa, verip veriştirdi, açtı ağzını yumdu gözünü, nasıl olur da böyle feci bir aile sırrını saklardı ondan

bilmiyordu ki Hattie, böyle dedi ona, onun kadar üzülmüştü bu işe, ömrü boyunca kapalı kalmıştı dolap, babası içinde önemli belgeler olduğunu söylemişti, asla yanaşma buraya

yatıştırdı Slim'i, konuştular

ben ya da babam şahsen sorumlu değiliz ki Slim dedi, yumuşatmak için kocasını, sen de artık ganimeti paylaşıyorsun benimle

uzun kollarını doladı arkadan kocasının beline

hak yerini buldu işte, öyle değil mi?

6

Hattie sırları bilir, kaybettiği çocuktan bahsetmedi hiç kimseye, on dördündeyken doğurduğu çocuktan

küçük göğüsleri büyüyor, hassaslaşıyor, karnı şişiyordu, midesi bulanıyordu sabahları

fark etti anası ve halletti

baba Bobby'ydi, köy okulunun en popüler çocuğu, uzun boyluydu, beyaz saçlı, kasabın oğlu

oğlanlar Hattie'ye hiç ilgi göstermezdi, söz konusu olamazdı Hattie'nin onu reddetmesi

ikisi okuldan sonra kilisedeki sıraların arasında avarelik ettiler

o zamanlar kiliseler açık bırakılırdı, birilerinin gümüşleri çalıp kaçacağından korkmadan

Hattie onun evreninin merkezi oldu, yaklaşık otuz dakika boyunca
hatırlamıyordu yaptıklarını
yapmış olmalıydılar

sonrasında
devam etti Bobby onu görmezden gelmeye
önceden olduğu gibi

babası konuşamadı onunla, o kadar öfkelenmişti ki, onu hamile bırakan çocuğun adını söyleyemezdi babasına, daha beter kızdırırdı bu onu
anası o kadar takmış görünmüyordu, ilk sarsıntının ardından, memnun göründü, başka bir çocuk daha istiyorlardı, ama o ve babası için yolunda gitmiyordu işler
Hattie hayret ediyordu bedenine olanlara
ve budala hissediyordu kendisini Bobby'ye kapıldığı için
hamile olmak istemiyordu, okula gitmek istiyordu, arkadaşlarıyla oynamak
anası üstlendi sorumluluğu, Hattie'nin herkesten saklanması gerekiyordu, hasta olduğunu söyleyeceklerdi
Hattie iyi hissediyordu kendisini, evin içinde dolaşsaydı bari, bu yavruyu tehlikeye atmıyorsun genç hanım, söyleneni yapacaksın dedi anası
bebek çabucak çıkageldi bir cuma gecesi, bir kız, anası yaptı ebeliğini, bir kitap okumuştu, nasıl yapılacağını öğrenmek için
bebeği Hattie'ye verdi, gösterdi nasıl emzireceğini

Hattie büyülenmişti, kendi başına yapmıştı bu çocuğu
anası bu çocuğa dünyanın en değerli nesnesiymiş gibi davranmasını söyledi, sarsaklık etmemesini
hayatta kalmasını sağlamalıyız Hattie
çünkü onu çok seviyoruz

Hattie emin değildi, bebeği sevip sevmediğinden, emin değildi sevginin ne olduğunu bildiğinden, büyük bir kelimeydi sevgi

bebeğe bir isim verdi, Barbara, anası kabul etti, senin bebeğin ismini sen koyacaksın, biz de onu büyütmeye çalışacağız

anası bütün vaktini onunla ve bebeğiyle geçirirdi, geceleyin yerde yatardı, bebek uyandığında ilk o uyanırdı, Hattie onu emzirirken uyuyup kalmasın diye çabalardı

altını değiştirirdi bebeğin, odadaki bir küvette yıkardı onu

Hattie anasıyla babasının alt katta kavga ettiğini duymuştu, hiç kavga etmemişlerdi önceden, böyle hiç, saatlerce kavga ettiler, babası bağırıyordu, anası karşılık veriyordu bağırarak

anası gelmişti sonra gözleri kan çanağı, gitmesine izin vermiyorum, söyledim ona

o gün Barbara doğduğundan beri ilk kez, babası torununu görmek için girdi yatak odasına, anası banyoda yıkanıyordu

bebeğin gitmesi gerektiğini söyledi babası

Hattie tutmak istediğini söyledi, babası çabucak kaptı bebeği kucağından güçlü elleriyle

odadan çıkmadan önce, bu konuda tek bir kelime etmiyorsun, hiç kimseye, asla, olup bitenleri unutmalısın Hattie

hayatın mahvolur gider piç bir çocukla

erkeklerin iki sebebi olur seninle evlenmemek için

* * *

Hattie evlenmeyi düşünmüyordu bile, babasından nefret etmişti bebeğini kötü andığı, ona piç dediği için

gerçekten idrak edememişti, Barbara'yı bir daha asla görmeyeceğini

Hattie Barbara'nın sarmalandığı pembe ve mavi battaniyeyi saklıyor hâlâ, kendi koyunlarının yününden eğrilmişti ipi, anası ipi boyayıp örmüştü battaniyeyi, daha bilmiyorken kız mı olacaktı bebek erkek mi

hiç yıkamadı Hattie battaniyeyi, bir ayakkabı kutusunda saklıyor

onca zaman sonra, hâlâ Barbara'nın kokusu var üstünde, bunun imkânsız olduğunu bilse bile

Barbara'yı aristokratların aldığını hayal ederdi, sosyeteye takdim edilen genç hanımlardan biri olduğunu, bir lordla evlendiğini, bir şatoda yaşadığını

babasına verdiği sözü tuttu ve asla söylemedi kimseye
ne Slim'e, ne Ada Mae'e, ne Sonny'ye –hiç kimseye

* * *

Hattie uyanıyor, koluna dokunuyor biri, ağır gözkapaklarını açıyor, DoyumsuzEl'de yine, ailesi daha bir sarhoş, daha bir gürültücü

Ada Mae dikkatli gözlerle bakıyor ona, yaşıyor mu hâlâ diye

habersiz geçmiş bütün ömrü, bir ablası olduğunu bilmeden.

Grace

1

Grace
bu dünyaya Habeşistanlı bir denizci sayesinde gelmişti, Wolde'ydi adı, genç bir ateşçi
kömür atardı kazanlarına yük gemilerinin
en zor, en pis, en terletici işiydi geminin
Wolde
1895'te South Shields'e geldi gemiyle, birkaç gün sonra da ayrıldı buradan ardında Grace'in tohumu anasının içinde
daha yeni basmış on altısına
farkında değildi bebek beklediğinin, Grace neredeyse başını çıkarıncaya dek, böyle anlatmıştı Daisy küçük kızına bebeklerin nasıl yapıldığını kavrayacak kadar büyüdüğünde
baban oydu senin, Gracie, çok uzun boyluydu, yere basmazdı sanki yürürken, havada uçuyormuş gibi, başka bir dünyadandı sanki
öyleydi
çok kibar olduğunu düşünmüştüm, biz kızları kendilerinin malı gibi gören bizim buralı çocukların tersine
rıhtıma üşüşürdük gemiler yüklerini indirirken
bir denizci yakalarız ümidiyle, bizi uzaklara götürecek, Zanzibar, Kazablanka, Tanganyika, Ocho Rios ve Güney Ka-

liforniya gibi isimleri olan büyülü yerlere
baban denizcilik hayatında kaptığı az buçuk İngilizceyi konuşurdu, yarım yamalak sohbet ederdik birbirimizle el kol hareketleriyle baştan sona
döneceğim senin için diye söz verdi, rıhtımda onu gördüğümde geri geri yürüyordu, ben dikilmişim orada yüzüm ileriye dönük
görmek istemiyordum gidişini
döneceğim senin için

bir gün bir gemiye bineceğiz Habeşistan'a giden, onu bulmak için Gracie, kulübesinin kapısını çalacağım, öne iteceğim seni, hey, bayım, bak *arkanda* ne bırakmışsın

Daisy
Grace'i yerde kesekâğıtlarının üstünde erkek ve kızkardeşleriyle birlikte uyuduğu viranede doğurmuştu
annesiyle babası evlerinin tek odasını ayıran bir perdenin ardında uyurdu
bir melezdi bebek
Daisy'nin babası bu utanca katlanamayacağını söyledi
yeraltında kömür çıkarmak için kayalara kazma sallayarak geçirdiği on üç saatin ardından doğruca gittiği yolun aşağısındaki barda
sallana sallana gelirdi eve, kapışırdı anasıyla
bebeği kiliseye ver yoksa kalamazsın evde demişti Daisy'ye

sanki senden ayrılabilirmişim gibi Gracie, öyle masum, saf, bütün, Tanrı'nın kutsanmış eserlerinden biri
seni korumaktı işim, sana bakmak, öldürürdüm her kim olursa ayırmaya çalışan bizi

Daisy

taşınmıştı evden, yemin etmişti anasıyla asla konuşmamaya, zayıftı karşı çıkamayacak kadar babasına, kendi çocuğuna yardım etmekten çok başka insanların ne dediğini düşünen

bir iş buldu, bir şapka fabrikasına yapma çiçekler hazırlıyordu, Ruby'yle aynı evi paylaşıyordu, gencecikti o da, beş yaşında bir oğlu vardı, adı Ernest, oraya gelip giden bir denizciden

Aden diye bir yerden gelmişti, Kızıldeniz kıyısında

düşünebiliyor musun Gracie? kızıl bir deniz?

Daisy

Grace'i her yere taşıdı sırtına asıp, yoktu bırakabileceği kimse, kimse yoktu yeterince güvendiği

bütün ailesi onunla bağlarını kopardıktan sonra

Ruby'ye kesinlikle güvenemezdi, pek sık temizlemezdi Ernest'i

ben seni her gün yıkardım Gracie, borudan topladığım bir leğen suda, sebzelerin piştiği demir tencerede suyu ocakta ısıtıp da

yıkardım seni gıcır gıcır oluncaya, başındaki kıvırcıklar çiy tanesi gibi pırıl pırıl parlayıncaya dek

zavallı Ernest'in saçları keçeleşmiş topak topak, Ruby genellikle geç gelirdi eve, Ernest'i durdurmam gerekirdi dışarıda çöp ve kırık cam dolu çamurlu yollarda dolanıp durmasın diye

bakıcı olurdum ona ama üstlenemezdim sorumluluğunu Gracie, benim çocuğum değildi ki

ne oldu bilmiyorum ona, başka bir odaya taşındık çünkü

fabrikadan Mary'nin, evliydi, üç çocuğu vardı, fazladan paraya ihtiyacı oluyordu

Daisy

Grace'i kırlara götürmeye söz vermişti
yumuşacık, esnek çimenler üstünde özgürce koştuğunu görmek için neler vermezdim, güneş parlıyor güzel karamel yüzünde, bağırdığını duymak için neler vermezdim, beni yakalayamazsın anacığım, beni yakalayamazsın
söz verdi Grace'e onlara bakacak bir koca bulacaktı, bir marangoz, mobilyalar yapan kır evleri için, üç odalı, bir de banyosu var, düzgün bir tuvalet içerde, masanın üstünde gerçek çiçekler, fırında ekmek pişiyor, havası güzel, her gün girilecek temiz bir nehir
yazları

Daisy
hesaplamamıştı, içini parçalayan dolu dolu bir öksürüğe tutulacağını Grace sekizindeyken, havada dolanan kömür tozları beter ediyordu onu
hasta olacak hali yoktu, böyle demişti kızına, doktora param yetmez, yetse bile hasta olduğum için izin alsam para ödemezler, dönecek bir işim de kalmayabilir o zaman
bize kim bakar Gracie, kim doyurur karnımızı?
ben seni doyururum anacığım, ben seni doyururum

Daisy'ye
verem teşhisi kondu, işteki kızlar grup halinde müdüre şikâyet edince bu kız hasta, bizi de hasta edecek diye
bir doktor geldi onu muayene etmeye ve sanatoryumda karantinaya alındı Daisy
hem de hemen

* * *

Mary Grace'e kol kanat gerdi Daisy (umalım ki mucizevi bir şekilde) iyileşinceye dek

ama boğulup gitti Daisy

içten içe kendi kendilerini yiyip bitiren
ciğerlerine dolan,
sıvı ve dokudan ötürü

taşrada Kuzeyliler Derneği Kız Yurdu'nda büyümüştü Mary
hâlâ kurumun başında olan Mrs. Langley'yden Grace'i almalarını rica etti, kızlardan biri işe girmişti, zamanlama mükemmeldi
o kış Grace'i ön kapıya bıraktı, şefkatle kucaklayıp sıktı kollarında
hoşça kal Gracie, sana bakacaklar burada, bilmen gereken her şeyi öğretecekler
Grace Mary'ye baktı yürüyüp giderken, siyah botlarının yanları açılmış, sökülmüş elbisesi, yolun çamuruna bulana bulana, kahverengi şalını dolamış omuzlarına, saçları kuş yuvası gibi, üstünde bir şapka, bir kenarına Grace'in onun için özel olarak yaptığı turuncu bir gül iliştirilmiş
hoşça kal Gracie, diye bağırdı, sesi boğuktu, arkasına bakamıyordu, kapıyı açıp kaybolup gitti patikada
Grace'in gördüğü son kişiydi Mary, anacığını tanıyan.

2

Grace ilk geldiğinde evin içinde sanki bir labirentteymiş gibi dolanmıştı, kızlar üşüşmüştü başına, saçlarına dokunuyor, derisini yokluyor, gözlerini ondan alamıyor, teninin neden bu kadar kahverengi göründüğünü soruyorlardı
babam Habeşistanlı dedi Grace gururla, onu tanıyormuş gibi yaparak

utanmayasın sakın babanın geldiği yerden demişti anacığı ona, bir gün onu bulacağız, hayattaysa, yani, beni bulmaya gelmedi, belki de öldü, o yüzden

Grace kızlara Habeşistan'ın uzaklarda büyülü bir diyar olduğunu anlatıyordu, insanların ipekler giydiği, elmas taçlar taktığı, peri masallarındaki saraylarda yaşadığı, her gün kızarmış etler, patatesler, peynir suflesiyle ziyafetler çektiği

kızlar çok etkilenmişlerdi

ama çığlık atarak uyandığında öyle olmamıştı, baş hemşire koşup gelmişti, başına gelen korkunç şey nedir görmek için, hiçbir şey olmadığını görünce gösteriyi kes demişti

diğer kızlar da sessiz olmasını söylemişlerdi, alışırsın buraya Gracie, hepimiz alıştık, biraz zaman alır, sus artık, uyumak istiyoruz

Grace kıvrılmıştı battaniyesinin içinde, gömülmüştü derinlere, anacığını düşünürken neler hissettiğini işitmeyeceklerdi

uyurlarken onu kollarıyla sıkı sıkı saran anasını

seni bırakmam asla Gracie, benimsin

fabrikada, birlikte yan yana çalışıyorlardı, bir dakika sonra beyaz önlüklü maskeli adamlar geldiler anacığını alıp götürmeye

döneceğim Gracie senin için, döneceğim, diye söz vermişti, kurtulmak için tekmeler atıp mücadele ederken kendisini götürmeye çalışan adamlarla

ne zaman biri vursa ön kapıdaki parlak siyah aslan başını, Grace ümit ediyor, belki anacığıdır orada duran, kollarını açmış, geniş geniş gülümsüyor, sanki hep oyun oynuyorlarmış gibi

merhaba Gracie, beni özledin mi? koş hadi, kap gel paltonu canım, eve gidelim

* * *

uzun zaman aldı Grace'in anacığının dönmesinden ümidini kesmesi

onu her düşündüğünde karnına bir sıcaklığın yayıldığını hissederdi, daha da uzun sürdü bu hissin geçmesi

anacığının yüzünün silinmeye başlaması çok daha uzun

geceleri babacığını hayal ederdi

gelip onu kurtaracak

götürecekti cennetine

Grace'e kendisini ve evi temizlemesi öğretildi, ilkini severdi, çünkü annesi tanrısallığa yaklaştığını söylerdi, ama sevmezdi ikincisini

kendi elbiselerini dikmeyi öğrendi, düğmeler, kurdeleler ve plilerle, kilise için diktiği beyaz elbisenin yakasına dantel geçirmeyi öğrendi

yün çoraplar örmeyi öğrendi, bir bere ve atkı kışın giymek için, yanları düğmeli siyah botlarını cilalamayı öğrendi parlayıncaya dek, alıştığında gururla giymeye başlamıştı bunları, başta acıtmışlardı ayaklarını, giymemişti ki daha önce hiç ayakkabı

et, balık ve tavuk pişirmeyi öğrenmişti kimseyi zehirlemeden, bahçeden sebzeler, ekmek ve pasta pişirmeyi, pişirirken asla yememesi tembihlenirdi, yoksa cezasını çekerdi

çekerdi cezasını

sık sık

çamaşır yıkamayı öğrenmişti, sıcak sabunlu su dolu tahta bir teknede, çarşafları kocaman tahta bir kürekle karıştırmayı, lekelerin işlediği kumaşları çamaşır tahtasında yıkamayı, kurusun diye her şeyi düzgünce asmayı tahta mandal-

larla çamaşır ipine, öyle alt alta üst üste deli kızın çeyizi gibi yarısı yerlerde değil

yatağa girmeyi severdi çarşafları yeni değiştirmişken, dışarının rüzgârını, güneşini ve yağmurunu koklamayı onlarda
musluklardan akan suyu içmeyi severdi bir kuyudan gelen, güvenli olsun diye ısıtılması gerekmeyen
tuvaletler her gün dezenfekte edilirdi
sektirilmeden

mutfak bahçelerine bakmayı öğrendi, salatalık, marul, kereviz, havuç, şalgam ve lahana yetiştirmeyi öğrendi, bunları yaparken hiçbir şey yememeyi, kimse bakmıyorken kulak asmazdı tembihlere, özellikle de çilek tarhlarına, böğürtlen çalılarına, erik ağaçlarına gelince
yiyebildiği kadar yerdi, ama sonra pişman olurdu çünkü mor dudakları ve önlüğündeki kırmızı lekeler yüzünden çekerdi cezasını

Grace kafadan aritmetik yapmayı öğrendi, okumayı ve yazmayı, ahşap sınıfta, masaları ve sıraları ahşap, sözcüklere anlam veren güzel harf desenlerini çizmeyi
ders bittikten sonra da kaldı sınıfta diğerlerine yetişinceye dek
yürüme ve duruş derslerinde başının üstünde kitapları dengede tutmayı öğrendi, hiçbirini düşürmeden, uzun boyluydu, Habeşistanlı olduğunu, havada yürüdüğünü düşünürdü
doğal bir zarafetin var, diye iltifat etmişti öğretmenlerinden biri, Miss Delaunay, sonra hemen eklemişti, diğer kızlar hamile inekler gibi yürüyor
Grace çok özel hissetmişti kendisini bunun üstüne

her pazar kiliseye giderlerdi, kar çok birikmemişse ya da buz fazla tehlikeli değilse, yağmur sağanak halinde bastırmamışsa

pazar giysileri içinde ikişerli sıralar halinde yürürlerdi kır patikalarında, el ele tutuşup ilahiler söyleyerek

çiçekler toplardı çayırda oynamalarına izin verilince, İncil'inin arasına yerleştirir onları, şiirler yazardı her biri için "Güle Övgü", "Papatyaya Övgü", "Ortancaya Övgü"

nakış işlemeyi seçmişti hobi olarak, gayet iyi işler olmuştu

küçükler yatakhanesindeki kızlarla arkadaş oldu, Bertha korkunç mu korkunç hikâyeler uydururdu, Adaline aktris olacaktı, kütüphanede bulduğu ve ezberlediği Ömer Hayyam'ın Rubaileri'ni okumayı severdi

"Yeryüzü cevap veremez: denizler de ağıt tutamaz / Akıp duran eflatunlukla, terk edilmiş Efendileri için; dönüp duran Gökler de, açık edilen bütün İşaretleriyle / ve Gece ile Gündüz'ün koluyla saklanan"

dramatik bir havayla o kadar uzun okurdu ki diğerleri sıkılırdı, kapa çeneni artık Adaline

Grace Mrs. Langley'nin taklidini en iyi yapan kişiydi, onun dimdik kendini beğenmiş tavrını çok iyi canlandırırdı, poposunu dışarı çıkartıp bacaklarını çarpıtarak ranzalar arasında sıçrar dururdu oradan oraya, krem rengi patiska geceliği içinde, abartılı "şatafatlı" bir aksanla, kimsenin anlayamayacağı aşırı uzun, anlamsız sözcüklerden oluşan saçma sapan bir konuşma yapardı, çok hoşuna giderdi bu kadar popüler olmak, kızlara gülmekten ağrıyan karınlarını tutturmak, yalvarırlardı ona dursun diye, daha fazla dayanamayacaklardı

tam o sırada Mrs. Langley kapıyı açtı, lambasını uzatıp aydınlattı içeriyi, yakaladı Grace'i "bir karnavaldaymışçasına palyaçoluk yaparken"

ışıklar kapatılalı yıl oldu diye payladı onları, Grace'i diğerlerinin terbiyesini bozmakla suçladı, ilk iş bürosuna gelecekti Grace, öyle istedi

fazlasıyla kişilik sahibisin, dedi Mrs. Langley ofisinde masasının arkasından, Grace'e bakıp yarım peni büyüklüğündeki gözlüklerinin ardından, saçı arkasında toplanmış, dimdik oturmuş karalar içinde yasını tutar kocasının, herkesin bildiği gibi uzun zaman önce ölmüş Mafeking Kuşatması denen şeyde

fazlasıyla kişilikli olmak yakışmaz bir kıza

Grace masanın öbür yanında oturuyordu dimdik, bacakları sallanıyor sandalyeden aşağı, ellerini kucağında kavuşturmuş, çok korkmuş hissediyordu, evde o zamana dek güvende hissetmişti oysa, bir tek o değildi ki yaramazlık yapan, ama yakalanan bir tek oydu

herkes bilirdi çok yaramaz kızların "salıverildiğini" bazen

ağlayabilirsin Grace, bu sana bir ders olsun, sen buradaki diğer kızlar gibi değilsin, her zaman en iyi şekilde davranmalısın, çünkü hayat senin için bu haliyle yeterince zor olacak, bu müesseseyi yöneten biz hanımlar kadar kültürlü olmayan insanlarca çok reddedileceksin

biz kadınların oy kullanma hakkına inanıyoruz ve sizin gibi dezavantajlı kızlara en azından ilk öğrenim şansı tanımak istiyoruz

ben şahsen hiçbir zaman o militan protestoculardan olmadım, diye devam etti Mrs. Langley, kendi kendisine konuşuyordu sanki şimdi, ellerini horgörüyle havada sallıyordu, çünkü protesto ancak halkın ilgili bireyleri aşağılamasına, hükümetin de onları suçlu bulmasına, hatta hapse tıkmasına yol açar

oy hakkı hedefimize mantıklı argümanlarla ulaşmamız gerektiğine inanıyorum, anlıyor musun?

Grace başını salladı, Mrs. Langley neden bahsediyordu acaba?

ben ayrıca pragmatik biriyim Grace, bu nedenle beni dikkatle dinle, bana düşen vazife sana bunları söylemek, senin iyiliğin için, bundan böyle doğal neşeni sönükleştirmelisin biraz, serbest serbest tavırlarla takılmaktan vazgeçmelisin, çünkü yakışmıyor, bu müessesede terbiyeli olmakla, duygusal dengeyi korumakla gurur duyarız, kızlarımızdan da kendilerini letafetle taşımalarını, kendilerine hâkim olmalarını bekleriz, dün gece birinci elden tanıklık ettiğim türde saçma gösterileri hoşgörmeyiz

seni korunmasız yaşayacağın sokaklara göndermemi ister misin? Güney Shields'ın hastalık dolu mahallelerine düşersin muhtemelen, senin gibi kızlar Müslümanlar için çalışan "cariyeler" olur çıkar, kendin için istediğin bu mu Grace?

Grace karar verdi, bu gidişe bir son verecekti, duygularını terbiye edecek, hâkim olacaktı kendisine

senin ev işi becerilerine, tevazuna, titizliğine, güvenilirliğine ve temizliğine de referans olmayız mektup yazıp müstakbel işverenlerine, inan bana Grace bizim desteğimiz olmadan iş bulma güvencen olmaz uygun bir yerde

saygın bir işte

bir hizmetçi olarak

bunun üstüne Grace zor tuttu gözyaşlarını, hanımlara yaraşmayan bir zırıltıya dönüşmesin diye

oysa o Berwick-upon-Tweed'deki Gillingham ve Oğulları Mağazası'nda tezgâhtar olmak istiyordu, Mrs. Langley her yıl oraya götürürdü onları Noel süslerini görmeye

evden çıkmış en iyi kızlar orada çalışırlardı

şık giysiler giyinmeyi hayal ederdi, müşterilerle alışveriş yaparlarken nazikçe konuşmayı, insanların mağaza müdürü-

ne Grace ne kadar da etkileyici bir kız diye iltifat ettiklerini, gelecekte onun elinden hizmet görmeyi dilediklerini

olmayacaktı böyle bir şey

on üç yaşına geldiğinde Mrs. Langley Grace için hizmetçi olarak iş buldu, taze Baron Hindmarsh'ın yanında, babasının göçüp gitmesi sonrasında atalarının Berwick'in birkaç kilometre dışındaki şatolarına dönmüştü taze baron

yıllarca Yukarı Assam'da ailenin çay plantasyonunu yönettikten sonra

Hintli uşaklardan oluşan maiyetiyle dönmüştü, aralarında Hintli metresi ve iki oğlu, arazide bir kır evine yerleştirmişti onları

sorun etmezdi melez bir hizmetçi almayı.

3

Grace

alışveriş yapıyor Gillingham ve Oğulları Mağazası'nda, malzeme arıyor yazlık elbisesi için

alın teriyle kazandığı parasını bırakmak isteyeceği son dükkân burası koca dünyada, ama kasabada istediklerini bulunduran tek dükkân da bu

birkaç yıl önce mağaza müdürüne yazmıştı, satış bölümünde bir pozisyon için mülakata çağrılması talebinde bulunarak, Mrs. Langley'nin yanıldığını kanıtlamaya kararlıydı, artık büyümüştü ve birkaç yıllık bir hizmet deneyimi vardı ardında

ne var ki kendisini en şık giysileri içinde müdüre tanıtır tanıtmaz, adam hemen, müşterilerimizi kaçırırsınız demişti

alevlerle dolu ağzını açmasına fırsat bile tanımamıştı

anlayacağınıza gayet eminim demişti

kapıyı ardından sıkı sıkı kapatarak

sonra birkaç hafta boyunca hayal etti Grace, bir gece gizlice giriyor mağazaya, yakıp kül ediyor her şeyi
müdür içerde, haykırıyor kurtarın beni kurtarın beni diye

yurttan Mabel ve Beatrice o cumartesi tuhafiye bölümünde çalışıyor, yıllar olmuş görmeyeli onları, iki lafın belini kırıyorlar şefleri çok zengin görünümlü bir müşteriye yağ çekerken, onlara orada çalışmak istediğini söylüyor Grace
onlar da anlatıyorlar Grace'e, bütün gün mola vermeden ayakta dikilmesinin bacaklarını ve ayaklarını şişirdiğini, sonrasında yürümekte zorlandıklarını
oda kiraları, giysi ve yemek masraflarının maaşlarından kesildiğini, geriye kendi kendilerine harcayıp keyfini sürecek çok az para kaldığını
Grace yemiyor, her şeyini verirdi şık bir mağazada çalışmak için, sofistike görünebilmek, (onların flört ettikleri gibi) müstakbel kocalar da dahil ilginç insanlarla tanışabilmek, şehrin ortasındaki mağazanın üst katındaki odalarda kalabilmek, çaylarmış, danslarmış davet edildiği cemiyet faaliyetlerinin, tiyatronun, kış ve yaz panayırlarının tadını çıkarmak için
siz bir de her yere kilometrelerce uzak bir yerde hizmetçi olarak çalışmayı deneyin bakalım, diye veriyor ağızlarının payını
horozlar ötmeden kalkmayı bir deneyin hele, şömineleri küremek için, hepsi çıkıp gelinceye dek emirlerine amade olmayı
ha bu arada hiç durmadan ovalayın, kazıyın, parlatın, ütüleyin, katlayın, getirin, götürün, korkunç bir üniforma giymesi gereken bir hizmetçi, bir hiçsiniz diye
oysa yurttaki son yılımda herkes kadar iyiydim ben de okumada, yazmada, aritmetikte

Mabel ve Beatrice gerçekten de sinirine dokunuyor
çıkıp gidiyor, ne halleri varsa görsünler

* * *

en azından elbisesi için doğru malzemeleri buldu, erik rengi ve yumuşacık iple bağlanmış kahverengi paket kâğıdının içinde

o kadar değerli ki göğsüne bastırıyor sıkı sıkı, *ölüp gidecekmiş* gibi

sabırsızlanıyor eve dönmek için, bütün hizmetçilerin kullandığı patrona göre dikecek elbiseyi dizlerin hemen altında, bileğin hemen üstünde değil, çok açık saçık bulunuyormuş bu model, Baron Hindmarsh'ın kızı Esmée Hanım'a kulak misafiri olmuştu, haftasonunda gelen misafirlerine söylerken, partilerinden birine girizgâh yaparken merdivenlerin tepesinde

Grace hizmetçilerin geçiş yolunu eve bağlayan gizli kapının arkasına sinmişti, Esmée Hanım kendisini sergilerken bütün zengin arkadaşlarına

hanımlar sırtı açık elbiseler içinde pırıl pırıl ışıl ışıl, beyefendiler saten yakalı zarif smokinleri kuşanmış, sigarilloları altın tutamaklarda, nane şuruplu kokteyller ellerinde

hayranlıkla izlemişlerdi onu merdivenlerden ağır ağır inerken ince uzun bacaklarını ve zarif bileklerini sergileyerek

Londra'da günün modası canlarım, son moda

Grace asla böyle görünmeyecek; ama en azından yakında yeni bir elbisesi olacak yeri geldiğinde giymek için, çok sık olmuyor ya

kiliseye giderken giyinip kuşanmasına izin verilmiyor, ama Hindmarsh'ların çalışanları için verdiği Noel partisine katılabiliyor

üniformasını tekrar giymek zorunda kalıncaya dek, diğer hizmetçilerle birlikte, herkesin yarattığı pisliği temizlemek için

Gillingham ve Oğulları civarında yoldan karşı karşıya geçmek üzere, tam o sırada bir bisikletli adamlar güruhu geçiyor önünden, o kadar yakınından geçiyorlar ki düşmesine ramak kalıyor, öğle yemeği için fabrikadan evlerine giden işçiler diye düşünüyor

sonra tam yola adımını atmaya hazırlanırken tıka basa dolu bir otobüs yalpalıyor yana doğru, tehlikeli bir yakınlıkta

şehrin keşmekeşine alışıktı, yine de şehre her indiğinde dikkatli olması gerekirdi, zamanının geri kalanını kırların ortasında geçirdiğinden, işlek caddelerden uzakta, tek tük arabalar görünürdü kır patikalarında, o da genellikle ya bir Hindmarsh'ın olurdu ya da bir konuğun

bakıyor ki yalnız değil, yanına biri yanaşmış

siz Nehrin Hanımı olmalınız diyor, evet, evet, sizsiniz o; hızla ona dönüyor Grace, sert sert bakıyor, o küstahlığını darmadağın etmeye hazır, ona "şehrin hanımı" dediği için

zihnini okuyor adam, Kraliçe Kleopatra, bilirsiniz, Nehrin Hanımı

bambaşkaymış meğer söylediği

Grace tutuyor kendisini, kırbaçlamıyor onu diliyle ya da indirmiyor elindeki paketi tepesine

yapmıştı daha önce

pasparlak kızıl saçları vardı adamın, tarakla yatırmaya çalıştığı, yine de fırlayıp kalkmışlardı oradan buradan; sağlıklı, dost canlısı bir çehre ve dürüst, mavi gözler ona hayranlıkla bakan, sokakta birçok adamın yaptığı gibi şehvetle bakmıyordu ona

Grace onun tüvit ceketine bakıyor, yeterince şık pantolonuna, kirli botlarına, boyu onunkinden kısa, çoğu erkeğin boyu kısadır zaten

Joseph Rydendale diyor, karşıdan karşıya geçmesine yardımcı olmak istiyor ısrarla, cumaları kurulan sığır pazarında kârlı bir iş bağlamış sabah sabah, Barclays Bankası'na bir tomar gıcır para yatırmış

onu etkilemeye çalıştığından kuşkulanıyor Grace, işe yarıyor da hani (hiç olmuş muydu bir erkeğin onu gerçekten *etkilemeye* çalıştığı?)

zengin bir adama da benziyor, normalde onunla ilgilenmeyecek bir tip, işe yaramazların, hergelelerin tersine

Grace onunla yalnız kaldıklarında şanslarını deneyen adamlardan bunalmıştı, ona baştan çıkarıcı, cilveli, ayartıcı diyen adamlardan

hiç de öyle değildi halbuki

her yerde başına gelebiliyordu, köşkte bile, hizmetçilerin kullandığı arka koridorlarda ya da boş odalarda yalnız başına çalışırken, misafirlerden biri bir gece yatak odasına girmişti gizlice, bunun üstüne evin demircisi Ronnie'den kapısına sürgü takmasını istemişti ertesi gün

bütün tekliflerden yakayı sıyırmayı başarmıştı zarar almadan şimdiye dek, hakir görürdü hanımları izinleri olmaksızın alan adamları

anneleriyle evlenmeksizin çocuk yapan erkekleri, kaybolup giden uzak masal diyarlarına, her Allahın günü peynirli sufle yedikleri

uzun zaman oldu ebediyen evde kalacağını kabul edeli, evliliğin ve anneliğin neşelerinden uzak bir geleceğe teslim edeli kendisini

kimse istemezdi melez bir hayvan, böyle seslenmişlerdi sokaklarda hep şimdiye dek, iade eder böyle diyenlere o sıfatı, sensin o melez hayvan!

Mr. Joseph Rydendale'le karşılaşacağına ihtimal vermemişti, vermiş miydi?

bir süre sohbet ettikten sonra, gelecek pazar değil, sonraki pazar yürüyüşe davet etmişti, sonrasında da her pazar öğleden sonrası onu görmeye gelmişti, sonra eve koşmak zorunda kalmıştı inekleri sağmak için

kendi kendilerini sağamazlar Gracie, çiftlikte çalıştırdığım işçilere güvenemem

Joseph Büyük Savaş'tan bedeni ve zihni sapasağlam dönmüştü, birçok silah arkadaşının tersine, hayatta kalmışlardı ama, kolları, bacakları kesilmişti, barış vaktinde bile, kafalarının içinde bombalar patladığını işitirlerdi hâlâ silah arkadaşları

bu yüzden yavaş yavaş delirirlerdi

o aile çiftliğine, Greenfields'e dönmüştü, döndüğünde hem çiftlik hem babası gerileme içindeydi, hastalıktan kırılıyordu zayıf düşmüş hayvanlar ve ekinler, alet edevat küflenmiş, kırılmıştı, işçilere her cuma günü ücretleri ödeniyordu, ama başka zamanlarda ara ki bulasın onları

babası Büyük Joseph yıllarca önce dul kalmıştı, paçalı donlarıyla dolanırdı geceleri yukarı tarlalarda, karısını çağırırdı gelsin kuzulamaya yardım etsin diye, Cathy, gel de yardım et kuzulamaya

Joseph çiftliği hale yola koymuştu yıllar sonra, bütün vaktini ve irade gücünü almıştı bu iş, şimdi kendisine eşlik edecek bir hanım almaya ve ailenin soyunu devam ettirmeye hazırdı

Mısır çölünde ve Gelibolu'da çarpışmıştı, Doğu'nun Osmanlı güzellerini bilirdi (nereden bildiğini sormaya cesaret edememişti Grace)

savaştan döndüğünde yöredeki kızların hiçbiri ilgisini çekmemişti, ta ki Berwick yollarında onu görünceye dek

Grace görebiliyordu iyi niyetli bir adamdı şu Joseph, çok hoşlanmaya başlamıştı ondan, çok, bütün haftayı pazar gününü, birlikte geçirdikleri birkaç saati iple çekerek geçiriyordu, yazın köşkte izin verilen alanlarda yürüyüş yapıyorlardı, bazen en güzel elbisesini giyiyordu, sadece onun için, gün ışığında otların üstüne uzanıyorlardı ya da kışın hizmetçilerin mutfağında oturuyorlardı, Joseph pazar günü öğle yemeğine kalırdı onlarla

Mrs. Wycombe, aşçı, izin vermişti buna, Grace'e kanı kaynamıştı kadının gelir gelmez, diğer çalışanların da ona iyi davranmasını sağlardı

yoksa bana hesap verirsiniz diye uyarmıştı onları

Grace talihine inanamamıştı Joseph ona evlenme teklif ettiğinde, Joseph'ın ona bir armağanmış gibi davrandığına, en kötü oyuncuya verilen bir armağan gibi değil hem de

Joseph'ın babasının ölümünün ardından, anısına saygıyla geçirdikleri üç ayın sonunda evlenmişlerdi

Joseph onu ilk kez Greenfields'e evine getirmişti

moruk asla onaylamazdı, aklı başında ya da deli, takılmış kalmış Victoria dönemine, hâlâ müzikhol şarkıları dinliyor fonografta

bense gramofonda caz çalıyorum

Joseph Grace'i çiftliğe cıvıl cıvıl köyden geçen yegâne yoldan götürmüştü bir cumartesi sabahı at arabasıyla

ana caddenin kenarına sıralanmış dükkânların önünden, alışverişe çıkmış insanların önünden durup bakan bu tuhaf yaratığa

çoğu ömründe Zenci görmemişti hiç, yöredeki en eli yüzü düzgün adamlardan birini çalma becerisine sahip birini hiç görmemişlerdi hele, öyle hissettirmeye başlamışlardı Grace'e

at arabasıyla köye inmeye başladığında tek başına

onların Joseph Rydendale'i, yörenin çiftçisi, eski bir asker, şeref payeli, çoğu ana, eli yüzü düzgün kızlarının yanında damatları olarak görmeyi umuyordu onu

Grace'in konuştuğunu duyduklarında şaşırdılar, onlar gibi konuşuyordu, yeterince oralı bir genç hanım, ısındılar ona

bakkal ısınmadı ama, bozuk paraları tezgâha öyle kuvvetle fırlatmıştı ki dağılıp gitmişti hepsi, toplamak için yere çömelmesi gerekmişti Grace'in

bir dahaki sefere ondan bir şey aldığında, aynı bozuk paraları atıverdi tezgâhın üstüne aynı biçimde, çıkıp gitti sonra o Habeş burnu havada

anacığı gurur duyacaktı onunla.

4

Greenfields'teki çiftlik evi uzun, daracık, damı saman kaplı ve küf kokuluydu

Grace Hindmarsh Malikânesi'nin bir hizmetçiler ordusu sayesinde pirûpak tutulmasına alışıktı

yeni evinde içerde oturmayı sevmiyordu, kasvetli bir havası vardı, eski eşya kokardı, uzun zaman önce atılması gereken

her yer yapış yapış gelirdi insanın eline, yerler çiftliğin tozu toprağıyla kaplı, mutfaktaki hiçbir şey kullanılacak kadar temiz değildi

Joseph o gelmeden önce çok genç bir hizmetçi almıştı, Agnes, hoşuna gitmişti bu Grace'in, birkaç gün öncesine kadar kendisinin de bir hizmetçi olduğunu düşününce

artık çalışman gerekmiyor Gracie, demişti ona Joseph, sen kitap okuyacaksın, nakışını işleyeceksin, Agnes evin icabına bakar, geri kalan işleri de çiftlik işçileri yapar

unutma ki sen Kraliçe Kleopatra'sın, Nehrin Hanımı

sen öyle diyorsan, demişti Grace, memnundu, ama Agnes'in evin işini gördüğüne dair bir alamet yoktu, Joseph'a yakındı ama onun umrunda bile değildi, kabul etti ki farkına varmıyordu pisliğin ya da dağınıklığın

hiç aklıma gelmemişti Joseph'in açık sözlü, ima nedir bilmeyen bir insan olduğu, diye cevap verdi Grace, kelimesi kelimesine aldı onun bu sözlerini

Grace Sofa'da oturup Malikânenin Hanımı rolünü oynuyordu, evin dış cephesinin 1806'da, Joseph'ın atası Linnaeus Rydendale tarafından yeni yapıldığı zamanlardaki halini gösteren bir duvar halısı işlemeye başlamıştı

antrede duran bir resme dayanarak

kocasına hediye edecekti

Agnes'tan bir şey istediğinde hizmetçi zilini çalardı, hiçbir çekiciliği ya da zekâsı olmayan üşengeç bir çocuk, hımbıl hımbıl yürüyerek girerdi içeri, tırnakları pis, önlüğü ütüsüz, saçları dağınık beyaz kepinin altında, *hanımına* bakmıyor bile

Grace görünümünden ötürü azarlardı Agnes'ı, mutfağa gönderirdi tırnaklarını fırçalayıp saçlarını toplasın diye

bir demlik çay isterdi, demli ve sıcak olsun, ama açık ve ılık bir çay gelirdi

Grace paylardı onu bir güzel, vazifelerini en yüksek standartlarda gerçekleştirmeni emrediyorum, derdi buyurgan bir tavırla, şimdi bana bir demlik çay getiriyorsun, tam tarif ettiğim gibi

Grace Hindmarsh ailesinin ya da misafirlerinin ses tonunu ve sözlerini taklit ediyordu

Agnes'in demliği alırken attığı bakıştan ötürü kaygılanırdı, yeni hanımının kafasından aşağı dökebilirdi pekâlâ

Joseph'ın etrafında el pençe divan olurkenki haline hiç benzemiyordu ama

evet Mr. Rydendale, hayır Mr. Rydendale, ayaklarınızı yalayayım Mr. Rydendale, Joseph odaya her girdiğinde saçma sapan reveranslar yapıp durur

gayet açıkça anladı Grace, zekâsı, temizliği becerisi kıt bu pasaklı kız parçası, asla emir almayacaktı melez, zenci bir hanımdan

alev almış Nehrin Hanımı olsa da olmasa da

Grace Joseph'a Agnes'i göndermesini söyledi, onun arsızlığına, beceriksizliğine yeterince katlanmıştı

ev işlerini kendisi yapacaktı, kendisi için olduğundan hoşuna gidebilirdi, öyle de oldu, ocağın üstündeki kararmış yağları düzgünce kazıp çıkardığında hissettiği gurur

elleri ve dizlerinin üstünde yerdeki taşları kara buzlar gibi parlayıncaya dek temizlediğinde, üst kattaki ahşap zemini gün ışığını yansıtıncaya dek cilaladığında hissettiği gurur

pencereler de o kadar pisti ki dışarıda avlu ve ahırlar, arka tarafta uzanıp giden tarlalar görünmüyordu yapışkan bir kir tabakasının altında

sabun, su ve sirkeyle temizliğe koyuldu, camları öyle bir temizledi ki adeta görünmez oldular

Joseph'ı çağırdı Grace, çabalarının sonucunu görsün diye, pisliği göremediğini ileri süren o bile, takdir etti onu ev ne kadar tazelenmiş, ne kadar yenilenmiş görünüyor diye

o kadar tazelenmiş değil Joseph, diyorum ki burayı çocuklarımıza hazırlık olsun diye yeniden döşeyelim, mobilyaların çoğu parçalanır çocuklar üstünde zıplayacak olursa, boya lekeleri fark edilmez, köyden bir tamirci çağıralım da parlatsın burayı

itiraz etmeye başladığında Joseph, emri duydunuz Er Rydendale, emir emirdir dedi Grace

Joseph severdi Grace'in böyle oynamasını onunla

eskinin yerini yeniler aldı, bir porselen dolabı, meşe bir gardırop ve şifoniyer, art deco kilimler, onunla Berwick'e alışverişe gitti Grace, yeni takım elbiseler ve ayakkabılarla şıklaştırdı onu, metrelerce kumaş aldı kendi giysileri için, hatta Gillingham ve Oğulları'na da uğradı şöyle bir Mabel ve Beatrice'e hava atası vardı, övündü büyük bir çiftliğin hanımı olmakla

yeni gramofonda Armstrong, Gershwin, Fats Waller ve Jelly Roll Morton plakları çalıp dans ederlerdi

sıcak yaz geceleri pencereleri açar, partiyi dışarı taşırlardı, sadece köpekler olurdu seyircileri, köy üç kilometre uzakta, tepenin aşağısında, ikisi yeni Amerikan müziğinin enerjik ritmleriyle oynatırlar başlarını, bacaklarını ve ellerini

Grace'in yavaş yavaş sevmeye başladığı

ya da oturup okurlar ve konuşurlardı Davenport kanepede, pahalı eşyalarından bir diğeriydi bu da, kütük ateşi gürlerken, Grace'in başı Joseph'ın kucağında, Joseph onun tokalarını çıkarıp açardı saçını, dalga dalga açılır dökülürdü kabından

büyük çiftçi ellerinde çevirmeyi sevdiği dalgalar

inanamazdı Grace onun gür, kalın saçlarını ne kadar çok sevdiğine

oysa hep utanmıştı saçlarından

Grace'in satın aldığı en önemli eşya, büyük yatak odasındaki sayvanlı karyola için seçtiği pamuklu şilteydi, her tür dışkıya bulanmış eski püskü, yamru yumru şiltenin yerine

bir gece olsun iyi bir uyku çekememişti üstünde, hele de Joseph annesiyle babasının da orada uyuduğunu, onlardan önce de onların annesi ve babasının o şiltede yattığını söyledikten sonra

böyle bir mazinin üstünde uyumak Grace'e zor gelmişti

her şeyi temizlemek istiyordu, kütüphanede eski defterlerle dolu dolabı da; Joseph hayır demişti, onlar önemli işler ve kayıtlardı, bir gün ayıklayacaktı, kilit vurmuştu sonra da dolaba
raflı çekmeceli şık bir masa satın almıştı, haftada bir hesapları görmek için otururdu masaya, gelirler giderleri aştığında memnun olurdu, çiftliği kâra geçirmeye kararlıydı, komşu tarlalara doğru genişlemekte gözü

geceleri sevişirlerdi
gaz lambasının ışığını kısıp
Grace onun Afrika'ya yaptığı seferdi, öyle derdi Joseph, kendisi Dr. Livingstone, Afrika'da nehir boyunca aşağı iner Nil'in kaynağında keşfetmek için onu
Habeşistan diye düzeltirdi onu
sen nasıl dersen öyle olsun Grace

oraya getirdiğinde çığlık atardı
içinde anlamadığı bir yerden
Joseph en az on güçlü oğul istiyordu çiftlikte çalışacak, en büyükleri miras alacaktı çiftliği
Grace'e beş tane yeterdi, onca yılı şiş bir karınla geçirmek istediğinden emin değildi
Joseph'a üç oğul, kendisine iki kız

ilk ikisi geldiklerini haber ettikten sonra akıp gittiler kan pıhtılarıyla,
sonra bir oğulları oldu, ebe Grace'in kollarına bıraktıktan birkaç saat sonra başladı soğumaya
mermere döndü ağır ağır

konuşamıyorlardı üstüne
bir ayrılık büyüdü yataklarında
artık sırt sırta uyuyorlardı

Grace yıkanmaktan fazlasını yapamıyordu, Joseph'ın hasta bir çocukmuş gibi ona yedirdiği ekmek ve çorbadan fazlasını yiyemiyordu

ye, Gracie, ye

sonra Lily geldi

sağlığı mükemmeldi, kendisi büyüleyici

bir aylık oldu, sonra iki, sonra üç

herkes bebeklerin en gürbüzü olduğunu söyledi, Grace köyün hanımlarının onun için ördüğü boneleri, önlükleri, hırkaları, örgü patikleri içinde onu gösterdiğinde, tepeyi yürüyerek tırmanıp gelmişlerdi ya da arabalarıyla, korkunç kaybı sonrasında yaşadığı sevinci paylaşmak için

bu kara yabancı hakkında varsa bir dargınlıkları ya da kuşkuları çözülüp gitmişti uzun zaman önce

Grace'ti o artık, Grace'leri, Joseph'ın eşi

Lily de onlarındı

dört ay, beş ay, altı

Lily o gizemli, dipsiz gözleriyle, ne düşünüyorsun Lily? merak ederdi Grace birbirlerine bakarken, hipnotize olmuş bir halde

tam bir Etiyopya güzeli olacak

Habeşistan, Joseph, diye karşı çıkardı Grace

bugün Etiyopya diyorlar artık Grace

yedi ay, sekiz ay, dokuz ay

besleyici sütü doldururdu çocuğunu, emzirmesi sonrasında Lily göğsünde uyurdu, hafif ve ılık, bazen ıslık çalardı nefesini verirken, yüzünün bir yanında sıkışmış yanağı, minicik dudakları büzüşmüş

Grace'in kendi anacığı canlandı o aralar gözünün önünde,

hatırladığı o duygu derinden, kesinlikle sevildiği duygusu
annesinin hayatındaki en önemli insan olduğu hissi
kesinlikle güvende olduğu hissi

on ay, on bir, on iki ay ve bir yıl
bir yıl, iki ay, dört gün

Grace erken kalktı her zaman olduğu gibi, kızıyla bir güne daha başlamaya can atıyordu, memnundu buna
Lily geceleyin sadece bir kez süt emmişti, ebe onlara daha kesintisiz uyumayı bekleyebilirsiniz, o anlama geliyor bu demişti
kalktı yataktan Grace, Lily'nin beşiğine gitti, yatağın yanındaki
küçük sevgilisini kaldırmak için uzattı kollarını, ama Lily katı geliyordu eline, soğuktu, kıpırdamıyordu, kıpırdamadı Grace yanağına vurduğunda, avcunu alnına koyduğunda
ellerini tuttuğunda
ayaklarını avuçladığında
sarstığında onu.

5

Joseph Grace'e hiç vakit tanımadı, denemekten vazgeçmeyecekti, bir varisi olması gerekiyordu, öyle dedi, çiftliği bir sonraki kuşağa devretmekti görevi
onun ailesinindi yaklaşık yüz yirmi yıldır
o zaman
ancak o zaman anladı Grace Joseph'ın çiftliğe ne kadar bağlı olduğunu, belki ona olan bağlılığından da fazlaydı çiftliğe bağlılığı, kendisini çiftliğin bakıcısı olarak görüyordu, onu devredecek bir çocuğu olmazsa hayatını bir başarısızlık olarak görecekti

atalarını şereflendirmesi gerekiyordu

Joseph fırtına misali esip gürlüyordu evin içinde, eşyaları fırlatıyor, köpeklere bağırıyor, işçilere küfrediyor, akşamları çok fazla bira içiyordu

seviştiklerinde, bir makine gibi giriyordu içine, daha önceki okşamalarından eser yoktu

tek hevesi döllemekti onu acımasızca

katlandı onun insafsızca abanmasına, tavandan sarkan abajura bakardı, nasıl da heyecanlanmışlardı eve elektrik bağlandığında

onun vazifesi güçlü varisler vermekti, Joseph'a, toprağı için, mirası için, bunu anlamıştı, şimdiye dek başaramamıştı

vazifesini yerine getirmedi diye onu kapı dışarı edecek miydi? yeniden her işi gören bir hizmetçi mi olacaktı? yerine başka bir hanım mı alacaktı vazifelerini yerine getirebilecek?

katlandı ona şilte zıplarken karyolanın ahşap çerçevesi üstünde, gacır gacur karyola kilimin üstünde, kilimin altında ahşap parkeler

akşamları Sofa'da birbirlerinden ayrı otururlardı, büyükbabalardan kalma saat tik tak tik tak

Joseph belki bir çiftçilik dergisi okuyor olurdu ya da her ay sipariş ettiği *National Geographic* dergisi elinde

(kocası yerlilerin açık kıçlarına bakmak için bir mazeret yaratmaya nasıl da bayılıyordu!)

o *Woman's Weekly* okurdu ya da Dickens, Austen, Bronte Kardeşler'in romanlarını ya da çalışma odasında bulduğu bir romanı, kendisini oyalayacak

uzaklaştıracak bundan, ondan, kendisinden

ölüm doğuran bir bedenden

Joseph yukarıya yatmaya çıktığında, alt katta oyalanırdı Grace, yatak odasından içeri adımını atar atmaz uyanırdı Joseph, her şey yeniden başlardı

Grace bir bebek daha doğurdu
Joseph ona Harriet adını verdi, o karşı çıksa da, büyükannesinin adıydı, uzun yıllar yaşamıştı, bir gün bile hastalanmamış, uykusunda ölmüştü
bu yaşayacak Gracie, hissedebiliyorum, mücadeleci bu, kız olması önemli değil

onunsa umrunda değildi üç gün boyunca ona doğum sancısı çektiren şeytan, sonra öfkeyle omuz vurup çıkmıştı bitap bedeninden ebenin ellerine
yumrukları sıkılı, yapış yapış suratı, şaplağı yediğinde inletmişti bütün evi güçlü ciğerleriyle
Grace'e morfin vermeleri, dikiş atmaları gerekmişti, başta çok zayıftı, sonraları ölüme yazgılı uzun bir çocuklar dizisinin sonuncusunun beşiğini sallayamayacak kadar isteksiz
onu emzirmeyi reddetti
Joseph da onunla konuşmayı

Lily ne kadar hassas, ne kadar uysal bir çocuktu, Harriet'ın öfkeli, bağırgan varlığı dolduruyordu evi duraksız
bir şeytandı o gece boyunca haykıran, anasının hayatını mahvetmeye kararlı, yatak odalarının yanında bebek bakıcısının kaldığı odada duran beşiğinde
daha sonra Flossie taşındı, Berwick'ten bir dadı

Grace aylar geçirdi aylar, dermanı yok konuşmaya, yataktan çıkmaya, mecali yok yıkanmaya, dişlerini fırçalamaya, saçları darmadağın, teni solmuş günışığı görmemekten, geceliğiyle dolanırdı ortalıkta, şeytan ona getirildiğinde yüzü-

ne bakmaz, ne zaman düşünse fiziksel olarak hasta hisseder kendisini

bu acıdan kurtulmak için atardamarlarını kesmenin hayalini kurardı, Joseph'ın çiftlik hayvanlarına yaptığı gibi

mutfak bıçaklarını gözden geçirdi, hangisi görür bu işi diye, en etkili, en hızlı tarafından

gecenin bir yarısı ışığa tutup baktı her birine, Joseph yakaladı onu, aldı bıçağı elinden

sakın ha Grace Rydendale aklından bile geçirme

* * *

evden çıkıp gitmeyi düşündü, arka taraftaki tarlalara doğru, göle girmeyi, su boyunu aşasıya kadar

Joseph onu tımarhaneyle tehdit etti, seni çırılçıplak bir duvara bağlayacaklar, kendi dışkının içine oturacaksın ömrün boyunca

umrunda değildi, zaten cehennemdi hayatı, başka bir yatak odasında uyumaya başladı, hayatımızın o kısmı bitti dedi Joseph'a

merak etme, diye cevap verdi Joseph gücenik, ben sadece görevimi yapıyordum, ama sen şimdi seninkini yapmıyorsun

Grace hatırladı o günleri, Joseph ona öyle güçlü bir sevgiyle bakardı ki zar zor karşılık verirdi, şimdi reddediyordu, tıpkı kendisinin kendi doğurduğu şeye dokunmayı reddettiği gibi

Joseph onu burnunun dibine soktuğunda, itip onu bir kenara yürüyordu

sakın ha kızımızdan yüz çevireyim deme, sen kötü bir kadınsın Grace Rydendale

şeytan onunla alay etmek üzere gönderilmişti, onu annelik umuduyla, bu dünyada vazifesini gerçekleştirme, tümüy-

le kendisine ait bir şeye sahip olma umuduyla doldurup sonra da geri alacaktı bu umudu ondan

Grace bu dünyada yapayalnız kalmış küçücük bir kızken nasıl acı çektiğini hatırladı

anacığını özledi, o bilirdi ne yapması gerektiğini, ona sarılır, onu sallar, bunu yapabilirsin Gracie, derdi, atlatabilirsin bunu, birlikte atlatacağız bunu

bir yıl gelip geçti	Harriet güçlendi, gürbüzleşti
iki yıl gelip geçti	Harriet emeklemeye/yürümeye/ tırmanmaya başladı
otuz ay gelip geçti	Harriet hiç durmadan konuşuyordu

* * *

Grace uyandı bir sabah, çocuk doğduğundan beri ilk kez, korkuyla dolu hissetmedi kendisini, dışarıda bulutlarda hoş bir grilik hafif, gök masmavi, ışıl ışıl

çok uzun zaman olmuştu gökyüzüne bakmayalı ya da başka bir şeye, içindeki bu ağırlığın onu aşağı çektiğini hissetmişti sadece

Joseph'ı da görmemişti uzun zamandır, doğru dürüst, onu Nehrin Kraliçesi yapan adamı, dışarıda süt sağıyor olsa gerekti

kalktı, banyosunu yaptı, saçlarındaki dolaşıkları taramaya çalıştı, önce parmaklarıyla açması gerekti

geceliğiyle dolaşmak yerine doğru dürüst giysiler giydi üstüne

Grace mutfağa girdi

Harriet orada oturmuş kaynamış yumurta yiyordu, ince dilimlenmiş kızarmış ekmeklerle, kahvaltısı bu, Flossie hazırlamış, onu tavuklardan yumurta seçmeye götürdükten sonra, sabah ritüelleri

Grace genellikle onların çıkmasını beklerdi kendi kahvaltısını etmeden önce, bütün zamanını çocuktan kaçınmaya çalışarak geçirirdi, uzmanlaşmıştı bu işte, tetikteydi, bilirdi çocuk evin içinde nerede, dışarıda nerede, yolları olabildiğince az kesişsin diye çabalardı

kesiştiğinde yolları Flossie'nin onaylamaz bakışlarını görmezden gelirdi

Harriet ve Flossie sus pus oldular o içeri girince, Harriet başını çevirip baktı ona yeni birini görmüş gibi

öyle olduğunu hayal etti –saçlarını tarayıp topuz yapmıştı tepesinde, kızının alışık olduğu karman çorman yabansı görünüm yerine, üstünde sarı çiçekli beyaz bir elbise, rengi atmış geceliğinin yerine

Grace sanki ilk defa görüyormuş gibi baktı Harriet'a, gürbüz, sağlıklı, pürüzsüz, pırıl pırıl yanakları

saçları arkasında tek bir örgü halinde toplanmış, gözleri neredeyse altın rengi, belki biraz da yeşil, çakmak çakmak, meraklı, gülüyorlar ona

merhaba anacım, beni seviyor musun şimdi? der gibi

Flossie, gri saçlı, toparlak, hafif kamburu çıkmış, üstünde yerlere kadar inen bir etek, başka bir yüzyıldan kalma, birçoklarının anası ve büyük anası, Harriet'ın anlamsız konuşmalarını dinlerken teşvik edici sesler çıkarıyor

Grace'e alışınca başladı yeniden konuşmaya

ekmek dilimlerini cıvık sarısına batırıp yumurtasını yemeye çalışıyordu çenesine damlatmadan

damlattığında Flossie bir bezle siliyordu

birlikte çok rahat görünüyorlardı

o kadar samimi, o kadar yakın

fazla yakın

Grace kendisine bir fincan çay koydu, geri oturdu, bu sefer

daha bir yaklaştı Harriet'a, devam et dedi, Harriet ona bakmak için durduğunda

Harriet'a bir doğumgünü pastası yapmak istiyorum Flossie, sen de ona Hattie de, Harriet değil, Hattie ona daha çok yakışıyor, öyle karar verdim

Flossie başını salladı zorla, pek de düşmanca değil

Grace Hattie'yi çağırdı, gel anacığının kucağına otur canım, Hattie yardım isteyerek baktı Flossie'ye, canı yandı Grace'in

git annenle otur diye pış pışladı Flosie, mırıldanarak, vakti geldi, Grace'in duyabileceği kadar yüksekti sesi

Grace daha sonra Hattie'yi bahçeye çıkardı güneşe, banka oturdular birlikte, Hattie yerleşti kucağına, Grace ona hikâyeler okudu Peri Masalları kitabından

bitirdiğinde, Hattie kıvrılmıştı kucağında, mışıl mışıl uyukalmış

Grace başını kaldırınca gördü, Flossie'nin Joseph'ı getirdiğini, dikilmiş orada, ön taraftaki tarlalara açılan bahçe kapısının önünde

gömleğinin kolları sıvanmış, pantolonunu tıkmış çamurlu botlarının içine, yaslanmış bir tırmığa

izliyor

sanki Mısır çölünde yine

bir seraba bakıyor.

6

Her şey değişti anacığım, Hattie ve ben birbirimizi yeniden bulunca, sanki karanlıktan aydınlığa çıktım, onu gerektiği gibi sevebildim

görebilseydin keşke anacığım onu nasıl şımartıyorum, izin veriyorum her şey dilediği gibi olsun, istediği hiçbir şeye hayır diyemiyorum ki, Joseph araya girip de huyunu bozduğumu söyleyene dek

görebilseydin keşke anacığım Joseph ve Hattie birbirlerini nasıl da seviyorlar, Joseph o kız diye taviz vermiyor hiç, Hattie onun peşinde her yerde, taklit ediyor yaptığı her şeyi

görebilseydin keşke anacığım Hattie'nin güçlendiğini, sertleştiğini, uzadığını, anacığım keşke görebilseydin öğrendiğini toprağı sürmeyi, ekmeyi, sapları savurmayı, saman balyalarını traktörle tarladan ahıra getirdiğini

keşke sen de burada olup da ona büyükannelik etseydin anacığım, anlatsaydın ona nasıl büyüdüğünü, benim hikâyelerimi anlatsaydın, hatırlayamayacak kadar küçük olduğum zamanlarda nasıl olduğumu

keşke bu kadar genç ölmeseydin anacığım, yurtta bana ne kadar iyi bakıldığını görebilseydin, öğrendiğimi ayakkabılarla yürümeyi, temiz su içtiğimi, taze yiyecekler yediğimi, birçok şey öğrendiğimi

yurdun dışındaki çayırlarda koştuğumu görebilseydin keşke anacığım, tıpkı hayal ettiğin gibi, çiçek kitabımın içinde çiçekler sakladığımı, onlar için şiirler yazdığımı

keşke sen de okuyup yazmayı öğrenmiş olsaydın anacığım, gerçekten de istediğin gibi okula gidebilmiş olsaydın, kitap okumayı severdin anacığım, özellikle de Mr. Charles Dickens'ın bütün romanlarını

görebilseydin anacığım keşke, nasıl dengeli, hanımefendilere yaraşır davrandığımı, pısırığın teki olmadım anacığım, sen nasıl değildin, ben de gerektiğinde kendi hakkımı savunabiliyorum

görebilseydin anacığım keşke, bir hizmetçi olmaktan nasıl nefret ettiğimi, nasıl içerlediğimi her dakikasına, ta ki kendi evim oluncaya dek, sonradan gerçekten sevdiğimi evimi te-

miz ve hoş tutmayı görebilseydin

keşke görebilseydin anacığım Joseph ne kadar çok sevdi beni yine, ben düzelince, karar verdiğimizi birlikte başka çocuğumuz olmasın diye, onun yerine artık geri çekilme yöntemini kullandığını

keşke Joseph'la tanışsaydın anacığım, adamımla, ömrüm boyunca yanımda oldu hep, sığınağımdı, yoldaşımdı, küçük kızımızın sahip olabileceği en iyi babaydı

keşke görebilseydin anacığım Hattie'nin huyunu bozan hiç kimse yok, işçilere nasıl emirler yağdırıyor bir görseydin, ben ve Joseph nasıl gülüyoruz bize de patronluk tasladığında

keşke görebilseydin dışarıda çiftlik işlerine yardım etmeyi öğrendiğimi

kışın buzhaneye donmuş gölden çıkardığımız buzları doldurduğumu

meyve bahçemizden meyve topladığımı, pestil ve reçel yaptığımı

sebze toplayıp turşularını kurduğumu, buzhanede depoladığımı

inekleri, keçileri, domuzları, atları, tavukları, hindileri, ördekleri, tavuskuşlarını beslediğimi

anasız kuzuları kutuların içinde Sofa'da şöminenin önüne yerleştirdiğimi

at barınağından koca bir kış yetecek kadar tezek çıkardığını

öğrendiğimi et tütsülemeyi ve tuzlu domuz pastırması yapmayı domuz yağıyla

meyve bahçemizden meyve toplamayı, pestil ve reçel yapmayı

çit çevirmeyi, balya yapmayı, sepet örmeyi, tereyağı ve peynir yapmayı

zararlı otları yolmayı, sütten kesmeyi, arıcılığı, şıra, bira, zencefil birası yapmayı

keşke Slim'le tanışabilseydin anacığım, Hattie'yle evlenen Amerikalıyla, ne kadar rahatladık biz gittikten sonra kendisine bakacak birini bulduğuna

keşke Sonny ve Ada Mae'le tanışabilseydin anacığım, torununun çocuklarıyla, kısa süre oldu ben de tanışalı

Joseph o kadar çok şükrediyor ki nihayet aile çiftliğini devam ettirecek bir erkek çocuk oldu diye.

Beşinci Bölüm

Devam Partisi

1

Roland
ilk kişi oluyor üç kez mucuk mucuklayan Amma'yı tiyatro lobisinde *Dahomey*'in *Son Amazonu* devam partisine *grande entreé*'sini yaptığında
konuşan seslerin giderek yükselen uğultusu ve prosecco kadehlerinin tıngırtısı
kesiliyor
arkasından bir alkış patlıyor
ve
bravo! Amma, bravo!

Amma vücudunu sarıp sarmalayarak kaslı kollarını, ince belini ve son birkaç yılda ortaya çıkan dolgun kalçalarını sergileyen elbisesinin içinde muhteşem görünüyor
ama berbat etmiş bu manzarayı, gidip lame spor ayakkabıları giyerek
kalbi -*au coeur* yani- her zamanki isyankâr ergen
oyun tek kelimeyle harikaydı, *hağ-ri-ka*, diye dökülüyor Roland
Amma'nın tek duymak istediği bu
Roland'ın tek duymak istediği bu
herkesin tek duymak istediği bu

beş yıldızlı bir değerlendirme çoktan yüklendi internete, genellikle vahşi bir pitbul gibi takılan bir eleştirmenden, her zaman olduğunun tersine coşkulu: hayret verici, dokunaklı, tartışmacı, orijinal

hakkı da var, prodüksiyon gerçekten de en büyük övgülere layık, Amma'nın tiyatro kariyerinin ilk yıllarındaki ajit-prop laf kalabalığından çok çok uzak

ama biricik çocuğunun anası, yazar ve yönetmen, sevgili, çok sevgili dostu çok uzun zaman önce adını duyurabilirdi, onun tavsiyelerine kulak verip de birkaç çok kültürlü Shakespeare, Yunan trajedisi ve başka klasikleri yönetmiş olsaydı tabii, siyah kadınlar hakkında asla popüler olmayacak oyunlar yazmak yerine, asla popüler olamazlardı, çünkü çoğunluğun çoğunluğu *Zenciler*'in çoğunluğunu kendilerinden ayrı tutar, Ötekiliğin somut bir hali olarak görür

Roland uzun süre önce karar vermişti *Kurulu Düzen*'den yana durmaya, işte bu nedenle kazanıyor ve biliniyor adı

eğitimli sınıflar arasında

tam da işe yarayacağı yerde

Amma ise ön kapıdan girmesine izin verilmesi için otuz yıl bekledi

gerçi bu süre zarfında şato duvarlarına ağır darbeler indirdiği de söylenemezdi tam

aslında, kız arkadaşı kariyerinin ilk dönemlerinin büyük bölümünü şatoya taş fırlatarak geçirmişti

kayarak uzaklaşıyor Roland oradan, Amma'yı radiko-lezbolara bırakıyor, yaşını başını almış *fangirller* gibi hâlâ peşindeler onun, tebrik etmek için ileri atılıyorlar

sarsılıyor, içlerinden birinin kot iş tulumu giydiğini görünce

İş Tulumu dönmüş olamaz kesinlikle, öyle değil mi?

Roland cinsellik ile stil sahibi olmak arasındaki ilişki üzerine kafa yorarken "Başkan Mao Sylvester"a yakalanıyor, samimi onunla

iyi zamanlarında

birbirlerini Amma'nın King's Cross'taki saray yavrusu işgal evinde verdiği bir partide onları tanıştırdığı günlerden beri tanıyorlar

o zamanlar ikisi de genç ve güzeldi, haftasonlarını sosyete tineri ve ekstazi triplerinde geçirirler, seksi deri pantolonlar ve kovboy çizmelerinden başka bir şey giymeden Heaven'da ışıltılı toplar altında çıstaklayan disko ritmleriyle dans ede ede oradan çıkar, Cellar Bar'ın daha karanlık köşelerinde doymak bilmez açlıklarını tatmin ederlerdi

birbirleriyle bile

gerçi bir kere yetmişti, çünkü Sylvester'ın boşaldığı anda *Girsin sana, Maggie T!* diye bağırması *epey* iticiydi

Roland aralarına dalıp birçoğunu kırıp geçiren El Diablo'dan[35] yakayı sıyıran şanslı haz düşkünlerinden biriydi

o kadar çok ölüm olmuştu ki artık geçmişe özlem duymak imkânsızdı, maalesef, geçmişi hatırlamak

ölüleri de

hatırlamak

anlamına geliyordu

huysuz ihtiyar Sylvester da sıyırmıştı yakayı

kızgınlıkla da olsa kabul ediyor oyunun Amma'nın o zamana dek çıkardığı en iyi eser olduğunu, onlarla iş çevirmesi *ne kadar* utanç verici, *onlarla* derken de öfkeli parmağıyla işaret ediyor Sıkıcı Takım Elbiselileri, çeperlere dizilmişler, sponsorlukla tiyatronun finansmanını sağlayan çokuluslu

35. İspanyolca Şeytan. Argoda uyuşturucuya verilen isim. (ed.n.)

şirketlerin temsilcileri, ayrı duruyorlar, tuhaf tuhaf gülümseyerek, şov dünyası eğlencesinin bir parçası olmuşlar çaresiz

Sylvester üniversiteden ayrılır ayrılmaz öğrencilikteki sol ilkelerini sattıklarını söylüyor, hiç olduysa tabii, ahlaken itiraz edilesi şirket işlerinde aşırı yüksek başlangıç maaşlarını ve bu işlerin sunduğu kazançlı kariyer imkânlarını, şişkin yıllık bonusları kabul edip çok geçmeden bok gibi zengin, sosyal güvenlik kurumlarına nefretle bakan muhafazakârlara dönüştüklerini, aslında vergi kaçırma *ve* vergiden muaf tutulma sayesinde sosyal güvenlik altyapısına fiilen katkıda bulunmasalar da sosyal güvenlik deyince tüylerinin diken diken olduğunu, iki yüzlülükle alt sınıfları devleti sünger gibi emen, toplumun baş belası kesimler olmakla suçladıklarını, oysa onların toplumun başındaki en büyük bela olduğunu, adına hayırseverlik dedikleri kendi kendini abartan, vergiden düşülebilir çok moda bir yardım biçimi dışında toplumsal sorumluluktan bihaber olduklarını da ekliyor

Roland hayret ediyor Sylvester'ın merhabalaşmalarını izleyen bir dakika içinde kapitalist şirket kültürüne ve muhafazakârlara uzun uzun verip veriştirmeyi başarmasına

bu bir rekor olabilir

şimdi sıra onda

Dahomey'in Son Amazonu bir *başyapıt*, diyor, gerçi böyle bir klişeyi asla kullanmazdım, anlıyor musun, ertesi gün Channel 4 Haberleri ve BBC'nin Front Row'unda oyundan bahsederken, araya sıkıştırıveriyor bunu, çünkü Sylvester, Roland'ın meslek hayatında kazandığı üstün başarıyı asla kabul etmedi

muhtemelen kitaplarından birini bile okumadı ve ona onu televizyonda gördüğünü hiç söylemedi, halbuki insanlar Roland'a onu daha geçen gün televizyonda gördüklerini söylerler sık sık

kasıtlı bir kaçınma Sylvester'ınki

çok da altını oyucu

* * *

oyun gerçekten de çığır açıcı diye devam ediyor Roland, Slyvester daha çok garsonların dolandırdığı zarif flüt kadehlerde ikram edilen bedava prosecco'dan kapmakla ilgileniyormuş gibi görünse de, bir seferde dikiyor başına ve sonra soluklanıyor

Amma diyor, Roland, mitolojiye göre Antik Yunanların ezeli düşmanı olan asıl Amazonlara saygı duruşunda bulunabilirdi, Benin, yani Dahomey Amazonları da yüz elli yıl boyunca Afrika'ya seyahat eden ve onların korkusuz yiğitlikleri hakkında yazan Batılı maceracılar tarafından asıl Amazonlara benzetilmiş zaten

oyunun prodüksiyonunda tekno-dramatik aygıtlar çok daha fazla kullanılabilirdi belki de, Yunan mitlerindeki asıl Amazonların hologramları geri planda asılı hayaletler olarak ana dramayı öne çıkarabilir, bu da oyunun ana fikrinin klasik çağla ilgisini biraz daha vurgulayabilirdi belki, değil mi? gerçek Amazonların Yunanlarla eski usul yay ve oklarla çarpışmak için göğüslerini kestiği miti kanıtlanmış olmasa da son dönemde göçebe İskitlerin kurganlarında (alanın dışındakiler için ölülerin gömüldüğü höyükler diyelim) yapılan DNA testleri ve diğer biyo-arkeolojik analiz biçimleri sayesinde bölgede bu tür kadın savaşçılar bulunduğunu biliyoruz, ki bu da Karadeniz'den Moğolistan'a dek küçük kabileler halinde yaşayan savaşçı binici kadınların tarihsel varlığını ortaya koyuyor, ama bu kadınların hiçbiri göğüslerini kesmiyordu

ayrıca Herodot'a göre, mitlerdeki Amazonlar sarhoş edici bitkiler toplar, bunları kamp ateşine atar, dumanı içlerine çeker ve bir uçurtma kadar yükseklere çıkardı, Amma'nın kaynak malzemeyle oynamaya yanaşmayarak buradaki nu-

marayı nasıl kaçırdığını görebiliyor musun? yine de sahneye yansıtılan imge yağmuru sayesinde binlerce ölü Benin Amazonunun silahlarını savurup savaş çığlıkları atarak izleyicilere doğru ilerliyormuş gibi gösterilmesi

korkunç derecede gerçekçiydi ve hiç kuşkusuz bir *coup de théâtre*'dı[36]

Roland duraklıyor, oyun öncesi araştırmasını yapmıştı ki oyun sonrasında vaaz verebilsin

çektiği söylevi toparlamak üzereyken, Sylvester elini onun koluna koyuyor ve diyor ki ben senin ünlü hayranı öğrencilerinden biri değilim Roland, sonra da yürüyüp gidiyor, boş flüt kadehi de önünden, garsonlara doğru, muhtemelen baş garsondan aldıkları talimat üstüne onların durduğu küçük sohbet çemberini es geçmeye başlamışlardı

Roland'ın içinden Sylvester'ın ardından bağırmak geliyor, yat kalk şükret sen ki ben, Profesör Roland Quartney, görüşlerimi bedava sunma zahmetine girdim, çünkü neden biliyor musun? acaba kime Amerikan üniversitelerinde bir saatlik konferans için 10.000 dolar ödüyorlar, herhalde senin, nüfusun genelinin ancak yüzde 1'inin adını duyduğu modası geçmiş, yüzde 97'si eften püften tiyatro kumpanyanla iki yılda kazandığından daha fazladır

sen sosyal vicdanını korumaya bak Yoldaş, çünkü o, Roland çok çok daha güçlü bir şeye sahip, onun da adı

KÜLTÜREL SERMAYE!!!!

ama Roland böyle bir sahneye mahal vermeyecek kadar sofistike biri, etrafına bakınıyor, salondaki sesin gürlüğü ve canlılığı artıyor, prosecco herkesin içindeki teatral halleri gevşettikçe

mutfağın o taraftan kanepeler giriyor sahneye, çekici bir

36. Fransızca. Piyeste ani değişiklik (ed..n.)

revü topluluğu gibi içeri giren leziz genç erkeklerin taşıdığı ışıltılı tepsilerde

salonun öbür ucunda Shirley'yi görüyor Roland, hâlâ *à la* Kadın Enstitüsü giysiler, sene 1984 civarı (ah canım)

Dominique de burada, asırlar oldu onu görmeyeli, lezbiyen tarzıyla ilahi bir seksiliği var hâlâ, ellilerinde bile, onun da başına üşüşmüş, ağzından sular akan hayran kızlar (*plus ça change*)[37]

Kenny kapıda duran inanılmaz derecede yakışıklı ve muhtemelen Nijeryalı adeleli güvenlikçinin etrafında dolanıyor, adam kendisine gösterilen ilgiyi yalayıp yutuyor görünüşe bakılırsa

Roland beyaz et tercih eder, Kenny siyah et sever, işte bu kadar basit

hafta içinde gayet bağımsızlar, haftasonları çiftçi pazarlarına giderler, dostlarıyla buluşurlar, kimi zaman kırlara giderler

yılda birkaç kez hafta sonlarını uzatıp en sevdikleri şehirlere giderler: Barcelona, Paris, Roma, Amsterdam, Kopenhag, Oslo, Vilnius, Budapeşte, Ljubljana

yazları Gambiya'da ya da Florida'da geçirirler

yirmi dört yıllık birlikteliklerinin mottosu "aldatma değil sağduyu", yoksa her ikisi de özgür kendi işlerini yapmakta

ikisi de o itkiyle harekete geçtiklerinde fırsatlardan yararlanır, yeter ki kimseyi getirmesinler kutsal sığınaklarına

evlerine

Roland Thames'e bakan gezinti yolunda dolanıyor

geceleyin gökyüzü bu şehirde hava kirliliğinden ne kadar görünebilirse o kadar yıldızla dolu

nehir bu geç saatlerde, nabız gibi atan ağdalı bir petrol tabakasını andırıyor

37. Fr. Bir şey ne kadar değişirse o kadar aynı kalır. (ed.n.)

karşı tarafta her zamanki yapı keşmekeşi, siluet halinde

Londra'yı çok seviyor, hem de uzun zamandır, varoluşunun giderek daralan çevrelerinde, şehir de onu seviyor

şu sıralar sözüm ona "metropolitan eliti"ne yağdırılan horgörüye gelince, mesleğinin zirvesine tırmanmak için çok çalıştı, bu tabirin siyasetçiler ve sağcı demagoglar tarafından toplumun belalarından birini ifade etmek için yaygın olarak kullanılması insanı çileden çıkarıyor, Britanyalı seçmenlerin AB'de kalmaktan yana oy kullanan yüzde 48'ini böyle olmakla suçluyorlar saçma sapan bir şekilde

Brexitçilerse, sıradan ve çalışkan diye tanımlanıyor, akıllara zarar, sanki onlardan başkası öyle değilmiş gibi

Roland BBC'de AB üzerine bir tartışmada onu "metropolitan elit budalalardan biri" olmakla suçlayan bir Brexit savunucusuna karşı hevesle savunmuştu kendisini

adamın suçlamasına ailesinin, Gambiya'dan ilk geldiğinde muhteşem İngiliz kırsalında altı ay dayanamadığı cevabını vermişti, altmışların azılı ırkçıları kovmuşlardı onları köyden

başka bir deyişle kendisini suçlayan adama, siyah insanların (Roland "siyah" tanımlamasından kamusal alanda olabildiğince kaçınırdı genellikle, çok çiğ bir sözdü) metropollere gelmesinin bir nedeni var, çünkü *siz* bizi yeşil tarlalarınızın, gül yanaklı genç kızlarınızın yanında istemediniz demişti

elit olmaktan da utanç duymuyordu, bunu da eklemişti Roland, neden duyacaktı ki, Profesör Roland Quartey, Afrikalı işçi sınıfı göçmenlerin devlet eğitimi görmüş oğlu neden toplumda yükselme hakkından mahrum bırakılacaktı?

yoksa siz siyah insanların sadece montaj hatlarında çalışması, tuvaletleri temizlemesi ve sokakları süpürmesi gerektiğini mi söylüyorsunuz?

izleyiciler alkışlayıp tezahürat yapmışlardı

sesi soluğu kesilen hasmı karşı darbeyi indirecek kadar hız-

lı yetiştiremeden cevabını, başkan tartışmayı noktalamıştı
son söz Roland'a verilmişti, kendisini muzaffer hissetmiş olsa gerekti
ama o *ırk* meselesiyle uğraşmak zorunda kaldığına öfkelenmişti, üstüne bir de viral olup çıkan bir tartışma sonrasında kültürel çeşitliliğin sözcüsü gibi görülmüştü
kesinlikle *öyle değildi* oysa

yan taraftan bir kol sarılıyor beline nazikçe, Yazz olabilecek en hoş biçimde haber veriyor geldiğini, güzeldi bu, çünkü ona sarılacak mı yoksa fırça mı atacak hiç bilemiyor
babacım, diyor, başını dayayıp omzuna, biraz çakırkeyif sanki, içki karşıtı olduğunu ilan etmesine rağmen
merhaba canım, diyor Roland, alnından öpüyor onu
çok kaygılanmıştım oyun berbat geçecek, annemi küçük düşürecek diye, bilirsin işte onu, yaşamıştık bunları hep, öyle değil mi? başardı ama, öyle değil mi babacım?
başardı, gurur duyuyor muyuz onunla?
evvet, ölesiye
ona söyledin mi bunu, söylemen gerek biliyorsun
birkaç kez. gözlerine derin derin bakarak, anlasın diye gerçekten öyle kast ettiğimi, derinde bir yerde çok muhtaç, gerçi sen de ben de biliyoruz, bu başarı başına vuracak ve başa çıkılamaz olacak babacım, *başa çıkılamaz*
Roland ona daha bir sıkı sarılıyor
ona sarılmasına izin vermesini seviyor
onun sıcaklığı yumuşatıyor onu

Yazz'dı, hayatını derleyip toplamasının nedeni, hayatı Yazz'dan Öncesi ve Yazz'dan Sonrası diye ikiye ayrılıyor
Yazz'dan önce sıradan bir üniversite hocasıydı, Ipswich'te zorlu bir meslek lisesini bitirmişti, gençliğini doğup büyüdüğü Portsmouth'tan kaçacak kadar sıkı çalışarak ve boş vakit-

lerinde idollerine ağzı sulanarak bakarak geçirmişti

cici ve sevimli Marc Bolan, sürreel uzay çağından David Bowie ve Sweet'in nefis, güzel şarkıcısı Brian Connolly

bu tercih sırasıyla

Londra'da üniversiteye geldiğinde daha ilk günden Gey Cemiyeti'ne katıldı ve kaybettiği vakti telafi etmeye girişti gey kulüplerinde

yine de becerdi mezun olmayı birinci sınıf bir dereceyle

ilk öğretim üyeliği işini on sekiz ay aradıktan sonra buldu, o noktaya geldiğinde de zar zor kazandığı sosyal hayatını feda edemeyeceğini anladı, onu adı bilinmeyen bir akademisyen olmaktan çıkarıp saygın bir kişilik haline getirecek lanet olası kitapları, binlerce saat tek başına oturup yazmak için

Yazz yoldayken, oturup değerlendirdi durumu, arkadaşı Amma'yla bu dünyaya getirmeye bilinçli olarak karar verdiği çocuk için daha büyük bir insan olması gerektiğine karar verdi, Amma çocuğunun annesi olmak için mükemmeldi, zeki, yaratıcı ve eğlenceliydi çünkü

Amma onu sperm bağışçısı olarak kabul ettiğinde derinden etkilenmişti

Roland'ın sperm bankasını ziyareti sonrasında Amma hemen hamile kaldı, Yazz doğduğunda Roland ilk kitabını yazmaya başlamıştı, aşırı akademik olmaya kaçmadan entelektüel, popülist olmadan popüler olsun istiyordu; ilgisini çeken şeyler hakkında yazmıştı; felsefe, mimarlık, müzik, spor, film, siyaset, internet, toplumların şekillenmesi: geçmişte, şimdide, gelecekte

ilk kitabıyla ün kazandı, üçüncü kitabını bitirdiğinde, şöhreti damgalanıp onaylanmıştı

ama, Amma'nın tersine onun meslek hayatı hiçbir zaman algıladığı kimliklerine dayalı olmadı, siyah entelektüellerden beklendiği üzere (şu "siyah entelektüel" terimi bile can acıtır)

Britanya'da siyah insanların hâlâ renkleriyle tanımlanı-

yor olmasından yakınıyor, iş görebilir başka seçenekler olmadığından

kendisine Gambiyalı demesi de samimi olmaz, çünkü oradan ayrıldıklarında iki yaşındaydı

her neyse, ne siyahlığı ne eşcinselliği bilinçli siyasal kararların sonucu, ilki genetik olarak belirlenmiş, ikincisi fiziksel ve psikolojik yatkınlıkla

o nedenle de entelektüel ya da aktivist meşgaleler olarak değil

dipnot olarak kalacaklar

üniversitedeki işi maddi olarak onu su üstünde tutmaya yetiyor, bir kitaptan diğerine, olgun öğrencilere modası geçmiş konferanslar vermeyi takmıyor kafaya, ders vermeyecek artık, ünlü olduğundan, televizyona da çıktığından, ders verdiremezler

öğrenciler üzüldüyse ne olmuş, sistemi o yaratmadı ki (o sadece ona göre oynuyor bebeğim!), doğrudan patronlarından gelmiyorsa e-postalara cevap vermemek gibi bir kuralı var, onlara da hemen cevap yazar, gayet dostane bir dille

gayet iyi gidiyor böyle, çünkü bölümünde herkes ondan bir şeyler istemeyi kesti

"meslektaşları"nın ondan hoşlanmadığını, Uzun Bıçaklar Koridoru'nda yürüdüğünde homurdandıklarını biliyor

kimin umrunda?

nadiren gidiyor zaten

Roland üç ciltlik *magnum opus*'unu yazmaya başladığında, çoktan karar vermişti *Kurulu Düzen* tarafından kabul edilmeyecekti, *Kurulu Düzen'in* ta kendisi olacaktı

erkek kardeşleri, kızkardeşleri kendi haklarını gayet güzel arıyorlardı işte

o neden temsil yükünü taşıyacaktı ki onu geride tutmaktan başka bir işe yaramıyorsa?

beyaz insanların sadece kendilerini temsil etmesi gerekiyordu, koca bir ırkı değil

* * *

Yazz güven verici sarılmalarıyla canlanıyor, Roland onu herkesten çok seviyor, Kenny'den bile

doğduktan sonra kollarına verildiği an vurulmuştu ona Roland, o zamandan beri de vurgun, ona karşı sevgisini kontrol edemiyor, zaman zaman ele avuca sığmasa da, kindarlığı tutsa da, canı çektiğinde

kaygılanıyor onun için Roland, kazanma oyununu kuralına göre oynamazsa onu cezalandıracak bir dünya bekliyor onu

diplomatik dilde yeterlilik kazanması gerekiyor, ama o kadar ters ki

annesine çekmiş o açıdan

Londra'nın bu yakası geceleyin çok özel, öyle değil mi babacım? diyor biraz hülyalı, St. Paul heybetli görünmüyor mu?

kesinlikle, heybetli görünüyor canım, orayı başkentin mimari nabzının attığı yer olarak görürüm, yüzyıllarca hâkimi olmuş göklerin, finans merkezindeki gökdelenler servetleriyle onun o güçlü dinsel üstünlük sembolüne meydan okuyuncaya dek

gerçi, az bilinen bir gerçek ama, Gökdelen, aslında kendisinden önce gelen yüksek binalara borçlu, on birinci yüzyılda Mısır'daki yüksek binalar, Floransa ve Bologna'da Rönesans devrindeki kuleler, Yemen'de Şibam'da beş yüz yıllık kerpiç binalar gibi

görüyorsun ya Yazz, fikir hiç de yeni değildi, ortaçağda an-

tik şehircilik çözümlerinin yüzyıl ortasında nüfus artışına uygulanmasıyla birlikte yoğun bir şehirleşme ortaya çıktı

daha sözünü bitirmeden Yazz uzaklaşmaya başladı, tam da büyük bir sohbete dalacaklarken

tek başına dikilmiş, nehre bakarak sigara içen dövmeli bir adamın (yoksa kadın mı?) yanına gidiyor

seni görmek güzeldi babacım, diyor omzunun üstünden istifini bozmadan, tanıdığım birini gördüm de

seni ve Kenny'yi görmeye geleceğim yakında, söz

Yazz hiç bilmiyor, böyle sevgiyle yanına yanaştığında kendisini nasıl da boş hissettiğini, küçük bir kızken yaptığı gibi, bağlıydı ona, gitmesini hiç istemezdi, yatması ya da eve gitmesi gerektiğinde bile bırakmazdı babasını, onu küçük kemikli kollarını üstünden ayırmak zorunda bırakırdı

küçük bir çocuktu onu olduğu gibi seven

koşulsuz

çoğu insan onun dikkate değer önemli biri olduğunu düşünüyor, peki o, sevgili biricik yavrusu neden öyle düşünmüyor?

tek söylemesi gereken

başardın babacım, iyi yaptın

gerçekten de *bu kadar* mı zor *bir kerecik* olsun söylemesi?

2

Carole salonun uzak bir köşesinde dikiliyor, gürültülü devam partisinde, onun gibi şık iş elbiselerinin içinde tuhaf görünen diğer bankacılar ve finansçılarla birlikte, böyle birbirlerinin üzerine abanan tuhaf tuhaf giyinmiş tiple dolu salonda

burası hiç de onun ortamı değil, Freddy'nin "ortalıkta dolanıp lezbiyenleri mezbiyenleri tanıma" davetini geri çevirdi

kalabalıkta yolunu buluyor Freddy, kravatını çıkarmış, gömleğinin yakası açık, saçları havalana havalana, tanıştığı herkesin gönlünü alıyor, gördüğü kadarıyla, gülücükler beliriyor yüzlerinde o yanlarından ayrılırken

bir sonraki kişiye geçerken bir vals hareketiyle, o da etkilenecek Freddy'den

Freddy üst sınıflara özgü bir temkinlilik yerine üst sınıflara özgü bir özgüven saçıyor, onu her sınıftan insana sevdiren çekingen bir çocuksuluğu var

keşke onun hiç çaba göstermeden sergilediği sosyal beceriler kendisinde de olsaydı

Carole Benin'de geçen oyunu ilginç buldu, gerçi annesiyle babasının memleketi Nijerya hakkında çok az şey biliyor, oraya hiç gitmedi, komşusu Benin hakkında o kadarını bile bilmiyor

onun hatası değil ama, varsa yakın akrabaları, hepsi ölmüştü annesinin dediğine göre, ebeveynlerinin ikisini de küçükken kaybettiğinden onun için geri dönmek zordu

onun annesi hani şu havaalanlarında gördüğünüz, aşırı ağır bagajla dolu bir arabayla gelip de check-in'de tartıların yanlış olduğunu ileri sürerek tartışmaya giren annelerden biri değildi, tartılar açıkça doğru olsa da

Carole merak ediyor Nijerya'yı, görmek istiyor, daha oraya gönderilmedi iş için, bu konuda harekete geçme arzusu bir öncelik değil şimdilik onun için, bir gün annesini geri götürecek, belki destek olsun diye Kofi'yle birlikte, Freddy'yle de

Carole seviyor Kofi'yi, annesi için biçilmiş kaftan

bu gece bir sahne dolusu siyah kadın görmek çok tuhaftı, hepsi de onun kadar ya da ondan daha koyu tenliydi, bir ilkti bu, gerçi değer görmüş olmak yerine, biraz mahcup hissetti kendisini

keşke oyun Britanya'nın ilk siyah kadın başbakanı ya da Nobel Ödülü alan bir bilim insanı ya da sıfırdan başlamış bir milyarder, en üst düzeylerde meşru başarılar kazanmayı temsil eden birini konu alsaydı, ortalıkta dolanıp birbirlerine âşık olan lezbiyen savaşçılar yerine

oyun arasında barda beyaz izleyicilerden birkaçının kendisine daha önce hepsi lobiye geldiklerinde baktıklarından daha farklı baktıklarını hissetti, daha dostça, sanki bir şekilde izledikleri oyun onu yansıtmış ve oyunu onayladıklarından onu da onaylamışlar gibi

izleyiciler arasında Ulusal'da başka oyunlarda gördüğünden daha fazla siyah kadın vardı

arada onların gösterişli türbanlarını inceledi, Afrika heykelleri büyüklüğündeki ağır küpelerini, vudu tarzı boncuk, kemik kolyelerini, (muhtemelen) büyüler taşıyan deri muskalarını, bilek ağırlığı kalınlığında metal halhallarını, iki ucu arasındaki mesafenin birkaç parmağı kapsadığı gümüş yüzüklerini

siyah kızkardeşlik selamını alıp duruyordu, sanki oyun bir şekilde hepsini birleştirmiş gibi

aklından bunun siyah lezbiyen kızkardeşliği selamı olabileceği geçti, onları daha yakından inceledi, birçoğu lezbiyen *olabilirdi*, öyle tahmin etti, başlarına örtüler bağlamış olanlar bile gayet rahat ayakkabılar giyiyordu

kendisini içinde bulduğu bu topluluk ağırlıklı olarak eşcinsellerden mi oluşuyordu?

göz teması kurmayı bıraktı ve Freddy'nin kolunu kavradı

o da işleri biraz daha ileri götürüp onun boynuna sokuldu

şimdi tam da kendisini zihnen kalabalığa dalıp Freddy'yi partiden uzaklaştırmaya hazırlarken, bir kadın geliyor ona doğru, görmediği ne zamandır

ah, olamaz!

olamaz, olamaz!
Mrs. King
on sekiz yaşında okulu bitirdiğinden beri görmedi onu
iyi de *onun* burada ne işi var ki?

* * *

bu arada
Shirley hayretler içinde, odanın öbür ucunda gördüğü kişi himayesi altına aldığı öğrencisi, zar zor tanıyor onu, Carole Williams'tan başkası değil bu
hiç düşünmeden ona doğru yöneliyor, Lennox ve Lakshmi'yi bırakıyor, devam ediyor onlar sohbetlerine hayran hayran Lakshmi'nin çaldığı, Lennox'ın konserlerine gidecek kadar beğendiği, Shirley'nin tahammül edemediği caz hakkında
Shirley kalabalığın içinde ilerlerken hayretle görüyor Carole'un artık kirli bir çocuk olmadığını, zarif, güzel, rafine olduğunu, uzaktan bile
o zaman
ona yaramış olmalı

Shirley bastırılmış bir öfkenin yükseldiğini hissediyor içinde, safrası soluk borusuna çıkmış gibi
"arayı açma Carole, neler yaptığını bilmek istiyorum, ne zaman istersen arayabilirsin destek için" –nankör çocuk hiç arayıp sormamıştı
Carole şeftali rengi bir döpiyes giymiş, zevkli inciler takmış, ikisi de pahalı ve sahici görünüyor, saçları düzleştirilip balerin topuzu yapılmış, makyajı mükemmel bir hafiflikte, gençken olduğundan daha ince, yüksek topuklarla daha uzun boylu görünüyor
Shirley her zaman olduğundan daha demode hissediyor

(bir şey söylüyor bu), John Lewis'ten aldığı belde (*çok*) gevşekçe bağlanan, boyunda hoş bir yay çizen, yeni puanlı elbisesini giyiyor olmasına rağmen

Mrs. King diye hayretle bağırıyor Carole, elini uzatıyor biraz hanedan mensubu havasıyla

bana Shirley demelisin Carole, Shirley ben

Carole'un aksanı pek fark edilmiyor, aristokrat bir havası var, parfümü çok güzel kokuyor, her şeyiyle

cilalı

* * *

anlaşılıyor ki City'de bankacı olmuş, Shirley karşısındaki bu başarı manzarasından bundan daha azını beklemezdi zaten, kocasıyla gelmiş buraya, Freddy, şurada, ailesi tiyatronun sponsoru olan bir şirketin hissedarıymış da, aramızda kalsın ama, bu oyun pek benim harcım değil doğrusu, diyor Carole

benim de, diye karşılık veriyor Shirley, Amma'ya ihanet ettiğini hissederek salondaki herkes oyuna methiyeler düzerken o böyle davranmadığı için

(numara yapmıyorlarsa tabii, şakşakçı oyuncuların adetidir ya)

öğretmenler odasında hava atmayı çok isterdi arkadaşının oyunu Ulusal'da oynandı diye, ama oyun lezbiyenleri konu aldığından o iş biraz zor artık

siz nasılsınız? diye soruyor Carole, emekli olmuşsunuzdur sanırım

yok canım, daha *o kadar* ihtiyar değilim, hâlâ öğretmenlik yapıyorum, günahlarımdan ötürü, duymuşsundur herhalde, zorunlu kapatma kararlarından birçok kez yakayı kurtaran aynı tımarhanede, evet, hâlâ oradayım, geleceğin fahişeleri, uyuşturucu satıcıları ve keşlerini yetiştiriyorum

Shirley kafasını arkaya atıyor bir kahkaha patlatıp Carole'un da katılmasını bekleyerek, ama o dehşete kapılmış gibi görünüyor, Shirley neşeli bir gülümsemeyle düzeltmeye çalışıyor durumu, gücenik *olmadığı* izlenimi vererek

hâlâ en yetenekli çocuklara akıl hocalığı yapıyorum, diyor çabucak, ışıltıyla, potansiyeli olan çocukları kurtarıyorum hâlâ (kendisini tutamıyor), başarı yoluna çıkmak için benim yıllarca kendimi onlara adamama ihtiyaç duyanlara

tuhaf bir duraklama oluyor, Shirley menopozdan ötürü yüzünü ateş bastığını hissediyor, terle birlikte, kahretsin, şimdi sırası mı, hiç içmese iyiydi, tetikledi işte, yüzünü mendille silse makyajı bulaşacak her yere, deli kadınlar gibi görünecek

Carole ne düşünüyor böyle?

* * *

Carole Mrs. King'in pasif agresifliği karşısında hissettiği rahatsızlığı saklamaya çalışıyor, keşke Freddy gelip onu götürse, bu kadın domuz gibi terliyor, tuhaf, gergin mi?

Mrs. King Carole'a o kadar yüklenmişti ki

taciz gibi hissettirmişti

ama işte burada, karşısında, biraz yaşlanmış, grileşmiş, şişmanlamış, fark etmesi güç gerçi, çünkü çocukların gözünde bütün yetişkinler yaşlı ve şişmandır ne de olsa

o kadar uzun bir sessizlik oluyor ki ıstırap verici bir mahcubiyet çöküyor, iki kadın da yüzlerini ekşitiyorlar birbirlerine

Shirley bozuyor sessizliği, eh, bunca zaman sonra seni görmek güzel Carole

evet, sizi görmek de güzel, diye cevap veriyor Carole, Mrs. King'in gözlerinin içine bakıyor, şeytani bir pırıltı bekleyerek, ama sulanmış gözleri, üzgün mü yoksa? kederli, incinmiş görünüyor, Mrs. King'in duyguları var mı gerçekten?

birden Carole'un kafasına dank ediyor Mrs. King'i hep bir gençlik öfkesiyle düşündüğü, ama bu kadın belki de elinden geleni yapan tek kişi olmuştu, sadece doğru bir biçimde yapmamıştı o kadar

Carole kadını üzmek istemiyor, şimdi olmaz, ama hiç istemezken böyle yapmış gibi sanki, düzeltmek istiyor durumu

biliyorum biraz geç olacak, Mrs. King, yani Shirley, okuldayken bana yardımınızdan ötürü size teşekkür ettim mi hiç emin değilim, eh, geç olsun da güç olmasın, hah!

o hah bilinçli değildi, Carole'un ağzından çıkıverdi

saçmalama diyor Shirley, bana teşekkür etmeni gerektirecek bir şey yok kesinlikle, ben sana yardım etmek için yapabileceğim ne varsa yaptım, milyon yıl geçse de teşekkür beklemem, hatta istemem bile, benim için bir zevkti, ondan da öte, vicdanlı bir öğretmen olarak benim boynumun borcuydu, ben sadece işimi yapıyordum, senin için iyi olduğunu görmek beni mutlu ediyor, benim defterimde teşekkür budur

Carole bir bakıyor ki sulanmış gözlerde gerçek gözyaşları, idrak ediyor, Mrs. King gerçekten de ona yardım etmişti, kimsenin yapamayacak ya da yapmayacak olduğu bir şeyi yapmıştı, bu zamana kadar nasıl olmuş da bunun farkına varamamıştı?

Mrs. King bir adım geri atıyor, hassasiyetinden ötürü mahcup, diye düşünüyor Carole

kocamı almalıyım yoksa son treni kaçıracağız, yarına okul var, dokuzuncu sınıflar, en beteri, hoşça kal Carole, sana rastlamak güzeldi.

3

Shirley kalabalığın içinden geçiyor daha hafiflemiş adımlarla

Sabırsızlanıyor Lennox'a anlatmak için Carole'a rastladığını, her ne kadar Lennox, onun uzun zamandır içinde tuttuğu üzüntüyü boşa enerji israfı diye görüp dikkate almasa da

hayat erkekler için çok daha basit, kadınlar onlardan çok daha karmaşık oldukları için

Lennox hiçbir şey için gerilirmiş gibi görünmez

uzaklaştırıyor onu Lakshmi'den, paltolarını almaları lazım, görevli onları getirirken, partiye dönüp bakıyor Shirley

yükselmiş seslerle dolu geniş mekânlar ona okul kantinini dolduran yüzlerce öğrencinin yarattığı kâbus dolu kakofoniyi hatırlatıyor

o feci ciyaklamalar, metal çatal bıçağın duvarlarda, tavanda yankılanan sürtünme sesleri

onun dışarıda güzel bir gece geçirmekten anladığı, hâlâ herkesin onlar gibi olduğu bir partide bir köşede Lennox'la birlikte aşk konulu rock parçalarında dans etmek ve sessizce öpüşüp koklaşmak karanlıkta

pirinç, bezelye, körili keçi eti pişiyor mutfakta ocakta

Roland'ın gezinti yolundan içeri girişini izliyor gizlice, kendini yere göğe sığdıramaz, ama bu aralar sinirine dokunmaktan ziyade eğlendiriyor onu bu halleri

onu ancak vaftiz kızı Yazz'ın babası olduğunda az biraz tanıdı gerçekten, ondan önce Amma'nın arkadaşlarının birçoğu gibi Roland'ın da ona ayıracak pek vakti yoktu

Yazz ilkokula başladığında Roland ün kazanıyordu, Shirley de bir süreliğine hayrandı ona, aptalcaydı tabii

onunla karşılaşmaktan korkardı, çünkü ağzını açar açmaz, kendisini küçük hissetmesine neden olurdu

bir keresinde küçük Yazz'ı arabanın çocuk koltuğuna bağladığı sırada Roland Piaget'ye göre çocuk gelişiminin aşamalarını anlatmaya koyulmuştu yüksek sesle, o konuda Shirley kadar bilgili değildi oysa

Shirley bilgisini gösterecek kadar özgüvenli hissetmemişti kendisini, onun yanında hiç özgüvenli hissetmemişti

sonra Roland'a bir telefon gelmişti, yıllar önce Gambiya'ya dönen annesinin öldüğünü haber veren

bir dakika önce orada dikilmiş nutuk atan adam gitmişti, kaldırıma yığılıvermiş bir adam vardı onun yerinde

Shirley Yazz'ı ve Roland'ı eve geri sokmuş, kollarına almıştı Roland'ı doya doya ağlasın diye

ondan beridir Roland'ın entelektüel şovmenliğini bir performans gibi görüyor Shirley, derinde o da herkes kadar hassas olabiliyor

bu aralar gayet iyi geçiniyorlar, ama partiden ayrılmayı erteleyip gidip de merhaba diyecek kadar da iyi değil

sonra Lakshmi takılıyor gözüne, gergin gergin dolanıyor ortalıkta, Carolyn'i arıyor olmalı, yirmi yaşlarındaki çocuk gelini, öyle takılıyor Amma

Shirley çocuk gelini biraz önce çok daha yaşlı bir kadınla baş başa görmüştü, kadın ondan gayet etkilenmiş gibi görünüyordu

Lakshmi dikkat etse iyi olur

* * *

tam Amma'yı bulup veda etmeyi düşünürken, onu görüyor kadınlar tuvaletine doğru yürürken yanında Tanrıça Dominique, hınzır hınzır kıkırdıyor

birlikte tiyatro kumpanyası çalıştırdıkları günleri hatırlıyor, birbirleriyle olmak isterlerdi başka herkesten çok, sevgililerinden bile çok

ta ki Nzinga sahneye çıkıp da Dominique'i Amerika'da ışıltılı bir hayata çekip götürünceye dek

ama işin rengi öyle değildi, Amma'nın anlattıklarına bakı-

lırsa, Nzinga Dominique'i çakmıştı yanına bir-iki mıhla (vakti gelmiş de geçmişti zaten)

Amma ısrar ediyordu Dominique ile aralarında asla bir çekim olmadığına, ama Shirley asla anlayamıyordu, insanların yirmilerinde tuvalete bile birlikte gittikleri bir arkadaşlığı, onların yaptığı gibi, şimdi bir de ellilerinde

Shirley bu gece Dominique'ten uzak durmaya çalışmıştı, heteroseksüel sıkıcı bir banliyö okulu öğretmeniyle vakit geçiremeyecek kadar alışılmışın dışındaydı kendisi

maalesef arada, barda onunla yan yana dikilirken bulmuştu kendisini ve çaktırmadan kaçmayı başaramamıştı

Dominique her zaman olduğu gibiydi, hâlâ incecik, daracık beyaz bir tişört dümdüz karnını gösteren (içine çekiyor canım), motorsikletçi ceketi, muşta tarzı yüzükler, gümüş dikişler gibi kulağını kaplamış küpeler, siyah kot, motorsikletçi çizmeleri, oğlan gibi kesilmiş saçları, bir tek gri bile yok

Dom otuz ikisinde göstermese yaşına uygun giyinmemiş dersin

siyah kadınlar yaşlarını asla göstermiyor, Shirley dışında

her zamanki gibi talihsiz işte

birbirlerini yıllardır görmemişlerdi, Dominique de beklentisini doğrularcasına alayla sırıttı Shirley'ye, sanki onun acınası küçük hayatı kendisini eğlendiriyormuş gibi

hey, n'aber Shirl? diye sordu, neredeyse Amerikan aksanıyla

Shirley'nin her zamanki gibi, ona anlatacak heyecan verici bir şeyi yoktu kesinlikle, aynı soruyu Dominique'e yönelttiğinde, ovvv! nereden başlasam acaba? oldu aldığı cevap, tam o sırada sözü kesildi, barmen ilk ona servis yapmayı tercih edince

elbette ki öyle olacaktı tercihi

Dominique iki elinde iki kadeh şarap uzaklaştı, seni görmek harika Shirl, deyip kayboldu gözden

barmen Tanrıça Dominique'in içkisini verdikten sonra Shirley'nin öbür tarafında bekleyen kişinin siparişini aldı, ondan sonra gelmişti oysa

Shirley hiç olmadığı kadar yüksek bir sesle, *özür dilerim*, dedi, önce ben geldim

tezgâhtakiler dönüp baktılar ona

Dominique sahneye çıktığında, onun Amma'yla arkadaşlığına içerlememişti, çünkü Amma'yla kendisinin yolları zaten dramatik bir biçimde ayrılmıştı

Amma'yla dostluğu tarihsel bir sadakate, tanışıklığın rahatlığına dayanıyordu, ortak ilgi alanları ve bakış açılarından çok, birlikte sinemaya giderlerdi, Shirley heyecan verici bir eğlence olması gerektiğine inanırdı bunun (söyleyebildiği kadarıyla dünyadaki milyarlarca kişi de onunla aynı fikirdeydi)

Amma *hiçbir* senaryosu olmayan, atmosferi *bol*, *çok ağır* yabancı filmleri sever, çünkü "en iyi filmler insan olmak ne demektir, bu soruyu kavrayışımızı genişletmekle ilgilidir, biçimin sınırlarını zorlama yönünde bir yolculuk, ticari sinema klişelerinin ötesine geçen bir macera, bilincimizin daha derinlerinin bir ifadesidirler"

Shirley bu konuda ne düşünüyor tahmin edebilirsiniz

ortayı buluyorlar, Amma onunla *La La Land*'e gitmişti, beğendiğini kabul etmemişti ya (Shirley görebiliyordu ama), Shirley de *Moonlight*'ı izlemişti (uyuyarak), Amma'ya göre izlediği en iyi filmlerden biriydi

* * *

iki arkadaşın kadınlar tuvaletine girmelerini izliyor – öyle özgüvenli, eğlenceli, gençlik dolu, ışıl ışıl

Amma'ya hoşça kal demek isterdi, bütün akşam pek az konuşabilmişlerdi, hayranlarıyla doluydu hep çevresi, Shirley

tuvalete girip Dominique'le dedikodu seanslarını bölmeyecekti, yine ne var sıkıcı Shirl, diye bakacaktı Dominique

Shirley Yazz'la sohbet etmişti ayaküstü, o da o görünmez afro virüsüne yakalanmış gibiydi, saçları elektrik verilmiş gibi tel tel dikilmiş

yetmişlerde insanların düzgün, simetrik afroları vardı, Shirley'nin o zaman bile öyle değildi saçları, annesi onu on iki yaşındayken sıcak maşayla tanıştırmıştı, o zamandan beri gerçek saçını görmüş, hissetmiş değildi

Yazz yanında getirdiği iki arkadaşını vaftiz anasıyla tanıştırmak zahmetine girmiyor bile, yakışıksız bir tavır düpedüz

biraz çalımlı tipler gibi, Shirley gençlerin onu görünce korkudan sinmesine, eşitlermiş gibi davranmamalarına alışık

içlerinden biri payetli bir türban takmış, dindarlıkla uzaktan yakından ilgisi yok, diğeri desen çok açık yakalı bluzundan dökülmüş taşmış

Yazz sergilediği aşırı güvenli görünümle annesinden çok babasına benziyor, bugünlerde Shirley'le sadece görev icabı konuşuyormuş gibi geliyor

en sevdiğim vaftiz anamsın derdi ona Yazz, herhalde bütün vaftiz anaları ve babalarına aynı şeyi söylüyor, sayıları milyonu bulur, saymaya kalksan

Yazz'ın onu pek de ilginç bulmadığından kuşkulu

Lennox, saçmalamayı bırak diyor

o ve Lennox lobiden ayrılıp gezinti yoluna çıkıyorlar, Yazz nehre bakan duvara yaslanmış, biriyle konuşuyor, kolları kaba saba dövmelerle dolu bir adam, bir kadın da olabilir pekâlâ, söylemek zor bu "ne olursa" ortamında

Shirley eve dönmek için sabırsızlanıyor, bir bardak sıcak çikolata alıp kanepede Lennox'ın yanına kıvrılmak

ve bu gece kaçırdığı *Bake Off* finaline yetişmek için.

4

Amma Ulusal'da kadınlar tuvaleti koridorunun en ucundaki duvara yaslanmış, iki yanında tuvalet kapıları, erketede

Dominique çanta aynasının üstüne birkaç sıra kokain kesiyor ustalıkla

eski günlerdeki gibi sanki, oturup karşılıklı kokain çeker, bir yandan da hangi konuda muhabbete çakılmışlarsa devam ederlerdi laflamaya

birbirlerini en son ne zaman görmüş olurlarsa olsunlar, Amerika'da aradaki 5000 km mesafe, üstüne bir o kadar da okyanusta, aralarında hiç engel olmamışçasına eriyip gidiyor

bir önceki sefer yaptıkları gibi rahatça devam ediyorlar kaldıkları yerden, bir ömür boyu devam eden dostluğun gerçek anlamı bu işte

Dominique aynayı dikkatlice Amma'ya uzatıyor, buyur canım, burnunun direğini mahvedebilirsin bununla

Amma burun deliklerinden birine iki sıra çekiyor, vurduğunda hedefi gözlerini kapatıyor o anın tadını çıkarmak için, ilahi duyumlarla kanına karıştığını hissediyor

hatırlıyor musun, oyunlarımızda ilk gece ritüelimiz buydu? diyor Dominique, tozun geri kalanını çekerken

uyuşturucu etkisini gösterirken, onda da yükseliyor coşku, jetlag yerini taşkınca akımlara bırakıyor

nasıl unutabilirim? diyor Amma, ortak geçmişlerini hatırlamak sıklıkla retorik bir ritüel onlar için, böyle eski bir tiyatro geleneğini dirilttiğin için aferin sana Dominique, bu arada lafı açılmışken, gerçekten de oyunu ve prodüksiyonu beğendin mi? yani *gerçekten*, beğendin mi?

Dominique sevdiğini birçok kereler söylemişti, ama Amma'ya yetmiyor, rahatlatılmaya aç

iğrençti, Amma, *iğrenç*, tiyatronun bütün o eski şövalyelerinin üstüne kustun, mezarlarında ters dönecekler kızım

beğendin o zaman?

Dominique

haber vermeden çaldı sahne kapısını, ona sürpriz olsun diye, iliklerine kadar yorgundu, geceleyin Los Angeles'tan yola çıkmış, uyumadan geçirdiği on saatin ardından Heathrow'dan Ulusal'a bir Uber tutup yetişmiş dostluğumuzun tarihinde kaçırılmayacak bir olaya, ışıklar sönmeden hemen önce yerleşmiş koltuğuna

iyi ki geldin diyor Amma, arkasına yaslanıp uyuşturucunun ona verdiği sevginin tadını çıkararak

iyi ki geldim, ama ateş almaya, çünkü yarın yine aşacağım okyanusu, kırk sekiz saat içinde ikinci kez, sadece senin için Ams, başka biri için yapmazdım

Dominique arkadaşının galalarından birine gelmeyeli çok oldu, dışarıdaki parti yıllardır görmediği insanlarla dolu, çok iyi bir sebebi vardı ama

Roland'la hal hatır sordular birbirlerine ayaküstü, Roland kısa süre önce öğle yemeği/akşam yemeği/içki/her ne haltsa yediğini söyledi iki ünlü siyasetçi, bir rock yıldızı ve eserleri milyonlarca dolara satılan bir sanatçıyla

hiç duymadım ismini dedi Dominique (duymuştu)

Sylvester kalabalığın içinde süzülürken posta güvercini gibi, oyunun sonunda salondan çıkarken görmüştü onu, sen ve ben demişti, eskiden kalan pek az düzen karşıtı arasındayız, yozlaşmamış

elini Amma'dan yana sallaması bir tesadüf değildi

Dominique tam gayet kapitalist festivalinden bahsedecekti ki seksenlerde birlikte çalıştığı biri kurtardı onu, Linda,

kirpi bakışlı bir rejisördü, şimdi de Gulag hapishanesi muhafızı gibi iri yarı

maiyeti de yanındaydı, doluşup dirseklemişlerdi Sylvester'ı yoldan

Linda artık kendi film ve televizyon ekipmanı şirketini yönetiyordu, Çalı Kadın Tiyatrosu'nun ölümüne hayranı olan dostları da araba tamircisi, elektrikçi ve inşaatçıydı

Dominique moda haline gelmeden önce kadınsılığı reddetmiş bu kadınlarla çok vakit geçirmişti

onları yeniden görmek harikaydı

ama aynı şeyi Amma'nın en eski arkadaşı ve yeryüzünün en sıkıcı kadını olan Shirley için söyleyemeyecekti, barda yan yana geldiklerinde korku dolu bir ifade vardı yüzünde, dudaklarına zoraki bir tebessüm yerleştirmişti

bir keresinde bir partide Shirley'yi, Amma'nın bir kız arkadaşıyla öpüşmesini izlerken yakalamıştı, Shirley'nin izlenmediğini düşünürken yüzüne takındığı o ifade

bu kadın gizli bir homofobikti, gerçi Amma bunu kabul etmez, öyle olsa kendisiyle arkadaş olmayacağını söylerdi

Dominique coşkuyla selamlardı Shirley'yi, coşkuyla hoşça kal derdi ona, ikisi arasında da pek bir şey söylemezdi, buna da "merhaba-hoşça kal sandviçi" diyordu

Bu sandviçi nazik davranmak zorunda olduğu insanlara saklardı

* * *

Roland, Sylvester, Shirley

bir zamanlar iyi tanırdı onları, şimdi kırk yılda bir görüyor, bakıyor ki en kötü özellikleri daha da keskinleşmiş

Roland'ın küstahlığı daha yoğun, Sylvester daha bir küskün, Shirley daha gergin

istisnalardan biri Lakshmi, hâlâ muhteşem bir dost, en son albümünü tanıtmak için turneye çıktığında Los Angeles'a gelir düzenli olarak

asıl güzeli Yazz'ı görmek oldu, koşup geldi, gururla tanıttı özgüvenli, ağzı laf yapan üniversite arkadaşlarından ikisini, biri payetli bir tesettür giysisi giymiş, "evet, Müslümanım, müthiş ve gururluyum" diye bağıran

iki arkadaş dillerini tutamadılar, *onun hakkında her şeyi* Yazz'dan duymuşlar, *merak etme*, *rahat olabilirsin*, *iyi şeyler* hep, *fazla* karalayıcı şeyler söylemedi

Yazz Dominique'e gelecek yaz, yanında *malum şahıs* olmadan Los Angeles'ta bir ay geçirmesi için masrafları karşılamasını önerdi, bağ kurmuş olurlardı, çünkü sen benim Bir Numaralı vaftiz anamsın, çocukluğumun büyük bölümünde yanımda değildin, *malum şahısla* büyümek gayet travmatikti

bir de Her Bir Bokun Profesörü'yle

birazcık daha fazla destek fena olmazdı Vafi Dom

merak etme, birinci sınıf bilet istemiyorum, ekonomi yeter

bir de

günlük harçlık

Yazz açık sözlü, cesur ve Dominique de bu yüzden bayılıyor ona, elbette ki ziyaretinin masraflarını karşılayacak

tuvaletin zemininde sırt çantasını karıştırıyor, siyah beyaz bir fotoğraf çıkarıp Amma'ya uzatıyor

hatırlıyor musun bunu? nereden nereye geldiğini göstermek için getireyim dedim

elbette, dedi Amma, nasıl unutabilirim? baksana bize, *riot girls*'ün[38] aslı, yoksa artık *grrrrls* değil de *gurls*[39]mü di-

38. Riot grrls: Türkçede isyancı kızlar anlamına gelen, 1990'ların başında ABD'de doğan punk, feminizm ve siyaseti birleştiren, sıklıkla üçüncü dalga feminizmle ilişkilendirilen hareket. (ç.n.)

39. Gurl: İngilizcede trans kadınları da içerecek şekilde kadınlara hitaben kullanılan "ahbap" anlamı-

yorlar? Yazz bilir

tam da bu tiyatronun dışındaki teraslardan birinde duruyorlardı, Dominique'in üstünde haşat olmuş bir fötr şapka, eski bir erkek paltosu, yırtık tişört, kot pantolon, pantolon askısı

Amma pilot montu, fırfırlı etek, çizgili tayt, DM'ler giymiş

ikisi de sert sert bakıyor, iki parmaklarını kaldırmışlar[40] tiyatronun epey üstlerinde kalan kalın siyah harflerine

baksana ne kadar gençmişiz Dom, çok uzun zaman önceymiş gibi geliyor

öyleydi çünkü, geçip gitmiş bir çağ, ver canım biraz da ben koklayayım, kendine bir bak şimdi Ams, oyunda *zirvedesin*, kızım, bomba gibisin, seni durdurabilene aşk olsun, işte sen busun, oyunun kapanış bölümüne gelince, ne diyebilirim? Afro-kadınmerkezcilik bu gece bir femdeprem yarattı

Amma bu övgüler iliklerine işledikçe duvardan eriyip aktığını hissediyor

tam da buna ihtiyacı vardı işte

her şey mükemmel

tek kelimeyle

mükemmel.

5

İki kadın sohbetlerini derinleştiriyorlar geceyle birlikte Amma'nın evinde

Dominique memnun Amma'nın halihazırdaki manitalarının davet edilmediğine, hoşça kal demek zorunda kaldıklarında hüsrana uğradıkları aşikâr, ters ters baktılar ona onları kutlama sevişmelerinden, yatıp yuvarlanmalarından mahrum bırakıyor diye

---

nı taşıyan sözcük. (ç.n.)

40. Bu hareket Britanya'da hareket çekme anlamı taşır. (ç.n.)

arkadaşı artık üçlü takılıyor, daha önce dediği gibi
pis yosmanın tekisin Ams
umarım öyleyimdir, elimden geleni yapıyorum

Yazz ve "ekibi" de o gece evdeler, yatalı çok oldu onlar
zamane gençlerinin derdi ne? diye bağırdı Dominique arkalarından, odadan çıkarlarken beş yaşındaki yavrular gibi esneyerek mahmur mahmur
içip takılacak olan sizsiniz, biz değil, geri dönün sizi gidi duyarlı küçük inekler, gelin de bir canınıza okuyayım sizin
ahşap merdivenleri sersem sersem tırmanırlarken Yazz tırabzandan aşağı bağırdı, *bazılarımızın* sorumlu yetişkinler olması gerekiyor, evde yaramaz *çocuklar* varken
isim vermiyorum, *dikkat ederseniz*

eski günlerde böyle değildi
o ve Amma sadece iki şişe kırmızı şarap ve kokainin geri kalanını götürdüler, kokain içkinin sarhoş edici etkisini geçirdi gayet hoşça
bir taşla iki kuş, istediğin kadar içersin ve güzelce gevezelik etmek için de yeterince tutarlı kalırsın
Amma yastıklarla beslenmiş hantal eski bir kanepenin üstünde hafiften sere serpe uzanıyor
zamane Sarah Bernhardt'ı ya da Lillie Langtry'ı gibi
Dominique yerdeki Habitat kiliminin soluk geometrik desenlerinin üstüne oturmuş
lotus pozisyonunda

bu ev Dominique'e kaçtığı hayat tarzını hatırlatıyor, karşı taraftaki birbirinin aynı teraslı evler rahatsız edecek kadar yakın
ön bahçe dedikleri siyah çöp kutularıyla dolu bir metrekarelik bir avlu, arka bahçenin de daha geniş olduğu söylenemez

evin kulübemsi boyutları klostrofobi yaratıyor, koyu mor duvarlar da cabası, Dominique Amma'ya ferahlık, genişlik etkisi yaratsın diye açıkça beyaza boyamasını tavsiye etmiş olsa da bu renge boyanmışlardı

dumandan sararmış tiyatro posterleri en azından şimdi camın altına yerleştirilmiş

şöminenin üstündeki rafta Afrika işi tozlu heykeller dizili, Amma'nın miras almaktan ziyade topladığı

süpürgelikler aşınmış, zemin parkelerinin iyi bir verniğe ihtiyacı var, orijinal şöminenin içinde fosilleşmiş erimiş mumla çirkin bir biçimde çarpılmış tozlu bir altar şamdanı duruyor

Amma evini salaş-şık diye tanımlıyor, sanki öyle olması titizlikle tasarlanmış gibi, ama Dominique "şık" demesen de olur diyor, evcimen yosmanın biri diğerini kandırmaya çalışırmış gibi

onun haftada iki kere gelip yetişemediği işlere bakan bir hizmetçisi var

havadar bir kütük evde oturuyor Dominique, duvarları cam, orta büyüklükteki mekân dışa doğru uzanıp aşağıdaki tepelerdeki çam ağaçlarını da içine alır hale geliyor

uzaktaki şehir ışıklarını da

Dahomey'in Son Amazonu muhtemelen benim kariyerimin zirvesi Dom, diyor Amma, artık kutlayıcı bir havada değil, gece ilerledikçe Dominique'in hatırladığı o duygusal moda bağlamış

bundan daha iyi olabileceğimi hayal edemiyorum, belki bu oyun büyük bir ödül kazanırsa beni başka bir oyun yönetmeye davet ederler, belki de etmezler, verecek çok şeyim var hâlâ, iş bulmak için tırmalayabilirim yine, hatta tiyatroda çeşitliliğin tartışıldığı panellere bile daha fazla davet alabilirim

Sosyal Değişim Şapeli'nde Uzun Ömürlü Kariyerin Yüksek Rahibesi oldum, Siyasi Görülmezlerin Kürsüsü'nden vaaz veriyorum Marjinalleşmiş ve Çoktan Saf Tutmuşlar Topluluğu'na

işte bu yüzden kaçmana yardım etmek benim görevim Amma, şu siyah Britanyalı aktörlere bak, burada iş bulamıyorlar, gemiye atlıyorlar, sonra da ver elini Hollywood yıldızlığı, benim sürdüğüm hayata bir bakar mısın? benim Kadın Sanat Festivali'me bakar mısın? oradaki izleyicilerin büyüklüğünü bir düşün, destek ağlarını, sohbetleri, toplumun her düzeyinde iş gören çok güçlü siyah insanları

Amerika kendi genişliğinde genişlemeni sağlayacak Ams, sesin daha yüksek çıkacak, daha cesur olacak, entelektüel ve yaratıcı açıdan daha hareketli olacaksın, yeni zirvelere tırmanacaksın, kesinlikle, biliyorum sosyal ve siyasal hastalıklardan payına düşenden fazlasını alıyor, ama böyle bile olsa Britanya'yla karşılaştırıldığında, eh, ne diyebilirim ki? ben gemiye çok uzun süre önce atladım

şimdilik burada kalmam lazım, Yazz bağımsız yaşamaya hazır oluncaya dek

kâinatın en özgüvenli genç kadınından mı bahsediyoruz? diyor Dominique, kendisine bakmayı becerebilecek biri varsa, o da senin kızın

istediğimden değil, bağımsız yaşamasını, yani, hiç istemiyorum, gerçekten

ayrılma mevzuları mı?

tam bir canavar, ama benim küçük canavarım, biliyorsun işte, aslında burada olmayı seviyorum, hayal kırıklığından canımı çıkarsa da, başka bir yerde yabancı olmayı ister miyim, emin değilim

o zaman dene yeni bir elbiseymiş de yakışıp yakışmadığına bakıyormuşsun gibi, hayat risk almaktır, kafanı kuma gömmek değil

teşekkürler

rica ederim

dar kafalı bir Küçük İngiltereli gibi hissettirdin bana

çünkü kendin için en iyisinin ne olduğunu bilmiyorsun, seni saçından sürüye sürüye bağırta bağırta Birleşik Devletler'e götürmem gerekiyorsa, bırak öyle olsun

Amma kanepeden kalkıyor, pencereyi açıyor, hafifliyor, karanlık çökmüş, sessiz sokağa üflüyor dumanı

Dominique arkadaşının hâlâ sigara içtiğine inanmakta güçlük çekiyor, yirmisini geçmiş herhangi birinin içmesine

ben de seviyorum Britanya'yı, Ams, gerçi her dönüşümde daha az, benim için yaşayan bir hatıraya dönüştü, Britanya geçmişteymiş gibi geliyor, ben onun şimdisinde olsam bile

bu konuda terapistinle konuşmuş gibisin

her hafta bir saat boyunca sözüm kesilmeksizin saçıp savurmamı oturup dinlesin diye para ödüyorum ona, Nzinga'dan ayrıldığımdan beri aynı kadını görüyorum, harika oluyor, sen de denemelisin

ama senin tersine benim rahatsız edici psikolojik sorunlarım yok Dom

çünkü bulmak için yeterince derinleri eşelemiyorsun

doğru

bence terapi bilinci yükseltmenin bir biçimi, Dom

bilinci yükseltmek çok modası geçmiş bir terim, Ams

modası geçmişlerin geri döndüğünü duymadın mı? bugünlerde feminist olmak gerçekten moda: bloglar, gösteriler, kitlesel fonlama kampanyaları, tahammül edemiyorum

Amma pencereyi kapatıyor, geri yürüyor, yeniden kanepenin üstüne yayılıyor baygın baygın, ikna et beni Dominique, feminizmin yeni bir soluk bulması neden iyi bir şey değil Dominique? doktorun reçete ettiği tam da bu değil mi?

aslında beni rahatsız eden metalaşması feminizmin, zamanında feministler medyada o kadar kötülendi ki kuşaklar boyunca kadınlar kendi özgürleşmelerinden yüz çevirdiler, hiç kimse feminist diye nitelenip kınanmak istemiyordu, şimdi bir aşk meşktir gidiyor, güzeller güzeli genç feministaların müthiş kıyafetlerle, o muazzam tavırlarla verdiği o ışıltılı fotoları görüyor musun, moda olmaktan çıkana kadar böyle

feminizmin tektonik levha kaymalarına ihtiyacı var, moda icabı değişikliklere değil

Dominique arkadaşının onunla hemfikir olmasını istiyor, o kadar da üstünde düşünülmesi gerekmeyen basit bir şey sonuçta, ama Amma, oldum olası muhalif, aşikâr olanı görmeye yanaşmıyor, sen de fazla kinik ve felaket tellalısın, Dom

ben durugörücüyüm canım, satmak için güzelliğe dayanan ciddi bir siyasal hareket bitmeye yazgılıdır

ah, hadi canım, medyanın güzel kadınlara kafayı takması yeni bir şey değil ki, Gloria, Germaine ve Angela'nın gençliklerine bak, zeki kadınlar, ama hiç de çirkin ördek yavruları değiller, kadınlar genç, güzel, götürülebilirse haber yapılır, ister müzisyen olsun, ister diyetisyen

diyetisyen mi Ams?

kafiye oluyor Dom, kafiye

beni rahatsız eden başka bir şey de trans baş belaları, festivalimin erkek doğmuş kadınlar için değil de kadın doğmuş kadınlar için olduğunu açıkladığımda yediğim paparayı görecektin, transfobik olmakla suçlandım, değilim halbuki, kesinlikle değilim, trans arkadaşlarım var, oysa arada bir fark var, erkek olarak yetiştirilmiş bir erkek erkek gibi hissetmeyebilir, ama dünya ona bir erkek gibi davranır, peki o zaman nasıl olur da tam olarak bizim gibi hissedebilir?

festivalime karşı bir kampanya başlattılar, Twitter'da bir milyon takipçisi olan Morgan Malenga diye birinin liderliğinde, aylarca sürdürdü saldırmayı, itibarımı ciddi sarstı, neden

sonra geri adım atmak zorunda kaldım

Dom, çok komiksin, baş belaları mı? protesto mu? sana birini hatırlattı mı? gençliğimizde Twitter olsaydı, milletin hayatını cehenneme çevirirdik, düşünebiliyor musun? ayrıca trans camiası da hakları için mücadele etme hakkına sahip, bu konuda daha açık fikirli olman lazım, yoksa çağın gerisinde kalırsın, beni eğitmeyi başka her şeyden çok seven "farkında" bir kızım olduğundan düşünme biçimimi tümüyle değiştirmek zorunda kaldım, şu genç feminista kahramanların birçoğu sana tapıyordur orada eminim, bahse girerim çıtır mıknatısısın

onlar beni çıtır bulmuyor Ams, ben sorunun bir parçası olan modası geçmiş eski ekolün tekiyim, bana saygıları yok

o zaman onlarla konuşman gerek, Dom, çok daha fazla sayıda kadın feminizmi yeniden şekillendiriyor, kitle aktivizmi kontrol edilemeyen bir yangın gibi yayılıyor, milyonlarca kadın uyanıp tepeden tırnağa hak sahibi insanlar olarak dünyamıza sahip çıkma imkânını görüyor, bunu kutlamamız gerek

buna nasıl hayır diyebiliriz ki?

Epilog

Penelope

son sürat gidiyor iki gün sonraki sekseninci doğumgününe doğru, son sürat giderken şehirler arası trende kuzeye doğru

Telegraph'ın kültür sayfalarını okumaya çalışıyor, Ulusal'da, Londra'da en sevdiği tiyatroda oynanan Afrikalı Amazonlarla ilgili beş yıldızlı bir değerlendirme yazısına denk geldi

övgü dolu olsun olmasın, *o* yazıyı okumayacak

birinci sınıfta seyahat ediyor, cin toniği ve tuzlu atıştırmalıklarının tadını çıkarmak istiyor, yüksek tansiyonuna rağmen, şu anda muhtemelen tavan yapıyor etrafındaki curcuna yüzünden, tren biletlerini birkaç sterlin karşılığı daha üst sınıfa çıkarıp da gücü yeten insanlar için daha rahat ve ağırbaşlı olması gereken bir ortamı mızmız çocuklar, sarhoş biracılar ve en beter tacizcilerle, cep telefonlarında özel mevzuları insan içinde konuşan tiplerle dolu bir kâbusa çeviren insanlar sınıfı

hepsine de KAPAYIN LANET OLASI ÇENENİZİ!!! demek istiyor

ama yaşlı bir emekli olsa da, zontanın birinin ona saldırması onu şaşırtmazdı, yarınki gazetelerin manşeti

Sarhoş Çete Mensubu Emekliyi Hareket Eden Trenden Attı

Penelope bugünlerde insanlara karşı daha az hoşgörülü ol-

duğunu fark ediyor, Jeremy dışında, partneri, onu çok çok uzun zamandır katlandığı bekârlıktan kurtardı

onca yıl mutsuz bir bağımsızlık içinde yaşadı, oysa bütün istediği tatlı bir adamla karşılıklı bağımlılık içinde yaşamaktı, onu seven bir adamla

olduğu gibi

Jeremy'yle altmışlarının sonunda başladığı Tai Chi derslerinde tanıştı, tatlı Dr. Lavinia Shaw (maalesef emekli oldu, Nijeryalı bir ... adam geldi yerine) denge duygusunu geliştirmesi tavsiyesinde bulunmuştu, düşüp duruyordu çünkü

en son Waitrose'da düşmüştü, omzunu o kadar feci incitmişti ki steroid enjeksiyonuna rağmen iyileşmesi yıllar sürmüştü

ikide bir düşmemelisin diye uyarmıştı Dr. Shaw onu, sonun tekerlekli sandalye olur Penelope

anlaşıldı

Penelope önce kendi semtindeki Camberwell Tai Chi okuluna gitti, çevresinde inanılmaz genç kadınlar ve Samuray tarzı tuhaf topuzları olan güzel genç erkekler kadınların peşinde

Dulwich'in merkezinde (Doğu Dulwich'te değil de) daha uygun bir okul buldu, belli bir tarzı olan yaşlıca beyefendilerin sayısı etkileyiciydi

yanında durmaya başladığı bey de onlardan biriydi, Jeremy, saçları gümüşi, aristokratik bir dağlı çehresi (çok andırıyor Ranulph Fiennes'i)

ondan birkaç yaş büyüktü ve boşanmıştı (çabucak öğrenmişti bunu, en iyisiydi bu), derste onun yanına yerleşti, öğretmen öğretirken Vahşi Atın Yelesini Ayırma'yı, Kuşun Kuyruğunu Tutma'yı ve Kaplanı Dağdan Aşırma'yı

Penelope bütün rakiplerini geride bıraktı, ilk kez gençliğinde Giles'i kapana kıstırmak için kullandığı tozlanmış becerilerini dirilterek

Jeremy'ye bahçesinden armutlar taşıdı, onun bahçesindeki eksikleri tamamlamak için çelikler (bunu da çabucak öğrenmişti) – gülhatmiler, kamelya, mor salkım

Jeremy ondan hoşlanmışa benziyordu, o da hırsını artırdı ve ona son derece nadir bulunan 78 rpm'lik bir Maria Callas kaydı getirdi, idolüydü onun

West End'deki plakçı dükkânlarında aramıştı günlerce, ona da kendisinin klasik müzik koleksiyonunda rastladığını söyledi (olur da evine gelir diye alelacele bulup buluşturarak toplamıştı oysa)

Kraliyet Opera Salonu, İngiliz Ulusal Operası, Glyndebourne, Aldeburgh, Garsington'da çok sayıda feci operada oturdu onunla

sahnede dönüp duran gürültülü atışmalardan çok büyülenmiş gibi

Lordlar ve Oval'de kriket maçlarına gitti onunla, sayılamayacak kadar çok, bitmek bilmeyen maç izledi, çok ilgileniyormuş gibi yaparak, her zaman olduğu gibi, bir buz kovasındaki geleneksel Pimm'lerin yardımıyla

(bu gibi gelenekleri ayakta tutmak onun göreviydi)

Penelope kendisini Eğlenceli İnsan'a çevirdi, Jeremy söz konusu olduğunda hiçbir şey o kadar da büyük sorun değildi, aslında çoğu şey onunla tanışmadan önce fazlasıyla dertti

Jeremy'yle birlikte dikkatli bir dinleyici olup çıktı Penelope, yatıştırıp rahatlatıyordu onu, özellikle de Anne'le eski evliliğini anlattığında

ellilerde ve altmışlarda iyi huylu bir anne ve eşken, seksenlerde erkeklerden nefret eden bir feminist olup çıkmıştı Anne, onunla kavga çıkarıp durmuş, Greenham Komünü'ne katılmıştı kadınmış gibi görünmemeye büyük çaba sarf eden kadınlarla bir olup

Kennington'daki şehir evlerine arkadaşım diye getirdi-

ği kadınlarla, sonunda bir gün yatak odalarında yakalamıştı onu bir kadına sadece bir erkeğin yapması gereken bir şeyi yaparken

ilişkileri olmuştu Jeremy'nin o zamandan beri, evlenmeyecekti bir daha

eh, demişti Penelope onu teselli etmek için, feminizmin cevaplaması gereken çok şey var, davaya ihanet etmeye gayet hazırdı, kişisel mutluluğu bulmak anlamına geliyorsa

Jeremy Sanders (MBE)

Westminster Sarayı'nda kurum içi yayınlardan sorumlu bir memur olarak seçkin bir meslek hayatı sürmüştü, ülkeyi hangi siyasal partinin çürüttüğünden, pardon, sık sık espri yapardı böyle (mizah duygun çok iyi Jeremy!), *yürüttüğünden* bağımsız olarak

siyaseten aynı çizgidelerdi (merkez sağ) ve günün başlıca meselelerini tartışmayı severlerdi: kanun ve düzen, ekonomi, küçük devlete karşı dadı devlet, milliyetçilik, göç, sosyal güvenliğin tırpanlanması, insan hakları, küçük girişimlerin büyümesinin teşvik edilmesi ve büyük girişimlerin, büyük kazananların vergiden muaf tutulması, kişisel zenginliğin korunması gibi – Penelope'nin altmışlarda gıcır gıcır üç kuruşa aldığı Camberwell'deki villası artık milyon sterlin değerindeydi

Penelope Jeremy ile ilişkisinin mahrem bir boyut kazanmasına ancak birbirlerini tanıyalı on sekiz ay olduğunda izin verdi, aslında onunla hemen yatağa girecek de değildi zaten, Marks & Spencer'daki anaç sütyen satıcısından başka kimsenin kendisini soymasına izin verecek durumda değildi epeydir

löpür löpür olmuş, gözenekli uylukları eski günlerdeki göz dolduran hatlarını yansıtmıyordu artık, göğüsleri gençliğindeki şişkin balonlar değildi, kaç gecesini uykusuz geçirdi, boyasa mıydı acaba hanımlığının gül bahçesini onun için

vuslata ermeleri, hiç beklenmedik bir biçimde gerçekleşti,

bir gece Jeremy'nin şehirdeki evinin oturma odasındaki kanepenin üstünde buluverdiler kendilerini on beşlikler gibi

Penelope'nin Kraliyet Opera Salonu'nda üç buçuk saat boyunca *La Traviata*'ya katlanmasından sonra

eve dönüp kendisine gelmek için bir şişe Vintage Bordeaux'yla cila çekmesinin ardından

Jeremy de en sevdiği Metaxa konyağından yuvarlamıştı birkaç kadeh

laf lafı açtı derken nasıl oldu hiç fark etmeden, yetmiş küsurluk erkek arkadaşı dalıverdi gül bahçesine

Penelope sonradan anladı ki Jeremy ona karşı hisleri nedeniyle fiziksel kusurlarını görmez olmuştu, nasılsa öyle seviyordu onu, hiç şikâyeti yoktu, öyle diyordu, bir sabah yatakta, pencereden doğruca üstüne düşen gün ışığının bütün gücüyle çırılçıplaklığına bakmasına izin verdiğinde bile

Botticelli'nin Venüsü orta yaşlıyken nasıl görünüyorsa hayalimde, sen de öylesin

orta yaşlı mı? yetmişindeydi o sırada

o kadar *şefkatliydi* ki

Penelope de onu kesinlikle nasılsa öyle seviyordu, ne bir Michelin erkeğiydi Jeremy ne de yaşı ilerlemiş bir Adonis, bacakları en değerli fiziksel varlığıydı, bütün ömrünce bir yürüyüşçü olmuştu, Penelope de yürüyüşçü olup çıktı, mucizeden aşağı kalır yanı yoktu bunun, çünkü onunla tanışıncaya dek beş dakika olsun yürüyemezdi nefes nefese kalmadan

evden arabaya, arabadan eve ve o mağazadan bu mağazaya

Sussex'te Jeremy'nin deniz kenarındaki sayfiye evinde ya da kendisinin Provence'taki evinde kaldıklarında on-on beş kilometrelik gezintilere çıkacak kadar güçlenmişti sonunda

yürümek hayatın zevklerinden biri haline gelmişti

* * *

uyumlulukla ilgili bütün meseleler belli olduğunda, onun evine taşınmayı anlamlı buldu, bir tek iğneye bile dokunmamaya karar verdi orada, sessiz sedasız beğenmedi onun gri ve yeşil paletini, orijinal Edward dönemi mobilyalarına düşkünlüğünü, duvardan duvara bej halılarını ve çerçeveletip astığı 1800'lerden kalma *Spectator* kapaklarını

oysa onun biraz daha eklektik bir tarzı vardı, Bali'den gölge oyunu kuklalarından, cam heykellere, rahat beyaz kanepelerin üstüne atılmış renkli Quaker işi örtülere, koyun postu halılara ve hafif, taş görünümlü parkelere

rahatça birlikte yaşamaya başladılar, sık sık dışarıda yemek yiyorlardı (ikisi de önemsemezdi yemek pişirmeyi), ulusal kültür kurumlarına giderler düzenli, tiyatro oyunlarına, West End'deki müzikallere (Penelope için) ve tabii ki operaya

ikisi de kitap kurdu, Penelope'nin zevki Joanna Trollope, Jilly Cooper, Anita Brookner ve Jeffrey Archer, Jeremy ise kendi tabiriyle James Patterson, Sebastian Faulks, Ken Follett ve Robert Harris tarzı bir tip

Jeremy bir keresinde, hayatında hiç, yazarı bir kadın olan bir roman okumadığını söylemişti, çünkü bir tanesinde bile birinci bölümden sonrasını okuyamamış, neden böyleymiş anlayamıyormuş, biyolojik olsa gerekmiş, böyle demişti üzgün görünerek

Penelope hiçbir şey söylememişti, vırvır etmiyor ona, kendi kendisine koyduğu bir kuraldı bu, uyumlu ilişkilerinin sırrıydı

birlikte her sabah Tai Chi yapıyorlar limonlukta, yazları bahçede, gerçi Jeremy o kadar çevik değil artık, seksenlerinin ortasına geldi

bir kanser korkusu atlattı Penelope, kendisini inanılmaz derecede ölümlü (mastektomiye gerek kalmadığı için de şükran dolu) hissetmesine neden olan

ama ölümünü düşünürken, ıstırap çekti huzursuz geceler

boyu onu bu dünyaya getiren ebeveynlerini geçirip aklından, çok genç bir kadınken hallettiğini düşündüğü bir meseleydi bu, Edwin ile Margaret'in onunla kan bağı olmadığını öğrenmenin şokunu atlattıktan sonra

kimdi onu bu dünyaya getiren insanlar, sonra da ellere veren?

Sarah her hafta İngiltere ile Avustralya arasında yaptıkları Skype sohbetlerinde bu konudan bahsetmesine epey şaşırdı

bu meseleyi açan şey ne oldu, annecim?

Sarah orta yaşlı artık, İngiltere'ye pek sık gelmiyor, çocukları Matty ile Molly büyüdüler, *çok* da Avustralyalılar

Adam o kadar uzun zamandır Dallas'ta yaşıyor ki, İkinci Anayasa Maddesi'nin destekleyicisine dönüştü, şoke edici, o kadar ki onunla kavga etti Penelope yaşadığı yerde Walmart'ta işlenmiş peynir ve oyuncakların yanında silah satılması hakkında

Penelope çocuklarının kendisinden kaçtığını düşünüyor, bunu asla kabul etmezler, kötü bir anne değildi, torunlarıyla gerçekten bağ kuramamış olması da onu üzüyor

her hafta onlara bakıcılık eden bir büyükanne olmak isterdi

hayatlarındaki ikinci önemli kadın

hâlâ çok yakın Sarah'ya, kızı ona soyunun belirlenebileceği DNA testi yapılabildiğini söylüyor, dünyanın o tarafında pek popülermiş, çünkü birçok kişinin Britanya'da, başka yerlerde kökleri varmış haklarında hiçbir şey bilmedikleri ya da çok az şey bildikleri

denemelisin, madem hâlâ aklında bu mesele var annecim, diyor, en azından seni dünyaya getiren ailenin Britanya'nın hangi bölgesinden olduğunu bilirsin

Penelope bu fikri beğeniyor, York'ta büyümüştü o, atalarının da o bölgeden geldiğini sanıyor, muhtemelen Taş Çağı'na

kadar uzanıyordur kökleri

insanlar geçmişte fazla seyahat etmezdi, çalışmak için köylerinden şehre giderlerdi o kadar, o da ancak Sanayi Devrimi'nde başlamıştı

o zamana kadar her şey, herkes çok ayrı ayrıydı birbirinden, kopuktu, özellikle de dağlık bölgede, dolayısıyla evet, kökleri muhtemelen Yorkshire, Lancashire, Cheshire, Lincolnshire, muhtemelen Durham, muhtemelen Viking atalara uzanıyordu, belki de savaşçı bir Viking kraliçesinin soyundan geliyordu

bak o zaman olurdu işte

test kiti geldi, Penelope talimatlarda belirtildiği gibi tükürüğünü tüpe koydu, postaya verdi, sonuçlar gelince Jeremy'ye sürpriz yapmayı planlıyordu

ama beklediği gibi çıkmadı

şimdi Penelope post travmatik stres bozukluğu yaşıyor, çünkü eski eşi sadece kızlarla takılan erkek arkadaşıyla her cuma olduğu gibi dün de yedikleri "Penne ve Pinot"lu öğle yemeği sonrasında e-postasına baktığında gördü

Müthiş bir haber! Soyunuzu belirleyen DNA testinin sonuçları geldi. Beklemekte olduğunuz o an...

Penelope bir ömür beklemişti

gecikmeksizin linke tıkladı, Jeremy'nin bütün gün Surrey'de, erkek kardeşi Hugo'yla birlikte golfte olacağını düşünüp rahatlayarak

ilk başta anlamakta zorlandı, birçok farklı milliyet

bu en derin, en gizli kısmını konu alan bilimdi, olabileceğini düşündüğü kişiyle besbelli ki olduğu kişi arasında bir çatışma vardı

Avrupa	
İskandinavya	%22
İrlanda	%25

Büyük Britanya		%17
Avrupalı Yahudi		%16
İber Yarımadası		%3
Finlandiya/Kuzeybatı Rusya	%2	
Batı Avrupa		%2
Afrika		
Etiyopya		%4
Güney Sudan		%1
Kenya		%1
Eritre		%1
Sudan		%1
Mısır	%1	
Nijerya		%1
Fildişi Sahili / Gana		%1
Kamerun / Kongo		%1
Güney ve Orta Afrika		
Avcı toplayıcı	%1	

Penelope doğruca içki dolabına gitti; birkaç saat sonra yatak odasına gidip uzandı

Yahudi olmak hadi neyse, ama milyon yıl geçse DNA'sında Afrika'yı görmeyi beklemezdi, en büyük şok bu olmuştu, bu test ona cevap vermemiş, karşısına sorular çıkarmıştı

uzanıp öylece atalarını hayal etmişti, peştemallara bürünmüş Afrika savanasında koşturup aslanlara mızrak fırlatıyorlardı, bir yandan da başlarında sinagog şapkaları, çavdar ekmekli sandviçler ve paella yiyip Şabat günü avlanmayı reddediyorlardı

belki de yeni kimliğine uygun düşsün diye rastalı bir peruk bulmalı, şu Rastalılara katılmalı ve uyuşturucu satmaya başlamalıydı

bu test en azından bir tek şeyi açıklamıştı ona, neden güneş tenine vurur vurmaz bronzlaştığını

sadece yüzde 17'si Britanyalıydı, korkunç bir hayalkırıklığıydı bu onun için, aslında Britanyalı olmaktan çok İrlandalıydı, bu da demekti ki her halûkârda ataları patates çiftçisiydi

İskandinav unsuruna diyecek bir şey yoktu, Viking'se tabii, ama nereden bilecekti ki? onlar da belki patates çiftçisiydi, Batı Avrupa unsuru güzel Provence'ın cazibesini açıklıyordu herhalde

Afrikalı ataları muhtemelen göçebelerdi, kıtada hüküm süren ve birbirlerini öldüren; Britanyalılar bölgeler arasında sınırlar çizip doğru düzgün ülkeler oluşturmadan, disiplin ve kontrol getirmeden önce

yüzde 13 Afrikalı olması, ebeveynlerinden birinin yüzde 26 Afrikalı olduğu anlamına mı geliyordu? yoksa ikisi arasında mı bölünmüştü?

ebeveynlerinin kim olduğunu bilmediğinden, hangi kol kime ait onu bile incelemeye başlayamıyordu

Penelope Sarah'ya verdi bu haberi Skype'ta, Avustralya'da sabahın ilk saatleriydi, ama bu istisnai bir andı, Sarah müthiş heyecanlandı

sitenin linkini istedi, çünkü annecim sen pek anlayamamışsın, İskandinav polisiyelerini sevip sevmemenin bununla bir ilgisi yok

yine içmeye mi başladın?

(azıcık canım)

* * *

Sarah birkaç dakika sonra yine Skype'tan aradı onu, web sitesinin etnik oranları vermekle kalmadığını, testi yaptırmış

akrabalarıyla da bağ kurmasını sağladığını söylüyordu, annecim nasıl olur da bunu görmezsin? peki, derin bir nefes aldı, buna hazır mısın? sayfanda yüzden fazla genetik akraba var, beşinci ya da sekizinci dereceden kuzenlerle başlıyor, kardeş ya da büyükebeveyn olarak biri yok, ikizin de yok, ama başka bir şey daha var, annecim, bir ebeveyn – bunun ne demek olduğunu anlayabiliyor musun?

annen ya da baban da bu testi yaptırmış olmalı ve biyolojik olarak açıklık kazanmış aranızda kan bağı olduğu

ismini Anonymous25 olarak vermiş, en son iki hafta önce Yorkshire'dan bağlanmış, dur bir dakika, bir e-posta linki var, doğrudan bağlantı kurman, daha fazlasını öğrenmen için

annecim, dinliyor musun? rengin attı gerçekten, Tanrım, çok üzgünüm bu kadar üzüldüğüne, annecim, ağlama, çok anlaşılır bir şey, tabii ki öyle, anlıyorum, gerçekten de, keşke sarılabilseydim sana şimdi, bak annecim, ben hallederim, sen git, biraz kendine gel, sonra konuşuruz yine

Sarah bir e-posta attı, Morgan diye biri cevap verdi hemen, DNA testini büyük büyükannesi Hattie Jackson için yaptırmış, Hattie'nin kendi annesi, Grace hakkında daha fazla şey bulabilmek için, yarı Etiyopyalı olduğunu sanıyormuş, ama genlerinin Afrika'da daha geniş bir alana yayıldığını görmüş, beklemiyormuş bunu

Morgan'ın beklediği son şeymiş, Hattie'nin kızı olduğunu ileri süren birinden bir e-posta almak, çünkü Hattie'nin bir tek kızı varmış, Ada Mae'ymiş adı, Newcastle'da oturuyormuş

Morgan Sarah'ya söz verdi, hemen Hattie'yi arayacak, sonra ona haber verecekti

Hattie şoku atlattıktan sonra Morgan'a, on dört yaşındayken Barbara adlı bir kız çocuğu doğurduğunu söyledi, doğumdan birkaç gün sonra babası onu alıp gitmişti, hiçbir söz hakkı olmamıştı, bebeğin nereye götürüldüğünü de öğrenememişti,

çocuktan sadece ebeveynlerinin haberi olmuştu, onlar da uzun zaman önce ölmüşlerdi

Hattie ömrü boyunca saklamıştı bunu bir sır olarak, her gün Barbara'yı düşünmüştü, onun hayatta olduğuna inanamıyordu

Morgan Penelope'ye e-posta attı, büyük büyükannesinin bir şok yaşadığını, çok yaşlı olduğunu söyledi, hemen gelmelisiniz diye ekledi

Penelope ertesi gün trene atlayacağını yazdı

Penelope istasyondan siyah bir taksiye biniyor, genellikle taksimetreyi izler, bu sefer binlerce sterlin ödeyebilir, ama hiç önemi yok

taksi şoförü yolculuğun iki saatten fazla süreceğini söylüyor, Afrikalı, bu kadar kuzeyde karşılaşmayı pek beklemediği bir şey, neredeyse İskoçya'da

Londra'nın güneyindeymiş gibi hissetmesine neden oluyor adam, kendisini böyle düşünürken yakalıyor, o kadar da belli değil önceden, akrabası olabilir bu adam pekâlâ, son kırk sekiz saatte öğrendiği bir şey varsa o da herkesin akrabası olabileceği

doğrusu uykuya dalsa yeri, King's Cross'tan yedi trenine binmek için sabah dörtte kalktı, ama uyuyamıyor, beyni gerilmiş tepeden tırnağa

araba Northumbria kırlarının derinlerine dalıyor

İngiltere'nin birçok İngiltere'den oluştuğunu unutmak kolay

bütün bu tarlalar, ormanlar, koyunlar, tepeler, koma halinde köyler

dünyanın öbür ucuna gidiyormuş gibi hissediyor, kendi başlangıcına dönerken

başladığı yere dönüyor, annesinin rahmine

* * *

taksi terk edilmiş bir köyden daha geçiyor, sonra dimdik ve uzun bir tepeyi tırmanıyor, o kadar dik ve uzun ki Penelope kaygılanıyor çıkamayacak diye

tepede uzun metal bir kemerin altında bir tabela asılı

Greenfields

1806'da

Kaptan Linnaeus Rydendale

ve sevgili karısı Eudoré

tarafından kurulmuştur

bir avluya giriyorlar, o kadar kalın bir çamurla kaplı ki taksi yavaşlamak zorunda kalıyor, güç bela ilerliyor, pencerelere çamur sıçratarak

medeniyet öncesine geri gider gibi

sağında çatısı birbirine benzemeyen tuğlalardan oluşan, birbirine benzemeyen tuğlalardan yapılmış köhne bir çiftlik evi, sarmaşıklar sarılmış tepesine dek, içinden de çıkmış, şöyle okkalı bir tek darbeyle her şey yıkılacakmış gibi görünüyor

avlu ağıllarla çevrili, kapıları açılıp kapanıyor rüzgârla

birkaç tavuk ve horoz geziniyor ortalıkta gıdaklayarak, bir inek başını uzatmış ahırdan, bir direğe bir keçi bağlanmış, ta öbür uçta bir saban paslanıyor, içinden sarmaşıklar çıkmış

her şey dökülüyor, mahvolmuş ve azıtmış

taksiden iniyor, adama taksimetrede yazan üç yüz sterlini ödüyor ve bir de bahşiş bırakıyor, altıncı dereceden falan kuzeni olabileceğini düşünerek

çiftlik evinin kapısı açılıyor, avluya biri çıkıyor, saçları tel tel gri, oradan buradan çıkmış

eski püskü mavi bir tulum giymiş, üstünde de bir hırka, *ya-*

lınayak, burada mı? bu çamurda mı? bu havada mı?

ona doğru yürüyor, yaşlı, kemikli, güçlü görünüyor, uzun boylu, kamburu yok, gayet sert, Penelope buradan mı almış buyurganlığını? geçmişte kendisini suçlarlardı buyurgan olmakla

bu kadın açık kahverengi, belli belirsiz, kesin, birçok ülkeden olabilir, öyle bir renk

ormandan gelen bu metal saçlı yabani yaratık, gözleri delici bir vahşilikle bakan

onun annesi

bu o

bu onun

rengi kimin umrunda? Penelope neden düşündü ki bunun önemli olduğunu?

o anda o kadar saf ve ilkel bir şey hissediyor ki eziliyor altında

onlar anne-kız, benlik duyguları yeniden ayarlanıyor

annesi şimdi dokunabileceği kadar yakın

Penelope kaygılanmıştı hiçbir şey hissetmeyecekti belki ya da belki annesi ona hiç sevgi göstermeyecekti, hiçbir duygu, hiçbir şefkat göstermeyecekti

ne kadar yanılmıştı, ikisinin de iki gözü iki çeşme olmuştu, yıllar hızla geri gitmişti sanki, aralarından akan onca ömür yoktu artık

bir şey hissetmekle ilgisi yoktu ya da bir şeyler söylemekle

bu

birlikte olmaktı.

Teşekkürler

Hamish Hamilton'ın yayın yönetmeni Simon Prosser'la birlikte çalışmaya başlayalı yirmi yıl kadar oluyor, o zamandan beri onunla birlikte yayınladığım altı kitapta muhteşem bir editör olduğu için ona teşekkür etmek istiyorum. Çok minnettarım, kendimi çok kutsanmış hissediyorum. Kitaplarımı dünyaya çıkarmak için çok çalışan Penguin'deki ekibe de teşekkür etmek isterim; Hermione Thompson, Sapphire Rees, Hannah Chukwu, Annie Lee, Donna Poppy, Lesley Levene, Amelia Fairney ve sahne arkasında işleri halleden bütün o insanlara. Curtis Brown'daki menajerim Karolina Sutton'a özel olarak teşekkür ediyorum. Taslağı çeşitli aşamalarda okuyan herkese çok teşekkürler: Sharmilla Beezmohun, Claudia Cruttwell, Maggie Gee, Lyn Innes ve Roger Robinson. Patois ve pidgin'imi kontrol ettikleri için Chris Abani, Jackee Holder, Michael Irene ve Kechi Nomu'ya teşekkür ederim. ABD'de Whidbey Adası'nda Hedgebrook Kadın Yazarlar İnzivası'na da (Hedgebrook Retreat for Women Writers) 2018'de orada kaldığım için teşekkür etmek isterim.

Son olarak herkesten önce, bilinmeyen yaratıcı sulara açıldığımda her zaman beni destekleyen ve eve döndüğümde her zaman güvenli bir liman olan eşim David'e teşekkür ederim.

Bildiğimiz dünyanın bilmediğimiz tarihi

Çoğunluğu siyah kadınlardan oluşan on iki karakterin, aşk, erkekler, kadınlar, feminizm, cinsiyet, göçmenlik, ırk ayrımı, sınıf, kültürel çatışma, çok kültürlülük etrafında şekillenen ve kuşaklar boyunca birbirine bağlanan hikâyeleri. Lezbiyen tiyatrocu Amma, Barbados'tan İngiltere'ye göç eden "mutsuz gelin" Winsome, ne kadın-ne erkek Morgan, kendisini Siyahların eğitimine adamış idealist Shirley...

Evaristo, topraklarında güneş batmayan ülkenin tarihine siyah, kadın, yoksul, trans evreninden bakarken, hiç terk etmediği ironik diliyle Londra sokaklarını şenlendiren kimlikler karnavalını bütün coşkusu, neşesi, kakofonisi ve absürtlüğüyle yansıtıyor. Karnaval bitip sokaklar boşalınca Evaristo'nun bizim için havaya asılı bıraktığı soru kalıyor geriye: **Olduğunu sandığı şey midir insan?**

2019'da Booker Ödülü'nü kucaklayan Evaristo'dan, çağdaş dünyayı olağanüstü bir üslupla anlatan şenlikli bir roman.

tavsiye edilen KDV'siz satış fiyatı

₺59

ISBN 978-605-09-7817-9

Sertifika no: 11940

9 786050 978179

Doğan Kitap